

58

1017, abril, 27 - mayo, 30

La condesa Ermesèn adquirió una serie de bienes particulares en Marfà, Monistrol de Calders y Castellar que pagó con mancosos de oro. Más tarde estos mismos bienes pasaron al monasterio de Sant Benet de Bages.

Montserrat. Archivo de Montserrat. Perg. De Sant Benet de Bages. Vol. X, docs. 1273, 1274, 1275 y 1287 y, carpeta nº 2, nº 133.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 38.

1017, abril, 30

Ermesèn, condesa de Barcelona, compró el castillo de “Albanus” (Aiguamúrcia-Alt Camp), condado de Barcelona, al matrimonio Guifred de Mediona- Guisla. La condesa pagó 50 onzas de oro.

A. Vic. ACV, caj. 9, *Episcopologio*. II, nº 28 bis.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 38.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle primer, Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs. Vic, 2000, documento nº 780.

In nomine Domini. Ego Gifredus Midionensis et uxor mea Guisla, femina, uenditores sumus tibi Ermesindi, comitisse, emptrici. Per hanc scripturam uenditionis nostre uendimus tibi castrum nostrum quod uocatur Albanus cum ipsa turre et omnibus condirectionibus que pertinent ad ipsum castrum et omnem terram cultam atque heremam, uineas et arbores omnium generum, boschos et garricas, puos et rochas, pronum et planum, fontes et aquas, molindina cum regis et subtus regos, omnia quicquid dici uel nominari possunt que infra substerscriptos terminos continentur et sunt. Estque iam dictum castrum cum omnibus rebus sibi pertinentibus in comitatu Barchinonensi, in ipsa marchia. Et aduenit mihi Gifredo per largitionem testationis quam mihi fecit Ermemirus, condam, de Apiaria, uir bone memoriae, unde iuditium obligatum legaliter teneur aeditum sub sacramentuo testium. Et mihi iam dicte Guisle aduenit per meum decimum. Habet enim terminum predictum castrum cum suis apenditionibus, de parte orientis in termine de castro Monte Macello siue in termino de castro Cedema, de meridie habet terminum in ipsa esponda que est ultra riuum qui dicitur Galanus, de occiduo habet terminum in terminio de Capra, siue in termino de Monte Acuto, de circio similiter habet terminum in termino de Monte Acuto. Quantum iste afrontationes includunt, et prescripti termini ambiunt sic uendimus tibi uidelicet predictum castrum Albanus cum omnibus suis pertinentiis et apenditionibus, sicut superius scriptum est. Propter aderatum et definitum pretium uncias .Lta. de auro cocto, quas tu exinde nobis dedisti et nos uinditores recepimus, et ex isto .Xlta. .V. uncias auri ad Ugonem, prolem Ansuli, [.....]s pro eo quod istum castrum Ermemirus condam, qui eum dimiserat mihi Gifredo, inignorauerat illi per istum iam dictum debitum, et quinque uncias auri que in mea potestate [de isto] precio remanserit coram Bonofilio Marcho iudice et Oliba sacerdote et Gerardo sacerdote et Seneullo, uicario Apiari, et Mirone Durando et aliis multis uiris ad soluendos debitos prescripti Ermemiri, defuncti, usque ad unum denarium dispensauit et dedi. Vero prescripta omnia et predictum castrum que nos tibi uendimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ut facias exinde quodcumque uolueris cum exiis et regresiis earum et cum terminis eius, sicut antiquitus terminati fuerunt et superius inserti sunt. Quod si nos uenditores aut ullus homo utriusque sexus contra istam uenditionem ad inrumpendum uenerimus aut uenerit, non hoc ualeamus aut ualeat uendicare, sed componamus aut componat tibi predicta omnia in duplo cum omni sua inmelioratione. Et inantea ista uenditio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura uenditione .II. kalendas maii, anno .XXI. regnante Roberto, rege Francorum.

Sig+num Gifredus Midionensis. Sig+num Guisla femina, nos qui istam scripturam uenditionis fecimus et testes firmare rogauimus. S+ Baronis. S+ Onofredus. S+ Miro de Fabricata. S+ Pontius, cognomento Bonusfilius, clericus et iudex, qui hanc uenditionis scripturam scribano dictaui et huius testis sum, *sss*. Wilelmus leuita *sss*.

Sss Radulfus, presbiter, qui istam scripturam uenditionis scripsi et subscripsi et die et *sss* anno quod supra.

S+num Bernardus Ruir. S+num Oudalgarius.

1017, julio, 28

Ermesèn y Ramon [Borrell], condes de Barcelona, donaron al monasterio de Sant Serni de Tavèrnoles, condado de Urgell, una cueva donde había sido construida la iglesia consagrada a sant Salvador, próxima al castillo de Malagastre, para que edificasen sus monjes un cenobio.

B. Urgell. ACU, Cartulari de Tavèrnoles, nº 61, fº 32v-33v. Copia del siglo XIII.

Ed. Soler, Josefina. <<El cartulario de Tavèrnoles>>. Documento nº 17, p.54

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 34.

Ed. Baraut, Cebrià. <<Diplomatari de Tavèrnoles segles IX-XIII>> en *Urgellia* nº 12, documento nº 43.

In nomine Dei et commemoratione sancte Trinitatis. Ego Raimundus, gratia Dei comes et marchio, simul cum coniuge mea Hermindsindis, gratia Dei comitissa, nos simul in unum sub inuiolabili Dei fide eiusque sacra confidencia hanc donacionem domino Deo helegimus facere Sanctoque suo Saturnino cenobio, qui est situs in comitatu Orgellitense, non longe distante ab eiusdem Sede Sancte Marie, iuxta alueum Valerie, siccuti et facimus. Donamus namque prompto animo ad cenobium prelibato de hoc quod nobis Deus dedit et liberari concessit a contubernia, et a manibus paganorum ipsa spelunca, qui est prope castrum Malagastrum, ut ibi seruietes prelibatum cenobium construant Sancti Saluatoris ecclesiam. Et faciam abbates et monachi presentes et futuri perprisiones longe lateque, per uniuersa ipsarum loca heremis solitudinis, et faciant munificenciis et heremitates reducant ad culturam. Et infra terminis de castro de Alos uel de castro Rubione seu de castro Malagastro adquirant ibi habitatores prelibato cenobio, quantum iuste acquirere possint, et emant de ipsis possessoribus qui in prelibatis castris habitant, quantum illis Deus dederit, et possibile eis fuerit, et de ipsis per prisionibus que iam ibidem factas habent uel future facturis sunt redde adquisicionibus eorum, ipsas decimas consecramus et donamus ad cenobium prelibatum totas ab integre. Facimus enim hoc et concedimus domino Deo et cenobio prelibato ob remedium animarum nostrarum et pro stabilitate prolum nostrorum glorie decus honoris. Quem uero prenotata omnia, prout supra diximus, sic donamus ea omnia ad preciosum martirem sancti Saturnini prefixi et ipsa spelunca prenotata cum ipsos cingulos, cum ipsis gariciis qui super ipsos cingulos sunt. Et de nostro iure in eius contradimus possessione, simul cum exiis et regressiis earum, ut seruietes eius cenobio eos faciant exinde quem admodum agunt et faciunt de aliis munificenciis domui ipsius pertinentibus. Tamen sub manu nostra et fidelitate nostra filiorumque uel posteritas nostra ex genitalibus nostris longe lateque decurrentia Deo protegente in secula.

Facta huius donationis pagina in Barchinona ciuitate in nostra presentia hac procerum nobilium qui subterius sunt roborati et digesti die .V^a. kalendas augusti, anno . XX. II^o. regnante Rothberto rege, filium condam Ugoni magni.

Et qui hoc auferri uel uiolari a manu Dei et prelibato cenobio temptauerit, ad nichilum ei proficiat. Conponatque prefixa omnia ad prelibato cenobio in quadruplum, prout sancti patres sanxerunt. Et inantea ista donacione suam in omnibus obtineat roborem.

(*Cruz*) Raimundus, gratia Dei comes et marchio. (*Curz*) Ermessindis, gratia Dei cometissa, nos qui ista donacionis pagina libenti anima. Sig+num Guadallus, princeps quochorum. Sig+num Gerallus. Sig+num Marchiiallus prolis Mironi. Sig+num Bermundus. Sig+num Guilelmus. Sig+num Francho. Sig+num Witardus Miro *sss*. (*Cruz*) Berengarius, comes et marchio.

(*Cruz*) Witardus, sacer, rogatus scripsi et *sss* die et anno quod supra.

1017, agosto, 7

Ermesèn, condesa de Barcelona, pidió al abad Oliba que concediera la parroquia de Torelló al noble Gombau de Besora, demanda a la que el prelado accedió.

A. Vic. ACV, tomo VII de pergaminos, sig. 856, n° 63.

B. Notícia de Moncada, *Episcopologio de Vich*, I. 236.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. Documento n° 60.

Cum in Christi nomine [uenerabilis et gloriosus antistes Oliba Ausonensem] ecclesiam apostoli [Petri nomine regeret consecratam,] excellentissima [Deique cultrix petente atque presente domina uidelicet Ermesinde,] ac annuentibus clericis, [Torilionensem] ecclesiam Gombaldo [uiro magnifico tribuit, tali scilicet ratione, ut idem] Gombaldus predictam ecclesiam [tunc] inconcusse teneret, [si pro ea sicut promissit beati Petri ecclesie ac presidenti pontifici] digna obsequia exhiberet, et [ut] quemlibet de filiis [suis ut clericus esset in Sede predicta offerret, clericoque effecto] filio mox predictam parrochiam concederet, ut tam sumptibus parrochie [quam cura paterna dignam Deo obseruare militiam] posset. Quod si absque sui iussu [pontificis clericus ille] alterius [sedis ordinationem susciperet seu possessionem, tunc eius] pontifex cuius sedis dictam parrochiam seu aliud quid pos[sideret, funditus] auferendi ei potestatem haberet. At si Gombaldus ipse absque filio predictae sedis clerico a luce communi de[cideret], nihilominus eandem parrochiam antistes assumeret, et ecclesiastico suoque iuri pariter et dominio reformandi licentiam indubitam per omnia possideret.

Facta est carta conuentionis, Dominice Incarnationis, anno millesimo nono decimo, anno quoque regni Rotberti regis francorum [.XXII.] .VII. idus augusti.

Guibertus, grammaticus, scripsit die et anno quod supra.

[1017, septiembre, 8 - 1018, febrero, 24]

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], menor de edad, condes de Barcelona, quedaron al margen en el juramento de fidelidad y vasallaje que Pere Roger, obispo de Girona y hermano de la condesa, prestó a Borrell, obispo de Osona.

A. Vic, ACV. Caj. 9, *Episcopologio*. II, nº 28.

Ed. Villanueva, *Viage literario...*, tom VI, ap. XXIII, pp. 288-289 (*circa annum MXIII*), ex. A.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle primer, Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs. Vic, 2000, documento nº 790.

Iuro ego Petrus, episcopus, filius qui sum de Adaliazo, comitissa, ut de ista ora inantea non dezebte te Borrello, episcopo, filius qui fuisti de Ingilrada, femina, de tua uita nec de tuis membris neque de tuum episcopatum neque de tuos feuos neque de tuos alodes neque de tuos castellos quos odie abes et inantea cum meo consilio adquisieris, de ista omnia suprascripta ne ten dezebte ne ten tolre ne no to tolre, nec ego nec alius omo nec femina, per meum ingenium nec per meum assensum neque per meum consilium. Adiutor ero ego Petrus, episcopus suprascriptus, a te suprascripto Borrello ista omnia suprascripta, simul cum ipsa abbacia Sancti Felicis Ierunda, ad abere et atenere contra omnes omnes uel feminas, ominem uel feminam, qui a te suprascripto Borrello tollere uoluerint aut uoluerit, tulerint aut tulerit, de ista omnia suprascripta, exceptis Ermesindis comitissa et filio suo Berengario. Et ego Petrus suprascriptus si o tenre et o atenre sicut suprascriptum de me quod ego teneam ad te Borrello suprascripto sine malo inienio aduersum te et sine ulla tua deceptione. Et iuro ego Petrus suprascriptus a te Borrello suprascripto ut de ista prima adobertura que mihi adobrira de terra [in comotatu] Ierundense, ego suprascriptus Petrus a te Borrello suprascripto ualent [.....] aut amplius de ipsa parrochia de Caio[.] [a te] Borrello suprascripto. Et istum sacramentum suprascriptum el tenre et o atendre a te Borrello suprascripto sine malo inienio et sine tuo inganno et sine tua decepcione.

Hi com in isto pergamino est scriptum o tenre et o atendre ego Petrus a te Borrello fors quant men solueras sine forcia.

63

1017, septiembre, 8

Ermèsèn, viuda de Ramon [Borrell], conde de Barcelona.

Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 38.

1017, octubre, 5

Ermesèn y Ramon [Borrell], condes de Barcelona, compraron a Senegunda y a su hijo Isnard el alodio de “Castellare” (Castellar de Vallès), situado en los términos de Terrassa y el castillo de Castellar, a los pies de la montaña de Sant Llorenç del Munt. Los condes pagaron 150 onzas de oro.

B:Barcelona. ACA, Monacales, carp. 1, nº 74. Copia finales siglo XI, principios del XII.

Ed. Vergés, *Història de Castellar* 25-26 nº 2 (publicado en 1974, ms. de 1872: da el año 1010 y traducción del documento; cita el original perdido y la copia, del Archivo de la Corona de Aragón).

Montserrat. Archivo Abadía de Montserrat, *Speculo* 8 (Castellar) nº 1.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. II, documento nº 168.

In nomine Domini. Ego Senegundis et filio meo Isnardo, nos simul in unum uinditores sumus uobis Raimundus, gracia Dei comes, filium condam Borrelli, et coniux tua Ermesindis, comitissa, prolis Raudegarii comiti, emptores. Per hanc scripturam uindicionis nostre uindimus uobis alaudem nostrum proprium que uocant Castellare, id sunt, casas cum curtes, terras et uineas cultas et er[mas], casalis cum casalicis, cum ipsum castrum, ortis, ortalibus, molinis et molinariis cum regos, et caput regos, et subtus regos, siluis et garricis, pomiferis et glandiferis, pascuis cum ipsos pascuariis et ipsas rocchas que sunt infra termine de prefato Castellare, nostrum proprium quod habemus in comitatu Barchinonense in terminios Terracia uel de predictum Kastellare, subtus domum Sancti Laurencii qui est situs in sumitate moncium. Aduenit nobis prefata Senegundis femina per mea comparacione uel per meum decimum siue per omnesque uoces et ad me predicto Isnardo per genitori meo uel per omnesque uoces. Et affrontad predicto alaude in terminio de Tegores et de Sancti Minati et iniungit se usque in castrum Guanta et peruadit usque ad kastrum Galiffa, de meridie in ipsa strada qui exiit de Riopullo et uadit per ipso prado usque in Canneddo ad ipsa mansione qui fuit de Guifredi et est hodie de filio suo Sunario siue per ipso termine de Rio Rubio usque in ipso termine de Ullastrello, de occiduo in rio de Masurgs et iniungit se per ipsa silua de Gallano usque in Era Ventuosa et usque in castrum Petra, de circi in terminio de Nespo[la] uel ad ipsa Elzina de Bono Miro et in ipsos t[ermi]nos de Granera uel de Lacera usque in castrum Gallifa. Quantum istas affrontaciones includunt sic uindimus uobis prefatos totum ab integrum quantum ibidem habemus uel habere debemus per qualicumque uoces, exceptus ipsum pignus quod nos tenemus de Sancti Cucufati cenobii, id est, ipsa ecclesia de Sancti Felicis. Hec omnia predicta uobis uindimus totum ab integrum cum solo et superposito, parietes, gutas et stillicinios, cum exios et regresios earum ad uestrum plenissimum proprium in propter precium uncias .C.L. de auro cocto placabiliter ad penso legitimo, quos uos emptores omne hec precium nobis dedistis et nos de presente ab integrum illum recepimus. Et est manifestum. Et ut predicta hec omnia que uobis de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate ab omni integritate, ut quitquid exinde facere uel iudicare uolueritis, liberam in Dei nomine plenam abeas potestatem. Quod si nos uinditores aut alicuiusque uiuentis homo utriusque sexus uenerit et hanc scripturam uindicionis disrup[ere] uoluerit tibi quemlibet modo quandoque tempore, non hoc ualeat uendicare quod petierint, sed componant illis uobis aut nobis uobis componamus hec omnia predicta que uobis uindimus in

dupplo cum omne illorum inmelioratione, et inantea ista cartula uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista uindicione .III. nones october, anno .XXII. regnante Raudberto rege.

Sig+num Senegundis, femina. Sig+num Isnardo, nos predicti pariter que ista uindicione fecimus et firmauimus et testes firmarique rogauimus. Sig+num Adalazis, femina. Sig+num Ermesendis, nos qui ista uindicione consentimus et firmauimus ipsum nostrum alaude quod habemus uel habere debemus in suprascriptis terminis. *Sss* Seniofredus.

1017, octubre, 11

Ermesèn presidió junto a su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, nobles, obispos y gente del común el juicio donde Guitard, abad de Sant Cugat del Vallès, denunciaba a Seniofred, vicario de Rubí, por la apropiación indebida que éste hizo de un alodio situado entre los términos de Terrassa, Cerdanyola y “Aqualonga” (Valldoreix).

B. Barcelona. ACA, Monacales, San Cugat, nº 137. Copia de 1421.

Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat...*, vol. II, documento nº 470.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 42

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p. 219.

In Dei nomine. Ego Ermesindis, comitissa, et filius meus Berengarius, marchio, comes Barchinone, essemus adfuit ante nos Guitardus, abbas Sancti Cucuphatis cenobii Octauiani proclamasse de quodam procere nostro Seniofredo Riorubensi eo quod iniuste retinebat alaudia que iure debebant [esse] Sancti Cucuphati. Vnde nos, collectis nostris primatibus, uidelicet Deusdedit episcopo Barchinonensi., et Odolardus uicecomite huius ciuitatis, et Raimundo Montecathano et Ugo Ceruilionensi, Gondeballo Bisorense, Ermengaudus episcopo Orgellitane, [sedis, necnon et Raimundo, comite Palliarense, cum multis aliis idoneis uiris, necnon et Oliagario, abbate Sancti Felicis [Gerunde] et Seniofredo Barale et Mirone Ostolensi [comitante illico totum uulgi mira multitudinis legaliter audiuius eos dirimentes] nostro iudice Bonofilio Marcho causas negotiorum; sed dum iuste discuteremus hoc negocium, [protulit iam dictus abbas scripturas.....confectas; unam uenditionis] quam Seniofredus iste causator fecerat Odoni, abbati Sancti Cucuphatis precessori suo, [ex alaudibus cuiusdam Filmere, femine, unde intentio erat inter illos, et alteram] donationis quam hec Filmere, femina fecit domino Deo et sancti Cucuphati [martiris ex omnibus alaudibus que habebat intra terminos de castro Riorubei, unde iste Seniofredus noster] uicarius erat. Et enim ex istis scripturis patuit quia quid ex alaudibus iam dicte Filmere, femine, [fuit totum incunctanter uiris ecclesie Dei sanctique Cucuphatis est secun]dum ordinationem nostrarum Legum Gotharum. Proinde cum ad fines legitimos hoc [negocium ductum fuisset et Seniofredus iam dictus uictus] legaliter extiterit, non habens quid uocis sue iuste proponeret, uisum fuit nobis consulentibus nostris suprafactis idoneis proceribus, ut hec que [sancta Dei ecclesia adquirebat in] nostra comutatione, acciperemus et alaudia nostra seu fiscales res que subter terminatas prememinite ecclesie Sancti Cucuphatis daremus ne intentio moueretur inter seruientes sancte Dei ecclesie et hunc iam dictum uicarium primatumque nostrum siue illius successores propter hoc quod hec alaudia que usque nunc iniuste tenuit Seniofredus intra castellaniam predicti castri Riorubei sunt inmutatim diuisa, sicuti prompto animo damus et facimus. [Donamus namque domino Deo et ecclesie Sancti Cucuphatis alaudia nostra seu nostras res] fiscales que habemus in comitatu Barchinonensi, in termino de Riorubio [et de Terracia et de Cerdaniola, et de Cercitulo et de Aqualonga usque ad ipsam aquam] de Canalibus sicut in his affrontationibus continetur. Afrontat autem, de parte orientis[in Vallesica et sic graditur terminant usque ad Montem Gallinarum, et de parte] meridiei afrontat in strata Calciata et sic pergit usque ad ipsam aquam de Canalibus, [de occiduo autem in medio flumen Riorubei, et de circi in ipsa serra ubi et ipsa casa Morene, femine, et sic graditur usque ad

ipsum Mugalem et usque ad Sancti Quiricum. Quantum iste afrontationes includunt [et isti termini ambiunt, id est,] de ipsa aqua de Riorubio usque ad transactas supradictas afrontaciones, excepta paralita de terra et insula que est ad Sancto Petrum, [uidelicet terras] cultas et heremas, casas et curtes, casalibus atque curtalibus, arbores omnis generis stirpes, aquas, petras, [paschua, molina et molinaria, cultum et incultum, quic]quid dici uel nominari potest, quod sit de ipso feuo de Riorubeo et de ipso alode de Filmera, simul cum [ipso mulino et orto et terra quod fuit de Filmera iam dicta et de] Richilde et de Bernardo filio suo, sic donamus domino Deo et ecclesie Sancti Cucuphatis cenobite propter alia sua alaudia [sicut.....que fuerunt Guitardi abbatis] que nos iam recepta habemus in nostra potestate, sicut in nostra comutatione resonat et de nostro iure [in iure et dom[inio.....] ut seruientes ipsius faciant exinde sicut et de aliis rebus ecclesiasticis faciunt [seruitia atque oblaciones siue censum que... prescriptis alaudibus..... rint pro suo iure] deffendant et exinde quod uoluerint faciant . Quod si nos comutatores aut aliquis homo utriusque sexus contra istam comutationem uenerimus] aut uenerit ad inrumpendum non hoc ualeamus aut ualeat uendicare, sed componamus aut componant predicte [ecclesie hoc quod illi comutatione donamus] in duplo et hoc firmum permaneat omnique tempore.

Facta fuit hec comutacio .V. idus octobris, anno .XXII. regnante Roberto, rege.

(Cruz) Ermesindis, gratia Dei comitissa, nos qui hanc comutationem fecimus et firmare rogauimus; S+m Seniofredus Barales, qui uictum recognoscens in supradicti negocii causis huic comutationi et testes firmare rogauimus et annui. S+m Guillelmus de Montaniola.

[1017], noviembre, 12

Ermesèn, condesa y viuda del conde Ramon [Borrell] actuó, junto a otros magnates, como ejecutora de su difunto esposo. Donó a la iglesia de Sant Pere de Vic el alodio de “Socarrados” (Socarrados), localizado en Sallent de Bages, próximo a Santpedor, tal y como había sido dispuesto por el conde de Barcelona en su testamento.

[A]. Original perdido.

B. Vic, ACV, caj. 37, *Liber dotationum antiquarum*, ffº. 138v-139, ex O. Rúbrica: <<Hec est carta honoris de Socarratis>>. Copia de hacia 1217.

Ed. Junyent. *Diplomatari i escrits*, doc. 57, pp. 84-85, ex A.

C. Barcelona. BC, Ms. 729, Vol. 11, fº 103, documento nº 227.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp.38-39.

Cf. Aurell, Martí.<< Jalons pour une enquête...>>, p. 317.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. (Segle XI)*. Fascicle I. Documento nº 797.

In Dei eterni nomine. Ego Ermessindis, comitissa, et Amato de castro Surice et Sunifredo de Rio Rubio, Gondeballus de Besora, Lobeto de Celra, nos simul in unum qui fuimus elemosinarii aduocati de condam Remundo, comite et marchio, donatores sumus Domino Deo et canonica sede Sancti Petri Ausonensis ipsum alodem in loco que dicunt Socarrados, id est, domos cum solos et superpositos et curtes et ortos et terras et uineas, cultas uel eremas cum arboribus et tonnas et cubos, simul cum ipsa turre. Et aduenit nobis hec omnia per uoce elemosinaria uel manumissoria de predicto comite, quod nobis instituit in suo testamento quod fecit uel roborauit in sua sanitate, in sua loquela et memoria integra. Vnde nos iudicium obligatum habemus infra metas temporum aserie condiciones ordinante iudice. Et est hec omnia in comitatu Ausona uel Monorisa, in iam dicto loco Socarrados uel in termino de Salente. Qui affrontat predicta omnia de oriente in termino de Salente, de meridie in alode Sancti Benedicti cenobii, siue in alode de Enego, uel de Figerola, de occiduo in rio de Auri, de circii similiter in rio de Auri uel in suma serra de Sallente. Quantum iste affrontaciones includunt, sic donamus Domino Deo et canonica Sancti Petri Vico, ut ab odierna die inantea maneat consecratum uel firmatum in ipsa canonica, simul cum exiis et regressiis earum et terminos et affrontaciones. Et ego Berengarius, gratia Dei comes, iam quattuordecim annos expletos, confirmo et concedo omnes meas uoces ex hoc alode ad opus iam dicta canonica pro Dei amore et remedium anime patris mei et mea. Quod si nos donatores aut ulla persona hominum qui aduersus hanc donationem uenerit ad inrumpendum, societatem tocius christianitatis perdat, et predicta omnia in quadruplum restituat ad munificencie ipsius canonice, et inantea ista donacione firma permaneat omnique tempore.

Facta donacione .II. idus nouembris. Anno [.XXII.] regnante Roberto rege.

Sig+num Ermessendis, comitissa. Sig+num Amato. Sig+num Sunifredo. Miro Ostolensis S+. Sss
Odolardus, uicescomes. Sig+num Geribertus, qui ista donacione fecimus et firmare rogauimus.
sss.

Sig+num Berengarius, gratia Dei comes sss et marchio.

Hichilane, sacerdos, qui hanc donacione scripsi et sss die et anno quo supra.

1017, noviembre, 29

Ermesèn, condesa de Barcelona, en compaña de su hijo el conde Berenguer [Ramon I] y de Pere, obispo de Girona, proponen a Sunyer, monje de Sant Pere de Galligants, Girona, para que ocupe el lugar del desaparecido Guitard, abad de Santa Maria d'Amer.

[A]. Original perdido.

B. Copia del s. XIX realizada por el monje de Ripoll Roc d'Olzinelles.

Ed. Villanueva, J. *Viage literario...*, T. XIV, ap. 23, pp. 311-313.ex A.

Ed. Flórez. *España sagrada*. Vol. XLV, p. 329, ex A.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p.46.

Ed. + Pruença i Bayona, Esteve. *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*. Documento nº 18.

Verus Christus Iesus, in terris degens, per cosmi alumnos misit duodecim climata, ut gentilium corda que errores raptabatur, per uarios atque per deuia ad fidei rectitudinem trahentem, atque ad Christi industriam. Ipsi uero, toto iusu conata sunt a zabulorum eos euellere, supplicia et lauacris salutaris abluere, ut purificati ab hidolorum spurcicia, atque operante Christi iusticia posset permanere in ciues eterea. Quos inde accensi nonnulli roborati uirtute Spiritus Sancti linquentes predia, substancia atque cuncta alternatim duxere uitam per quam possint adipiscere perhennem mensuram. Ergo multi soli placere studentes, in tuguriis ospitia habentes, cum celicolis adepti sunt regni celestis. Quocirca noster Theosophus, gratia et nomine aeui uitam deserens huius, amplectens deserta, soli Deo uacare studens, Angelis notus, hominibus incognitus, Dei lucerna super candelabrum, posita quatinus qui in domo sunt luceret, .XII. monasteria construens, duodenos monachos deputans, per unius cuiusque Patres constituit uitamque monasticham indidit. Vnde nonnulli eius amplectentes uestigia studuerunt construere monasteria sua in presidia. Ergo namque a fidelibus uiris monasterium Sancte Marie, dudum in ualle Ameriensi constructum, in regulis artis ibidem degentibus lex constituta est quorum, inibi nouimus extitisse, et eundem cenobium strenue rexisse domino Raimundo abbate, quem ab hac luce subtractum, et inter agmina paradisi collocatum, interim annuente domno Raimundo inclito marchione eiusque coniuge domna comitissa, successit in eodem cenobio egregium uirum domno scilicet Witardo, uenerabilis archipresbiter qui aliquid per tempora tria annorum spacia eadem rexit monasteria secundum sue mentis scientia, qui presidebat tunc temporis que in sede Gerunda celebrata est concilia in quo adfuere episcopi nocnon abbati et diuersi generis quamplurimorum. Multas denique inibi dirimentes causas et quod uidebatur ineptum traere nitebantur ad rectum consilium, concedentibus namque et conloquutionibus audientes quomodo erat erga monasterium adiudicauerunt inhonestum esse atque potestati subiacere peccatum ut monachi sub lege et ordine Sancti Benedicti degentes ut maneant sine patrono qui ordinem ac vestigia simul cum illis ducat communem uitam atque minime esse sub tali potestate qui ordinem et uitam ducant alternatim et non commune sicut beatus Benedictus edocet eniuero competunt episcopo uel abbati exorare dominum Petronem Sancte sedis Gerundensis alme uirginis Marie episcopum una cum clero sibi commisso ut rogasset atque optasset domna Ermessindis, gratia Dei comitissa, necnon et eius filio inclito marchione Berengario, ut talem ibidem pastorem delegassent qui eisdem ducatum prebuisset ad uitam, et atqueiuit comitissa necnon et eius filio atque omnes Gerundensium proceres eorumque preces, annuente domno Witardo egregio archipresbiter, elegerunt

monachum nomine Suniarium ex Sancti Petri cenobio, moribus pudicum, sapientie sale refertum, scientem proferre de tesauris intimis cordis sui ea que sunt Noui ac Veteris Testamenti ac domno Berengario inclito duci eum obtulit domno Adalberto egregio presuli ad benedicendum per iussionem domno Petrono episcopo ut consecratus a domino Ihesu Christo auctoritas ista ei supplementum tribueret ad prefatum regendum iam dictum monasterium.

Acta sunt hec autem .III. kalendas decembris imperante domino nostro Ihesu Christo, anno Trabeacionis eiusdem millesimo .XVII. indicione.

Adalbertus, episcopus. Ermesindis, gratia Dei comitissa. Berengarius, comes. Blidgarius, abba. Abo, monachus. Soniofredus, monachus. Petrus, monachus. Durandus, monachus. Arnaldus, monachus. Arnallus, monachus ac sacerdos. Eldemarus, monachus. Guilielmus, monachus. Geraldus, monachus. Soniofredus, monachus. Raimundus, monachus. Petrus, sacerdos ac monachus.

[c.1018- c.1023]

“Conuenientia” entre Ermengol [I], conde de Urgell, y Berenguer [Ramon I], conde de Barcelona, donde ambos no reconocían, en tierras del condado de Girona, la autoridad de la condesa Ermesèn.

A.Barcelona. ACA, Cancilleria, perg. Berenguer Ramón I, carp. 8, extrainventario nº. 2.001.

Ed. a. Zimmernann, *Sociétés*, doc. 5, p. 175-186 (traducción al francés).

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 177.

Haec est conuenientia quae facta est inter Ermengaudum et Berengarium, utrosque comites, ut sit Ermengaudus prescriptus homo comendatus manibus proprias Berengario suprascripto, et iuret illi fidelitatem et adiutorium super cunctos homines aut feminas, hominem aut feminam, exceptis Bremundo uicecomite et fratre eius [Eri]ballo, unde suprascriptus Berengarius comunra iam dictum Ermengaudum per se ipsum aut per suos missos aut missum, et ut prescriptus Ermengaudus non se uetet comunire, et istum adiutorium sine enganno faciat ad iam dictum Berengarium. Et pignoret ad Berengarium iam dictum ut in sue fidelitate stet et hominatico, sine enganno de iam dicto Berengario. Et sint ipsa pignora Borrellus de Taruallo cum suis honoribus quos tenet comitalibus et Guilelmus de Mediano similiter et Raimundus Guilelmi de Loberola similiter et Arnallus de Tosto cum suis honoribus, uidelicet Petram Molam cum suis terminis et castrum de Montagnono cum suis terminis. Et tam longes sint ista pignora in pignus Berengarii predicti usque Ermengaudus iam dictus habeat solidos Mamacastrum et Alos et Rubionem et Malacastrum et Artesam. Et tunc quando predictus Ermengaudus habuerit hoc totum solidum, mittat hanc terram, cum predictis castris omnibus et cum ipsis hominibus qui haec tenuerint, in pignus ad iam dictum Berengarium infra ipsos primos quinquaginta dies quibus aurà suprascriptus Ermengaudus hanc terram et haec castra solida, si Berengarius hoc recipere uoluerit. Et si haec non fecerit supradictus Ermengaudus ad iam dictum Berengarium infra suprascriptum terminum L dierum, incurrant haec pignora supradictus scilicet Guilelmus et Borrellus et Raimundus Guilelmi et Arnallus de Tosto, cum omnibus supradictis illorum honoribus comitalibus quas tenent, in potestatem iam dicti Berengarii, ad suum proprium alode. Et supradicti homines qui tenent supradicta pignora tendant cum ipsis pignoribus supradictis ad Berengarium supradictum, sine enganno de suprascripto Berengario et sine dono de auere quod illis faciat propter hoc iam dictus Berengarius, faciant hoc infra ipsos primos XXX dies quos scierint quod sint ista pignora encurgussuda in potestatem predicti Berengarii, si in prescripto Berengario hoc non remanserit. Et isti omnes homines supradicti per sacramentum confirment Berengario predicto ita se esse facturos ad illum de istis pignoribus supradictis quae illi per manum comitis Ermengaudi retinent, sicut superius scriptum est, de isdem istis pignoribus supradictis. Similiter faciant si unum aut duos aut tres de istis hominibus aut omnes ante mori contigerit ipsi qui post illos aut ips[um] tenuerint aut tenuerit haec pignora ad Berengarium supradictum, sicut suprascriptum est de istis pignoribus. Et hoc totum faciant isti aut ipsi homines ad Berengarium supradictum sine ullo enganno. Et si supradictus Ermengaudus mi[serit] Mamacastrum et Alos et Rubionem et Malacastrum et Artesam, sicut suprascriptum et

definitum est, quod faciant [in] pignus ad Berengarium iam dictum, sine enganno de iam dicto Berengario, infra supradictum terminum quinquaginta dierum de ipso die inantea, supradicta pignora, id sunt, Borrellus cum ipso honore comitali ad integrum et Gilelmus cum suo honore comitali ad integrum et Raimundus Guilelmi similiter et Arnallus de Tosto cum predicto honore comitali stent in pignore iam dicta Berengarii, ut supradictus Ermengaudus stet in fidelitate et hominatico iam dicti Berengarii et ut istam omnem conuenientiam illi teneat. Et iurent ipsi homines qui tenuerint aut tenuerit supradictos castros Mamacastrum et Alos et Rubionem et Malacastrum et Artesam ut si Ermengaudus comes mortuus fuerit sine filio de legitimo coniugio qui teneat comitatum Orgellitanum, mittant hos castros Mamacastrum et Alos et Rubionem et Malacastrum et Artesam in potestatem iam dicti Berengarii aut, si Berengarius prescriptus mortuus fuerit, in potestatem filii sui cui predictus Berengarius testatus fuerit Barchinonam ciuitatem, infra ipsos primos quinquaginta dies infra quos scierint quod Ermengaudus predictus sit mortuus, et hoc faciant sine engan de predicto Berengario aut de supradicto filio suo et sine donito de auere de predicto Berengario aut filii supradicti. Et si Ermengaudus supradictus, post mortem suam, reliquerit filium de legitimo coniugio, si iste filius Ermengaudi, cui prescriptus Ermengaudus testatus fuerit comitatum Orgellitanum, noluerit esse et non fuerit homo predicti Berengarii aut filii supradicti cui testatus fuerit predictus Berengarius Barchinonam ciuitatem, infra ipsos primos centum dies quibus Berengarius predictus hoc recipere uoluerit aut filius suus supradictus, homines aut homo qui tenuerint aut tenuerit supradictos honores et castella, que accipit predictus Ermengaudus per feuum de manu Berengarii iam dicti, tendant siue tendat ad Berengarium supradictum aut ad filium suum cui Berengarius predictus dimiserit Barchinonam ciuitatem, et liberent haec omnia in potestatem predicti Berengarii aut filii sui predicti, si iam dictus Berengarius mortuus fuerit. Et hoc faciant infra primos L dies qui fuerint post centum dies predictos infra quos filius supradicti Ermengaudi, sicut suprascriptum est, debet esse homo predicti Berengarii aut filii supradicti, sine engan predicti Berengarii aut filii sui predicti. Et si contigerit mori supradictum Berengarium uiuente Ermengaudus, suprascriptus Ermengaudus, infra ipsos primos centum dies quos fuerit mortuus Berengarius predictus, sit homo comendatus de filio prescripti Berengarii cui iste Berengarius testatus fuerit Barchinonam ciuitatem, si predictus filius Berengarii recipere uoluerit hoc. Et tale sacramentum faciat predictus Ermengaudus ad ipsum quale fecit ad patrem suum Berengarium predictum, et talia pignora illi mittat qualia ad patrem suum predictum Berengarium misit, ut stet in fidelitate et hominatico supradicti filii de Berengario, si ipse filius Berengarii ipsum supradictum feuum dederit ad iam dictum Ermengaudum, quale Berengarius supradictus dedit ad predictum Ermengaudum et in ipsis conuenientiis resonat, die quo supradictus Ermengaudus comendauit se ad predictum Berengarium. Et quando fuerit ipsius aetatis quo possit sacramentum facere, predictus filius Berengarii faciat tale sacramentum ad predictum Ermengaudum quale predictus Berengarius, pater suus, fecit ad predictum Ermengaudum. Et si hoc facere noluerit supradictus Ermengaudus infra supradictum terminum centum dierum supradictum, feuum et honores quod Berengarius dedit iam dicto Ermengaudus et ille eum recepit, sicut suprascriptum est, sit solidum et liberum, ueniat in potestatem filii supradicti Berengarii cui iste Berengarius testatus fuerit Barchinonam ciuitatem. Et hoc per sacramentum confirment supradicti homines aut homo qui tenuerint aut tenuerit supradictos castros Mamacastrum et Alos et Rubionem et Malacastrum et Artesam quod ita hec omnia libera et solida deueniant, sicut suprascriptum est, et ita ipse aut ipsi in potestatem iam dicti filii Berengarii mittant haec omnia infra primos L dies qui fuerint post centum supradictos dies infra quos supradictus Ermengaudus debet esse homo comendatus iam dicti filii

Berengarii, sicut suprascriptum est, sine engan de filio predicti Berengarii iam dicto et sine dono de auere quod exinde illi requirant. Et si supradictus Ermengaudus mortuus fuerit et filium de legitimo coniugio non reliquerit, omnes comitatus et omnis terra et omnis episcopatus istius comitatus et supradictam terram et castros que Berengarius predictus dedit ad Ermengaudum iam dictum, remaneat ad Berengarium suprascriptum aut ad filium suum ad proprium alodium. Et si Ermengaudus iam dictus reliquerit filium de legitimo coniugio post mortem suam infra aetatem uiginti annorum, ipse filius Ermengaudi predicti remaneat cum omni supradicto comitato Orgellitano et terra in baiulia et tuitione predicti Berengarii aut filii sui post mortem eius. Et si de supradicta conuenientia abstraxerit se Ermengaudus predictus aut filius suus iam dictus et non emendauerit hoc ad Berengarium iam dictum, aut post mortem eius ad filium suum non emendauerit hoc quod illi filio suo forasfecerit de supradicta conuenientia infra primos LX dies quos exinde comonitus fuerit ipso Ermengaudus non se uetante comunire aut si se ex hoc uetaverit comunire, supradictus Ermengaudus incurrant supradicta omnia pignora quaecumque in hac conuenientia scripta sunt ad proprium alodium in potestate et iure iam dicti Berengarii comitis aut filii sui iam dicti. Et Berengarius supradictus iuret ad iam dictum Ermengaudum suam uitam et sua membra et suum comitatum de Orgello et suum feuum et suum alode et castella quod hodie habet et inantea, per consilium iam dicti Berengarii, acaptarà, et iuret illi adiutorium super cunctos homines aut hominem, feminas aut feminam, exceptis Bremundo uicecomite et fratre suo Eriballo, unde supradictus Ermengaudus lo comunrà per se ipsum aut per suos missos aut missum, et istum adiutorium, sine engan, lo li facà et comunire exinde non se uetet. Et det supradictus Berengarius ad Ermengaudum iam dictum per feuum ipsos castros Mamacastrum et Alos et Artesam et Rubionem et Malacastrum et ipsorum terram et pertinentias et ipsum episcopatum de sede Sanctae Crucis Barchinonensi ad integrum, quantum ad hunc episcopatum pertinet, et ipsum castrum Eraprugnanum cum suis terminis, exceptus ipsam staticam comitalem, et ipsum uicecomitatum de Barchinonensi comitatu, et ips[o]s honores comitales qui fuerunt per feuum Bonifilii Ugonis, et ipsos honores comitales quos Gitardus Arnallus tenet, excepto castro Clerano, et ipsos honores comitales quos Bernardus Bardinae tenet. Et Deusdedit, episcopus Barchinonae, et Gilabertus Odolardi et Gitardus Arnalli et Bernardus Bardin[ae] et unus ex filiis qui fuerunt Ugonis, salua fidelitate predicti Berengarii, sint homines iam dicti Ermengaudi et accipiant predictos honores per manum eius, salua fidelitate Berengarii supradicti, et fidelitatem huic Ermengaudus iurent, salua similiter fidelitate iam dicti Berengarii. Et si Deusdedit predictus mortuus fuerit, electio ipsius episcopi qui tenuerit Barchinonensem episcopatum sit iam dicti Berengarii, et donum et uestitio predicti episcopatus sit iam dicti Ermengaudi, cum medietate omnium rerum quae datae fuerint pro predicto episcopatu. Et det supradictus Berengarius ad supradictum Ermengaudum ipsam dominicaturam comitalem quae est infra terminos castri Erapruginiani, exceptus ipsam staticam comitalem, et de hoc quod modo habet iam dictus Berengarius in Minorisa, det supradictus Berengarius ad iam dictum Ermengaudum ipsam medietatem. Et inantea quando aliud habuerit ibi adquisitum, similiter det illi ipsam medietatem infra ipsos primos centum dies, si Ermengaudus hoc recipere uoluerit, sine engan de Ermengaudus iam dicto. Et quando habuerit predictus Berengarius Gerundensem comitatum solidum de potestate Ermessindis comitissae, det Berengarius ad Ermengaudum iam dictum liberam terram centum modiorum frugum et fructum ad mensuram de Gerundense, sine enganno iam dicti Ermengaudi. Et comendet supradictus Berengarius ad iam dictum Ermengaudum uicecomitem cum ipso honore quod habuerit in comitatu Gerundensi per manum comitis aut Arbertum Amatam cum suo honore comitali quem tenet. Et Berengarius

comes donet ipsam espadam cognominatam Tizonem ad Ermengaudum comitem iam dictum, in tali conuenientia ut Berengarius supradictus comes donet propter ipsa espadam Ermengaudo comiti quinque milia solidos de argento Kacimi de Ispania aut centum uncias auri aut in rebus aliis ualentibus supradictos quinque milia solidos aut centum uncias auri, et Ermengaudus reddat ipsam espadam predictam ad Berengarium predictum aut ad eius supradictum filium aut ad predicti Berengarii missum, sine engan predicti Berengarii. Et de hac re Ermengaudus predictus dicat ad Berengarium iam dictum suum dictum firmissimum. Et si non potuerit habere Berengarius iam dictus ipsam espadam predictam, donet et modo et statim ad Ermengaudum iam dictum duo milia solidos de argento Kacimi de Ispania aut duo milia solidatas in re ualente predictum argentum ad precium Deusdedit episcopi et Gilaberti Odolardi et Arnalli Mironis et Bonefilii Sancii, et de aliis solidis qui remanent det iam dictus Berengarius predicto Ermengaudo mille solidos predicti argenti aut mille solidatas ualentes predictum argentum ad festam sancti Mikahelis primam uenientem, et alios mille solidos aut mille solidatas predictas ad festum sancti Martini, et alios mille solidos predictos aut mille solidatas predictas ad festiuitatem Natiuitatis Domini. Et de istis quinque milia solidis aut solidatis predictis donet a[que] mitt[et] predictus Berengarius pignora ad iam dictum Ermengaudum ipsum directum et [...]proclamat habere in Mamacastro et in Alos, sine enganno Ermengaudi supradicti, ut incurrat hoc ad proprium alodium in potestate iam dicti Ermengaudi, [si iam] dictus Berengarius non impleuerit [ad] supradictos terminos ad Ermengaudum iam dictum, sine enganno, supradictos quinque milia solidos aut quinque milia solid[atas] suprascriptas. Et mittat supradictus Berengarius in pignus ad iam dictum Ermengaudum Mironem Geriberti, cum predicto honore comitali, et unum de filiis Ugonis, cum ipso honore comitali qui fuit Bonifilii Ugonis, et Gitardum Arnalli, cum suo honore comitali, exceptus castrum Cleranum, et Bernardum Bardine similiter, cum omni suo honore comitali quem tenet et detenet, et ipsum directum quod predictus Berengarius proclamabat habere in castro Alos et in Mamacastro et in Rubione et in Artesa et in Malacastro, in tali conuenientia ut predictus Berengarius teneat atque impleat ipsum sacramentum et ipsum donum quae facit ad supradictum comitem Ermengaudum, sine enganno predicti Ermengaudi. Et si de ista conuenientia exierit predictus Berengarius et non tenuerit eam, emendet hoc quod forasfecerit ad predictum Ermengaudum infra ipsos primos quinquaginta dies, infra quos, propter hoc, supradictus Ermengaudus, per se ipsum aut per suos missos aut missum, comunrà predictum Berengarium; et Berengarius comunire non se uetet, si Ermengaudus supradictus recipere uoluerit ipsam emendam. Et si predictus Berengarius hoc non fecerit infra supradictum terminum, si Ermengaudus hoc recipere uoluerit, supradicta pignora, cum ipsa statica comitali uel castro Eraprignano, si Berengarius comes predictus habuerit eam ibi ipso tempore supradicti quando hec incurrerint pignora, incurrant ad proprium alodium in potestate Ermengaudi comitis supradicti, et ipsi homines aut homo qui ea tenuerint aut tenuerit mittant ea solida omnia in potestate predicti Ermengaudi. Et supradicti homines Miro et ceteri qui intrant in pignus de Ermengaudum comitem predictum cum supradictis pignoribus quae illi retinent, tendant ad comitem predictum Ermengaudum et incurrant haec pignora ad proprium alodium Ermengaudi, si Ermengaudus hoc recipere uoluerit. Et isti supradicti homines firment per sacramentum ad Ermengaudum supradictum ut si incurrerint supradicta pignora quae illi tenent in potestate iam dicti Ermengaudi, infra ipsos primos XXX dies quibus scierint quod sint encurgussuda supradicta pignora que illi tenent, sic tendat cum ipsis pignoribus ad Ermengaudum predictum, ut incurrant hec pignora ad eorum proprium alodium et non requirant illi propter hoc ullam donum de auere, si Ermengaudus supradictus hoc recipere uoluerit. Et si Berengario uiuente predicto,

iam dictus Ermengaudus mortuus fuerit et filium de legitimo coniugio reliquerit cui testatus sit Orgellitanum comitatum, predictus Berengarius filio iam dicti Ermengaudi tale feuum et tales honores et castros donet qualia dedit ad patrem suum Ermengaudum predictum, et tale sacramentum illi iuret atque talia pignora illi mittat qualia ad Ermengaudum predictum misit. Et haec omnia illi faciat si filius predictus iam dicti Ermengaudi haec recipere uoluerit infra primos C dies quibus propter hoc comonitus fuerit predictus Berengarius, ipso non se uetante comunire. Et si hoc non fecerit infra supradictum terminum centum dierum iam dictus Berengarius aut se propter hoc comunire uetauerit, incurrant supradicta omnia pignora ad proprium alodium in potestate filii iam dicti suprascripti Ermengaudi, si suprascriptus filius Ermengaudi iam dicti hec recipere uoluerit et in hominatico et fidelitate iam dicti Berengarii infra supradictum terminum centum dierum esse uoluerit et fuerit, et tale sacramentum illi iurauerit et talia pignora illi miserit qualia pater suus predictus Ermengaudus ad predictum Berengarium iurauit et misit. Et si contigerit Berengarium iam dictum sine filiis aut filio de legitimo coniugio, o[mnis] comitatus et omnis terra Berengarii iam dicti et omnis honor eius remaneat ad proprium alodium ad Ermengaudum iam dictum aut ad filium suum supradictum. Et si Berengarius iam dictus post mortem suam reliquerit filios de legitimo coniugio infra XX annorum aetatem aut filium, ipse filius aut filii predicti Berengarii remaneat aut remaneant cum omnibus supradictis comitatibus et terris et honoribus in baiulia et tuitione predicti Ermengaudi aut filii sui post mortem eius. Et si de suprascripta conuenientia abstraxerit se Berengarius predictus aut filius predictus illius et non emendauerit hoc ad Ermengaudum predictum, et post mortem eius non emendauerit ad filium predicti Ermengaudi hoc quod illi de ista conuenientia forasfecerit infra ipsos primos LX dies quibus ex hoc comonitus fuerit predictus Berengarius aut filius eius, aut si uetaverit comunire aut filius eius, incurrant supradicta omnia pignora quecumque in hac conuenientia scripta sunt ad proprium alodium in potestate et iure iam dicti Ermengaudi aut supradicti filii sui. Et si de istis pignoribus supradictis quae Berengarius suprascriptus mittat ad Ermengaudum comitem suprascriptum, aut de pignoribus supradictis quae Ermengaudus comes supradictus mittit ad Berengarium comitem supradictum, contentio comota fuerit inter supradictos comites aut inter supradictos filios eorum aut inter Ermengaudum supradictum et filium Berengarii iam dictum, aut inter Berengarium et filium predictum iam dicti Ermengaudi, utrum sint pignora supradicta iam dicti Berengarii aut filii sui predicti encurgussuda annon, et utrum sint pignora supradicta iam dicti Ermengaudi aut filii sui predicti encurgussuda annon, sit parentia facta ex hoc per sacramentum et per batala de duobus cauallaris qui umquam non fecissent batala cum fuste et scuto. Et faciant eam fieri Berengarius et Ermengaudus supradicti. Et si Berengarius mortuus fuerit et Ermengaudus uiuus, Ermengaudus et filius iam dictus predicti Berengarii si talis etatis fuerit, et si talis aetatis non fuerit suus baiulus et predictus Ermengaudus. Et si Ermengaudus mortuus fuerit et Berengarius prescriptus uiuus, Berengarius et iam dictus filius predicti Ermengaudi si talis etatis fuerit, et si non suus baiulus et prescriptus Berengarius. Et si utrique mortui fuerint, id sunt, Berengarius et Ermengaudus, eorum filii aut eorum baiuli. Et sit supradicta parentia facta infra primos LX dies postquam comota fuerit ex quacumque supradicta parte supranominatorum comitum aut filiorum suorum aut baiulorum eorum supradicta contencio aut causatio. Et pars que uictoriam habuerit in predicta parentia habeat ad proprium alodium supradicta pignora omnia partis uictae encurgussuda, et sua pignora omnia sint libera et absoluta de supradicto pignore, et queque pars supradictorum comitum abstraxerit se ut non faciat fieri supradictam parentiam pro supradictis pignoribus quae ipsi comites mittunt ipsius partis, pignora omnia supradicta sint encurgussad[a] ad proprium alodium partis alterius in potestate, et istius

partis pignora quae non abstraxerit se de supradicta parencia que sint absoluta et libera de supradicto pignore.

1018, marzo, 15

Ermesèn<<[...] Que aduenit ad me comitissa hec omnia superius scripta per donacione domno Raimundo, comite, uiro meo, qui fuit condam siue per comparacione uel per meum decimum siue per qualicumque uoce[...]>>, *condesa de Barcelona y su hijo Berenguer [Ramon I] hicieron donación al monasterio de Sant Daniel de Girona de unos bienes localizados en diferentes lugares. Dicha concesión formaba parte del compromiso adquirió en su día por la condesa de hacer cumplir las últimas voluntades de su difunto marido, el conde Ramon [Borrell].*

B. Girona. ASDG, pergamino n° 4. Copia de 1311.

Ed. Marquès, Josep M^a. *Col.lecció Diplomàtica de Sant Daniel de Girona (924-1300)*. Documento n° 6.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis. Ego Ermesindis, gratia Dei comitissa, simulque Berengarius, prolis mei, gratia Dei comes ac marchio, donatores sumus aliquid ex alaudes nostros ad domum Sancti Danielis cenobio, cuius ecclesia ante Gerunda ciuitate, in ipsa ualle que ego Ermesindis per dicta permissione de predicto uiro meo domno Reimundo comito bona memoria, cui Deus tribuat requiem sempiternam incoaii predicta ecclesia edificare et Deo ausiliante perficere. Donamus namque nos prefati Ermesindis ienitrix atque Berengarius prolis a prelibata ecclesia pro amore Dei omnipotentis et omnibus sanctis et pro remedio de anima domino Reimundo comite qui fuit condam bona memoria et pro nobis medipsis, ut Deus omnipotens tribuat nobis pro sua misericordia uita presencia cum prospera et post anc transitoria adipisci faciat celestia et concedat nobis donatoribus uitam eternam.

Donamus namque et concedimus uoluptate promta et mente beniuola a prefato Sancti Danielis ecclesia omnes terras et uineas cultas et eremas, arboribus et pomiferis fructuosis et infructuosis, casas et curtes cum casalibus, curtis, ortis, ortalibus cultis et eremis qui in predicta ualle Sancti Danielis quantum ibidem abemus et abere debemus per qualescumque uoces. Et affrontat predictos alaudes de orientis in ipso collo de ipsa Presa, de meridie in ipsos termines que dicunt Paladolos, de occiduo in Ierunda ciuitate, de circii in monte que dicunt Aspirano uel in ipsa uilla que dicunt Elzeda. Et aduenit nobis predicta omnia per comparacione uel per qualescumque uoces. Similiter et in Villa Rubia uel in monte Eusebi donamus a predicta ecclesia ipsas terras et uineas cum pertinentiis et decimis earum, totum ad integrum. Similiter et in suburbio ipsas petias de uineas cultas uel eremas que ibidem abemus uel abere debemus per qualescumque uoces concedimus a predicta ecclesia.

Simili modo concedimus a prelibata ecclesia omnes pecias de terras et uineas cum casas et omnes alaudes que fuerunt de condam Gomarigo, totum ab integrum. Et in ipso Merchadale ante Ierunda molinos .II., et ad ipso Palacio pecias .II. de terras quod ego Ermesindis predicta comparauit de Guisla mulier qui fuit de condam Gaucefredo Longo, sic donamus a predicta ecclesia cum omnes illorum affrontaciones, cum aquis aquarum et capud molis et omnes adiacencias illorum, cum exiis uel regressiis earum.

Pariterque concedimus et donamus a predicta ecclesia ipsos alaudes que fuerunt de Ennegone archileuita qui sunt in Salto uel in eius termines, cum ipsos molinos qui ibidem sunt, cum aquis aquarum et cum omnes adiacencias illorum, totum ad integrum, siue in Montefoliano uel in uilla Mucii, siue in Villa Abularex uel in eius termines uel in Bascandone uel in eius termines de iam

dictas uillas abemus uel abere debemus per qualescumque uoces, id sunt, casas, casalis, curtis, curtalis, ortis, ortalis, terras et uineas cultas et eremas, uie ductibus et reductibus, omnia et in omnibus quantum in prefatas uillas uel in illorum termines Ennegone archileuita qui fuit condam abuit uel abere debuit cum suos heredes, et nos ibidem abemus uel abere debemus per qualescumque uoces, quos dominus Raimundus comes uir meus qui fuit condam iussit donare a predicta ecclesia Sancti Danielis pro anima sua et pro Berengario filio suo, ut Deus illum saluet et uitam conferat sempiternam.

Sic donamus nos a predicta ecclesia ipsos alaudes de ipso Lacco, terras et uineas cultas et eremas, domos et curtes, ortos, ortales, arbores fructuosos et infructuosos, omnia et in omnibus qui in suprascriptos alaudes uel in illorum termines sunt siue hoc que habemus in uilla Celrano siue in Vilario uel in Boschaires, siue in Riardo, qui fuerunt predicti alaudes de Seniofredo uicescomite, de Guandalgodo siue de illorum eredes quos ego Ermesendis predicta emi et redemi de predicto Seniofredo et Guandalgodo uel de illorum debitoribus.

Simulque donamus et concedimus a prelibata ecclesia ipsos alaudes de Franciliago uel de Seliga siue de Riolutos cum illorum termines totos ab integro qui fuerunt de Seniofredo, uicescomite, quantum ibidem abere debui[t] et ego Ermesindis, comitissa, de prefato Seniofredo emi et de suis debitoribus redemi; similiter donamus etiam pro remedio animarum nostrarum seu pro anima donno Raimundo, comite, cui Deus dimittat omnia sue peccata. Donamus ibi ipsos alaudes que fuerunt de Sendredo iudice qui sunt in uilla Sancti Saturnini uel in eius termines, id sunt, ecclesia Sancti Iohannis cum ipsa ereditate que Sendredus iudex ibidem abebat uel abere debebat totum ab integro ibi donamus et concedimus. Similiter ibi donamus ipsos alaudes que predictus Sendredus abebat in Fitor et ad ipso Castello uel in eorum termines, cultum uel eremum, terras et uineas, arboribus fructuosis et infructuosis, domos et curtes, siluis et garricis, aquis aquarum, uie ductibus uel reductibus quantum insuper dictis locis Sendredus iudex qui fuit condam abebat uel abere debebat per qualescumque uoces; et ego Ermesindis, comitissa, de Sendredo comparauit et ad eius debitoribus redemi.

Et ipsum alaudem quod ego Ermesindis, comitissa, iam dicta emi de Viues ebreo qui est ante Ierunda ciuitate, id sunt, casas cum curtes et ortos, terras et uineas cultas et eremas, arboribus maioribus et minoribus, quantum ibidem abuit ipso ebreo iam dicto uel abere debui per qualescumque uoce.

Similiter donamus a predicta ecclesia in ipso monte de Bosenno ipsas terras et uineas cultas et eremas et cum ipso manso qui ibidem est qui fuit de Goltredo leuita, qui mihi aduenit a me Goltredo per comparacione siue per qualicumque uoce et a me Ermesindis iam dicta per seruicio de ipso alaude quod Goltredus abet in Salto, unde ego Ermesindis, comitissa, me euacuauit in sue potestate de iam dicto Goltredo, sic dono et concedo ipso manso qui fuit de Goltredo cum ipsa curte et cum ipso orto et cum ipsa trilia que ibidem est et cum omnes arbores maioribus uel minoribus qui ibidem sunt, sic dono et concedo a domum Sancti Danielis ista omnia iam dicta totum ab integro, cum exiis et regressiis earum.

Similiter donamus de ipso blado quod domino Raimundo, comite et ego Ermesindis, comitissa abuimus in Palacio Frugello uel in eius termines qui fuit de condam Guarno, que predictus Guarno cum sua uxore uel cum filiis et filiabus suis nobis dederunt per emenda de ipso blado quod domino Raimundo, comite et ego Ermesindis, comitissa, abuimus in Palatio Frugello et predictus Guarno nobis abstulit fraudando et non reddidit nobis pro computo. Et est ec omnia superius scripta in comitatu Ierundense uel in eius termines. Que aduenit ad me comitissa hec omnia superius scripta per donacione domno Raimundo, comite, uiro meo, qui fuit condam siue

per comparacione uel per meum .X. mum siue per qualicumque uoce et a me Berengario, comite, per uocem ienitori meo iam dicto. Quem uero predicta omnia superius scripta nos ambo suprascripti Ermesindis, comitissa uel Berengario, comite, de nostro iure in tuo trado dominio mente spontanea et uolumptate beniuola propter amorem Dei et omnibus sanctis siue pro anima Raimundo, comite, qui fuit condam et propter redemptionem animarum nostrarum ipso testante tradimus et donamus atque concedimus a predicta ecclesia Sancti Danielis que est sita ante Ierunda ciuitate in ipsa ualle, ut ab odierno die uel deinceps predicta ecclesia beati Danielis et omnibus clericis uel Deo deuotis siue laicorum sexus Deo et sanctis in predicta ecclesia seruientibus semper in perpetuum a predictos alaudes cum illorum terminibus semper possidentes et abentes sine impedimento uel blandimento de nullo homine uel femine semper in perpetuum permaneat. Quod si autem nullius persone tam maioris quam minoris a predicta ecclesia de predictis alaudibus uel de illorum terminibus aliquid abstulerit iniuste aut absque lege, de parte Dei omnipotentis et de omnibus sanctis anatema fiat maranata et maledictus permaneat in seculum. Quod si nos donatores aud ullus homo uel femina qui contra ista scriptura donacione uenerit ad irrumpendum, non hoc ualeat uendicare quod requirit, set componat ista omnia superius scripta in duplo cum omni sua immelioratione et insuper .XX. libras auri componat, et inantea ista scriptura donacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura donacione .XVIII.kalendas aprilii, anno .XXII. regnante Rodberto rege.

Sig+num Ermesindis, gratia Dei comitissa et Berengario, comes, proles meus, simul in unum, qui ista scriptura donacione fecimus et firmauimus et firmare rogauimus. Sig+num Berengarius, episcopus sss. Willelmus, archidiaconus sss. Sig+num Bernardus Ruro. Fulcrandus, leuita sss. Sss Ermengaudus, archileuita. S+ Poncius, cognomento Bonusfilius, clericus et iudex. Ermengaudus Stephanus, presbiter sss. (Cruz) Sunarius, quamquam indignus presbiter uocatus sss. Sss Borrellus. Guifredus, archipresbiter. (Cruz) Petrus, episcopus (cruz). Berengarius Bernardus sss. Sss Bonushomo, presbiter et sacrista. Meset Marcio(cruz). Sss Petrus, leuita, qui ista scriptura donacione rogatus scripsi sub die et anno quo supra.

1018, marzo, 29

Ermesèn y su esposo Ramon [Borrell] confirmaron el alodio de Santa Oliva al monasterio de Sant Cugat del Vallès al que sumaron los de “Moia” y “Albiniana” y otros predios.

B.Barcelona. ACA, Cart., f° 3, n° 373.

Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallès*. Vol. II, documento n° 466.

In Dei nomine. Ego Raimundus, gratia Dei comes, simul cum coniuge mea Ermessindis, comitissa, donatores sumus Domino Deo et Sancti Cucufati martiris Christi, donamus et confirmamus, simulque contradimus ipsum alodem que dicunt Sancta Oliua cum ipsa ecclesia, cum decimis et primiciis, et ipsum alodem que uocant Caldario, simul cum ipsis stagnis et cum decimis et primiciis et cum terminis qui resonant in preceptis uel priuilegiis supralibati martiris, id est, in longitudine de Villa Domenio, ad orientem, usque intus in ipsa maris altitudine, simul cum ipsos stagnos. Et in latitudine de ipsa Guardia de Bagnarias usque in Villa que dicunt Domabuis. Et adicimus inde sicut uadit per ipsa Guardia de ipsis cocombus, et inde ascendit per ipsum montem que dicit Eschena Rosa sicut aqua uergit contra mare usque ultra ipsam uillam que dicunt Oztor, et uadit per ipsum aragallum petrosus unde aqua discurrit tempore pluuiarum de Eschena Rosa, uel de ipsos puigos uel montes qui in circuitu ipsus aragalli sunt, et uadis subtus ipsa uilla que dicunt Ventos, sicut aqua uergit usque intus in ipso mari. Adicimus autem in huius conlacionis kartule alodem uocitatum Moia uel Albiniana quod condam Adalbertus Domino Deo et Sancti martiri Cucufati concessit, donauit atque dimisit per suum testamentum cum illarum finibus et terminibus et uniuersa illorum pertinencia, propter remedium anime sue. Hec omnia donamus Domino Deo et cenobio supralibato, et omnes uoces nostras quas in suprascriptis alodibus uel locis diuersis habemus per uocem parentorum nostrorum siue principali uel per omnes uoces, in iure et dominio prephati cenobii firmamus et transfundimus propter remedium animarum nostrarum et propter Dei amorem et propter gubernacionem filiorum nostrorum integriter et sine diminucione.

Acta est hec donacio siue augmentacio .IIII. kalendas aprilii, anno .XXII. regnante Roberto, rege, filio condam Ugonis.

(Cruz) RAIMUNDUS, GRATIA DEI CHOMES. (Cruz) HERMESSINDIS, GRATIA DEI CHOMETISSA, nos qui hec omnia suprascripta donamus et confirmamus Domino Deo et iam dicto cenobii, sicut suprascriptum est. S+m Gondeballus Monsboi et Besora. S+m Odolardus, uicescomes. S+m Guifredus sss Midionensis. S+m Suniefredus Barral. S+m Guitardus Taraua. S+m Raimundus Matrona. S+m Ugo Ceruilionensis. S+m Geribertus Subiratensis.

GUIFREDUS, leuita, qui hec conlacionis siue augmentacionis scripsi et sub sss die et anno quo supra.

1018, junio, 30

Ermèsèn, <<[...]per meum decimum uel per qualicumque uoce uel auctoritate[...]>>, y su hijo Berenguer [Ramon I] donaron a la Seo de Girona el alodio de Ullastret.

A. Girona. ACG, pergamins ss. IX-XII, carp. 2, nº 35.

B. Girona. ADG, *Cartoral de Carlemany* p. 19, ex A.

Ed. Marquès, Josep M^a. *Cartoral, dit de Carlemany...*, Vol. I, documento nº 76.

Cf. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 175.

In nomine Domini. Ego Berengarius, gratia Dei comes, simul cum genitrice mea Ermessendis, comitissa, donatores sumus ad domum Sancte Marie sedis Gerunda alodem nostrum quod abemus in comitatu Impuritanense, in locum quem dicunt Uliastret et in Vellosos et in Tres Miseros, id est, casas, curtes, ortos, terras, uineas, pratis, pascuis, siluis, garricis et cum ipso stagno qui ibidem est et cum ipsas ecclesias que ibidem sunt, cultum et heremum, cum omni funzione uel redibitione earum et cum omnes aagentias uel termines earum. Et aduenit hec omnia ad me Berengario per uocem genitori meo Raimundo condam comite, quod ille acquisiuit per donatione uel uindicione condam Guislaberti comitis uel Ugoni fratri suo. Et ad me Ermesendis per meum decimum uel per qualicumque uoce uel auctoritate, et abent affrontationes ipsi alaudes, de una latus in terminio de Fontanilias uel de Palacio, et de alia latus subiungit in terminio de Canipostel uel de Canepost et peruadit per ipso termino de Laneras uel de Monte Tirone et peruadit usque ad terminio de Monte Fonellario, ultra flumen Adarone, et de tercio latus nectitur in Monte Fonellario uel in eius termines uel in terminos de Cabliauels siue de Mata Iudica et peruenit usque ad terminos de Villare Glecio uel de Acunnano uel de Serra que dicunt Manualdo uel de Acunnanel, et peruadit per ipsum terminum de Libiano usque ad ipsum terminio de Fontanilias. Quantum infra istas totes affrontationes includunt, sic donamus et concedimus ipsos alodes Deo et Sancta Maria sedis Gerunda, uel ipsas ecclesias qui infra et supra ipsos alodes suprascriptos sunt, totum ab integro, cum exiis et regressis earum propter amorem Dei et remedium anime Raimundi comitis nostrorumque remissio peccatorum, et ideo quia recognouimus quod predictos alodes, id est, Vellosos cum suos termines per directum debent fieri de Sancta Maria sedis Gerunda, sicut in ipso precepto regali resonat, quia iam multa annorum est tempora transacta quod eum acquisiuit per preceptum regis predicta Sancta Maria. Quod si nos donatores aud ullus homo uel femina qui contra hanc scripturam donationis, aliquam intulerit litem aut inferre uoluerit uim aut molestiam, aut uenerit pro inrumpendum, non hoc ualeat uindicare quod inquisierit, sed in duplo exsoluere cogatur prefatum alode cum sua immelioratione a prefata Sancta Maria, et inantea ista scriptura donationis firma permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura donationis pridie kalendas iulii anno .XX. tercio regnante Rodberto rege.
(*Cruz*)Berengarius, comes *sss*. Sig+num Erminsindis, gratia Dei comitissa, qui pariter in unum hanc cartam donationis fecimus et firmuimus et firmuimus et firmare rogauimus. Sig+num Udaldus. Sig+num Amadus, uicescomes. Sig+num Reimundus. *Ssse* Audericus, presbiter.

Vuifredus, gratia Deo abba, qui ista carta donationis rogatus scripsit et sub *sss* die et anno quo supra.

1018, agosto, 26

Causa judicial que enfrentó a la condesa Ermesèn con el conde Hug de Empúries por el alodio de Ullastret.

[A]. Original perdido. Girona. ACG.

B. Girona. ACG, *Llibre Verd*, ffº LVI-LVIII.

C. Girona. ADG, *Cartoral de Carlemany*, ffº 20-23.

Cf. Botet i Sisó, J. *Cartoral de Carles Many*, Barcelona, 1905-1909, nº 23.

Ed. Marca. *Marca Hispanica*, ap. CLXXXI, col. 1013-1016, según B. de donde Junyent da el texto.

Ed. Junyent i Subirà. Eduard. *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. Documento nº 56.

Ed. Marquès, J. Mª *Cartoral, dit de Carlemany...*, Vol. I, documento nº 77

Catalunya Romànica. T.VIII, p. 75.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 44

Cf. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 176.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p.219.

Haec noticia iudicii indicat causam que orta est inter Ermesendem, comitissam et Hugonem, comitem Impuritanensem. Anno uidelicet .XXIII. regni Roberti post discessum domni Raimundi, incliti comitis. Tenebat eum supradicta comitissa tutelam filii sui Berengarii, comitis, qui post finem patris remansit in minoribus annis. Propterea Hugo iam dictus requisivit eam ut reddidisset illi alodem quod dicitur Ullastret, quod ipsa tenebat per cartam uenditionis quam Hugo iste fecerat domno Raimundo, comiti, et per diffinitiones legales et per sacramentorum colligationes, per que iste Hugo transfuderat iam dictum alodem cum omnibus suis pertinentiis et adiacentiis in potestate domni Raimundi, comitis. Nam iste petitor asserebat se fecisse hanc cartam uenditionis in minoribus annis, pro quo Ermessendis uice filii sui iam dicti in praesentia Bernardi, comitis Bisullunensis, et Olibani, Ausonensis episcopi, aliorumque multorum tam nobilium quam ceterorum uoluit fideiussorem dare Hugoni, et oluit se conligere cum illo legaliter ut quemadmodum lex ordinasset, parata fuisset illi respondere, et in iudicio reddere illi omnia que legaliter iudicata fuissent, non debere esse iuris Berengarii praefati, sed Hugonis. At ille renuit recipere fideiussorem seu alium legalem conligatorem, dicens facere bellum per militem suum cum altero milite domne Ermesendis, ut utrisque decertantibus unus uictor effectus patuisset cuius iuris debebat esse quod requirebat. Cumque hoc noluisset recipere iam dicta Ermesendis, eo quod lex gotica non iubet ut per pugnam discutiantur negotia. Ugo praefatus, sine ulla auctoritate legis gotice, uiolenter inuasit omne quod Ermesendis possidebat cum filio suo per cartam uenditionis et per alias legales diffinitiones seu sacramentorum conligationes que Ugo fecerat transactis etatis suae .XIII.annis Raimundo, comiti. Dumque Ermesendis ueraciter cognouisset se et filium suum expulsos esse iniuste a possessione supradicta, suprascripto anno, mense augusto, petiuit legaliter Ugonem iam dictum comitem, in presentia Bernardi, suprascripti comitis, et Olibani, episcopi, iudicisque Guillelmi Gerundensis et Gifredi Ausonensis et Bonifilii Barchinonensis, residentibus nobilibus Mirono Ostalensi, Amato uicecomiti Gerunde, Gaucefredo Bernardo et Raimundo, fratre eius, Audegario de Mulinellis, Raimundo de Pubalo, Gaucefredo Vitale, Geraldo Caprariensi, Seniofredo Gitardo, Arnusto de Biguiro, Siluio cum patre suo Lobeto, Gifredo de Molinellis, Gondebaudo Bisorensi, Guillelmo de Sancto Stephano, Bernardo Amato leuita, Guillelmo leuita de castro Olone, Bernardo

Soniofredo, Gadallo Domitio leuita, Raimundo Sanctio, Seniofredo Lardale, et Seniofredo Macoto, Bernardo Ruuiro, Ermengauda Bernardo, aliisque multis quorum nomina longum est texere, qui erant ex parte Bernardi, comitis et Ugonis, tam clerici quam laici. Ad hanc quoque petitionem Ugo, comes, scriptis elegit assertorem suum Berengarium filium Eldemari de Feneffs, ut uice sua ipse responderet ad haec que Ermessendis, comitissa dicebat, sicuti et fecit dicens. Audio Ugonem, comitem, appellari eo quod ipse inuasit possessionem uestram et abstulit eam a uestro iure. Scio quia non inuasit, quoniam ista possessio et infra terminos comitatus Empuritaniensem est, et potestatem quam reges ibi pridem habuerunt, iste Ugo, comes, ibi habebat. Discucientibus hoc iudicibus per probationem quam utraque pars proferebat, discussa prius ueritate uerborum, inuenerunt quod a die qua ipsum alode uenit in potestate Raimundi, comitis, ipse comes Raimundus sine ullo impedimento integriter tenuit eum quemadmodum terminatum est in supradicta scriptura uenditionis, et omnem censum atque redibitionem omnemque potestatem quam ibi aut rex aut comes ante eum habuit, ipse comes Raimundus habuit et tenuit atque possedit in iam dicto alode Ulastredo, cum omnibus illius pertinentiis et adiacentiis usque in diem quo mortuus fuit. Similiterque iam dicta comitissa cum filio suo, post discessum iam dicti comitis, tenuit prescriptum alodem cum omnibus suis pertinentiis et adiacentiis, et potestatem quam ibi aut rex aut comes ante eam habuit ipse tenuit cum filio suo et possedit quousque ante iudicium, absentibus ipsis, Ugo, comes, iniuste inuasit possessionem hanc et maliuole a dominio eius abstulit praescriptum alode cum omnibus rebus ibi repositis. Iudices autem, cum illis patuit causa tante ueritatis, apertis codicibus legum gotorum iudicauerunt quia haec possessio eum omnibus suis pertinentiis et adiacentiis reuerti debebat in potestate Berengarii, comitis praedicti et matris sue iam dicte, et omnem potestatem quam ante ibi habuerunt recuperare debebant, et Ugo, comes, si aliquod preiudicium potuisset recipere exinde, perdere debebat. Cumque hoc iudicatum fuisset a iudicibus, Bernardus, comes, nolens obedire huic iudicio, tamdiu perseueravit in ipsa contentione quousque excogitauit rem inauditam, faciens confirmari a iudicibus supra dictis iureiurando super altare Sancti Genesis de Orreolis hoc iudicium, quoniam ipse fideiussor erat ex parte Ugonis, ut ipse Ugo talis extitisset in iudicio quemadmodum illi iudices legaliter iudicassent. Dato sacramento a iudicibus, Berengarius Eldemari filius, assertor Ugonis, interrogatus fuit a iudicibus ut recepisset testes quos comitissa proferebat legaliter. Ad ille noluit recipere eos, et proferens inanes et superfluas excusationes, absque consilio iudicum abstraxit a iudicio. Post hec iudices secundum legis ordinem receperunt hos testes: Garefredum uidelicet et Bernardum Ruuirum et Seniofredum Guitardum et Geraldum, fratrem Dalmacii, Audegarium de Molinelis, et Seniofredum Lardalem, ita dicentes: Iuramus nos testes per Deum factorem omnium rerum, et per altare sacratum Sancti Iohannis apostoli quod fundatum est in ecclesia beate Mariae uirginis quae Sedes Gerunde est, quia nos uidendo scimus quod Raimundus, comes, supra dictus tenuit et possedit ipsum alodem de Ulastredo cum omnibus suis pertinentiis et adiacentiis, cum omnibus censibus et oblationibus que exinde ullo modo exiebant quousque mortuus fuit. Potestatem talem ibi illi uidimus habere et possidere qualem aliquis homo uiuens in suis rebus propriis habet. Iudicem et saionem ibi eum uidimus habere, et si quae res ex placitis exiebant, comes Raimundus suam partem exinde habebat et habuit quousque obiit. Similiter post discessum eius uidimus, Ermisendem, comitissam, et filium suum Berengarium habere et possidere supradictum alodem de Ulastredo cum omnibus suis pertinentiis et adiacentiis, et omnem supradictam potestatem uidimus eos habere ibi et possidere usque in diem quo Ugo, comes, inuasit hec omnia et abstulit a potestate et iure illorum. Dato autem hoc sacramento a testibus, iudices superius ascripti consignauerunt

supradictum alodem in potestate Ermesendis, comitisse, et filii sui Berengarii, comitis, ita dicentes: Nos creati iudices Guillelmus, Guifredus, atque Bonusfilius, per omnes auctoritates legum quae ad hanc rem pertinent consignamus et contradimus in potestate atque iure Ermesendis, comitisse, supradictique filii sui Berengarii suprascriptum alodem de Ulastreto, cum omnibus suis pertinentiis et adiacentiis, et quidquid Ugo ex praedicto alode praesumptiosus inuasit et abstulit, totum tibi Ermesendi, comitissae, et filio tuo Berengario, comiti, consignamus et contradimus de potestate inuasoris in uestro dominio reducimus et transfundimus perenniter habendum et quiete possidendum. Igitur ut hoc iudicium maneat inconuulsum, gradatim sententiis legum eum muniuimus, et ut cunctis perpateat quod Ugo, comes, ante iudicium non debuerat usurpare quod usurpauit a potestate possessorum. Primo iudicamus ut cartam uenditionis quam Ugo, comes, asserebat fecisse in minoribus annis ante debuerat comprobari utrum ita esset quam res que per ipsam tenebantur inuase fuissent. Dehinc iudicamus ut si aliquis pro hac carta uenditionis uiolentum aud pro aliqua re alia esse sibi Raimundum, comitem, astruxisset, secundum legem quae continetur libro .V.^o, titulo .VI.^o, capitulo .VI.^o debuerat astruere, quae ita dicit: Si uiuentis cuiuslibet manifesta culpa non apparet, nefas esse non dubitandum est, ut eum quisquis post obitum mansisse sibi reum accuset. Ne ergo in fraude heredis defuncti quicumque post haec talia conetur presumere huius legis sanctione redargui se nouerit. Scilicet ut si quis quemlibet defunctum uiolentum sibi aud peruasorem sue rei, siue directorem seu debitorem fuisse astruxerit, eumque quodcumque illicitum secundum superiorem ordinem dixerit perpetrasse, non aliter eius assercioni credatur nisi per quamcumque scripturam aut testificationem legitiman id uerum esse indubitanter edoceat . Sed quia hec Ugo, comes, non expectauit idcirco inuasionem de praescriptis rebus fecit. Et lex que continetur libro .V., titulo .III., ita dicit capitulo .XX.^a: Si quis rem que est per iudicium repetenda, priusquam aduersarium legaliter id est iudicialiter superet, ita uendiderit uel donauerit alicui aut forsan tradiderit occupandam ut absque audientia iudicis priuetur dominium possessoris, ipse qui possedit per executionem iudicis, rem que occupata fuerat statim recipiat, nec de eius postmodum repetitione contendant, etiam sicausa sit bona petentis. Sed quia Ugo solet dicere quod Petrus Sirus iudex illi tradidit suprascriptas res occupandas, scimus quod iam dictus Ugo illi iudici primo mandauit atque deliberando tradidit eas ad occupandum et in suo dominio recuperandum. Et pro eo quod ita fecit, sicut inuasor iudicabitur, quia rem antequam uinceret inuadi fecit. Et lex quae continetur libro .VIII. titulo .I., capitulo .V., ita dicit inter alia: Quod si non expectata discussione id quod ab alio possidetur aut iuris alterius esse dinoscitur inuaserit, omne quod abstulit uel presumptiosus inuasit, tam in mancipiis quam in ceteris rebus, duplum ei restituat de cuius iure uisus est abstulisse, uel singulorum annorum fruges quas inde fideliter collegisse iurauerit petitori compellatur exsoluere. Et altera lex que continetur hoc libro et titulo, capitulo .VII. dicit ita: Nullus domum inquietet absentis nec in expeditione publica constituti, et si quod preiudicium recipere potuisset, absente eo quem fuerat conuenturus, inuaserit, reddat in duplum. Si uero illud inuaserit quod per nullum iudicium illi debebatur, reddat in triplum. Hoc quoque in aliis capitulis legum que ad hanc rem pertinent inuenietur.

Actum est hoc iudicium .VII. kalendas septembris, anno .XXIII. regni Roberti, regis in Francia.
Sig+num Gaucefredus Vitalis. Sig+num Bernardus Ruuirus. Sig+num Soniofredus Gitardus.
Sig+num Soniofredus Ardalis. Nos testes supradicte possessionis sumus, et iurando testimonium
nostrum confirmamus. Sig+num Gaucefredus Bernardus. Sig+num Raimundus Oliba. Sig+num
Raimundus de Pubalo. Sig+num Arustus de Bigurio. Siluius Lobeti filius. Sig+num Lobet.
Sig+num Guillielmus de Sancto Stephano. Sig+num Bernardus Seniofredus. Sig+num Raimun-
dus Sancius. Sig+num Mironus de Fabricata. Amado, uicecomes. Wadalasare, leuita sss .
Villemus, leuita. Bernardus, leuita. Ego Guillielmus, iudex, huius edictionis tactu necessitare
oculorum signoque inpressionis corroboro.(Cruz) Guifredus, leuita qui et iudex sub sss. Arbertus
sss. Falcus, leuita doctor paruolorum sss.

S+ Pontius, cognomento Bonusfilius, clericus et iudex qui hec scripsi et sss die et anno quo
supra.

1018, septiembre, 2

Ermesèn, condesa de Barcelona, como ejecutora testamentaria de su difunto marido, el conde Ramon [Borrell], autorizó la transacción del oro legado por éste a la catedral de Barcelona.

B. Barcelona. ACB. *Libri Antiquitatum*, T. I, fº 151, nº 396.
Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 38.

Quoniam semper congruum est ecclesiarum Dei sacerdotes ut in quantum sibi curam impositam noruntur ecclesiis quibus per sunt sollicitudinem inumeracionis impendant, qua tam expropriis rebus suis quam rerum illis collatarum basilicis gubernacione et melioracione, necnon amonicionem fidelibus data, quo domus Dei mercando celestia honorent, ipsi pastores ouum Dei culpabiles non [...]. Nam canonicè atque legaliter traditum teneat quia Dei ecclesiis quicquid offeritur ipsi datur, et quicquid rerum ipsis ampliatur uel in melius mutatur Deo placere sine dubio certum est. Ideo ego Deusdedit, episcopus sedis Barchinonensis, quamuis indignus tamen mee matris ecclesie memor in quantum possum Deo per illam placere studens, cum consensu clericorum tam sacerdotum quam leuitorum mihi subiectorum, necnon cum congregatione uicinorum episcoporum meorum, feci comutationem de canonicis rebus cum Gondebaldo, primate palatii comitis, sicut in hac pagina comutationis scripture cartam continetur. Nam non est ambiguum quod Raimundus, inclitus comes, Borrelli, comitis proles, bonitate plenus cuius uita efulsit et nec eius sepulcro et ossibus Barchinona ornatur ciuitas suprafatam sede suo testamento munerauit, et ad augendas ampliandasque res canonicas non modicam partem sui auri dimisit. Ermessendis itaque, coniux eius, comitissa, filia que fuit nobilis comitis Carcasonensis Rodegarii sepulto corpore prefati uiri sui infra canonicam claustrum Sancte Crucis sedis superius comprehese eo quod ipse qui ecclesia fecerat heredem, eorum precibus expietur [...], dato auro atque consilio prefuit canonicis, ut emerent alaude, id est terras et uineas, cultas et incultas, arbores diuersi generis, fontes et aquas seu molina aliasque res istius alaude, ex femina nomine Bellazer uxor que fuit Sesemundi fratris Seniofredi gerundensis uicecomitis, sicuti et emerunt. Sed quia heres longe erant ab urbe supradicta, grauius erant ad laborandum, et difficile inueniebantur agricolae qui eas excolerent et grauius erat aliquod exinde adducere, cum aliquando erat necesse iam pene ad heremum tunc erant redacte. Ideo supranominata Ermessinde, comitissa, ordinante assistente filio suo domino Berengario, marchione comite, una cum primatibus palatii sui Ugone Ceruilione, Amato, uicecomite Gerundense, Odo Acutensi, Guadallo, preposito comitali mense, Bernardo Seniofredo, et item alio Seniofredo, et Bernardo, aliisque nobilibus, et uulgaribus hominibus, in coro supradicti altaris Dei discussum est et inuentum quia ipsas res pro quibus Gondebaldo primas supradictus comitis appellabatur dare in comutationem, canonicis supradictis, maius utiles fierent illis quam ipse res qui emerunt ab Bellazer supra nominata omnibus modis, in laborando in gubernando in exfructando, et in fructibus adducendis, uel expendendis ad canonicos usus, et quia alode carius emitur in territoriis supradicte ciuitatis, quam in Valense. His autem ad ueritatem [...], ego Deusdedit, episcopus, et omnes canonici mei, sicut supradictum est, comutatores sumus tibi Gondeballo, filio qui fuisti Ermemiri Bisorensis. Manifestum est enim quia damus tibi per hanc comutationis scripturam alodem Dei et nostrum, quod habemus in Vallense, in comitatu Barchinonensi. Est [...] istud

alode medietatem de uillare de Abdela, terras cultas et heremas, uineas et arbores diuersi generis, ortos et ortales, casas et curtes cum casalibus, cum solis et superpositis garricas, fontes et alias aquas, ligna et lapides, prata et paschua, pronum et planum, exius et regressus. Terminat quippe prescripta uilla que dicunt Villar de Abdela, cum suis adiacenciis, de parte orientis in ipsa strata de Archers que uadit ad ipsum mercatum, de meridie terminat in termino de Palatio Dalmanla, de occiduo habet terminum in ipso monte Molono, de septentrionalis uero parte que uulgo circii pars dicitur. Terminat in flumine Vallense quod discurrit per congustum. Hanc autem medietatem de Vilar Abdela, terras et uineas, cultas et heremas, arbores diuersi generis, ortos et ortales, casas et curtes, cum solis et superpositis, cum casalibus, fontes et aquas regos, capud regos et subtus regos, ligna et lapides, prata et paschua, exia et regressus, et medietatem de ecclesia Sancti Iacobi que est construta in prefato alode, quicquid dici uel nominari potest, que ad huius alaudis medietatem pertineat, sicut continetur infra prefatos terminos, et sicut nostri iuris est, siue iuris nostre canonice domus, exceptis decimis frugum ul fructuum que exierint a supradicto alode, et exceptus ipsas primitias, ita integriter tradimus tibi prefato Goldebaldo. Post hec de nostro iure et de iure nostre canonice in tuo mittimus dominio et potestate perpetuo alium tuum omne alaude, quod habes a Montecato, usque ad flumen Lupricatum, et a turre Salani perueniendo per ipsa iuga moncium, usque ad Montem Catanum, terras et uineas cultas et heremas, casas, solarium cum curtibus, et omnibus hedificiis, omnia et in omnibus quantum dici uel nominari potest, quod hodie habes, et tui iuris est, infra predictos terminos, sicut in nostra resonat scriptura quam nobis fecisti, exceptis ipsius domibus uel omne quod infra muros ciuitatis habes Barchinone, et propter .CCC. solidos argenti ysperi quod cathini dicitur, quos tu nobis super has resadidisti, non propter hoc quod minus ualere heres quas accepimus quam ipse quas damus sed ut iusta diceretur hec comutacio. Verum tamen omnia que tibi damus in tua comutacione habeas et possideas, et facias ex inde quod cumque uoluis ad tuum plenissimum proprium, ita ut nullus homo utriusque sexus nullus nostrorum successorum nec nos nec ulla cuiuslibet persona tibi aut tue posteritate aut ipsi qui post te hoc habuerint mouere injuriam ex his rebus presumat aut temptauerit aliquis componamus tibi aut componat prenotata omnia in duplo, cum omni illarum immelioratione rerum; insuper hoc firmum permaneat.

Actum est hoc .IIII. nonas septembris, anno .XXIII. regnante Rotberto rege in Francia.

Acta est hec translationis scriptura idus septembris, anno .XX.VII. regnante Leudico rege.

S+ Deusdedit, gratia Dei acsi indignus episcopus. S+ Guadallus, sacer. S+ Guitardus, leuita. S+ Suniefredus, presbiter. S+ Poncius, leuita qui et capud scole. S+ Vitale, presbiter. S+ Bardina, leuita. S+ Adalbertus, leuita. S+ Amalricus, presbiter. S+ Julianus, presbiter. S+ Sigefredus, leuita. S+ Ermemirus, leuita et sacriscrini. S+ Fulcus, leuita.

1018, noviembre, 18

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I] atendieron la petición de Ermengol, obispo de la Seu d'Urgell, de unir Sant Llorenç de Morunys a Sant Serni de Tavèrnoles e introducir, en el primero, la reforma de la regla benedictina.

B. Urgell. ACU, Cartulario de Sant Serni de Tavèrnoles, ff° 66v-67r.

C. Barcelona. BC, Ms 729, SACM, Vol. 9, pp. 31-32 y p. 114.

Cf. Villanueva, J. *Viage*, vol. XII, ap. VII, ps. 221-223.

Cf. Soler, J. *Cartulario de Tavèrnoles*. Castelló de la Plana, 1961, pp. 56-59, doc. n° 18.

Ed. Rius, Manuel. << Diplomatari de Sant Llorenç de Morunys >> en *Urgellia*, Vol. IV, documento n° 6.

Verus Christus Ihesus, in terris degens, per cosmi alumnos misit duodecim climata, ut gentilium corda que erroris raptabatur, per uarios atque per deuia ad fidei rectitudinem trahentem, atque Christi industriam. Ipsi uero, toto iusu conata sunt a zabulorum eos euellere, supplicia et lauacris salutaris abluere, ut purificati ab hidolorum spurcicia, atque operante Christi iusticia possent permanere in ciues etherea. Quos inde accensi nonnulli roborati uirtute Spiritus Sancti linquentes predia, substancia atque cunctam alternatim duxere uitam per quam posint adipiscere perhennem mensuram. Ergo multi soli placere studentes, in tuguris ospitia habentes, cum celicolis adepti sunt regni celestis. Quo circa noster Theosophus, gratia et nomine Benedictus, cui uitam deferens, huius amplectens deserta, soli Deo uacare studens, Angelis notus, hominibus incognitus, Dei lucerna super candelabrum, posita quatinus qui in domo sunt luceret, .XII. monasteria construens, duodenos monachus deputans, per unius cuiusque Patres constituit, uitamque monasticam indidit. Unde nonnulli eius amplectentes uestigia, studuerunt construere monasteria sua in presidia. Ergo namque a fidelibus uiris monasterium Sancti Laurentii, dudum in comitatu Urgellensi, in ualle Lordensi namque constructum, inibi nouimus extitisse, et eundem cenobium strenue rexisse, Domnum Lobatonem abbe, quem ab hac luce substractum, et inter agmina paradisi collocatum anno trabeacionis Dominice .M.°X.°V.° IIII. Enim uero cepit domnus Ermengaudus, Sancte Sedis Urgellensis alme Virginis Marie episcopus, una cum clero sibi comisso atque Urgellensi proceres, rogare domna Ermessindis, gratia Dei comitissa, et filio eius domno Berengario, inclitus chomes et marchio, ut talem pastorem delegassent qui ordinem uel regulam sancti Benedicti, qui necdum in eodem monasterio minime tenuerant, et docuisset et per omnia adimpleret. Et adqueiuit comitisa atque comes eorumque preces conuocauerunt Poncionem, qui monasterio Sancti Saturnini preesse uidetur, abba sale sapientia conditum, caritate rutilum, prudentia astutum, misericordia ac pietate egregium, et dederunt ei monasterium prescriptum, ut ibi esset abba atque rector, omnesque successores uidelicet abbates Sancti Saturnini, sub iure et tuitione monasterii Sancti Saturnini perhenniter. Et ut hec electio uel adclamacio firma et inconuulsa stabilisque permaneat, manibus propriis subter firmauimus.

Facta helectio uel adclamatio .XIII. kalendas decembris anno .XX[III]. regnante Rotberto rege, et indicione .II.

Nos simul Ermesindis (*cruz*), gratia Dei comitissa, atque Berengario (*cruz*), gratia Dei comes et marchio, qui hanc electionem fecimus et firmamus et firmare rogauimus. Sig+num Willelmi, uicecomes. Sig+num Arnall, filium Mironi. Sig+num Mironi. Sig+num Wi[gle]m. Sig+num Richard. Sig+num Ramon. ERMENGAUDUS, acsi indignus gratia Dei episcopus sss. PONCIUS, archileuita sss. Sunarius, archileuita sss.

Wifredus, leuita et monachus, qui hanc heleccionem rogatus scripsi et sss die et anno quo supra.

1018, noviembre, 20

Ermesèn su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, Pere, obispo de Girona, Arnusto, Hug, conde de Empúries y otros personajes dotaron a la canonjía de la seo de Girona.

[A]. Original perdido.

B. Girona. ACG, Pergs., nº 36. Roura. Copia siglo XII.

C. Girona. ADG, *Cartoral de Carlemany*, ffº 29-32.

Ed. Marca. *Marca Hispanica* ap. 182, cols. 1016-1019.

Ed. Villanueva. *Viage Literario* 12, ap. 30, pp. 312-317.

Ed. Flórez. *España Sagrada* 43, ap. 28, pp. 425-430.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 47

Ed. Marquès, Josep M^a. *Cartoral, dit de Carlemany...*, Vol. I documento nº 79.

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 179.

Cum in nomine sanctae et indiuiduae Trinitatis in ecclesia Sanctae Dei genitricis Mariae sedis Gerundensis in unum residerent episcopi Petrus, eiusdem sedis, presul Ermengaudus Urgellensis, Deusdedit Barchinonensis, Berengarius Elenensis, Adalbertus Carcassonensis, Ato Cosoranensis. Abbates et iam Bernardus Sanctae Mariae Crassae, Petrus Rodensis, Landricus Gisalensis, Guifredus cenobii Gallicantus, Amblardus cenobii Sancti Cirici, Viues cenobii Sancti Pauli Maritimi, Poncius cenobii Sancti Saturnini. Necnon etiam quamplurimi alii sacerdotes, assistentibus, archidiaconis, atque canonicis eiusdem sedis Gerundensis ac Barchinonensis, diuinitus inspirati concordati ac pari animo definientes, statuerunt ut ad seruicium Dei et eius Genitricis in eadem sede domus canonica construeretur et rebus ecclesiasticis et fidelium dono iuste collatis ditaretur, quo facillime Deo ibidem cotidie familiariter militaretur et quicumque eiusdem sunt ordine iusto perficerentur. Vnde idem Petrus, presul egregius, de statu ecclesiastico diligenter tractans cum his omnibus, presente acconseciente comitissa Ermessinde, una cum filio suo donno Berengario, comite et marchione, collaudantibus cunctis predictis, donauit ad construendum et ditandum iam dictam canonicam domum hec que infra sunt scripta, dicens: Ego, in Christi nomine, Petrus episcopus, Gerundensis episcopus, permittente Ermessinde comitissa eadem filioque suo Berengario comite, dono ad hedificandum et munerandum atque ditandum iam dictam canonicam domum ad seruicium Dei et eiusdem genitricis ecclesiam Sancte Marie de Castellone cum decimis atque primiciis atque oblacionibus eius et suis omnibus alodiis. Et ecclesiam Sancte Eulalie de Villa Noua cum decimis et primitiis et oblacionibus fidelium et alodiis suis. Et ecclesiam Sanctae Marie de Aguiliana cum omnibus rebus ad eam pertinentibus. Et ecclesiam Sancti Saturnini de Arens cum omnibus rebus quae ad eam pertinent. Et in comitatu Bisuldunensi, ecclesiam Sancti Petri de Montecauto cum omnibus suis pertinentiis. Et ecclesiam de Curcauello cum omnibus suis pertinentiis. Et ecclesiam Sancti Andreae de Lorona et alias parrochias et alodia que Miro uicecomes Bisuldunensis tenebat quando obiit ab hoc seculo et iuris Sanctae Marie esse dignoscebantur cum omnibus suis pertinentiis. Et ecclesiam de Ordeis et fiscum de Lebrers cum decimis et primiciis et omnibus illorum pertinentiis. Supradicta autem omnia, que in aliis comitatibus sunt, ego supranominatus Gerundensis episcopus Petrus taliter dono et trado predictae canonice domui qualiter iam dicta sedes Sanctae Mariae ea in prenominatis aliis comitatibus iuste habere debet uel habet.

Insuper ego Ermessindis et Berengarius, comes, et Petrus, episcopus, damus prelibate canonice ecclesiam Sancti Martini de Cacano cum decimis et primiciis atque omnibus pertinentiis eius. Necnon et ecclesiam Sancti Martini de Colonico cum decimis et primiciis et eius oblationibus atque alodiis. Et ecclesiam Sancti Iuliani de Curtibus cum omnibus suis pertinentiis et alodium quod Bremundus, uicecomes, debitaui ad predictam canonicam domum, et est in comitatu Gerundensi, in uilla Pera. Necnon et mansum de Fontadeta cum omnibus suis pertinentiis et medietatem ecclesiae Sanctae Leocadie de Parietibus, quantum scilicet ad eandem ecclesiam pertinet. Et alodium de Ferrerons et de Ruuirans cum omnibus suis pertinentiis, et medietatem parrochie Sancti Felicis de Palatio Rabani cum omnibus eius pertinentiis, et molendina .III. or que Gitardus, archidiaconus, tenebat.

Et ego Arnustus dono atque concedo ad eandem canonicam medietatem decimarum de parrochia Sancti Stephani que est sub appendicio Sancti Martini de Romano.

Et nos predicti Petrus et Ermesendis et Berengarius donamus eidem domui channonice parrochiam Sancti Amancii cum decimis et primitiis atque oblationibus et cum suis omnibus pertinenciis et cum suo appendicio ecclesiae Sancti Martini de Presa cum decimis et primiciis et oblationibus et cum sacriis et cimiterio triginta passuum et ecclesiam Sancti Martini de Campo Maiore, cum omnibus suis pertinentiis et parrochiam Sancti Mameti de Rudmorts cum omnibus suis pertinentiis et medietatem ecclesie Sancti Martini de Lemena cum suis pertinentiis et parrochiam Sancti Andree de Mata cum omnibus pertinentiis.

Dono quoque ego Petrus, episcopus, parrochiam Sancti Petri de Nauata cum omnibus suis pertinentiis, et fiscum Crispiani cum quartis Sancti Stephani de Bass et medietatem tascarum de Bascara et ecclesiam de Fontaniles cum suis pertinentiis et ecclesiam Sancti Genesii de Mulnells cum omnibus suis pertinentiis, et omne alodium quod condam fuit de Altrudis femine et est in Mulnells, et illa concessit domui channonice cum omnibus suis pertinentiis, et dono eidem canonice de omnibus adap[er]turis que mihi adaperte fuerint ex rebus ecclesiasticis decimam partem. Preterea ego Petrus statui et confirmaui et donauit una cum clericis predictae sedis de omnibus rebus mobilibus quas acquisiturus sum uel accepturus de episcopatu Sanctae Marie terciam partem predictae Sanctae Marie, in tali ratione ut de predicta tercia parte dentur due partes restorationi ecclesiasticae. Alia uero tercia pars detur predictae canonice.

Ego uero Ugo, comes Impuritanus, dono censum de duobus carauis predictae domui canonice in Impuriis ciuitate, qui ad me pertinet uel pertinere debet, et quicquid omnes ipsius terre predictae canonice concesserint, simul dono et habere consencio, propter salutem anime mee et filiorum meorum ac coniugis.

Postea moriens Bernardus Robores reliquit ecclesiam Sancti Menati de Villa Blarex cum decimis et primiciis et oblationibus et alodiis et pertinentiis suis, eidem canonice et ecclesiam Sancte Agate, cum suis pertinentiis, consilio et uoluntate predicti Petri pontificis. Preterea ego sepedictus Petrus, episcopus, dono eidem canonicae ecclesiam Sancti Iuliani de Castelfreit cum omnibus suis pertinentiis.

Et quidam miles uir bonus nomine Sonarius Rufus moriens absque liberis reliquit totum suum alodium cum integro de Monte Caluo eidem domui canonice et totum suum alodium de Monte Malo cum integro sui et totum suum alodium de Espidels et totum suum alodium de Pantaleu cum eorum omnibus pertinentiis, eligens Dominum ad uicem filii ereditandum. Similiter eius coniux Adaledis moriens reliquit suas uoces in supradictis alodiis omnibus predictae canonice.

Ego Poncius, caput scole et leuita, dono alodium de Puio Alto cum finibus et terminis et cum suis afrontationibus eidem canonice Sancte Marie.

Preterea, alii boni uiri morientes timentes Deum, reliquentes sua alodia heredem fecerunt predictam cannonicam, id est Remundus Gutiscli de Pugalis et Sendredus Guillelmi et Miro, frater eius, et Domnucius, clericus de Cruce, et Berengarius Donucii, qui reliquit suam hereditatem de Uliuars predictae cannonicae.

Et suprascriptus Suniarius reliquit suum alodem de Castanied et ipsum de Castelomen cum molendinis et munnars in fluuio Ticeri. Et Seniofredus Safard reliquit alodium eidem domui cannonice infra terminos parrochie de Canapost. Et reliquit eidem domui quod est ad Rocam.

Et ego Petrus, predictus episcopus, dono ipsum mansum de Abelars cum suis pertinentiis omnibus. Necnon et medietatem parrochie Sante Marie Episcopalis decimarum et fiscum de Parietibus cum molendinis suis et cum omnibus rebus ad eundem fiscum pertinentibus quod tenebat archidiaconus Guilelmus et alodium quod est in Rodas et in Armenteria et in Palatio Rabani et ecclesiam Sancti Cipriani Maritimi atque ecclesiam Sancti Aciscli cum omnibus illorum pertinentiis.

Predictus denique Bernardus Robores reliquit omne suum alodium quod habebat in parrochia Sancti Dalmacii de Tornauels uel in Seliga eidem domui canonice et Adalbertus Ennegonis dedit .IIIor. mansos cum illorum pertinentiis, qui sunt in parroquia Sancti Felicis de Borseleu, eidem domui.

Et Reimundus prepositus reliquit mansum unum in Fuxan cum suis pertinentiis et Guillelmus Seniulli alterum ibidem cum suis pertinentiis et Arnaldus de Cunuzels reliquit medietatem sui alodii quod habebat in Fuxan uel in Cunuzels predictae cannonicae et Bernardus Tedmarius dimisit de suo alodio eidem domui quod habebat in Palacio Frogel et in Pera et Guitardus Gaucefredi, clericus, reliquit omnem suum alodium prenominate cannonicae quod habebat in Fornels et in Canpdoran et in Villa de Asinis et Baron Bonihominis dimisit alodium quod habebat in Camos et uxor Reimundi Bonihominis mansum unum qui est in Villa de Man iam dicte domui et Gifredus Guillelmi dedit .IIIor. mansos qui sunt in parrochia Sancte Cecilie de Carcar et .IIIor. in uilar Sitaran eidem domui, et Stephanus presbiter de Cancan reliquit mansos .II: qui sunt in eadem parrochia, in Rexag, et Salelas.

Et uicecomitissa Impuritanensis, uxor quondam Guillelmi, reliquit unum mansum quod habebat in Virginibus sepius dicte domui cum suis pertinentiis et predictus uir eius, Guillelmus uicecomes, reliquit omnem alodium quod habebat in Castellone eidem ipsi domui. Et alodium quod est in Pedret et in Mercadal et in plano ante Gerundam et ipsum de Bedoc, totum quod fuit de Uzalard dedit Gondeballus, predictae domui canonice cum omnibus suis pertinentiis.

Et Berengarius, episcopus, eiusdem sedis donauit terras cum molendinis et mulinars cum omnibus eorum pertinentiis et simul cum ipsa aqua Ticeri usque in medium alueum eiusdem Ticeris que sunt a termino loci qui uocatur Sale Alte, usque ad Mercadal quod est ante Gerundam ciuitatem eidem cannonice eidem. Hec omnia a predicto episcopo Berengario donata sunt in parte meridiana cum palacio et cum triliis et cum his que tenet Bonifilius et Iohannis clerici.

Et comitissa predicta Ermessindis donauit alodium quod fuit Bernardi Amati clerici eidem cannonice; hoc alodium cum suis pertinentiis est in ualle Angles.

Petrus presbiter Montis Eusebii reliquit alodium eidem cannonice in eodem monte.

Sunt alia plurima alodia et terre et mobilia que odie predicta domus channonica habet et possidet et habere debet et futuro, Domino donante a fidelibus iuste collata eadem cannonica adquisierit cum suprascriptis omnibus. Hec omnia supradicta in iure predictae cannonice nos prenominati episcopi ab integro confirmamus propriis nominibus. Et si aliquis abstulerit aliquid ex suprascriptis rebus omnibus, aut supradicta omnia denserit a iure cannonico nisi satisfaciens

resipuerit, restitutis ab integrum ablati, perpetuo anatematis uinculo eundem aut eosdem presumptores excommunicamus et a consorcio fidelium separamus, et cum Iuda Domini proditore in inferno inferiori participem fieri optamus.

(Cruz) Petrus, episcopus. (Cruz) Berengarius, comes. (Cruz) Ermessindis, comitissa, nos qui hanc donacione libenti animo fecimus et firmare eam rogauimus.

Acta sunt hec anno Incarnacionis Donimice .XVIII. post millesimum .XII. die kalendarum decembrium. Anno. XXIII. regni Roberti regis.

(Cruz) Ego Benedictus, sancte catholice et apostolice Romane ecclesie, confirmo hoc prescriptum et precipio in Dei nomine ualere in eternum cum apostolica auctoritate. Ato, episcopus (cruz).

(Cruz) Willelmus, episcopus. Ermengaudus, hactenus indignus gratia Dei episcopus. Sss Berengarius, sancte sedis Elenensis episcopus, hec suprascripta libenter confirmo. Adalbertus, episcopus Carcassonae. S+m Deusdedit, gratia Dei hactenus indignus episcopus, omnia suprascripta confirmo. Oliba, sanctae Ausonensis ecclesie episcopus licet indignus, quod iustum est confirmo sss.

(Cruz) Amelius, episcopus, hoc confirmo. Ugo, ecclesie Uzetensis. Stephanus, episcopus Atensis. (Cruz) Bernardus, gratia Dei episcopus.

1018, diciembre, 1

Ermesèn, condesa de Barcelona, en compañía de los albaceas de la difunta Guisla donó a Bonhom, sacristán, y a Vives y Tassi, presbíteros, los alodios que esta mujer poseyó en la villa de Llac, en el Pla de Girona, en Vilablareix, en Salt y en Palau [Sacosta].

A. Girona. ACG, pergs. ss. IX-XII, carp. 2, nº 37.

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 174.

In Dei nomine. Ego Ermessindis, gratia Dei comitissa, et Sendredus, archipresbiter et Udalardus, filius qui fuit de Wa[lafonsi et] Petro et Artal et Riculfo et Gariber, nos simul in unum donatores sumus ad presbiteros Sancta Maria, id est, Bonushomo, presbiter et sacrista, et Viuano et a Tassione, sacerdotes. Manifestum est enim quia comendauit nobis condiam Wisla femina sue elemosina et madauit nobis propter Dei amore et genitricis Marie, et pro anima de uiro suo Gaucefredus, et pro anima sue ut scripture donacione fecisemus, a predictos presbiteros, de ipsos suos alodes in comitato Gerundense, in uilla que dicunt Lac uel infra eius termines, id sunt, casas, curtes, ortos, terras et uineas, pascuis, siluis, glandiferis, arboribus, cultum et eremum, omnia et in omnibus, quantum illa ibi abebat, uel abere debebat, cum ipsa tonna plena de uino et ipsa tina. Et in alio loco siue cum ipsas condaminas qui sunt in ipso plano ante Gerunda ciuitate, que dicunt ad ipsa Auellaneda, et ipsa terra que illa emit de Ermengards femina, siue cum ipsas comparaciones que emit de homines uel feminas de uilla Albarex et sunt terras et uineas, cultum et eremum, id sunt, casas, curtes, ortos, glandiferis, arboribus, siluis, pascuis, omnia et in omnibus, quantum illa ibi habebat, uel abere debebat, per qualicumque uoce. Et de alias suas terras que illa abebat in terminio de Palaz siue de Salt, uel in ipso plano, exceptus [i]psas que illa habebat dimissas ad alios homines uel feminas, sicuti et facimus. Donamus uobis predictos alodes totos ab integrum, cum exios et regressios suos, in tale conuentum per unumquemque annum aniuersarium faciatis propter remedium de uiro suo Gaucefredus siue pro anima sua. Et ad obitum de Bonushomo, sacrista, remaneat ad Viues et ad Tassione, et illos ad ilium similiter, et illi sic teneant sine blandimento de ullo episcopo, uel aliis ominibus uel feminas, et uos eligatis alios presbiteros ad obitum uestrum. Et de nostro iure in uestro tradimus potestatem ad hoc facere quod uolueritis, iuxta pefatam racionem sicut condam Wisla nobis comendauit et nos aseries condiciones pariter firmatum uel probatum abemus. Quod si nos donatores aut ullus homo aut sexus feminarum qui contra ista scriptura donacione ad inrumpendum uenerit, non hoc ualeat uindicare, set in primis ira Dei incurrant et cum Iuda Scariot et Behelzebub, principes demoniorum, particeps efficiat et inantea in duplo uobis persoluat ipsum alode cum sua inmeliacione. Et inantea ista scriptura firma permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura donacione kalendas decimbrias, anno .XX.III. regnante Rodberto rege.
Sign+um Ermessindis, gratia Dei comitissa. Senderedus, archipresbiter et (*Cruz*) elemosinarius.
Sign+um Petro. Sign+um Artal. Sign+um Riculfus. Sign+um Garibert, nos simul in unum qui
ista scriptura donacio fecimus et firmamus et firmare rogauimus. Sign+um Bernardus Ruuirus.
Sign+um Gaucefredus. Sign+um [Wi]fredus.

Sss Bonefilius, presbiter et monachus, qui ista donacione rogatus scripsi et *sss* subscripsi die et
anno quo supra.

[1018-1035]

Ermesèn, condesa de Barcelona, recibió el juramento de fidelidad del conde Guifred de Cerdanya quien se comprometió a reconocer la autoridad de la condesa en la ciudad y condado de Barcelona, castillos y fortalezas, y defender sus derechos. Hizo lo propio para la ciudad y condado de Girona, castillos y fortalezas entre las que citó, de manera expresa, el castillo de Finestres, en la frontera con el condado de Besalú y el condado de Osona, donde subrayó los castillos de Cabrera, Besora, Lluçà, Balsareny, Castellnou de Bages, Guàrdia de Súrria, Sant Mateu, Castelltallat, Calonge de Segarra y la torre de Suau, en el límes que separaba los territorios de Osona de los del Berguedà.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp 22, extrainventario nº 2102.

Cf. Carreras y Candi, F. *Lo castell de Besora*. (Barcelona, 1892).

Ed. Miquel Rossell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 222.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 46.

Cf. Aurell, Martí. << Jalons pour une enquête...>>, p. 317.

Ed. Feliu, Gaspar-Salrach, J. M^a. *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona...*, doc. nº 367.

Ego Guifredus, comes, filius qui fui Ermengardis, comitisse, de ista hora inantea no dezebrei Ermessindis, comitissa, filia que est Adalaizis, comitisse, de sua uita neque de suis membris, neque de ciuitate Barchinona, neque de ipso comitatu quem dicunt Barchinonense, neque de castros et castellos, neque de rochas et puios, condirectos et eremos, qui infra terminos uel in terminos de predicto comitatu Barchinonense sunt, neque de ciuitate Gerunda, neque de castellos quem dicunt Fenestras, neque de comitatu quem dicunt Gerundense, neque de castros et castellos, neque de rochas et puios, condirectos et eremos, qui infra terminos uel in terminos de predicto comitatu Gerundense sunt, neque de uilla quam dicunt Ullastrodo cum suis terminis, neque de castello quem dicunt Cabrera, neque de castello quem dicunt Bisaura, neque de castello quem dicunt Luçano, neque de castello quem dicunt Balçaregno, neque de castello nouo quem dicunt ad ipso Bugo, neque de ipso castello qui est in ipsa Guardia de Sonsa, neque de castello quem dicunt Sancto Matheo, neque de castello quem dicunt Talliato, neque de castello quem dicunt Colónico, neque de ipsa turre quem dicunt Suaue, cum illorum terminis quos hodie habet, neque de comitatu quem dicunt Ausona, neque de...(*recortado el pergamino*).

1019, mayo, 26

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, donaron a Guillem Bertran de Vilalba la jurisdicción, tanto civil como criminal, del término y fortaleza de Vilalba.

Barcelona. BC, Ms. 729, Vol. 3, fº 16. Regesta y escatocolo siglo XVIII.
Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 48.

Regesta siglo XVIII

“La condesa Ermesindis y su hijo Berengario, conde y marqués, conceden a Guillermo Bertrando de Vilalba *militis fideli nostro* por el servicio que les havia echo la jurisdicción civil y criminal y su ejercicio en la fortaleza, casa y termino de Vilalba.

Actum .VII. kalendas iunii, anno .XXIII. reg. Roberto rey.

Firman Ermesindis, gratia Dei comitissa. Berengario, comes, y Sancia, gratia Dei comitissa. Albertus. Abelardus. Guadallus Gizallo y Poncio, cognomento Bonus. S+met iudex escrips.”

1019, julio, 2

Ermesèn y Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, asistieron a la ceremonia en la que el vizconde Bermon, haciendo caso de los consejos prestados por el obispo Oliba de Osona, decidió dotar a la iglesia de Sant Vicenç de Cardona con aquellos bienes que habían sido usurpados por sus predecesores y a los que añadió otros donativos.

A. Cardona. Archivo Ducal de Cardona, armario 31, cajon 120, legajo 1, nº 1.

[B]. Cardona. Archivo Abacial de Cardona, nº 37, copia perdida, ex A.

C. Barcelona. BC, Ms. 729, vol. 4, ffº 65-66 y 219-221, copia simple en papel del siglo XVIII (ca. 1783-1786). ex B.

D. Cardona. Archivo Historico de Cardona, X.16. Archivo particular de D. José Maria Thomasa y Franch, Cardona, 1870, fº 198-201, copia simple en papel del año 1870. ex B.

Cf. Villanueva, J. *Viage*, T. VIII, pp. 285-289, ap. nº XXXII, ex A.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 46.

Ed. Galera i Pedrosa, Andreu. *Diplomatari de la vila de Cardona...*, documento nº 14.

Regnante in perpetuum Christo domino saluatore nostro, anno incarnationis ipsius millesimo nonodecimo, indictione secunda, era M.L.VIII^a, septo die nonarum iulii. Feria .V., facta est hec dos anno .XXIII^o regnante Roberto. Hanc excellentissimus uicecomes Bremundus dotem iussit scribi, quam Sancti Vincentii ecclesie a predecessoribus ablatam restituit, et de propriis ampliauit substantiis. Que hoc modo consistit. Quia difficile est inueniri, ut diuitiis uel dignitate sublimatus seculari, multis obnoxius non teneatur delictis. Idcirco ego Bremundus, uicecomes, ob uarias anime mee curandas egritudines, pontificem adii domnum Olibanum, uidelicet pariterque Ausonensis, cui idem Deo amabilis presidebat pontifex, clerum ecclesie apostolorum principis in Vico fundate nomine, petens ab eis preceptis metalibus instrui, quibus et apud Dominum facinorum ueniam meorum possem adipisci, et patrie celestis felicitate donari. A quibus, cum salutifera quidem et nimis utilia anime percepissem consilia, et si Deus mihi uitam annueret, libentissime facturum me promitterem uniuersa, illud diuina mihi inspirante clementia sponendi etiam, ut si probarent rem facto dignam, Sancti Vincentii apud Cardonense oppidum martiris ad Dei laudem et famulatum sublimarem ecclesiam, adeo quidem, ut non solum que meorum essent uitio precessorum ei abstracta, uel mutilata, predictae ecclesie cuncta reformare satagerem, sed et non parua de propriis Deo disponente adhiberem, quin etiam talem sufficienti clero eiusdem ecclesie canonicum abbatem preficerem, qui armorum penitus expers esset, et diuine facundia scientie et uite puritate, tam docere quam preire clerum et populum merito posset. At si loetali stimulo occumberet, uicecomes qui tunc esset loci ipsius, clerus quoque ac plebs nihilominus scientia probatum et uita ex eadem ecclesia perquirerent et prefferrent. Quod si secus cederet, ita notissimum aliunde rimantes excirent et supradicte ecclesie preficerent, similem uero modum et legem in cuncta successione seruarent. Quod mox saluberrimum ac ualde mihi inter cetera profuturum non etiam paruum fiducie apud diuinam clementiam dixerunt esse habiturum, admonentes tantum ut bene animo conceptum quantocius perducerem ad efectum. Quapropter ego, et pro Christo dilectione, et scelerum meorum obtinenda remissione et genitorum, siue consanguineorum, uel quicumque predictam ecclesiam sublimauerint, et de suis eam donis

locupletauerint, hec cuncta consilio domne Ermesindis, egregie comitise, prolisque ipsius domni Berengarii, excellentissimi eque comitis ac marchionis piissinmi, et magnifici domnique Ermengaudi, Urgellitani excellentissimi comitis, conhibentiaque eorum, uel consensu, non dispari, ac Deo fauente, peregi, et propria manu firmaui, et tam a pontificibus quam et abbatibus et diuersis ordinibus quam a comitibus et diuersarum dignitatum uiris, ut firmarentur, rogauit. Que autem et sancte Cardonensis ecclesie restitui et de prediis et rebus meis ad presens adhibui, sequens istius textus hostendit libelli. Primo cunctas ecclesias que intra Cardonensis terminos habentur oppidi, ecclesie concedimus et restituimus Sancti Vincentii firma ditione et iure, et tertiam omnium decimarum eiusdem ecclesie partem Sancti Vincentii, uidelicet, cum primiciis et offerendis, tertiam quoque placitorum et decimam partem, decimam etiam et tertiam telonei partem et monetem. Inter hec dignum non est obliuisci, ut nulla dies unquam debeat amodo praetermitti in agendis quotidianis missarum officiis super sacrum archangeli altare Michaelis, nulla etiam mox interueniat, que cerei lumine in eadem ecclesia non relucescat. Et si proprio careat, a Sancti Vincentii aditu accipiat. Apud Cardonam duo paria prediorum tribuimus, quorum unum in loco est quem dicunt Planitiem, alterum uero apud Lordellam; uineam uero pendulam cum altera iacente supra Salis Montem et quodam aruo farraginali; et molendina II, cum ortis et quadam uinea, iuxta fluminis Cardesnarii ripam; et alia duo molendina apud riuum Oderam, iuxta Sancte Marie ecclesiam; et predium quod est apud Siluam Seminatam, cum decima predii quod Gomesendis fuit, presbiteri; predium uero quod Fedantii fuit apud Cardesnarium fluuium; et uineam que fuit Gaudiosi; et uineam apud locum nuncupatum Iuncosam; et siluam, cum terris cultis et incultis, apud locum quem uocant Celatam; terras quoque et uineas, cultas uel incultas, quod Altemiri predium fuit apud locum Fornellos nominatum; et partes iuris mei quas uoce quacumque habeo et habere debeo in loco quem Curuas apellant; et cunctas decimas omnis predii mei, illius uidelicet quod in confinis et locis Cardone contiguus possideo, uel Christo iuuante, possidebo in loco quem Pradas uocitant, terrarum duo paria. Item iuris mei partes, quas uoce qualibet habeo et habere debeo apud castellum Cunillum, cum finibus suis presentibus, uel futuris. Hec que predicta sunt omnia coram Deo et sanctis eius et piis et magnificis christiane fidei predictis uiris, coramque etiam domno Ermengaudo, pontifice Urgellitano reuerentissimo, hec facta quoque probante pariter et roborante, in cuius diocesis predicta sita extat ecclesia, et coram allis uiris non modicis, sancte Cardonensi reformauit ecclesie in perpetuum habenda et concessi. Quod si quis haec que nos episcopi superius inferiusque descripti, cum abbatibus et diuersi ordinis clericis, comitibus quoque egregioque horum donatore uicecomite Bermundo, totiusque dignitatis uiris non solum approbauimus, uerum etiam roborauimus, non obserauerit, et quicquam horum minuerit, aut temptauerit, uel consensor tam nefarie presumptionis extiterit, sed adiutor in uerbo uel facto fuerit, primo iram Dei omnipotentis incurrat et christiane societatis licentiam perdat, quia uelut infidelis ausus est Christi uiolare ecclesiam. Deinde omnium sanctorum perdat patrocinio et nullius peccati per eorum intercessionem unquam habeat ueniam, quia Sancti Vincentii corrumpendo eius ecclesiam consortis eorum disperdere in terris temptauit memoriam. Post haec diabolus dux eius sit semper in uita sua, et supra picem et carbones eius denigratam infelicem animam a corpore egressam in Flegetontis ardentis fluuii profundam imergat undam, et ultrices cum traditore Domini, et his qui fidem abiecerunt Christi, eterni incendii sentiat flammam, nisi cito resipuerit, et quod commissit, uel temptauit, oblata Deo prius poenitentia digna, predictae ecclesie ad iudicium pontificum et abbatum predicti rectum emendauerit.

Ego Geribertus, grammaticus, sperans beati Vincentii martiris precibus adiuuari, hunc dotis ecclesie ipsius libellum anno Incarnationis Domini predicto et diebus scripsi kalendarum et feriarum.

Ermengandus, acsi indignus gratia Dei episcopus +. Borrellus, acsi indignus gratia Dei Ripacurcensis episcopus +. Bermundo, uicecomite *sss*. Sig+num Engoncia, uicechomitissa. Viuas, hacsu indignus *sss* presbiter. Bernardus, Urgellensis episcopus +. Oliba, episcopus +.

[c.1020]

Sin pretender perjudicar los intereses de la condesa Ermesèn en el condado de Girona, unos testigos realizaron una advocación sacramental sobre el altar de Sant Cristòfor de Llambilles, donde reconocían, en escritura pública, que los bienes de esa población eran propiedad del obispado de Girona.

[A]. Original perdido.

B. Girona. ACG, Llibre Gran de la Sagristia Major, fº 22v,

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu...*, documento nº 181.

[Hec] est noticia de ipsis qui iurauerunt fideliter ipsum sacramentum de alude Sancte Marie sedis Gerunde qui est in parrochia Sancti Christofori de Nambillas. In primis iurauerunt super sacrosanctum altare Sancti Christofori, Lobaton, presbiter, Todredus, Vuadalicus, Albaricus, Vuifredus, Gazfredus, Madexo, Dadengus, Ansefredus, Trasoarius. Nos uero suprascripti testes, simul in unum, iuramus per Deum patrem omnipotentium, et per Ihesum Christum filium eius, et per ipsa[s] reliquias que sunt fundate in ipso altare Sancti Christofori, hoc quod uerasciter scimus, et uidimus, et audiuimus de ipso alaude de suprascripta sede Sancte Marie Gerunda, qui est in termino, uel infra terminium, de parrochia Sancti Christofori suprascripti, in ipsa uilla. Nos uero, suprascripti iuratores, hostendemus et monstrabimus suprascriptum alodium Sancte Marie, sine ulla fraudulentia per fidem et ueritatem, et sine ullo malo ingenio, et ad donna Ermesendis comitissa, et ad illos homines quibus ipsa iusserit, uidelicet tam clericis quam laicis et feminis, et nullam falsitatem monstrabimus, sed per omnia ueritatem hostendemus, si quis uero ex aliqua occasione aliud dixerit uel hostenderit.

[c.1020]

Ermesèn viuda de Ramon [Borrell], conde de Barcelona, entregó en matrimonio a su hija [Estefanía] al jefe normando Roger de Tosny.

París. BN, Chabannes, Ademar de. *Chronique*. Edición de J. Chavanon, París, 1897, pp.178-179.
Cf. Aurell i Cardona, Martí. *Les noces del comte...*, pp. 45-46.

“ [...] Item Normanni, duce Rotgerio, ad occidendos paganos Hispaniam profecti, innumeros Sarracenorum deleuerunt, et ciuitates uel castella ab eis abstulere multa. Primo uero aduentu suo Rotgerius, Sarracenis captis, unumquemque eorum per dies singulos, uidentibus ceteris, quasi porcum per frusta diuedens, in caldariis coctum eis apponebat pro epulis, et in alia domo simulabat se comedere cum suis reliqua medietatis membra. Postquam ita omnes percurrisset, nouissimum de custodia quasi neglegens permittebat fugae, qui haec monstra Sarracenis nunciaret. Qua de causa timore examinati, uicinae Hispaniae Sarraceni cum rege suo Museto pacem a comitissa Barzelonensi Ermensende petunt, et annum tributum persoluere spondet. Erat enim haec uidua, et Rotgerio suam filiam in matrimonium sociauerat. Cum quibus pace facta, Rogerius cum ulteriore Hispania decertare cepit, et quadam die una cum XL solummodo christianis quingentos Sarracenorum electos in insidiis latentes offendit, cum quibus confligens, fratrem suum manzerem amisit, et tertio campum lustrans, et plus centum aduersarios extinxit, et cum suis propria reuesit, nec ausi sunt Sarraceni persequi fugientem.”

1020, febrero, 22

Ermesèn, condesa de Barcelona, donó el alodio de Laguna Furt situado en el término de la parroquia de Santa Eugènia de Agollell y Sant Feliu de Iel, condado de Urgell, al monasterio de Sant Serni de Tavèrnoles.

[A]. Original perdido.

B. Barcelona, ACA, Cancillería, perg. Berenguer Ramón I, carp. 7, nº 29. Copia de 25 de marzo de 1229.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 148

Hoc est translatum bene, fideliter factum VIII kalendas apriliis, anno Domini .M.º .CC.º .XX.º .VIII.º

In nomine Domini. Ego Ermesendis, gratia Dei comitissa, magnum mihi et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare et de rebus meis honorare atque concedere. Audiui enim in plerisque scripturis quod elemosina a morte liberat animam et Domino dicente in euangelio <<date elemosinam et ecce omnia munda sunt uobis>>. Propterea placuit et placet in animis meis, nullus cogentis imperio nec sudentis ingenio, sed propria et spontanea hec elegit mihi bona uoluntas ut karta donacionis fecissem, sicuti et facio, ad domum Sancti Saturnini zenobii, qui est fundatus in comitatu Urgello, iuxta amne Valerie, aliquid de alaudem meum propter remedium anime mee, ut ante tribunatus domini nostri Iesuchristi ueniam merear accipere. Et est ipsum alaudem in iam dicto comitatum Urgello, infra terminos et parrochias Sancte Eugenie et Sancti Felicis, in locutum quod dicitur Laguna Furt. Et affrontat predictum alaudem, de una parte in flumen Valerie et in monte Carchar, de duabus partes, in terra de Eriman et de III in uia que vadit ad yel de me donatore. Quantum infra istas affrontaciones includunt, sicut dono domino Deo et predicto cenobio francum et liberum et cum decima et primicia, sicut modo habeo uel habere debeo, et aduenit michi per uocem viro meo nomine Raimundo, comitis incliti marchionis, ab omnia quicquid uoluerint facere. Et sic de nostro iure trado in dominio et potestatem Sancti Saturnini cenobii et abitatores eiusdem loci ut orentque pro me et pro uiro meo nomine Raimundo iam dicto et omnibus parentibus meis. Et si quis de iure eorum disrumpere temptauerit aut disrumperit, iram Dei incurrat et sanctorum eius et sit anathema atque in infernum damnatus manea.

Facta ista carta .VIII. kalendas marcii, anno .XXIII. regnante Rothberto regem, filium condam Ugoni magni.

(Cruz) Ermesendis, gratia Dei comitissa, qui ista donacionis pagina libenti animo facio et datali manum nostram insignue et signiri iussi.

Sig+num Wadallus, princebus coquorum. Sig+num Geraldi. Sig+num Marchialli, prolis Mironi. Sig+num Francho. Sig+num Witardi iuro sss.

Witardus, sacer, rogatus scripsi et sss die et anno quod supra.

Ego Raimundus Vitalis, scriptor domine comitisse, qui hoc traslatum scripsit et hoc Sig+num sss fecit.

1020, marzo, 31

La condesa Ermesèn, <<[...] per donacione de uiro meo Raimundo, comite, uel per meum decimum[...]>>, y su hijo Berenguer [Ramon I] hicieron donación a la seo de Girona de parte del alodio que poseían en el interior de esta ciudad.

[A]. Original perdido.

B. Girona ADG. Cartoral de Carlemany, ffºols. 67-68.

Ed. Villanueva, Jaime. *Viage literario*, T. XIV, ap. 15, pp. 296-297.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p.47.

Cf. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 184.

Ed. Marquès, Josep Mª. *Cartoral, dit de Carlemany...*, Vol. I, documento nº 80.

[I]n Dei nomine ego Ermesendis, gratia Dei comitissa, simul cum prole meo Berengario, comite et marchio, donatores sumus Deo et Sancta Maria sedis Gerunda aliquod ex alode nostro quod habemus inframuros predicta ciuitate Gerunda. Donamus namque et concedimus a predicta Sancta Maria, propter amorem Dei et eius genitricis uel omnibus sanctis et propter remedium anime nostre siue pro anima Raimundi, comitis, bone memorie cui requies sit perpetua a Deo concessa. Et est iste alodis uidelicet ipsa turre rotunda cum ipsos muros que sunt ex utraque parte in circuitu de ipsa turre et cum ipso casale, uel curte qui est ante ipsa turre, qui affrontat predictus alodius uel turre cum muribus siue parietibus, de oriente in ipso alode uel pariete de Othone, leuita, qui fuit de condam Pontione, de meridie, in ipsa ecclesia de Sancta Maria siue in ipso cimiterio de predicta ecclesia, de occiduo affrontat in alode de Sancta Maria ubi Raimundus, leuita, habitabat, de uero circi affrontat predicto alode cum turre et muros in nostro proprio alode uel in uinea de nos donatores uel de Raimundo qui fuit condam comite, qui aduenit predicta omnia ad me, Ermesendis comitissa, per donacione de uiro meo Raimundo, comite, uel per meum decimum, et ad me Berengario per uocem parentorum. Quantum istas affrontationes includunt, sic donamus Deo et Sancta Maria, totum ab integrum, cum exiis et eorum regressis, ut ex presenti die et in perpetuum clericis Deo et Sancta Maria habeat potestatem ad possidendum in seruitio Sancta Maria. Quod si nos donatores aut ullus homo uel femina qui contra ista scriptura uenerit ad irrumpendum, non hoc ualeat uindicare quod requirit, sed predicto alode componat aut componamus in duplo, cum omni sue immelioratione Deo et Sancta Maria, et inantea ista scriptura donationis firmitatem optineat omnique tempore.

Facta ista scriptura donationis .II. kalendas aprilis, anno .XXIII. quod regnare cepit Robertus in Francia.

Sig+num Ermesindis, gratia Dei comitissa, qui ista donacione feci et firmare rogauit. Sig+num Berengarii, gratia Dei comes. Sss Amado, uicecomes. Sig+num Udalardus. Sig+num Raimundus Oliba. Odegario.

Bernardus sacer qui ista carta donationis scripsit sub die et anno sss quo supra.

1020, abril, 6

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, vendieron a los habitantes de “Corrone subteriore” (Corró de Baix) el derecho de poder construir un riego hasta “Corrone superiore (Corró de Dalt).

[A]. Original perdido.

[B]. Traslado perdido de 30 de septiembre de 1168.

[C]. Traslado perdido de 5 de mayo de 1249, *ext.* de B.

D. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Berenguer Ramón I, carp. 7, n.º. 30. Copia del segle XV, *ext.* de C.

Ed. Zimmermann, M. *Sociétés...*, doc. 11.

Cf. Bonnassie, P., *La Catalogne...*, Vol. I, p. 468.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.). *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento n.º 149

Hoc est translatum fideliter factum a quodam instrumento tenor cuius talis est:

In Christi nomine. Ego Ermessendis, gratia Dei comitissa, simul cum filio meo Berengario, gratia Dei comes et marchio, nos simul in unum uinditores sumus uobis, habitatoribus in uilla Corrone subteriore, quorum nomina, id est: Sitinefredus sacer, Bonifilius, Borrellus, Ennegoni, Petrus, Rigaldus, Marchucius, Ioannes. Vindimus uobis in aquam ex nostre munificencie Dei dono, ut inde inrigetis et enutriatis arbores et ortos uestros, lineares uestros, cannabarios uestros uel agrorum segetum uestrorum ac uniuersa uestra plantaria, nemorum, uitium seu frugum quorumcumque generum atque seminum laboratores ac uniuersum genus legumina atque uniuerse nature genus annona, et ad ussum uestrum producatu et protendatis longe lateque in omnes locos ubi uobis necesse fuerit et oportunitas uestra exhigerit, sine blandimentum de ullum hominem prouisioni sexus nostre prole subiectos. Vindimus igitur uobis omnibus prescriptis et filii progenies atque posteritas uestra prefixam aquam que se sequestrauerit de riuuculo qui nascitur in ualle Rouerarias, et in ualle Leuercuosa, et in ualle Canalilias, et Petras Albas. Et ipsa aqua pergit per illarum solitum regum et descendit usque in uilla Samalucii, sicuti presenti tempore inde discurrit suum discursum, ipsam aquam prefixam sepe nominatam uindimus eam uobis in prescium mancosos quatuor de auro cocto legitime pensatos nobis placibiles. Est manifestum. Quem uero predicta aqua que uobis nos uindimus ad uestrum regum faciendum et confortandum, sicut premisimus cum alias uenas fontium aquarum qui oriuntur ibidem in omnes locos subtus ipsum caput regum prenotatum qui pergit ad Samalucio prenotato, et ita de nostro iure in uestro contradimus dominio et potestate ad agendum et faciendum quodcumque uolueritis ad uestrum proprium. Et ipsi habitatores de Samalucio iam dicto caueant se ut non dissimpte alias aliquam aduersanciam faciant ad uestrum regum subteriore, regunt sine iurgio et modestia, nisi uos habitatores Corronis dissipetis nec aliquam contrarietatem faciatis ad ipsum superiorem regum de Sammalucium; et ita uos habitatores de uilla Corroni superiori quiete et secure possideatis ipsum uestrum subteriore regum sine iurgio et modestia; et ipsi habitatores de Samalucio similiter possideant illorum superiorem regum secure et quiete sine iurgio et modestia et aliqua contrarietate. Et non sit licitum nobis de Corrone mutare

uestrum regum super discursum de regum prefixum de hominibus Samalucii, nec uobis prefixi de Samalucio sit licitum mutare uestrum superiorem regum super discursum de regum subteriore de hominibus de Corrone, set ita maneant ipsi prelibati decursus regorum prefixi sicut nouiter nunc sunt constructi et nominati et terminati et a nobis superius sunt ordinati et digesti modo uel omnique ipsi. Et qui hanc nostram determinacionem transgredire temptauerit uel istam nostram missionem iracunditer concesserit, componat nobis in uinculo et in nostro constituto placito sub nostra presentia .CC. solidos monete gosse, centum nobis fructuosos et centum si contrarietate uel littem intulerint, et riariam ad solum cursum illorum aque reuertantur de ipsos prenotatos regos. Qui currit denotata aqua in comitatu Barchinonense, in Vallense, in latere montium Figuerarias uel in ipsas uias, et protenditur usque in ipsa Mata Vernaria. Hec omnia prefixa et ipsa omnia a nobis terminata sicut prediximus et supra retulimus, sic ea nobis nuperioribus de uilla Corron similiter uindimus propter precium prefixum et iure uestra tradimus, sub ea uidelicet racione ut per ipsa aqua non sit nobis licitum ibidem alium senioraticum uel baiolum adclamare uel facere nisi nos et posteritas nostra.

Facta uindicione VIII idus aprilis, anno XXIII regnante Roberto rege, filium quondam Hugoni.

(Cruz)Hermissindis, gratia Dei comitissa. (Cruz) Berengario, gratia Dei comes et marchio, nos qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus.

Sig+num Bernardus Ouasius. Sig+num Guadallo. Sig+num Guilmundus Baiaricus. Sig+num Odalgane.

Sss Ermemirus, laycus, qui ista carta uindicione scripsi et die et anno quod supra.

Sss Bernardi, monachi, qui hec fideliter translatauit II kalendas octobris, anno XXXII regnante Ludouici rege Iunioris.

Sig+num Bernardi de Caderitam. Sig+num Iacobi de Portu, notarii. Sig+num Guillelmi de Denia, notarii.

Sig+num Amari de Grua, notarii Barcinone, qui hoc translatum fideliter transcribere fecit et clausit .III. nonas madii, anno Domini .M..CC. X.º L nono.

1020, julio, 15

Ermesèn, condesa de Barcelona, y su hijo Berenguer [RamonI] asistieron a la ceremonia de consagración de la iglesia de Santa Maria de Manresa. Dicho acto fue oficiado por el obispo Oliba junto a los conocidos magnates Gombau de Besora, Bernat Guifred de Balsareny, Guillem d' Oló o Mediona, levita, Miró de Súria, otros nobles y pueblo .

[A]. Original perdido.

[B]. Manresa. ACM. Copia de reparación del original perdida, realizada el 10 de abril de 1077 por el sacerdote Miró de Santa María de Manresa.

B. Manresa, Arxiu Històric de la Ciutat, *Llibre de Privilegis*, vol. I, ffº. 80-84. Copia de 1346 ex A.

[C]. Copia del 21 de abril de 1422, elaborada por Jaume Galceran, notario de Manresa, perdida, *ex originali carta sive instrumento* (ex. A).

D. Vic, ACV, cal. 19, sign. 15 (Pabordia del mes de abril). Copia del 26 de mayo de 1518, llevada a cabo por Joan Sala, notario de Manresa, ex. A.

E. Vic, ACV, Mensa Episcopal, sign. 963, cuaderno solt, s.f. Copia del siglo XVII, ex. C.

Ed.. Corbera, E. de. *Cataluña ilustrada*. Nápoles 1678, pp. 416-417, ex.[A].

Ed. Marca, P. *Marca Hispanica*. ap. CXCIII, cols. 1031-1034.

Ed. Junyent, E. *Diplomatari i escrits*, doc. 63, pp. 93-98.

Ed. Ordeig, R. *Les dotalies*.vol. II, n1 137, pp. 27-31.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 48

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Documento nº 809.

Quoniam, sicut scriptum est, omne quod antiquatur et senescit prope interitum fit, ideo quedam necessario renouata gaudent essentiali uiuificatione, siue que lapsa sunt restauracione, siue que corrupta sunt emendacione. Vnde huiusmodi causa est qua nouella huius scripture manifesta series in se relatam antique dotis testis asserat ueritatem per quam fideles Christi semper possint requirere ac debeant defendere res ecclesie in honore gloriose matris Virginis Marie in Minorisa ciuitate constructe. Hec igitur cartula iuuenula, quasi filia illi antique compaginata, quasi ueternose matri concors, adhibet solicium, per quod recreata uires habeat, per quas predicta ecclesia contra sacrilegos et inimicos Christi se clara uoce defendat, cuius uocis auctoritas affirmat prefate ecclesie hoc modo et adquisita et adquirienda excommunicationis retinet nodo. Hic uero quamuis non eadem sit scriptura translata, eadem sunt uerba scripture ita relata.

Notum sit omnibus quod facta est persecutio paganorum tempore domini Raymundi comitis et ab eis uastata est ciuitas Minorisa destructeque sunt ecclesie et a fundamentis euulse, ita ut non remanserunt in eis uolumina librorum siue instrumenta cartarum. Venit autem non post multum temporis domna Ermessendis comitissa cum filio suo Berengario, marchione comite, secum habens domnum Olibanum, pontificem Ausonensem, et requisiiuit predia atque possessiones ecclesie Sancte Dei genitricis Marie in prefata ciuitate constructa et cum non inuenerit dotem istius ecclesie quam illi fecerunt domnus Georgius, epsicopus et Suniarius, comes, tempore consecrationis, requisiiuit antiquos inspectores terminorum, sicut legis docet auctoritas, qui ipsam dotem uetustam et amissam prefata persecutione cognitam habebant et terminos parrochie Sancte Marie prefate pleniter agnoscebant, sicuti resonabant in iamdicta dote que amplius quam triginta annos habebat postquam edita fuit a suprafato episcopo. Et fuerunt inuenti ueridici testes quorum

nomina hec sunt: Gaucefredus, Bonusfilius, Perna, Sidela, Honofredus, Ennego. Hii, scientes terminos ab antiquitate dierum locupletati abundanter, non compulsi necessitate sed idonei in ueritate, narrauerunt de terminis supradicte ecclesie et omnia que fuerunt illi tradita dote uetusta recensentes per ordinem, sicut scriptum est in supra connexa a muribus erosa uel incuria precedente scriptura. Sicut ergo predicti testes narrauerunt, clerici uel canonici fideles predictae ecclesie in ea conscripserunt et post Georgium episcopum et Suniarium, comitem, qui tempore consecrationis constituerunt predicta, etiam Ermesendis, comitissa et Berengarios, comes, filius eius, assenserunt. Multiplicatus itaque passim terminus uadit ante ipsam turrulam que nunc dicitur de Chinurga, femina et peruadit ad locum quem uocant Perelionem et sic descendit in flumen Lubricati et peruadit ad uadum de Nauarculis et per oram fluminis predicti supertus ecclesiam Sancti Benedicti, ita tamen ut per loca unde prefatum flumen discurrit prescripta ecclesia Sancte Marie sua iura retineat. Deinde uadit terminus ad ipsam Plantam et sic per ipsam Chenosam et sic descendit per ipsum flumen ante Matam Archus, quomodo ipsum flumen descendit ad locum quem dicunt Angulum et transit ante ipsum solarium quod fuit Guillermi Blanchi et quomodo ipsum flumen transit ante ipsas Buadas, et sic ascendit per rupen usque ad collem de Terra de Ollariis et sic uadit ascendens in podium super uillam cui nomen est Raffechs et sic descendit in flumen quod uocant Cardasarium et pertransit et ascendit per ipsum collem qui ducit ad aquam de Corneto et sic ascendit per domum que fuit de Faquil et subigit se ad summitatem podii de Altaione et sic pertransit per summitatem serre usque ad ipsum collem de Arbocio et sic descendit ad ipsum sallentem riui Corneti et sic ascendit per ipsam uallem de Gallicanta et peruenit ad ipsum collem Bassum et pertingit per summitatem ipsius serre ad ipsum gradum super Vallem Formosam. Deinde uadit sicut aqua uergitur ad ipsam Guardiam super Vallem Formosam et pergit per ipsam artigam Liuigelli et uadit per ipsum Balcol Rubeum et peruenit usque in summitatem de ipso Plano de Fals et uadit ad ipsum Collem Bassum de ipsa Guardia Manresana et descendit per ipsam uallem et peruenit ad ipsam serram de Monte Cunillio et sicut aqua descendit peruenit ad ipsam Portellam et descendit in alueo Cardesner. Deinde uadit per riuum de Vinea Mala usque ad uillam de Rallo. Deinde uadit ad ipsam serram et descendit ad ipsam Cot et uadit per Ulzinellas usque in alueum Lubricati. Hos quippe terminos fuisse nouimus in predicta dote prescripta quam iam dictus antistes cum sepedicto comite fecit ecclesie prefate Sancte Marie de Minorisa, per quam in iure illius et dominatione consignauerunt et corroborauerunt omnes decimas et primitias de possessionibus que infra hos terminos sunt et altaria siue ecclesias que similiter infra hos terminos erant, simul cum ipsis decimis de alode comitali et dominico et cerarum medietatem quas soluebant penitentiales qui erant de ipsis marchiis usque ad flumen Lubricati. Et nos ea que dicimus recte et ueraciter testificamus atque iureiurando confirmamus per superannixum iuramentum in Domino. Hec sunt autem nomina ecclesiarum que sunt infra suprascriptos terminos que resonabant in dote prefata: Sancta Maria de uilla Maiore et Sanctus Fructuosus et Sanctus Asciscus et Sanctus Ioannes et alie ecclesie que infra suprascriptos terminos erant. Ego quoque Olibanus episcopus, cum assensu iam dicte domne Ermesendis, comitisse, sui que filii domni Berengarii, comitis, consigno atque confirmo omnes res predictas quas testificati sunt testes suprafati ad opus ecclesie Sancte Marie de Monorisa in iure et dominatione illius ut abinceps quiete et libere ibi permaneat. Si quis autem hoc iniuste dirumpere temptauerit sub anathematis uinculo eum alligamus quosque quod iniuste egerit ad iustitiam reducat, et insuper pro sua temeritate libras duas auri componat prefate ecclesie Sancte Marie.

Actum est hoc idibus iulii, anno Domini XX post millesimum et XXV regni Roberti regis.
Iaufredus, sacer et testis SSS. S+Bonusfilius Perna. S+Sidela. S+Ennego. S+Onofredus. Nos testes hoc testimonium dedimus et iure confirmauimus, sicut supra insertum est.
Hec est tertia pagina uel scriptura ab illa prima dote conscripta et secunda ab illa que prima facta. Exemplar sacrilegis tentibus quod est rediculum quasi captiua cibus absumpta multum perdidit uersiculum. Hinc est quod in extrema parte corrupta quedam seruat indicia nominum Olibani, episcopi Ausonensis et comitisse Ermessindis et Berengarii eius filii, comitis Barchinonensis, qui etiam fuerunt firmatores signis uel subscriptionibus suarum manuum omnium rerum supra adquisitarum et iuste deinceps acquirendarum, ut prefata uel sepedicta ecclesia semper possideat et in suo blandimento subiecta diocesi retineat ut nemo uinculum anathmatis soluere audat.
Olibanus, sancte Ausonensis ecclesie episcopus et abbas. Ermesindis, comitissa gratia Dei. Berengarius, gratia Dei comes et marchio, nos simul cum iam dicto pontifice has condiciones et suprafate dotis reparationem roborauimus et testes ad hec firmanda accedere rogauimus. S+m Gondebaldus Bisorensis. S+Bernardus, Guifredi filius. Wilelmus, leuita, huius rei testis. S+Witardus, presbiter, huius rei testis. S+Ermemiro, sacer, huius rei testis. S+Sonnifredus, sacer, huius rei testis. S+Viuanus, sacer, huius rei testis. S+Miro Sorisensis, huius rei testis. Guifredus, leuita, qui et iudex, qui hunc testimonium fideliter recepi et subscripsi. S+Witardus iudex sss.
S+ Poncius cognomento Bonusfilius, clericus et iudex, qui hec scripsit et sss die et anno prefixo. sss. Miro, sacerdos ecclesie Sancte Marie ciuitatis prelibati Minorise, huius pagine scriptor et dotis antique transcriptor .IIII.to idus aprilis, anno Domini ab Incarnatione sunt millesimi .LXXVIII. et est anno .XVII°. Philippi regis franchorum, et sub sss prefato die et anno.

1020, septiembre, 13

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, presidieron el juicio celebrado en el monasterio de Sant Cugat del Vallés donde se dirimió la posesión del castillo e iglesia de Sant Pere Sacalm.

[A]. Original perdido. Montserrat. Archivo de Montserrat, caj. 16, legajo I, fº 32.
B. Barcelona. BC, Ms. 729, SACM, Vol. 3, ffº16-17. Copia del P. Ribes.
Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 64.

“La condesa Ermessendis y su hijo el conde Berengario hallándose en el monasterio Sancti Cucuphati, para celebrar la fiesta de dicho mártir, estando presentes domno Oliba episcopo, obispo Ausonense, Pedro obispo Gerundense, Guitardo abad de dicho monasterio, Udalardo vizconde de Barcelona, Veremundo vizconde Ausonense, Mirón Ostolense, Riculfo su hermano, Ugo Cervilionense, Gondebaldo Bisaurense, Udalardo Gerundense, Bernardo Gurbitense, Raimundo Subiratense, Seniofredo Rivirubei, Seniofredo Lucianense, Guifredo juez Ausonense, Udalchario hijo de Geriberto de Petra, y otros muchos buenos hombres que se habian alli juntado para la celebridad de tanta fiesta, requeridos dichos condes por los monjes de Santa Maria de Ripoll, llamados Eldesindo, Arnaldo y Guifredo para que les restituyesen el alodio del castillo e iglesia de San Pedro de Cama, en Evolesa, que era propio de dicho monasterio, vista su justicia, restituyen y reconocen por de dicho monasterio toda esa hacienda y le ceden todos sus derechos y acciones. Por cuya causa Oliba obispo Ausonense y abad de dicho monasterio, con toda la congregación de monjes a él encomendada, a ruegos de la piadosa condesa y de su hijo, instituye un aniversario perpetuo por el alma del conde Raimundo en el día después de la Natividad de la Santísima Virgen.>>

Facta recognitione uel donatione, idibus septembris, anno .XXV. regni regis Roberti.
Sig+num Ermessendis, gratia Dei comitissa. Sig+num Berengarius, comes et marchio. Sig+num Ellrici. Sig+num Seniofredi Lucianensis. Sig+num Guifredus, leuita, qui et iudex. Sig+num Senderedus, iudex. Sig+num Ermemirus.
Oliba, sancte Ausonensis ecclesie episcopus, licet indignus et abbas ss.

Wilielmus, gratia Dei episcopus Ausonensis ecclesie ss. Mironis ss. Villielmus, ss. Ss. Petrus, abba ista confirmo. Salomon, sacer et iudex.”

1020, noviembre, 4

Ermessèn, condesa de Barcelona, presidió en Olèrdola el juicio donde Rosell y Guitard, abad de Sant Cugat del Vallès, alcanzaron un acuerdo sobre un alodio que había pertenecido a Igiga quien, en su momento, había decidido donar dicha propiedad al cenobio vallesano.

B. Barcelona. ACA, Cart., f° 125 v, n° 412.

Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallès*. Vol. II, documento n° 479.

Omnibus [h]ominibus Deum credentibus cognitum sit qualiter actum est placitum ante domna Ermessindis, comitissa, suorumque procerum uel iudicium in ciuitate Olerdulla, uidelicet, inter Guitardum, abbatum, et homo nomine Rossello, ex alaude qui fuit de condam Igiga, quem relinquit ad domum Sancti Cucufati per scripturam firmam sub tali deliberacione, ut filius eius tenuisset et dedisset per singulos annos solidos .X. ad domum Sancti Cucufati. Quem postea uendidit filius eius partem ad quam prefatum Rosellum et conseruauit ibidem residui patri sui ad opus iam dicto cenobii. Requirente autem hoc prefato abbate, inuenit ipsum alaudem in potestate Rosello uineis edificatum domosque cuiu turre constructum. At ego Rossellus recognosco uocem Sancti Cucufati et relinquo eum in sua potestate perpetim abiturum predictum alaudem, ab integrum, ut ego et posteritas mea teneamus per concessui abbate Sancti Cucufati et demus per omnes annos fideliter ipsa tascha tam ex fruges aridas quam et humidas, et permaneamus in ominatico abbate Sancti Cucufati, et nullum alium seniore exinde eligamus nec proclamemus, nec licitum sit nobis ad aliud uindere nec alienare, nisi ad abbate Sancti Cucufati. Et si quis hoc disrumpere uoluerit aut ego Rossellus aut ulla posteritatis mee aut ego Guitardus aut ullus successor meus aut ulla persona componamus centum aureos solidos, soluat ad partem quem molestauerit, et insuper hunc pactum scripture largitionis uel definicionis plenam obtineat firmitatem per omne euum.

Facta carta uel definicione .II. nonas nouembris, anno .XXV. regnante Roberto, rege.

Guitardus, gratia Dei abba, sss. S+m Rossellus, nos simul qui hunc pactum definicionis uel largitionis atque conuencionis fecimus firmatoresque testes accedere rogauimus. S+m Gondebalus de Pax. S+m Tedmar de Menerbensis. S+m Guitardus de Bagnarias. (*Cruz*) Ermessindis, gratia Dei comitissa. (*Cruz*) Berengarius, gratia Dei comes et marchio.

Gontarius, monachus, qui ista carta scripsi et sss die et anno quod supra.

1021, enero, 28

Ermèsen y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, hicieron una serie de donaciones al monasterio de Sant Llorenç del Munt.

B. Barcelona. ACA, Cart., fº 1, nº 22. Copia s. XIII.

C. Barcelona. ACA, 82 bis. (Traslado de 1318).

D. Barcelona. ACA, Monacales de Hacienda, legajo 119, nº 2 pieza [8]. (copia auténtica datada en 20 de febrero de 1618).

D'. Barcelona. ACA, Ibidem, legajo 119 nº 2 pieza [26] (copia simple).

Montserrat. Archivo Abadia Montserrat *Speculo*, 29 (Priorat de la Llacuna) nº 4.

Cf. Vergés. *Sant Llorenç del Munt. Son passat, son present i venider*. Barcelona, 1871, p.123.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 46.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. II, documento nº 191.

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam instrumento, cuius tenor talis est. In nomine Domini. Ego Ermesendis, gratia Dei comitissa, una cum filio meo Berengario, marchione, comite, Domino Deo et cenobio Sancti Laurentii sum donatrix. Manifestum sit enim quod dono iam dicto cenobio Sancti Laurentii Sancteque Marie ac Sancto Michaeli, quorum altaria constructa sunt in sublimiore monte supra Terraciam, quod tibi Agario abbati cuncteque congregacioni monachorum tibi subiecte, aecclesiam eremam Sancte Marie, qui sita est infra terminos castri Villa de Mager in loco cognominato Lacuna cum omnibus suis alodiis que hodie habet, quod inantea acquisitum est et cum omnibus pertinentiis et adiacenciis et ciminceriis et deffunctionibus et oblacionibus fidelium christianorum et cum decimis omnium suorum alodiorum et primiciis, ut tu iam dictus abbes rehedifices hanc ecclesiam, et officia diuina ibi peragere monachis tuis uel religiosis uestris facias, et sub nostro patrocinio eam cum omnibus rebus, quas hodie habet et inantea adquisitura Deo protegente est, tu et omnes successores tui teneatis et possideatis et quicquid inde acquiri potuerit habeatis. Censum autem nullum persoluatis exinde neque aliam redibicionem reddatis, set quiete secureque possideatis et firuatis. Terminatur autem hec ecclesia cum alodiis suis a parte orientis in ipsa ualle de ipsa Spelunca Sallonaria et sic descendit per radices ipsius montis in directum per ipsas Planas usque in aragallum Fraxinosum qui discorrit tempore pluuiarum, a meridie intus in ipso boscho de Bragadella, ab occiduo in ipso aragallo qui discurrit et ascendit in ipsa serra et uadit usque ad ipso monte de Bragadella, a parte uero circii in ipso aragallo. Preterea damus uobis pariliatam nostram integriter, quam habemus iuxta collem de ipsa ualle, sicut tenet de ipsa uia usque in sumitate montis de Argudella cum ipsa decima, hec omnia tali pacto uobis et iam dicto cenobio damus, ut Scluaa prebiter teneat suprascripta omnia omnibus diebus uite sue per uos et successores uestros, et post obitum suum reuertatur monasterio uestro cum omnibus que ibi acquirere uel emere potuerit sine aliqua contrarietate et sine uinculo ullius hominis uel femine ad uestrum plenissimum proprium. Quod si nos donatores aut aliquis homo uterque sexus hanc munificenciam largitionis disrumpere temptauerimus aut temptauerit, componamus aut componat prefata omnia in duplum et insuper hec donacio omni tempore firma permaneat.

Actum est hoc .V. kalendarum febroarii anno XXV regni Robesti regis, aera .LIII. post millesimam.

(*Cruz*) Ermesendis, gratia Dei comitissa.(*Cruz*)Berengarius, gratia Dei comes et marchio, nos qui hanc donacionem fecimus et testes firmare eam rogauimus. Sig+num Gondeballus Basorensis. Sig+num Mironis, uicarii castri supradicti Villa de Mager. Sig+num Guitardus, frater eius. Sig+num Geriberti, fratris eius. Sig+num Bernardi de Sole Terre. Sig+num Barrelli de Castro Fodexio. S+ Deusdedit, gracia Dei acsi indignus episcopus. Sss Wadaldus, archileuita sss. Sss Geribertus, iudice. S+ Miro, leuita. Vuitardus, iudex. Sss Arnulfus, clericus Vici. S+ Poncius, cognomento Boni Filii, clerici sss.

(*Crismón*) Iohanes, leuita, qui omnia superius scripta exarauit que tradidit in potestate Ogarii abbatis et sub sss die et anno quod supra.

Sig+num Raimundi de Auinione, notarii Barchinone testis. Sig+num Guillelmi Coscoy, auctoritate regia notarii, testis huius translati.

Sig+num Berengarii de Vilalta, notarii publici Barchinone qui hoc translatum sumptum ab originali suo et cum eo comprobatum scribi fecit et clausit .XVI. kalendas decembris anno Domini .M°. .CCC.º octauo decimo.

1021, septiembre, 26

Ermesèn, condesa de Barcelona, donó al monasterio de Santa Cecília de Montserrat el alodio de Torroella, condado de Manresa

[A]. Original perdido.

B. Barcelona, ACA, Monacales de Hacienda, pergms. de Santa Cecília de Montserrat, caja 10, legajo 22, carp. 4, nº 7. Copia del siglo XI-XII.

C. Barcelona. ACA, ÍNDICE, fº 79. Regesta del siglo XVIII, ex B.

D. Barcelona. BC, Ms. 729, Vol. 3, fº 3. Regesta del siglo XVIII, ex B:

E. Madrid. BPRM, Ms. 2520, fº 97v. Regesta del siglo XVIII, ex B.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 39.

Ed. Altés i Aguiló, F.X. <<El Diplomatar del monestir de Santa Cecília de Montserrat>> en *Studia Monastica*. Abadía de Montserrat. Vol. 35. Fasc. 2. Año 1995. Documento nº 132.

In nomine Domini. Ego Ermesindis, gratia Dei comitissa, manifestum est enim quia donatrice sum a Domino Deo omnipotenti et Sancte Cecilie cenobii et Sancta Maria et Sancti Petri, qui sunt fundati in comitatum Minorisa in Monte Serrato, propter Deum et remedium anime de domno Reimundo comite, qui est condam, qui fuit uir meus et pro anime de me indigna et peccatrice, ut Deus omnipotens miserator et misericors fiat ei pro animas nostras dono namque ibi aliquid de alodem meum qui mihi aduenit per comparacionem siue per omnesque uoce. Et est ipsum alode que est insula, cum terris, cum mulnares, cum capud aquis et gleuarios, cum petrarios, cum omnes ageccencias, cum cursum uel incursum, que a molinarios pertinent in comitatum Minorisa in locum que uocant Turrezella. Et adfrontat ipsa insula, cum turris, cum mulnares, cum capud aquis et rego et resclosa et petrarios, de orientis in ipsa rocha ultra flumen Kardesnario, de meridie in guado Pedroso siue in alode de me donatrice, de hocciduo in rio de Quarza siue in alode qui fuit de Solcrado, de circii in cacauo qui fuit de Ellefredus siue in rocha de Sancti Sebastiani. Quantum infra istas affrontaciones includunt, sic dono atque trado ipsa insula cum terra cum mulnares suprascriptos, totum ab integrum, cum exiis et regresiis earum, et de meo iure in uestras dominaciones et potestates trado de Sancta Cecilia, et Sancta Maria, et de Sancti Petri qui sunt cenobii suprascriptos propter Deum et remedium de domno Reimundo comite qui est condam et de me Ermessindis comitissa. Quod si ego donatrice aut ullusque omo qui contra hanc ista carta donacione uenerit pro adinrumpendum, non hoc ualeat uindicare nec disrumpere, set componat ipsa hec omnia in duplo, cum omnem suam inmelioracionem et inantea ista carta donacione firma permaneat. Et qui hoc ista scriptura uoluerit disrumpere cum Iuda Schariocis participacionem abeat in infernum et cum Beelezebub princeps demoniorum in claustris infernis participacionem abeat, hoc modo uel omnique tempore.

Facta ista carta donacione .VI. kalendas october, anno .XX.º .VI.º regnante Rodbertus rege.
Sig+num Ermesindis, gratia Dei comitissa, qui ista carta donacione fecit et firmavit et firmare
rogavit. Sig+num Bernardo Guifradus. Sig+num Bernardo Amato. Sig+num Bernardo Reuir. Sss
Bernardus, prepositus et arcidiaconus.
Sss Rechosindus, subdiaconus, scripsit ista carta donacione sss die et anno quod supra.

1021, noviembre, 8

Ermesèn y Ramón [Borrell], condes de Barcelona, vendieron en su día a Trudgars y a su hijo Embremundo una pieza de tierra situada en el término del castillo de Orsal, en un lugar denominado Montari. Ahora éstos han decidido donarla al monasterio de Santa Maria de Ripoll.

B. Vic. ACV, Pabordia de Palau, f° 68, n° 21. Regesta

Cf. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, p. 288.

“Donatio que fa Trudgars y sonfill Embremundo al monastir de Sta. Maria de Ripoll de una pessa de terra que ell avia comprada al compte Don Ramon y a Ermesendis comptesa en lo terme del Castell de Orsal en lo lloch de Montari feta a 8 de novembre lo any 26 del Rey Robert que lo any 1016 testificada per Joan monjo y sacerdot.”

[Principios de 1022]

En ese año se llevó a cabo la conminación lanzada contra los nobles del obispado de Vic. Amenaza nacida en el seno del concilio provincial de Narbona. En la misma se obligó a éstos a restituir todos los bienes usurpados a la Iglesia. Entre esos grandes personajes encontramos a Ermesèn y a su hijo Berenguer [Ramon I] quienes quedaron al margen del inminente peligro de excomuni3n.

[A]. Original perdido. Vic. ACV, Caj. 9, *Episcopologio* II, n° 33.

Ed. Fl3rez, *España Sagrada*, XXVIII, ap. XIV, pp. 286-287.

Ed. Migne, *Patrologia Latina*, tomo 142, col. 607-608.

Ed. Montsalvatge, *Noticias Hist3ricas*, IX, ap. XIII, pp. 233-235.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento n° 68.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle I, documento n° 816.

Wifredus, sanctae prime Sedis Narbonensis archiepiscopus et que conuenit apud Narbonam sinodus, dilectissimis in Christo filiis Be[r]imundo, uicecomiti Ausonensi, Gerallo Caprariensi, Bernardo Gurbieni, Wisado Ellemari, Bermundo Taratellensi, Witardo Muricensi, Mironi Salliforensi, Ugoni Ceruulensi, Eldrico Aurisensi, Seniofredo Lucianensi, Wifredo Balciarensi, Bernardo Reuirensi, Wilelmo Montaniolensi, Bernardo Touensi, salutem karissimam et benedictionem perpetuam. Cum in Dei omnipotentis nomine congregati, de necessariarum rerum causis conqueremur, surrexit in medio nostrum dilectissimus frater et coepiscopus noster Oliba, narrans qualiter beati apostolorum principis predia fidelium sibi dono concessa, uobis inlicite usurpetis, et in uestros quod Dei est usus expendere non formidatis. Quocirca dilectissimi nimium miramur quid sit quod Deo sic sua tollitis, uel quare quos parum sui est non illi relinquitis, ut uestri multum possideatis. ¿An qui uobis est pontifex ordinatus non que Dei sunt pro debito sicut dispensat ut in praue uoluntatis facibus illa distrahat? Quomodo autem uos aecclesiae pie matris filios estimatis uel debitum ut matri consequens est honorem impenditis, si exterorum more in partes traitis quod ab illa uiolenter aufertis? Videte autem quantum quod agitis ab omni rectitudinis absistat tramite, et uos immergat in laqueos iniustitiae dum quod sanctissimorum patrum seuerissima constat excommunicatione firmissimum sic deducatis ad nichilum, ut uos talis damnatio, nisi Deus auerterit possideat in aeternum. Ammonemus igitur uos per Patris et Filii, et Spiritus Sancti sempiternam unamque deitatem, et per beati apostoli Petri, cuius uicem inmeriti tenemus auctoritatem, et uos dirigitis facultatem et per omnium nostrum nobis ligandi et soluendi a Deo traditam potestatem, ut reminiscentes mali quod facitis dum Dei iustum iniuste tenetis, usque ad superuenturam sancti Iohannis Babbiste primam festiuitatem reddatis Deo aecclesiaeque matri quod perdidit, ut Deus uobis uestra custodiat que concessit. Si autem, quod absit, nostram ammonitionem parui penderitis et increpationem neglexeritis, nos sanctorum patrum uestigia sequentes, ut illi talia interdixerunt, interdiciamus, et per Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, nisi nostris dictis credideritis, uos et qui talia uobiscum egerint excommunicamus, et a liminibus sanctae Aecclesiae uos extraneos iudicamus; et omnes presbiteros uel cuiuscunque ordinis clericos qui uel uobis uel in aecclesia in qua uos fueritis aecclesiasticum offitium facere presumpserint, similiter excommunicamus. Quicquid autem frater et coepiscopus noster Oliba exinde soluerit, hoc nos soluimus; et quod ligauerit, hoc

ligamus. Domnam uero Ermessindem, commitissam, et filium eius Berengarium, ab omni ista excommunicatione excipimus; simulque illam per Deum et rogamus et commonemus ut Sancto Petro suoque pontifici honorem debitum impendat, nec illum paciatur in quantum potest dispendium sustinere iustitiae. Sicut autem eum uiderit diuinum opus exercere uelle pro posse, sic curet illi nocentes potestatiue corrigere, atque omnimodis adiuuare, sciens sibi prouenire ad lucrum, si non eum passa fuerit sui sustinere solacii detrimentum.

Guifredus, sancte prime Narbonensis ecclesie episcopus, *sss.* Adalbertus, episcopus, *sss.* (*Cruz*) Stefanus, episcopus Agatensis, *sss.* (*Cruz*) Stefanus, [Biterrensis] episcopus, *sss.*

1022, abril, 12

Ermesèn, condesa de Barcelona, empeñó a favor de Bernat Sendred el castillo de Sallent con las iglesias de “Sancti Stefani” (Sant Esteve) y “Santa Maria” (Santa Maria), condado de Osona, como garantía de la donación del feudo de “Villa de Mager” (Vilademàger).

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Berenguer Ramon I, carp. 7, nº 41 dupl.

C. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Berenguer Ramon I, carp. 7, nº 41 tripl. Copia de 8 de abril de 1190.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle I, documento nº 819.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 159

In nomine Domini. Ego Ermesindis, comitissa, inpignoratrice sum tibi Bernardus, filio Sendredus. Per anc scriptura inpignoracionis me inpignoro tibi kastrum, quem dicunt Sallent, cum ipso feuo qui ad ipsum kastrum pertinent et cum ipsas aecclessias Sancti Stefani uel Sancta Maria qui ibi sunt in Sallent, cum .X. mas et primicias, cum fines et termines qui ad ipsum kastrum pertinent. Et afrontat ec omnia de parte orientis in terminio de Artes, de meridie in ipsa Frankeda de Menrressa, de occiduo in terminio de Bugo uel in Balccaregno, de uero circii in termino Auignone. Quantum infra istas totas afrontaciones includunt, sic inpignoro tibi ista omnia suprascripta, totum ab intecrum, cum exiis uel recresis earum, in ea uidelice racione, quod si usque ad festiuitate sancti Felicis, qui est in kalendas augustas, prima ueniente, ego Ermensindis, comitissa, tibi Bernardus suprascripto donatum non abeo ipsum kastellumque dicunt Villa de Mager, cum fines et termines suos, sine tuo enkanno, incurrat ista omnia suprascripta ad tuum proprium alaudem ad facere quod uolueris in Dei nomine firmam abeas potestatem. Quod si ego inpignoratrice aut ullus omo uel feminas qui contra ista scriptura inpignoracione uenerit ad inrumpendum, non oc ualeat uindiccare, sed compono uel componat ista omnia suprascripta in duplo cum omnia sua inmiliacione. Et inantea ista escriptura inpignoracionis firma stabilis permaneat modo uel omnique tempore. Et si ego, Ermensindis suprascripta, tibi, Bernardus suprascripto, ipsum kastellum suprascriptum Vila de Mager tibi donatum abemus, sicut superius scriptum, sine tuo enkanno, ista scriptura michi reddere facies, sine meo enkanno et sine mora.

Facta ista scriptura inpignoracione .II. idus aprilii, anno .XXVI. regnante Rodeberto rege.

Sign+um Ermensindis, comitissa, qui ista scriptura inpignoracione fecit et firmare rogauit.

Sign+um Vuilielmus de Montagnola. Sign+um Chunballo. Sign+um Reimundus Keribertus.

Sign+um Bonefilio de Gillida. Sign+um Kitardus de Mureden.

Sss Arnulfus, presbiter, qui ista inpignoracione scripsit sss et die et anno quod supra.

1022, abril, 12

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, empeñaron el castillo de Gurb, con su feudo así como la iglesia de Sant Esteve situada en “Granularios” (Sant Esteve de Granollers de la Plana, Osona). El beneficiario del empeño fue Bernat Sendred.

[A]. Original perdido.

B. Barcelona. ACA, Cancellería, perg. Berenguer Ramón I, carp. 7, nº. 41. Copia siglo XI.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 49.

Ed. Feliu, Gaspar i Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 158

In Dei nomine. Ego Ermessindis et filio suo Berengario inpignoratores sumus tibi Bernardus, filio Sendredus. Per hanc scriptura inpignorationis nostre inpignoramus tibi ipsum kastrum, que dicunt Gurbo, cum ipso feuo qui ad ipsum kastrum pertinet et cum ipsa ecclesia Sancti Stephani, qui est in Granularios, cum decimas et primicias, cum fines et terminos qui ad ipsum kastrum pertinent. Et affrontat hec omnia de parte orientis in flumine Tezer uel in Currii et de meridie in kastrum Salforas uel in termine de Montagnola, de occiduo in termine de Holone uel de Luccane, de parte uero circii in termine Veltrechane et peruenit usque ad flumine Tezer. Quantum infra istas totas affrontaciones includunt, sic inpignoramus tibi ista omnia suprascripta, totum ab integrum, cum exiis uel regressis earum, in ea uidelicet racione, quod si usque ad festiuitatem sancti Felicis, qui est in kalendas augusti, prima ueniente, ego Ermessindis, comitissa, et filio meo Berengario, comite, Bernardo suprascripto, donatum non habemus ipsum kastellum qui dicunt Villa de Mager, cum fines et termines suos, sine tuo enganno, incurrat ista omnia suprascripta at tuum proprium alaudem ad facere quod uolueris in Dei nomine firmam habeas potestatem. Quod si nos inpignoratores aut ullus homo aut femina qui contra ista scriptura inpignoratione uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uindicare, set componat aut componamus ista suprascripta in duplo cum omni sua inmelioracione. Et inantea ista scriptura inpignorationis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore. Et si ego Ermessindis et filio meo Berengario suprascripti, tibi, Bernardo suprascripto, ipsum kastellum suprascriptum Villa de Mager tibi donatum habemus, sicut superius scriptum est, sine tuo enganno, ista scriptura nobis reddere facies sine nostro enganno et sine mora.

Facta ista scriptura inpignoratione II ydus aprilii, anno .XX.º.VI.º regnante Rodeberto rege.

(Cruz) Berengarius. Sig+num Ermessindis.

Berengarius, episcopus (cruz). (Cruz) Petrus, episcopus (cruz). Ermengadus acsi indignus sss gratia Dei episcopus. Sig+num Gunballo de Besaura.

Arnulphus, presbiter, qui ista scriptura inpignoratione scripsit ssse et die et anno quod supra.

1022, mayo, 21

Ermesèn, condesa de Barcelona, actuó junto a otros personajes como albacea del difunto Udaldard. Donaron entonces a Sant Pere de Vic el alodio de Osomort, condado de Osona.

A. Vic. ACV, Caj. 6, pergs. n° 176.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle I, documento n° 821.

In nomine Domini. Nos Ermissindis, comitissa, et Amatus et Arnustus et Petrus et Reimundus et fratre suo Barone et Wandalgaudus et Ebrinus et Wifredus, presbiterorum, qui sumus tutores uel elemosinarii de condam Udaldardi defuncti. Manifestum est enim quia precepit nobis condam Udaldard defunct ut scriptura doancionis fecissemus, sicuti et facimus, sicut in ipso testamento uel iudicio resonat ad domum Sancti Petri de sede Vico, ad ipsa canonica, de ipso suo alaude quod ille habebat in comitatu Ausona, in locum que dicunt Ausor[mortuo], uel in eius termines, cum exiis et regressiis suis, uel quantum ibidem habere debebat in supradictis terminis et afrontacionibus suis. Et est manifestum. Nos uero supradicti elemosinarii sic donamus suprascritum alaudem ad domum Sancti Petri ex suprascripta sede Vico, ad ipsa canonica, sicut nos aserie condicionis iuratum uel probatum habemus, sicut lex est, propter remedium anime suprascripti Udaldardi. Ita quod, si nos donatores aut ullusque homo uel femina seu subposita persona qui contra ista scriptura donationis uenerit pro inrumpendum, non hoc ualeat uindicare quod requirit, sed componamus aut componant ista omnia superius scripta a supradicta sede et ad ipsa canonica in duplo cum omni sua inmeliioracione. Si quis uero ex suprascripto alaude ad domum Sancti Petri suprascripti uel ad ipsa canonica aliquid minuare uel subtrahere uoluerit aut subtraxerit, in primis iram Dei incurrat et insuper excommunicatus sit ad Patrem et Filium atque Spiritum Sanctum, et eterne dampnacionis a iusto iudice Deo accipiat, et a liminibus sancte Dei Ecclesie extraneus permaneat, et a consorcio omnium fidelium excommunicatus et abdicatus existat, et cum Iuda Scarioth in infernum particeps fiat, et inantea ista scriptura donationis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista scriptura donationis .XII. kalendas iuni. Anno XXVI regnante Radberto rege.

Sig+num Ermissindis, comitissa. Sig+num Amatus. Sig+num Arnustus. Sig+num Petrus. Sig+num Reimundus. Sig+num Barone. Sig+num Wandalgaudus. Sig+num Ebrinus, qui ista karta donationis fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Artallo Gonmar. Sig+num Stephanus. Sig+num Vulabertus.

Segarius, sacer, qui ista karta donationis scripsit et sub sss sit die et anno, cum litteras superpositas in .IIII. uersu, quo supra.

1022, agosto, 1

Ermessenda ejecuta junto al resto de albaceas de Udalard una nueva cláusula del testamento de éste. En esta ocasión los alodios que Udalard poseyó en el condado de Barcelona que son donados al monasterio de Sant Cugat del Vallès.

B. Barcelona. ACA, Cart., fº 318, nº 952.

Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallès*. Vol. II, documento nº 488.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 52.

In nomine Domini. Nos Ermesindis, gratia Dei comitissa, et Amatus, uicescomes, et Arnusto et Petrus et Raimundus et fratri suo Barone et Gandalgaudus et Ebrinus et Vuifredus, presbiter, qui sumus aduocati, tutores uel elemosinarii de condam Udalardi. Manifestum est enim que precepit nobis condam predicti Udalardi ut scriptura donacionis fecissemus de suos alodes quod ille habebat in comitato Barchinonense, id est, ipsa uilla que dicunt Aqualba, cum suos termines quantum ibidem abebat, sicut mater sua illa dimisit, que illa abebat per parentorum uel per comparaciones uel per qualecumque uoce, sic donamus predicta omnia ad domum Sancti Cucuphatis cenobii qui est scitus in comitato Barchinonense, in Vallense, id sunt, casas, casalis, curtis, curtalis, ortis, ortalis, pratis et pascuis, siluis, garricis, molinis, molinariis, caputregis, aquis aquarum, uiaductibus uel redeuntibus, terras et uineas, arboribus, pomiferis tam et inpomiferis, cultum et eremum, omnia et in omnibus, quantum dicere uel nominari potest. Et affrontant predicta omnia de oriente in medio alueo de Tordera, de meridie in ipso rio que dicunt Pertegacio, de occiduo in sumitato de monte Sinno, de circi in ipsa aqua que dicunt Breda. Quantum infra predictas afrontaciones includunt, sic donamus predicta omnia a predicto cenobio, totum ab integrum, cum exiis et regressiis earum propter Deum et remedium anime de predicto Udalardi, sicut ille nobis iniunxit uel comendauit. Et nos a serie condiciones pariter iuratum uel probatum abemus, sicut in suo testamento uel in suo iudicio resonat, ordinante iudicis, sicut lex est. Et nos predicti elemosinarii per predicta uoce iam dictos alodes de nostre iure in potestate de prelibato cenobii Sancti Cucufati Vallense tradimus uel donamus, ut firmum sint de predicta ecclesia uel famulantibus qui ibidem Deo seruiunt uel seruituri erunt usque in finem. Quod si nos donatores et elemosinarii aut ullus homo uel femina aut nulla subposita persona qui contra ista scriptura donacione uel tradicionem pro inrumpendum uel minorandum uenerit, non hoc ualeat uindicare quod requirit, sed in primis ira Dei incurrat, et a liminibus sancta Dei Ecclesie extraneus fiat, et Iuda traditor particeps fiat, et sic fiat maledictus quomodo fuerunt Datan et Abiron quando eos uiuos terra absorbit et insuper componat ipsos alaudes in duplo cum earum inmelioraciones. Et inantea ista scriptura donacione in omnibus obtineat roborem.

Facta ista scriptura donacio kalendas augusti, anno .XXVII. regnante Rodberto, rege.
Sig+num Ermessindis, comitissa. Sss Amato. Sig+num Arnusto. Sig+num Petro. Sig+num
Raimundi. Sig+num Barone; S+m Guadalgaudus. Sig+num Ebrin. Sss Guifredus, presbiter et
elemosinarii, qui ista scriptura donacione fecimus et firmare regauimus. Sss Ermengaudus,
archileuita. Sss Tassius, presbiter. Sss SPERAINDEO, presbitero, sss.

Sss Erimandus, presbiter, qui ista scriptura donacione scripsi cum litteras superpositas in regulo
III sub sss die et anno quo supra.

1022, octubre, 5

Ermesèn, condesa, es citada en la carta que dirige Pere, abad de Sant Pere de Rodes, al papa Benet. En ella, el abad volvia a denunciar los abusos cometidos, por varios nobles y súbditos contra las posesiones del monasterio. A su vez, este documento recoge el acta de consagración de la nueva iglesia del cenobio.

[A]. Original perdido.

B. París. BN, Baluze 107, fº. 444. Copia.

C. París, BN, Baluze 234, fº 255v. Copia.

Ed. Marca. *Marca Hispanica*, ap. CXCIV, col. 1034-1035.

Ed. Aguirre. *Concil. Hispan.*, III.

Ed. Mansi, *S. Concil. nova col.*, XIX, cols., 407-410.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 49.

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 189.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento, nº 72.

Benedicto Patri, Petrus, gratia Dei abbas omnesque subditi uestrae sublimissimae potestati uobis salutes et multimodas dirigimus preces. Anno transacto uidistis coram uobis ex nostris fratribus monachis querelam deferentibus quod noster locus, qui sub tuitione et defensione sanctae Romanae Ecclesiae constabat, deustaretur atque conculcarentur ab iniquis hominibus, id est, potestatibus, eorumque subditis habitantibus nostrae confinia regionis. Quod uos ut audistis, benigne annuistis nostris precibus, et unicuique comiti sub excommunicatione mandastis ut praedicto loco omnia sua restituerent et nihil sibi extra uoluntatem nostram sibi retinerent. Haec igitur omnia postponentes, exprobanes uestram iussionem atque excommunicationem, dicentes nihil facturos ad uestrum imperium, adducentes nos in magnam confusionem atque improprium, ut iam pene uniuersus populus necnon et uulgus dicat se nihil facturum per excommunicationem sacerdotum a principibus eorum uestra postposita. Heu proh dolor! quam male tractantur sancta deteriusque conculcantur, cum a principe totius orbis, id est, Papa Romano, excommunicationes factae ita sunt postpositae nec sunt obseruatae! Irreuocabilis nempe est lapsus cum iustitia contemnitur, pietas respuitur, misericordia denegatur. Pro certo nihil aliud constat nisi ut abrenuntient omnes Christo et sequantur diabolum ipsius opera imitando, eiusque uestigia sequendo detrudantur cum ipso ad ima infernalis barathri, perpetim luituri, cum a uobis excommunicati nullatenus ad recta sunt conuersi, sed in deterius mutati. Episcopi uero, quibus praecepit uestra sublimitas ut conciliabula agerent et praedictum locum in pristinum statum informarent et suis exhortationibus ipsos comites eorumque subditos cogerent ut nihil sibi de praedicto loco retinerent, contemptores uestrae iussionis effecti, nihil agentes, insuper etiam subtrahentes se a consecratione eiusdem loci nouae aedificatae ecclesiae, praeter solum Oliba, episcopum Ausonensem, et primae Sedis Vuifredum, Narbonensem episcopum, et Stephanum Agathensem, atque Sthephanum Attensem. Hi omnes cum consensu comitum, id est, Ugonis Vuifredi, Vuillermi, atque comitissae Ermessendis, atque plurimarum illustrium personarum hoc collaudantium per uestram iussionem in uestra uice taliter excommunicauerunt.

Anno millesimo uigesimo secundo Incarnationis Domini nostri Iesu Christi, indictione quinta, tertio nonas octobris, uenit Vuifredus, Narbonensis archiepiscopus, ad uicem Petri, Gerundensis episcopi, atque nomine illius cum ceteris coepiscopis, id est Stephano Attensi, atque Stephano Agatensi, Oliba Ausonensi, ad consecrationem nouae ecclesiae Sancti Petri Rodensis. Confirmamus ergo nos omnes praedicti episcopi illi uenerabili coenobio sua praedia cunctaque mobilia quae hodie habet atque Dei misericordia inantea acquisierit, sicut in suis scripturis iuste resonat, et ut ab omni censu cuiuslibet seruitutis liberum sit in perpetuum, eo scilicet tenore ut iuxta decreta Romanorum Pontificum, et sanctorum canonum sit subditum sanctae matri Romanae Ecclesiae. Si quis autem huiusmodi nostri decreti, quod non credimus, qualitercunque uiolator extiterit, tamdiu uinculo excommunicationis de parte Dei omnipotentis et Sancti Petri apostolorum principis et nostra innodatus maneat, et ab Ecclesia separatus existat donec poenitendo et emmendando pleniter satisfaciat.

Actum in praedicto beati Petri Rodensi coenobio, tempore uel die supra nominato. Quam etiam praedictam excommunicationem praefati episcopi subscripserunt necnon etiam absentes confirmarunt, id est, Deusdedit, Barchinonensis episcopus, omnesque canonici praedictae Sedis Gerundensis. Vestram itaque excommunicationem eorum subscriptionibus subnixam spernentes ad hoc usque nos habent deductos nisi ut circum prouincias mendicando, et nec ullus supersit qui in eodem loco residuus sit. Proinde petimus ut hunc comitem Vuillelmum follem, qui in suis uerbis dicere coepit uestram excommunicationem nihil se facturum, ut iam amplius nihil sibi retineat ex alodo Sancti Petri praedicti, nec ullo modo inquietare pertentet. Nostrum uero comitem Ugonem qui nobis iam recte fecit, et melius facturus est rogamus non ut compellatis, nec etiam excommunicetis, sed ut filium admoneatis ut in melius proficiat. Homines uero ipsius terrae ut ceteros excommunicetis. Si uero in hoc nobis non succurritis, priusquam hunc nuntium nostrum uiderimus [...] nos ex eodem monasterio egressuros et nunquam per uestram fiduciam in praedicto monasterio habituros. Propter inopiam ergo quae nos obsidet nequiuimus uestrae praesentiae faciliores uel meliores nuntios dirigere, siue etiam propter metum atque timorem comitum non fuimus ausi alium mittere. Per hunc ergo nobis quicquid nobis utile et uobis placitum sit mandate. Petimus etiam ut sub excommunicatione mandetis uniuersis episcopis prouinciae nostrae ut de hoc concilium agant, et quod non rectum est, in melius dirigant. Quod si non fecerint, ab omni pontificali uel sacerdotali ministerio eos suspendite, ut per hunc districtum uestram impleant iussionem usquequo uobis se praesentent, uosque per uestram excommunicationem illos discutiatis ut contemptores ac rebelles sacrommi canonum ac uestrae iussionis.

1022, octubre, 11

Ermesèn y Berenguer [Ramon I], conde de Barcelona, llegaron a una paz jurada que puso fin al enfrentamiento entre ambas partes. En esa "convenientia" la condesa madre donó a su hijo, como garantía de esa paz, 29 castillos la mayoría de ellos situados en Osona y Bages. Los castillos fueron; Cabrera, Besora, Curull (La Vola), Duoscastella (Sora), Orís, Lluçà, Merlès, Voltregà, Balsareny, Súria, Castelltallat, Calders, Granera, Mura, Òdena, Castellbell, Vacarisses, Tagamanent, Taradell, los castillos de Barcelona, el de Montcada, el de Sant Vicenç, Rubí, Eramprunyà (Gava), Vilademàger, Montagut, Querol, Pinyana y Cardona.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Berenguer Ramon I, carp. 7, nº 46.

[B].Barcelona. ACA, *Liber Feudorum Maior*, fº 246. Copia de final del siglo XII perdida.

Ed. Marca. *Marca Hispanica.*, ap. CXCVI, col. 1037.

Ed. Miquel Rosell. *Liber Feudorum Maior.*, I, doc. 223.

Cf. Abadal, Ramón de. *L'abat Oliba...*, p.186.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 50-51.

Cf. Aurell, Martí. <<Jalons pour une enquête...>> p. 317

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep Mª (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 161.

In nomine Domini. Ego Ermessindis, comitissa, i[m]pignoratrice sum tibi, filio meo Berengario, comite. Manifestum est enim quia [mitto tibi in pignoras ipsum castrum de Cabrera et castrum de] Basora et castrum Curul et castrum Duacastella et castrum Oris et castrum Lucan et Merles et castrum Veltragan et castrum Balcaren et castrum Spassa et castrum Casteltallad et castrum Calders et castrum Granaria et castrum Murede[n] et castrum Odena et castrum Castelbel et castrum Vacherices et castrum Tagamanent et castrum Taradel et castrum de Barchinona cum castrum Monte Kadano et castrum Sancti Vicentii et castrum Resubio et castrum Erampruniano et castrum Vila de Maier et castrum Monte Agud et castrum Cherol et castrum Pinnana et castrum Cardona. Supradicta omnia quippe kastella cum omnibus terminis, finibus, adiacenciis et pertinentiis et alaudibus atque ecclesiis eorum, sic mitto tibi pignus, ut ego de isto die inantea bene tibi teneam et adtendam ipsam finem et pacem quam tibi iuravi. Et ego Ermessindis prefata si tenere et atendre a te Berengarium comitem supradictum ipsum sacramentum quomodo scriptum est ipsum sacramentum; et exinde no te'n forsfare. Et si ego exinde tibi forasfecero infra ipsos primos .XL. dies qui tu me'n comanras per nomen de sacramentum, si t'o drecare o t'o emendare si tu hoc recipere uolueris. Et si ego infra ipsos primos .XL. dies suprascriptos ipsam forsfacturam aut forsfacturas no la't drecaua e no la t'emendaua, incurrant supradictos omnes kastros cum omnibus terminis, finibus et adiacenciis et pertinenciis et alaudibus atque ecclesiis eorum et cum omnibus uocibus comitalibus quas comes ibi abet, redebit in tua potestate a proprio, ut facias exinde quodcumque uolueris. Et si ego Ermessindis, comitissa, de ipsas forsfacturas communire me uedaua, incurrant istas pignoras in potestate de Berengario filio meo. Et ego Ermessindis, comitissa, in tali uidelicet ratione mitto ipsas pignoras suprascriptas, ut si ipsas pignoras quas Berengarius filius meus mihi misit de ista omnia suprascripta priores

incurrerint in mea potestate, istas meas pignoras absolutas sint ab omni uinculo, ut ego faciam ex illas quodcumque uoluerō.

Pacta uel conuenientia .V. idus octubris, anno .XXVII. regnante Rodberto rege.

(*Cruz*) Ermessindis, gratia Dei comitissa, que hanc suppignorationem feci et firmare rogauī.

Sign+um Gondebaldus. Sign+um Miro de Fabricata. Sign+um Gauzfredus Bernardus. Sign+um Ermengaudus Bernardus. Sign+um Gilelmus de Montagnola.

Sss Bernardus *sss*. (*Cruz*) Petrus, episcopus (*cruz*).

Sss Aigfredus, leuita, qui hanc scripsi et die et anno *sss* quo supra.

1023, marzo, 30

Sentencia a través de la cual quedó establecida la propiedad del alodio de Orsal donado en su día por la condesa Ermesèn al monasterio de Ripoll.

[A]. Original perdido. Ripoll. AASMR, Pabordia de Palau., A. 2 bis.

B.Vic. ACV, Registro de la Pabordia de Palau, fº 68r, nº 3. Regesta.

Cf. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 74.

“Sententia dada per Salomó jutge de Oliba, bisbe de Vich, de que un alou ab son Pujol, en la vila Orsali, que donà Ermezendis comptessa al monastir de Santa Maria de Ripoll, és justament de dit monastir, lo qual alou està situat en lo comptat de Osona, en dita vila de Orsali, prop la casa de Sant Vicens.

Dada dita sentència a 30 de mars, lo any 27 del Rey Robert, que és lo any 1017, firmada per dit jutge y per dit Oliba Bisbe y altres, testificada per Suniero sacerdot.”

1023, abril, 8

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I] autorizaron la dotación a favor de la iglesia de Sant Cugat del Rec, iglesia que fue construida por el levita y canónigo Guislabert, hijo del vizconde Udaldard de Barcelona, y que llegaría a ser prelado de ese obispado.

B. Barcelona. ACB. *Libri Antiquitatum*, T. I, fº 25, doc. 47.

Ed. Campillo. *Vetera analecta*, p. 31, tit. XII

Ed. Mas. *Notes històriques*. Vol XIII, p.240, nº 16.

Cf. Diago. *Historia de los Condes*, fº. 93.

Cf. Pujades. *Crónica universal*, 7, p. 381.

Cf. Bofarull. *Los condes de Barcelona*, I, p. 254.

Cf. Pi i Arimon. *Barcelona antigua y moderna*, I, p. 497.

Cf. Carreras i Candi. *La ciutat de Barcelona*, p. 277.

Ed. Mas, Josep. *Notes històriques del Bisbat de Barcelona*. Vol. XIII. Apéndice, documento nº 16, pp. 240-242.

Ed. Kehr, P. *El papat i Catalunya*. Documento nº 2, pp. 98-100.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 51.

Ed. Mas, Joseph, *Libri Antiq.*. Vol. I. Documento nº 412, p. 188.

Quoniam a domino nostro Ihesu Christo eterne retributionis premia non ambigimus recipere, si fideliter illi deseruientes fundamentis in eius honore et sanctorum martirium opem ferimus iusticia suadente, quatinus illic Deo famulantibus suffragationibus humanitatis proficuum sit sub diuina famulatione. Ideo ego Deusdedit, episcopus sedis Sancte Crucis Barchinonensis annuens cum cuncta congregatione canonicorum uotinis precibus Gilaberti, leuite et canonici predictae cathedralis ecclesie, filii Oldolardi, uicecomitis, Dei donatione mutus, pontificali auctoritate tradidi atque donauit ecclesie Sancti Cucuphatis, quam ipse Gilabertus nostro assensu in honore Dei et predicti martiris construxit in loco annosa decursione cognominatus est Caminus Sancti Cucufatis, eo quod ibidem uenerabilis martir flammis incendii pertulit pro Christi nomine agonizans, Diocletiani et Maximiani tempore, Galerio Barchinone proconsule sub Datiano preside, res annotatas in huius scriptionis donatione, ut semper inconcusse in iure predictae ecclesie maneat con et quandiu supradictus eius fundator Gilabertus uixerit, sub patrocinio Dei et episcoporum sedis prefate eas habeat et ministeria Deo debita fieri ibidem faciat. Post obitum quoque suum licitum sit mihi et successoribus meis eandem ecclesiam, cui in sede prelocuta Deo seruienti uolouero aut uoluerint dare, ita tamen ut ibi ipse ministeria fieri instituat, sicut supra retulimus. Oblationes autem fidelium ibi factas aut uotiuas faciendas in donatione prenotate ecclesie simili modo confirmamus. Res quippe, quas ibi damus, hec sunt. Decime et primitie omnium rerum, que sunt Regiati et fuerunt Sindaredi, et Benenate, et sunt Petri et omnium coheredum illorum. Decime et primitie omnium rerum Richarii de ipsa gauarra. Decime et primitie omnium rerum Sefredi et uxoris eius. Decime et primitie omnium rerum Gilaberti nuper baptizati. Decime et primitie omnium rerum que fuerunt Lobationis de Cheralto, et sunt heredum eius aut fuerunt. Decime et primitie omnium rerum que fuerunt Gilarani presbiteri. Decime et primitie omnium rerum que fuerunt Marcutii Greci. Decime et primitie omnium rerum Belliti et uxoris sue et matris sue. Supradicta uero omnia a nobis prenotate ecclesie collata et adhuc futuris temporibus a nobis aut a successoribus nostris aut ab aliis fidelibus ibi danda per huius

munificentie largitionem de nostro iure in ius prefate ecclesie consignamus et tradimus. Et ut hec nostra atributa collatio in pensione robore obtineat sempiternum, nostris subscriptionibus ea munientes, sub duro anathemate eam constringimus personam, ut eterna ultione percussa penam excommunicationis non effugiat, que ausa fuerit ab inceps supradictam ecclesiam Sancti Cucuphatis alicui laico dare, aut aliquid decerpere supradictarum rerum aut ibi futuro tempore adquirendarum de iure prescripte ecclesie, et insuper componat in quadruplum de sue proprietatis substantia omnia que exinde usurpauerit prenotate ecclesie mancipanda atque ab eius seruiantibus assumenda.

Actum est hoc .VI. iduum aprilis, anno siquidem dominice incarnationis .MXXIII. et regni Roberti regis XXVII.

(Cruz) Ego Iohannes, sancte catholice et apostolice Romane ecclesie presul.

Guifredus, sancte prime sedis Narbonensis ecclesie episcopus *sss.* (Cruz) Deusdedit, gratia Dei acsi indignus episcopus .*Sss* Raimundus, archileuita (cruz). S+ Ermemir, leuita et sacri scrini. S+ Bonutius, presbiter, *sss.* S+ Suniofredus, presbiter, *sss.* (Cruz) Sigefredus, leuita. *Sss* Compannus, leuita, *sss.* (Cruz) Rodlanus. *Sss* Odolardus, uicecomes. (Crismon) Iohannes, leuita *sss.* (Cruz) Vitalis, presbiter, *sss.* *Sss* Amalricus, presbiter. S+ Audesindo, sacerdos *sss.* S+ Richarius, sacerdos *sss.* S+ Dalmatius, leuita. Ermemirus, presbiter, *sss.* Godofredus, presbiter. S+ Senderedus, presbiter. S+ Guilelmus, leuita, *sss.* S+ Adalbertus, leuita, *sss.* S+ Fulcus, leuita. (Cruz) Berengarius, comes. (Cruz)Ermesindis, comitissa. (Cruz)PETRUS, EPISCOPUS (cruz). (Cruz) Guifredus, presul. (Cruz)Wadaldus, acsi indignus gratia Dei episcopus, *sss.* (Cruz) AMELIUS, EPISCOPUS (cruz). S+ Guilaberti Marcutii qui definiuit et confirmauit omnes decimas tocius sui alodii, quod habet aut inantea acquisiturus erit in potestate Dei et predictae ecclesie Sancti Cucuphatis, et in manu domni Guilaberti episcopi ad suum proprium, et hoc manu propria corroborauit et corroborari iussit. Et fuit facta hec definitio et confirmatio .II. kalendas aprilis anno .XVIII. regni Henrici regis in palatio episcopali coram uiris subterius annotatis.

S+ Bomparus, presbiter. S+Guitardus, leuita. S+Bonutius, presbiter. S+ Pontius, leuita. S+Remundi, leuite et iudicis, qui hanc deffinitionem et confirmationem scripsit et die et anno quo supra *sss.*

S + Poncius, cognamento Bonifilii, clerici et iudicis qui hec scripsit et *sss* die et anno prefixo.

1023, junio, 3

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona recibieron en el palacio condal de dicha ciudad a los nobles Gombau de Besora y Guillem de Montanyola. Éstos importantes personajes reclamaron a la autoridad condal, en nombre del obispo y abad Oliba, que dirimiera en la disputa que enfrentó al monasterio de Ripoll con el de Santa Cecília de Montserrat.

[A]. Original perdido. Ripoll. AASMR, arm. 2, caj. 2.

B. Vic. ACV, pergs., nº 2061.

C. Barcelona. BC, Ms. 430, fº 20.

Cf. Bofarull y Mascaró, P. de. *Los condes de Barcelona vindicados*. Barcelona, 1836, vol. 1, pp. 19 y 100.

[C]. Montserrat. AAM. Original perdido, caj. 10, legajo 1, fº 16, Ribas, p. 156-157.

[D]. Montserrat. AAM. Copia perdida, caj. 10, legajo 1, fº 17 : Ribas, p. 156-157.

[E] Ripoll. Cartulari Petit del Arxiu Antic de Santa Maria de Ripoll. Copias, perdidas.

F. París. BN. Ms. Baluze 107, fº 189. Transcripción del siglo XVII, ex D.

G. París. BN. Ms. Baluze 107, fº 289v. Transcripción del siglo XVII, ex D.

H. Barcelona. BC. Ms 729. SACM, Vol. III, fº 10. Regesta del siglo XVIII, ex B, C.

I. Madrid. BPRM, ffº 98-99. Regesta del siglo XVIII, ex B.

Ed. Yepes, A. *Cronica General de la Orden de San Benito*, vol. 4, Valladolid 1613, fº 447.

Ed. Pujades, J. *Cronica Universal del Principado de Cataluña*, vol. 6, Barcelona, 1830, p. 386.

Ed. Sáenz de Aguirre, J. *Collectio maximo Conciliorum omnium Hispaniae et Novi Orbis*, vol. 4, Roma, 1754, pp. 366-367 (datado 999).

Ed. Marca. *Marca Hispanica*, ap. CXCIV, cols., 1035-1037.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 49-50.

Ed. Junyent i Subirà, E. *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*, a cargo de M. Mundó, Barcelona, 1992, p. 110-111.

Ed. Altés i Aguiló, F.X. <<El Diplomatari del monestir de Santa Cecília de Montserrat>> en *Studia Monastica*. Abadía de Montserrat. Vol. 37. Fasc. 2. Año 1995. Documento nº 135.

In Dei nomine. Ego Berengarius, gratia Dei comes, notum esse uolo omnibus presentibus et futuris qualiter uenit Oliua, Pontifex Ausonensis et Abbas, coenobii sanctae Mariae Riuipollentis, in ciuitate Barchinonensi, tempore octauarum Pentecosten, nostram adiens celsitudinem, per Gondeballum Bisauensem et Willelmum de Montaniola obnixè rogans ut ego et mater mea Ermesendes, comitissa, iustitiam faceremus praedicto coenobio sanctae Mariae de ipsius alode, id est, abbatia sanctae Ceciliae cum omnibus sibi circumiacentibus Ecclesiis quae situae sunt in monte quem dicunt serrato, quas abauus meus Wifredus, comes, tulit de manibus Agarenorum et dedit praedicto coenobio per scripturam donationis et proauus meus Suniarius proles iam dicti Wifredi confirmauit eundem locum cum ecclesiis suis per scripturam donationis suae in potestate iam dicti coenobii, in qua etiam permansit usque ad tempus Caesarii qui profitebatur se archiepiscopum Tarraconensem esse, cui uxor iam dicti Suniarii, nomine Richillis, comitissa, dedit omne praedictum alode, auferens eum de potestate et dominatione Sanctae Mariae. Cum uer in tempore illo nihil potuissemus respondere, impediante negotio quod inter me et matrem meam intererat, nisi quod promisimus nos ei iustitiam facturos, conqueiuit tandem ipsa querela donec ueniente proxima sancti Petri festiuitate ego iam dictus Berengarius comes ad limina beatae et gloriosae uirginis Mariae pro placito quod inter me et comitem

Wifredum ac nepotem ius Willemum uigebat. Et ostenderum mihi monachi Sanctae Mariae, id est, Ellesindus Prior et Bonofilius, Fredoli, atque Lanfrancus, et ceteri in iam dicto loco Deo seruietes suprascripta documenta praesentibus Bernardo Benardine et Wifado Eliemaris et Amato et fatre ipsius Rayamballo filius quondam Bonihominis, et Bernardo Amati, et Geraldo de Capraria, et multis aliis bonis hominibus. Et ego suprascriptus Berengarius, comes, et Ermessendis, comitissa et uxor mea Sancia recognoscimus restitutionem in his documentis esse alodem Sanctae Mariae, et propter amorem Dei et genitricis eiusdem Christi Iesu et praemium uitae aeternae confirmamus praedictum coenobium Sanctae Caeeciliae in potestate et dominatione Sanctae Mariae cum omnibus sibi pertinentibus alodibus, id est, in Minorissa domibus, terris, uineis, cultum uel eremum, molinis, molendinariis, cum eorum caputaquis et omnibus ad praedictum locum ibi pertinentibus, simul cum ipsis ecclesiis ibi pertinentibus, et in comitatu Barchinonae similiter domibus, terris, uineis, cultum uel eremum, molinis, molendinariis, cum eorum caputaquis et omnibus ad praedictum locum ibi pertinentibus, simul cum ipsis ecclesiis, cum terminibus et affrontationibus illorum, et cum eorum exiis et regressis. Que uero praedicta omnia Sanctae Caeciliae pertinentia in comitatu Ausonense uel Barchinonense, siue in ipsa marcha, in potestate et dominatione Sanctae Riuipollentis Mariae omnem uocem nostram transfundimus perpetim permanenda cum omnibus siluis et garricis, patris, pacuis ad iam dictum locum pertinentibus, ut ab hodie et deinceps in potestate et dominatione Sanctae Mariae permaneat. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donationem uenerit pro inrumpedum, non hoc ualeat uindicare quod inquirat, sed in quadruplum haec omnia coenobio Sanctae Mariae restituat, et iram Dei incurrat, et cum Datan et Abiron portionem recipiat, et cum Iuda traditore participationem habeat, et inantea ista donatio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta donationis .III. nonas iunii anno .XXVII. regnante Rodberto Rege. Berengarius, gratia Dei comes, qui hac donationem feci et testes firmare rogauit, Sign+um Ermessendis. Sign+um Sancia. Testes; Bernardus Barchina, Wisaldus, Ellemarus, Arnaldus Bonue, Raiamballus Bonus, Geraldus de Cabrera, Ermengaudus, Etcio, Bernardus, Archileuita et praepositus, Arbertus Guirallus, sacerdos et iudex. Arguiricus, presbyter, qui hanc cartam recognitionis uel donationis scripsi et subscripsi die et anno quo supra.

1024, octubre, 19

Ermesèn, condesa de Barcelona, es citada en un documento de venta al limitar la propiedad en cuestión con la suya. La venta la realizó el matrimonio Ermemir-Domènega y la pieza de tierra citada era conocida como “Campo de Mor”, parroquia de Santa Maria de Vilalleons, condado de Osona.

A. Vic, ACV, Caj. 6, n° 851.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle primer, documento n° 842.

In nomine Domini. Ego Ermemirus et Domenica uinditores sumus tibi Bela emprice. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra, qui nobis aduenit de ienitores nostro[s], et est hec omnia in comitatu Ausona, in parrochia Sancta Maria de Villa Leonis, in locum que dicunt Campo de Mor. Et affrontat de oriente in terra de Oldregode femina et de meridie in aulode de Ermesinda, cometisa et de occiduo in terra de Poncio uel eredes et de circi in torrente. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsam pecia .I. de terra ab integrum, cum exiis et regresiis earum, in precium manchoso .I. et medium, et nichil exinde non remansist. Et est manifestum. Quem uero predicta ech omnia de nostro iuremus in tuo tradimus dominio et potestatem ad tuum proprium. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra ista uindicione uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uindicare sed componamus tibi ipsa omnia in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et inantea ista uindicione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione .XIII. kalendas nouember, anno .XXmo. VIII regnante Rodberto rege.

Sig+num Ermemirus. Sig+num Domenica femina, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Guifredo. Sig+num Bernardo. Sig+num Viscafred.

Vitalis, sacer, qui ista uindicione scripsit et sss die et anno quod supra.

1024, noviembre, 1

La condesa Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], conde de Barcelona, junto a Ermengol, conde de Urgell, presidieron el juicio celebrado en la iglesia de Sant Pere del castillo de Ponts donde se enfrentaron Durand, abad de Santa Cecília d' Elins, y Ermengol, obispo de Urgell.

[A]. Original perdido.

B. Urgell. ACU, Liber Dotaliorum, fº 80, doc. 228. Copia del s. XIII.

Ed. Baluze, E. *Capitularia regum francorum*, II, cols. 1545-1549.

Cf. Pladevall, Antoni. *Emessenda de Carcassona...*, p.51

Cf. Bofarull, Prospero de. *Condes Vindicados*, Vol. I, p. 235.

Ed. Baraut, Cebrià. <<Documents del segle XI>>. *Urgellia*, Vol. IV, documento nº 390.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p. 220.

Domino nostro perpetim regnante Ihesu Xpisto, anno siquidem eius sanctissime Trabeationis post millesimum .XX.º.III.º serenissimi quoque Roberti francorum regis .XX.º .VIII.º ob determinationem ecclesiasticarum sedis Orgellensis causarum adfuit dominus Ermengaudus, preclarissimus marchio comes, filius qui fuit Ermengaudi diue memorie comitis, cum Berengario, comite, filio Raimundi patru sui et cum Ermesinde, comitissa et optimatibus eorum Bremundo, uicecomite Ausonensi et Mirono de Pontibus et Mirono Ostolensi, Borrello Taraualensi, Guillelmo Lauanciensi, Miro Fabricatensi, Guillelmo Medianensi, Maiore Tolonensi, Guitardo Pinellensi, Isarno de Capudaiz, Mirono Celsonensi, Ricardo Cleranensi, Guadallo Domnucio et Bernardo archileuitis Sancte predictae Sedis, necnon et Raimundo archidiacono, cum Fulcone, clerico sedis Barchinonensis, et Raimundo Geriberto, residente multitudine coetu ex equitum quam et aliorum hominum in castro scilicet Pontibus, comitatu Orgellitano. Quorum siquidem audientiam adiens religiosissimus Ermengaudus Urgellitanus, episcopus, per Seniofreddum, presbiterum sacriscribarium sue ecclesie predictae atque assertorem suum scriptis legalibus institutum, in ecclesia beati Petri apostoli petiuit Durandum, quendam abbatem Sancte Cecilie cenobii Elinsitensis, eo quod iniuste tenebat per ius sue ecclesie ipsam ecclesiam de Curticita, cum ipsa parroechia et ipsas decimas et primicias de Castellono. Ad quod prefatus abbas respondit: Hoc quod ad me requiritur iuste debet esse mei monasterii, quoniam hanc ecclesiam de Curticita, cum omnibus pertinentiis eius per centum annos transactos et amplius possessam habet mea ecclesia. Insuper et diue memorie Borrellus, comes, fecit illi ex iam dicta ecclesia et pertinentiis eius scripturam donacionis, et Ermengaudus filius eius similiter fecit illi donacionis scripturam, ex siluis et terris eremis unde exeunt decime et primicie de Castellono que requiruntur a me. Vnde per ordinacionem Bonifilii Marchi, iudicis, constituti a predicto comite Ermengaudus in iam dicto comitatu requisiti sunt testes. Postmodum allate sunt ab utrisque partibus auctoritates scripturarum. Inuenta [tamen] est a parte petentis scripcio dotalis tituli quam fecerunt predictae ecclesie Orgellitane uir uenerabilis Sisebutus, inde episcopus et Suniefredus, comes, dedicationis huius ecclesie per iussionem domni Ludoici, imperatoris augusti romanum ac presertim tocius Europe gubernantis imperium, ex omni episcopatu Orgellensi atque Cerdaniensi, et Bergitanensi siue Paleariensi atque Ripercurcensi cum omnibus parroechiis atque ecclesiis et prediis siue cellulis, terris atque uineis uel

mansionibus in supradictis comitatibus uel locis supramoninate sedi pertinentibus. In qua inter alia predictam ecclesiam de Curticita in iure sedis predictae confirmauerunt dicentes: Deinde tradimus et condotamus ipsas parrochias de Caputaizo, Organiano uel Fauano, atque Caputaizo, siue Nargone et Cuuilare cum Montanione et Saliente seu Archas, atque Lazouez uel Curticida. Et in qua inter alia ipsa ecclesia de Palierolibus, per cuius terminos predictus episcopus requirebat supradictas decimas et primicias de Castellono ita resonat. Deinde condotamus et tradimus Napinerios, siue Ollam Fractam atque ipsam parrochiam de Tost uel Montedamno, siue ipso Plano cum Villanoua, atque Assoua uel Adralle. Siue Castellono uel uilla Mediana siue Kasamunniz et Sancta Cruce cum Statione uel Palierolos. Et in qua inter alia hoc scriptum est. Istarum parrochiarum Orgellensium pagus cum omnibus ecclesiis que ibi constructe sunt uel deinceps constructe fuerint, et cum omnibus uillulis atque uilarunculis earum, et cum decimis et primiciis, tam de planis quam de montanis siue in conuallibus, seu de aprisionibus uel rupturis, totum et ad integrum sic tradimus atque condotamus huic matri ecclesie Sancte Marie sedis Orgellensis in perpetuum habituras. Deinde ostensum est preceptum domini Hludoici imperatoris predicti, regii nominis anotatione firmatum et decentissime regio sigillo signatum, per quod in manu predicti Sisebuti confirmauit idem augustus in iure episcopalis ecclesie sepe dicte omnem episcopatum supradictum inter alia ita dicens. Precipimus atque iubemus ut nullus comes aut iudex publicus uel quislibet ex iudiciaria potestate presbiteros aut omnia que ad Orgellitanum episcopatum pertinere noscuntur suis usibus usurpare uel decimas ab eis seu quaslibet alias functiones exigere aut distrahere ullatenus presumat, neque parrochias temporibus domni ac genitoris nostri ac nostro a se suisque decessoribus habitas, id est Orgellitanam, Bergitanam, Cerdaniensem, Paleariensem, Anabensem, Cardosetanam, Terbiensem, Gestabiensem et Ripacorcensem eorumque presbiteros ullus quislibet arripere aut in suos usus retorquere, uel a iure Orgellitane ecclesie abstrahere, aut distrahere presumat, sed liceat supradicto episcopo suisque successoribus sub canonica institutione uiuere et suos presbiteros atque clericos disponere, et decimas ab eis sue ecclesie debitas absque cuiuslibet contradictione aut usurpacione uel minoracione recipere atque quieto ordine in Dei nostroque seruicio incessabiliter permanere. Et item ostensum est alterum preceptum regio more signatum atque firmatum per quod in manu Possedonii episcopi iam dictus Hludoicus augustus iterum confirmauit omnem supradictum episcopatum in iure prefate ecclesie Urgellitane. Dehinc allatum est tercium preceptum prestantissimi Karoli, filii Hludoici predicti, cuius munimine idem rex Orgellitane ecclesie supradicta omnia in manu Wisadi prisci presulis confirmauit. Postmodum perlecta sunt apostolicorum pontificum romana priuilegia, scilicet Agapiti et Siluestri, et Benedicti que temporibus episcoporum sedis Orgellensis Vuisadi moderni, et Sallani, et supradicti Ermengaudi facta fuerunt per quorum inuiolabilem institutionem et indissolubilem ab eis editam contra desertores sancte ecclesie anathematis condemnationem omnia sunt supradicta in iure prenotate sedis confirmata atque stabilita. Deinde monstrata atque lecta sunt instrumenta prescripta auctoritatum Sancte Cecilie [mo]nasterii prefati. Tunc ad relectionem scripture donacionis quam Borrellus comes ibi fecit, a parte episcopi ostense sunt uarie auctoritates scripturarum quas Vuisadus modernus pontifex manu propria corroborauit. Et quia falso ordine finctum fuit nomen predicti Vuisadi in scriptura supra notata donacionis que dicebatur facta fuisse a comite, dissimilis mansit ipsa anotacio nominis pontificis ceteris anotacionibus nominis pontificis ueridicarum scripturarum. Et quia dubia erat, insuper et de rebus episcopalis ecclesie conscribta et non comitis, inualida esse debere adiudicata est. Nam et scribtura donacionis quam

Ermengaudus, comes, filius Borrelli, fecit predicto cenobio inualida adiudicata est in eo loco ubi resonant decime et primicie de Castellono. In ceteris autem omnibus locis stabilis et conlaudanda est. Supradictis quoque causis a iudice examinatis talem dedit sententiam legis. Iuste debent reuerti omnes res quas episcopus requirit, unde modo audientia est, in ius atque dominium Sancte Marie Orgellitane sedis, et illic perpertualiter firmari: quoniam lex que continet libro gotico .V.º, titulo .I.º, capitulo .I.º ita dicit de donacionibus ecclesiis datis. Si famulorum meritis iuste compellimur debite compensare lucra mercedis, quanto iam copiosius pro remediis animarum diuinis cultibus et terrena debemus impendere et impensa legum soliditate seruare. Quapropter quecumque res sanctis Dei basilicis aut per principum aut per quorumlibet fidelium donationes collate reperiuntur uotiuæ ac potencialiter pro certo censemus ut in earum iure inreuocabili modo legum eternitate firmentur. Nam ex capitularibus gloriosissimorum imperatorum ita statutum est de priuilegiis episcoporum. Quecumque a singulis regibus circa sacras ecclesias sunt constituta uel singuli quique antistites per singulis ecclesiis impetrarunt, quia pena sacrilegii uiget, solida eternitate seruentur. Clerici autem non secularibus iudicibus sed episcopali audientie reseruentur; fas enim non est ut diuini subdantur arbitrio seculari. Et concilio Aurelianensi ita constitutum est, ut basilice in cuius territorio sunt in eius episcopi maneant potestate. Omnes autem basilice que per diuersa constructe sunt uel cotidie construuntur placuit, secundum priorum canonum regulam, ut eius episcopi in cuius territoria posite sunt potestate consistant. His ita omnibus gestis, Ermengaudus, comes predictus, in cuius audientia hoc actum est, supplex atque deuotus accedens ad uenerabile predicte sedis altare iussit ante se legere testamenta aui sui Borrelli et patris sui Ermengaudi, comitum, unde iudicia infra metam temporum legaliter sunt ordinata. Inuenit namque in testamento Borrelli, comitis ita scriptum, quod ad domum Sancte Marie sedis uici remaneat Toxen cum uillulis et ecclesiis, cum decimis et primiciis, et ipsas taschas, et cum omnibus terminis earum et finibus et cum omne quod ibidem abebat uel abere debebat per qualescumque uoces. Et in testamento patris sui ita inuenit inter alia scriptum. Et ad Sanctam Mariam sedis uico Orgellensis remaneat ad proprium alodem ipsa uilla de Toxen, cum ipsa parrochia et cum suo feuo quad auus suus dedit ad domnam Sanctam Mariam sedis uici, propter remedium anime sue, et Ermengaudus pater suus abstulit a iure sancte Marie recognoscensque se malum egisse reddidit ei ipsam parrochiam et ipsum feuum. His autem omnibus pleniter auditis et intellectis, fecit hanc cosignationis atque re[d]integracionis atque donacionis scripturam suprafatus comes ita dicens. In Xpisti gloriosissimo nomine, ego Ermengaudus, marchio comes, filius qui fui Ermengaudi comitis, nullius cogentis imperio nec suadentis malo ingenio, neque tutoris factione sed mea propria sponte facio domino Deo et Sancte Marie sedi Orgellitane iustitiam, et reddo ei integriter ipsam ecclesiam de Curticita cum decimis et primiciis atque oblationibus, cum finibus terminorum atque pertinentiis seu adiacentiis eius, et cum decimis et primiciis de Castellono suprascripto, unde audientia nuper ante me acta est. Et item reddo atque dono seu confirmo domino Deo, et Sancte Marie predicte sedis Orgellitane Toxen, cum omnibus ecclesiis et cum omnibus uillis et uillulis que ibi sunt, cum decimis et primitiis atque oblationibus, cum omnibus censibus, seruitiis, redibitionibus fiscalibus seu aliis que inde exeunt seu exire debent, cum terris et uineis, culto et inculto, prono et plano atque excelso, atque omnibus scilicet rebus que inueniri et possideri possunt infra omnes predictarum possessionum terminos. Haec omnia recognoscens me abere legitimos mee etatis .XIII.º annos et amplius integerrimo reddo atque dono predicte domui Sancte Marie sedis, site in uico Orgellitano, ad proprium alode in manu Ermengaudi, pontificis, ut faciat ipse et successores eius exinde sicut de

aliis munificentis predictae ecclesie attributis mos est episcopis facere. Et si ego aut aliquis homo quod fieri minime credo contra hanc scripturam stabilitatis et iusticie uenerit aut uenero, ad nichilum proficiat sed componat aut componam Orgellitane sedi suprascripta omnia in triplum, et insuper hec scriptura iustitie firma permaneat omique tempore.

Actum est hoc die kalendarum nouembrium nota festiuitate omnium sanctorum, anno qui supra insertus est.

(*Cruz*) Ermengaudus, comes. Sss Ermengaudus acsi indignus gratia Dei episcopus. Sss Ego Ermengaudus, comes, qui hanc donacionis et reintegracionis ecclesiasticarum rerum scripturam fieri iussi et iudicario tutamine roborari et testibus firmari. Miro. Sig+num Ricardi, prolis Altimiri condam. Miro(*cruz*). Sig+num Bonifilii Sancii. Sig+num Raimundi Borrelli. Guislabert (*cruz*). Sig+num Arnal de Tost. Sig+num Guillelmi, uicecomitis. Sig+num Daconis. S+ Poncii Bonifilii Marchi, iudicis, qui hoc aedit et examinavit et ad fines usque legitimos Deo adiuuante perduxit sss. Ermengaudus, gratia Dei comes sss.

Witardi, sacerdotis, notarii supradictae sedis, qui hoc scripsit in uico eiusdem atque sss die et anno quo supra.

Hoc est precium, de hoc quod superius scriptum est, solidos duo milia .CC.tos quod dedit Ermengaudus pontifex in manu Ermengaudus, comite, prolis Ermengaudi. Et ad Bonifilii Marchi solidos .CCC.tos

1024, diciembre, 18

Ermesèn, su hijo Berenguer [Ramon I] y su nuera, la condesa Guisla, condes de Barcelona, vendieron a Guadalt una serie de feudos situados en los condados de Osona y Barcelona.

[A].Original perdido. Barcelona. Fuente de Santa Eulàlia del Camp.

B. Barcelona. ADB, carp. 3, perg. 134. Traslado del 26 de mayo de 1206.

C. Barcelona. ADB. C.D.4, nº 622, letra C. Regesta ex B.

Ed. Alturo i Perucho, Jesús. *L'Arxiu Antic de Santa Anna...*, Vol. II, documento nº 25.

Hoc est translatum fideliter translatum. In nomine Domini. Ego Berengarius, Dei gratia marchio, comes, una cum matre mea N'Ermessindis uxorique mea Guilie, comitisse, uenditores sumus Guadaldo omnes feuos quod tenes pro nobis prescriptis ad tuum proprium alodium emptore. Per hanc pactum scripture uinditionis [nostre] uindimus tibi, sicut predictum est, omnes feuos quem tenes uel habere uideris in comitatum Ausone uel Barchinone infra terminos scilicet parrochie Sancti Saturnini de ipsa Rocha et infra terminos Sancte Agnetis parrochie et infra terminos Ville Albe et de Cardetulo et infra terminos scilicet Ville Noue, et infra terminos Laurone et de Cucumis, et infra terminos de Vulpiliariis, et infra terminos Meserate et infra terminos parrochie Sancti Stephani de ipso Collo, simul cum ipsos feuos uel franchedas de Sancto Vincentio qui sunt infra parrochiam Sancti Iuliani Arientone sicut distat ipsa uia qui uadit de predicto collo et pergit per Valle Maiore et exit ad Curnudellos et peruadit per ipsam serram de supra Ciresam siue ad ipso puio qui est supra ecclesiam Sancte Cucuphati quem dicunt Tridiliano necne supra ipsas Pinnas et ipsam Cerdaniolam et sic reuertit per ipso penditio usque ad ipso arinio qui discurrit ante Sancte Marie quem dicunt Alarone et exit usque ad ripam maris et infra terminos parrochie Sancti Felici de Cabrera sicut distant ipsas arenas de Cabrilios et usque ad ipsam heram de Mirane, siue ad ipso puio de Cedelegs, et infra terminos Sancti Andree de Orreos, prescriptas namque ecclesias qui sunt in circuitu de iam dicto castro Sancti Vincencii qui sunt de prefato feuo, id est, Sancto Iuliano predicto Sanctique Petro Clerani et Sancti Andree Orreos qui sunt eius subiectas, et Sancti Felici simul cum subiectis suis ecclesiis, id est, Sancti Cipriani Sanctique Iohannis simul tibi uindimus ad tuum alodium. Quantum habemus uel habere debemus per qualicumque uoces uel auctoritates infra supradictos terminos et loca uel terminos et adfinitates cum ipso feuo quod est in Ausona, in Infermeles et in eius terminos et in Tagnano et in eius terminos cum ipso censo atque seruitio quod inde nobis exire debet et cum ipso censo atque feuo quod est in Alela, sic uindimus tibi prenotato Guadaldo ad tuum alodium franchum inde liberum exceptus ipso castro Sancti Vincencii cum ipso puio et omnibus edificiis eius quem ad opus nostre reseruamus nostreque posteritatis. Alia prescripta omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia quacumque exinde facere uolueris propter precium uncias .C. auro Amorino uel Iafarino in rem ualentem, quem predicto precio tu nobis dedisti et nos ex te suscepimus sicut inter nos conuenit et apud te emptore exinde nichil remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut aliquis homo uel femina utriusque sexu uel persone qui hec carta uinditionis frangere uel diminuere uoluerit aut uoluerimus, nil hoc ualeat aut ualeamus set prescripta hec omnia tibi in triplo componat aut componamus. Et inantea hec uindicio firma stabilisque permaneat in feuo.

Facta ista carta uinditione .XV°. kalendas ianuarii, anno .XX°. VIII°. regni Rodberti regis.

(*Cruz*) Berengarius, comes. N'Ermessindis, comitisse (*cruz*). Guilie, comitisse (*cruz*), nos qui ista carta uinditio fecimus scribere, firmuimus testesque firmare rogauimus. Raimundus, archileuita (*cruz*). S+Ermemirus, leuita et sacriste. S+Guilelmi de Monte Catano. S+Dalmacius, leuita.

S+Poncii, cognomento Bonifilii, clerici et iudicis, qui hec scripsit et sss die et anno quo supra sss.

Sig+num Arnalli Petri. Sss Arnalli, presbiteri. S+Durandi Belloti. Sig+num Ferrarii, presbiteri. S+Berengarii de Garricis. S + Iohannis Sancti Pauli, nos huius translati testes sumus.

Sig+num Petri Mascharonis, qui hoc translatum scripsit cum litteris apposis in linea .III^a., VII kalendas iunii, anno .M°.CC°.VI°.

1025, junio, 15

Ermesèn firma junto a su nuera Sança, condesa de Barcelona, la sentencia judicial en la que Honifred y Arnau, hijos de Fruia, reclamaron un alodio situado en el término de la parroquia de Sant Andreu de Castellnou de Bages, territorio de Bugo, y que habían comprado al matrimonio Grifred-Guisul, padres de Aurúcia.

[A]. Original perdido.

B. Barcelona. ACA. Monacals Universitat, legajo 75; Registro de Documentos del cajón 18 del Archivo de Sant Benet de Bages, doc. 112, sin datar.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 83.

<<Consta ab acte clos per Pons, dit de sobrenom Bonfill, a 18 de las calendas de Juliol, de la Passió o Crucifixió del Sr. 1025; del rey Roberto 29. Fou tinguda Audiència en los Claustros de St. Benet de Bages, assistint a ella homes idòneos, i personas colocadas en dignitat, és a saber, Guillem levita, Bernat, y Ramon y Ayanrrich germans, y companyó Siguino, y Miró de Rajadell, (Ridagellensi) y altres homes idòneos, Gilabert, Eldemaro, Sindaredo, Adalberto, y Fruyano, y Mayol y Bonfill, y Seniofredo y altre que era levita, y Ermengol levita, y Atanulfo, Ramon Enego, y Darneto, y Berenguer Guadamir, y altre Bonfill de Ventaiolo, ab altres personas tent llegalas, com religiosas, y gran multitud del vulgo; resident los jutges, Vidano Prevere, y Bonfill March y Guitardo; presidint Ramió abet del die monastir: assistiren los demanadors, Honifredo, y Arnal, fills, que foren de Fruyano, los quals demanaren al dit abat, una gran possessió de alou seu, la que injustament dit abat retenia, lo qual alou, o possessió, Miró, fill, que fou de Igilano, ab sa muller Aurúcia, los havia vengut, per escritura; lo qual està en lo comptat de Ausona, o Manrresa, en lo terme del *bugo* (tal vegada està en lloc de *Pugo*) baix lo terme de la parròquia de St. Andreu. Lo sobredit abat, en sas respostas digué; tot lo que me demanau, Guifredo, y sa muller Guisulo, pares de Aurúcia, la qual proclamau auctora vostra, per la escriptura de donació, que veyeu, ho donaren al meu monastir per propri, com en ella se pot llegir, y després, Miró, vòstron auctor, ab la sobredita Aurúcia, ho donaren per propri a S. Benet; o, afegiren o anyadiren a St. Benet, tot quant me demanau: Y jo, després de la consignació, que en mà sua, y poder feren, ab corda de campana, que penjava devant lo alear de St. Benet, rebí en mon dret, tot lo sobredit: Y per altre consignació, que m feren ab las claus de las casas del alou sobredit, ani ab Miró al dit alou, lo qual me l'ensenyà lo dit Miró, los llensí a ells, y a sa família del dit alou, y per veu de St. Benet los torní en lo mateix alou, per a què per la dita veu de St. Benet lo habitassen, y tinguessen y pagassen cens per St. Benet, tal qual se convingué entre ells, y mí. Las veus, emperò, que requiriu, y las escripturas que ensenyau, són posteriors a mas veus y escripturas. Y vistas, y llegidas estas peticions, y respostas, y escripturas de una y altre part, preguntats, com ensenyan las lleys, y requisits primerament los testimonis, reconegueren plenament que axò devia ser del dret del archisteri de St. Benet sobredit. Judicaren, que Ramió abet sobredit, comprobàs per idòneos testimonis, lo que se objectava, per composició de las veus dels demanadors; y així se agués de confirmar tot lo sobredit per dret de la sobredita iglésia: Entretant per autoritat judiciària, se presentaren idòneos testimonis: Gondemaro y Igila levita, y Elias Prevere, Miró, y Adroario, y Eldemaro, llechs, per part de St. Benet; qui ab idòneos testimonis,

testificaren lo sobre escrit; per aniquilació de la veu dels demanadors com se pot vèurer las mateixas condicions. Dat lo testimoni segons lo ordre de las lleys, los jutges sobredits demanadas totas las escripturas de part dels demanadors, excepto si baix de estos sis no hajan pogut los dits testimonis de dar son testimoni. Consignaren tot lo sobredit per dret de la Sta. Iglésia de Déu y de St. Benet, per quant tot lo sobredit se li havia donat votiva y potencialment. Lo demás que de aqui se efectuà se ha de reputar ser vàcuo, y de ningun moment (y per abreviar). Que la veu que lo dit abat concedí a Miró y a sa muller, en las ditas cosas, se li tragueran de son poder, y las firmaren per dret, y poder del dit monastir. Firma esta decisió Oliva Bisbe, lo mateix Miró, qui cedi totas sas veus, y entre altres, Vuadaldo arquilevita, Ermengol compte, Ermessindis, y Sància, comptessas.>>

Al merge: <<Any de la Nativitat 1057 o 1058. Decisió de un plet que tenia lo monastir sobre una gran part de alou en lo terme de Tona a favor del monestir. De esta escriptura consta autènticament que Roberto entrà a ser Rey, lo any 996 de Christo, perquè juntant a ells los 29 del reynat suman 1025.>>

1025, junio, 16

La condesa Ermesèn presidió junto a su hijo Berenguer [Ramon I] el juicio donde el monasterio de Sant Cugat del Vallès denunciaba a Adalbert, vizconde de Rosselló, de haberse apropiado de un alodio en Mongat, Maresme.

B. Barcelona. ACA, Cart., fº 315, nº 944.

Ed. Rius, J. *Cartulario de San Cugat del Vallés*. Vol. II, documento nº 496.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 51-52.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p. 220.

[I]n iudicio domna Ermesindis in doli, gratia Dei comitissa, filioque suo domno Berengario, inclitus comes et marchio, et in ordinacione illorum iudicum subteriorum roboratorum, in presencia domno Ugonem, comitem urbe Impurias, et in presencia domnus Petrus episcopus, Raimundus archileuita, fratresque suos Guillelmus et Bernardus, Ugoni Ceruilionensis, Gundebaldus Bisorensis, Amatus uicescomite Gerundense, Mironi Ostulensis, Bernardus quem dicunt Runtro, alius Bernardus Ouasius, et alii quam plurimi uiri in eodem loco adsistentes. Quoram istis prefatis uiris uenit homo quadam nomine Adalbertus, uicemcomitem Rossilionensis, et postulauit directum predicta comitissa ut fecisset et ueritatem et iusticiam et Guitardus, abba cenobio Sancti Cucuphati martiris Domini, qui abstulerat suum alodem qui ei enuenerat pro ereditatem coniuge sua condam nomine Chisulo, et predicta Chisulo euenerat pro successione amitam suam condam Ermildis. Tunc prelibato aba in suis responsis afatus est dicens: <<Neque abstuli neque disuasi, set propter manum domno Raimundus comite bone memorie eum accepi et prelibato cenobio eum recuperauit. Eoque multis retro diebus semper tibi iusticie inquirendo et nichil michi proficiebat, set in ac ora paratus sum iusticiam tibi facere, sicut diiudicatum mihi fuerit secundum auctoritatem lege gotica, quod tu simili modo proficias.>> Cum hec talis ratio audiuit, prefatus Adalbertus placuit ei ut abligassent se ex ambobus partibus propter fidemiussoris in conspectu superiorum uirorum predictorum. A parte uero pretextatus abba fide fuit Ugoni Ceruilionensis et ex alia parte fide fecit Gaucebertus Blanchetus. Cum hec factum fuit hoc obligatio inquisierunt omnes uiros qui erant quadunati intus in ipso palatio comitale intus in Barchinona ciuitate, sicut superius inserti sunt, omnes illorum certitudines tam pro scripturis quam pro testimoniis uel per omnes uoces ueritatis. A parte uero prefatus Adalbertus euanuit omnem ueritatem, tam in scripturis quam in testimoniis et in cunctisque uocis. A partis uero predictus abba abundauit omnem iusticiam et ueritatem, sicut sanctorum Patrum dimulgauerunt in lege gotica, in duorum testium uel trium onestorum uirorum. Ec sunt nomina eorum, id est, Teudericus Anacalita ex prelibato cenobio et Guifredus ex puio Bitilona, Bernardus, sacer, et Liuola. Isti fuerunt parati sacramentum facere, sicut et fecerunt, illos uidentes et audientes et in eorum presencia adstitid prefata Aermildis quando dedit ipsas fruges tam siccas quam umidas qui exiebant de ipsum suum alodem quod abebat in Montis Gato ad nepotam suam prefata Chisulo, ut eas tenuiset et exfructificasset in omnibus diebus uite sue. Post excessu uero eius, integrum et intemeratum cum eorum fructum terris atque uineis remansisset ad pretaxato cenobio Sancti Cucuphatis Octouianensis cum domibus atque superpositis qui in eodem alodem sunt constructi atque condirecti. Cum hec professi fuerunt

predicti uiri, sicut superius scriptum est, et uidit se uictum ad sua fallacia noluit recipere ipsos testes et abstraxit se de ipso placito. Nos uero iudices creati recepimus eos sicut inuenimus in lege gotica conscriptum, secundum auctoritatem sanctorum Patrum in libro secundo titulo primo: <<Si de facultatibus uel rebus maximis aut eciam dignis negocium agitetur iudex presentibus utriusque partibus duo iudicia dere discussa conscribat. Si uero, ordinante iudice, unam pars testes adduxerit et dum oportuerit eorum testimonium debere recipere, pars altera de iudicio se absque iudicis consultum subtraxerit, liceat iudici prolatos testes accipere et quod ipsi testimonio suo firmauerint ille qui eos protulit suam instanciam consignare. Nam ei qui fraudenter se de iudicio sustulit producere testem alium omnino illicitum erit.>> Nos uero predicti testes Teudericus, Anacolita, Guifredus et Sendredus, quem dicunt Iuuenis, Bernardus, sacer, et Liuola, laicus, qui fuit eius ministralis retromultis annis, in unum damus testimonium uel iuramus in presencia Mironi leuita et Sanla, presbiter, Otto, monacus, Guifredus Longuardus, Ricolfus, Miro Agela, Geribert, Seribert, Arnaldus, Guilelmus et Argemir, Oliba, Guadamir de Caneto, Ricolfus de Puliano, Codmar de Pomar, iuramus per Deu patrem omnipotentem et per Iesum Christum filium eius Sanctumque Spiritum, qui est in Trinitate unus et uerus Deus, et per unc locum ueneracionis Sancte Marie uirginis matris Domini nostri Iesuchristi cuius basilica sita est in comitato Barchinonense, in Maritima, intus in uico Bitulona, supra cuius sacro sancto altario as manus nostras continemus uel iurando contangimus, quia nos suprascripti testes bene scimus uidendo et audiendo quando quod Ermildis dedit ipsum suum alodem que abebat in apendio de Montis Gato uel de Munistrol uel de uico Tizana Domino Deo et prelibato cenobio Sancti Cucuphati uel eius seruietes in eodem modo uigore et tenore, ut predictam consanguineam suam condam Chifulo tenuisset et possedisset et exfructificasset eum omnibus diebus uite sue, post eius uero morte remansisset at predicto monasterio, et eaque dicemus recte et ueraciter testificamus atque iuramus super adnixum iuramentum in Domino. Sic nos adiuuet Deus et istarum sanctarum reliqarum. Afrontat namque pretaxatum alodem de partis uero circi in cacumina montium qui diuidit inter Maritima et Vallense, a partis uero aquilonis afrontat in ipso riuulo de Alela, qui tempore pluuiarum discurrit, a meridianis uero partibus afrontat in ipsa mare uel in undarum elaciones, ad occasum uero parte abet afrontacionem in ipso riuulo de Miliano qui per imbrem ducit aquas. Quantum istas totidem afrontaciones includunt, sicut consignamus nos iudices, id est, Bonifilius, clericus et iudex, et Viuas, sacer et iudex, et Mironi iudici atque contradimus in potestate Domino Deo et Sancti Cucuphati martiris Christi uel eius abba siue eius siruietes, ut faciant exinde sicut de aliis alodibus predicto monasterio mos illis est facere, et qui contemtor illis extiterit ire Dei incurrat, et ad extremum diem cum Iuda(*cruz*).⁽¹⁾

Actum est hoc .VI.X. kalendarum iuliarum, anno .XXVIII. regnante Roberto, rege.

Teudericus, monachus, *sss*. S+m Guifredus. *sss* Bernardus, sacer. S+m Liuola, nos uero pariter in unum testes sumus et unc sacramentum fideliter in Christo iurauimus. Sanlanem, presbiter, *sss*. Odo, monacus, *sss*. Miro, leuita, *sss*. S+m Guifredus Languard: Mir Agela. S+m Ricolfus. S+m Guillelmus Arnal. S+m Argemir. S+m Oliba. S+m Guadamir. S+m Ricolfus.

(1) porcionem accipiat, et inantea ista paginala condicionis uel consignacionis firma et stabilis permaneat modo uel ultra.

1026, enero, 11

Ermesèn, condessa de Barcelona, es nombrada por Bermon, vizconde de Cardona, albacea en su testamento junto a los hermanos de éste, Eribau y Folc, y otros allegados.

[A].Original perdido. Cardona. AAC, nº 202.

B. Barcelona. BC. Ms. 729, Vol. 4, ffº 113-115, ex A. Copia simple en papel s. XVIII (ca. 1783-1786).

Ed. Serra Vilaró, J. <<Els senyors>>, pp. 91-93, ex B.

Ed. Casas i Nadal, M. *El monestir*, pp. 27-30, doc. 13, ex B.

Ed. Galera Pedrosa, Andreu. *Diplomatari de la vila de Cardona...*, documento nº 19.

Cum Saluator noster suam pietatem humani generis de potestate diaboli et de morte perpetua mirabiliter se ipsum oferendo eripuit et ipsam mortem perpetuam damnauerit. Mirum quomodo miserabilis qui tam puram libertatem meruit habere, se ipsum ultroneus denuo diabolo subdidit et morti iterum contradicitur, sed illud nobis est glorificandum et admirandum atque fideliter credendum quod qui redemit a morte prima misericorditer per eius obediendo precepta relaxanda peccata redemit a morte secunda, scilicet semper his miseretur omnino qui post perpetrare peccata toto corde ad illum reuertuntur mente deuota, et ideo sumopere cauendum nimisque pertinescendum unicuique homini mortali ut qui promptior esse in delictis fuit promptior sit ad conuersionis emendationem, et cordis compunctione et lacrimis effusione et ad ueram emendationem si percipere cupit delictorum remissionem et participem fieri tribuente Deo paradisiacam retributionem.

Hec ergo Bermundus, uicescomes, peccator et infelix et ut uerius dicam recognoscens me super omnes peccatores contra Deum me deliquisse aud peccasse, ideoque trementer et periculose percogitans meorum facinorum immensa delicta et innumerabilia et insustentabilia a me perpetrata peccata recogito mente humillima, ne quod absit subito a furibus malignis rapiar ueniam piissimo atque clementissimo et recordissimo Deo indignus ego humiliter exposco et in eius clemencia animam meam et spiritum meum commendo, et in manus et prouidentia domna Ermissindis, comitissa, et fratre meo Eriballo, archileuita, et Fulco, fratre meo, et Guissado Ollemar et Seniofredo de Cardona et Bonefilio de castro de Falcos et Vuillelmus, abba de Kardona, fideles meos, et istos per Deum rogo et iniungo atque postulo ut siatis michi tutores et fideles elemosinarii, et rogo uos per Deum, ut si cause mortis mihi contingerit ante quam alium testamentum renouauerim, quod si minime alium testamentum renouauero, abbeatis potestatem distribuere omnium facultatum mearum, tam mobilium quam immobilium, in sanctis Dei ecclesiis et in oblationes sacerdotum, monachorum et clericorum et elemosinas pauperum et uiduarum et aliorum hominum in quem sequenti et presenti pagina est exaratum, sicut ego uobis iniungo in istius scripture uolumine presenti esse scriptum per iussione mea animo placabili et mente spontanea. In primis donare faciatis domino Deo et beata Maria sedis Gerunde ipsum meum alodem quem habeo in comitato Gerundense, in ipsa Pera, in parrochia Sancti Isidori, quam ibidem habeo et inantea acquirere potuero, in tali uidelicet tenore, ut interim uiuit Eriballus, frater meus, teneat et possideat ipsum alodem, et post obitum illius remaneat ad predicat Sancta Maria, ad ipsa kannonica, in expensione de ipsos kannonicos Deo ibidem

seruientium, si ipsa kannonica permanserit. Si uero quod absit minime persteterit, remaneant ipsos alodes ad unum clericum in seruiocio Sancte Marie, cui Eriballus elegerit, si ei hoc ordinare licuerit. Si autem hoc ipsi eligere non licuerit, remaneat ad unum consanguineum nostrum clericum, illum qui plus nobis propincus fuerit, in seruiocio Sancte Marie, et de unum in alium in perpetuum. Et ad domum Sancti Petri sedis Vici modiatas .VI. de uineas quod habeo in Seuedano, ad ipsa kannonica. Et ad Sancta Maria de Riuopullo modiatas .VI. de uineas quas habeo in Falcos, ad ipso bosco. Et ad Sancto Petro de Castro Serras ipsos meos alodes quos habeo in Sosca et in Cheruso, uel in illorum terminis, in cunctisque locis qui ad ipsos alodes pertinent, qui mihi aduenerunt per uocem auia mea, Emetruit, uel parentorum meorum, uel per qualicumque uoce. Et ad domum Sancte Marie de Tagamanent modiatas .VI. de uineas que sunt ad ipsa Castanea. Et ipsa mea hereditate que habeo in Valles, in parroquia de Laurona, uel de Samalucio, uel in Sancto Stephano de Garriga, uel in cunctisque locis in prelibato Valles, dimitto ad kannonica Sancte Crucis et Sancte Eulalie de Barchinona, siue ad Sancto Cucuphate cenobio Octauiano, ut inter predictas ecclesias equanimiter siant diuisi ipsi alodes. Et ad Sancta Maria de Seua modiatas I de uinea in Cannelles. Et ad cenobio Sancti Benedicti cenobio de Baies remaneat ipso meo alode de Vilarasa. Et ad Sancto Vincentio de Falcos modiatas .I. de uinea que habeo in Falcos. Et ad Sancto Vincentio de Cardona ipsum meum alode quod habeo in comitatu Gerundense, in termines de Colonico, quem emi de quondam Rudtandus, leuita, et ipsos alodes meos in termines de Cardona, inter Bigurcio et Palacio, pariliadas .II. de terra, et ipso meo uinearum de ipso bosco ante Kardona, et ipsas uoces meas quas habeo in ipsos totos mulinos qui sunt in terminis de Kardona, uel de Cleriana, uel infra illorum termines, et ipsas uineas que habeo in Cleriana, et ipsa mea hereditate de ipso alode de Quadros, sic dimitto ipsos alodes a prelibato Sancto Vincentio, ad ipsa kannonica, ut in perpetuum liceat eos possidere sine aliqua inquietudine domino Deo et beato Vincentio et clericis et sacerdotibus ibidem Deo seruientibus. Et ipsum meum alodem quod habeo in Baies dimitto similiter a Sancto Vincentio predicto, propter remedium anime mee et genitorum meorum uel omnium parentorum meorum. Et omnes meos alios alodes quod remanent in cunctis locis, simul cum ipsa mea honore, dimitto in potestate et tutela de fratre meo Eriballo, archidiacono, uel in baglia de domna Ermessindis, comitissa, in ea ratione, ut si Deus mihi filium de legitimo coniugio dederit et ad etate peruenerit ipse sit possessor sub menu auunculi sui predicti Eriballo de omni mea hereditate, quod a sanctis non habeo debitata, siue de mea honore in blandimentum de predicta Ermessindis, comitissa. Si autem filium Deus mihi non dederit, similiter ipsos alodes uel honore mea in menus Eriballo, ut ille similiter eligat per sua manu Fulcum, fratrem nostrum, ut in diebus suis, si Fulco Eriballum superuixerit, possessor siat de prephata hereditate uel honore. Si autem primus Eriballus mortuus fuerit et Fulco superuixerit similiter, post eius discessum, remaneat ad Remundo, fratre nostro. Si autem, quod Deus auertat, Fulcus et Raimundus absque filiis mortui fuerint, eligat quisque ad obitum suum unum de plus propinquis nostris in cuius potestate remaneant ipsi alodes uel honore. Et omne meum hauere quantumcumque inuenire poteritis in omnibus locis in auro et argento, pane et uino, et bestiarum omnis generis, uel stratis, palleis, laneis et lineis diuersis generis, et omnibus uasis quod a sanctis, uel hominibus, nobis ordinatis persoluere faciatis omnes debitos meos quantumcumque ueraciter comprobare potueritis. Aliter uero quod superfuerit donare faciatis per trentenarios .C., uel missas sacrificiorum, siue pro redemptione captiuorum, uel elemosinas pauperum et reedificationes ecclesiarum pro remedium anime mee et parentorum meorum. Hec omnia uobis iniungo prelibatis elemosinariis meis ut, post obitum meum, sicut

superius insertum est, ita peragendo perficiatis absque blandimento de ulloque hominem uel feminam. Qui aliter nisi quod insertum est temere aut fraudulenter agere presumpserit maledictio Dei incurrat sub anatematis uinculo in inferni claustra condemnatus permaneat. Et qui hanc testationem uenerit per inrumpendum, non hoc ualeat uindicare quod repetit, sed componat in uinculo auri libras quingentas. Et inantea ista testificationis scriptura permaneat omni tempore inconuulsa, stabilis et firma.

Facto isto testamento .III. idus ianuari, anno .XXX. regnante Rodberto rege.

Bermundo, uicecomite *sss*.

Fulco +. Chisadus +.

Bonifilius, presbiter et monachus, qui istum testamentum rogatus scripsit et + subscripsi cum litteras suprapositas uel infrapositas uel emendatas, die et anno quod supra.

1026, febrero, 1

Ermesèn, su hijo Berenguer [Ramon I] y la primera esposa de éste, la condesa Sança, donaron a Guinedilda y a sus hijos, a Bernat Guifred y a su mujer Sancia, y a Bonfill y a su consorte Emeltrudis, la tierra abandonada de Cervera, en el límes del condado de Osona.

A. Barcelona. ACA. Cancillería, pergs. de Berenguer Ramón I, carp. 8, nº 52.

B. Barcelona. ACA. Cancillería, pergs. Berenguer Ramón I, carp. 8, nº 52 dupl.

Cf. Balari, *Orígenes históricos*, p. 314.

Ed. Font Rius, Josep M. *Cartas de población y franquicias de Cataluña*. Vol. I, documento nº 16.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 52.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p. 211.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 172.

In Christi nomine. Ego Ermesindis, gratia Dei comitissa, cum filio meo Berengario, marchione, comite, et coniuge sua Santia, comitissa, largientes uobis Guidinilda femina et filiis tuis Mirono et Guilaberto et Amato et uobis Bernardo Guifredo et uxori tuae Santie et Bonefilio et uxori tue Amaltrudi aliquid per gratiam nostrae munificentiae donatores sumus uobis, sicut et damus terram nostram heremam adiacentem marchiae comitatus Ausonensis, cum ipso puio et castellare quod ibidem est, dictum Ceruaria, quod uos contra infestationem paganorum positi ante habitatores marchiarum omnes per uestram apprissionem et turris constructionem in uestro iure iam retinetis, simul cum omnibus pugniis de prono atque plano quod inueniri potest infra terminos subterscriptos. Aduenerunt nobis hec omnia per largitionem predecessorum nostrorum Borrelli atque Raimundi diuae memoriae marchionum comitum siue per uocem iuris uxoribus dati in rebus uirorum nec non et per regiam uocem quam habemus in supradictis rebus sicuti et antecessores nostri. Habent namque hec omnia terminum per nostram iussionem atque nostrum consultum de parte orientis, sibi datum usque ad partem septentrionis, primo in ipsa Pelosa, deinde in ipso Coscololio et in ipso Cannosello et in ipso Fonte de Luciane et in ipsa Turre de Zuleima et usque in riuum Sigeris, septentrione quoque usque, in occidui partem soli Deo terminanda relinquimus et a potestate sarracenorum seruanda expectantes confidimus, de occiduo uero usque ad meridiem primo in supra fluuio Sigere et sic inde reuertendo usque in ipso castellare de ipso Losorio et per uallem predicti Losorii usque in ipsam Guardiam Grossam, de meridie namque usque in orientem, primo in prefata Guardia Grossa et inde in fonte de ipsa Murria postmodum in prenotata Pelosa a quo cepimus. Hac quippe omnia, sicuti sunt posita, infra suprascriptos terminos damus uobis supradictis hominibus nostris et supradictis feminis in eo uidelicet modo et ordine ut, in quantum Deus uobis permiserit et posse donauerit, a uastitate heremi abstrahatis et ad culturam atque habitationem hominum et ad constructionem tam castrorum quam turrium perducatis. Et de supradictis rebus alium seniores uel patronum uos aut uestra posteritas siue uestri successores non eligatis neque faciatis, nisi nos aut posteritatem nostram, sed medietatem ex supradictis omnibus rebus seu de omnibus augmentis quae facta sunt aut abinceps fuerint infra suprascriptos terminos ad uestrum alodium et ad uestrum proprium habeatis, ad faciendum exinde quod uolueritis tam uos quam uestra posteritas siue successores

uestri. Aliam quippe medietatem supradictarum rerum per nostrum feuum siue nostre posteritatis possideatis atque securi teneatis uos et uestra posteritas siue successores uestri ad nostram siue nostrae posteritatis fidelitatem. Quod si nos aut nostra posteritas iniuste contra hanc nostram donationem uenerimus aut uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeamus aut ualeat uendicare, sed componamus aut componat uobis aut uestre posteritati siue successoribus uestris supradicta omnia que uobis damus in triplum. Et insuper haec donatio firma permaneat omnique tempore.

Actum est hoc kalendis februarii, anno XXX regni Rober[ti], regis.

(*Cruz*)Hermessindis, gratia Dei comitissae. (*Cruz*) Sanciae, nutu Dei comitissae, nos qui hanc donationem fecimus et firmare rogauimus.

S+ Gondeballi Bisoriensis. S+ Mironis de castro Pontibus. S+ Guilelmi de Lupariola.

S+ Pontii Bonifilii, clerici et iudictis, qui haec scripsit et sss die et anno quo supra.

1026, febrero, 26

Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, presidieron la asamblea judicial donde Bonfill, abad de Santa Cecília de Montserrat, denunciaba a un tal Compagno, hijo de Seguino, por haber usurpado 20 “pariliatas” de tierra en la Segarra junto a la iglesia de Santa Maria de [Prados].

[A]. Original perdido. Montserrat. AAM, caj. 25. legajo, 1, fº 2.

B. Barcelona. ACA. Monacales de Hacienda. ÍNDICE. Vol. 3751, fº 22. Noticia del siglo XVIII, ex A.

[C]. Martorell i Trabal, F. <<Manuscrits dels PP. Caresmar, Pasqual i Martí a la biblioteca del convent de franciscans de Balaguer>> en *Estudis Universitaris Catalans*, nº 12, 1927, pp. 192 y 207. Transcripción perdida: ex A.

D. Madrid. Real Academia de la Historia. Colección Traggia, vol. 2, ffº 125v-126. Regesta ex C.

Ed. Altés i Aguiló, F.X. <<El Diplomatarí del monestir de Santa Cecília de Montserrat>> en *Studia Monastica*. Abadía de Montserrat. Vol. 37. Fasc. 2. Año 1995. Documento nº 143.

Regesta siglo XVIII

“Bonifilio, abad de Santa Cecilia, en presencia de Berenguer, conde, y su madre doña Ermesindis y de varios se quejo de que cierto Compagno hijo <<proles>> de Seguino tenía usurpadas las 20 pariliatas de tierra en Segarra con la iglesia de Santa Maria <de Prados> no obstante la donacione de Suniario y el <<precepto signo regio corroboratum>>, et privilegium Romane Antistite confirmatum>> preguntaron los jueces a Compagno por que tenia aquello y respondió que por su sucesión paterna y por haber puesto en cultivo todo aquello que estaba yermo. Se resolvió que la mitad fuese de Compagno y la otra del Monasterio, pagando aquel las decimas a este. Otorgo esto Compañó y su muger Aimerudis.

Actum est hoc Barcinone, ante ostium Sedis Sancti Crucis ecclesie, 4 kalendas martii anno 30 regni Rotberti regis.

Notario Guillelmus, sacer et monachus.”

1026, diciembre, 8

Ermesèn, su hijo Berenguer [Ramon I] y la esposa de éste, Sancha, condes de Barcelona, confirmaron a favor del monasterio de Santa Cecília de Montserrat la donación realizada en el pasado por los desaparecidos condes Borrell y Ramon [Borrell] de las iglesias de “Sancta Maria”(Santa Maria) y “Sancti Mametis” (Sant Mamet) situadas en “Canci” (Camps). A esa donación los condes añadieron los diezmos y alodios que pertenecían a esas iglesias.

[A]. Original perdido. Montserrat. AA M, copia fotográfica que mandó hacer el padre Anselm Albareda entre 1920-1930.

[B]. Montserrat. AM, copia fotográfica que mandó hacer el padre Anselm Albareda. Copia del siglo XI, antes en el Archivo de Montserrat, cajón 10, legajo 26, nº 2, trasladada al Archivo de la Corona de Aragón y ahora ilocalizable. C. Barcelona. BC, Ms. 729, SACM, Vol 3, fº 18.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits...*, documento nº 89.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 52.

Ed. Altés i Aguiló, F.X. <<El Diplomatari del monestir de Santa Cecília de Montserrat>> en *Studia Monastica*. Abadía de Montserrat. Vol. 37. Fasc. 2. Año 1995, documento nº 146.

In regis gloriosi et inmensi nomini saluatori nostri Dei, ego Ermesindis, nutu Dei comitissa, una cum filio meo domno Berengario, comite coniuxque sue domne Sancie, comitisse, nos simul in unum, donatores sumus omnipotenti Dei sueque sponse aeclesie Sancte Ceciliae caenobii constructa in Montem Seratum, aliquantulum possessionis nostre. Manifestum enim quia priores nostri domnus uidelicet Borellus, comes, filiusque suus uenerabilis memorie Remundus, comes et marchio, dederunt ibi ecclesias in Cancis, id est, Sancta Maria et Sancti Mametis ceterasque ecclesias uel santuaria ibidem sita cum cetero alaude uel domos quod ad illorum uoce ibidem pertinebat, sicut in ipsis scripturis inspici posit. Quem nos modo ad onorem Dei aliquid addimus, id est, omnes decimas ex alaudibus quod ad iam dictas ecclesias pertinent siue de alaude de Leopardus siue de Argemir atque omnes primicias uel oblaciones ipsius alaudibus iam dictis uel ex omnibus qui ab antiquis temporibus ibidem ad diuinum officium conuenerunt illorum primicias et oblaciones ad prefatum cenobium confirmamus et contradimus, ut in perpetuum eas abeat et possideat iure proprio Sancte Cecilie, ut Deus omnipotens absoluat animas illorum ab omnibus peccatorum uinculis, et nos eruat in presenti seculo ad cunctis aduersis et in futuro adgreget in dextris cum suis electis. Et propter hoc sic de nostro iure in dominio et potestate contulimus et tradimus cenobium iam dictum Sancte Cecilie simul cum exiis et regressiis atque terminos et afrontaciones illorum, id est, omnes primicias, predia uel munificencia iam dicto cenobio atque, sicut iam dictum est, alaude ceterarum ecclesiarum uel omnes prenomatos, simul cum munus exorcismum aque et salis benedecte aspersionis, in eternum ibi maneat solidatum, in nomine ipsius qui uenturus est iudicare uiuos et mortuos et seculum per ignem. Et si quis, temerario ausu sacrilegaque audacia, ex hoc aliquid diminuere uel confringere uoluerit deputatus sit cum ipsis, nisi resipuerit, qui dixerunt domino Deo: “recede a nobis”; et insuper ex substanciis suis in triplo restituat. Et hec scriptura ad honorem Dei condita in eternum maneat firma. Et ut ad futurum nulla sit dubietas donamus ad iam dicto cenobio cunctas decimas ex

omnibus alaudibus quod iam dicto cenobio abet in terminio Castrum Taliato per cuiuslibet fidelium largicione.

Facta scriptura ecclesiastica uel elemosinaria .VI. idus december, anno .I. post .XXX.mo regis Rodbertis.

+ERMESINDIS, +Sancia, qui ista donacione fecimus et firmauimus et firmare rogauimus. BERMUND, VICECOMITE. +Reimundus, comes. Oliba, episcopus+. Bonefilio. +Berengarius, comes+. Sig+num Gonballus. Guifredus, leuita qui et iudex, hoc legibus adfirmat et sub sss. Sig+num Udalier. Galindus, leuita. Sig+num Oldrigus. Adalbertus prepositus sss. Sig+num Gocerandus. Richulfus, archileuita sss. Folco+. Reimundus+. Oliba, sacer qui et caputscole sss. Sig+num Deusdedit, gratia Dei episcopus sss. Sig+num. Poncii, cognomento Bonifilii, clerici et iudicis Barchinonensis, qui haec legibus stabilita sciens sss. Reimundus, subdiaconus sss. Ermengaudus, leuita subscripsit. Otto, leuita sss. Sig+num Reimundus, leuita sss. +Elisabet, comitisse. Sig+num Mirone de Ridagel. Sig+num Raimundo Grifr[e]. Sig+num Seniofre de Lucano. Sig+num Guillelmo de Seniofre. Sig+num Guitardo Arnall.

BERNARDUS, presbiter, qui ista donacione mercedem largicionis scripsit sss die et anno quod supra.

[*Añadidos a las firmas en la copia B:*]

Oliba, episcopus, + qui hoc corroborat et confirmat et excomunicat ut nullus non sit ausus rem tollere de hoc quod suprascriptum est ad iam dicto cenobio

Deusdedit, gratia Dei episcopus, sss, qui hoc corroborat et confirmat et excomunicat ut nullus non sit ausus rem tollere de hoc quod suprascriptum est ad iam dicto cenobio.

1028, agosto, 3

La condesa Ermesèn y Bonafilla, abadesa de Sant Daniel de Girona, permutaron con Gaufred Bernat un alodio situado en el término de Castellar por otro ubicado en “Lauredo”, ambos en el condado de Girona.

Girona. ASDG, Libro 20, fº 194, nº 114. Regesta del siglo XVIII.

Cf. Marquès, Josep Maria. *Col.lecció Diplomàtica de Sant Daniel de Girona (924-1300)*. Documento nº 9.

Regesta siglo XVIII

“Gaucefred Bernat ven á Ermessendis per la gràcia de Deu Comptessa y Bonafilla Abadessa y congregacio de Sanct Deniel compradora per esta escriptura de venda sua, Alou que es en lo Comptat Gerundense, en lo terme del mateixo Castellar, aço es casas ablos sobreposats, corts, casal, cortal, horts, hortals, terras, vinyas, cultiu y herm, pedras, de las pedrarias, ayguas qualsevols, y afronta lo predit Alou de part de S[olixent], en lo terme de Madremanya, á M[igdia], en lo Riu sec, á P[onent], en lo terme del mateix lloch o Lac, y á T[ramuntana], en la mateixa estrada que va a Gerona: ven lo predit alou del mateixo Chastellar que es baix aqu[e]lls termes que Llobet que fou en temps passat ab integro, abla exida y entrada sua, preu lo mateix alou de Lauredo, que es baix los termes de aquell, las mateixas dos que Seniofredo Viscompte, que tingué en temps passat alli era tingut. En poder de Guillem prevere, als 3 de las nonas de Agost, any 33 regnant Rodbert rey.”

1028, diciembre, 19

Vives, sacerdote y juez, Bovet, Ermengol y Eliards, ejecutores testamentarios de Guitard, venden a Elies una propiedad que había llegado a manos del desaparecido Guitard gracias a una donación realizada en su día por Ermesèn y Ramon [Borrell], condes de Barcelona.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Berenguer Ramón I, carp. 7, nº. 17.

Ed. Feliu, Gaspar-Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 192

In nomine Domini. Ego Viuas, sacer atque iudex et Bouetus et Ermengaudus et Elliardis femina, nos simul in unum uenditores summus tibi Elias, sacer, emptore. Per hanc scripture uenditionis nostrae uindimus tibi turre et murum et ipsam casam et curtem, cum solos et superpositos, cum guttas et stillicinios et omnia earum adpertenentia, sicut resonat in ipsam cartulam donationis quod Reimundus, comes, condam ei fecit una cum Ermessindis comitissa. Est haec omnia iam dicta infra muros ciuitatis Barchinona et ultra muros predictae ciuitatis. Aduenit nobis per causam helemosinariam de condam Guitardo, unde nos predicti iudicium obligatum tenemus infra metas temporum asseries condiciones editas ordinante iudice. Que affrontat de parte circio in turre et in muro et in curtem de Oliba Romegera, de orientis in ipso exio comune uel in ipso orto de te emptore, de meridie in turre et in curte de te emptore, de occiduo fores predictae ciuitatis in ortale de predicto te emptore. Quantum iste affrontaciones includunt et isti termini ambiunt, sic uindimus tibi predictos casalitios cum prefata turre et muro ab integre in propter pretium mancusos .LVII. de auro cocto de manu Bonnom ebreo, quod tu emptor pretium nobis dedisti et nos uenditores ad presens manibus nostris recepimus predicto pretio. Est manifestum. Quem uero predicta omnia que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate integriter, cum exiis uel regressiis earum, ad tuum plenissimum proprium. Quod si nos uenditores aut aliquis homo utriusque sexus contra hanc uenditione uenerit pro inrumpendum, non hoc ualeat uendicare, set componat au componamus tibi praedicta omnia in duplo cum omnem suam inmeliorationem. Et ista uenditio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta uenditione .XIII. kalendas ianuarias, anno .XXXIII. regni Roberti regis.

S+ Viuas, sacer et iudex. Sig+num Bouetus. S+ Ermengaudus +. Sig+num Elliardis femina, nos pariter, qui istam uenditionem fecimus et testibus firmare rogauimus.

S+ Viuas, leuita. S+ Placianus, presbiter. Sig+num Guislibertus.

Sig+num Bellihominis leuite, exarator et sss sub die et anno prefixo.

1029, junio, 10

Ermesèn presidió el juicio donde el matrimonio Ilia y Dagoberto reconocieron la falsedad de la escritura por la cual poseían el alodio de “Valle Sterria”, condado de Girona. Para evitar ser castigados por la ley la pareja acusada reconoció el dominio y propiedad que sobre dicho alodio tuvo el monasterio de Sant Cugat del Vallès.

A. Barcelona. ACA. Monacales, perg. Sant Cugat, nº 144.
Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallès*. Vol. II, documento nº 510.
Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 52.

[In nomine Domini. Ego Ilia et Dagoberto, nos insimul donatores hanc] securitatem prompto animo facimus. Notum sit omnibus hominibus tam presentibus, scilicet quam et futuris quomodo petiuit domnus Witardus, abba, ante domna Ermesin[dis, comitissa.....]dus Riurense, et Odegarius de Mulnels et Iodfret Bernardus, et Iotbertus de Chamons, et Remundus Oliba, et Iotfrandus Mirone, et in audientia iudices iuste iudican[tes.....] ipso clochario et ad aliorum plurimorum qui longum est dicere, nos suprascripti Ilia et Dagoberto de scripturam commutationis que fecit domno Odone, episcopo, cum iure[.....] et Sancti Cucuphati in eo modo ut pater meus me dedisset ad seruitium de Sancti Cucuphati per monachum cum mea hereditate, quod si hoc non fecisset alaudem suprascripti de Sancti[.....] to, sicut resonat in scriptura commutationis quod ostendit domnus Witardus, abba, in audientia suprascripta. Propterea misit domna comitissa ad alaudem[.....at]que alios quod pater me[us] atque nos donamus atque uendidimus, misit in potestate domno Witardo abba. Et ideo nos ut talia uidimus, ibimus ante domna comitissa[.....]s et ostendimus scripturam falsitatis in presentia domna Ermesindis, comitissa, et Poncio, caput scole, et Berenguer Ollomar, et Iotfred Bernardus et [.....Gui]llelmus Gischasfret, et Bonifilius Sunner, et aliorum plurimorum nobiliorum hominum. Postea suprascripta comitissa in horum audientiaprehendit scriptura[.....]t pariter in potestate de Iotfret Bernardus usque ibi iudices fuissent qui iuste iudicium iudicassent, sicut facere debent iuxta leges Ietichas ubi dicit[.....]Propterea nos suprascripti, Ilia et Dagoberto, recognouimus directum domino Deoet Sancti Cucuphati de ipsum alaude suprascriptum quod iniuste eum tenuimus[.....] de pater meus atque de uiro meo nomine Bonushomo, qui est condam et per metum condempnationis, ut nos non condempnet lex falsitatis, donamus omnem alau[dem quod habemus i]n ualle Esterria in omnes locos ut in iure et dominatione cenobio suprascripto stet omni tempore aput alaudem suprascriptum quod recognouimus in [..... supra] scripto alaude, ut nec nos nec ullus homo uiuentis utriusque sexus amplius inquietare audeat te domnus Witardus, abba uel serui[entes.....] dominatione de predicto loco fiat omni tempore iugiter in secula. Et qui hoc inquietare uoluerit uel presumpserit ad nichilum eueniat eius pe[titio et pectet domino De]o libram auri cocti. Et inantea ista securitate uel euacuatione siue donatione firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista securita[te uel euacuatione.....],anno .X]XXIII. regnante Rotbert rege.
Sig+num Ilia. Sig+num Dagberto, nos qui ista securitate uel euacuatione fecimus, firmauimus et
testes fir[mare rogauimus]. Sig+num Ballomar. Sig+num Iohane. Sig+num Ebrinus. Sig+num
Adalbertus. Sig+num Geraldus. S+m Ssegud, sacer. Gauzfredus, sacer, sss. Sig+numm Iohan.
Sig+num Sendredo Stefano. Sig+num Priuado. Sig+num Raimundo. [Sig+num] Sunifredus,
sacer.

Raimundo, sacer, qui istos suprascriptos testes scripsit .III. ydus iunii [.....securi]tate uel
euacuatione scripsi et sss die et anno quod supra.

1029, agosto, 23

Ermessèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, presidieron el juicio donde se sancionó a favor del abad y obispo Oliba los límites de los castillos de Tous y la Roqueta.

A. Vic.AC.V. Cajón 9, Episcopologio, II, nº 32.

Cf. Moncada, *Episcopologio*, I, 249.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 95.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle I, documento nº 877.

Cunctis katolicae fidei credentibus iustitiamque diligentibus, presentis et posteris, cognitum sit quia per acta definitione quod Ugone de castro Ceruilione et Bernardo Sendredo, nepote suo, peregerunt cum Olibane, presule Sanctae Sedis Vicensis ecclesiae Ausonensis, de terminos inter castrum Touuos et castrum Rocheta. Postquam legaliter superati sunt, atque professi quemadmodum testes a parte Sede Sancti Petri per terminum de Touuos per conditionibus editis testificauerunt manibusque sicut conditiones terminos designant prefato Ugone et Bernardo firmauerunt et subscribendo roborauerunt, in conspectu Berengario, comite, matricae suae Ermessindis, comitisse, iudicum quoque ordinantium Guifredus, et Bonusfilius, ceterorumque procerum assistentium. Ubi prefato Ugone, et Bernardo per uocem Sancti Petri et in manus iam dicti pontifici per tricennale tempore possessione recognouerunt manibusque subscribendo firmauerunt ac reliquerunt. Defuncto namque prelibato Ugone, decursis uel peractis septem curriculis postea adquisiuit Bernardus Sendredus prefatus uocem in castrum Rocheta de homine nomine Umberto per scripturam unde per ipsius uocem carte reiterauit Bernardus querelam de iam dicto termino Touuos. Et pro hac causa motus est episcopus, et uenit usque ad locum prefatum Touuos, abens secum ibi Guilielmum, channonicum Sedis prefate de castrum Monteboi, et Bernardum, uicarium de Touuos, iam dicto castro, et ibi congregatis mense augusto ad hoc peragendum uel placitum legaliter celebrandum. Et quia facultas uel locum finiendi placiti tunc non fuit, mutati sunt placitum post festiuitatem Assumptionis Sanctae Marie in Vico. Ubi adfuit prefatus pontifex cum iam dictos possessores Bernardum et Guilielmum, et suorum testium prompti ad hoc testificandum, quem detulit secum episcopus ab ipsa Marchia ex prefatis castris usque Ausone Sedis Vico, quorum nomina sunt Ariulphus, Gontarius et Tudisclus. In hac uero audientia aduocatus fuit iudex Guifredus, ex iam dicte Sedis channonicus, et ibi presens adfuit Bernardus, intus in episcopali palatio, ubi prefatus episcopus promptus ad hoc placitum peragendum cum suis uel iam dictis testibus legaliter preparatus extitit per dies sex, id est, a die lune usque sabbato. Et circa oram terciam predicto die sabbati exhibuit prefatus antistes testes predictos per subditos suos coram iudice prefato Bernardo. Unde monuit eum prefatus iudex si abebat inde rogatione oblatores testium quod obicere possit. Unde professus est ibi nihil contra eos facere posse uel dicere. Propterea ego Guifredus, iudex, per ordinationem legis qui dicit per oblatores testimonium testium ille qui eos protulit hoc quod testificant mea instantia consignare, recipio hos testes, in presentia canonicorum et laicorum ferme .L. numero ex quibus subterius nominati uel roborati erunt, ita iurantes: <<Nos testes iam dicti Ariulfus, Gontarius et Tudisclus, iuramus per trinum et unum Deum super altare Sancti Iohannis in Sede Vico quod uidimus hos terminos sicut indicauimus et in conditione prima adnotati sunt per uocem Sancti Petri Sede Vico

Ausone, et per terminos de castro Touus .XXX. annos et amplius tenere et possidere ad uicarios uel abitatores de castro Monteboi, uel de Touus per proprium alaudem iam dicta Sede si Deus nos adiuuet et istarum sanctarum reliquiarum.>>

Et ego Guifredus, iudex, recepi hos testes legaliter testificantes, et consigno et confirmo ipsos terminos uel ipsa terra, sicut eam terminos concludunt uel ambiunt, in potestatem Sedis Sancti Petri per proprium terminum de castro Touus, ut in perpetuum solidum et quietum possideat uel abeat prefata Sede et iam dictus episcopus successoresque sui. Et si quis ulterius hoc uoluerit repetere uel inquirere uirtus Dei omnipotentis cum redarguat et decem libras auri cum iam dicto alaude in quadruplum Sancto Petro prelibata Sede componat. Et haec definitio firma persistat in secula seculorum. Amen.

Acta sunt hec .X. kalendas septembris, anno .XXXIII. regni regis Rotberti.

Sig+num Ariulpho. Sig+num Gontarius. Sig+num Tudisclus, testes sumus de hac causa, et hunc testimonium iurando fideliter iudice presente perfecimus.

Guifredus, leuita qui et iudex, sub *sss*.

Ermemirus, leuita, scripsit, et sub *sss* in prefato anno uel die.

[Presen]tium autem et audientium hoc testimonium nomina haec sint: Oliba, episcopus +. Gocfredus, leuita *sss*. [Gui]lielmus, leuita. Adalbertus, leuita, qui et prepositus, *sss*. Ermemirus, sacer *sss*. Guilielmus, leuita *sss*. Borrellus *sss*. Petrus, leuita *sss*. Wadamirus, monachus *sss*. Trasuadus, sacer *sss*. Reimundus, subdiaconus *sss*. Amatus, *sss*. Senfredus, subdiaconus *sss*. Petouirus *sss*. Ermemirus, sacer *sss*. Guillelmus, clericus *sss*. Ansulfus, indignus presbiter *sss*. Witardus, leuita *sss*. Bonefilio, leuita, sacriscripii, *sss*. Unifredus, sacer *sss*. Wilielmus, leuita *sss*. Guilielmus, leuita *sss*. Senfredus *sss*. Geroardus, leuita *sss*. Wilielmus, leuita +. (1)

(1) *Escrito en el dorso del pergamino.*

1030, abril, 18

La condesa Ermesèn y el resto de ejecutores testamentarios del desaparecido Bermon, vizconde de Cardona, donaron a la iglesia de Sant Vicenç de Cardona una serie de propiedades que éste legó a dicha sede junto a su canonjía.

[A] Barcelona. ACA, pergs. n° 426. Original perdido.

[B].Barcelona. ACA, pergs. n° 468. Copia perdida, ex A.

[C].Barcelona. ACA, pergs. n° 616. Copia perdida, ex A.

D. Barcelona. BC. Ms 729, Vol. 4, f° 226-227, copia simple en papel del siglo XVIII (ca. 1783-1786) ex A.

Ed. Casas i Nadal, M. *El Monestir*, op. cit., p. 31-32, doc. 14, ex D].

Ed. Galera i Pedrosa, Andreu. *Diplomatari de la vila de Cardona...*, documento n° 21.

Quoniam inuenitur in constitutione legum ut quecumque res sanctis Dei baselicis, aut per principum, aut per quorumlibet fidelium, donationes conlate reperiuntur uotiuie ac potentialiter, pro certo censetur ut in earum iure inreuocabili modo legum eternitate firmentur. Igitur, in Dei nomine, Ermessendis, comitissa, et Eriballus, archileuita, et Fulco, frater suus, et Guisadus Ollomar et Seniofredus de Cardona et Bonusfilius de Falcs et Vuillielmus de Cardona, abbas, nos simul in unum donatores sumus Sancto Vincentio de castro Cardone. Manifestum est quia precepit nobis quondam Bermundus, uicescomes, et iniunxit ut si mors illi aduenisset sicut ea fecit, plenam potestatem habuissemus ad distribuere omnem suam facultatem, sicut ipse nobis ordinauit et intimaui in suum testamentum legibusque confectum et infra tempus ex lege publicatum. Nos quoque, per hanc uocem, donamus homnes res ad suprascripto loco quas prefatus conditor illi dimissit in suum testamentum, id sunt, ipsum alodium quod prefatus conditor habebat in comitatu Gerundense, in termino de Colonico, quod supra nominatus Bermundus emerat de Rudtandus, leuita, et ipsum alodium infra terminos Cardone, et sunt paraliatas II de terra inter Bigurcio et Palatio, et ipsum uinearium de ipso bosco ante Cardona, et ipsas uoces quas suprascriptus Bermundus habebat in ipsos molinos qui sunt in termino Cardone et in termino de Cleriana, uel infra illorum terminos, et uineas ipsa quas prefatus conditor habebat in Cleriana, et ipsam hereditatem quam iam dictus Bermundus habebat in ipsum alodium de ipsos Quadros, et ipsum alodium quod ille habebat in Baias. Hec omnia autem suprascripta donamus Sancto Vincentio suprascripto loco et ad ipsam canonicam, ut in perpetuum liceat possidere iam dicta omnia sine ulla inquietudine et diminutione clericis et sacerdotibus ibidem Deo seruientibus et Sancto Vincentio. Quem uero predicta omnia, que nos ad suprascripto loco damus, de nostro dominio in suo iure tradimus dominium et potestatem ut faciant exinde ibidem Deo seuientibus, sicut de aliis munificentis suis, simul cum exiis et regressiis earum ad integrum. Quod si nos donatores aut aliquis homo utriusque sexus contra hanc donationem uenerit ad inrumpendum aut uenerimus non hoc ualeat aut ualeamus uendicare, sed iam dicta omnia in triplum componat ad prefixo loco sancto a quibus fecerit iniuriam. Et insuper hoc firmum permaneat.

Actum est hoc XIII kalendas madii, anno XXXIII regni Roberti regis.

Sig+num Ermessindis, comitissa. Sig+num Vuissadi. Sig+num Seniofredi de Cardona. Sig+num Bonifilii de Falcons. Vuilielmus, sacer uel aba, nos qui hanc donationem fecimus et firmamus et testes firmare rogauimus.

Eriballus, archileuita uel uicecomite (*cruz*). Fulco (*cruz*).

Sig+num Adalberti, leuite et iudicis, qui hec scripsit *sss*.

1030, junio, 19

Ermesèn y Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, donaron a Bonfill, sacristán de la seo de Vic, tres piezas de tierra situadas en “Carrera”, término de “Edras” (Heures), condado de Osona, y que eran propiedad de la casa condal de Barcelona.

A. Vic. ACV, cajón 9, *Episcopologio* II, nº 31.

Cf. Bofarull, *Condes vindicados*, I, p.235.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 39 y 52

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 98.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle, I documento nº 883.

Sub omnipotentis Dei nomine, et unicum uerbum eius Domini nostri Ihesu Christi, una cum adiutorio Spiritus Sancti. Ego Ermessindis, diuine largiente [clementia] comitissa, simulque cum filio meo domno Berengario comite, donatores sumus tibi Bonefilio, sacristano Sede Sancti Petri Ausonensi. Notum sit omnibus omnibus Deum colentibus, [quia] constitutus est custos [sacrorum de omni]bus rebus prelibate Sedis, et uolumus aliquid de nostro donare tibi, simulque in unum, id sunt pecias .III. de terra nostra propria, que nobis ad[uenit] per prosapie reg[ni, atque per qualicumque] modo uel uoce. Et est in comitatu Ausona, in terminio de Edras, ad ipsa Carrera. Et affrontat de oriente in terra in terra de Bonefilio[, sacer, atque V]idal,[atque eredes suos,]et de me[ridie in strada] que uadit ad Edras uel in ipsa Carrera, de occiduo in terra de Tedger atque eredes suos et de circii in terra de Guitardo atque eredi[u]m quorum. Quantum ista circu]meunt uel ambi[unt affronta]tiones, sic donamus tibi predicta omnia in seruicio Sancti Petri. [In tale conuentu], ut dum in presenti seculo uixeris, per omne tempus ex [liberum seruicium teneas] missas canere super altare Sancti Petri, tempore quadragesimali, pro anima uiro meo domno [Remundo, comite cui sit requies,] necne pro mea, atque prefato domno Berengario [comite. Et] similiter post tuum discessum confirmamus in potestate filio tuo Gerberto, sub tali de[liberatione, sicut et tibi quia san]ccitum est in lege, quia donaciones regie potestatis [que] in quibus cumque per[sonis] conlate sunt in eorum potestate consistant in quorum nomine eas potestas contulerit regia. Et ita nos sub tali largitione de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate [ad] proprium. At uero si quis ex nobis uel aliquis ex nostris qui ad[fu]turi sunt, hoc uobis infringere, aut in aliquo molestare temptauerit, undecies prefata terra uobis componat, et haec largitio Sancti Petri et uestre inantea firma persistat omni t[empore].

Actum est hoc in prefata Se[de] .XIII. kalendas iulii, anno .IIII. post .XXX. regnante Rotberto, rege. Et hoc quod sup[erius] dictum est, uel ego Ermessindis tibi Bone[filio], una cum filio tuo con[firmo], propterea fatio ut semper in [meo ser]uitio abeas, et teneas cum filio tuo prelibato Gerberto, et ut post discessu uestro remaneat proprialiter ad Sancti Petri uel ad ipsa channonica, [in ea uide]licet ratione [ut post obitum uestrum] cui ego relinquere uolueram ad ipsum permaneat, et obtineat.

(*Cruz*) Ermessindis, gratia Dei [comitissa]. Berengarius, comes, qui ista donatione fecimus, et menus nostre corroborauimus, et testes ad firmandum accedere rogauimus. Oliba, episcopus. (*Cruz*) Adalbertus, leuita qui et prepositus *sss*. Raimundus, archileuita, (*cruz*). Wilielmus, leuita, *sss*. Guifredus, leuita qui et iudex sub *sss*. Wilielmus, leuita, (*cruz*). Suniarius, archileuita, *sss*. Richulfus, archileuita, *sss*.

Ermemirus, diaconus, qui ista lar[gitone] seu confirmatione rogatus a prefatis auctoribus scripsit, et sub *sss* in prefato die uel anno.

1030, septiembre, 24

Ermesèn, condesa de Barcelona, participó junto a su hijo Berenguer [Ramon I], Pere, obispo de Girona, Arnustus y Ugo, conde de Empúries, en la donación que venía a complementar la realizada el 20 de noviembre de 1018 a favor de la Seo de Girona.

B. Girona. ADG, Cartulari de Carlemany, ffº 29b-32b.

Ed. Villanueva. *Viage Literario*, 12 ap. 31, pp. 317-321.

Ed. Marquès, Josep Mª. *Cartoral dit de Carlemany*, Vol. I, documento nº 85.

Cum in nomine Domini in Gerundensi ecclesia Sancte Marie matris Domini in unum residerent episcopi Petrus, huius ecclesie presiderens, Ermengaudus Urgellitanus, Deusdedit Barchinonensis, Berengarius Helenensis, Adalbertus Carcasonensis, Ato Cosoranensis, abbates etiam Bernardus Sancte Marie Crasse, Petrus Rodensis, Landricus Gisalensis, Guifredus de Gallicantu, Amblardus de Sancto Quirico Petralatensis, Viuanus de Sancto Paulo Maritimo, Poncius Sancti Saturnini Urgellitani necnon etiam alii sacerdotes multi Domini, astante quoque caterua archidiaconorum tam ex Barchinonensi sede quam ex Gerundensi, anno incarnationis Domini .XVIII. post millesimum, .XII. die kalendas decembrium, diuinitus est illis inspiratum ut in seruitio Dei Sancteque Marie iam dicte canonice domus construeretur quatinus officium Dei melius et perfectius ibi completeretur et si qua Christi sunt ordine iusto perficeretur. Tunc Petrus, suprafatus episcopus, annuente Hermesende, comitissa, una cum filio suo domino Berengario, comite et marchione, annuentibus atque hoc collaudantibus cunctis canonicis ceterisque clericis iam dicte sedis Sancte Marie, donauit ad construendum et ditandum iam dictam canonicam domum hec que infra sunt scripta dicens: <<Ego in Christi nomine Petrus, episcopus Gerundensis, permittente Ermesende, comitissa, una cum filio suo Berengario, comite [et] marchione, donator sum ad hedificandum et munerandum atque ditandum canonicam domum in seruitio Dei et Sancte Marie matris eius ecclesiam Sancte Marie de Castellone cum decimis et primitiis atque oblationibus eius et suis omnibus alodibus, et ecclesiam Sancte Eulalie de Villa Noua, cum decimis et primitiis et alodibus suis, et ecclesiam Sancte Marie de Agullana cum omnibus rebus ad eam pertinentibus, et ecclesiam Sancti Saturnini de Arengis cum omnibus rebus que ad eam pertinent. Et in comitatu Bisuldunensi, ecclesiam Sancti Petri de Monteacuto, cum omnibus suis pertinentiis et ecclesiam de Curchauello, cum omnibus suis pertinentiis et ecclesiam de Lorona et alias parrochias et alaudes que Miro, uicecomes Bisildunensis, tenebat quando obiit ab hoc seculo et iuris Sancte Marie esse dignoscebantur, cum omnibus suis pertinentiis, et ecclesiam de Ordeis et ipsum fiscum de Lebres, cum decimis et pertinentiis, et omnibus illorum pertinentiis. Supradicta autem omnia que in alienis comitatibus sunt, ego suppranominatus Gerundensis episcopus Petrus, taliter dono et trado prefate canonice domui qualiter iam dicta sedis Sancte Marie eas in prefatis alienis comitatibus iuste habere debet uel habet. Insuper, ego Ermesendis et Berengarius, comes et Petrus, episcopus, damus, prefate canonice, ecclesiam Sancti Martini de Catiano cum decimis et primitiis atque omnibus pertinentiis eius. Necnon et ecclesiam Sancti Martini de Colonico cum decimis et primitiis eius et oblationibus et ipso alodio quod Bermundus, uicecomes, debitauit a predicta canonica, et est

ipso alodio in comitatu Gerunde in uilla Pera, et ecclesiam Sancti Iuliani de Curtibus cum omnibus suis pertinentiis, et ipsum mansum de Fontadeta cum omnibus suis pertinentiis, et medietatem ecclesie Sancte Leocadie de Parietibus, quantum scilicet ad hanc ecclesiam pertinet ipsum alode de Ferreronibus et Rouiraniis cum omnibus suis pertinentiis, et medietatem parrochie Sancti Felicis de Palatio Rafano, cum omnibus eius pertinentiis, et molina quatuor que Gitardus archipresbiter tenebat. Et ego Arnustus uel dono atque concedo, ad prefata canonica, ipsa medietate de ipsas domos de uilla Sancti Stephani, que est appendicium per Sancti Martinum de Romano, quod quondam Soniofredus Guitardus tenebat per manum dicti Arnusti, et parrochiam Sancti Amantii, cum omnibus suis pertinentiis, et ecclesiam Sancti Martini de Campo Maiore, cum omnibus suis pertinentiis, et parrochiam Sancti Mameti de Rodemortuos, cum omnibus suis pertinentiis, et medietatem ecclesie Sancti Martini de Lemena, et parrochiam Sancti Andree de Mata. Hec autem omnia supradicta que huic domui damus perhenniter illic et integriter confirmamus, ob abluenda nostra facinora et remedium anime domini Raimundi, comitis, ut semper munimine supradictorum episcoporum stabilita et inconuulsa permaneant. Et quecumque alia Gerundensis ibi episcopus aut ex suo proprio aut ex proprietate Sancte Marie prefate sedis per consensum meum aut filii mei Berengarii aut alicuius comitis Gerundensis dederit iam dicte canonice donitiis semper illic maneant intemerata et uigore omnium legum munita. Similiter iubemus de omnibus rebus quas prefate canonice aliquis homo utriusque sexus aut alicuius ordinis iuste dederit abinceps. Et si, quod esse minime credimus, aliquis homo utriusque sexus alicuius ordinis aliquid aut totum quod supradictum est demere aut auferre uoluerit de prefata canonica aud si de omnibus rebus que abinceps hec domus iuste acquirere poterit ullo modo aliquid aut totas ipsas res presumpserit aliquid demere, aut auferre. Nos, episcopi supradicti Petrus, Ermengaudus, Deusdedit, Berengarius, Adalbertus, Ato et abbates supradicti excommunicamus eum et sub anathematis uinculo demergimus et a liminibus sancte Dei Ecclesie sequestramus quousque ad dignam satisfactionem ad canonicos prefate domus ueniat deplorare et emendet que infideliter gessit. Et si ad dignam satisfactionem uenire contempserit, participationem cum Iuda Scariothe in inferno habeat. Numquam dum uiuit ad communionem recipiendus, et post mortem flammis ultricibus exurendus. Et ut hec omnia bene munita permaneant nominibus nostris et subscriptionibus corroborauimus et corroborare rogauimus. Similiter ego prefatus Petrus episcopus dono tibi Raimundo preposito per obedientiam de ipsa canonica de omnibus que Dominus mihi daturus est per opertura de ipso auere de Sancta Maria pro eius amore, de .M. solidos, .C., et de .D., L., et de .CCCC. inantea decimam partem tibi concedo pro seruitium Domini et Sancta Maria sicut hic est roboratum, ita tibi concedo in tua uita et in mea. Ego que supradictus Petrus, postquam series huius ordinationis corroborata sunt sicut subterius inspici potest, eligens aliquid prefate canonice dare dono ecclesiam Sancti Genesis de Monels, cum decimis et primitiis et omnibus suis pertinentiis, et omne alode quod fuit condam Adaltrudis femine et est in Monell, et illa concessit domui Sancte Marie cum omnibus suis pertinentiis et adiacentiis et placuit mihi denuo mei corroboracione nominis illuc illic firmare.>>

Ego, Ugo, gratia Dei comes Impuritanus, dono atque concedo censum de duobus carabis in Impuriis ciuitate, quod ad me pertinet et pertinere debet, et ad uicem comitem eiusdem terre. Dono uidelicet Deo et canonice sedis Sancte Marie Gerundensis supradictum censum et quicquid homines ipsi predictae terre canonice concesserunt simul; dono uel habere consencio propter

salutem anime mee et filiorum meorum ac coniugis. Ugo, comes, qui hunc censum donans et consentiens firmaui.

(Cruz) Petrus, leuita, testis. Adebrandus, presbiter, testis. Adalbertus, presbiter, testis.

Actum est hoc anno .XXV^o. regni Roberti regis.

(Cruz) Petrus, episcopus (cruz). (Cruz) Ego Benedictus, Sancte Catholice et apostolice Romane ecclesie, confirmo hoc scriptum et precipio in Dei nomine in eternum ualere cum apostolica auctoritate. Berengarius, comes. (Cruz). Reibaldus, archiepiscopus Arelatensis. (Cruz) Ermesendis, gratia Dei comitissa, nos qui hanc donationem libenti animo fecimus et firmare eam rogauimus. Sss. Toepzi . (Cruz) Petrus, episcopus. (Cruz) Villemus, episcopus. Ermengaudus acsi indignus episcopus. Sss. Berengarius, Sancte Sedis Helenensis episcopus hec suprascripta libenter, confirmo. Adalbertus, episcopus Carcasone sss.. Deusdedit, gratia Dei Ausonensis episcopus, omnia supradicta confirmo sss. Raimundus, archileuita Barchinonensis (Cruz). Sss. Viuas acsi indignus abbas Sancti Pauli Maritima. Sss. Gaufrerus, gratia Dei abba. Poncius acsi indignus abbas Sancti Saturnini cenobio Urgellensi. Sss. In Dei nomine Landricus, abba. Sss. Guifredus, Sancte prime Narbonensis ecclesie episcopus, hoc confirmo.

Dono quoque ego Petrus, episcopus, ipsam parrochiam de Nauata, cum omnibus suis pertinentiis et ipsum feuum siue fiscum Crispiani et quartos Sancti Stephani de Basso et ipsas medietates de basas de Bascara et ecclesiam de Fonticulis que ad eam pertinent. Sss. Poncius, leuita et caput scole, dono atque concedo ipsum alaudium de Puio Alto, cum fines et termines et cum illorum affrontationes ad canonicam Sancte Marie sedis. OLIBA, Sancte Ausonensis ecclesie episcopus licet indignus, quod dictum est confirmo sss.

Post hec omnia suprascripta ego, predictus donator Petrus, uidelicet episcopus, statui et confirmaui una cum clericis prefate sedis ut de omnibus rebus mobilibus que ego Petrus, episcopus, acquisiturus sum uel accepturus de ipso episcopatu Sancte Marie, dono atque concedo ipsam terciam partem ad predictam almam Mariam, in tali uidelicet ratione ut de predicta tercia parte fiant; ipse due partes fient ad restaurationem predicte ecclesie et alia tercia pars fiat de ipsa canonica.

Facta est autem ista additio .VIII. kalendas octobris anno ab Incarnatione Domini .MXXXI., anno .XXXVI. regnante Robberto rege.

Emilius, episcopus, hoc confirmo. Ugo, episcopus ecclesie Uzetensis. Froterius, episcopus Nemausensis (cruz). Petrus, episcopus. (Cruz) Stephanus, episcopus Attensis. Guilielmus, gratia Dei Urgellensis episcopus. (Cruz) Bernardus, gratia Dei episcopus sss. (Cruz) Berengarius, gratia Dei Gerundensis episcopus, corroborauit quod iurauit.

Sig+num Poncius, cognomento Bonus Filius, clericus et iudex, scriptor et sss. huius donationis.

1032, enero, 15

Ermesèn, Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, Guifred, conde de Cerdanya, Guillem, conde de Besalú, y Ermengol II, conde de Urgell junto a obispos, magnates y otros nobles, asistieron a la solemne consagración de la iglesia de Santa María de Ripoll, renovada por el abad Oliba.

[A] Original perdido, AASMR.

B. Ripoll. AR. *Cartulari Verd*, fº 17v. Copia.

C. Ripoll. AR. *Cartulario pequeño*. Copia.

D. Montserrat. AM. Copia, cajón 4, legajo 2, fº 10.

E. París. BN. Baluze, 107, fº 187v.

F. París. BN. Baluze, 107, fº 295v.

G. Barcelona. BC. Ms. 729, Vol. 3, p.19. Copia obtenida de C.

Ed. Marca. *Marca Hispanica*, CCVIII, col. 1050-1052.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 52.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 104.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Iesu Christi .MXXXII. aera millesima .LXX. indictione .XV., .XVIII. kalendarum febroariarum, anno primo quo post decessum uenerabilis memoriae Roddeberti regis francorum suscepit regni gubernacula filius eius Henricus, factus est conuentus episcoporum in coenobio Sanctae Mariae perpetuae uirginis territorii Riuipollentis ad dedicationem basilicae ipsius Dei genitricis simulque principum patriae ac reliquorum fidelium utriusque sexus, aetatis, ordinis. Actum est autem hoc instinctu et ordinatione domini Olibani, pontificis Ausonensis, ad cuius diocesim praedictus pertinet locus: qui progenitorum uenerandis assensum praebere cupiens documentis, atau scilicet sui beatae memoriae comitis et marchionis Wifredi, qui praedictum coenobium a fundamentis extruxit, exemplo quoque aui sui reuerendae memoriae comitis Mironis, qui eandem ecclesiam admodum paruulam destruens, maiori sumptu et opere aedificauit, seruans etiam instituta patris sui domni Olibani, comitis fratrumque illius, qui hanc secundo maioris operis culmine sustulerunt, ut omnes pietate, sic uniuersos etiam aedificii transgressus est magnitudine. Omne enim superpositum eiusdem ecclesiae solo tenus coaequauit, et a fundamentis extruens, multo labore et miro opere diuina se iuuante gratia ipse compleuit. Ut autem sui desiderii satisfaceret uotis, uicinarum regionum episcopos congregauit, et eandem quam construxit ecclesiam in nomine Domini cum suis coepiscopis uenerabiliter dedicauit, atque in die eodem cum omnibus qui aderant episcopis necne clarissimis et uenerandis comitibus, domno uidelicet Wifredo, fratre, domnoque Willermo, nepote, ad stabilimentum praefati coenobii hanc ordinationem dotis fecit, constituit, atque firmauit. Oliba, sanctae Ausonensis ecclesiae praesul, et Berengarius, episcopus Elenensis et Guadaldus, episcopus Barchinonensis et Wifredus, episcopus Carcassonensis et Amelius, episcopus Albiensis, omnibus sanctae matris Ecclesiae filiis cuiuscunque ordinis et aetatis, hereditatem et gaudium regni caelestis. Notum esse uolumus uestrae fraternitati, dilectissimi fratres et filii, quoniam conuenientes ad dedicationem ecclesiae Dei genitricis coenobii Riuipollentis, ipsius domus decorem et statum, ut in melius proficeret, qua ualuimus perficere instantia peregrimus. Nam et sacris reliquiis uenerabilium sanctorum illam cum diuina gratia sanctificauimus, et per

inuocationem nominis Iesu Christi, quatinus potuimus, benedictionibus eam ad alta sustulimus, quatinus diligentibus amor et Dei auxilium, et odientibus maneat timor atque iudicium. Hanc quoque constitutionis nostrae dotem praedictae ecclesiae fecimus, manibusque nostris, ut infracta permaneat, insignire curauimus, statuentes sub diuini iudicii obtestatione et anathematis interdictione ut nullus audeat hoc uiolare quod nostra auctoritas ad stabilimentum domus Dei uoluit confirmare. Igitur sicut uenerabilium Apostolicorum quae praedicto facta sunt coenobio continent priuilegia, et sicut Regum Francorum demostrant regia praecepta, et quemadmodum ostendunt dotes quae a nostris antecessoribus ei firmata sunt per retroacta tempora, sic illi confirmamus et stabilimus omnia sua uidelicet cuncta quae quorumlibet dono fidelium usque hodie iuste adquisiuit uel quolibet modo usque in finem seculi iuste adquisierit. Concedimus etiam et confirmamus abbatibus et monachis ipsius loci omnem libertatem sua placita distringendi uel iudicandi in omnibus excessibus uel malefactionibus quae facta fuerint infra terminos omnium praediorum praescripti coenobii, et ut nullus iudex uel uicarius uel cuiuslibet potestatis homo habeat licentiam causas eorum distringendi uel quolibet modo sine illorum iussione dijudicandi, neque in telonio ipsius mercati, neque in omnibus omnino locis quae praefato coenobio pertinent aliquam uiolentiam inferendi. Inter haec interdiciamus omnibus uniuersis ordinis hominibus uel ipsius loci uel extraneis, ut de ornamentis ipsius loci nullus praesumat aliquid auferre, commutare, uel donare ad damnum uel dehonestamentum praedictae ecclesiae. Concedimus quoque et firmamus praedicto monasterio iuxta constitutionem domni papae Benedicti sicut ipse eidem coenobio per auctoritatem beati Petri apostoli et suam firmauit, ut si festiuitas Ypapanti Domini, quam Purificationem Sanctae Mariae dicimus, post septuagesimam euenerit, habeant in perpetuum licentiam habitatores ipsius coenobii “Alleluia” et “Gloria in excelsis Deo” solemniter decantare. Si quis ergo huius nostrae constitutionis adiutor extiterit, hunc de parte Dei omnipotentis et beatae Mariae uirginis et nostra benedicimus, et ut in perpetuum saluus permaneat peroptamus. Si quis autem, quod adsit, ausu temerario effrangere uel uiolare quolibet modo hoc quod constituimus uoluerit, hunc a liminibus sanctae Dei ecclesiae extraneum iudicamus, et ab omni consortio christianorum illum segregamus, atque de parte Dei omnipotentis et sanctae uirginis Mariae illum excommunicamus, donec digna poenitudine Deo et beatae Mariae uirgini satisfaciat, insuper et districtione uenerandorum principum legalis illum poena coerceat, et sacrilegii censura constringat et inantea haec dos nostrae constitutionis stabilis et inconuulsa permaneat.

Oliba, episcopus. Berengarius, nutu Dei sanctae Elenensis ecclesiae praesul. Wuadaldus acsi indignus episcopus Barchinonensis. Wifredus, nutu Dei Carcassonensis episcopus. Amelius, episcopus Albiensis. Arnallus, episcopus Magalonensis. Eriballus, episcopus Urgellensis. Bernardus, gratia Dei episcopus Coseranensis. Guilabertus, gratia Dei episcopus Barchinonensis. Petrus, episcopus Gerundensis. Arnallus, episcopus Tolosensis. Guifredus, sanctae primae sedis Narbonensis. Willelmus, gratia Dei episcopus Ausonensis. Rambaldus, gratia Dei episcopus. Berengarius, gratia Dei Gerundensis episcopus. Willelmus, gratia Dei Urgellensis episcopus. Arnulfus, episcopus Rotensis. Berengarius, gratia Dei Tarraconensis archiepiscopus. Arnallus, gratia Dei Ausonensis episcopus. Raymundus, gratia Dei Ausonensis episcopus. Ego Gualterius, indignus Albanensis ecclesiae episcopus atque Romanae Ecclesiae cardinalis ac legatus, quiquid continetur in priuilegiis et in dotis huius ecclesiae laudo et confirmo atque corroboro.

Guifredus, gratia Dei comes. Willelmus, gratia Dei comes. Ermengaudus, gratia Dei comes. Ermessendis, gratia Dei comitissa. Raimundus, comes. Berengarius Raimundi, [comes].

Fulconis, uicecomitis. Wifredi, uicecomitis. Seniofredi, uicecomitis. Petrus, uicecomes. Dalmacii, uicescomiti.

Scriptum per manum Isarni ad uicem Arnalli Oliuae, pontificis notarii.

Willelmus, archidiaconus. Raimundus, abbas. Wifredus, leuita qui et iudex, *ss.* Raymundus, presbiter. Viuas, leuita sacer et iudex. Senderus, sacer Olostensis. Ermemirus, leuita et sacriscrinii. Dalmacius, leuita. Arnallus, archileuita. S. Poncii Bonifilii Marci, praepositi et iudicis Barchinonensis, qui haec quae suprascripta sunt iusta sciens suscripsit. Arnallus, iudex. Bonifilius, sacer. Ricardus, sacrista. Berengarius, sacrista. Guilielmus, praepositus. Salomon, iudex. Hoc primicherius confirmat nomine Petrus. Raimundus, archileuita.

Gondebaldo de Bisaura. Alamannus. Raimundus Ottonis. Sesmundus. Gaulibertus Coripania. Bernardus de Gurb. Raimundus Raimundi. Guitardi Mironis. Seniofredus Lucanensis. Riculfi Bardina. Witardi de Verned. Miro Ostolensis. Eribaldus. Iohannis Oriol. Bernardus Isarni. Renarde Bonifilii. Wifredus de Portella. Seniofredi Leopardi. Bernardi. Berengarius. Ademar. Raimundus. Witardus de Pinel. Raimundus Wilhelmi. Arnallus Mironis de Tost. Willelmus de Lauancia. Raimundus subdiaconus.

1032, marzo, 1

La condesa Ermesèn donó a Sant Cugat del Vallès el alodio de “Monte Scatano”(Montcada), condado de Barcelona.

B. Barcelona. ACA. Cart., f° 76, n° 302.

Cf. Mas, *Taula*, 486-Notes, IV, 273-274 (n° CDXXXVIII).

Ed. Riu, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallés*. Vol. II, documento n° 521.

Gratum namque et acceptum esse uidetur domum Domini diligere et honorare et de rebus suis quisquis, prout potuerit, offerri uel dotari, qui ad gratiam Domini sui ambit attingere et eius misericordiam sua honora deponere. Quod nempe ego, in Dei nomine, Ermessendis, comitissa, totis nisibus hoc corde pertractans procurauit ut ob Dei amore et ueneracione seu et pro abolendis piaculis ex rebus meis munusculum offere sancte, tibi, martir Cucuphas, cuius tuus uidelicet domus uel cenobium constat esse fundatum in comitatu Barchinona, in Vallense, in loco quod ab antiquitus uocatum est Octauiano. Dono namque alaudem meum, id est, terras et uineas, kasas cum solis et superpositis, cultum uel eremum, arbores uariisque generis, molinis, molinares cum caput aquis, et regos et subtus regos et cum omnia usibilia que ad molinos pertinet ad molendum garricas, prata et pascua. Qui mihi aduenit per mea comparacione siue per alias quascumque uoces. Et sunt hec omnia in comitatu Barchinona ad radicem Montis Scatani siue in prefato Monte Scatano habentque terminum de parte orientis in molinis qui fuerunt quod Traosario siue in ipsa rocha de ipso Bufo, de meridie in flumine Bisauci siue in alaude de Ermemiro, sacrista, et inde erigitur usque ad petram Cophanatum et uadit usque ad ipsum auencum, de occiduo in prefato auenco siue in alaude de Guilelmo Palariensis et descendit inde per ipsam serram diuidendo prefatum alaudem Guillelmi et tenet usque in ipso Portel siue in rio Maiore, de circi in Riopullo siue in alaude prefati martiris Cucuphati siue in molino de ipsa Torrezela. Quantum istas affrontaciones includunt, sic dono tibi ipsa omnia, ab integre, simul cum exiis uel regressiis earum a proprio, ut quicquid [ex]inde facere uel iudicare uoluerint tui seruiantes licenciam in omnibus habeant, sicut et de aliis alaudibus uel munificenciis domus pertinentibus. Et qui ista donacione uenerit pro irrumpendum, ad nichilum remaneat eius presumpcio et insuper hec componat omnia predicta, prout sancti Patres sancxerunt, in quadruplum ad suprataxatum tuum domum uel cenobium. Et inantea ista donacio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista donacione kalendas martii, anno .I. regnante Enrico, filium quod Roberti regis.

(*Cruz*) Ermessindis, comitissa, qui ista donacione feci, firmaui et firmare rogau. (*Cruz*) Bernardi Ruuir (*Cruz*). Ermengaudus Blancuza (*cruz*). S+m Raimundus de Matrona. S+m Onofredi Riculfi. S+m Viuane Pontii.

(*Crismón*) Senderedus, leuita, qui ista karta donacione scripsi die et anno quo supra.

1032, marzo, 9

Ermèsèn, <<[...] per uiro meo condam Raimundo comite et per ullasque uoces[...]>>, y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, hicieron donación al monasterio Sant Llorenç del Munt, Terrassa, de una tierra localizada en Pineda, condado de Girona.

A. Barcelona. ACA, Monacales, carp. 2, perg. nº 105.

Montserrat. AM, *Speculo* 22 (Pineda) nº 3.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. II, documento nº 235.

In nomine Domini. Ego Berengarius, gratia Dei chomes, simul cum matre mea nomine Ermessindis, chomitissa, donatores sumus Deo et Sancti Laurentii martir Christi cenobii qui est situs in comitatu Barchinona, in cacumine monti altiori supra Terracia. Sic donamus terra rostra, quod habemus in comitatu Ierundense, in loco uocitato Pineda. Et aduenit ad me Berengarius per uocem genitori meo et ad me Ermessindis per uiro meo condam Raimundo comite et per ullasque uoces. Que afrontat ipsa terra de parte orientis in terra de Sancta Maria, de meridie in strada publica, de occiduo in uia, de circi in terra de Godmar, presbiter, siue de Arnost et ad ipsa Torrezella. Quantum istas affrontaciones includunt, sic tradimus et donamus ipsa terra ad domum Sancti Laurentii et iure ipsos seruientes Deo sine blandimentum de ullusque homo, in Dei seruitio usandi exfructuandi channoniter plenam habeant potestatem, sicut in sanctum channonum resonat, cum exio et regressio suo a proprio propter Deum, ut ueniam ad remedium anime nostre a Domino nostro Iesu Christo peter de celis. Et qui ista donatione uenerit pro inrumpendum peccatis nostris anime ipsius sit obligatum et cum Iudas Scariotz participacionem habeat et de liminibus sancta Dei Ecclesia extraneus fiat, e[t] ista donatione inrumpere non permittatur, set pro temporali iuditio componat quantum hec resonat i[n duplo c]um omnem suam inmelioratione. Et ista donatio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista donatio[ne] .VII. idus marcii, anno .I. regnante Enrico filium condam Roberto rege.

Berengarius, comes (*cruz*). (*Cruz*) Ermessindis, comitissa, nos, qui ista donatione fecimus et firmare rogauimus. S+ Fulcus, leuita.

Sig+num Suniofredus Lucano. Raimundus, archileuita (*cruz*). Sig+num Guilelmus Monte Catano. S. Vieran. Sss. Vuitardus, gratia Dei abba sss. Berengarius, leuita. S+ Cixilane, presbiter sss. Gocefredus, presbiter. S+ Mirone, iudice sss.

(*Crismón*) SENDEREDUS, leuita et monachus, qui ista donatione scripsi die et anno quo supra.

1032, julio, 30

Ermesèn y su hijo el conde Berenguer [Ramon I] ratificaron con su firma la sentencia judicial dictada a favor del monasterio de Sant Cugat del Vallès, y que hacia referencia a la cuestión que enfrentó a este cenobio con Mir Geribert.

B. Barcelona.ACA, Cart., fº 89v, nº 323.

Cf. Balari, *Orígenes*, 26, pp. 334, 363, 378-379, 422, 424, 439, 443-444, 510, 542, 543, 546, 559.

Ed. Carreras, *Lo Montjuich*, ap. X.

Ed.Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallés*. Vol. II, documento nº 529.

Cum iudices causa remediorum constet esse creatos, iustum esse perpenditur, ne ad futurum qualibet mota intencione uertatur in dubium qualiter cause negotium ad fines usque legitimos sit deductum, ut iudicii serie specialiter sit anotatum. Igitur in Dei nomine. Nos iudices, quos haec specialis formula continet donatos et causa subterius conscripti negotii fecit esse presentes, tam ad presentium quam ad futurorum noticiam deducimus quod anno dominice Trabeacionis .XXXII. post millesimum et regni siquidem Henrici regnatis in Francia secundo, acta est altercacio inter Guitardum, abbatem monasterii Sancti Cucufatis Octauianensis, et inter Mironem Geriberti, agatem tutelam filiorum suorum pupillorum, quis genuit ex uxore sua cui nomine fuit Disposia, ex quandam municione quae sita est in comitatu Barchinonensi, in extremis finibus abitate Marchiae, ad ipsum Caldarium, nec non et pro ipsa possessione terrarum, partim ad culturam [ductarum] ac per maxime ducendarum que modo ad iacet prefate municioni, et pro ipsis stagnis. Aiebat enim iste Miro supranotatus in suis petitionibus quod suprascripse res ad hanc petitionem pertinentes iuris filiorum suorum predictorum debebant esse, eo quod, uti ipse asserebat, Galindo, auus eorum, per suam propriam apprisionem eas capuerat, et notas atque signa ad terminos earum faciendo, terminosque figendo ad possessionem suam deduxerat, et ipsa stagna quandiu postmodum uixerat ad opus suum pisces ex ipsis capiendo deceteris hominibus defensauerat. Post obitum quoque eius, Guilelmus, filius eius, hanc possessionem heremi et stagna similiter ad opus suum retinnerant. Adiecit antem quod, eo ab hac uita discedente et infestacione pagnorum a supradicta Marchia cessante, Adalaizis, uxor predicti Guilelmi, aiens tutelam filiorum suorum quos ille ex ea genuerat, uoluit municionem ibi construere et ad culturam eandem possessionem perducere, sed obieccionibus iam dicti Guitardi, abbatis, permotus, comes Remundus, Borrelli filius, repulit eam ab eadem apprisione et possessione, et iniusto ordine, sicut predicti petitor adfirmabat, in iure Sancti Cucufatis aecclesie confirmauerat. Allatis quippe testibus uoluit hoc comprobare. Idem uero Guitardis in suis responsis ita affatus est: “ Possessio quidem haec quam ad opus mee aecclesie retineo et a me requiritur per preceptum regale, et per iusta priuilegia presulum Romanorum quibus status sancti aecclesie confirmatur multum iam temporis est, ex quo in iure meae aecclesie confirmata est.” Ob quam causam cum Leutarii, principis, preceptum perlectum fuisset, uentum est ad locum ubi inter alia resonabat, quod omnes res huic aecclesie collatas et adhuc concendendas, idem Leutarius, rex Francorum, ita illi concedebat atque confirmabat, sicut iam illi confirmauerat atque concesserat pius genitor eius Hludoicus per renouabile preceptum, quod postmodum infestacione paganorum delectum fuit in captione Barchinone ciuitatis, atque in postmodum per supranotatum preceptum

Leutarii renouatum atque reparatum. Iudices autem haec audientes, quia non ualuerunt eundem preceptum ex toto deletum uidere, in dubium uerterunt utrum supradicte res quas Miro requirebat in iure predictae aeclesie Sancti Cucufatis per illum preceptum Hludoici, regis, quod postmodum, sicut superius scriptum est, deletum fuit conligate atque confirmate ab eodem principe fuissent, an non. Ic circho, a parte predicti abbatis requisierunt si habebat testes qui eundem preceptum Hludoici regis uidissent et legi audissent, et pleniter cognouissent quod ipse res unde intencio uertebatur in hoc eodem precepto resonassent. Ille uero postulatis sibi legalibus octo dierum induciis attulit idoneos testes Bonofilio Marci, iudici, qui iussus atque informatus a principe et a primatibus patrie est dirimere causas, Godmarum scilicet, atque Guillaranum, qui se dixerunt hoc plenissime nosse. Et quia grauati senectute uel infirmitate erant, congregatis in Octauianensi territorio idoneis uiris Guisliberto, leuita et Barchinonensi uicecomite, et Remundo Sancte Sedis Barchinonensis archileuita, et Compagno, leuita, et Mirone, leuita, et Isarno Guilelmi, et Remundo Seniofredi, coram supradicto iudice mandatum facientes idoneis uiris testimonium suum illis iniunxerunt, taliter dicentes: <<In Christi nomine. Ego Godmarus et Guillara, uobis, Guitario et Viuano Poncii et Attoni, fratri tuo et Riculfo Ballomari et Sescuto et Remundo et Aitio et Bardine et Isarno Ermemiri et Guilelmo, fratri tuo et Suniario Guifredi et Sperandeo et Iohanni, clerico et Guadallo et Adalberto, presbitero et Agilani. Rogantes uos atque obsecrantes eo quod grauati infirmitate sumus, siue senectute depressi, hoc mandatum fecimus uobis, ut uice nostra in quacumque audientia necesse fuerit pro nobis testimonium detis ex hoc quod per subter anotatas condicionis iurare nos audituri estis, scilicet ob confirmandam ueritatem precepti quod domnus Hludoicus rex fecit ex rebus subter adscriptis in iure dominacionis aeclesie Sancti Cucufatis, cenobii Octauianensis, quod per infestacionem paganorum combustum aut deletum esse nouimus atque postmodum renouatum a domno et gloriosissimo rege Francorum, Leutario, filio predicti Hludoici, pie memorie. Et ut hoc mandati nostri scriptum firmitatem in omnibus optineat testimonium nostrum per seriem harum conditionum iure iurando confirmauimus ita dicentes. Iuramus nos testes Godmarus et Guillara, unum dantes testimonium, primo per Deum Patrem omnipotentem, et per Iesum Christum, filium eius, atque per Spiritum Sanctum, confitentes hanc Trinitatem unum et uerum Deum esse, et per istud altare consecratum sancti Pauli apostoli, quod situm est in aeclesia beati Petri apostoli, que non longe constructa est ab ecclesia sanctissimi ac beatissimi Cucufatis martiris Octauianensis, quod nos uidimus atque legi audiuius preceptum Sancti Cucufatis cenobii predicti quod domnus Hludoicus, rex Francorum, genitor Leutarii, regis similiter Francorum, fecit ad confirmandas res aeclesiasticas huic cenobio collatas aut in postmodum concedendas. Et illic post multas alias res possessionum, que per eundem preceptum in iure praedictae ecclesiae confirmate erant, resonabat quod supradictus rex Hludoicus confirmabat atque concedebat aeclesiam Sancte Oliue cum ipso alodio in latitudine de ipsa Guardia de Bagnariis usque in Villa Domabuis, et in longitudine de Villa Domenio usque ad ipsum mare, simul cum ipsis stagnis, cum decimis et primiciis, decimas quoque et primicias uti consuetum est [ipsi loco] ab antiquis temporibus accipere. Et nos haec que dicimus uera esse scimus, et supradictam aeclesiam Sancte Oliue cum ipso alodio, sicuti supra determinatum est, simul cum ipsis stagnis in iure aeclesie Sancti Cucufatis predicti per hos annos .LX. uidendo et cognoscendo retentam esse scimus sine ulla legali interrupcione. Et ullam fraudem aut ullum malum ingenium hic in isto nostro testimonio impressum non est, sed secundum quod supra intextum est ueraciter a nobis datum est per super adnexum iuramentum in Domino.>> Potsquam autem hoc testimonium a testibus secundum leges iure iurando datum est,

et supradictum mandatum factum est atque utrumque legaliter confirmatum, sicut inspici potest in conscriptis pro hac causa condicionibus, utreque partes conuenerunt ad constitutum termini diem in aecclesia sancte beate iusta forum Martorelium sita. Et cum diu litigassent, uidentes iudices tantam rei ueritatem a parte aecclesiae Sancti Cucufatis, requisierunt testium supramenitas condiciones ad quas iurauerunt in territorio predicto Octauianensi. Et facto in audientia silencio, eas legi fecerunt. Tunc per rectum iudicium secundum eorum conscientiam iudicauerunt, ut supradictus Miro recepisset suffitientes et idoneos testes ad testificandum quibus aliorum testimonium iniunctum fuerat, ut haec res finem accipere quoniam omnibus modis iusta et uerior atque anterior uoce filiorum Mironis patebat esse uox aecclesie predictae, nec non et annosa siue possessionis plena, unde in postmodum a principe Remundo, diue memorie, et a coniuge sua Hermessinde, qui domini Marchiarum et ipsius possessionis esse noscebantur, per largitionis seriem in iure eiusdem aecclesie iustissime confirmacio est facta. Et ic circo non fuit iustum a parte Mironis testes recipere, quoniam si ita fuit ipsa apprisio Galindonis ex supradicta possessione unde intencio uertebatur quemadmodum Miro per allatos in audientia testes paratus erat comprobare, iniusta penitus et euellenda in postmodum fuit quia quacumque ibi Galindo capuit atque signauit uel apprisiuit in rebus et de rebus sancti Dei aecclesie haec fecit. Et si aliquid ibi ipse aut posterits eius retinuit, contra ordinem iusticie et legis siue per presumptiuam nouitatem hoc retinuit, quoniam sicut iam diximus, anterior est uox aecclesiae et largior uoce Galindonis et eius posteritatis, ut tempus diue memorie Hludoici qui eundem preceptu fecit approbat, nec non et ut scripturae eadite ex possessionibus que circa sunt que hanc possessionem Sancti Cucufatis esse testantur proclamant atque edocent. Miro namque iam dictus, uidens nil iusticie obtinere filiorum suorum uocem, sed hoc recognoscere contendens, noluit supradictos recipere testes, sed pertinaciter uociferabat iniustam esse uocem aecclesie Sancti Cucufatis et uocem filiorum suorum iustam. Unde quia lex iubet, iudices receperunt suprafatos testes, quibus testimonium iniunctum fuit, per condicionis seriem qui ita testimonium suum confirmauerunt dicentes: <<Iuramus nos testes, Guitarius et Atto, et Ssegutus, presbiter, et Bardina, et Isarnus Ermemiri, et Aguilanus, unum dantes testimonium primo per Deum Patrem Omnipotentem, et per Iesum Christum, filium eius, atque per Spiritum Sanctum, confitentes hanc Trinitatem unum et uerum Deum esse super altare consecratum sancte beateque Marie, matris Domini, quod situm est in aecclesia fundata subtus castrum Rodanas, prope forum Martorelium, quod quidam homines Godmarus et Guillara, aetate decrepiti atque infirmitate grauati, iniunxerunt nobis per illorum mandatum, suum testimonium, et nobis presentibus in presencia iudicis Bonifilii Marci et Guisliberti, uicecomitis, et Remundi, archileuite, et ceterorum, qui superius conscripti sunt, iureiurando per seriem conditionem testificati sunt super altare consecratum sancti Pauli quod situm est in aecclesia beati Petri apostoli, que non longe constructa est ab aecclesia sanctissimi ae beatissimi Cucufatis martiris Octauianensis, quod ipsi uiderunt atque legi audierunt preceptum Sancti Cucufatis cenobii predicti, quod domnus Hludoicus, rex Francorum, genitor Leutarii, regis similiter Francorum, fecit ad confirmandas res aecclesiasticas huic cenobio collatas, atque inpostmodum concedendas, et illie post multas alias res possessionum, que per eundem preceptum in iure predictae ecclesie confirmate erant, resonabat quod supradictus rex Hludoicus confirmabat atque concedebat aecclesiam Sancte Oliuae cum ipso alodio in latitudine de ipsa Guardia de Bagnariis, usque in Villam Domobuis, et in longitudine de Villa Domenio, usque ad ipsum mare, simul cum ipsis stagnis, cum decimis et primiciis, decimasque et primicias uti consuetum est ipsi loco ab antiquis temporibus accipere.>>Et ipsi sciebant uidendo et

cognoscendo supradictam aecclesiam Sancte Oliuae cum ipso alodio, sicuti supra determinatum est, simul cum ipsis stagnis in iure aecclesiae Sancti Cucufatis per hos anno.LX. retentam esse sine ulla legali interruptione. Et nos haec, qui dicimus atque testificamur, sic iurare uidimus supradictos nostros mandatores Godmarum et Guillanum, sicut in ipsis condicionibus ad quas ipsi iurauerunt resonat, et sicut hic nos testificamur atque iuramus per super adnexum iuramentum in Domino. Postquam autem isti testes testimonium suum dederunt, Gelmirus, sacer, [qui supradictum preceptum Ludoyci uidit et legi audiuit propter hoc ita testificauit: <<Ego Gelmirus sacer,] iuro per metuendum atque tremendum nomen Domini, et per altare consecratum sancte beateque Marie, matris Domini, cuius aecclesia sita est in comitatu [Barchinonense], in foro Martorelio, quod ego uidi, et legi audiui, supradictum preceptum, unde supranotati testes Godmarus et Guillara testimonium suum dederunt, et audiui quod illie resonabat quod supradictus rex Hludoicus confirmabat atque concedebat in iure aecclesie Sancti Cucufatis, aecclesiam Sancta Oliuae cum ipso alodio in latitudine de ipsa Guardia de Bagnariis usque in Villam Domabuis, et in longitudine de Villa Domenio usque ad ipsum mare, simul cum ipsis stagnis cum decimis et primiciis decimas quoque et primicias uti consuetum est ipsi loco ab antiquis temporibus accipere. Et haec supradicta omnia nosco retenta fuisse sine legali interruptione in iure Sancti Cucufatis predicti, uidendo et cognoscendo per hos .LX. annos, nullamque fraudem nullumque malum ingenium in isto testimonio impressum scio, sed secundum quod supradicti testes et ego testificati sumus uerum est, atque a nobis fideliter confirmatum per adnexum iuramentum supra atque datum in Domino.>>His autem omnibus sacramentis a testibus datis per auctoritatem legis in qua resonat, si quis cause sue cupiens accelerare propositum testem in iudicio protulerit si ille contra quem causam habet presens adfuerit, et quid in reprobacione oblatis testi opponat nescire se dixerit, res siquidem ipsa de qua agitur per oblatores testimonium testium in iure illius ad cuius partem testificauerunt iudicis quistancia contradatur, et per auctoritatem legis inter alia dicit, qua propter quaecumque res sanctis Dei basilicis aut per principum aut per quorumlibet fidelium donaciones collate repperiuntur uotiuue ac potencialiter, pro certo censetur ut in earum iure inreuocabili modo legum aeternitate firmetur, et per auctoritatem legis que inter alia insonat, nan quod .XXX. quisque annis completis absque irrupcione temporis possidet, nequaquam ulterius per repetentis calumpniam amittere potets, uerum et ubi unus possessor sine alterius domini mansoribus publice possidens per euidencia signa locum ex integro uendicare uidetur, nulla ratio sinit ut eius possessionis integritas decerpatur, unde si alter illic se per presumptiuam introduxerit nouitatem, nihil nocere poterit possessori, iudices huius negocii hec omnia suprascripta perpetualiter retinenda confirmauerunt in iure dominacionis aecclesie Sancti Cucufatis predicti in manu Guitardi, predicti abbatis, ut si quis hoc amplius iniuste mouere temptauerit, componat hec que de mala petitione legibus continentur, et .XII. libras auri purissimi cui iniusticia facta fuerit. Et insuper hoc firmum permaneat.

Acta fuit haec audientia in presentia Guisliberti, uicecomitis et Remundi, archileuite et Gondeballi Bisorensis et Alamagni Ugonis et Renardi Bonucii [et Remundi Guillelmi et Remundi Ermemiri], et Remundi de Matrona et Aenee, filii eius et Honofredi Riculfi et Riculfi de Parietibus et Almarici Aitii et Riculfi Ballomari et Viuani Poncii et Remundi Seniofredi et Audgeri et Gauceberty, filii eius et Aitii de ipsis Vallibus et Remundi Geriberti et Gontardi et Bernardi Goltredi et Bernardi Adroarii et Ermengaudi, leuite et Trasuadi, qui uocatur Domnucius, presbiter, aliorumque multorum et postmodum conscripta atque confirmata .III. kalendas augusti, anno .II. supradicti regis Henrici.

S+ Poncii Bonifilii Marci, clerici et iudicis atque canonicè Barchinonensis prepositi, qui hoc legaliter confirmauit, et potestatibus, comitibus, episcopis seu iudicibus hoc confirmari optauit, seu ceteris idoneis uiris. (*Cruz*) Berengarius, comes, (*cruz*). (*Cruz*) Guilie, comitisse. (*Cruz*) Wadallus, acsi indignus gratia Dei episcopus, *sss*. (*Cruz*) Guislibertus, leuita qui et uicecomes, (*cruz*).(*Cruz*) Hermessindis, gratia Dei comitissae, (*cruz*). *Sss*. Sisguirallus, uicecomes, *sss*. Raimundus, archileuita, (*cruz*). *Sss*. Sisfredus, iudex. S+ Gonballi Bisorensis. S+ Renardi Bonucii. S+ Remundi Gilelmi. S+ Remundi Hermemiri. S+ Remundi de Matrona. S+ Aenetie, filii eius. S+ Onofredi Riculfi. S+ Riculfi de Parietibus. S+ Amalrici Aitii. S+ Riculfi Baldomari. S+ Viuani Poncii. S+ Remundi Seniofredi Flauii. S+ Audgeri. S+ Gauzberty, filii eius. S+ Aitii de ipsis Vallibus. S+ Remundi Geriberti. S+ Gontardi. S+ Bernardi Goltredi. S+ Bernardi Adroarii. S+ Viuas, sacer et iudex. Miro, leuita, *sss*. *Sss* Sifredus, iudex; Miro, *sss*. ENEAS MIRO.

S+ Poncii Bonifilii Marci, clerici et iudicis, qui haec scripsit et *sss*. Die et anno prefixo *sss*.

1034, mayo, 6

Los albaceas de Ramon [Borrell], conde de Barcelona, entre los que se encuentra su viuda Ermesèn, <<[...] ad me pertinet [per] manumesseriam uel per meum decimum [uel] per [qualiscumque] uoces[...]>>, donaron a la iglesia de Sant Pere de Vic un alodio situado en un lugar conocido como “Ederas” (Heures), entre Sant Julià de Vilatorrada y Vilalleons.

A. Vic. ACV, Caj. 6, nº 2147.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 39

Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic*. Fasc. II, doc. 924

In Christi nomine. Ermessindis, gratia Dei comitissa, et Gomballus de Bisaura et Miro de Ostales et Bernardus Ruuir, nos qui sumus [testes] uel elemosinarii [de condam] Raimundo, comite. Certum quidem et manifestum est quia precepit nobis iam dictus comes ut scripturam donacionis fecissemus ad domus Sancti [Petri sedis] Ausonensis de ipso suo alode quod ille abebat in predicto comitatu Aus[on]ense, in locum quem dicunt Ederas, sicut et facimus, quod ei euenit per donum Borrelli, episcopus, [et per] qualicumque uoce. Et est ipse alodis, casas, casalibus, cortis, cortalibus, terris et uineis, cultum et eremum, arboribus, pomiferis et inpomiferis et pascuis et siluis et pratis et [garicis] uel quantum ad ipsum alodem pertinet omnia in omnibus cum exiis et regressis earum et cum omnibus earum afrontationibus. Quantum ergo ad predictum alodem pertinet [uel] [cum omnibus suis terminis], sic donamus nos predicti elemosinarii ad predictam ecclesiam Sancti Petri. Ego Ermessindis suprascripta quantum ad me pertinet [per] manumesseriam uel per meum decimum [uel] per [qualiscumque] uoces abere ibi debeo et nos predicti manumissores per ipsam [manumisseriam] sic iuratum uel probatum abemus asserie condiciones uel in suo iudicio [resonat]. Quod[si nos donatores] aut [ullus] omo uel femina qui contra istam scripturam donacionis uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uindicare quod impe[tit] sed maledicci[nis] super ipsum ueniat. Et [ab consorcio] Dei ecclesie extraneus fiat et cum Iuda traditore particeps sit. Et insuper quo [hactus] legibus predicta ecclesie in quadruplum componat. Et inantea ista donacio inreuocabilititer per[ma]neat.

Facta carta donacionis .II. NONAS Madii, anno .III. R[egn]ante Enrico rege. Sig+num Ermessindis, gratia Dei comitissa. Si[+num] Bernard Ruuir. Sig+num Miro de Ostales, nos simul in unum qui istam donacionem [firmamus] et firmare Rogauimus.

Gauceran sss. Sig+num Raimundus Miro. Sig+num Raimundus [.....]. Gondebaldus sss. Sss Raimundus, presbiter et monachus, qui ista carta donacione rogatus scripsi et sss subscripsi die et anno quo supra.

1035, junio, 26

El matrimonio formado por Dagoberto y Adalaizis confiesan ante la condesa Ermesèn y otros nobles que la acompañaban la falsedad de la escritura con la que retenían en su poder dos predios de tierra situados en Cornella y Les Corts, condado de Girona, y que pertenecían al monasterio vallesano de Sant Cugat.

A. Barcelona. ACA. Monacales, pergs. San Cugat, nº 187.

Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallés*. Vol. II, documento nº 542.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 55-56.

Presentibus notum sit ac futuros qu[aliter] domnus Witardus, abbas Sancti Cucuphatis cenobii Octauianensis uel qua conuenientium dedit alo[dium.....Dag]oberto Gerundensis incole et uxori eius nomine Adalaizis, et quomodo demum idem ipsi, prompto ac deuoto animo, predictum alodium in potestatem redigerium [us prout a nobis ac ab.....enim predictus] Dagobertus premissus a patre suo condam nomine Bonohomine predicto cenobio Sancti Cucuphatis per monachum cum sua simul hereditate, et sub hac occasione fecit comutacione[m predictus Bonushomo de domno Ottone], episcopo et abbate predicti cenobii, antecessoris predicti Witardis de suo alodio, ea tamen ratione, ut si de iam dicta promissione se substraxisset predicta conmutacio alo[dii nostri restitueremus abbate predicti cenobii.] Accidit autem ita subtraens uidelicet se de iam dicta promissione, et ideo predictus Witardus, abbas, in presentia multorum nobilium uirorum interpellauit Ermessindam, comitissam, ut hac [comutacio questuare] et iusticiam exinde faceret. Predicta autem comitissa hoc diligenter perquisiuit et inuenit apud predictum Dagobertum scripturam falsitatis confectam. Predictus autem Dagobertus reco[gnouit se de scriptu]ram falsitatis et esuacuauit se de ipso alodio et de omnes suos alios alodios in potestatem predicti abbatis Witardi ad iure et dominio Sancti Cucuphatis predicti simul et eius coniux predicta [..... pre]dictus autem Vuitardus, abba, misericordia postmodum motus, dedit predicto Dagoberto et eius coniugi predictae in comitatu Gerundensis, in terminio Corneliani, masum unum quod fuit Cixelani [condam.....]illi pertinentium, et cum omnes suas affrontationes. Et in uilla, que uocant Corts, alium mansum, quod ipse Dagobertus uendidit uel donauit siue securitatem firmauit predicto Sancti Cucuphato [de predictos]terminos uel affrontationes, eo conuentu ut ipsi teneret et possiderent dum uiuerent, et post obitum illorum liberum et solidum remansisset predicto cenobio Sancti Cucuphatis. His igitur [ita.....]Dagobertus necessitate famis et inopia detentus, hoc eodem alodium predictum, totum ab integre, cum omnia illorum pertinentia, solidum et liberum recuperauit ad proprium, predicto cenobio [Sancti Cucuphatis.....ego predictus] Dagobertus et uxor mea predicta Adalaiz, corde perfecto et animo uoluntario, nullius cogentis imperio nec suadentis ingenio, donamus predictos mansos et [omnia alodia que in]comitatu Gerundensis habemus uel habere debemus per ullusque uoces in omnibus omnino locis predicto cenobio, ut habitantes in eo et omnes successores illorum [liberum solidum.....possideant] et in perpetuum possidere mereantur absque ulla inquietudine. Et omnibus ita sit manifestum. Hec omnia peracta predictus Vuitardus, abbas, inspiratione diuina comp[unctus et misericordia motus] dedit ad predictum

Dagobertum et eius coniugi predicte Adalaiz, in comitatu Barchinonense, in territorio almi martiris Cucuphati, kasas, kasalibus et terra, cum orto et omnia [genera arborum] que ibidem sunt cum modiata .I. de uinea, eo conuentu, ut ips[i te]nerent et possiderent, dum uiuerent, et post obitum illorum remaneat ad unum ex filiis uel filiabus eorum, qualem elegerit [ut dum uiueret] possideat in seruitio predicti almi martiris Cucuphati. Et ita omnibus sit manifestatum. Disrumpere autem uel inmutare hanc noticiam uel donationem nulli licitum sit, quod si etiam aliquis [disrumpere uel inquieta]re temptauerit libram auri quoactus exsoluat, et inantea hec donatio f[irm]am optineat roborem.

Facta autem hec donatio constat .VI. kalendas iulii, anno .V. regni Henrici, regis.

S+m Dagoberti. S+m Adalaizis, qui hanc donationeam fecimus scribere et testibus firmare rogauimus.

(*Crismón*) Senderedus, monachus, qui hanc scedulam donationis exarator fuit sub die et anno prefixo.

[c.1035 – c.1044]

La condessa Ermesèn y su nieto el conde Ramon [Berenguer I] pactan con Ermesèn, vizcondesa de Girona, con Eneas, Miró y Amat Eldiric. La ceremonia se llevó a cabo en la catedral de Girona, encima del altar de Sant Anastasi. Presidió el juramento Berenguer, obispo de Elna, siendo Ramon Miró, Guillem Sunifred y Guillem Ramon los testigos presentados por el conde de Barcelona.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 19, nº 41.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 19, nº 41 dupl. Copia siglo XII.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 505.

[Nos testes] Reimundus Mironis et Guilelmus Seniofredi, clericus, et Guilelmus Remundi iuramus super altare quod est consecratum in honorem Sancte Anastasie, quod est situm in ecclesia Sanctae Mariae Sedis Gerunde, quia nos uidimus et audiuimus quando Ermesindis, uicecomitissa, et Aeneas Mironis et Amatus Eldrici fecerunt pliui Reimundo, comiti, per Ermessindem, comitissam, ut predicta Ermessindis diceret Reimundo, comiti, prima die iouis que fuit post festiuitatem Sancte Marie de septembris unum de quatuor placitis que scripta erant et fecisset eadem die iouis illud placitum per ipsas pignoras que tunc intrabant et per maiores. Et si prescripta Ermessindis hoc non facet eadem die iouis, tunc sequenti die dominica prima, predicta Ermessindis, uicecomitissa, cum castello Malauela, sicut tenebat et habebat per predictam Ermessindem, comitissam, sic tenderet ad iam dictum Remundum, sine enganno de predicto Reimundo. Et Aeneas et Amatus Eldrici illum honorem quem tenebant de predicta comitissa, sicut per eam habebant, sic tenderent ad iam dictum comitem usque ad iam dicta die dominica, sine enganno de predicto comite. Nos testes hoc pliui uidimus fieri in ecclesia Sancte Marie, ante altare Sancti Sepulcri. Et ego Raimundus, gratia Dei comes, protuli hos testes ad hoc iam dictum testimonium comprobendam coram Berengario, episcopo Elenensi et Guitardo, clerico et iudice et Petro Remundi et Guilelmo Guillelmi, comitis et Poncio Ugonis, comite et Ecardo Odonis et Remundo Ademari et Remundo Arnalli et Bernardo Adalberti de Nauata et Guilelmo Seniofredis de Palacio et Berengario, abbate et Guilelmo Bernardi de Cheralt et multis aliis quos nominare longum est. Berengarius Elenensis episcopus et Petrus Remundi, comes Biterrensis et Poncius Ugonis et Ecardus Odonis et Remundus Ademari iudicauerunt hoc iudicium de suprascripto pliui, ut si Ermessindis, uicecomitissa et Eneas et Amatus Eldrici auctorizassent ei ipsum pliui quod comes Remundus requirebat ab eis, predictus comes debat dare terminum sufficientem, sine dilacione, quod predicti fideiussores aberent suum guarent Ermessindem comitissam de predicto pliui, et si predicti fideiussores non recognoscebant ipsum pliui quod comes requirebat, predictus comes probaret ipsum pliui quod requirebat a iam dictis fideiussoribus, et predicti fideiussores attenderent predictum pliui sicut comes iam dictus probaret.

[c.1035 - c.1044]

Ermesèn, vizcondesa de Girona, hija de Amat y Sança, juró fidelidad a Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona, en todas sus posesiones menos en aquellas que la condesa Ermesèn tuvo en el condado y ciudad de Girona.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 22, n° 174.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 22, n° 174 dupl. Copia siglo XII.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento n° 536

Iuro ego Ermesindis femina, filia qui fui de Amato uel de Sancia femina, quod de ista ore inantea fidelis ero ad te Remundum, comitem, filium Berengarii comitis uel de Sancia, comitissa, sine fraude et malo ingenio et sine ulla deceptione ac sine engan. Ego Ermesindis predicta non dezebte te Remundum, comitem iam dictum, de tua uita nec de tuis membris que in corpore tuo aloes, set de omnibus fidelis ero tibi. Et non te dezebte de ipsa ciuitate de Barchinona, neque de ipso comitatu Barchinonensi, neque de ipso episcopatu Barchinonensi, neque de ipso onore quem odie abes de Ispania, uel inantea adquisieris, neque de ipso comitatu de Ausona, uel episcopatu Ausonensi, neque de ipsa ciuitate Minorisa, neque de ipsa ciuitate Gerunda, neque de ipso comitatu Gerundensi, neque de ipso episcopatu Gerundensi, neque de ipsis kastris vel rochas, puos eremos siue condirectos, qui infra suprascriptos comitatus sunt, (1) set de omnibus fidelis ero tibi. Et ego predicta Ermesindis haec omnia suprascripta no to tolre ad te Remundum, comitem iam dictum, senioremeum, nec ten tolre aliquid de hoc, nec ego nec aliquis homo uel homines, femina uel femine, per meum consilium nec per meum ingenium nec per aliquem meum assentimentum. Et ego Ermesindis iam dicta adiutor ero ista omnia iam dicta a tener et ad auer ad te iam dictum comitem Remundum, senioremeum, contra cunctos omnes uel feminas qui ad te Remundum, comitem iam dictum, hec omnia predicta tollere uoluerint uel aliquod de hoc tulerint, excepto hoc quod Ermesindis, comitissa, retinuit in ciuitate Gerunda uel in comitatu Gerundensi ad ipsum diem quando finiuit omnes suas querelas cum te supradicto Remundo comite, unde fidelitatem debeo illi portare in sua uita. Et postquam illa mortua fuerit, similiter adiutor ero ad te de ista omnia a tener et ad auer, sicut de omnem tuum onorem suprascriptum, per fidem, sine engan. Et ego iam dicta Ermesindis adiutor ero ad te Remundum, comitem predictum, contra cunctos omnes uel feminas unde tu iam dictus Remundus me comonras per te ipsum uel per tuum missum. Et comunir no men desuedare et adiutorium, sine tuo engan, ten fare. Et si tu iam dictus Remundus mortuus fueris, infra ipsos .XL. dies primos quod ego Ermesindis iam dicta sciam quod mortuus sis, ego Ermesindis manibus meis ad filium tuum ad quem tu dimiseris Barchinonan me comendare, aut si filium non abueris, ad ipsum ad quem tu Barchinonam dimiseris similiter o fare. Et ipsum onorem quod per te iam dictum Remundum teneo, per suam manum lo prendre, et tale sacramentum illi iurabo quale ad te iuratum abeo. Et hec omnia suprascripta, si o tenre et o atendre ego Ermesindis predicta ad te Remundum, iam dictum comitem, senioremeum, per fidem, sine engan, nisi quantum tu me absolueris de isto sacramento per tuum grad, sine forcia.

(1) *Cuatro líneas aprox. en blanco.*

1036, abril, 26

La condesa Ermesèn su nieto Ramon [Berenguer I] y su nuera Guisla, condes de Barcelona, confirmaron a la catedral de Barcelona la donación de la iglesia de Santa Eulalia, próxima a Terrassa.

B. Barcelona. ACB. *Libri Antiquitatum*, T. I, n° 3.

Ed. Marca, Pere de. *Marca Hispanica...*, documento n° 159, cols. 970-971.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 55.

[...]XXVIII. annis post quam supradicta scriptura fuit facta, VI. kalendas maii anno V. regni Henrici regis sic dedit Guilabertus Barchinonensis, episcopus praefate canonice, cum iussione et uoluntate domni Remundi, comitis, filii Sancie, quondam comitisse et Ermesindis, comitissae et Guilie, comitisse, ecclesiam Sancte Eulalie que est sita in Egara et in Terracia, [cum omnibus alodii qui sunt in Egara], id sunt, terras et uineas, cultum uel eremum, et trillas et arbores diuersi generis, fontes et aquis decursibus et oliuarias et omnia que pertinent ad supradictam ecclesiam Sancte Eulalie, que sunt iuris ecclesie Sancte Crucis Sancteque Eulalie Barchinonensis, exceptas alias ecclesias Terracie, cum illorum pertinentiis. Et Guilabertus, episcopus supradictus dedit praefate canonice, omnes uoces acquisitionum de sepulturis mortuorum hominum quas habebat uel habere debebat in ipsa claustra praefate canonice, exceptus ipsas absolutiones. Et simili modo Ermemirus, sacrista Sancte sedis Barchinonensis cum iussione praefati episcopi, et uoluntate dedit praefate canonice ipsam medietatem de ipso cimiterio de omnibus causis mortuorum que illi pertinebant aut pertinere debebant[...]

(Cruz) Guislibertus, gratia Dei episcopus. (Cruz) PETRUS, EPISCOPUS (cruz). (Cruz) Ermesindis, comitisse, qui haec dono et confirmo. S+ Ermemirus, leuita et sacrista. ARNALLUS, archileuita. (Cruz) Hermesindis, comitisse, quae haec dono et confirmo, ut omnes canonici semper Dominum exorent pro nobis et pro antecessoribus nostris Guadallo, episcopo et Remundo, comite et Berengario eius filio.

Iohannes, leuita, qui hanc cartam uenditionis atque largitionis exarauit cum duobus et superpositis sss. die et anno quo supra.

Consignada en la misma escritura del documento n° 24

1036, mayo, [22]

Ermesèn prestó a Ramon, hijo de Miró, vicario del castillo de Hostoles la cantidad de doce onzas de oro. Esta cifra en metálico debería haberla donado Ramon al monasterio de Sant Llorenç del Munt para el sufragio de misas "pro anima". No fue así por lo que Ramon debía esa cantidad a la condesa y al monasterio.

A. Barcelona. ACA, Monacales, carp. 2, perg. n° 116.

Ext.: Montserrat. AM, *Speculo* 12 (Sentmenat) n° 1.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. II, documento n° 259.

In nomine Domini. Ego Raimundus, filius Mironis Ostolensis Kastri condam debitor sum domne Ermessinde, committisse. Manifestum est enim quia debitor sum illi de duodecim uncias auri placibiles. Illa autem pro remedio sue anime dat predictas uncias aurii Sancto Laurentio martiri, cuius cenobium fundatum est in cacumine excelsiori montis supra Terracia atque seruis Dei eodem cenobio Christo famulantibus. Quapropter ego predictus Raimundus, quia in presenti exsoluere non possum predictum aurum, inpignoro predicto cenobio Beati Laurentis alodium meum proprium in potestatem Audegarii abbatis, qui eidem coenobio preessae uidetur, id est, in uno loco kasas cum solos et superpositos, ostios, ianuas, matherias, foueas et torcular, terras et uineas atque trilias simul et reuiras, cultum et incultum, meum proprium, et in alio loco kasas cum solario et curte, terras et uineas atque trilias et arbores diuersi generis, meum proprium. Aduenit autem mihi omne predictum alodium per genitorem meum Mironem condam siue per qualicumque uoce. Est namque alodium primitus prenotatum in commitatum Barchinone, in Vallense, in ualle Sancti Minati, et habet affrontaciones de parte orientis in terra Gondeballi proceris et de meridie in terra Sancti Cucuphatis cenobii, de occiduo in terra de me inpignorate et de circio in terra Gondeballi predicti. Subsequens uero alodium est in commitatum similiter Barchinone in terminibus de Kalidas ad ipso Prato siue in ipsa Ruiria, et affrontat de parte orientis in ipsa strata publica et de meridie in terra de Ermengardis, de occiduo in rio, de circio afrontat in terra et in uinea de Iozfredo, qui fuit uinditor predicti alodii. Et ipsa uinea que est in Ruiria afrontat de oriente in uinea de Sancio siue de Ermengardis et de meridie in terra et in uinea de me inpignorate uel de meos eredes, de occiduo in terra de Sancia uel de Ermengardis, de circio in terra de me inpignorate. Et alia pecia de terra afrontat de oriente in ipso margine siue in terra de Iozfredo predicto et de meridie in terra Sancti Minati uel de Seniofredo de Vilar, de occiduo in terra de Guascha, de circio in terra de Bonumir. Quantum iste affrontaciones includunt, sic inpignoro ego predictus Raimundus hec omnia, predicta alodia, iam dicto cenobio Sancti Laurentis et Audegario predicto abbati atque monachis eidem cenobio famulantibus eo conuentu et conditione, ut usque ad diem sanctum Pasche presenti anno primo ueniente abeam ego Raimundus solutes duodecim uncias predictas in auro placibile aut in res ualentes ad precium auri sine ullo ingenio predicto cenobio Sancti Laurentis et eius famulantibus qui ibi sunt uel fuerunt, ad conlaudamentum domne Ermessindis, committisse predictae et illi restituant hanc scripturam in mea potestate sine ulla more et absque ullo ingenio. Si autem ad constitutum diem ego non habuero solutam predictam peccuniam predicto cenobio, libere et absque ulla

inquietudine optineat Sanctus Laurentius et eius seruientes predicta alodia ad suo proprio iure possidendum perenniter ab ea die et deinceps. Omnes autem fructus qui interea exinde exierint usque ad prefinitum tempus integre et inuiolabiliter similiter sibi uindicent [et] habeant famulantes predicti cenobii, et predictae duodecim uncie remaneant mihi in precium pro predicto alodio. Et est manifestum. Si quis contra hanc kartam inpignorationis uenerit aut ego uenero ad inrumpendum, [non] hoc ualeat aut ualeam uindicare, set componat aut componam uobis in duplo cum omnem suam meliorationem. Et inantea firma et stabilis permaneat et semper inconuulsa.

Facta karta inpignorationis .XI[.... i]unii, anno .V. regnante [En]rico rege.

Sig+num Raimundi Mironis, qui hanc kartam inpignorationis scribere feci et testibus firmari rogavi Geriberti. Sig+num Ermengaudi Geriberti. [Sig]+num Bonifilii Sab[...]. Sig+num Gondeballi, proceris. Sig+num Amati Oldrici. Sig+num Olibani Ichilani. Sig+num Seniofredi Sabrosa. S+ [.....] sss.

S+[.....,s]acer et monachus, qui hac kartam inpignorationis scripsit et sub sss die et notato tempore.

1036, julio, 20

Ermesèn presidió junto a su nieto Ramon [Berenguer I] el acto en el que Guitard, abad de Sant Cugat, y Bernat, hijo de Hodegari, alcanzaron un acuerdo en torno a los términos de Santa Oliva, Calders y Castellet después de haber sometido la cuestión a la ordalia de “per albatum”.

A. Barcelona. ACA. Monacales, perg. San Cugat, n° 194.

B. Barcelona. ACA. Cart., f° 82v-83, n° 316.

Cf. Balari, *Orígenes*, pp.82, 94-95, 152, 158, 211, 383-385, 450 y 497.

Cf. Rovira, *Història*, III, p. 495; IV, p. 210.

Ed. Carreras, *Lo Montjuich*, ap. XVIII.

Ed. Rius, J. *Diplomatario de Sant Cugat del Vallés*. Vol. II, documento n° 545.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 55-56.

Notum sit omnibus hominibus, tam presentibus quam futuris, qualiter orta fuit contencio inter Guitardum, abbatem Sancti Cucuphatis cenobii, et Bernardum, prolem qui fuit Hodegarii, de terminos Sancte Oliue siue de ipso Kaldario et de Kastelet. Proinde uenerunt in presencia donne Ermisindis, comitisse, atque nepti suo, domno Reimundo, prolis Berengarii, comitis, procerumque suorum Guislibertus, episcopus Sancte sedis Barchinonensis et Reimundo, archileuita et Bernardus Sendredus et Fulco Geriberti et Gillelmus de Kastro Vetulo et Ermengaudus Gisadus, Bonefilio, Willelmus et fratri suo Petro et Amatus Uldrigus et Willelmus Borrellus, siue Bonefilio Suniario et Reimundo Giskafredus et Miro Lubsancio et Reimundo Ratfredus et Bernardus Gelmirus et Companno Mager, Reimundo Esimbertus et Onofredo Ricolfo, Companno Marchucio et Bonefilio, Sendredo et Willelmus Lobato et Bonopar, Willelmus, siue Geriberto, iudice et Ardenco Willelmus et Reimundus, leuita et Otto, sacer et Ermengaudus, leuita et Salomon, sacer et aliorum multorum bonorum hominum ibidem adistencium. Appetebat namque supradictus Bernardus terminum de Kastelet per ripam stangni que dicunt Kaldarii, siue per ipsum reger qui est ante Venrel, siue ante turrem Sancte Oliue usque in serra qui est supra ipsa turre. Et appetebat supradictus Guitardus, abba, terminum Sancte Oliue siue ipso Kaller de collo, qui est subtus parada que dicunt Episcopalem et per ipsas planas ultra ipso reger prope ipsa turre qui fuit de Tedbert que dicunt Beluizi, siue per ipsa gralera, et ipsum kastrum, que dicunt Kalefell, simul cum ipso stagnos que dicunt Ollero usque in ipsum mare, sicut resonat in preceptum Sancti Chucuphatis, quod domnus Ledouicus, rex Franchorum, genitor Leutarii, regis similiter franchorum, fecit ad confirmandas res ecclesiasticas huic cenobio collatas aut in postmodum concedendas. Resonabat namque in unc preceptum, quod supradictus rex Leodouicus confirmabat atque concedebat ecclesiam Sancte Oliue, cum ipso alodio in latitudine de ipsa Guardia de Bangnarias, usque in Villa Domabuis, et in longitudine de Villa Demenio, usque ad ipsum mare, simul cum ipsos stangnos. De hoc altercantes atque inter se contendentes iudicauit Gislibertus, suprascriptus episcopus, et donno Bernardus Sendredus et Fulco Geribertus, ut ex ambobus partibus misissent se sub lege, et dedissent fideiussores ut secundum sanccionem legis Libri Iudicum fecissent sibi inter se directum. Ad quem supradictus abba Guitardus prestus fuit et fideiussores dare et secundum sanccionem legis Libri Iudicum directum facere. Supradictus uero Bernardus noluit se mittere

sub iugo supradicte legis, nec ullumque alium directum facere, nisi tantum modo uerbis suis affatus est dicens: Ego nullum alium directum faciam neque recipiam, sed si uultis mittamus, singulos puerulos ad iudicium Dei Omnipotentis in aqua frigida, ut inde appareat cuius directum sit. Et nos, suprascripti Ermisindis, comitissa et Gislbertus, episcopus et Bernardus Sendredus et Fulco Geribertus, quando hec uidimus et nullum alium directum facere(1) aut pacificationem neque amodium de hoc facere non potuimus, fecimus talem conueniencia inter utrosque, ut qualiscumque ex illis puerulis suscepisset aqua, ipse qui illum pro se uicarium tradidit habuisset suprascripta omnia, sicut suprascriptum est uel piduatum fuit. Si uero ambos suscepisset aqua, diuisissent per medium suprascripta omnia piduata. Si autem ambobus euanuerint et non recipuerit illos aqua, similiter diuisissent suprascripta omnia per medium, sicut piduatum fuit ex ambobus partibus. Unde hoc firmatum et pigneratum inter illos fecerunt suprascriptum iudicium ad satatum diem in quo appauit ita: puerulum Sancti Chucuphatis cooperuit aqua, sed non retinuit. Puerum autem supradictum Bernardi nichil omnino suscepti aqua, sed uanum de superstetit. Deinde nos suprascripti uoluimus diuidere per medium suprascriptam contencionem. Et propter amorem Dei omnipotentis et precibus Bernardi suprascripti eo quod umquam nulla alterkacio aut contencio fieret inter illos, fecimus amodium inter illos ut abeat pars minima Sancti Cucuphatem, et pars maior Bernardi, sicut piduauit Gislbertus, episcopus, et Bernardus Sendredi extremum diem quando hunc amodium fecimus. In tale uidelicet racione, ut ab hodierno die uel tempora non sit illi licitum appetere nec inquietare suprascripta omnia neque de suprascriptis omnibus, unde se iachiuit in presencia suprascriptarum omnium, in potestate Guitardi, abbati, qui hec appetebat per uocem Sancti Cucuphati et suprascriptus Guitardus siue supradicta Ermisindis, comitissa, dederunt maiorem partem supradicto Bernardo, sub tali uero conuentu, ut ita est supradicta diuisio, sicut supradictum est uel terminatum. Ego namque Bernardo Hodegarii, qui hec appetebam, ex uacuo me de hoc, sicut piduatum uel difinitum fuit extrema die. De ipsa sententia, ubi crux fuit facta in ipso saxo qui ibidem est, et descendit per ipso Paladol et peruadit ad ipsa Calçada siue ad ipso Torrent ubi fuit factum karakter in saxum magnum et peruadit ad ipsam serram per ipsum Collet, qui est subtus ipsam mugam, et inde uadit per signas uel notas usque in sumitatem montis de Kalafell, et inde descendit per notas uel signas usque in ipsa mare, sicut superius insertum est, de latitudine de ipsa Guardia de Bagnarias usque in Domabui, de longitudine de Villa Domenio usque in ipsum mare, sicut piduauit Gislibertus, episcopus, et Bernardus Sendredi, extrema die quando fuit ipsa definicio, ita me exuacuo atque dimito omnes uoces quam ibidem appetebam, ut ab hodierno die uel tempore, nec ego, nec ulla posteritas mea aut ullus uiuens homo utriusque sexus licitum sit appetere uel inquietare suprascriptos terminos neque infra suprascriptos terminis. Quod si ego, Bernardus, aut aliquis uiuens homo utriusque sexus qui contra hanc definicionem uenerit aut uenero ad inrumpendum, non hoc ualeam aut ualeant uindicare quod requerit, sed in primis iram Dei omnipotentis incurrat et cum Iuda traditore in baratro inferni sit damnatus et pro temporali iudicio pronat in uinculo quantum hic resonat in quadruplum ad Sancti Cucuphati Et inantea ista deffinicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta diffinitione .XIII. kalendas agustas, anno .VI. regni Henrici, regis.

S+m Bernardus, qui hanc definitionem feci et firmare rogavi. (*Cruz*) Guislabertus, gratia Dei episcopus, (*cruz*). (*Cruz*) Ermesindis, gratia Dei comitissa, (*cruz*). Sig+num Miro Lubsantio. Sig+num Reimon Esimbertus. Sig+num Honofredus Ricolfus. Sig+num Ermengaudus. S+m Mironi. S+m Fulco, leuita. S+m Compannus, leuita, *sss*. S+m Guifred de Rubio. S+m Bernardus. *Sss*. Geribertus, iudice. S+m Amato Uldrici. Raimundus, archileuita, (*cruz*). S+m Reimundi Gischafredi.

WADALLUS, monachus, qui hanc definitionem scripsi et sub *sss* die et anno quod supra.

S+m Bernard, qui hanc definitionem feci et firmaui et firmare rogavi et nunc confirmo hec omnia, sicut superius scriptum est, et relinquo hec omnia quod iniuste detinebam, et euacuo me de omnibus uocibus quas ibi apetebam uel appetiturus eram quocumque modo in potestate Sancti Cucuphatis et supra sacro sanctum eius altare manibus meis hoc scriptum pono et relinquo hec omnia, sicut hic scriptum est, ad suum plenissimum proprium, sine ullo engan et sine ullo malo ingenio aut ulla decepcione. Propterea ut nullus unquam mee proenie aut mei generis, aut mee propinquitatis audeat hoc inquietare aut aliquomodo apetere. Quod si ego aut aliquis homo utrisque sexus aut mei generis contra hanc definitionem uel euacuacionem siue confirmacionem uenero aut uenerit pro inrumpendum quocumque modo, non hoc ualeam aut ualeat uindicare, sed componam aut componat hec omnia in duplo cum omni sua inmelioracione modo uel omnique tempore. Facta est hec definicio supradicto tempore. Et confirmacio huius reliccionis siue euacuacionis est primum facta in castello Granata, in potestate Guitardis, abbatis, in presencia Hencee Mironis et Raimundi Ricolphi, monachi, et Ermengaudi, clerici, et Gonbaldi, clerici, .III. die ante kalendas augusti. Postea uero hec supradicta confirmacio huius reliccionis siue euacuacionis est facta in ipso cenobio Sancti Cucuphatis, .II. nonas augusti, anno .XIII. regnant Aenrico, rege, presenti omni congregacione, siue supradicto abbate. S+m Bonifilii Willelmi. S+m Mironi, clerici. S+m Udalgarii. Wifred. S+m Raimundi Ysimberti.

WIFREDUS, monachus uel presbiter, qui hanc confirmacionem huius reliccionis siue euacuacionis scripsi *sss*. sub die et anno quo supra.

(1) *Tachado en el texto.*

1037, enero, 7

La condesa Ermesèn firmó junto a su nieto Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona, en un documento de donación llevada a cabo por Ramon[III], conde de Pallars.

B. Barcelona. ACA. Cancillería, *Liber Feudorum Maior*, Liber I, fº 64 c.
Ed. Miquel Rosell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 58.

Ut ita ualeat donatio sicut emtio, donacio, uero, qui per uoluntatem facta fuerit, qualem emtio, habent robore. Idcirco, in Christi nomine, ego Reimundo, gratia Dei comite, donator sum te, Garcia Ezo, et coniuge tua Ricards. Certum, quidem, et manifestum est enim quia in Dei nomine, sicut mihi placuit et palcet, nullus quoque gentis imperium nec suadentis ingenii, sed propria expontanea, hoc elegit nobis cum Deo bona uoluntas, ut carta donationis fecissem ad uos iam dictos, ita et fatio de aliquid de meum alode qui est in comitatum Palliarensis, siue infra terminos de castro Mur, ad uos iam dictos ipsam condomina de Cote, qui mihi aduenit per meum genitore. Et habet affrontaciones de parte orientis in ipsa ripa de ipsa Verneta et de meridie in ipso torrente et de occidente in ipsa sponda de Ledone et de parte uero circi in terra Ugo Mironis uel suos fratres. Quantum inter istas affrontaciones est et isti termini continent, sic dono uobis ipsam iam dictam condamina ab integrum. Et est manifestum. Si quis contra ista carta donationis uenerit ad dirumpendum, non hoc uindicet sed in duplo componat. Et inantea ista carta donationis firma consistat omnique tempore.

Facta carta donationis .VII. idus ianuarii, anno IIIIX regnante Aianrico rege. Sig+num Raimundo, comite, qui ista carta rogauit scribere et testes firmare. Sig+num Mir Mir. Sig+num Mager Senter. Sig+num Arnal Sanla. Testes Garcia Radolf et baron Ricolf et alii plures uisores et auditores sunt. Marches, iudex, qui hanc carta rogitus scripsit et sub sss die et anno que supra. Sig+num Ermessens comitissa et suo filio (1) Reimundo.

(1) *Debería decir* nepote.

1037, marzo, 10

Ermesèn aparece como signataria en un documento donde Guitard, abad del monasterio de Sant Cugat del Vallès, establecía a favor de Bernat Gelmiro el castillo de Calders.

[A]. Original perdido.

B. Barcelona. ACA, Monacales, Sant Cugat, pergs., nº 192. Copia del siglo XII.

C. Barcelona. ACA. Cart., nº 92, nº 325. Copia del s. XIII.

Ed Rius, *Cartulario de Sant Cugat del Vallès*. Vol. II, p. 202, doc. 544.

Cf. Carreras Candi, *Lo Montjuich de Barcelona*, p. 344, nota 11.

Cf. Mas, *Notes Històriques*, V, p.6, doc. CDLIII.

Cf. Balari, *Orígenes históricos*, p. 309.

Cf. Rovira i Virgili, *Història*, III, p. 493; IV, p. 234.

Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallès*. Vol. II, documento nº 544.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 55-56

Ed. Font Rius, J. M^o. *Cartas de población y franquicias de Cataluña*. Vol. I, documento nº 19.

In Dei eterni et saluatoris Christi nomine. Ego Guitardus, nutu diuino abbas, cohors quicque monachorum Sancti Cucuphatis cenobii Octauianensis donatores sumus tibi Bernardo Gelmiri. Manifestum est enim quod donamus tibi castrum Cucuphatis cenobii almi predicti ipsum uidelicet quem uocant Kaldarium, cum omnibus suis terminis siue pertinenciis, ad construendum et hedificandum atque ad populandum. Retinemus autem ad ius Sancti Cucuphatis predicti ipsam laboracionem dominicam quam modo ibi habemus uel in antea exercere potuerimus, cum omnibus suis decimis, ad proprium, et medietatem de omnes census quoscumque, cualicumque modo predictum castrum, uel possessores eiusdem conquirere potuerint. Est autem predictum castrum in comitatu Barchinone, in ipsa marcha de Penitense, in litore maris fundatum. Habet namque affrontaciones siue terminos de parte orientis in termino de kastro Kasteleto, de meridie in altitudine maris, de occiduo in termino de Berano siue in ipsa mare, de circi affrontat in termino Sanctae Oliuae siue in termino de kastro Albiniana. Quantum iste affrontaciones includunt, sic donamus tibi predictum castrum Kaldarium, cum omnibus suis adiacenciis siue pertinenciis, simul cum ipsos stagnos, et cum omnibus decimis, exceptus his quos supra memorauimus. Donamus namque tibi predictum castrum cum suis terminis, eo conuentu atque racione, ut usque ad diem decem annorum completum habeas in predicto kastro bene et firmiter unam turrem constructam alciolem et grossiorem eiusque modo ibi est; et secundum posse hedifices atque munias predictum castrum, et ad popules, hac terram ad culturam perducas. Pro hedificacione autem tua habeas medietatem in predicto kastro, et in omnia eius hedificia, siue in eius terminis tu et filii ac filie tue post te, et nepti ac nepte, siue bisnepti, hac bisnepte, unus post alium dum uixerint. Aliam uero medietatem teneas et teneant per nostrum feuum. Post mortem uero istorum, uel istarum omnium, solidum et liberum remaneat predictum castrum in iure et potestate Sancti Cucuphatis predicti et eius habitancium, absque ulla inquietudine, et sine ullo malo ingenio, cum omnia hedificia, uel cum sua melioracione. Si autem ad constitutum terminum .X. annorum turrem predictam pleniter non constructam habueris, aut tu aut ipsi qui ex predictis filiis tuis uiui fuerint, .X. untias auri dones incunctanter, aut donent predicto cenobio, et inantea cuncta perficias aut perficiant, sicut hic

insertum est. In seruitium autem Sancti Cucufatis predicti, ita semper teneas et possideas tu et omnes predicti iam dictum kastrum, ut iam non liceat tibi uel illis, aliquid de predicto kastro, aut de eius terminis, uindere nec in iure alterius alienare, nec ullum seniore[m] ex eodem aliquando facere, aut clamare, nisi me Guitardum abbatem, et monachos predicti cenobii, aut successores nostros nisi per nostrum, aut per illorum preceptum. Nos autem donatores, aut aliquis ex successoribus nostris, si aliquando, quod absit, hanc donationem infra constitutum tempus inquietare uouerimus aut uouerint non hoc ualeamus aut ualeant uindicare, sed componamus aut componant auri libras .II. Et inantea hec donacio usque ad constitutum diem plenam obtineat firmitatem. Et est manifestum.

Facta carta donacionis siue conuencionis, .VI. idus marti, anno .VI. regni Heienrici, regis.

Witardus, gratia Dei abbas.

Widisclus. Sendredus, monachus. Wifredus, monachus. Viuas, monachus. Baro, monachus. Wari, monachus. Raimundus, monachus. Guillelmus, monachus. Berengarius, monachus. Otho, monachus. Enego, monachus. Iohanes, monachus.

Ermessendis, gratia Dei comitissa. Reimundus, comes, nos qui hanc donationem uel conuentionem firmauimus et testibus firmare rogauimus.

1037, marzo, 13

La condesa Ermesèn donó a la catedral de Barcelona un alodio situado en “Avinno”(Avinyonet del Penedès) y que había pertenecido a Geribert de Sa Pera.

B. Barcelona. ACB. *Libri Antiquitatum*, T. I, nº. 3.
Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 55.

Anno .XXIX. post quam supradicta scriptura fuit facta .III. idus marcii, anno .VI. regni Henrici regis sic dedit Guilabertus, episcopus Barchinonensis prefate canonice, sextam partem omnium acquisitionum suarum mobilium rerum et immobilium que deinceps acquifierit de terris et parrochiis et decimis et placitis et dedicationibus totius sui episcopatus. Et domna Ermessindis, comitissa, solarium unum cum terris et uineis, suum proprium, quae fuerunt Geriberti de ipsa petra, que sunt in Penitense, in termino de Auinno, cum uasculis maioribus et minoribus quae sunt in predicto solarario et cum arboribus diuersi generis.

(Cruz) Guislibertus, gratia Dei episcopus. (Cruz) PETRUS, EPISCOPUS (cruz). (Cruz) Ermessindis, comitisse, qui haec dono et confirmo. S+ Ermemirus, leuita et sacrista. ARNALLUS, archileuita. (Cruz) Hermesindis, comitisse, quae haec dono et confirmo, ut omnes canonici semper Dominum exorent pro nobis et pro antecessoribus nostris Guadallo, episcopo et Remundo, comite et Berengario eius filio. Iohannes, leuita, qui hanc cartam uenditionis atque largitionis exarauit cum duobus et superpositis sss die et anno quo supra.

Consignada en la misma escritura del documento nº 24

131

1037, agosto, 3

La condesa de Barcelona Ermesèn donó al monasterio de Santa Cecília de Montserrat unas tierras localizadas junto a la iglesia de Santa Maria, en la Pineda y la Marina, condado de Girona.

[A].Original perdido. Montserrat. AAM, caj 32, legajo 19, fº 2.

B. Barcelona. BC, Ms. 729, SACM, Vol. 3, fº 12. Regesta y escatocolo del siglo XVIII, *ex A*.

C. Madrid. BPRM. Ms. 2529, Ribas, fº 106. Regesta del siglo XVIII, *ex A*.

Ed. Altés i Aguiló, F.X. <<El Diplomatarí del monestir de Santa Cecília de Montserrat>> en *Studia Monastica*. Abadia de Montserrat. Vol. 37. Fasc. 2. Año 1995, documento nº 162.

Regesta y escatocolo siglo XVIII.

La condesa Ermesindis, continuando la devoción que tenía al monasterio de Santa Cecilia, fundado en la cumbre de Montserrat, en el lugar que dizen <<Castro Marro>>, le hizo donación de unas tierras que tenía en el condado Gerundense, en la Marina , donde dizen <<Pineda>>, junto a la iglesia de Santa María, para que sus monges las posean y rueguen a Dios por el remedio de su alma y de la de su marido el conde don Raymundo.

Actum III nonas augusti anno VII regnante Enrico rege.

Se firma dicha condesa, y se subscriben, S+ Ansulfo. S+ Gaucifredo.S+ Carbonel, y Bernardo de (...).

Ratofredo presbitero la escribio.

1037, diciembre, 9

Ermesèn su nieto Ramon [Berenguer I] y Guisla, viuda del conde Berenguer [Ramon I], donaron, al monasterio de Sant Llorenç del Munt un alodio donde habían sido edificados tres altares dedicados a santa María, sant Gabriel y sant Cristòfor abandonados hasta ahora y que debían ser reconstruidos.

A.Barcelona. ACA, Monacals, carp. 1, perg. nº 43.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. II, documento nº 264.

In nomine Domini. Ego Ermessindis, gratia Dei commitissa, et Raimundus, gratia Dei comes et marchio, filius condam Berengarii, commitis, necnon et Guisla, commitissa, nos simul in unum donatores sumus Sancto Laurentio martiri, cuius coenobium fundatum est in cacumine excelsiori montis supra Terraciam. Donamus namque prefato coenobio Sancti Laurenti predicti aliquod alodium, in quo antiquitus tria altaria erecta habentur, Sanctae uidelicet Dei genitricis Mariae et Sancti Gabrielis archangeli atque Sancti martiris Christofori. Locus namque est humilis et desertus atque destitutus et ad hedificandum aptus. Est autem predictum alodium in commitatum Barchinonae in adiacentias de Terracia, locum quem dicunt Sanctum Christoforum. Habet namque afrontationes predictum alodium de parte orientis in alodio de Guadamir Luula et de heredes suos, de meridie in strada, de occiduo in alodio de Guadamiro presbitero, de circio in alodio de conmite. Quantum iste afrontationes includunt, sic donamus prefato cenobio predictum alodium ab omni integritate, cum exiis et regressiis suis, siue cum omnibus pertinentiis pro redemptione animarum nostrarum, ut in Dei nomine presentes et futuri seruuli Sancti Laurentis predicti semper et per eum liberam habeant potestatem predictum alodium habendi, tenendi, construendi atque hedificandi, et in perpetuum possidendi absque deruptione ullius mortalis. Et est manifestum. Si quis contra hanc kartam helemosinariam uel largitionis uenerit pro inrumpendum, non hoc ualeat uindicare aut eam inquietare uoluerit, non hoc ualeat uindicare set componat in quadruplum. Et inantea firma et stabilis permaneat et semper inconuulsa.

Facta karta helemosinaria .V. idus decembris, anno .VII. regnante Rodberto rege.

Sig+num Ermessindis, gratia Dei comitissa. (*Cruz*) Raimundus, gratia Dei comes et marchio. (*Cruz*) Guisla, commitissa, nos, qui hanc kartam helemosinariam rogauimus scribere et testibus firmare. Sig+num Gondeballi. (*Cruz*) Reimundus, comes. Sig+num Amati Oldrici. Sig+num Udalgarii. Sig+num Seniofredi Aspega.

Guifredus, sacer et monachus, qui hanc kartam helemosinariam scripsit et sub sss die et notato tempore.

[1038, febrero, 9]

Ermesèn asistió a la ceremonia de traslado (copia) del testamento de su difunto hijo Berenguer [Ramon I], conde de Barcelona, y que fue ordenada por el obispo y abad Oliba.

A. Vic. ACV, cajón 9, *Episcopologio*, II, nº 36.

B. Ed. Ripoll, *Domni Berengarii Barcinonensis comitis testamentum* (Vic, 1821), p. 8.

Ed. Bofarull., *Condes vindicados*, Vol. I, pp. 252-254.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 127.

Ed. Udina i Abelló, Antoni. *Els testaments dels comtes de Barcelona i dels reis de la Corona d'Aragó: de Guifré Borrell a Joan II*. Fundació Noguera. Barcelona, 2001, doc. nº 8

Hec est translacio ultimi testamenti Berengarii, gracia Dei comitis et marchionis, fideliter translata ab Olibano, episcopo, et cuncta katerua kanonicorum sedis Sancti Petri, in presencia Ermesindis, comitisse, et nobilium terre, scilicet, Eriballi, episcopi, Aenee Mironis, Berengarii Atonis, Ermengaudi Bernardi, Amati Eldrici, Guillelmi, archidiaconi, Adalberti, prepositi, aliorumque multorum, in presencia testium subterius roboratorum, ordinantibus iudicibus Guifredo Ausonense et Guifredo Gerundense atque Geraldo, hac de causa, ut, si incuria uel casu perditum fuerit testamentum prenotatum cum testibus supterius anotandis, hec translacio ueridice facta credantur, ut perpetim confirmetur predictae Sancte Sedi, uel aliis sanctis Dei baselicis, quod concessum est eis a prefato comite et marchione. Sic namque incipit textus scripture predicti testamenti:

In nomine Domini. Ego Berengarius, gratia Dei comes et marchio, cupiens pergere Romam ad uisitanda limina beatorum apostolorum Petri et Pauli aliorumque sanctorum Dei, ob metum mortis mee, hoc testamentum fieri decreui, ut si, in isto itinere aut antequam alium testamentum faciam, mors mihi aduenerit quicquid per hoc testamentum alligatum est de rebus meis et de substantia mea, ita permaneat ordinatum et stabilitum quemadmodum subterius est anotatum. Volo autem ut sint helemosinarii mei Guadallus, gratia Dei episcopus Barchinonensis, et Gondballus Bisorensis et Eriballus, uicescomes et Bernardus Guifredi. Precipio namque supradictis meis helemosinariis, ut ita faciant de rebus meis quemadmodum inuenerint ordinatum in isto testamento, et ita facultatem meam distribuunt. In primis concedo ad domum Sancte Crucis Sedis Barchinonensis ipsum alodium quod habeo et retineo in territorio Barchinone, in loco uocitato Prouincialibus, uel quod habeo prope amnem Bissocium, quod fuit et debet esse predictae Sedis. Et reddo ad prelibatam Sedem et ad domum Sancti Cucuphatis Octauianense cenobium ipsum castrum Auinnionium cum finibus et terminis et pertinentiis eius quod est in comitatu Barchinonensi infra terminos de Olerdula, in Penitense. Et reddo ad prelibatam Sedem Sanctae Crucis ipsum alodium quod debet esse sui iuris infra terminos Egare sive Terraciae. Et concedo ad domum Sancti Petri Sedis Ausonensis ipsum meum alodium de Hederes. Et reddo ad prelibatam Sedem Sancti Petri aecclesiam Sancti Baudilii cum omnibus suis pertinentiis, ad integritatem, quod est in comitatu Ausone, prope terminum castris Luciani, quomodo tenebat Arnulfus episcopus, cum omnibus terminis eius. Et concedo ad filium meum maiorem, cui nomen est Reimundus, ipsam ciuitatem de Gerunda et ipsum comitatum Gerundensem et cum ipso episcopatu et cum finibus et terminis et adiacentiis eius. Et concedo eidem supradicto filio

meo ipsam ciuitatem de Barchinona cum ipso episcopatu integro et ipsum comitatum usque ad flumen Lubricatum. Et concedo ad filium meum Sancium ipsum comitatum Barchinonensem cum ipsa ciuitate de Olerdula, de flumine Lubricato usque ad paganorum terram cum ipsis meis dominicaturis et cum ipsis obsequiis hominum omnium qui ibi habitant. Haec omnia si[c] habeat Sancius supradictus filius meus sub obsequio et baiulia filii mei Remundi predicti. Et concedo ad uxorem meam Guiliam, comitissam, ipsum comitatum Ausonensem cum ipso episcopatu et cum ipsis hominibus et ipsis dominicaturis, ut haec omnia habeat si uirum non aprehenderit cum filio suo Gilelmo, quem ex ea genui; si autem alium uirum aprehenderit remaneant hec omnia supradicto filio meo et suo Guilelmo, ita ut ipse hec omnia abeat sub obsequio et baiulia filii mei Remundi predicti. Similiter sit supradictus filius meus Guilelmus, cum omnibus rebus que illi dimitto in obsequio et baiulia predicti filii mei Remundi, si mater sua uirum non aprehenderit. Post obitum autem predictae Guilie, omnia que illi dimitto concedo filio meo supradicto Guilelmo, sub prescripto ordine, si uiuus fuerit. Si autem uiuus non fuerit remaneant hec omnia ad supradictum filium meum Remundum. Hec autem omnia quae in isto testamento resonant, sic iubeo conseruari et stabilita permanere, quemadmodum superius ordinata sunt. Concedo autem omnes meas mobiles res quaecunq[ue] inueniri potuerint ad supradictam uxorem meam, Guiliam comitissam, ad suum proprium.

Actum est hoc .III. kalendas nouembris. Anno .II. regni Henrici, regis.

(*Cruz*)Berengarius, comes, (*cruz*). Wadaldus acsi indignus gratia Dei episcopus, *sss*. Sig+num Olibani Mironis. Sig+num Remundi Guifredi. Sig+num Mironis Guifredi. Sig+num Ermengaudi Geriberti. Isti predicti firmauerunt supradictum testamentum, aliqui subscriptionibus, aliqui signis sollicitis punctatim.

Eriballus, episcopus, (*cruz*). Wuilielmus, archidiaconus, (*cruz*). Adalbertus, leuita qui et prepositus, *sss*. Geraldus, ypodiaconus atque iudex, cuius hactu hec translatio fideliter perfecta est qui et sub *sss*. Remundus Guifredi, *sss*. Ermemirus, sacerdos, sub *sss*. Ermengaudus, leuita, *sss*. Bernardus, subdiaconus et canonicus prefate Sedis, *sss*. Benedictus, subdiaconus, *sss*. Guilelmus, subdiaconus, sig+num, notarius uero predicti testamenti tali modo firmavit eum.

S+ Poncii, cognomento Bonifilii, clerici et iudicis, qui haec scripsit et *sss*, cum ipsa rasura ubi dicit III kalendas, sub die et anno prefixo *sss*.

1038, agosto, 21

La condesa Ermesèn presidió el pleito que enfrentó a la mitra de Vic con la casa vizcondal de Cardona por la posesión del castillo de Calaf.

[A]. Original perdido. Cardona. AEC, XIII, nº 53.

Ed. Valls i Taberner, *La primera dinastía vescomtal de Cardona*, EUC, XVI, (1931), pp. 125-126.

Cf. Moncada, *Episcopologio*, I, pp. 264-266.

Cf. Pasqual, *Monumenta*, III, 54 y 291.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 130.

Notum sit omnibus presentibus et futuris qualiter Fulco uicescomes ad uicem matris sue et suo fratrisque sui Eribaldi, episcopi (querelauit se de) Sede Vico dompno pontifici Olibe et subdito sibi clero, id est Wilielmo archidiachono, Suniario archileuite et ceteris ibi Deo seruiantibus, presentibus senioribus atque nobilibus Ermesindam, scilicet comitissam et Wifredum Confluentanum, Mironem Ostolensem simul omnes alios quorum nomina reperiuntur in scriptura quam index conscripsit Bonefilium Marci, iudicibus uero prefatum Bonefilium et fratrem eius Guilielmum, Guifredum Ausonensem et Sendredum Cerdaniensem. Querelauit autem se de Borrello, episcopo, ipsius antecessore, quod iniuste tulisset de eorum iure castrum Calaf cum auloaudibus et terminis sibi competentibus, protulitque chartam quam Reimundus condam comes et uxor eius Ermesindis fecerant patri suo Reimundo condam uicecomiti. Ad hec iam dictus pontifex, quamuis multi multa obicerent prefate carte, ostendit scripturam quam prefatus comes et uxor eius fecerant katedrali ecclesie Sancti Petri Sedis Vicho de iam dicto castro cum alaudibus et terminis sibi pertinentibus. Cumque lecta et relecta fuisset, prefatus uicescomes astruebat queniam antequam hec carta fuisset facta, pater suus condam Reimundus, uicescomes, tenuis set hec omnia per supra taxatam cartam, et sui iuri defendisset. Supradicti uero iudices iudicauerunt ut, si prefatus uicescomes supradicta probaret, recte predicta omnia iuri eorum restituerentur. Post circulum uero dierum et intergectum aliquanti temporis spatium, conuenerunt uterque dominus, uidelicet, Oliba, pontifex, et Eribaldus, episcopus, et mater eius Enguncia fraterque ipsius supradictus Fulco, uicescomes, in locum Segarre in predicto castro Calaf, circa ecclesiam beati Iacobi apostoli, presentibus multis bonis ominibus, id est, Guilielmus, abba de Cardona et Ermemirum de Castrum Montedon et filii ipsius Berengarium et Isimbertum et Guilielmum Onofredum et Onofredum Dachoni et Suniarium Arnaldi et Suniarium Randulfi et Odoni frater eius et Bonifilium de Falcus et multis aliis atque iudicibus, id est, prefatum Guifredum Ausonensis et Adalbertum sacerdotem, quoque et iudicem Salomonem. Et ostendit Eribaldus, episcopus et Fulco, uicescomes, sufficientem sibi probationem, scilicet, Mironem Artalis de Colonico et Ermemirum Guilarani et Goltredum de Pugo retundo et Seniofredum Touensem et filium eius Reimundum et quamplures alios, paratos se esse proferentes iurare super altare Sancti Petri Sede Vico, quod ipsi presentaliter fuissent et per se uidissent et audissent quando prefatus condam Reimundus, uicescomes, per se ipsum legit suam cartam in locum quem dicunt Lauinera et peruenit cum omnibus nobis per ipsum terminum usque ad Parietos altos, et inde peruenimus cum eo usque ad turrem Unifredi, presbiteri et sic cum eo peruenimus usque ad solarium Randimiri et inde peruenimus usque ad Benam pilosam, semper de loco in locum

lapides superponentes et terra sulcantes; et ab illo die quisquis infra os terminos laorauit ad nomen eius fecit, et qui noluit facere eum inde egecit, omnem decimam laborationis inde accepit. Et si aliquis infra os terminos aliquam capturam ceruorum fecit, quartam partem sibi dedit. Nec permisit infra os terminos quemquam laborando perficere nisi ad suum nomen. Et ita prefatam omnem terram tenuit dum uixerit, et sic eam sibi uendicauit. Igitur ego prefatus Oliba, episcopus, his me circumseptum testibus undique cernens, nec possit ultra resultare quin omnem ueritatem recognoscerem que ab eis dicebatur. Euacuo iuri meo cum omni clero michi comisso Deo militanti in Sede Vico de predicto castro Calaf omnibus alaudibus et terminis sibi pertinentibus, ut nec ego, nec aliquis meorum successorum omnia predicta repetere audeat. Quod qui fecerit, et de suo proprio, prescripta omnia in duplo componat. Et hec mea profesio uel euacuacio perenniter ualitura consistat.

Facta professione uel euacuacione XII kalendarum septembrium, anno VIII regnante rege Eienrico.

Oliba, episcopus, *sss.* Guifredus, leuita qui et iudex, sub *sss.* Guifredus, leuita, *sss.* Galindus, sacricustos, *sss.* qui hanc profesionem uel euacuacionem fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Suniarium Arnaldum. Sig+num Atsuniaro. Sig+num Eraldum. Reimundus, clericus, *sss.* Adalbertus, iudex, *sss.* Salamon, sacer et iudex, *sss.* Petrus, leuita, *sss.* Arnallus, monachus, *sss.*

Durandus, sacer, qui hanc profesionem uel euacuacionem rogatus scripsit, et *sss.* die et anno quod supra.

1038, agosto, 31

La condesa Ermesèn acompañada por su nieto Ramon [Berenguer I], obispos e importantes miembros de la nobleza presidió la ceremonia de consagración de la catedral de Vic.

A. Vic. ACV, Cajón 37, nº 73.

B. Vic. ACV. *Liber Dotacionum*, fº 6. Cópia del s. XII.

C. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, nº 24. Cópia de 1215.

D. Vic. ACV. Moncada. *Episcopologio de Vich*, Vol. I, fº 15.

Ed. Flórez. *España Sagrada*, Vol. XXVIII, ap, XIII, pp. 282-285.

Ed. Villanueva. *Viage*, Vol. VI, ap. XXVI, pp. 294 -298.

Ed. Migne. *Patrologia Latina*, Vol. 142, cols 603-608.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp.56-58.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 133.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...* p. 226.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep Mª (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera, documento nº 265

Anno Incarnationis dominice millesimo .XXX.º .VIII.º Era millesima .LXX.ª .VI.ª inditione .V.ª Venit domnus Guifredus, sanctae prime sedis Narbonensis archiepiscopus, uir excellentis ingenii et sapientiae singularis, ad sedem beati Petri apostolorum principis aecclesiae Ausonensis, atque cum eo episcoporum suae dioceseos uenerabile collegium, cum katerua premaxima diuersi ordinis clericorum, occurrente simul uarie dignitatis ac utriusque sexus grandi multitudine populorum, ad consecrandam eiusdem sedis basilicam, in honore beatorum apostolorum Petri et Pauli constructam. Agebantur autem haec sub potentatu et presentia domnae Ermessindis, comitissae, diuinae legis operatricis magnificae, suique nepotis domni Raimundi, comitis et marchionis, pueri egregie indolis. Horum uero numerosa kateruatim profluens congeries aduocatorum, et conuentus reuerendorum, quem supra retulimus, presulum, facta sunt instinctu et industria mentisque deuotione paratissima domni Oliuae, prefatae sedis uenerandi pontificis, qui eandem ecclesiam strenuiter a solo ceptam, multisque sumptibus et labore perfectam, diuersis sanctorum pignoribus undecunque contractis, ad sanctitatis cumulum perhornauit, atque cum precellentissimo episcoporum agmine et sacro plebis ordine, diuina se iuuante gratia, dedicauit. Denique his, de quo supra retulimus, domnus Guifredus, ecclesiae Narbonensis archipresul eximius, et multimodis laudibus efferendus, pontificum sibi assistentium corus, iocunde celebritatis laudibus perpulcrae solutis, diuinique consumato fine misterii, hanc constitutionis dotem eidem ecclesie contulerunt, eaque perpetua lege ualituram pontificali censura promulgauerunt. In nomine summi et incomutabilis Dei et Saluatoris nostri Ihesuchristi, ego Guifredus, primae sedis Narbonensis archiepiscopus et Oliba, pontifex Ausonensis et Berengarius Elenensis et Guislabertus Barchinonensis et Eriballus Urgellensis et Guifredus Carchassonensis, uno animo et indiuisa sententia, simul omnes hanc dotem corroborationis sanctae matri ecclesie Ausonensi, in honore beatorum apostolorum Petri et Pauli, fundatae et consecrate, concedimus et confirmamus, et ut inrefragabili iuris perpetuitate inconuulsa permaneat, sub diuini nominis obtestatione et nostri ordinis auctoritate, sancimus. In primis eandem ecclesiam statuimus esse omnino liberam. Nec cuiuscunque seruicii qualibet executione

obnoxiam. Omnes ecclesias uel uniuersa predia, quantacunque uel ubicunque quorumlibet fidelium dono sibi iuste concessa uel usque in perpetuum iuste concedenda, libere teneat et secure possideat, ea uidelicet, quae actenus habuit et nunc habet uel quicquid in omnibus mortalium temporibus habuerit. Terciam partem de redditibus ecclesiarum uel siluarum, aut de pratis aut eremis siue rafteris, uel quos huius patriae uulgus tercios absolute uocat, quemadmodum hucusque habuit uel habere debuit, uel etiam pascuarios undecunque habet uel habere debet, ut in perpetuum sine quorumlibet impedimento possideat, confirmamus, et ut semper habeat statuimus. Monetam publicam suae regionis et toloneum de mercatis ipsius loci, et Minorisae, ut semper obtineat, omnimodo roboramus. Interdicimus quoque, iuxta statuta sanctorum canonum et auctoritatem antiquorum patrum, ut nullus quorumlibet pontificum infra fines ipsius episcopatus ecclesiam consecrare, uel penitentes eiusdem episcopii suscipere, nec eius clericos ordinare presummat, nisi forte presul prenominatae sedis assensum spontanee prebeat. Nemo predia ipsius ecclesiae, ubicunque debita illi nouerit, celare audeat, sed mox ubi cognouerit, ad profectum illius confestim manifestare non pigeat. Nullus princeps, nulla quelibet potestas magna uel parua, nec aliquis cuiuscunque dignitatis aut sexus, aut ordinis homo terminos ipsius episcopatus adbreuiare presummat, nec ad damnum prefate sedis quolibet modo transferre uel alienare contendat. Terminus uero totius episcopatus Sanctae Ausonensis ecclesiae incipit a finibus Bergitani et conscendit usque in montem qui dicitur Eramala et usque in montem Surroca et uenit usque ad pratum Campi Rotundi uaditque per ipsam serram sicut aquae diuertunt usque ad Gurni. Deinde ascendit ad Petram Lauandi atque per ipsam rupem de Latione descenditque usque in fluuium Tezer et peruenit usque ad Plantaticios, qui terminus est inter Gerundensem et terminos Ausoris usque in riuum Ausoris. Conscendit quoque per ipsam serram usque in Ierundellam, deinde per ipsam uiam, quae uenit ad Bellam Pollam, et progreditur usque ad terminos qui sunt inter Iohannet et ipsam Elzetam et uenit in finibus Arbutie et inde ascendit usque ad cacumen Montis qui dicitur Sen et usque ad Calm, quae dicitur Eramala, et peruenit usque in collem Montis Nigri. Deinde ad riuum Congusti uenitque ad castellum Bertillis, et usque super rupem Sancti Ienesii, et inde ad Montem Sancti Saturnini et ad montem Caluum atque inde protenditur usque ad Montem Serratam. Progreditur autem per medios terminos, qui sunt inter marchiam Barchinonensem et Ausonensem, sicut diuiduntur ipse marchiae, et uadit usque in castrum quod dicitur Cheralt et pergit per mediam diuisionem ipsarum marchiarum usque in fluuium Sigorim. Similiter ab eo latere, quod superius scriptum est, in finibus Bergitani uadit ipse terminus inter marchiam Ausonensem et marchiam Bergitanensem, sicut diuiduntur ipse marchie, et pergit usque in fluuium Sigorim. De ipsa quoque terra uel uniuersis ecclesiis aut parrochiis, uel qualibuscunque prediis, quae ad canonicam eiusdem sedis beati Petri apostoli pertinent, uidelicet, quae hodie iuste possidet uel abhinc per uniuersa tempora iuste possederit uel adquisierit, per auctoritatem beati Petri apostolorum principis, et per ordinem nostrum excommunicamus et interdicimus, excepto quantum frater et coepiscopus noster dominus Oliba soluerit; ut nullus homo cuiuslibet potestatis aut sexus aut ordinis aliquid inde audeat tollere aut alienare, uel ad damnum predictae canonicae quolibet modo transferre uel comutare. Hoc ipsum uero, quod iuris ipsius canonicae fore dinoscitur eo tenore obligamus, ut quemadmodum supra dictum est, quicquid exinde prefatus pontifex Oliba soluerit, solutum permaneat, quicquid soluere noluerit excommunicatum pontificali censura persistat. Igitur hanc uniuersam nostrae constitutionis dotem superius promulgatam perhenni lege ualituram censemus, omnemque hominem illam obseruantem, et ut stabilis permaneat adiuuantem pro posse, benedicimus, et ut

diuturnitatem uitae presentis et perpetuitatem semper manentis obtineat, preobtamus. Statuimus autem sub diuini iudicii obtestatione et anathematis interdictione, ut si quislibet homo cuiuscunque potestatis aut ordinis hanc dirumpere uel uiolare nisus fuerit, aut dirumperit aut uiolauerit, hic de parte Dei omnipotentis et beati Petri apostoli, omniumque sanctorum et nostra excommunicatus permneat, et a conuentu sanctae ecclesiae et omnium christianorum alienus existat, tartareisque uinculis innodatus inferorum poenas aeternaliter sentiat. Quod si ab incepto desistat et digna penitudine simul et emendatione satisfaciat, ab hac excommunicatione soluatur. Et hec nostra constitutio inrefragabilis et inconuulsa perpetualiter habeatur.

Actum est hoc in sede beatorum apostolorum Petri et Pauli .II. kalendarum septimbrium. Anno .VIII. regni regis Henrici. Raimbaldus, Arelatensis archiepiscopus. Poncius, Aquensis archiepiscopus.

Scriptum manu Ermemiri, eiusdem sedis canonici et presbiteri, ad uicem Arnaldi Oliuae, pontificis notarii.

Guifredus, sancte Narbonensis ecclesie archiepiscopus, qui hanc ecclesiam nostre metropolis dedicaui et *sss.* (*Cruz*) Oliba, episcopus Sig+num. (*Cruz*) Guislibertus, gratia Dei Barchinonensis episcopus (*cruz*). Eriballus, (*cruz*) episcopus. Arnallus, archipresbiter. Wilielmus, archidiaconus *sss.* Godeballo de Bisaura. Folco, uicecomite (*cruz*). Reimundus, comes et marchio (*cruz*). Adalbertus, leuita qui et prepositus *sss.* (*Cruz*) Ermessindis, gratia Dei comitissa. (*Cruz*) Wifredus, gratia Dei Charcassonensis presul (*cruz*). (*Cruz*) Petrus, episcopus (*cruz*). (*Cruz*) Arnallus, episcopus(*cruz*). (*Cruz*) Berengarius, nutu Dei sanctae Elnensis ecclesiae praesul, hec suprascripta confirmo (*cruz*). (*Cruz*) Bernardus, gratia Dei episcopus Coseranensis (*cruz*). *Sss* Bernardus subscripsit. Girallus, uicescomes *sss.*

Ermemirus, quamuis indignus sacerdos, qui in supradicto anno uel die scripsit hec que superius dicta sunt, sub iussu prefatorum pontificum et procerum et comite Remundo et sub *sss.*

1038, septiembre, 21

Ermesèn, condesa, preside el acto de consagración de la seo de Girona.

A. Girona. ACG, pergs. ss. IX-XII, carp. 2, nº 45.

B. Girona. ACG, *Libre verd* ffº. 106r-107r, ex A.

Ed. *Marca Hispanica*, ap. 218, cols. 1065-1066, ex B.

Ed. Sáenz de Aguirre, J. *Collectio maxima Conciliorum omnium Hispaniae et novi orbis* 4, pp. 398-399, Roma 1753-1755,

Ed. Mansi, J.D. *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, vol. 19, cols. 581-585. Florencia-Venecia 1759-1798. Ed. Flórez. *España Sagrada*. Vol. 43, ap. 29, pp. 432-437.

Ed. Tejada, J. *Colección de cánones* III, pp. 87-90, Madrid 1859.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 58.

Cf. Martí, Ramón. *Col.lecció diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 224.

Quoniam sanctae religionis diuinique, cultus uerum sumumque extat proprium incesanter, in ofensoque calle ad suae proeuctionis tendere gradum supeditante caterua Deo religiose militantium uirorum, quorum unanimitas inhianter estuat optatum et eternitatis adipisci gaudium, utile duximus et necessarium ut quicumque Christicolarum aeternae beatitudinis cupit percipere regnum, primitus summopere studeat Sanctae Matris Ecclesiae inuiolate corroborando obseruare statum, quae ubiuis terrarum humanae salutis extat initium. Unde quoniam quidem nil in humanis rebus ex omni parti constat perfectum, et ad capacenda eterna, minus idonea inuenitur rationalis anima sorde peccatorum pro extirpanda, effugandaque propagine mortalitatis animae conglutinatae amore temporalium rerum. Conuenit infitus sexus utruisque coetus in Gerundensem urbem ad uenerabilem genitricis Dei Mariae sedis Ecclesiae dedicationem. Quam uero dedicationem Domna Ermessindis, comitissa, Dei amatrix, sanctaeque religionis seruatrix, ac magnificus et uenerabilis sedis prefatae presul, Domnus uidelicet Petrus, undique euocatis aliarum ecclesiarum pontificibus rogauerunt fieri. Dignum siquidem erat ut post consumptionem ecclesiae quam caeperant afundamentis decenter renouare, eiusdem dedicationem accelerarent priusquam mors improuisa accideret. Hac scilicet spe ut pro temporali dono ecclesiae domum eternam in celis edificatam interuentu beatae Mariae a Christo postmodum laeti ac securi acciperent bonorum omnium retributore. Nam et domos in quibus qui Deo militare cuperent cannonice uiuerent predicta Ermessindis uenerabilis comitissa frater quoque eius antistes magnificus Domnus uidelicet Petrus, ea spe qua praedictum est domno Raimundo comite ac marchione ex truxerunt. Quibus non solum de rebus ecclesiasticis, sed etiam de suis ad in comune uiuendum ita sufficienter dederunt, ut absque excusatione et in sanctis locis frequentiam habere, et diuinum officium possent peragere. Tali quippe facto immitati sunt dominum qui populo israeli promittens felicitatis gaudia terrena, priusquam ad haec peruenissent, paut in itinere, ut maiora se postmodum accepturos certcuis sperarent, qui iam in eundo sufficienter uitae necessaria percipiebant. Sic sis praedicta comitissa Dei timorata, et antistes inclitus frater ipsius cum Raimundo comite clerum ecclesiae ipsius in praesenti uita rebus sustentant necessariis quasi in uia, ut facilius ad promissa perueniant celestia quae dudum per promissionis terram fuerant figurata. Ita etiam tam ipsi quam et predicti pontifices uniuersas prefatae ecclesiae facultates tam et congregationis eiusdem cannonice cum utrumque una sit Ecclesia propter fidei unitatem, et

alterum utriusque diuersum uideatur habere nomen pro melius uiuendi consuetudine, sub benedictionis perpetuae premio confirmauere, et nihil hominus maledictionis uinculo innodauerunt eternae, ut quisquis aliquid prefatae ecclesiae, uel canonicae temptauerit minure, ac presumpserit ui retinere, primitus Dei omnipotentis iram percipiat, deinde ecclesiasticae sit societatis exclusus conuentione. Quin etiam possessio ipsius, si quam uidere habetur, cum ipso depereat, itaque ad nihilum deueniat cum eis qui tali uisi fuerint patrocinari, ut quandoque infeliciter ipsius infelicem maligni spiritus ingredientem rapiant animam, et cum proditore Domini, et eis qui dixerunt domino Deo recede a nobis, scientiam uiarum tuarum nolumus, perpetuis estuandi auerni et ignibus concremandus, et uermibus flammiumis depascendus, nisi priusquam defungatur, respiscat, et haec quae tulit uel iniuste possedit canonica satisfactione aut pontificis prenominatae sedis uel cleri ipsius assensu uel auctoritate restituerit. Pontificem uero praelibatae sedis, domnum scilicet Petrum, ac sororem eius Ermessindem, comitissam, necnon etiam dictum eius Raimundum comitem eius nepotem, ut diu, et beate uiuant, Dei clementiam exoramus suplices, quos uere eiusdem ecclesiae nouimus fundatores ac accerrimos defensores, et nunc esse, et affuturos Deum humo tenus exoptulamus. His ergo expeditis, quicumque a predictarum rerum rapacitate, sicut predictum est manus continuerit, aut relaxauerit illicita possessione, uel etiam easdem res de suis bonis auxerint, praesentis uitae longaeua comulentur sanitate, et cum luce caruerint presenti, ditentur felicitate celesti. Inter haec uero religiosi Pontifices, domnus scilicet Guifredus sanctae prime sedis Narbonensis archiepiscopus huiusque sedis antistes illustrissimus regalique stirpe satus ac etiam Deo dilectus et populo, summisque uirtutum meritis aequiparandus Oliua, iure pro debito Ausonensis episcopus. Necnon et egregius domnus Heribaldus, Urgellitanus episcopus, atque etiam sanctae religionis amator domnus Bernardus, Coseranensis episcopus. Praesulque Guilabertus illustris et praeclarus Barchinonensis episcopus, pius in omnibus, hisque pari uoto coniunctus domnus Berengarius, Ellenensis episcopus, similique assensu Guifredus, Carchasonensis episcopus, quim etiam conuersionis bonae fama notus omnibus Arnaldus, Magalonensis episcopus. Admonuerunt sane ut quicumque cupit cum fidelibus caelestis uitae [h]ereditate perfrui, nihil de rebus ecclesiae, quae regali seu apostolicali auctoritate, siue per uota fidelium sedi iam dictae sunt collatae, [uel erunt] scriptis, aut collatione quacumque, furtim teneat, aut ui qualiuet minuat, seu quod non optamus sacrilego ausu diripiat et eos quos furtiue, seu dolose nouerit tenere pontifici aut clero eius istius sedis publicare, non differat. Alioqui huius institutionis seuatorem, caelestis patriae optauerunt fieri sortitorem. E contra quippe rebellem in ignibus perpetuis stabilem. Ut uero liquiduis pateat nostrae dispositionis series, nec posteros quadam confusione quicquam de predictis moueat, succinte et compendiose necnon et absolute cuncta ad explicanda utile et pernecessarium duximus, ut concludendo diffiniat. Huius dotis quidem corroboratores. In primis admitimus ut irrefragabili perpetuitate ea quae hac continentur dote, eorum pontificali auctoritate confirmata sub diuina obtestatione eorum sacrati ordinis absque inquietudine permaneant inconuulsa, scilicet, omnes ecclesiae, uel uniuersa predia, quantacumque uel ubicumque quorumlibet Deo deuote militantium uirorum dono iuste sanctae matris ecclesiae sunt concessa, uel in perpetuum absolute erunt concedenda, cum siluis, et pratis, cultis uel incultis, aut horum pascuariis, undecumque habet, uel habere debet aut habuit, siue rafigis, uel monetis aut teloneis, uel piscatoriis, stagnis, aut salinariis locis, uel maritimis piscariis et nauium mercimoniis, siue naufragiis, quae cuncta noscitur habere mater ecclesia iam sepe prenominatae sedis, siue in comitatu Gerundensi, uel Bisuldunensi, aut Empuritanensi, necnon etiam Petralatensi, absque

ambiguitate. Verumptamen huius dotis confirmatores hi sunt, uidelicet uenerabilis primae Narbonensis sedis archiepiscopus Guifredus, Oliua Ausonensis sedis episcopus, Arnaldus, Magalonensis episcopus, Berengarius, Elnensis episcopus, Bernardus, Cosoranensis episcopus, Eriballus, Urgellitanus episcopus, Guifredus, Carchasonensis episcopus, Guilabertus, Barchinonensis episcopus. Obsecrante et corroborante ineffabilis pietatis Petro episcopo huius sedis fundatore largissimo. Qui canonum auctoritate fulti hanc conllaundo confirmant, et confirmando obseruare praedicant, sic quidem ut si quis quicquam de prelibatis presumpserit minuere, aut minuendo surripere, aut surripiendo retinere, Deum primitus flexis poplitibus lacrimabiliter exorantis, ut Dei iram incurrat, et Plutonis regna possideat, et a sacrosanctis matris ecclesiae liminibus sequestratus abscedat, nullamque cum fidelibus portionem obtineat, qui matrem ecclesiam infestis nisibus opprimere captat. Ne uero praeternittam quoddam, et proprium [h]ereditarioque iure perpetualiter possidendum, et ut ita dicam, tertiam partem de supra taxatis refigis, et monetis, aut teloneis uel piscatoriis, stagnis, siue pascuariis, nauiumque mercimoniis, quod actenus uisa est sancta ecclesia possidere in predictis comitatibus regali, siue apostolicali censura. Quibus uero terminibus summa contineatur huius episcopatus patet omnibus, equidem his quatuor comitatibus, Gerundensi, Bisuldunensi, Empuritanensi, Petralatensi, cum eorum finibus, propriisque terminibus. Istius quidem dotis pagina .XI. kalendas octobris.

Facta, et a praedictis Patribus confirmata est anno dominicae quidem incarnationis M°XXX°VIII. Indictione V^a. Era .M^a.LXX.VI. Regni Enrici gloriosi regis .VIII°.

Oliua, episcopus(*cruz*). (*Cruz*) Berengarius, episcopus. (*Cruz*) Guifredus, sancte Narbonensis ecclesie archiepiscopus, qui hanc ecclesiam nostre diocesis dedicauit, (*cruz*). (*Cruz*) Petrus, episcopus. (*Cruz*) Eriballus, episcopus. (*Cruz*) Arnaldus, episcopus.

(*Cruz*) Sig+num Ermessendis, comitissae, quae eadem die ad honorem Dei et matris ecclesiae trescentas auri contulit uncias ad auream construendam tabulam (*Cruz*).

1039, febrero, 9

La condesa Ermesèn renunció a sus derechos sobre el alodio de Heures. De esta manera, los ejecutores testamentarios del conde Berenguer [Ramon I] pudieron donar dicha propiedad a la seo de Vic tal y como había sido fijado en su testamento.

A. Vic. ACV, caj. 9, *Episcopologio*, II, nº 44.

Cf. Bofarull, *Condes vindicados*, Vol. I, p.251.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, documento nº 128.

In Dei nomine. Ego Heriballus, gratia Dei episcopus, et Gonballus de Besora et Bernardus Guifredi, nos qui sumus helemosinarii de quondam Berengario comite. Certum quidem et manifestum est quia precepit nobis iam dictus comes, ut scripturam donationis fecissemus ad domum Sancti Petri Sedis Ausonensis, de ipso suo alaude quod ille habebat in predicto comitatu Ausonense, in locum quem dicunt Ederas, sicuti et facimus. Quod ei euenit per genitorem uel per qualicumque uoce. Et est ipsud alaude, casas, casalibus, cortis, corticalibus, terris et uineis, cultum et herenum, arboribus pomiferis et impomiferis, et pascuis, et siluis, et pratis, et garricis, uel quantum ad ipsum alaudem pertinet omnia in omnibus, cum exiis et regressiis earum, et cum omnibus earum afrontationibus. Quantum ergo ad predictum alaudem pertinet cum omnibus suis terminis, sic donamus nos predicti helemosinarii ad predictam ecclesiam Sedis Sancti Petri, uel ad ipsam canonicam eiusdem Sedis. Ego uero Ermessindis, gratia Dei comitissa, quantum ad me pertinet, uel quantum ibidem habere debeo totum ibi concedo, sine ulla retinentia. Et nos, suprascripti manumissores, quantum ad nos pertinet, per ipsam manumissoriam totum ab integrum ibi concedimus uel donamus. Quod si nos donatores aut ulla persona hominum uenerit contra hanc scripturam donationis ad inrumpendum, non hoc ualeat uendicare quod petierit, sed ueniat supra ipsum maledictionem Dei, et extraneus fiat aliminibus sancte Dei ecclesiae, et particeps sit cum Iuda traditore; et insuper quo hactenus legibus predictae ecclesie quadruplum componat. Et inantea haec donatio inreuocabiliter firma et stabilis perseueret modo uel omni tempore.

Facta hec carta donationis .V. idus febroarii, anno .VIII^o. regni Enrici regis.

Sig+num Ermessindis, gratia Dei comitissa. Eriballus, episcopus, (*cruz*). Sig+num Gonballus de Besora. Sig+num Bernardi Guifredi, nos simul in unum qui hanc donationem fecimus et firmuimus firmarique rogauimus.

ISARNUS, YPODIACHONUS, qui hanc cartam donationis scripsit, et sub *sss* in prefato die uel anno quod supra.

1039, julio, 23

Ermesèn y su nieto Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona donaron al monasterio de Sant Llorenç del Munt el alodio de Ullastrell, su iglesia, diezmos y pertenencias, el alodio de Castellar, el alodio situado entre los términos de “Terracie”(Terrassa), “Lacera” (Sant Llorenç Savall), “Sancti Minati” (Sentmenat), “Arraona” (Arraona), “Riorubio” (Rubi) y “Oleastrello” (Ullastrell) y las primicias y tascas del bosque situado sobre la villa de “Mata de Pera” (Matadepera).

A. Barcelona. ACA, Monacales, carp. 2, perg. n° 125.

B. Barcelona. ACA. Monacales de Hacienda, Vol. 802 ff° 3-4.

Ext.: Montserrat. Archivo de la Abadía de Montserrat, *Speculo* f° 2v-3.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. II, documento n° 290.

In nomine Domini. Ego Ermessindis, gratia Dei potens commitissa, simul et Reimundus, nutu diuino commes et marchio, filius condam Berengarii diue memorie commitis atque marchionis, donatores sumus Beato Laurentio almo martiri, cuius monasterium situm est in cacumine excelsiori montis supra Terracia. Per hanc scripturam donationis donamus predicto coenobio alodium nostrum proprium, ipsam scilicet uillam quae dicitur Oleastrello cum ipsa ecclesia iam dicti Oleastrelli cum decimis et primiciis et oblationibus earum, terris namque et uineis, casis et curtibus cum solis et superpositis, ortis et pratis ac pascuis, siluis et garricis et cum omnibus diriuationibus aquarum earumque decursis, cultum quoque et eremum, pronum et plenum, quantum pertinet ad predictam uillam Oleastrelli uel quantum ibi tenuit et possedit condam Senegundis femina per quascunque uoces. Et in alio loco donamus predicto coenobio Sancti Laurenti ipsum castrum de Castelar et in ipsum alodium de Castelar, in terris et in uineis, in casis et in curtibus, in pratis et in pascuis, in siluis et in garricis, in molinis et in aquarum decursis, in cultum et in eremum, in pronum et in plenum, in omnia et in omnibus et in omnem ipsum, alodium, quod est infra terminos Terracie et de Lacera et de Sancti Minati et de Arraona et de Riorubio et de Oleastrello, quod pertinet ad predictum Castelar cum omnibus illorum afrontacionibus, quantum scilicet ibi emi ego Ermessindis, predicta comitissa, de Guilelmo Monte Catanensi atque de uxore eius nomine Adaledis. Et in alio loco donamus simul predicto coenobio Sancti Laurenti ipsas decimas et tascas atque primicias cum ipso boscho de Terracia, qui est super ipsa uilla de Mata de Pera, totum ab integrum. Sunt namque predicta haec omnia in comitatu Barchinonensi in uariis locis positti et aduenerunt nobis per comparatione iam dicti Guilelmi Montis Catanensi et per comparacione uxoris illius Adaledis supradicte sine per ullaque uoces. Afrontat enim predicta omnia de Oleastrello cum ipsa ecclesia Oleastrelli predicti; de parte orientis in ipso termino castru Riui Rubensis et protenduntur usque ad ipsum terminum Castru Episcopalis sedis Sanctae Crucis, de meridie in iam dicto Castro Episcopale et uadit inde usque ad terminum de Voltrera ad ipsum, scilicet, locum de ipsa aqua de Masurgs, de occiduo in ipsa aqua de Masurgs et peruadit usque ad ipso riuo de Mazanes et ascendit per terminum de Oulesa usque ad terminum de Terracia, de circio in termino de iam dicta Terracia et protenditur usque in termino iam dicti castru Riui Rubensis. Et ipsa donatio de predictas decimas et tascas atque primitias cum supradicto boscho afrontat de parte orientis in ipso boscho Sancti

Laurenti predicti, de meridie in termino de ipsa uilla de Mata de Pera, de occiduo in ipsa serra de Lodmon uel in ipsa speluncha de Achilela, de circio in ipsa speluncha de Venceuala usque ad ipsos curtilos de Fornels protendendo. Quantum iste afrontationes uel termini includunt, sic donamus supradicta omnia predicto coenobio Sancti Laurenti totum ab integrum, cum exiis et regressiis earum, pro redemptione animarum nostrarum ac remissione peccatorum sine pro anima domni Reimundi, bone memorie condam potentissimi marchionis seu etiam et pro anima Berengarii, condam commitis filii eius predicti. Et est manifestum. Ut in Dei nomine ab ac die et deinceps libere et potencialiter serui Sancti Laurenti predicti et omnes successores eorum teneant suprascripta omnia ad ius proprium Sancti Laurenti predicti et in perpetuum possideant. Quod si nos donatores aut aliquis cuiuscunque persone homo contra hanc cartam elemosinariam uel largitionis uenerimus aut uenerit pro inrumpendum aut eam disrumpere uoluerimus aut disrumperit, non hoc ualeamus aut ualeat uendicare set componamus aut componat suprascripta omnia in duplo cum sua melioratione. Et inantea hec donatio firma et stabilis permaneat semper et omni tempore.

Facta carta elemosinaria uel largitionis .X. kalendas augusti, anno .VIII. regni Henrici regis.

Sig+num Ermessindis, gratia Dei commitissa. Reimundus. Sig+num Reimundi, gratia Dei commitis et marchionis, qui hanc cartam elemosinariam fieri iussimus et firmauimus atque testibus firmari rogauimus.

Reimundus. (*Cruz*) Bernardus. Sig+num Amati Oldrici. S+ Guilelmi, sacerdoti. Sig+num Guilelmi Borrelli. Sig+num Udalgeri Bonucii. Sig+num Berengarii Reimundi. (*Cruz*) Petrus, leuita. Sig+num Gonballi Bisorensis. Sig+num Arnalli Bonucii. Sig+num Guilelmi. Sig+num Guitardi Bonucii. Sig+num Bernardi. Sig+num Guadamiri Guiliuonsi. Sig+num Bonifilii. S+ Gerbertus (*cruz*). Sig+num Umberti. S+ Erouigius, sacer(*cruz*).
Guifredus, sacer et monachus, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

1039, septiembre, 12

Ermesèn actuó junto a otros importantes hombres como albacea testamentaria de Bernat Rovira quien donó a la canonjía de Sant Pere de Vic un alodio situado en Boadella.

[A] Original perdido.

B. Vic. ACV. *Liber Dotationum*, fº 142. Copia siglo XIII

Cf. Pladevall, Antoni. <<Els orígens de la família Montcada>>.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatario i escrits literaris...*, documento nº 141.

In nomine Domini. Nos Oliba, episcopus, et Eriballus, episcopus, necnon et domna Ermessindis, gratia Dei comitissa, atque Poncius caputscole et Arnallus, archipresbiter, et Reimundus, archileuita, uel Udalgarii, qui sumus elemosinarii de condam Bernardi Ruuiri, donatores sumus ad ipsam canonicam Sancti Petri ecclesie Ausonensis Sedis Vico. Manifestum est enim quia precepit nobis condam Bernardi, ut scripturam donacionis fecissemus, ad canonicam prescriptam sicuti et facimus de ipsum suum alodium quod ille in comitatu Minorise habebat, in locum quem dicunt Buadella, Id est, turre, cum manso et molino, et terciam partem de alio, casas, curtes, terras et uineas, cum tinas uel tonnas, et cum cuncta alia omnia quod prescriptus condam Bernardus ibi habebat, tenebat uel possidebat, totum ab integrum, quantum dici uel nominari potest; ut ipse episcopus et canonici intercedant pro illum ad Dominum, et ut ipse episcopus eum absoluat. Et est ipse alodium in comitatu Minorise, et habet affrontaciones de oriente in Puio de Auro, de meridie in ciuitate Minorisa, de occiduo in castro Sancti Mathei, de parte uero circii in castrum Sorisa. Quantum iste tote affrontaciones includunt, sicut superius scriptum est, sic donamus nos iam dicti elemosinarii suprascriptum alodium, cum terminis et affrontacionibus suis, et exiis uel regressiis earum, totum ab integrum, omnia et in omnibus, sicut superius scriptum est, et sicut predictus Bernardus nobis iniunxit, uel comendauit, et nos asserie condicionis pariter iuratum uel probatum habemus, ordinantibus iudicibus sicut lex est, ut canonica Sancti Petri Sedis Vico semper possideat hoc, sine inquietudine ullius hominis. Quod si nos donatores aut ullus homo uel femina qui contra ista donatione uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uendicare quod requisierit, set cum Iuda Scariot partem obtineat in inferno, et insuper in duplo componat cum omnia sua melioracione. Et inantea ista donatione in omnibus obtineat roborem.

Facta ista donatione .II. idus septembris, anno .VIII. regni Henrici, rege.

(Cruz) Ermessindis, Dei gratia comitissa. Sig+num Udalgarii. Oliba, episcopus, S+. Arnallus, archipresbiter, sss.

Adrouarius, leuita, qui ista scriptura donationis scripsit rogatus, die et anno quo supra.

1039, noviembre, 2

Ermèsèn, <<[...] qui michi aduenit per impignorationem et propter mea regia potestate aut per ullas [quae] uoces[...]>>, vendió al matrimonio Guifred y Guisla un alodio con tierras y casas próximo a Sant Iscle de Bages.

A. Barcelona. ACA, Monacales, perg. Sant Benet de Bages, carp. 6, nº 256.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 59.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p. 224.

In Dei nomine. Ego Ermessindis, gratia Dei comitissa, uinditrice sum uobis Guifredus et uxor tuae Guila emptores. Per hanc scriptura uinditionis meae uindo uobis kasas in duos loccos et terras cultas uel ermas et modiatas una de uinea qui michi aduenit per impignorationem et propter mea regia potestate aut per ullas [quae] uoces. Et est ipsa haec omnia in chomitatum Minorisa, in campo Bages, propter domum Sancti Aziscli et affrontad de orientis in strada publica, de meridie in domum Sancti Aziscli, de occiduo in uinea de Ermomir, de circi in alaude de Gersins. Quantum in istas .III. afrontationes includunt, sic uindo uobis ipsa haec omnia tota ab integrum, cum exios et regressios earum, in propter precium uncias .II. de auro. Et est manifestum. Quod si ego uinditrice aut ullusque omo contra hanc ista carta uinditionis uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uindicare [sunt] et componat uobis in duplo cum suam immeliorationem. Et inantea ista carta uinditionis firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uinditionis [IIII] nonas nouembris, anno .VIII. regnante Aiarigo rege.

Sig+num Ermessindis, qui ista carta uindicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Eribaldus.

Sig+num Chompang. Sig+num Arnall. Sig+num Amad.

[.....], sacer, scripsit et sss die et anno quod supra

1040, junio, 3

La condesa Ermesèn aparece como signataria en el documento donde se recoge la donación realizada por Otger, abad de Sant Llorenç del Munt, a favor de Amill y de su esposa.

[A] Original perdido.

B. Montserrat. AM, Plandolit año 1039.

Montserrat. AM, *Speculo* 4 (Terraça) nº 45.

Cf. Ferrando, *Sant Vicenç* 35 (cita *Speculo*).

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. II, documento nº 300.

In nomine Domini. Ego Odgarius, gratia Dei abba, cum cuncta congregatione monachorum Sancti Laurentis coenobii donatores sumus tibi Amelio et uxori tue Garduze. Per hanc scripturam donacionis donamus uobis alodium Sancti Laurentis predicti legitime franchum, casa, uidelicet, cum solos et superpositos siue casalibus cum omnia uascula qui ibidem sunt maiora cum minora, terras namque et uineas pariter et trilias cum arboribus diaersi generis, cultum pariter et eremum pronumque et planum, regos et subtus regos cum deriuacionibus aquarum earumque decursis. Sunt autem predicta omnia in duos locos separata in comitatum Barchinone in termino de Iuncheres siue in termino Terracie, et in alio loco infra termino Terracie in Rio Mulnello. Habet namque afrontaciones predictum alodium quod est in termino de Iuncheres siue in termino Terracie in locum quem dicunt Sobarbar siue in Porzanos de parte orientis in alodio Sancti Laurentis predicti siue in alodio de filiis Luponis condam, de meridie in torrente siue in alodio Bonucii Iohanis, de occiduo in alodio predicti Bonucii, de circio in alodio Sancte Marie cenobii Riopulli et in alodio predicti Bonucii siue in alodio Sancti Laurentis predicti. Et ipsum alodium, quod est in Rio Mulnello, afrontat de oriente in torrente, de meridie in alodio commitale, de occiduo in alodio quod fuit de Guitero condam, de circio in alodio similiter predicti Guitero. Quantum iste afrontaciones includunt, sic donamus uobis predicta omnia totum ab integrum cum exiis et regressiis earum. Addimus etiam uobis in ac donacione ostalliatas duas in Oleastrello cum omne illarum censum, moltonos uidelicet duos et sestarios .IIII. ordei et .IIII.or sestarios uini et sestario .I. frumenti, ad qualem mensura homines ipsi dare debent, pro beneficio quod prescriptum alodium uos predicto coenobio donastis. Donamus autem uobis prefata omnia eo conuentu atque racione, ut uos ambo, dum uiui fueritis, teneatis predicta omnia sine blandimento ullius hominis uel derupcione et per unumquemque annum pro recognitione donetis libram unam de cera predicto cenobio, post mortem uero uestrum amborum, solida et libera remaneant utraque omnia predicta predicto cenobio Sancti Laurentis absque ulla inquietudine. Quod si nos donatores aut aliquis ex successoribus nostris siue cuiuscunque persone homo contra hanc cartam donacionis uenerimus aut uenerit pro inrumpendum aut eam diruperit, non hoc ualeamus aut ualeat uendicare set componamus aut componat uobis cum sua melioracione. Et inantea firma et stabilis permaneat et semper inconuulsa.

Facta carta donacionis .III. nonas iunii, anno .VIII. regni Henrici regis.

Odgarius, gratia Dei abba *sss.* (*Cruz*) Ermessindis, gratia Dei commitissa. Undisclus, monachus. Reimundus, monachus (*señal*). S+ Ermumirus, monachus. Remundus Seniofret, monachus. *Sss* Amatus, monachus. S+ Ato, monachus. S+ Ballomarus, monachus. S+ Poncius, monachus. *Sss* Guitardus, monachus. Petrus, monachus. Ioannes, monachus. Miro, monachus. Reimundus, monachus. S+ Gerallus, monachus. Guifredus, sacer et monachus, qui hanc cartam donationis scripsit et sub *sss* die et notato tempore cum litteras fusas et emendatas in linea .III. et .VIII. ut supra.

1040, octubre, 22

Ermesèn es elegida albacea testamentaria por Eribau, obispo de Urgell, quien temiendo próxima su muerte dictó sus últimas voluntades.

A. Girona. ADG, Pia Almoina, Fornells nº 40.

B.Urgell. ACU, Liber dotaliorum ecclesie Urgellensis, vol. I, ffº. 20 r-v, doc. 27. Copia del s. XIII, ex A ?.

Ed. Botet, J. <<Testamento de Eriballo, obispo de Urgel>>, *Revista de Gerona*, nº 9 (1885), pp. 248-254 ex. A.

Ed. Baraut, Cebrià. <<Els documents dels anys 1036-1050, de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell>>, *Urgellia* 5 (1982), ap. 527, pp. 63-66, ex A-B.

Ed. Baraut, Cebrià. <<Documents del segle XI>>. *Urgellia*, Vol.V, documento nº 527.

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 233.

Ed. Feliu, Gaspar -Salrach, Josep Mª (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 286.

In Dei omnipotentis Patris et Filli et Sancti Spiritus nomine. Ego Heribaldus, gratia Dei episcopus licet indignus, timens ne mortis mihi contingat euentus, ordino de meis rebus. Idcirco precor amicos meos suscriptos ut, si mors mihi contigerit antequam alium faciam testamentum, sint mei aduocati elemosinarii in comitatibus Gerunde, Ausone, Minorise seu Cardonae atque Urgelli necnon et Barchinonae Ermessindis, comitissa et Raimundus, archidiaconus Gerundensis et Guilelmus, abbas Sancti Vincentii Cardonensis et Adalbertus Seniulfi et Bonifilius de Falcs et de comitatu Urgellensi domnus Arnaldus Mironis et Erimannus Mironis et Senfredus sacrista et Aureolus, clericus. Isti supradicti sint elemosinarii atque distributores facultatum ac rerum mearum sicut ordino, et eis per istud testamentum iniungo. In primis dimitto sedi Urgellensis ecclesiae beatae et gloriosae uirginis Mariae seu eius canonicae alodium de Tenes cum fisco et parrochia ipsa et cum omnibus sibi pertinentibus. Et si quis de proximis meis uoluerit tollere aut tulerit aut tolli mandauerit, aut quocumque modo contradixerit, per quod faciat perdere, emenddet in duplum predictae sedi et canonicae de mea hereditate. Deinde dimitto sedi Gerundensi ecclesiae sacrae et perpetuae uirginis Mariae eiusque canonicae alodium de Pera, quod fuit quondam Bremundi pro anima eiusdem. Ipsius ecclesiae quoque Sancti Vincentii, quae est apud castrum Cardonae; dimitto alodium de Fornells ab integro atque alodium quod est in Colonico, quod fuit Raustani clerici, post mortem iudicis Guifredi, atque alodium de Palatio ab integro, id est, terras et uineas cum .IIIIor. molinis, quae sunt ad ipsum collum, et omnes uineas et terras quas emi intra terminos castri Cardonensis. Et intra terminos castelli Mullose primicias et decimas alodii fui de Prats. Et monasterio Sancti Petri Castro Serris, ecclesiam Sanctae Mariae Ville Nouae, cum primitiis et decimis, et offerendis caeterisque oblationibus, et alodium prati Narbonensis quod erit Amalrici de post mortem Eralli. Et monasterio Sancti Benedicti apud Baias, alodium de Calcina, post mortem Eralli. Cenobio etiam Sanctae Mariae Riuipolcentis uineas quas Bremundus frater meus reliquit ei per suum testamentum. Et ecclesiae Sancti Vincentii de castro Falcs duas modiatas uinearum ad ipsum gradum. Et Erallo Guadalli, alodium de Villari, et alodium quod in Samaluz comparauit, post mortem uero eius remaneat ecclesie de castro Tagamanent ad uictum clericorum eius. Meum autem mobile quod habeo apud Gerundam presbiteris eiusdem sedis Sanctae Mariae, ut intercedant ad Dominum pro me, et annonam quam

habeo in Fornellis cum porcis et uolatilibus canonicae sedis predictae Sanctae Mariae. Et de blato quod habeo in castro Lupeti modios .V. canonicae Sancti Petri sedis Vici, et alios .V. de monasterio Sancto Petri de Castro Serris, et presbiteris qui sunt intra terminos iamdicti castri, quartas singulas. Et annonam quam habeo apud castrum Tagament, ecclesiae eiusdem clericis, et de annona quam habeo in Cardona .C. modios canonicae Sancti Vincentii et .L^a. in elemosinis pauperum. Et annonam quam habeo in marchia Segarrae, clericis qui sunt in mea terra in eadem marchia quartas singulas. Et annonam quam apud Sanauiam, habeo et Iessonam atque Celsonam singulos modios ad eorundem locorum clericos. Aliud autem quod remanet simul cum ipso uino, et tonnis, et cubis, atque ciuibus, et cum omnibus quaeque inuenta fuerint, tam in predictis locis, quam in omni episcopatu Sanctae Mariae, excepto hoc quod nominatim aliud precepero, totum distribui iubeo canonicae Sanctae Mariae Sedis Vici episcopatus mei. Et caldere quas habeo in Sanauia seu in predicta Sede, cum urceolis et concis ex earamento remaneant ipsius Sedis canonicae. Superpellitium quoque meum cum pellitia remaneat Aureolo iam dicte Sedis clerico, Presbiteris uero eiusdem Sedis distribuantur alii mei panni atque indumentum quatinus pro me quotidie precentur Deum. Anulum quidem qui fuit comitis Ermengaudi iubeo dari episcopo meo successori ut remuneret oratione sui animam meam comitisque Ermengaudi. Anulum autem qui fuit Arnaldi Mironis, detur Oliuae episcopo sedis Ausonensis. Anulum cum petra Alba qui fuit comitis Ermengaudi, dimitto episcopo Gerundensi. Anulum quoque habens petram rubeam episcopo Barchinonensi. Anulum insuper in quo est caput hominis signatum episcopo Ripacurcensi. Et alodium de Fornelets cum ipso de Villa Rubea sint pro debito quod debeo manumissoribus Bernardi Ruir seu pro aliis debitis, et pro debito Guifredi iudicis Gerunde, et castrum de Lanera post mortem Guifredi Ellemari, si legitimum filium non habuerit, sit canonicae sedis Sanctae Marie episcopatus mei. Et ipsum uicecomitatum de Ausona simul cum castro de Cardona, et castro de Alos, et cum omnibus meis aliis castris, omnique meo honore, simul cum omnibus fisci et alodis quae habeo in cunctis locis simul cum castris et parrochiis, excepto hoc quod supra testatum est et excepto hoc quod subter hic testatum est et excepto episcopatu quod teneo, et excepto archidiaconatu sedis Gerundae, et excepto castro Colonico cum eius castellania et terras, dimitto Raimundo fratris mei Fulconis filio. Quem cum suo honore in potestatem Dei et sanctorum eius et in baiuliam domni Arnaldi Mironis laxo. Alteri autem filio fratris mei Fulconis qui minor est, quem nutrit Bonifilio de Falces, dimitto castrum de Colonico cum castellania et cum omnibus quae sunt intra castellaniam. Sed si quis de istis fratribus mortuus fuerit non relinquens filium legitimum omnem suum honorem alteri qui superstes fuerit dimittat. Quod si ambo mortui fuerint absque legitimis filiis omnis eorum honor Heribaldo Amaltrudis meae sororis filio remaneat. Et si eundem Heribaldum mori contigerit, dimittat omnem suum honorem alteri suo fratri Guitardo et, si ipse mortuus fuerit, dimittat omnem honorem suum fratri suo qui eum superuixerit. Similiter quisquis ex ipsis moritur absque dubio relinquat omnem suum honorem alteri qui eum superuixerit. Sed quicumque eorum ipsum honorem adquisierit atque habuerit usque ad .Xm. III^{or}. aetatis suae annos sit cum ipso honore in baiulia supra dicti Arnaldi Mironis. Pannos autem meos quos habeo apud Cardonam cuiuscumque sint speciei, dimitto domni Sancti Vincentii eiusdem castri, et candelabra mea cum conca et urceolo argenteo, Sanctae Mariae mei sedi dimitto. Praeter haec quaecumque de meis rebus mobilibus inueniri possint omnia donentur ecclesiae Sancti Vincetii Cardonensis oppidi, exceptis uestimentis quae donentur pro meis debitis simul cum predicto alodio quod iam habeo

dimissum pro debito siue Bernardi Ruir manumissoribus seu pro illo debito quod Guitredo iudici Gerundensi debeo uel aliis quibus libet quibus debitor sum.

Unde precor suprascriptos omnes manumissores quos aduocati et contestor eos per omnipotentem Dominum uiuorum ac mortuorum ut si mors me occupauerit non tudent distribuere omnes facultates meas ita sicut institui et per istud testamentum ordinaui. Quod si tardauerint et per aliquam fraudem aut negligentiam infra .VI. menses sacerdoti uel testibus secundum legem non publicauerint, in hoc presenti seculo et futuro eterni districti iudicis condempnentur iudicio. Insuper autem quecumque persona huius testationis mee ordinationem ruperit aut fecerit rupi, mutauerit aut fecerit mutari, minuerit aut fecerit minui, falsauerit aut fecerit falsari, excommunicationis sententia feriat perenni et anatematizatus sortiatur similem penam cum Iuda proditore Domini in profundissimo stagno inferni.

Actum est autem huius testamenti scriptum .XI^o. kalendas nouembris, anno .X^o. regnante Henrico rege.

Sig+num Arnaldi Mironis. Sig+num Senfredi de Cardona. Sig+num Onofredi Dachonis. Sig+num Bonifilii de Falcs. Wilelmus, abba Sancti Vincencii. Eriballus, episcopus (*cruz*).

Borrelus, scolasticus, hoc testamentum scripsit die et anno quod supra sss.

[c.1041- c.1043]

Mir, hijo de Ermengarda, juró fidelidad a Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona, en todos sus territorios, incluido el condado y ciudad de Girona, lugar donde respetaría la autoridad de la condesa Ermesèn hasta su muerte.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp 20, nº 81.

B. Barcelona. ACA Cancillería, pergs Ramón Berenguer I, carp. 20, nº 81 dupl. Copia del siglo XII.

C. Barcelona. ACA, Cancillería, *Liber Feudorum*, fº 322. [Copia de final de siglo XII perdida.].

Ed. Carreras Candi, *Lo Montjuich*, doc. 14.

Ed. Rosell, Miquel. *Liber Feudorum*, I, doc. 297.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 61.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep Mª. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 307.

Iuro ego Mir, filius qui fui de Ermeniadis femina, quia de ista hora inantea fidelis ero ad Reimundo, comite Barchinonense, filius qui fuit de Sancia, comitissa et ad Helisabet, comitissa de ista hora inantea, sine fraude et malo inienio et sine deceptione de iam dicto Reimundo et predicta Helisabet, comitissa. Ego Miro suprascriptus de ista hora inantea no dezebre iam dicto Raimundo, comite, neque iam dicta Helisabet ,comitissa, de ipsa ciuitate que dicunt Barchinona, neque de ipso comitatu que dicunt Barchinonense, neque de ipsa marcha de Barchinona, neque de ipsa ciuitate que dicunt Minorisa, neque de ipso comitatu que dicunt Ausona, neque de ipsa ciuitate que dicunt Gerunda, neque de ipso comitatu que dicunt Gerundense, post mortem Ermessindis, comitissa, neque de ipsos castros et castellos, neque de ipsas rocas et puios, neque de ipsa terra qui infra ipsos comitatos sunt uel infra illos terminos de predictos comitatos. Ego Miro suprascriptus de ista omnia suprascripta no'ls en tolre ni non o lo tolre ad Raimundo suprascripto nec ad Elisabet suprascripta, nec ego Miro suprascriptus, nec homines nec feminas per meum consilium neque per meum ingenium. Adiutor ero ego Miro suprascriptus de ista omnia suprascripta ad tener et abere ad Raimon suprascripto, et ad Elisabet suprascripta contra cunctos homines aut hominem, feminas aut feminam, ad Raimon et Elisabet suprascriptos tollere uoluerint aut tulerint ista omnia suprascripta aut de istis omnibus suprascriptis. Sicut superius scriptum est, si o tenre et o atenre ad Raimon et Elisabet suprascriptos ego Miro suprascriptus, sine malo ingenio et sine decepcione de predicto Raimundo et Elisabet suprascripta, si o tenre et o atendre. Sic me adiuuet Deus et ista merita sanctorum. Et ipsa ciuitate de Olerdola, simul cum ipsos castellos uel castros qui in ipsa ciuitate sunt aut inantea erunt, siue ipsam estaticam quod comes debet ibi abere, ego suprascriptus Miro non uos o tolre ne uos en tolre ne no uos o deuedare ad te Raimon et Elisabet suprascriptos, nec ego, nec homo nec homines, femina uel feminas, per meum consilium nec per meum ingenium. Et si fuerit homo uel homines, femina uel feminas, qui a uos suprascriptos Raimon et Elisabet tollere uoluerit aut uoluerint, tollere aut tulerint, aut deuedauerit uel deuedauerint, suprascripta omnia aut de suprascriptis omnibus, de ipsis uel de ipso unde me comonuertis, societatem non habebō cum ipsis uel cum ipso, aut ipsas uel cum ipsa, donec supradicta omnia in integrum recuperauissetis.

[c.1041- c.1043]

La vizcondesa de Cardona, Guilla, juró fidelidad a los condes de Barcelona Ramon [Berenguer I] y su esposa Elisabet en todas sus posesiones menos en aquellas propiedades que eran de Ermesèn en los condados de Barcelona y Osona así como el derecho de estancia en el castillo de Tagamanent.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, nº. 66.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, nº.66 dupl. Copia del s. XII.

[C]. Barcelona. ACA, Cancillería, *Liber Feudorum Maior*, fº 224. Copia de final del segle XII perdida.

Ed. a. Miquel Rosell, *Liber Feudorum Maior*, I, doc. 202.

Cf. Bofarull, *Los condes...*, vol II, p. 21

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep Mª (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 368

Iuro ego Gilla, uicecomitisisa, ad te Raimundo, comite Barchinonensis et ad uxor tua Elisabet, comitissa, quod de ista hora inantea fidelis uobis ero, sine fraude et sine malum ingenio et sine ulla decepcione. De ista hora inantea, ego Gilla, uicecomitissa, non dezebre Raimundo, comite Barchinonensem, neque Elisabet, comitissa, de illorum uitas, neque de illorum membris que in illorum corpus se tenent, neque de ipsa ciuitate que dicunt Barchinona, neque de ipso comitatum que dicunt Barchinonensem, neque de ipsa ciuitate que dicunt Minorisa, neque de ipso comitatu que dicunt Ausoniam. Et ego Gilla suprascripta, ista omnia suprascripta no la tolre ne' lls en tolre. Adiutor ero ego Gilla suprascripta istis meis senioribus suprascriptis, ista omnia suprascripta ad tenere et ad habere contra cunctos homines uel hominem, feminas uel feminam, qui ad istis meis senioribus suprascriptis, tollere uoluerint ista omnia suprascripta, aut aliquit de ista omnia suprascripta, exceptus quantum Ermesendis, comitissa, hodie tenet in comitatum Barcinonensem et in comitatu Ausonensem et ipsa statica de castro de Tagamanente, que Raimundus, comes, ibi [.....] successoribus suis. Ego Gilla suprascripta no la deuedare ad istis meis senioribus suprascriptis.

[c.1041- c.1050]

Juramento de fidelidad prestado por Sunifred y Guisad a los condes de Barcelona Ramon [Berenguer I] y Elisabet. A su vez ambos reconocían la autoridad de la condesa Ermesèn en la ciudad y condado de Girona que respetarían hasta su muerte.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, n.º. 77.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, n.º. 77dupl. Copia del segle XII.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera, documento n.º 377.

Iuro ego Seniofredus et ego Vuisadus quod de ista ore inantea fideli erimus ad Reimundo, commitem Barchinonensem, et ad Helisabet, comitissa, coniugem suam, sin fraude et malo ingenio et sine ulla discepcione. Et ego Seniofredus [et ego V]uisadus iam suprascripti non dezebrem Reimum ne Helishabet suprascriptos de, illarum uitas neque de illorum membris que in corpus illorum se tenent, neque de ipsa ciuitate que dicunt Barchinona, neque de ipso commitato que dicunt Barchinonensem, neque de ipsa ciuitate que dicunt Minorisa, neque de ipso commitato que dicunt Osona, neque de ipsa ciuitate que dicunt Gironda, neque de ipso commitato que dicunt Girondense, post morte Hermesindes, comitissa, neque de omnia quod hodie habent et inantea cum meo consilio adquisierint. Et nos Seniofredus et Vuisadus suprascripti ista omnia suprascripta aditores erimus ad tenere et ad abere ad Reimundo, commite et ad Elisabet, comitissa, contra cunctos homines ad hominem, feminas ad feminam, que ad Remun et ad Helishabet iam dictos ista omnia suprascripta ad de ista omnia suprascripta tollere uoluerit ad uoluerint, tulerit aut tulerint, unde Reimundus iam dictus et Helishabet iam dicta nos iam dictos communuerint, per se ipsos aut per illorum missos aut misso. Et de ipso adiutorio no los enganna[rem] ni comonir no nos enuedarem.

Sicut superius scriptum est, si o tenre et o atendre ego Seniofredus suprascriptus et ego Vuisadus suprascriptus ad Reimundo, commite suprascriptum et ad Helisabet, comitissa suprascripta, sine illorum engan, exceptus quantum Raimundus suprascriptus et Helisabet suprascripta nos en absolutan per illorum gradiente animo et sine forcia.

[c.1041- c.1050]

Humbert de Cervelló, hijo de Eliarda, juró fidelidad a los condes de Barcelona Ramon [Berenguer I] y Elisabet, en todos sus territorios salvo en Girona, Clera, Apierola y Ribatallada, donde respetarían la autoridad de la condesa Ermesèn.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, n° 83.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp.20, n° 83 dupl. Copia siglo XII.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol.II. Fundació Noguera, documento n° 382

De ista hora inantea fidelis ero ego Umbertus, filius qui fui Elliardis femina, ad Raimundo, comite Barchinonense, seniore meo et ad Elisabeht, comitissa, coniugem suam, sine fraude et malo ingenio, et sine ulla decepcione, et sine engan, et ego Umbertus suprascriptus de ista hora in antea, no dezebre Raimundo suprascriptum nec Elisabet comitissa, de illorum uitas, nec de illorum membris, que in corpore illorum se tenent, neque de illorum ciuitates aut ciuitatem, neque de illorum comitatibus et terris, neque de illorum castris et castellis, neque de illorum roches et pugos, condirectos aut ermos, terram aut honorem, alaudes aut feuos, quod hodie habent, et inantea adquisituri erunt. Et ego Umbertus suprascriptus ista omnia suprascripta adiutor ero ad Reimundum et ad Elisabet suprascriptos a tenere et habere et ad defendere contra cunctos homines et hominem, feminas aut feminam, qui eis tollere uoluerint aut uoluerit, tulerint aut tulerit. Et ipso adiutorio suprascripto, sine engan, lo fare et non los enganare, saluam fidelitatem Ermesindem, comitissa, de Ierunnes et de Clera, et de Apierola et de suas compres et de Ribatallada, in uita sua, exceptus Alaman, fratri meo, de sua honore quod de hodie habuid.

Sicut superius scriptum est, si o tenere et atendre ego Umbertus suprascriptus ad Reimundum et ad Elisabet suprascriptos, me sciente.

[c.1041-c.1050]

Guillem juró fidelidad a los condes de Barcelona Ramon [Berenguer I] y Elisabet comprometiéndose a no mantener ningún tipo de relación con la condesa Ermesèn que les pudiese perjudicar.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, n° 75.

Cf. Bofarull, *Los condes...*, vol. II, p. 21.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 61.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento n° 375.

Iuro ego Guilgelmus, filius [...]femina, que de ista [ora in] antea fidelis ero ad Reimundum, chomitem Barchinonense[m], filium Sanza femina, [et] ad coniugem suam Elisabet, chomitissa, sine fraude et sine malo ingenio et sine nulla discepcione, per directa fide, sine illorum engann, me sciente. Et ego Guilgelmus suprascripta de illorum uistas neque de illorum membris qui in illorum corporis se tenent, neque de illorum chomitatos uel chomitatu, neque de illorum epischopatos uel epsicopatu, neque de illorum kastros uel kastellos, eremos et condirectos, neque de illorum ciuitates, neque de illorum puios uel rochas, neq[ue] de ipsam terram que odie abent siue inantea, annuente Deo, adquisituri erint, neque de ipsam ciuitatemque dicunt Gerunda, nec de ipsum comitatum que dicunt Gerundense. Et ego Guilgelmus supradictus ista predicta omnia no la tolre a Reimundo predicto nec ad Elisabet prescripta, nec no'ls en tolre, nec omo nec omnes, nec femina nec feminas, per meum consilium neque per meum ingenium. Et ego Guilgelmus prescriptus adiutor sere ad Reimundo suprascripto et ad Elisabet predictam ista omnia prescripta [ad] tener et ad auer et ad defendere contra cunctos omnes aut omine, femina[s] uel femina, qui ad Reimundo suprascripto uel ad Elisabet suprascripta tollere uoluerint aut tulerint ista [pre]libata omnia aut de ista prescripta omnia unde Reimundo suprascripto uel Elisabet suprascripta me Guilgelmum suprascriptum comunirant per nomen de isto sacramento, per se ipsum aut per illorum missos uel misum. Et ego Guilgelmus suprascriptus comunir no me'n uedare, et ipsum adiutorium, sine engann, lo'ls fare, me sciente. Et ego Guilgelmus suprascriptus finem nec societatem non abuero aput Ermessindis, chomitissa, de ista ora inantea ad nullum suum bene de Ermessindis prescripta nec ad nullum illorum damnum de Reimundo suprascripto nec de Elisabet predicta.

Sicut superius scriptum est, si o tenre et o atendre ego Guilgelmus suprascriptus ad Reimundo supradicto et ad Elisabet prescripta per directa fide, sine illorum engann, me sciente, nisi quantum Reimundus suprascriptus et Elisabet suprascripta absoluerant per grado, sine forzia, me Guilgelm[o] suprascripto.

[c.1041- c.1050]

Guillem, hijo de Ermengarda, juró fidelidad a los condes de Barcelona Ramon [Berenguer I] y Elisabet comprometiéndose a no mantener ninguna clase de asociación con la condesa Ermesèn que pudiese causar daños a sus intereses.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20 n° 76.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, n° 76 dupl. Copia del siglo XII.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 61.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento n° 376.

Iuro ego Guillelmi, filium qui fui Ermeniardis femina, ad te Raimundo, comite, filium qui fuit de Sancia femina et ad te Helisabet, comitissa, filia qui fuit de Ermeniardis femina, quod de ista hora inantea fidelis uobis ero, sine fraude et malo ingenio et sine ulla decepcione, me sciente. Ego Guillelmus suprascriptus de ista hora inantea adiutor ero ad Raimundo suprascripto et ad Elisabet suprascripta de Ermesindis, comitissa, per quantasque uices mihi mandaueritis, et ipsum adiutorium, sine uestro engan, lo facere, me sciente. Et ego Guillelmus suprascriptus de ista hora inantea finem nec societatem non habuero cum Ermesindis suprascripta ad dampnum de Raimundo suprascripto nec de Elisabet suprascripta.

Ego Guillelmo suprascripto, sicut superius scriptum est, si o tenure et o atendre per directa fide, sine engan, me sciente, nisi quantum Raimundo suprascripto et Elisabet suprascripta me absoluerant, sine forcia. Et ego Guillelmus suprascriptus hoc iuro, sicut superius scriptum est, per Deum et sanctis suis.

[c.1041- c.1050]

Ramon Sunifred pactó con los condes de Barcelona que de ahora en adelante, cuando el conde viajase al condado de Girona él no realizaría ningún tipo de tregua con Ermesèn, condesa, abuela suya, ni tampoco guardaría amistad o sociedad con ella.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, n° 79.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, n° 79 dupl. Copia del segle XII.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 61.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento n° 379.

Iuro ego Remundus Seniofredi quod de ista ore inantea fidelis ero ad te Remundo, comite Barchinonense, filium qui fuisti Sancia, chomitissa et ad Elisabet, comitissa, uxori tua, sine fraude et malo ingenio et sine ulla deceptione et sine engan. Et ego Remundus suprascriptus de ista ore inantea non dezebrem Remundum comitem iam dictum nec Helisabet supradicta de illorum uita neque de illorum membris, nec de illorum ciuitates, nec de illorum episcopatos, nec de illorum comitatibus uel terris, nec de illorum castris uel castellis, nec de illorum rochas uel puios, directos uel eremos, quos hodie habent uel inantea adquisituri erunt. Et ego Remundus supradictus de ista ore inantea fidelis ero ad Remundum et ad Elisabet iam dictos de ipsa ciuitate quem dicunt Gerundam uel de ipso episcopatu de Gerunda siue de ipso chomitatu Gerundense uel de kastros aut castellos, rochas aut puios, condirectos uel eremos, qui infra iam dicto comitatu sunt. Et adiutor uobis ero ista omnia suprascripta ad tenere et ad habere, et ad defendere contra cunctos homines uel hominem, feminas uel feminam, qui uobis tullere uoluerint uel aliquid tulerint ista omnia suprascripta uel de istis omnibus suprascriptis. Et de ipso adiutorio non uos egannare. Et ego Remundus iam dictus de ista hora inantea quod uos fueritis in comitatu Gerundense finem nec treguam non habebō cum Ermesindis, comitissa, auia uestra, nec societatem qui ad iam dicta Ermesindis ualeat nec uobis noceat. Et de iam dicta Ermesindis, sine uestro engan, uos na iudare. Sicut superius scriptum est, si o tenre et o atendre ego Raimundus Seniofredi iam dictus ad Ramundum, et ad Elisabet iam dictos, per Deum et istas reliquias sanctorum, exceptus quantum uos me absolueritis per uestra uoluntate, sine forcia.

[c.1041- c.1050]

El mismo Mir Geribert llevó a cabo un segundo acto de vasallaje en el que sostuvo que << yo Mir os ayudaré a ti Ramon y Elisabet a tener y poseer el condado de Girona o la ciudad de Girona frente a los intereses de cualquier hombre o hombres, mujer o mujeres que presten auxilio a la tal Ermessenda; y yo, el nombrado Mir, no guardaré pactos, tregua o amistad con aquel o aquellos, aquella o aquellas que ayuden a la mencionada Ermesèn y que con tales actos terminen por perjudicar los intereses de Ramon y Elisabet. Y todo esto guardaré hasta que el condado o la ciudad de Girona vuelvan a vuestra potestad>>.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 20, nº 88.

Cf. Bofarull, *Los condes...*, vol. II, p. 22.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 61.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 387.

Iuro Ego Miro, filius qui fui de Ermengards femina, quod ista ora inantea fidelis ero ad te Raimun[dum], comitem, filius de condam Sancia, comitissa et ad te Elisabet, comitissa, sine fraude et male ingenio, sine uestra decepcione. Adiutor ero ego iam dictus Miro ad te iam dicto Raimundo et ad te Elisabet iam dicta a tener et ad abere ipso comitato Gerundense siue ipsa ciuitate de Gerunda contra Ermesinde, comitissa, siue contra cunctos homines uel hominem, feminas uel femina[m], qui ad Ermesinde iam dicta adiuuauerint. Ego iam dictus Miro finem neque treguam neque societatem cum eis uel cum eo, cum illas uel cum illa, ad uestrum damnum de iam dicto Raimundo uel de Elisabet iam dicta non abuero, qui ad Ermesindem iam dicta adiuueuerint, donec ipsum comitatum de Ierundense uel ipsa ciuitate de Ierunda [in] uestra potestate ueniat. Sicut superius scriptum est, sic tenere et atendre, et ipsum adiutorium, sine uestro enganno, fare, per D[eum et] istarum sanctarum reliquiarum, nisi quantum uos ambo me absoluereds per grad, sine fortia.

1041, marzo, 14

Ermesèn, condessa de Barcelona, donó al monasterio de Sant Pol de Mar un mas situado entre las parroquias de Sant Feliu, Sant Martí, Sant Iscle y Sant Cebrià de Vallalta y que en el momento de la donación poseía Guislabert de Caned gracias a ella.

A. Barcelona. ACA, Monacales, perg. de Montalegre, carp. 1, perg. n° 37.

B. Barcelona. ACA, Monacales, perg. de Montalegre, carp. 1, perg. n° 38. Copia del siglo XII.

Ed. Pons i Guri, doc. n° 11, pero con fecha distinta (12- nov- 1040).

Ed. Pérez i Gómez, Xavier. *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre...*, documento n° 39.

In Christi nomine. Ego Ermesendis, gratia Dei comitissa, donatrice sum Deo et Sancto Paulo Maritimo, qui est fundatus prope littore maris, .I. mansum quem Guillabert de Caned tenet per me cum suis pertinenciis et cum omnes suas tenedones que tenet in cunctis locis, et inantea Deus dederit ei et cum omnes fines et cum omnes suas aiencias quomodo sunt in comitato Gerundensi atque in parroechia Sancti Feliciis ecclesia Pineta, et in parroechia Sancti Aciscli, et de Sancto Martino, et de Sancto Cipriani et de eorum terminos; sic dono ego iam dicta Ermesendis, totum ab integrum, cum exiis uel regresiis, quomodo terminal per aqua de ipsa Curtada, et pergit per aqua de Valle Alta, et pergit per littore maris usque ad aqua de Calidas et uertit ad Monte Alto et peruadit ad ipsa cruce et peruadit ad serra de ipsa Pera. Quantum infra istos terminos habeo, sic dono ego Ermesendis ad iam dicto monasterio et ad eius seruientes ad proprium alodium, propter peccatis meis, atque de uiro meo qui fuit siue de parentes meos. De meo iure in uestro trado dominium ad faciendam quicquid uolueritis. Et si ego donatrice uenerit ad inrumpendum, non ualeat set componat in duplo cum sua melioracione. Et inantea ista donacio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista donatio .II. idus marcii, anno .X. regnante Enrici rex.

(Cruz) Ermesendis, gratia Dei comitissa, qui ista donacione feci firmaui et firmare roga. Sig+num Antins. Sig+num Isoard. Sig+num Sonarius. Sig+num Gondebaldus.

Sisual, leuita, qui ista donacione scripsi sub die et anno prefixo.

1041, abril, 2

Ermesèn, condesa, y su hermano Pere Roger, obispo de Girona, asistieron a la elección y proclamación de Pere como nuevo abad del monasterio Santa María d' Amer.

[A] Original perdido.

B. Copia realizada por el monje de Ripoll Roc d'Olzinelles.

Ed. Flórez. *España Sagrada*, vol. 45, ap. 39, p. 331, ex A.

Ed. Villanueva. *Viage Literario*, vol. XIV, ap. 24, p. 313, ex. original.

Ed. Montsalvatje, F. *Noticies Históricas*, vol. 11, ap. 301, pp. 299-301, ex b.

Ed. Montsalvatje, F. <<Col. Diplomática...>>. Vol. I, documento n° 301, pp. 299-300.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 60.

Ed. +Pruenca i Bayona, Esteve. *Diplomatari de Santa María d' Amer*. Documento n° 21.

Sciat humane fragilitas quia mortem carnis nullus hominum degens in carne mortali euadere possit. Nos enim quasi rami infirmitatem carnis, qua morimus, ex primo parente qui peccauit quasi ex uitata radice contraximus. Unde et ille primus propter peccatum soluit debitum mortis, et non modica pars iam soluit humani generis, et nos singulatim usque in finem seculi pariter sumus soluturi. Sed illius anima felix qui post deposicionem corporis iam cum Deo letatur in celis: futura felicior quando post restitutionem corporis in regno Dei in eternum cum corpore in uiro perfecto, in etate corporis Christi uiuere merebitur atque letare. Ad hanc ergo gloriam credimus peruenisse Suniarii abbatis animamque dudum egressa a corpore dinoscitur exemplum bene uidendi in carne manentibus reliquisse. Huius ergo in loco monachi monasterii Ameriensis nomine et meritis sacrati beate Marie Dei Genitricis elegerunt et aclamauerunt sibi futurum abbatem illustrem nomine Petrum, a puero inter eos regulariter eruditum ac monastice conuersatum, et eundem sibi patrem ordinandum a domino Petro uenerabili suo pontifice expetiuerunt, et ipsius consecratione uirum predictum abbate accipere meruerunt. In tantum uero qui nouerant eundem Petrum dilexerunt, ut non solum monachi, sed et primates, sed et ipsa domna Ermesindis, comitissa uenerabilis, eundem uirum abbatem predicti monasterii fieri postulasset, et postulans impetrasset. Hanc autem ordinacionis scripturam, ut firmum esse pateat omnibus, non solum predicti monachi set et primiores uiri firmare curauerunt et predicta comitissa uenerabilis insuper etiam predicta sedis Ierundensis consecrator abbatis egregius et pie memorabilis pontifex.

Facta est autem hec scriptura aclamationis et consecrationis predicti Petri abbatis .IIII. nonas aprilis, anno Domini millesimo .XLI., indicione .VIII.

(*Cruz*) Petrus, episcopus. (*Cruz*) Ermesindis, gratia Dei comitissa. Poncius, leuita et caput schole atque iudex. Bonus Homo, sacerdos et monachus *sss*. Eneas sig+num. Sig+num Raimundus. Sig+num Broncardus. Sig+num Raimundus. Raimundus, archileuita. Petrus, uel dominicus sacrista. Uilielmus, sacerdos et monachus. Guilielmus, sacerdos et monachus. Adebrandus, presbiter. Bernardus, leuita. Vitale, leuita. Durandus, monachus. Falcucius, monachus. Petrus, sacerdos et monachus. Gifredus, monachus. Baronus, monachus. Aureliolus, sacerdos. Raimundus, sacerdos. Teudericus, presbiter. Miro, monachus.

Sig+num Berengarii, leuita et caput schole, qui hanc acclamacionis et consecrationis scripsit die et anno quo supra.

1041, mayo, 1

Ermesèn junto al resto de albaceas del desaparecido Eribau, obispo de Urgell, ejecutaron una de las cláusulas de su testamento y donaron a Sant Vicenç de Cardona un alodio situado en Fornells, condado de Girona.

A. Girona. ADG, Pia Almoina, Fornells, n° 42.

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció Diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento n° 235.

Quoniam inueni[tur] [in] constitutione legum ut quaecumque res sanctis Dei baselicis, aut per principum, aut per quorumlibet fidelium donaciones conlate reperiun[tur] [u]otiuae hac potencialiter pro certo censetur, ut in earum iure inreuocabili modo legum aeternitate firmetur. Igitur, in Dei nomine, Ermesindis, comitissa, et Raimundus, archidiachonus gerundensis, et Arnallus et Mironis, Bonifilius de Falcs et Wilelmus, abbas, nos simul in unum donatores sumus domino Deo et Sancti Vicentii Cardonensis opidi. Manifestum est quia precepit nobis condam Eriballus, episcopus, et iniunxit ut si mors illi aduenisset, sicut et fecit, plenam potestatem habuissemus ad distribuere omnem suam facultatem, sicut ipse nobis ordinauit et iniunxit in suum testamentum, legibusque confectum, et infra tempus ex lege publicatum. Ideoque per hanc uocem donamus omnes res ad suprascripto loco quos prefatus conditor illi dimisit, id est, ipsum alodium quod prefatus Eriballus habebat in comitatum Gerundense, in loco nominato Fornells, totum ab integrum, in parrochia Sancti Cucufati. Est quoque hoc alodium terras et uineas, domos et curtes et casalicia, orta et ortalia, prata et pascua, regos, regos subter regos, pronum et planum cum aquis, cultum et incultum cum garricis, aliasque res alias ad innumerandum impossibiles, sed tamen ad hoc alodium pertinentes. Habent autem terminum supradicta omnia de parte orientis in pa[rrochi]a Sancti Felicis gerundensis martiris uel in alodio comitali quod dicitur Palacium et in parrochia Sancti Saturnini de Palaciolo siue in parrochia Sancti Quirici de Quarto siue in parrochia Sancti Christophori [de N]ambiliis, de meridie, similiter in parrochia Sancti Christofori predicti siue in parrochia Sancti Quirici de Campolongo et graditur terminus usque intus in parrochiam Sancti Stephani de Riuodelutis, in qua inueni[tur] [de] hoc alodio quod ad hanc donacionem pertinet, de occiduo in parrochia Sancti Stephani predicti siue in parrochia sancti Iohannis de Aquaiuia, infra quam inuenitur de hoc alodio, quod ad hanc donacionem pertinet, de septemtrione, qua parte uulgo circius cognominatur, in parrochia Sancti Minatis de uilla Ablaxeri siue in parrochia Sancti Cucufatis de uilla Saltus, et coniungitur usque in parrochiam Sancti Felicis predicti. Haec omnia suprascripta donamus ad Sancto Vincentio suprascripto ad ipsa canonica, ut in perpetuum liceat possidere, iam dicta omnia sine ulla inquietudine et diminucione, clericis et sacerdotibus, ibidem Deo seruientibus, et Sancto Vincentio. Quem uero predicta omnia quem nos ad suprascripto loco damus de nostro dominio in suo iure tradimus dominio et potestate, ut faciant exinde ibidem Deo seruientibus, sicut de aliis munificenciis suis, simul cum exiis et regressiis earum ad integrum. Quod si nos, donatores, aut aliquis homo utriusque sexus contra hanc donacionem uenerit ad inrumpendum aut uenerimus, non hoc ualeat aut ualeamus uindicare, sed iam dicta omnia in quadruplum componat ad prefixo loco sancto a quibus fecerit iniuriam. Et insuper hoc firmum permaneat.

Actum est hoc kalendas mai, anno .X. regni Henrici regis.

Sig+num Ermesindis, comitissa. Sig+num Raimundus, archidiaconus gerundensis. Sig+num Arnallus Mironis. Sig+num Bonifilius de Falcs, nos qui hanc doncionem fecimus et firmamus et testes firmare rogauimus. Sig+num Gerallus, Gerunde, (1) uicecomite. Vulielmus, sacer uel abba Sancti Vicencii sss. Vidal sacer sss.

Petrus sacer, qui hanc donacionem rogatus scripsit et sub sss die et anno quod supra.

(1) *Nombre añadido encima.*

1041, mayo, 26

La condesa Ermesèn y su hermano Pere, obispo de Girona, ante la amenaza sarracena que se alargaba por toda la costa que va desde la actual Calonge hasta Sant Feliu de Guíxols decidieron fortalecer todas sus defensas. Para ello donaron al monasterio de Sant Feliu los diezmos y primicias de la parroquia de Santa Cristina d'Aro, incluido su castillo.

Ed. Marca, Pere de. *Marca Hispanica...*, documento nº 223, cols. 1083-1084.
Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 60.

Notum sit hominibus qualiter Domina Ermisendis, comitissa et Dominus Petrus Rodegarii, Gerundensi episcopus atque Gaufredus Vitalis cum uxore sua Chixol, domnus quoque Landricus, Sancti Felicis Guixalensis abbas, cum monachis suis conuenere ad ecclesiam Sanctae Christinae Vallis Aradi, ubi statuentes et disponentes utrique ordinauerunt quomodo illud castrum appellatum Benedormiens ab omnibus eisdem in commune aedificatum custodiretur a militibus uel peditibus per diem et noctem omni tempore, ut omnes homines a Colonico usque ad manasterium Sancti Felicis cohabitantes absque ulla paganorum instentatione manere possent. Facta uero dispositione siue ordinatione praefati castri, dixerunt ad inuicem nihil suarum rerum alicui laicae personae causa custodiendi castrum dari nisi tali personae qui nullam calumnia praeter ab illis constitutam honori uel hominibus suis immittere praesumeret. Unde non parua dissona uerba referentes, sedatis iam omnibus, idem castrum cum omnibus quae ad illud custodionem pertinent dederunt in ius et potestatem Sancti Felicis monasterii Guixalensis, Landrici abbatis et monachorum eius atque omnium successorum suorum tradiderunt in perpetuum habitorem per hanc seriem uerborum sic insequentem. IN NOMINE Dei fummi. Ego Ermisendes, comitissa et ego Petrus Rodegarii, Gerundensis episcopus, donamus Deo Sanctoque Felici monasterio Guixalensi et omnibus abbatibus uel monachis in perpetuum ibi habitantibus cunctas decimas et primitia uel uniuersa alia quae nos habemus et habere debemus uel possumus aut aliquis homo per nos infra parrochiam Sanctae Christinae uallis Aradi cum eodem castro Benedormientis solide sine ullo retentu, cum exitibus et ingressibus suis, ad custodiendum praedictum castrum ab ipso portu de Pinel usque ad portum de Castellar, sicut ipsa uia exiens a monasterio et uadens per ipsas Canellas et per planum uel collum Sancti Pauli usque ad parrochiam Sanctae Mariae de Fanals per directum pergens determinat in riuum Aradi, et sic descendit ab ipsa uia praedicta in omnibus locis usque in mare, et de nostro iure uel Sanctae Christinae in ius et dominium Sancti Felicis et omnium hominum ibi in perpetuum habitantium tradimus. Sic et ego prenominatus Gaufredus Vitalis et ego uxor eius Chixol donamus Domino Deo et Sancto Felici monasterio Guixalensi omne illud alodium quod nos habemus in parrochia Sanctae Christinae uallis Aradi ab ipso portu de Pinel usque ad praedictum castrum, cum decimis et primitiis praefati alodii, praedictum quoque castrum, cercas et manedas suas, sicut illa uia quae exit a monasterio, uedit per Canellas et per planum uel collum Sancti Pauli contra Fenals, per directum determinat in riuum Aradi, et sic descendit ab ipsa uia praedicta in omnibus locis usque in mare, et omnes cercas et manedas quas nos dedimus ad praedictum castrum custodiendum tam in mari quam in domibus nostrorum hominum infra parrochiam Sanctae

Christinae uel Sanctae Mariae Fenals habitantium, ut abbas praefati loci semper faciat custodire praefatum castrum, et de nostro iure in potestatem Sancti Felicis tradimus et dominium sine ullo retentu. Si quis contra hanc scripturam uenerit ad irrumpendum uel defraudandum, non ualeat perficere sed praedicta omnia in duplo componat Sancto Felici praefato.

Actum est hoc VII. Kalendas Iunii, anno decimo Henrici Regis. Sig+num Ermissendis, gratia Dei comitissae. Petrus, episcopus. Sig+num Gaufredi Vitalis, Sig+num Chixol, qui hanc scripturam fieri iussimus, firmauimus, testesque firmare rogauimus. Raymundus, comes. Aeneas Mir. Sig+num Ermengaudi Bernardi. Sig+num Umberti Otthonis. Sig+num Arruscum. Sig+num Gaufredi Airhergarii. Adroarius, presbyter, qui haec rogatus scripsi et subscripsi die annoque praefixo.

[c.1043]

Ermesèn, condesa, prestó juramento a su nieto Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona, prometiéndolo no decepcionarlo o defraudarlo y, de acuerdo a la fidelidad jurada le entregó una serie de bienes y derechos comenzando por su propia persona.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, sin fecha, documento nº 204 dupl .
 Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, pp. 63-64.
 Cf. Aurell, Martí. *Les nosces...*, pp. 212.

Iuro ego Ermesindis, comitissa, filia qui fuit de Adalazis, comitissa, ad Reimundum, comitem Barchinonensem, filium qui fuit de Sancia, comitissa, que de ista hora inantea non os debebre Reimundum comitem iam dictum de suam uitam nec de suis membris que in corpore suo fe tenent, nec de ipsa ciuitate que dicunt Barchinona, nec de ipso comitatu quem dicunt Barchinonensem, nec de ipso comitatum de Barchinona, nec de ipsis kastris et castellis, rocas et puios, condirectis uel heremis alodiis, et feuis que infra iam dicto comitatu sunt excepto illo alodio quod ego hebeo in uilla Maiore et excepto Ripa Taliada cum suis terminis, et excepto Puntils cum suis terminis. Et non debebre Raimundum iam dictum de ipsa ciuitate quem dicunt Olerdola, nec ipso comitatu quem dicunt Penedes, nec de omnibus alodis uel feuis, rochis, et puios qui infra iam dicto comitatu sunt, excepto Klerano cum suis terminis, et excepto alodio quod dicunt Modiliano, et excepto parrochia que ibi est. Et non debebre Reimundum de ipso comitatu de Ausona, nec de episcopatu eius, nec de castellis, alodiis uel feuis, rochis et puios, condirectis uel hermis, nec de parrochiis et monasteriis que infra ima dicto comitatu sunt, quantum in eo hebet et inantea per meum consilium adquisierit, excepto kastro de Solterra, cum suis terminis, excepto alodio de Osor, simul cum ipsa parrochia, et excepto alodio de Sancto Baudilio. Et non debebre Reimundum iam dictum de ipsa parrochia de Palacio Frugelli, nec de ipso alodio uel fi[s]co de Logriz, nec de ipsa statica de Gerunda, nec de ipso episcopatu de Gerunda, de quantum hodie habet in ipso epsicopatu uel episcopus per illorum. Et non debebre Reimundum iam dictum de ipso hominiatico de ipsis hominibus de Gerunda et de Ierundense, et de Ausona, et de comitatu Barchinonense qui receperunt et accipient kastellos et terras per eum sicut scriptam est in ipsa conuenientia que inter nos est facta. Et non debebre Reimundum de ipsas parias nec de ipso auere quem habet de Yspania uel conuentum est eius, nec de omnia qui cum meo consilio adquisierit. Et ego Ermesindis supraescripta, de ista hora inantea, ista omnia supraescripta ad Reimundum suprascriptum, no la tolre ne le'n tolre, nec ego nec homine nec homines, nec femina nec feminas per meum consilium, nec per meum ingenium. Et ego Ermesindis suprascripta adiutor ero ad tenere et ad habere ista omnia suprascripta ad Reimundus suprascriptum contra cuntos homines et hominem, feminas uel feminam qui ad Reimundum iam dictum tulerint aut tollere uoluerint ista omnia suprascripta, unde Reimundus supraescriptus me Ermesindem supraescriptam en comorra per nomem aut in nomine de isto sacramento suprascripto, per se ipsum aut per suos missos aut missum et comonir nomen desuedarei. Et ego Ermesindis suprascripta ipsum adiutorium sine enganno io farei ad Reimundum iam dictum per

quantas uices men comorra. Et ego Ermesindis, sicut superius scriptum est, sio tenre et atendre, excepto quantum Reimundum iam dictus me absoluerit per suum grad, sine forcia.

1044 junio 10

“*Convenientia*” entre Ramon Miró de Hostoles y los condes de Barcelona Ramon [Berenguer I] y Elisabet. Se acuerda en la misma que Miró recibiría las rentas de la parroquia de Vilamajor una vez fallecida la condesa Ermesèn.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 10, nº 80.

Ed. Feliu, Gaspar-Salrach, Josep M^a. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 313

Hec est conuenientia que facta est inter Reimundum, chomitem, et Elisabet, chomitissa et inter Reimundum Mironem Ostolensi de ipsa parrochia de Villa Maiore. Conueniunt namque iam dictus chomes et iam dicta chomitissa ad predictum Raimundum Mironem ut per unumquemque annum, per festiuitatem Omnium Sanctorum, donent ad ilium sexs uncias auri de Ispania per ipsa espleta de iam dicta parrochia. Similiter etiam conueniunt ad iam dictum Raimundum, ut quando Ermessindis chomitissa mortua fuerit, infra ipsum primum annum, sic emendent ad iam dictum Raimundum Mironem ipsam parrochiam de Villa Maiore in Gerundense, in ualente. Quod si non fecerint, Reimundus iam dictus sit absolutus de ipsa parrochia de Villa Maiore, ut recuperet eam et ipsas fidancas siant solutes. Et si antequam Ermessindis chomitissa siat mortua uenit ipsa parrochia de Villa Maiore in potestate de Raimundo Mironi, ut ille habeas ipsam espletam, siant absoluti ipsos pliuos et ipsas sexs uncias. Et ipsos pliuos sunt Adalbert et Amad. Et si unus ex illis mortuus fuerit, mitad alium in suo loco qui minus non ualeat.

Facta ista conuenientia VI idus iulii, anno XIII regni Enrici regis.

1044, agosto, 4

Ermesèn aparece entre las autoridades que dan fe a la “convenientia” alcanzada entre los monjes benedictinos de Sant Cugat del Vallès y Bernat Otger.

Barcelona. ACA, Monacales, perg. Sant Cugat, nº 232.

Ed. Rius, J. *Cartulario de Sant Cugat del Vallès*. Vol. I, documento nº 571.

Hec est conuenientia dommun Guitardum, abbatem Sancti Cucuphatis cenobii, et Bernardum Odgarii, acta. Donat namque predictus abbas Bernardo Odgarii et posteritati eius terra, que est subtus ipsa Calciata, quomodo scriptum est in ipsa euacuat[ione] que fecit predictus Bernardus, uel sicut piduauit Ermessindis, comitissa et Guislibertus, episcopus et Bernardus Sedredi, scilicet, sicut demonstraui signe et note usque in ipso torrent ubi est caracter in saxum et ascendit per ipsum colle, qui est subtus ipsa Muga, et peruadit usque ad sumitatem montis Calaph, et sic descendit in usque ipsum mare, et sic uadit per ipsum reger usque ad supra dictam Calciatam. Hec omnia donat supradictus Guitardus predicto Bernardo in tali conuentu per feuum, ut teneat hec omnia supradicta in seruicio Sancti Cucuphatis per manum eius [hac] successorum omnium eius abbatum, uidelicet, et ut predictus abbas teneat in supradicta terra dominicaturam duas pariliatas obtimas cum decima que de eis exierit in loco ipse elegerit, ipse omnes successores sibi in perpetuum, et hec omnia exceptus supradictas parialiatas teneat Bernardus in seruicio predicti abbatis et omnium successorum eius et preterea donet per unumquemque annum mancum unum per festam Sancti Cucuphatis in ipso cenobio. In tali ratione ut teneat Raimundus Ysimberti ipsam medietatem de ipsa terra supradicta cum omnia que inde debent exire ad seniore per manuum predicti Bernardi et de omni posteritate eius ipse et omnes successores eius, scilicet, de ipso Puio qui ante Venrel, sicut uadit per ipsum Reger usque in ipsa Calciata, et de ipso Puio predicto, sicut uadit per ipsa serra, usque ad ipsam Mugam, de ista que infra istos terminos sunt, teneat predictus Raimundus ipsam medietatem, sicut supra dictum est. Et si infra predictos terminos quos tenet Bernardus fecerit quisque aliquam fortezam, faciat fidelitatem predictus Bernardus et omnis posteritas eius ad Sanctum Cucuphatem et ad omnes abbates qui illic fuerint, et ipsi qui eam tenuerint. Et si infra predictos terminos quos Raimundus tenuerit fecerit aliquis aliquam fortezam, faciat Raimundus et omnis posteritas eius fidelitatem ad Bernardum et ad omnem posteritatem eius, salua fidelitate Sancti Cucuphati. Et sicut superius scriptum est, sic teneat Bernardus predictus et omnis posteritas eius sine engan predicto Bernard et de omni posteritate eius et sicut superius scriptum est de Raimundo et de successoribus eius sic permaneat omni tempore, salua fidelitate Sancti Cucuphati et omnium abbatum eius. Et sicut superius scriptum est, sic permaneat sine engan Sancti Cucuphati et omnium abbatum sibimet succedentium et sine engan de Bernard et de omni posteritate eius et sine engan de Reimundo et de omni posteritate eius. Et hoc fuit factum in presentia de Bonifilio Guillelmo et de Mironi Daco et de Miro clerico et de Raimundo Ysimberto et de Mir Oldemar et cuncte congregacionis Sancti Cucupathis.

Facta est conueniencia .II. nonas. augusti, annu .XIII. regni Aenrici, regis.
Guitardus, gratia Dei abba. Raimundus, monachus. Guifredus, monachus. Sendredus, monachus.
Guillelmus, clericus. Iohannes, monachus. Raimundus, monachus isti sunt subscriptores.
PETRUS, subdiaconus, qui hec fideliter transtulit.

1044, diciembre, 30

La condesa Ermesèn junto al archidiacono Ramon y a Bonfill de Fals ejecutaron una nueva cláusula del testamento de Eribau, obispo de Urgell. En esta ocasión, vendieron el alodio de Fornells a la iglesia de Sant Vicenç de Cardona.

[A]. Original perdido. Cardona. AACardona, nº 613.

B. Barcelona. BC, Ms. 729, Vol. 4, ffº 104 y 111, ex. A. Copia simple en papel y regista del siglo XVIII (ca. 1783-1786).

Ed. Galera i Pedrosa. Andreu. *Diplomatari de la vila de Cardona...*, documento nº 35.

In Dei nomine. Ego Ermessinda, comitissa, et Raimundo, archidiacono et Bonifilio de Falcs, nos qui sumus elemosinarii de condam Heribaldo, simul cum Guitardo, iudice, uindimus ecclesie Sancti Vincentii de Cardona ipsum alodem de Fornells, totum ab integrum, quod Heriballus dimisit per ipsum debitum de Bernardo Rouira et de Guisfred iudice. Et est ipsum alodem in comitatu Gerundense, in ipsa parroquia de Fornells, id sunt, cases, casales, curses et curtales, terras, uineas, pratis, pascuis, siluis, garricis, aquis aquarum, ueductibus et reductibus in omnia et in omnibus quantum dici uel nominari potest. Qui affrontat ipsum alode de oriente in ipsa parroquia de Nomiber et parte uero meridie in ipsa parrochia de Campolongo uel Sancti Stephani de Rio de Lods, de hocciduo in ipsa parrochia Sancti Iohanis de Aquaiuia, de circii in ipsa parrochia de Sancto Menato uel de Felice de Gerunda. Quantum infra istas totes affrontaciones includunt, sic uindimus nos ipsum alodem de Forneletos, totum ab integrum, cum exiis et regresiiis, propter precium unciatas .XXX. in precio ualentem. Et est manifestum. Quem uero predictum alodem superius scriptum de nostro iure in potestate Sancti Vincentii tradimus ad suum proprium. Quod si nos uinditores uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uindicare quod requirit sed in duplo componat supradictum alode. Et inantea ista scriptura uindicione firma stabilis permaneat modo uel tempore.

Facta hec scriptura uindicionis .III. kalendas ianuariis, anno .XIII. regni Henrici regis.

Sig+num Ermissinda, gratia Dei comitissa. Sig+num Bonofilio de Falcs. Sig+num Guisfredus, iudex, qui hanc scriptura uindicione fecimus et firmauimus et testes firmare rogauimus et in potestate Gila, uicecomitissa, in uice Sancti Vincentii tradimus ad suum proprium.

Bernardus, leuita. Sig+num Guadamirus, presbiter. Sig+num Guifredi Isarni. Sig+num Arnalli Bonifilli.

Sig+num Ysarni Guifredi, qui hoc scripsit, uindit, scripsit et suscriptum signauit in prefato die et anno quo supra.

1046, enero, 25

Ermesèn, condesa de Barcelona, presidió el acto en el que los sacerdotes Miró y Vidal y los laicos Miró Guifred, Ramon Agelan, Guillem Ramon, Tedbald Seniofred, Mâier Odesind, Edo Bonuç, Bertran Miró, Berenguer Galí y otros, Ermengol Oruç, Bonfill Odesind, Sendred de Vilar y Llopsanç Planxar actuaron como testigos aportados por Adalbert, hijo de Guitard. Juraron éstos sobre el altar de sant Esteve de la basílica [Ripollet] y ante el juez Guillem Marc dar fe de la última voluntad de Ramon Seniofred de Avinyó manifestada en la ciudad de Piacenza(Italia) quien, a su regreso de una peregrinación al Santo Sepulcro presintió su muerte lo que le empujó a dictar testamento.

A. Barcelona. ADB, Santa Eulàlia del Camp, carp. 9, perg. 1.
Ed. Alturo i Perucho, Jesús. *L'Arxiu Antic de Santa Anna...*, Vol. II, documento nº 52.

Condiciones sacramentum ordinante iudice Guilelmi Marchi, qui iussus est iudicare et determinare legaliter in presencia sacerdotum Mironi, presbiter et Vidalis, presbiter, laicorum uero presencia Mironi Guifredi et Raimundi Agelani et Guilelmi Reimundi et Tedbaldi Seniofredi et Mager Ozesindi et Ezoni Bunucii et Bertrandi Mirone et Berengarii Galindi, in supradictorum namque presencia et aliorum multorum hominum, quorum longum est scribere, super altare Sancti Stephani protomartiris Christi cuius baselica fundata est in comitatu Barchinonense, ad locum que dicitur Palacio Odito supra cuius altare testificant testes quas profert Adalbertus, proles Guitardi, ad comprobendam ultimam uoluntatis uerbis tantum modo promulgatam et ordinatam de condam Reimundi Seniofredi Auinionensi. Hec sunt nomina testium qui hoc testificant sicuti et iurant, id est. Ermengaudi Orucii, et Bonefilii Odesendi et Sendredii de ipso Vilare, et Lupsancii Plancharii. Nos prescripti testes hunum dantes testimonium iuramus primo per Deum patrem omnipotentem, per Christum Ihesum filium eius Sanctumque Spiritum, confitentes hanc Trinitatem unum Deum uerum esse, et super altare prenomiatum quod nos prescripti testes uidimus et audiuimus et presentes ibi eramus eo die et ora quando prescripti Reimundus Seniofredi Auinionensi, qui fuit condam, hordinauit sue uultime uoluntatis per suis tantummodo uerbis iacente in egritudine in ciuitate Pladencia reuertentem de Sancti Sepulcri Domini Nostri Ihesu Christi suo sensu et memoria integra retinens coram Ermesendem, comitissam et Guilielmum Dalmachium et Eneam Mironem et Pedronem Guilielmum et Dalmachium Geribertum et Mironem Guilelmum et Berengarium Orucium et Bonefilii Samarelli et Guilielmi Sendredi, in presencia prescriptis omnibus sic ordinauit et iussit prescriptus Reimundus, quod si de ipsa egritudine que detinebatur mori illi contigeret sicut et fecit omnem suam honorem et alaudem remansisset ad Adalbertum, prolis Guitardi prenominati, eo tenore et ordine sicut iam testauerat et conuenerat ad condam Reimun Guitardum, cognatum suum frati prescripti Adalberti. Et rogauit prescriptis omnibus et aliis multis qui ibi erant presentes quando hec uolumptatem hordinabat quod si necesse fuerit ad iamdictum Adalbertum otorizandi et confirmandi prescriptam uolumptatem licenciam haberent. Et nos testes ea que dicimus uere esse profiteamus per supranixum iuramentum in Domino. Et ego perscriptus iudex hos testes fideliter recepi cum iuramento. Per auctoritatem legis Goticis ubi

dicit “moriens in itinere aut in espedicione publica si ingenues secum non habet, uolumptatem suam propriam seruis insinuet corum fides corem iudicem probare debebunt et sic uolumptas ipsius habeat firmitatem”. Nos prescripti testes qui prescriptam uolumptatem iuramus recte scimus quod prescriptus Reimundus qui prescriptam uolumptatem hordinauit, postea uixit tribus diebus et sic migravit de hoc seculo in mense augustus iste primus transhacto.

Facte condiccionis .VIII. kalendas februarii, anno .VXmo. regni Henrici regis.

Sig+num Ermengaudus. Sig+num Bonefilii Odesindi. Sig+ num Sendret. Sig+num Lupsancii. Nos testes sumus et prescriptum sacramentum fideliter iuramus. Sig+num Mironi Guifredus. Sss Mirone, presbiter. (*Crismón*) Vitalis, presbiter sss. Sig+num Raimundi Agelani. Sig+num Guilelmi Reimundi. Sig+num Mager Odesindi. S+ Ecius. Sig+num Bertrandi Mirone. Sig+num Berengarii Galindi, hec sunt auditores. Sig+num Guilielmus, iudex.

Guitardus,leuita, qui hec scripsi condicciones cum litteras rasas in uerso secundo et in quarto et sexto et ultimo super kalendas et die et anno quod supra sss.

1047, julio, 28

Ermesèn compró a Odger, abad de Sant Llorenç del Munt, unos alodios situados en el Vallès, en el valle de Sentmenat, el Prat y la Rovira, en Caldes de Montbui, y una viña también localizada en la Rovira.

A. Barcelona, ACA, Monacales, carp. 2, perg. n° 154.

Montserrat. AM, *Speculo* n° 12 (Sant Menat) n° 4.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. III, documento n° 342.

In nomine Domini. Ego Odgarius, gratia Dei abba, uenditor sum tibi domne Ermessinde, [gratia Dei comitisse]. Per hanc scripturam uinditionis mee uindo tibi terras et uineas [et in] uno loco cases cum solos et superpositos, hostios, ianuas, matherias, foueas et torcular, item terras et uineas atque trillas simul et rouiras, cultum et inc[ultum nostrum proprium et in] alio loco casas cum solarío et curte et terras et uineas atque trillas et arbores diuersi generis nostrum proprium. Aduenit [autem mihi omne]m predictum alodium per uocem inpignoracionis quod mihi fecit Raimundus, filius Mironis Hostolensis Castri [siue per quali]cumque uoce. Est namque ipsum alodium primitus prenotatum in comitatum Barchinone, in Vallense, in ualle Sancti Mina[ti. Et abet affir]ontaciones de parte orientis in terra Gondebaldi proceris et de meridie in terra Sancti Cucuphati cenobii, de oc[ciduo in terra] predicti Raimundi et de circio in terra Gondebaldi predicti. Subsequens uero alodium est in comitatum similiter Barchinone, [in terminibus de Ca]ldes ad ip[so Pr]ad siue in ipsa Reuuiria, et affrontat de parte orientis in ipsa strada publica et de meridie in terra de Ermengardis femina, de occiduo in rio, de circio affrontat in terra et in uinea de Gozfred qui fuit uinditor predicti alod[ii. Et ipsa] uinea que est in Reuuiria affrontat de oriente in uinea de Sancia siue de Ermengardis et de meridie in terra et in uinea de predicti Raimundi uel de suos heredes, de occiduo in terra de Sancia uel de Ermengardis, de circio in terra de predicti Raimundi. Et alla pecia de terra affrontat de oriente in ipso margine siue in terra de Gozfredo predicti et de meridie in terra Sancti Minati uel de Seniofredo de Vilar, de occiduo in terra de Guasca femina, de circio in terra de Bonumir. Quantum inter istas affrontaciones includunt, sic uindo tibi ego predictus Odgarius hec omnia predicta alodia ab integrum cum exiis et regressiis earum ad tuum plenissimum proprium inpropter precium .XII. uncias auri placibile aut in res ualentes ad precium auri sine ullo engan. Et est manifestum. Quem uero predicta omnia que tibi uindo de meo iure in tua trado dominio et potestate ad omnia que uolueris facere. Quod si ego uenditor aut ullusque homo utriusque sexus qui ista uinditione uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uendicare set componat in duplo cum omnem melioracionem suam. Et inantea ista karta uendicionis firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicionis .V. kalendas augusti, anno .XVII. regni Henrici regis.

Odgarius, gratia Dei abba, qui ista uindicione feci et firmaui et firmare rogauī sss. S+ Bonucii, leuite. S+ Ermemirus, monachus. Guilelmus, monachus sss. Guarinus, monachus sss. Sss Guifredus, iudex.

Wifredus, monachus uel presbiter, qui ista karta uinditionis rogitus scripsi et sub sss die annoque prefixo.

1047, julio, 28

La condesa Ermesèn donó a Sant Llorenç del Munt los alodios situados en Sentmenat, el Prat y la Rovira, Caldes de Montbui, y la viña de la Rovira.

Barcelona. ACA, Monacales, carp. 2, perg. n° 153.

Monserrat. AM, *Speculo* (Sant Menat) n° 3.

Cf. Vergés. *Sant Llorenç del Munt...*, p. 71.

Cf. Ruiz Doménec, J.E. <<El desarrollo de la economía monetaria>> p.56, nota 171, en *Miscellanea Barcinonensia*. Auntamiento de Barcelona, n° XXXVIII, agosto, 1974.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. III, documento n° 341.

In nomine Domini. Ego Ermessindis, gratia Dei comitisse, donatrice sum Domino Deo et Sancta Maria et Sancto Mikaele et Sancto Laurentio cenobio, qui sunt [altares] siti in monte altiori supra Terracia. Manifestum est enim quia [dono eis] alodes meos proprios, id sunt terras et uineas, casas cum solos et superpositos, hostios, ianuas, matherias, foueas et torcular, item et trilias et reuuiras et oliuarias et altos arbores similis et dissimilis, cultum et incultum, nostrum proprium, simul cum ipso columbario. Aduenit autem mihi omnem predictum alodium per comparacione siue per qualicumque uoce. Est namque ipsum alodium primitus prenotatum in comitatum Barchinone, in Vallense, in ualle Sancti Minati et abet affrontaciones de parte orientis in terra Gondebaldi proceris et de meridie in terra Sancti Cucuphati cenobii, de occiduo in terra Raimundi Mironis et de circio in terra Gondebaldi predicti. Subsequens uero alodium est in comitatum Barchinona, in terminibus de Caldes, ad ipso Prad, siue in ipsa Reuuiras. Et affrontat de parte orientis in ipsa strada publica et de meridie in terra de Ermengardis femina, de occiduo in rio, de circio affrontat in terra et in uinea de Gozfred. Et ipsa uinea que est in Reuuiras affrontat de oriente in uinea de Sancia siue de Ermengardis et de meridie in terra et in uinea de predicti Raimundi uel de suos heredes, de occiduo in terra de Sancia uel de Ermengardis, de circio in terra predicti Raimundi. Et alia pecia de terra affrontat de oriente in ipso margine siue in terra de Gozfred predicto et de meridie in terra Sancti Minati uel de Seniofredo de Vilar, de occiduo in terra de Guasca femina, de circio in terra de Bonumir. Quantum inter istas affrontaciones includunt, sic dono ad predicto cenobio uel ad ipsos altares iam dictos hec omnia predicta alodia ab integrum cum exiis et regressiis earum ad proprium. Et est manifestum. Quem uero predicta omnia que dono ad predicto cenobio de meo iure in earum trado dominio et potestate. Quod si ego donatrix aut ullusque homo utriusque sexus qui ista karta donacione uenerit ad inrumpendum, non hoc ualeat uendicare set componat iam dicta omnia in duplo cum omnem suam melioracionem. Et inantea ista karta uindicionis firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta donacionis .V. kalendas augusti, anno .XVII. regni Henrici regis.

S+ Ermessindis, gratia Dei comitisse, qui ista donacione feci, et firmaui et firmare rogauí (*cruz*).

Sig+num Umbert Od. (*Cruz*) Ioannes, leuita. Sig+num Bernardus Od.

Wifredus, monachus uel presbiter, qui ista karta donacionis rogatus scripsi cum literas fuses et contaminates in tercia linea et sub *sss* die et anno quo supra.

162

1048, febrero, 6

Ermesèn, viuda de Ramon [Borrell], condessa de Barcelona, decidíó autorizar la unió del monasterio de Sant Pol de Mar a Sant Víctor de Marsella.

Marsella. Archivo Departamental de Marsella. H-24, documento nº 111.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 35.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p.229 .

1049, enero, 9

Odger, abad del monasterio de Sant Llorenç del Munt, donó junto a su comunidad la iglesia de Sant Cristòfor y un alodio que pertenecía a ésta, en el término de Terrassa, condado de Barcelona, al matrimonio Argemir y Filemera. Dichas propiedades habían llegado a manos del monasterio vallesano gracias a una donación anterior realizada por el conde Ramon [Berenguer I], hijo de Berenguer [Ramon I], y su abuela la condesa Ermesèn.

A. Montserrat. AM, nº 19.

B. Montserrat. AM, nº 25.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. III, documento nº 346.

In Dei nomine. Odegario, gratia Dei abba domum Sancti Laurentii cenobii, cum congregacione ipsius loci donatores sumus uobis Argemirus et uxori tue Filmera. Manifestum est enim quia donamus uobis alodem nostrum quod abemus in chomitato Barquinona, infra terminis Terracia ad domum Sancti Christofori, ad domus edificandum, simul cum ipsa ecclesia, ud eam bene condiregatis et dirigenter instruatis et ipso alode bene laboretis. Et aduenit nobis per nostra comparacione siue per donacione quod fecit nobis Raimundus, chomite, filio Berengarii, commes, simul cum domna Ermessindis, chomitissa, uel per qualicumque uoce. Et afrontad ec omnia, de oriente in terra de Guadamiro faber, de meridie in strata publica, de occiduo in terra de condam Guadamirus, presbiter, de circi similiter. Quan[tum] infra istas quatuor afrontaciones includunt, sic donamus uobis ipsa ecclesia cum ipso alode qui ibidem est, ud ipsa ecclesia bene condiregatis et ipsos domo bene edificetis et ipso alode bene laboretis in ea uidelicet racione, ut teneatis uos et posterita uestra et donare faciatis nobis per unum quemque annum de ipso alode ipsa tascha, et non liceat uobis in ipso alode siue in ipsos domos siue in ipsa ecclesia alium senioraticum facere nisi domum Sancti Laurentii uel eius seruientes est manifestum, et de nostre iure in uestram tradimus potestatem, sicut superius resonat. Quod si nos donatores aut ullusque omo utriusque sexus qui contra ac ista donacione uenerit pro inrumpendum aut nos uenerimus, ad nihilum proficeant uel proficiamus et in uinculo solidos quinquaginta componamus, et inantea oc adimpleamus quod sponndimus, et si uos laboratores minime feceritis et oc non adimpleueritis quod petistis, similiter nobis componatis solidos quinquaginta, et oc adimpleatis quod petistis.

Actum est oc .V. idus ianuarii anno .XVIII. regni Enrici regi.

Odgarius, gratia Dei abba, qui hec firmaui et fratres meos monachos firmare rogauí sss. Amatus, monachus (*cruz*). Remundus, monachus. Guitardus, monachus. Petrus, monachus. Benedictus, monachus. Poncius, monachus. Undisclus, monachus. Borrellus, monachus.

S+ Guadamirus, leuita, scripsit et die et anno quod supra.

1049, octubre, 9

Ermesèn donó al monasterio de Sant Llorenç del Munt el alodio llamado “Kastellare” (Castellar).

A. Barcelona. BC, archivo, perg. n° 2130.

Ed. Ballbè i Boada, Mique. *Matadepera i Sant Llorenç del Munt...*, vol. II, pp. 221-223.

Montserrat. AM. *Speculo* 8 (Castellar) n° 5.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. III, documento n° 349.

[In nomine Domini. Ego Er]messindis, gratia Dei comitissa, donatrix sum Domino Deo et Sancto Laurentio, cuius [coenobium] situm est in cacumine excelsiori montis supra Terracia. Manifestum est enim quia dono predicto coenobio et ibi Deo serui[entes alodium meum pro]prium, quod mihi aduenit per uirum meum domnum Reimundum, condam comitem et marchionem et per comparationem siue per quacunq[ue] uoce. Vocatur autem predictum alodium Kastellare et sunt terras et uineas cultas et ere[mas, cases cum solos et s]uperpositos et curtes, casales et casalitios cum ipso kastellare, ortis, ortalibus, molinis, et molinarlis, regos et capud regos atque subtus regos, boscos et siluas atque garricas, pomiferos atque glandiferos, montuosum sionibus aquarum, pascuis cum ipsis pascuariis, petras et roccas que infra eiusdem Kastellari sunt terminis. Est autem predictum Kastellare cum omnia suprainserta in comitatu Barchinone, infra termino de Terracia uel in circuitu predicti montis Sancti Laurentii. Et habet affrontationes predictum Kastellare, cum omnia supranotata, de parte orientis in termine de Tegores uel de Sancti Minati et iniungit se usque in kastrum de que in kastrum Galipha, a meridiana uero parte affrontat in ipsa strada que exit de Riopullo et uadit per ipso prato usque in Kanned ad ipsa mansione que fuit de Guifredo condam, deinde per ipso in ipso termino de Uliastrello, de occiduo namque in ipso riuo de Masurgs et iniungit per ipsa silua de Galiano usque in Era Ventosa et usque in kastrum Petra, de circio affrontat in termino de Nespla uel ad et in ipsos terminos de Granera uel de Lacera usque in kastrum Galipha. Quantum iste affrontationes includunt uel isti termini ambiunt, dono atque concedo predictum Kastellare cum prefata omnia predicto coenobio et suis terminis siue pertinenciis eo, scilicet, modo atque ea ratione, ut ipsam meam dominicaturam uel omnes uoces, quas ego nunc ibi ad dominicum retinebam, teneant simili modo Sanctus Laurentius et abbas uel monachi eiusdem re semper et quietem ad dominicum. Reliqua uero teneat Udalgarius Bonucii, sicut per me tenet in seruitio et famulicio predicti Sancti Laurentii, et per manum abbatis qui ibi nunc est uel successoris eius, nec liceat ei ico modo transferre aut alineare. Post mortem uero predicti Udalgarii solida et libera remaneant predicta omnia in iure predicti coenobii, absque ulla inquietudine ab omni integritate. Quod si ego que persone homo aut femina contra hanc cartam elemosinariam uel largitionis uenero aut uenerit pro inrumpendum aut eam inquietare temptauerit, non ualeam aut ualeat uendicare sed componam aut com[ponat] in duplo cum sue melioratione. Et inantea firma et stabilis permaneat et semper inconuulsa.

Facta carta elemosinaria uel largitionis .VII. idus octobris, anno .XVIII. regni Henrici regis.

[Sig+num Ermess]indis, gratia Christi [comit]issa, qui hanc cartam elemosinariam fecit scribere et manu propria firmauit ac testibus firmare rogauit. [Sig+]num Umberti Ot. Sig+num Udalgarii. Sig+num Gonballi Besorensis. Sig+num Amati Oldrici. Sig+num Berengarii Bonuc.

[1050 – 1058, marzo,1]

Ponç, hijo de Guerau y de Ermesèn, vizconde de Girona, juró fidelidad a Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona, en todos sus dominios menos en aquellos que poseía gracias a la condesa Ermesèn, a la que respetaría mientras viviese.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 20, n° 51.

B. Copia del siglo XII, Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 20, n°51, dupl. Copia siglo XII.

Ed. Feliu, Gaspar- Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento n° 517.

Iuro ego Pontius, filius qui fui Geralli, uicecomitis uel Ermessendis, femine, quod de ista ora inantea fidelis ero ad te Raimundum, comitem, filium Berengarii, comitis, uel de Santia, comitissa, sine fraude et malo ingenio, et sine ulla deceptione ac sine engan. Ego Pontius predictus non dezebte te Raimundum, comitem iam dictum, de tua uita nec de tuis membris que in corpore tuo abes, set de omnibus fidelis ero tibi. Et non te dezebte de ipsa ciuitate de Barchinona, neque de ipso comitatu Barchinonensi, neque de ipso episcopatu Barchinonensi, neque de ipso onore quem hodie abes de Ispania, uel inantea adquisieris, neque de ipso comitatu de Ausona uel episcopatu Ausonensi, neque de ipsa ciuitate Minorisa, neque de ipsa ciuitate de Gerunda, neque de ipso comitatu Gerundensi, neque de ipso episcopatu Gerundensi, neque de ipsis chastris uel rochas, puos, eremos, siue condirectos, qui infra suprascriptos comitatos sunt, set de omnibus fidelis ero tibi. Et ego predictus Pontius hec omnia suprascripta no to tolre ad te Raimundum, comitem iam dictum, senioremeum, nec ten tolre aliquid de hoc, nec ego, nec aliquis homo uel homines, femina uel femine, per meum consilium, nec per meum ingenium, nec per aliquem meum asentimentum. Et ego Pontius iam dictus, adiutor ero ista omnia iam dicta a tener et ad auer, ad te iam dictum comitem Raimundum, senioremeum, contra cunctos homines uel feminas qui ad te, Raimundum, comitem iam dictum, hec omnia predicta tollere uoluerint uel aliquid de hoc tulerint, excepto hoc quod Ermessindis, comitissa, retinuit in ciuitate Gerunda uel in comitatu Gerundensi, ad ipsum diem quando finiuit omnis suas querelas cunctos supradicto Raimundo, comite, unde fidelitatem debeo illi portare in sua uita. Et postquam illa mortua fuerit, similiter adiutor ero ad te de ista omnia a tener et ad auer, sicut de omnem tuum honorem suprascriptum, per fidem, sine engan. Et ego iam dictus Pontius adiutor ero ad te Raimundum comitem predictum, contra cunctos omnes uel feminas, unde tu iam dictus Raimundus me comonras per te ipsum uel per tuum missum. Et comonir no me desuedare et adiutorium, sine tuo engan, ten fare. Et si tu, iam dictus Raimundus mortuus fueris, infra ipsos .XL. dies primos quod ego Pontius iam dictus sciam quod mortuus sis, ego Pontius manibus meis ad filium tuum ad que tu dimiseris Barchinonam me comandare, aut si filium non habueris, ad ipsum ad quem tu Barchinonam dimiseris similiter o fare. Et ipsum onorem quod per te iam dictum Raimundum teneo, per suam manum lo prendre et talem sacramentum illi iurabo qualem ad te iuratum habeo.

Et hec omnia suprascripta, si o tenre et o atendre, ego Pontius predictus, ad te iam dictum Raimundum, comitem, senioremeum, per fidem, sine engan, nisi quantum tu me absolueris de isto sacramento per tuum grad, sine fortia.

1051, marzo, 10

“Convenientia” acordada entre Pere, obispo de Girona, y Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona, en la que el prelado se compromete a ceder la dominicatura de la Bisbal d’Empordà al conde. A su vez se acuerda no perjudicar los intereses de Ermesèn en dicho lugar; <<[...] Et hec omnia suprascripta et suprascripta baiulia non sint dampnum de suprascripta Ermesende, comitissa[...]>>.

[A]. Original perdido.

B. Girona. ADG, Cartoral de Carlemany, ffº. 70-71.

Ed. Marquès, Josep Mº. *Cartoral, dit de Carlemany...*, Vol. I, documento nº 109.

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 258.

[H]ec est conuenientia quam ego Petrus, Gerundensis episcopus, feci cum te, dompno Raimundo Berengarii comite. Ego uero predictus Petrus dono ipsam dominicaturam de Sancta Maria Episcopali, sicut Sancta Maria sedis Gerunde tenet et habet, et tenere et habere debet tibi dompno Raimundo prescripto, excepta ecclesia prescripte sedis Sancte Marie et exceptis decimis et primitiis eius omnibus oblationibus, et excepto cimisterio, et exceptis hiis omnibus, et exceptis sacrariis omnibus ecclesie, et exceptis hiis omnibus que canonica Sancte Marie prescripte sedis et Guibertus gramaticus tenet. Et ego predictus Petrus dono tibi dompno Raimundo prescripto ut in istis sacrariis et cimisterio predictae ecclesie que ego retineo modo facias tuam uoluntatem exceptis hiis rebus quas Iohannes et sui clerici et Girbertus gramaticus prescripti tenent in prescriptis sacrariis et cimisterio et excepto auer quod defunctus dimiserit pro sua sepultura et anima et excepta mea domo, cum suo hedificio quam ego prescriptus Raimundus facturus sum in predictis sacrariis. Et hec omnia a me predicto Petro tibi Raimundo prescripto donata dono in tali conuentu ut tu prescriptus Raimundus non dones nec incambres aliquid de suprascripta dominicatura quam ego tibi dono in potestate alterius hominis. Et si tu, prescriptus Raimundus mortuus fueris, prescripta dominicatura a me tibi donate cito reuertatur sine impedimento et sine dono de auer in potestatem Sancte Marie predictae sedis et meam aut episcopi prescripte sedis, si ego mortuus fuero et comitissa Ermesendis mortua fuerit aut deuota facta fuerit, aut si tu prescriptus Raimundus comitatum Gerundensem tenueris. Prescripta dominicatura quam tu Petrus mihi donas, conuenio tibi Petro prescripto ut deliberem ipsas toltes et tortos quos homines faciunt Sancte Marie sedis prescripte in prescripta dominicatura. Et ego Raimundus prescriptus iterum conuenio tibi Petro prescripto ut de ipsis toltis et tortis que homines faciunt Sancte Marie sedis prescripte et tibi in tuo episcopatu faciam iustitiam Sancte Marie prescripte sedis et tibi de quibus facere potuero et de illis toltis et tortis de quibus facere non potuero iustitiam adiutor ero Sancte Marie et tibi per rectam fidem sine tuo enganno. Et ego Petrus prescriptus mitto canonicam cum sua terra et cum suis omnibus Sancte Marie prescripte sedis et omnes clericos iam dicte sedis cum eorum rebus et totum meum honorem episcopalem in tuam baiuliam et defensionem, Raimunde prescripte comes, ut bene custodias et deffendas prescripta omnia ad seruitium et honorem prescripti episcopi et ad bonum de iam dictis clericis. Et hec omnia suprascripta et suprascripta baiulia non sint dampnum de suprascripta Ermesende, comitissa. Et

ego prescriptus Raimundus conuenio tibi prescripte Petre ut suprascriptum conuentum quem ego superius tibi feci et faciam totum tibi Petro prescripto adtendam et teneam sine tuo enganno, et excepto hoc quod tu Petrus episcopus michi Raimundi prescripto absolueris tuo grato animo sine fortia.

Scriptum est hoc donum et conuentus .VI. idus marcii anno .XX. regni Henrici regis.
(*Cruz*) Petrus, episcopus. Remundus, comes.

[1051, agosto – 1058, marzo,1]

Ermesèn devolvió a la Seo de Girona y a su obispo Berenguer las iglesias y feudos que ella poseía en dicho obispado.

B.Girona. ADG, Cartoral de Carlemany, ffº 65b-67b.

Ed. Marquès, Josep M. *Cartoral, dit de Carlemany...*, Vol. I, documento nº 120.

[I]n nomine Domini et saluatoris nostri Ihesu Christi. Ego Ermesendis, gratia Dei comitissa, cogitans meam fragilem uitam et timens inferni penam, propter Deum et eius genitricem beatam uirginem Mariam et propter remedium anime uiri mei Raimundi et mee et filiorum et omnium parentorum meorum, reddo iam dicte Dei genitrice Marie et eius sedi et in potestate episcopi iam dicte sedis Berengarii omnes ecclesias et omnis fiscos et omnes feuos regales et omnes terras et mansos et omnia alodia cum omnibus que pertinent ad predicta alodia, omnia que ego Ermesendis quocumque modo teneo et tenui de episcopatu Sancte Marie iam dicte sedis et homines et femine tenent per me et tenuerunt. Iste autem sunt res quas reddo integro et sincero modo iam dicte Dei genitrici et eius episcopo predicto. In primis ego prescripta Ermesendis libens et spontanea mea uoluntate reddo turrem de Palacio cum suis pertinentiis omnibus et reddo turrem de Pubalo cum ipsa sua ecclesia et cum omnibus pertinentiis que pertinent ad iam dictam turrem et ecclesiam. Et reddo ecclesiam Sancti Ysidori cum ipsa Pera, cum suis pertinentiis omnibus et ecclesiam Sancti Felicis de Beuda cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Pals cum suis omnibus pertinentiis et ecclesiam Sancti Saturnini de Sauzeto cum suis appenditiis et pertinentiis omnibus et ecclesiam Sancti Iohannis de Fuxano cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam cum suis pertinentiis omnibus quas Raimundus, archidiachonus Barchinonensis, tenuit, hoc est, ecclesiam de Ecclesiis Albis, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam Sancti Saturnini de Villa Freder, cum suis pertinentiis et ecclesias cum ipsa forteda quas Oto Macoti tenuit, cum suis pertinentiis et fiscis et alodiis. Et ecclesiam Sancti Vincentii de Camonos cum suis pertinentiis omnibus et fiscis. Et ecclesiam Sancti Martini de Riuoluti, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam Sancti Martini de Mota, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Burdils, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesias suis, cum pertinentiis omnibus quas tenet Eneas iam dicte sedi debitas. Et ipsum alodium de Monte Palatii, cum suis pertinentiis omnibus et cum ipso castello et ecclesiam Sancti Martini de Palatio Furgelli, cum suis pertinentiis omnibus et appenditiis et ecclesiam Sancti Martini de Colónico, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam Sancte Christine de Araza, cum suis pertinentiis omnibus et ecclesiam Sancti Felicis de Locustaria, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam Sancti Stephani de Calidis, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam Montis Rotondi, cum alodiis et fiscis et suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Aqualta cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Libiano, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Pariete Ruffini, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Villam de Asinis, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam Sancte Leocadie de Pradis, cum suis pertinentiis omnibus. Et castellum de Blanes, cum suis pertinentiis que pertinent ad iam dictam Sanctam Mariam. Et ecclesiam Sancte Cecilie Montis Calui, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de

Villadalmalla, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Filinis, cum suis pertinentiis omnibus. Et ecclesiam de Pineda, cum ipso alodio et pertinentiis eius. Et ecclesiam de Monte Foliano, cum suis pertinentiis. Et ecclesiam de Bascanon, cum suis pertinentiis. Et ecclesiam Sancti Petri de Laurano, cum pertinentiis eius et fisco et ipso auer de Angles. [Qu]as supradictas res, ego supranominata Ermesendis, comitissa, integro modo et sincero reddo beate Dei genitrici iam dicte Marie et eius predicte sedi et tibi Berengario, pontifici prescripto et quocumque modo et acquisitione teneam et tenui predictas omnes res et homines et feminas tenent tenuerunt per me et ea quecumque ablate sunt per me a dominico et proprio iure iam dicte sedis et meo consilio et ingenio et faccione aliqua ego prelibata comitissa reddo et restituo iuri proprio iam dicte sedis et tuo predicte Berengarii. Preterea alias omnes res que mihi nominate non sunt, quas teneo et tenui et quocumque modo, facto et consilio ablate sunt per me quarum reminiscor et quarum non reminiscor quocumque modo uenissent ad ius et dominium meum uotiue et libere restituo iam dicte sedi et tibi Berengario, ita ut nullus homo non teneat et possideat predictas res contra Sanctam Mariam et contra uoluntatem tuam predicte Berengari, episcopi, per ullam meam uocem.

1051, noviembre, 17

La condesa Ermesèn donó un alodio de su propiedad situado en “Sancti Baudilii” (Sant Boi de Lluçanès) al sacerdote Llopart y familia.

A. Vic. ACV. Caj. 6, perg. n° 2162.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 67.

Ed. Ordeig i Mata, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle segon. Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs. Vic, 2003, doc. 1091

In Dei eterni nomine. Ego Ermesindis, nutu Dei comitissa, donatrice sum uobis Leopardus sacerdos et fidele tua Bonafilia et filio uestro Bernardo sacerdote. Per hanc scripturam donationis mee dono namque uobis alodium que [uos tenetis], id sunt, terras cultas simul cum [prato] et cum omnes arbores qui infra sunt. Aduenit quidem mihi omnia predicta per uiro meo uel per parentorum et per quaecumque modo uel uoce. Et est hec omnia prelibata in comitatum Ausona, in parrochia Sancti Baudilii, in aiacencia de podio qui fuit de Guadamiro. Et abet affrontationem predicto pratro, cum terras et arbores, a parte orientis in alodio Arnalli Guitardi uel heredum suorum, et de meridie [in] medio torrente, et de occiduo similiter, de parte uero circii desinit in alodio Seniofredi Luzanensi. Quantum infra istas affrontationes includunt, sic dono uobis ad te iam dicto Leopardo et Bonafilia de [toto] ipso prato et terras qui ibidem sunt et de iam dictus arbores ipsam meam uocem hoc ipsam medi[etatem] [totum ab inte]grum cum exiis et regresiiis eorum, ut teneatis uos de [uita] uestra unum simulmente et donetis ipsa tasca per singulos annos [perpetualitermente] et post uestro discessu de uos ambos teneat Bernardus filio uestro et possideat ille et [posterita] sua quales ille elegerit et fidelitermente donent ipsa tascha et non donnent alium censum ad nulla persona, hominum uel femina. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de meo iure in uestro trado dominio et potestate, ad uestrum proprium, sicut superius est scriptum. Quod si ego donatrice aut ullusque uiuens qui contra ista carta donatione uenerit pro inrumpendum aut uenere, non ualeat hoc uindicare quod requirit set [ita] semper uobis componam aut componat induplo cum omnem suam imeliorationem. Et inantea ista carta donatione firma permaneat omnique tempore. Et propter hoc dabo tibi ego Bernardo solidos .VIII. denariorum monete optime. Et nichil exinde non remansit

Facta ista carta donationis .XV. kalendas decembris, anno .XXI. regnante Henrico rege.

Ermesindis, comitissa, qui [confirmo] hoc et in poteste uestra trado et signum manum meam inpressi. (*cruz*).

Sendredus, sacer *sss*. Sig+num Amatus Suniarii. Ermemir, sacer *sss*. Sig+num Bonifilii quarta parte. Sig+num Ermemir [Villasicca]. Sig+num Galin Adroani. Sig+num Iozfret de [Font].

Sig+num Ato. Sig+num A[matus], [ypodiachonus]

Ita ego Ermesindis, comitissa, notum faciam tam presentibus quam futuris quia pro hanc dabo tibi Bernardi predicta omnia propter donum quod [hac auus adquepid tuus Guaza Miro de uiri meo dominus Remundus, comite, tascham donandi]

Oliba, sacerdos, qui hoc scripsit et subscripsit *sss* die et anno quod supra.

1052, junio, 7

Los monjes de Sant Feliu de Guíxols aclamaron como abad al monje Arnau. Éste ya regía los destinos del cenobio desde 1043 fecha en la que el abad Oliba dio su consentimiento tras la enorme presión ejercida por la condesa Ermesèn para que así fuera.

A. Girona. ADG, Sant Feliu de Guíxols, caj. 1, legajo 1, nº 6.

Ed. Villanueva, *Viage*, XV, ap. I, pp. 209-213. Ext. de A.

Ed. Calzada, E. <<Acta de l'elecció i consagració d'Arnau, abat del monestir de Sant Feliu de Guíxols l'any 1052>> en *XX Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos*, pp. 94-97 (reproducció fotogràfica y versió catalana), Sant Feliu de Guíxols, 1977, ex. A.

Ed. Cervera, J. M. *Història del monestir de Sant Feliu de Guíxols*, pp. 92-94, Olot, 1984.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 62.

Ed. Junyent i Subirà, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris...*, p. 410

Ed. Martí, Ramón. *Col.lecció diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento 261.

Cf. Aurell i Cardona, Martí. *Les noces del comte...*, p. 212.

TOCIUS CREATURE CONDITOR ATQUE OMNIUM SECLORUM AUCTOR
 OMNIPOTENS DEUS. Cum in primordio seculi uniuersam conderet machinam mundi,
 hominem fecit cui cuncta create subegit atque ut ille homo factus ad similitudinem Dei
 immaginis non tumeret fastu aelationis, altos decreuit proficere aliis, quos preuidit proficere suis
 obtemperando preceptis. Unde etiam et in antiquis prioribus postquam mundus per diluuium
 proprias poenas luit, secundum proprias qualitates gencium reges ibi delegit, qui et suis
 obediendo iussis digna reciperent pre factis, et contempnentes dignis artarentur flagellis. Sic et in
 populo Israelitico de seruitute Aegipti cruendo per misterium rubi mitissimum Moisen ductorem
 elegit populi, ac legislatorem constituit ei, non respiciens eius infacundam sermocinationem, sed
 animi longanimitatem, ostendens in eo figuram rubi implendam, qui ardens incombustus
 permanebat; ita et hic super omnes homines mitissimus inter murmura et importunitates nefandi
 populi inconcussus perstitit, ac per pacienciam sui furorem iudicis tremendi in populo
 crassantem mitissime temperauit. Ab eo uero populos tocius ordinis sub regimine uoluit esse
 rectorum ut uitam et mores immitando eorum, ita gradientur tramite recto post eos ipsum sequen-
 tes iuxta Psalmiste sententiam: qui in uirtute sua dominatur in aeternum, cuius oculi super gentes
 respiciunt ut exasperantes in semedipsis non exaltentur, sed adtendentes eiusdem prophete
 uocem per pacienciam immitentur quod dicit: imposuisti homines super capita nostra. Sicque
 prauorum iniurias tolerantantes inducantur in refrigerium sempiternum. Quapropter nos monachi
 cenobii Gixalensis sub regimine degentes martiris Christi Felicis, destituti solacio Landerici
 patris, qui miro nos fouebat amore dileccionis, necne orbatu solamine Bonifilii uenerandi abbatis,
 qui pauco post eum rexit locum termino temporis, tantorum patrum imbuti testimoniis,
 preuenimus domnam Ermessindem, nutu Dei comitissam, amatricem sancte religionis,
 domnumque Petrum, pontificem ecclesie Gerundensis, uirum summe uirtutis, nepotemque eorum
 domnum Reimundum, gratia Dei comitem excellentissime nobilitatis, petentes dari nobis
 pastorem ab eis, sub quo uiueremus in ordine beati sanctissimique patris Benedicti. Tandem illi
 sollerti ut erant ingenio prediti, consilioque prudentissimi interdixerunt terminum Dominum
 exorandi, quo eis dignaretur ostendere cui comiterent dominium loci prescripti. Dehinc uero

comitissa prefata apud Gerundam accessiuit presulem Saedis Ausoniae, uenerandum Oliuam, qui in sui regiminis curam magnam regebat monachorum normam, petiuitque ab eo sibi concedi uirum nomine Arnallum, qui olim illustris emicuit in seculo, et dono diuine gratie abitu seculari relicto, summa conuersatione militans Deo in magni archangeli Mikaelis Coxanensis cenobio inter perfectos cenobitas collo aposito deuotus degebat sub regule iugo. Quod cernens prefatus antistes non modico merore turbatur animi, anxieque tabescens prohibet sibi talia fari, ne tantum uirum a se cogat dissotari. Illa autem diuine gratie ardore succensa, nequaquam se a tali petitione compescens, assidue ne eum sibi denegaret exorans interpellabat ita inquiring: << Ego tibi mille in seruicio Dei homines dedi: saltim unum non mihi studeas proberi>>. Sic tandem inuitus assensum dedit eius uoluntati, caepetque animum conqueri secum fratris predicti, si hoc posset liceri sue simplicitati. Ille uero spiritu sume deuotionis plenus indignum se testabatur in omnibus, qui adhuc non plene imbutus monasticis institutionibus, seque inscium et insecum fatebatur in legibus ne dominaretur fratribus tali sub regula militantibus. Tunc demum plurimis compellentibus primatibus, diuersorumque ordinum cateruis contra se reluctantibus plener excusatur cum prefato presule quasi liber a iam dicta urbe in crastino profecturus. Qui cum totam noctem ducerent peruigilem, aporinquantie die percelebrato iam officio misse a predicto presule quoram sacratissimo eiusdem martiris Christi corpore, antequam idem presul a loco altaris discederat, nutu Dei et intercessione martiris predicti, actum est ut eadem comitissa ad eum accederet cum fiducia magna deposcens sub predicti martiris coniuratione, quatenus ui cogeret fratrem assumere ipsius loci regimen, hoc inter cetera minitans quod pene desertus monachis inhabitabilisque locus proxime fieret, nisi eius curam ipse susciperet; hac sic potestati presulis locum tradidit, ut dignum dispensatorem domni Dei ipse preuideret. Hoc intuens uenerandus presul Oliua, dissolutus in lacrimis uoluntati eius cessit, accessitumque ad se eundem fratrem dixit: uideo, frater karissime, quia non possumus Dei uoluntati contraire. Oportet te hoc onus suscipere, ad quod Christus te dignatus est promouere, ut ualeas animas illuc tibi commissas in Deo lucrare. Ipse uero hoc omnimodo facere rennuens, quanto a ceteris clamabatur dignus, tanto a semetipso aestimabatur inscius. Quid multa? Coactus implet iussionem patris predicti; inuitus suscipit regimen loci. Quem adortantes prefati principes, ac diuersi ordinis primates, ut in gradu abbatum ordinaretur cum benedictione, omnino distulit fieri sub maxima excusatione per .VIII. annos, ita strenue regens predictum cenobium, ut plus uideretur subiectus sibi prelatis, quam estimaretur prelatus subiectis, immitans illam uocem dominicam per quam Dominus de semedipso dicit: Filius hominis non uenit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam redemptionem pro multis. Deinde sicut assolet iustis euenire ut eant de uirtute in uirtute, et uideatur ab eis in Sion Deus deorum, amonitione domni pontificis Berengarii, qui post Petrum Gerundensem regit ecclesiam, necne adortatione comitis supra dicti Reimundi ac inportunitate uenerabilis comitis Ermessindis, ceterorumque primorum sedis prescriptae atestatione, scilicet, Arnalli Dalmachi et Reimundi Guisadis Arnallique Adalberti atque Umberti Ugonis, archidiaconorum, et Poncii, caput scole Bonifiliique custodis ac aliorum canonicorum assensione et nostra assidua supplicatione suasus petitioni nostre assensum dedit taliter inquiring: non possum iussioni Dei, et uestre uoluntati inprobis esse, ne ex preterita inobedientia indicium Dei queam incurrere. Proinde nos eius clientuli simul in unum collecti, uidelicet Guilelmus, monachus, Petrus, monachus, Udalardus, monachus, Vitalis, monachus, Petrus et alter Petrus, Symeon et Iohannes, Poncius et Benedictus, alter Poncius et Reimundus, Bernardus et Vitalis, ceterique militantes sub tegmine predicti cenobii, obtamus hunc nobis datum pastorem, prout

debet, ordinari abbatem, quia nouimus eum nobis prodesse magis quam preesse. Scimus enim eum uirum summe nobilitatis, excellenti ingenio preeditum, timentem Deum, mittem, sobrium, castum, misericordem, humilem, decoratum optimis moribus, infirmis et indigentibus atque in alicui merore constitutis semper compacientem, ductorem aeternae patriae, uerbo et exemplo subditis uiam ostendentem qua liceat peruenire: ita ut iuxta preceptum beati Benedicti, uices uideatur in nobis agere Christi, immitans semper illud Apostoli: omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem saluos. Et ideo aclamamus exultationis uoce tantum uirum nobis abbatem preesse. Extollimus eum mentis deuotione, subdimus nos eius dominio cordis humilitate, ut existens nostri pastor secundum monastici ordinis tradicionem, imitemur morum eius conuersationem, quatenus cum eo mereamur in caelis beatam habere possessionem. Igitur ego Berengarius, iam dicte sedis presul, hunc uirum a uobis oblatum consecro atque sanctifico, et in pastoralis regimine uobis abbatem concedo, et rectorem animarum uestrarum Deo iuuante optimum constituo.

Explosum huius aclamationis et ordinationis titulum, .VII. idus iunii, anno .XXI. regni Einrici regis, in presencia predictae Ermessindis, comitisse et plurimorum procerum regionis huius, feria .I. die sancto Pentecosten, coram domno Reimundo, gratia Dei comite.

Reimundus, comes. (*Cruz*) Ermessindis, gratia Dei comitissa. (*Cruz*) Poncius, gratia Dei comes (*cruz*). (*Curz*) Berengarius, gratia Dei Ierundensis episcopus (*cruz*). Umbertus, archileuita. Umbertus Oto (*cruz*). Gaucefredi Audegarii (*cruz*). Gwilielmus, monachus et presbiter. Petrus, monachus. Vitalis, monachus. Iohannes, monachus. Simeon, monachus. Poncius, monachus. Benedictus, monachus. Poncius, monachus. Bernardus, monachus. Reimundus, monachus. Vitalis, monachus. Poncius, leuita et caput scole atque iudex, *sss*. Eneas, Bernardus Gaucefredus (*cruz*).

Sss Petrus, monachus et presbiter, qui hoc aclamationis et ordinationis titulum scripsi et sub *sss* die et anno quo supra.

[c.1053]

Litigio que enfrentó al conde de Barcelona, Ramon [Berenguer I] con Artau Guadall. Ambos se disputaron la posesión del castillo de Begur donado en su día por la condesa Ermesèn a dicho Artau.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp 22, nº 211.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 22, nº 211 dupl. Copia siglo XII.

Ed. Montsalvatje, *Noticias*, XV, ap. MMCXCVI.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera, documento nº 410.

Nos Guilelmus, Ausonensis episcopus, et Guilabertus, Barchinonensis episcopus, pariter iudicauimus in castro Gerundela, ut si uerum esset quod Artallus Gudalli sic iurasset a destrun Remundo, comiti, sicut comes dicebat, sicut postea uerum esse uidimus et audiimus. Lecta scripture sacramentali coram nobis et aliis multis optimis uiris quam Artallus iurauit quia illud donum de castro Begur et de suo honore, quod comitissa Ermesindis fecerat Artallo iam dicto, postquam iam dictus Artallus sic iurauit comiti, sicut comes dicebat et scriptura predicti sacramenti testatur, predictus Artallus non habebat directum in ipsum donum de predicto castro et de predicto suo honore quod adquisierat de predicta comitissa. Et debebat finire iam dictus Artallus predictum donum et predictum honorem de Begur, iam dicto comiti. Set mala facta quae Artallus et sui aut aliquis homo per istam rancuram de Begur fecerant iam dicto comiti, predictus Artallus debebat emendare omnia iam dicto comiti. Et dampnum omnem quod predicto comiti aduenerat per istam rancuram de Begur, Artallus iam dictus similiter debebat emendare iam dicto comiti. Et si Artallus et sui accepissent aliquod malum per istam rancuram de Begur, debebant illud malum deportare et finire iam dicto comiti et eis qui illud malum fecerant. Et Artallus predictus dedit predicto comiti Raimundo septem fideiussores, unumquemque per mille solidos, ualentes .XX. uncias auro Barchinonensis monete, ut faciat hoc presens suprascriptum iudicium iam dicto comiti intre et octo dies quibus predictus comes requisierit supradictum iudicium a iam dicto Artallo usque ad festiuitate sancti Michaelis primam uenientem de septembri mense Et si Artallus predictus non fecerit hoc presens supradictum iudicium iam dicto comiti intra prescriptos octo dies, sicut superius scriptum est, tunc isti septem fideiussores, Berengarius Renardi et Arlucio et Gaucbertus et Matfredus, fratres et Guilelmus de Tedi et Bonifilius Ballefredi et filius Vitalis, cito donent, sine engan de predicto comite, unusquisque per se mille solidos, ualentes .XX. uncias auri Barchinonensis monete, iam dicto comiti. Et conuenit Artallus predicto comiti ut si aliquis ex istis fideiussoribus interea mortuus fuerit aut defuerit, Artallus predictus donet alios fideiussores iam dicto comiti, pro eis qui mortui fuerint aut defuerint, et hoc sit factum, sine engan, de predicto comite.

Huic iudicio et placito interfuerunt in predicto castro de Gerundela, coram predicto comite, domna Almodis, comitissa et Guilelmus, comes Bisuldunensis et Guilelm Dalmacii et Poncius, uicecomites et Aeneas et Berengarius, abba et Gaucbertus Guilelmi et Udalgarius, uicecomites et Remundus Ademari et Arnallus Iohannis et Bernardus Iohannis et Andreas abba et Bernardus Arnalli et Reimundi Arnalli et Reimundus Guilelmi et Berengarius Bernardi et Adalbertus Guitardi et Mironis Guifredi et Remundus Guifredi.

Wilelmus, gratia Dei episcopus (*cruz*). (*Cruz* Guislibertus, gratia Dei episcopus.

[c. 1053 – 1057, junio, 4]

Ramon, hijo de Guisla, vizcondesa de Cardona, prestó juramento de fidelidad a Almodis, tercera esposa de Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona. En él consta como Ramon [Folc], vizconde de Cardona desde 1040, se mantuvo fiel a la condesa Ermesén quien conservó el poder condal en Girona.

Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, nº 63 duplicado. Copia siglo XII.
Ed. Miquel Rosell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 204.
Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, pp. 223-224.

Iuro ego Reimundus, filius qui sum Guile, uicecomitisse, quod hab hac die et deinceps fidelis ero tibi domne Almodis, comitisse, filia qui es Amelia, femina, per directam fidem, sine engan, et sine fraude et malo ingenio, et sine ulla deceptione, de tua uita et de tuis membris quae in corpore tuo se tenent et de omni honore quod domnus Raimundus, comes, tibi habet datam et inantea dederit, exceptus ipsum honorem quem ego teneo in comitatu Gerundensem per Ermessindem, comitissam.

Sicut superius scriptum est, si o tenre et o atendre ego predictus Raimundus tibi predictae comitisse per directam fidem, sine engan, exceptus hoc quod tu iam predictae comitisse me absolueris tuo grato animo, sine forcia. Per Deum et istos sanctos.

[c.1053- 1058, marzo,1]

Ramon Folc, vizconde de Cardona, juró fidelidad a Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona, en todas sus posesiones menos en lo “honores” que él poseía gracias a la condesa Ermesèn.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramon Berenguer I, carp. 20, n° 63.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 20, n° 63 dupl. Copia siglo XII.

[C]. Barcelona. ACA, *Liber Feudorum Maior*, f° 224. Copia final siglo XII, perdida.

Ed. a. Miquel Rosell, *Liber Feudorum Maior*, I, doc. 203.

Ed. Feliu, Gaspar-Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento n° 516.

Iuro ego Reimundus, filius qui sum Guisle, uicecomitisse, quod ab ac die et deinceps fidelis ero tibi domno Raimundo, seniori meo, filius qui fuisti Santie, cometisse, per directam fidem, sine engan et sine fraude et malo ingenio et sine ulla deceptione, de tua uita et de tuis membris que in corpore tuo se tenent et de omni tuo honore quem hodie habes et in futuro adquisiturus eris. Et ego Raimundus iam dictus adiutor ero tibi iam dicto seniori meo Raimundo a tenere et ad habere et defendere ipsam ciuitatem quam dicunt Barchinonam et ipsum comitatum quod dicunt Barchinonensem et episcopatum Sancte Crucis et Sancte Eulalie et ipsum comitatum quod dicunt Penitensem et ipsum comitatum quod dicunt Ausona et ipsam ciuitatem quam dicunt Minorisa et ipsum episcopatum Sancti Petri de Vico et ipsam ciuitatem quam dicunt Gerundam et ipsum comitatum quod dicunt Gerundensem et ipsum episcopatum Sancte Gerundensis, exceptus ipso honore quem teneo in Gerundensi comitatu per Ermessendem, comitissam. Et ego predictus Raimundus no uetabo tibi iam dicto Raimundo, seniori meo, potestatem de ipsis castris ubi staticam habes et unde potestatem habere debes per quantas uices eam mihi requisieris, per te aut per tuos nuntios uel nuntium. Et sunt ipsos castros Gerundela et Farners et Tagamanent et Castel Talad. Et non habebo finem nec societatem cum ipsis hominibus qui deuetassent tibi iam dictos castros usquequo recuperatos eos habuisses. Et ego Raimundus iam dictus adiutor ero tibi a tenere et ad habere et defendere ipsum honorem et ipsas parias quas tu, hodie habes de Hispania, et inantea adquisiturus eris, et ipsum castrum de Camarasa, et ipsum castrum de Cubels et castrum de Ceruaria et castrum de Tamarid.

Sicut superius scriptum est, si ho tenre et o atendre, ego iam dictus Raimundus tibi predicto Raimundo, seniori meo, per directam fidem, sine tuo engan, excepto hoc quod tu predicte Remunde me absolueris tuo grato animo, sine forcia. Per Deum et istos sanctos.

1054, marzo, 5

Ermesèn y su hijo el conde Berenguer [Ramon I] donaron en su día a Guillem Arnau, la villa de Cellers, en el condado de Pallars, con todos sus términos, habitantes y pertenencias. Ahora los albaceas de éste, cumpliendo la voluntad del difunto, hicieron donación de esta propiedad a la canongía de Santa Maria de la Seu d'Urgell.

[A]. Original perdido.

B. Urgell. ACU, *Liber dotaliorum ecclesie Urgellensis*, I, fº 184v, doc. 578. Copia del s. XIII.
Ed. Baraut, Cebrià. << Els documents del segle XI >>. *Urgellia*, Vol. VI, documento nº 665.

In nomine Domini. Ego Arnall Raimundo et Guillelm Igila et Iozfret Ollofrez, nos simul in unum sumus manumissores de homine nomine Guillelmo Arnall condam. Mandauit nobis atque iniunxit omnem suam helemosinam et precepit nobis et dixit adhuc sua loquela plena et memoria integra, ut si de ipsa egritudine mortuus fuisset qua tenebat nos suprascripti manumissores kartam fecissemus ad predicte aule Sancte Marie sedis uico, ad ipsa canonica de ipsa uilla que dicunt Celers quia ad illum aduenit per donacione de Reimundo, comite, seniore suo et Ermesindis, comitissa, mater sua, unde illi prompto animo bonaque uoluntate kartam illi fecerunt et in manu sua roborauerunt ad suum plenissimum proprium. Et est ipse alaudis que dicunt Celers in comitatu Pallariensi. Abet affrontaciones de parte orientis in amne Nocharia et de meridie in monte que uocant Sicho et de occiduo affrontat in ipsa Guardia que nominat de Ermedolfo, de parte uero circi peruenit ad ipso reg de Lezeto. Quantum isti termini ambiunt et istas affrontaciones includunt, sic facimus nos karta suprascripti manumissores ad iam dicta ecclesia Sancte Marie Sedis ad ipsa canonica, per mandamento de Guillelmo condam, de illam uillam iam dicta Celers, cum terminos et fines et omnia sibi pertinencia et cum exiis et regressiis earum et cum suis puis et suas rochas et suis fontanulis et suis garricis et cum suis decimis et primiciis et suis funtionibus et reddibicionibus et cum ipsos homines qui in ipsa uilla habitant, uel inantea aduenerint uel proprium adquisierint ad est hedificium fecerunt ab omni integritate. Ut ipsa sancta Dei genitrix intercessor existat pro peccatis suis ad dominum Deum nostrum. Et est manifestum. Si quislibet homo aut femina qui contra ista karta helemosinaria uenerit ad inrumpendum non hoc uindicet quod requirit sed primis ira Dei inueniat et a Patre et Filio et Spiritu Sancto et alme uirginis Marie sit excommunicatus et a liminibus sancte Dei ecclesie segregatus, sicut sancti patres sanxerunt in Niceno concilio et cum Iuda proditore in inferno dampnatus. Et insuper ista omnia suprascripta componat in quadruplum sicut dicet ordo canonica.

Facta est ista karta helemosinaria .III. nonas marcii, anno XXº.IIIº. Aianrici regis.

Sig+num Arnall. Sig+num Guillelm Igila Sig+num Iozfred, qui ista karta donacionis siue helemosinaria fieri iussimus et testes firmare rogauimus. Sig+ num Ricolfo Anton. Sig+num Sanc Nefrido. Sig+num Mir Riculfo.

Adalbertus, presbiter, rogatus scribsit et sss die et anno quod supra.

1054, abril, 24

Ermesèn donó al matrimoni Edelgod-Sabrosa una finca rústica situada en la parroquia de “Sancte Marie uel Sancti Stephani de Calidis”(Santa Maria y Sant Esteve de Caldes de Malavella), condado de Girona.

Ed. Miquel Rosell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 390.
Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 67.

In Christi nomine. Ego Ermessindis, gratia Dei comitissa, donatrix sum uobis Edelgod et uxor sua Sabrosa. Dono namque masada una de terra uobis iam dictis Oldegod et iam dicta Sabrosa, culta e inculta, cum ipsis arboribus qui ibi sunt; fuit condam hominem nomine illa Sulima uel Rimla, monacho uel successoribus suis. Sunt autem hec omnia in comitatu Gerundensi, intra parrochia Sancte Marie uel Sancti Stephani de Calidis. Affrontat iam dicta terra a parte orientis in termino Riurani uel in alodio Bannarola, de meridie in stagno uocitato Fachil, de occiduo in [Castro] Vetulo, a parte uero circio in Riui Torti uel in Serra Mala. Quantum iste tote affrontaciones includunt uel includuntur, sin dono uobis prescripta omnia, id est, masada una de terra, tota ab integro, cum suis pertinenciis omnibus et cum suis et earum regresiiis, sub tali, uidelicet, conuentu et racione, ut libere et quiete habeas uel teneas prescripta omnia in meo seruicio de me, prescripta comitissa, uel successoribus meis et ut facias inde ipsum seruicium et dones ipsum censum mihi uel successoribus meis quod soliti erat dare et facere in preteris temporibus successoribus meis et sit tibi licitum iam dicta omnia uindere, donare, comutare tuo simile pagense et ut, in Christi nomine, firmam obtineas potestatem per mancosos .VIII. quod mihi dedisti. Quod si ego donatrix aut ullus homo uel femina ex qualibet persona, qui contra ista scriptura donacionis uenero uel uenerit ad irrumpendum, non hoc ualeam uel ualeat uendicare quod requisiero uel requisierit, sed componam uel componat sibi iam dicta omnia in duplo cum sua melioracione. Et postmodum presens scriptura donacionis in omnibus obtineat roborem.

Facta ista scriptura donacionis .VIII. kalendas madii, anno .XXIII. regni Henrici, regis. Ermessendis, nutu Dei comitissa, qui ista scriptura donacionis fieri iussit, fecit, firmavit et testes firmare rogauit. Sig+num Bernardi Moratoni. Sig+num Archimballi. + Elias. Sig+num Suniarrii. Sig+num Bertrandi de Peratallada. Sig+num Guilielmus Viscafredi. Sig+num Seniofredi, baulio. Sig+num Seniofredi, saioni lepto. + Adrorarius, presbiter, qui ista scriptura donacionis scripsit rogatus, cum literas superpositas in locis plurimis, die et anno quo supras.

1054, mayo, 31

En presencia de la condesa Ermesèn el clérigo Guitard hizo donación a la canongía de la Seo de Girona de un alodio situado entre la parroquia de Fornells y las villas de Campdorà, Mata y Viladesens, así como de una casa localizada en Girona construida al lado de la torre vizcondal.

[A]. Original perdido.

B. Girona. ADG. Cartoral de Carlemany, ffº 260b-261b.

Ed. Marquès, Josep M. *Cartoral, dit de Carlemany...*, Vol. I, documento nº 114.

Cf. Martí, Ramón. *Col.lecció diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 271.

In Dei nomine. Ego Guitardus, clericus, donator sum Deo et canonice Sancte Marie. Per hanc scripturam donationis mee libere dono Deo et canonice Sancte Marie totum alodium quod ego habeo uel habere debeo siue teneo in omni episcopatu predictae Sancte Marie, cum omnibus pertinentiis que ad ipsum alodium pertinent. Quod alodium mihi, predicto Guitardo, aduenit per parentelam meam uel per hereditatem patris mei siue per Arnallum Gaucefredi, fratrem meum, qui iam obiit siue per qualemcumque uocem et auctoritates. Quod iam dictum alodium est infra parrochiam Sancti Cucufati de Fornells siue in uilla Campo Taurani siue in uilla de Mata siue in Villa de Asinis. Et similiter dono predictae canonice Sancte Marie domum meam quam ego habeo infra muros Gerunde ciuitatis, sub turre uicecomitali, quam emi de Gascha femina, que fuit uxor Olibe Durandi militis, qui solitus erat manere in iam dicta uicecomitali turri cum omnibus pertinentiis uel affrontationibus pertinentibus ad dictam domum. Que predicta omnia libere dono Deo et canonice Sancte Marie, sicut superius scriptum est, siue de mea potestate in suum trado dominium et potestatem totum ab integro, cum exiis et regressiis eius, cum domibus que ibi sunt, uel fuerint siue pertinentiis, uel affrontationibus que pertinent ad predictum alodium siue ubicumque inueniri poterint, de meo alodio in omni episcopatu Sancte Marie, sicut superius scriptum est, totum trado illud in potestate canonice iam dicte. Unde dominus Berengarius, episcopus predictae sedis, siue canonici eiusdem sedis dederunt mihi locum in predicta sede siue uictum in predicta canonica ut ibi clericaliter uiuam et seruitium Dei faciam. Quod fuit factum in presentia domne Ermesendis, comitisse, siue cum eius consilio et auctoritate uel aliorum bonorum hominum qui ibi aderant, et hoc fuit factum ante altare predictae Sancte Marie, in coro uidelicet eiusdem. Quod si ego donator aut ullus alius homo uel femina uenero uel uenerit contra hanc scripturam donationis ad inrumpendum, non hoc ualeam uel ualeant uindicare quod requisiero uel requisierint, sed componam aut componant Deo et canonice Sancte Marie hec omnia iam dicta in triplo cum sua inmelioratione et insuper anathemate feriantur. Et in postmodum hec scriptura donationis firma et stabilis permaneat omni tempore.

Facta scriptura donationis .II. kalendas iunii anno .XXIII. regni Henrici regis.
Guitardus, clericus, qui hanc scripturam donationis feci, firmaui et firmari rogavi.
(Cruz)Guitardus, clericus. Eneas. (Cruz)Ermesendis, gratia Dei comitissa. +Sig+num
Ermesendis, uicecomitissa. Sig+num Raimundo Guilielmi. Sig+num Mironis Uiscafredi.
Sig+num Archimballo Guilielmi. Sig+num Sonarius. Bernardi Guilielmi, leuite.
Adrouarius, presbiter, qui istam scripturam donationis scripsi rogatus sub die et anno quo supra.

1054, septiembre, 11

Ermesèn es citada en la “convenientia” llevada a cabo entre los condes de Barcelona y Besalú, es decir, Ramon [Berenguer I] y Guillem [II].

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp 12, nº 154.

Ed. Montsalvatje, *Noticias*, XV, ap. MMCLXXXVIII.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 437.

Hec sunt placita siue conuenientie que fuerunt facta uel facte inter Remundum, comitem Barchinonensem, filium Sancie, comitisse et Guilelmum, comitem Bisuldunensem, filium Adalezis comitissae. Notum quippe sit omnibus hominibus, tam presentibus quam futuris, quod uenit iam dictus Guilelmus, comes Bisuldunensis, in Barchinonam ciuitatem et fuit ibi comotum placitum inter illum et iam dictum comitem Remundum, et tunc fuit ibi iam dictus Guilelmus, comes, homo iam dicti comitis Remundi comendans se ei et iurauit illi fidelitatem. Et conuenit illi iam dictus Guilelmus ut ita sit suus ut non desideret eum nec acontet, nec per se nec per ullum hominem nec feminam, nec ullo modo tollat se de suo hominatico neque de fidelitate sua. Et si esset aliquis qui iam dictum comitem Remundum deffidasset uel acontasset per iam dictum Guilelmum, comitem uel in loco iam dicti Guilelmi comitis, non sinet in deffidamentum nec acontamentum ad iam dictum Remundum, comitem, nec in ullum suum dampnum neque in desximento hominatici siue pignorum stet Guilelmo, prescripto comiti, nec iam dictus Guilelmus, comes, auctorizet ipsum desfidamentum uel acontamentum. Et conuenit illi iam dictus Guilelmus, comes, ut reddidisset ad eum cartam quam Berengarius, comes, filius Ermessindis, comitisse, fecit de castris de Fenestris siue de castro Coltort ad comitem Guilelmum de Bisulduno, filium de Tota, comitissa, si aliquo modo eam abere potuerit iam dictus Guilelmus comes, filius Adalezis comitisse. Et si eam abere non potuerit, iuret ei per unum caballarium quod iam dictus Guilelmus, comes, filius Adalezis, comitisse, nec scit eam nec abere potest eam nullo modo. Et si inantea inuenire eam potuerit ullo modo, reddat eam iam dicto Remundo, comiti. Et hoc totum sit in sacramento iam dicti caballarii. Et tunc predictus Guilelmus, comes, recognouit ibi ipsum directum quod predictus comes Remundus debebat abere in iam dictis castris de Fenestris siue in castro de Coltort et in eorum terminis et pertinenciis. Et postea iam dictus Guilelmus, comes, tradidit et iachiuit iam dictos castros de Fenestras et castrum de Coltort, cum eorum terminis et pertinenciis, in potestatem iam dicti Remundi, comitis. Et postea fecit iam dictus Guilelmus, comes, cartam de iam dictis castris de Fenestris duobus, uidelicet, cum eorum terminis siue pertinenciis, et de iam dicto castro de Coltort, cum suis terminis et pertinenciis, ad iam dictum comitem Remundum, ita sicut Berengarius, comes, filius Ermessindis, comitisse, uendidit atque donauit Guilelmo, comiti de Bisulduno, filio de Tota, comitissa. Et iam dictus Guilelmus, comes, filius Adalezis comitisse, conuenit iam dicto Remundo, comiti, ut adiutor sit illi at tenere et ad abere, sine enganno de iam dicto Remundo, comite, Gerundensem comitatum et ipsam ciuitatem de Gerunda et episcopatum Sancte Mariae sedis Gerundensis, cum omnibus suis pertinenciis et omnes castros qui sunt in iam dicto comitatu, cum illorum terminis et pertinenciis et omnes rocas et puos, condirectos uel

discondirectos, qui sunt in iam dicto comitatu et omnes pertinencias quae pertinent ad iam dictum comitatum. Et adiutor sit ei a tenere et ad abere ciuitatem Barchinonam et comitatum Barchinonensem et episcopatum Sanctae Crucis et Sancte Eulalie, cum omnibus suis pertinenciis et omnes castellos qui in iam dicto comitatu sunt, cum eorum pertinenciis et omnes rocas et puos, condirectos uel discondirectos, qui in iam dicto comitatu sunt, et omnes pertinencias quae pertinent ad iam dictum comitatum. Et adiutor sit ei a tenere et ad abere ipsum comitatum de Ausona et episcopatum Sancti Petri Ausonensis, cum omnibus suis pertinenciis et omnes castellos et rocas et puos, condirectos uel discondirectos, qui in iam dicto comitatu sunt et omnes pertinencias que ad iam dictum comitatum pertinent. Et iam dictus Guilelmus, comes, conuenit iam dicto Remundo, comiti, ut adiutor sit ei a tenere et ad abere omnes abbatias canonicas uel monacales, cum omnibus illarum pertinenciis, et omnes terras et omnes castellos, quos uel quas hodie abet uel inantea adquisiturus erit per consilium iam dicti Guilelmi, comitis. Et iam dictus Guilelmus, comes, conuenit iam dicto Remundo comiti ut adiutor sit ei a tenere et ad abere omnes ipsas parias quas hodie apprehendit de Ispania de qualibuscumque locis ille eas apprehendit et alias parias quas adquisiturus erit predictus Remundus, comes, cum consilio iam dicti Guilelmi, comitis. Et iam dictus Guilelmus, comes, conuenit predicto Remundo, comiti, ut adiutor sit ei a tenere et ad abere suprascripta omnia, sine enganno de predicto Remundo, comite, contra cunctos homines uel feminas qui tulerint ei prescripta omnia aut aliquid de prescriptis omnibus. Et iam dictus Guilelmus, comes, conuenit ad iam dictum Remundum, comitem ut, de ista die inantea, per ipsas forsfacturas uel malefactas quas factas abent uel fecerint homines de Gerundensi comitatu siue de Ausonensi comitatu siue de Barchinonensi comitatu ad iam dictum Guilelmum, comitem, uel ad suos homines, quod ipse Guilelmus iam dictus non caualgabit in predictis comitatibus, nec ipse, nec homo per suum mandamentum neque per suum consilium, nec se uindicabit, nec ipse nec sui, de hominibus terre prescripti comitis Remundi usquequo sit fatigatus in iam dictum comitem Remundum per tres mense de directo siue de iusticia de ipsis hominibus qui fecerint iam dictas forsfacturas siue malefactas. Et iam dictus Guilelmus, comes, conuenit iam dicto Remundo comiti quod si ei necesse aut opus fuerit et Remundus prescriptus adiutorium prescripti Guilelmi, comitis, requisierit, per se aut per suos missos uel missum, iam dictus Guilelmus, comes, faciat ei ipsum adiutorium secundum suum posse, sine enganno Remundi, comitis, exceptus si es non abuerit sine engan de passione, uidelicet aut de persone aut de aqua, aut si comes de Cerdania, aut comes Impuritanus, aut comes de Russilione, aut comes de Carcasona, aut uicecomes de Narbona, aut archiepiscopus de Narbona bastierit uel bastierint castellum aut castellos contra iam dictum Guilelmum, comitem, et iam dictum bastimentum non sit factum cum assentimento neque cum consilio de iam dicto comite Guilelmo. Et iam dictos esos transactos iam dictus comes Guilelmus stet in conuenienciis et pignoribus quas abet factas siue missas ad prescriptum comitem Remundum. Et iam dictus Guilelmus, comes, conuenit iam dicto Remundo, comiti, ut suprascriptos adiutorios, sine enganno de iam dicto Remundo, e[os] faciat, et comonir non se deueo, necnon se destollat ad predictum Remundum, nec ad suos missos uel missum, nec ille nec sui nuncii uel nuncius qui eum comonuerint uel comonuerit uel comonuerit uoluerit reguardum ibi non abeat. Et iam dictus Guilelmus, comes, conuenit iam dicto Remundo, comiti, ut hec omnia suprascripta teneat atque attendat ad iam dictum Reimundum, comitem, exceptus quantum iam dictus Remundus soluerit iam dictum Guilelmum, comitem, per grad, sine forcia et sine oblid. Et hec solutio non sit facta nisi cum Adalmus, comitissa, si uiua fuerit, et cum tribus aut

duobus bonis hominibus de iam dicto Remundo, comite. Et hec omnia suprascripta sic faciat et attendat iam dictus Guilelmus, comes, ad predictum Remundum, comitem, sine enganno de predicto Remundo, comite, exceptus quantum ipse absoluerit eum sicut supradictum est. Et si predictus Guilelmus, comes, se abstraxerit et non attenderit supradictas conueniencias iam dicto Remundo, comiti, aut si transgressus fuerit predictas conueniencias uel conueniciam et non fecerit ei directum de ipsas forfacturas siue malefactas quas ei fecerit de predictis conuenenciis, quas ei non attenderit, si ipsum directum ei non fecerit infra primos sex menses postquam comonitus fuerit, si iam dictus Remundus recipere uoluerit et non perdonauerit ipsum directum libenti animo, [si]ant in potestatem Remundi, comitis, prescripti ipse pignore quas prescriptus Guilelmus, comes, ei misit in pign[ora a] facere quodcumque uoluerit iam dictus Remundus, comes. Item conuenit iam dictus Guilelmus ad iam dictum comitem Rem[undum] quod si Remundus Ademari mortuus fuerit uiuente predicto Remundo, comite, iam dictus comes Guilelmus similiter mi[tt]at im pignora ipsum filium uel filios de Remundo Ademari, cum matre illius uel illorum qui predictos duos castros de Fenestres tenuerint uel tenuerit. Et si alius castellanus predictos castros tenuerit post obitum Remundi Ademari, ipse castellanus aut castellanos qui iam dictos castros de Fenestres tenuerit uel tenuerint iam dictus Guilelmus similiter mittat eos uel eum in ipsa pignora supradicta, cum predictos castros et cum eorum pertinenciis, sicut fecit Remundum Ademari. Et hoc sit factum infra primos tres (1) menses postquam predictus Remundus Ademari mortuus fuerit. Si uero iam dictus Guilelmus, comes, has supradictas conueniencias non attenderit et inde se extraxerit et infra predictos tres menses iam dictas conueniencias non adimpleuerit ad predictum Remundum, (2) incurrat ipsum castrum de ipsa Guardia, cum sua castellania et cum Remundo Bernardi, qui eum tenet, aut si ipse mortuus fuerit, cum suo filio aut castellano qui eum tenuerint uel tenuerit, in potestatem iam dicti comitis Remundi, senioris mei, ad omnia facere quodcumque uoluerit iam dictus Remundus. Et conuenit Guilelmus, comes, predictus Remundo, comiti predicto, ut si Remundus Bernardi suprascriptus mortuus fuerit uiuente Remundo, comiti, iam dictus comes (3)Guilelmus,(4) sicut superius scriptum est, de uxore Remundi Ademari et filiis eis et castellanis, (5) similiter prescriptus comes Guilelmus faciat de uxore Remundi Bernardi et filiis eius et de castellanis predictae Guardie.(6) Et hoc totum, superius scriptum, sit factum sine enganno. Et tune conuenit iam dictus Guilelmus, comes, ad iam dictum Remundum, comitem, ut similiter attendat iam dictas conueniencias filio iam dicti comitis Remundi cui predictus comes dimiserit Barchinonam et abuerit eam, et ipsum feuum quod Remundus iam dictus donat predicto Guilelmo, comiti, dederit ei aut emendauerit post mortem iam dicti comitis Remundi. Et si pignoras quas prescriptus Remundus miserit in potestatem predicti Guilelmi, comitis, incurrerint, absolute sint pignore quas Guilelmus, comes, misit Remundo predicto.(7)

Et hec placita siue conuenientie superius scripta uel scripte fuerunt facta uel facte in presentia Petri Remundi, comitis Biterrensis et Remundi Berengarii, uicecomitis, filii de Narbona et Bernardi Arnalli et Heccardi Odonis et Remundi Arnalli et Remundi Ademari et Arnalli Arnalli et Andreae Bernardi et Udelardi Bernardi et Remundus, filius Remundi Arnalli et Guilelmi Mironis et Arnalli Adalberti et Bernardi, filii Bernardi Adalberti de Nauata. Et ex hominibus iam dicti comitis Remundi fuerunt ibi; Amatus Eldrici et Berengarius, abba et Bernardi Mironis et Guilelmi, iudicis et Guilelmi Seniofredi et Dalmacii Bernardi de Petra Talada et Girberti Mironis et Miro Guifredi et Amati Gaufredi et Sancii Berengarii et Guilelmi Berengarii et Bernardi

Guifredi et Berengarii Remundi et Berengarii Bernardi et Berengarii Ermengaudi, aliorumque multorum militum siue bonorum hominum qui ibidem aderant.

Facta sunt autem hec superius scripta .III. idus sebtembris, anno .XXIII. regni Henrici regis.

Sss Petrus, presbiter, qui has conuenientias scripsit, cum litteris fuis in ueruo.LXX.mo, die et anno quo supra.

- (1) cum omnibus suis pertinenciis *interlineada y escrito con una tinta más oscura por otra mano.*
- (2) *Sigue un espacio de dos líneas y media raspado.*
- (3) *Sigue suprascriptus rayado.*
- (4) *Sigue similiter rayado.*
- (5) *Sigue qui predictum castrum de ipsa Guardia tenuerit rayado.*
- (6) *Et conuenit Guilelmus...predictae Guardie añadido con tinta más oscura y por otra mano al final.*
- (7) *Et si pignoras...predicto añadido con tinta más oscura y por otra mano.*

1055, febrero, 18

La condessa Ermesèn junto a su nieto el conde Ramon [Berenguer I] y a Berenguer, obispo de Girona, autorizaron al matrimonio Silvi Llobet y Adelaida la construcción de la iglesia de Santa Maria de Cervià.

[A] Original perdido.

B. Barcelona. ACA, Monacales, Ms. 815. Copia de 1713. Speculum de Santa Maria de Cervià.

Ed. Marca. *Marca Hispanica*, col. 1099, doc. n° 238, ex. A?

Ed. To, L. *El monestir de Santa Maria de Cervià i la pagesia: una anàlisi local del canvi feudal*. Ap. 10, p. 205, Barcelona 1991.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p.67.

Cf. Martí, Ramón. *Col.lecció diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento n° 268.

In nomine Domine et saluatoris nostri Iesu Christi. Anno incarnationis eiusdem Domini nostri redemptoris millesimo quinquagesimo tertio, feria secunda post passionem Domini. Ego Siluius, cognomento Lobet et uxor mea, nomine Adalets, coepimus aedificare ecclesiam in honorem Domini et gloriosae Dei genitricis et perpetuae uirginis Mariae in loco quen uocant Ceruiano, fertilitate omni plenissimo et planitie pulcra iucundo, ubi sunt altaria in honore gloriosae Dei genitricis et perpetuae uirginis Mariae et sancti Michaelis archangeli et beatorum Petri et Pauli apostolorum consecrata. Facimus autem hoc cum consensu domni Raimundi, comitis gloriosi et senioris nostri, et domnae Ermesindis, gratia Dei comitissae et domni Berengarii, pontificis Gerundensis et cum consensu et uoluntate canonicorum eiusdem uenerandae sedis, ut in eodem loco simul construantur aedificia feruorum Dei usibus apta, qui ibi secundum legem beati Benedicti Deo semper seruiant et regulariter uiuant. Et quia Deus nobis in hac uita filium dare non uoluit, nos offerimus ei de suis donis quae ipse nobis contulit hunc locum, ubi seruitium eius perpetualiter fiat, ut in loco filii morituri seruiant Deo homines in aeternum uicturi et, quoniam in hac uita sine filio carnali uiuimus, per hoc quod ei offerimus talem mercedem consequi ualeamus ut in aeternum cum illo uiuere mereamur, et animae parentum nostrorum, qui nos in hoc seculo genuerunt, consequantur per hoc remissionem peccatorum et uitam aeternam in secula seculorum. S. mei Saluii, cognomento Lobet. S. Adalets. S. Raimundi, comitis. S. Ermesindis, comitissae. S. D. Berengarii, Pontificis Gerundensis.

In nomine Domini. Ego Siluio, cognomento Lobet, et uxor mea Adalets donatores sumus Deo et sancti Michaelis cuius monasterium qui cognominatur Clusa; situm est in regno Italiae, in monte supra uallem Seusa. Certum quidem et manifestum est enim quia placuit animis nostris et placet ut donationem fecissemus praescripti sancti Michaelis, sicuti et facimus, de alodium et Ecclesiam quam aedificamus in honore sanctae Mariae quod habemus in comitatu Gerundensi intra parrochiam Sancti Genesii Ciruiano. Et aduenit ad me praescripto Siluio praescriptum alodium per genitori meo et genitrice mea siue per propinquis et consanguineis, per comparatione aut per qualescunque uoces et ad me Adalets per meum decimum siue per comparatione seu per donatione et c.

Facta ista scriptura donatione .XII. kalendas martii, anno .XXIII. regni Henrici regis. S. Siluio, cognomento Lobet, S. Adalets, nos pariter qui ista donatione fecimus, firmamus et testes firmare rogamus et c. Iohannes, presbyter et monachus, qui ista donatione scripsi et subcripsi die et anno quod supra.

1055, pentecostés.

Ermesèn, viuda del conde de Barcelona Ramon [Borrell], logró del papa Víctor II la excomunió de sus nietos, los condes de Barcelona Ramon [Berenguer I] y su esposa Almodis de la Marca.

Cf. Abadal, Ramón de. *Oliba...*, pp. 212-213.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 68.

Cf. Kehr, P. *El papat i Catalunya...*, p. 31

“ [...] Poc després de la seva entrada, pel juny del 1055, Víctor II declarava anatema al criticat arquebisbe de Narbona Guifred, de la casa comtal de Cerdanya, en un important sínode tingut a Florència, les actes del qual però no ens han estat transmeses. Amb això Roma comença una lluita que ha de durar vint- i-cinc anys. És probable que també aleshores Víctor II excomuniés al comte Ramon Berenguer I de Barcelona i a la seva segona o tercera muller, la cèlebre comtessa Almodis, a causa de llur conducta envers l'àvia del comte, la comtessa Ermesindis, vídua de Ramon Borrell[...].”

1056, agost, 29

Ermesèn, condessa de Barcelona, prestó al matrimoni Bonfill Sunyer-Rodlenda cinco onzas de oro, moneda de Barcelona. A cambio la pareja hipotecó un alodio de su propiedad que de no devolver la cantidad prestada dentro del plazo previsto, festividad de sant Miquel, pasaría de manera definitiva a manos de Ermesèn.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 12, nº 188

[B].Barcelona. ACA. Cancillería, *Liber Feudorum Maior*, fº 383. Copia siglo XII perdida.

Ed. Miquel Rosell, *Liber Feudorum Maior*, vol. I, doc. 378.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 67

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep Mª. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 474.

In nomine Domini. Ego Bonifilius Suniarii et uxor mea Rodlendis pignoratores sumus tibi Ermesindis, comitissa. Per hanc scripturam pignorationis pignoramus tibi alodium nostrum quod est in comitatu Barchinonense, in parrochia Sancti Iuliani, in locum que dicunt Malued et Torrent. Et aduenit mihi Bonifilio per genitores meos uel per qualicumque uoce et ad me Rodlendis per meum decimum. Et affrontat de oriente in ecclesia de Sancta Maria de Linars et de meridie in ipsa turre de Far et de occiduo in parrochia de Sancta Maria de Cardedol, de circi in ecclesia Sancti Iuliani de Alfod. Quantum intra has .IIII.tuor affrontationes includunt, sic pignoramus tibi iam dictum alodium, totum ab integro, cum exio et regressio suo, tali modo ut de ista festiuitate sancti Michaelis prima abeamus tibi persolutas .V. untias auri monete Barchinone usque ad aliam festiuitatem iam dicti sancti Michaelis primam, ita tamen ut .X. mancosos sint in una queque untia, et tu retdas ista scripturam aut nobis, aut alicui qui per nobis retdiderit tibi iam dictum debitum. Quod si nos non abuerimus tibi persolutum iam dictum debitum ad iam dictum terminum, tunc inantea iam dictum alodium incurrat in tua potestate ad fatiendum quod uolueris. Quod si nos pignoratores aut ullus homo uel femina contra ista scriptura pignorationis uenerimus uel uenerint ad irrumpendum, non ualeamus uel ualeant uendicare quod requisierimus uel requisierint set componamus aut componant iam dictum alodium tibi in duplo cum sua immelioratione. Et inantea hec scriptura pignorationis firma et stabilis permaneant omni tempore.

Facta ista scriptura pignorationis .IIII. kalendas septembris, anno .XXVI. regni Enrici regis.

Sign+um Bonifilius, sign+um Rodlendis, qui hanc scripturam pignorationis fecimus, firmauimus et testes firmare rogauimus.

Sig+num Berengarius. Sign+um Gauccfredus. Sign+um Remon.

(Cruz) Bernardus, presbiter, qui hanc scripturam pignorationis scripsit die et anno quo supra (cruz).

1056, septiembre

Ermesèn *logró del papa Víctor II, aprovechando el sínodo de Toulouse, una nueva excomuni3n contra Guifred, arzobispo de Narbona, y Ramon [Berenguer I] y su esposa Almodis de la Marca.*

Ed. HGL, T. V, n3 211 (ca. 1060).

Kehr, P. *El papat i el principat de Catalunya.*, PJ 3 (IX- 1056 – 27- I- 1057).

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 70.

Cf. Aurell, Mart3. *Les noces del comte...*, p.231.

“[...] segueix una segona sent3ncia d’excomuni3n contra el mateix comte motivada per una dona Blanca, segurament la seva segona muller, repudiada. Totes aquestes raons, les dissensions entre les fam3lies regnants i encara m3s les deplorables circumt3ncies religioses amb la descarada simonia imperant al sud de Fran3a, el pa3s m3s feudalitzat del m3n contempor3ni, foren causa que el papa encarregu3 als metropolitans de la regi3n, Rimbauld d’Arl3s i Pons d’Aix, con a vicaris seus, la celebraci3 d’un s3nodo de reforma a Tolosa. En posse3m encara les actes; all3 foren renovades les excomuni3ns contra Ramon Berenguer i Almodis[...].”

1056, octubre, 21

La condesa Ermesèn y su hijo Berenguer [Ramon I], condes de Barcelona, donaron en el pasado a Esclua, presbítero, la iglesia de Santa Maria que pertenecía al castillo de Vilademàger. Ahora Esclua vende la misma al monasterio de Sant Llorenç del Munt.

A.Barcelona. ACA, Monacales, carp. 2, perg. n° 172.

B. Barcelona. ACA, Monacales, legajo 119 n° 2 pieza [26] ff°. 20v-21.

Montserrat. AM, *Speculo* 29 (Priorat de la Llacuna) n° 3.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. III, documento n° 384.

In nomine Domini. Ego Scloua, prebister, uenditor sum tibi Odgario, abbati coenobii Sancti Laurenti, in cacumine sublimioris montis super Terracia fundati cuncteque congregationi monachorum eiusdem coenobii tibi subiecte. Per hanc scripturam uenditionis mee uendo uobis in iure proprio prefati coenobii Sancti Laurenti Sancteque Marie ac Sancti Michaelis ecclesiam Sancte Marie que sita est infra termines castri Villa de Mager. Aduenit namque mihi prefata ecclesia per donationem Ermessindis, comitisse, ac Berengari, marchionis et comitis, eiusdem prolis uel per qualicumque uoce. Vendo autem prefato coenobio et uobis iam dictis emptoribus prefatam ecclesiam Beate Marie cum omnibus suis alodiis que modo habet et que inantea, Deo protegente, semper adquisitura est, cum omnibus denique suis terminis pertinentiis siue adiacentiis, propter precium manchosus .XII. aureos, ut libere in Dei nomine et quiete ac secure eam habeatis et teneatis uos presentes emptores omnesque uestri successores et iure hereditario prefati coenobii in perpetuum eam uel quicquid ex ea adquiri potuerit absque ulla inquietudine fruetis et possideatis. Quod si ego uenditor aut aliquis cuiuscunque persone homo utriusque sexus hanc uenditionem disrumpere temptauerimus aut temptauerit, ad nihilum nobis uel illi proficiat, set componamus aut componat prefatam ecclesiam cum omnia sua pertinentia predicto coenobio in triplo. Et insuper hec uenditio firma et stabilis permaneat et semper inconuulsa.

Facta carta uenditionis .XII. kalendas nouembris, anno .XXVI. regni Henrici regis, era .XC^aIII. post millesimam.

Sig+num Scluuu, sacer, qui hanc cartam uenditionis scribere feci et testibus firmari rogauit. Sig+num Reinardi. Sig+num Guitardi Reimundi. Sig+num Ellemar. Sig+num Bonipari. Sig+num Durandus Igela de Sancta Maria. Sig+num Ermemir Iozfred de Sancta Maria. Sig+num Bonucio Ceser. Sig+num Guifret Argemir de Mata de Pera. Sig+num Guilelm Sendret de Sancta Maria.

Guifredus, sacer et monachus, qui hanc cartam uenditionis rogatus scripsit et sub sss die et notato tempore.

1056, noviembre, 12

Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona dota a su tercera esposa Almodis. Entre la propiedades cedidas a ésta se encuentran todas aquellas que habían pertenecido a su abuela Ermesèn en los condados de Barcelona y Osona. Todas menos la dominicatura de Sant Baudili.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 12, nº 193

[B]. Barcelona. ACA, Cancillería, *Liber Feudorum Maior*, fº 481. Copia del siglo XII perdida.

C. Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Ramón Berenguer I, carp. 12, nº 193 dupl. Copia [del siglo XIX].

Ed. Marca. *Marca Hispanica*, ap. CCXLVI, col.1109.

Ed. Miquell Rosell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 489.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 70.

Ed. Feliu, Gaspar-Salrach, Josep Mª. (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 479.

In Christi nomine. Ego Reimundus, gratia Dei comes Barchinonensis et marchio, donator sum tibi Almodi, comitissae. Per hanc scripturam donationis dono tibi, Almodi comitissae, comitatum Gerundensem, totum cum integro, cum omnibus suis pertinenciis et cum suis omnibus dominicaturis et ipsam ciuitatem quae dicitur Gerunda cum suo castro Gerundela et cum omnibus turribus et muris et hedificiis quae in predicta ciuitate sunt et erunt. Et dono tibi omnia castra et castella et fortedas quae in predicto comitatu sunt [uel] erunt et ad predictum comitatum pertinent. Dono etiam tibi episcopatum Sanctae Mariae sedis Gerundae cum omnibus suis pertinenciis et cum omnibus abbaciis quae ad predictum comitatum uel episcopatum pertinent. Dono etiam tibi omnia castella et omnes dominicaturas et terras [cum eo]rum omnibus terminis et pertinenciis quae Ermessendis, comitissa, tenuit in comitatu Ausonensi et in comitatu Barchinonensi, excepta dominicatura Sancti Baudilii. Dono etiam tibi illud castrum quod dicitur Ceruaria et castrum Tarrega, [et castrum] Grannana et castrum Camarasa et castrum Cubels cum eorum terminis et pertinenciis omnibus et cum eorum castellanies et cum eorum omnibus hedificiis. Et dono tibi illud mobile quod est in conuenientia dandum castellanis per unumquemque [annum]. Dono insuper tibi ipsam pariam quae datur mihi de Lerita cum ipsa etiam quae conuenta est mihi dari inde et cum ipsa etiam quam, Deo dante, ad crescere et addere potuero et potueris. Et dono tibi centum mancosos per unumquemque mensem [de ipsa] paria que datur mihi de Saragoza in tali, uidelicet, ratione ut postquam, Deo dante, potuerimus acrescere prenominatam pariam de Lerita tantum, ut centum mancosi addantur et donentur tibi de predicta paria de Lerita, tales quales mihi exeunt [de Sar]agoza, tu predicta Almodis relinque istos centum de Saragoza et accipe illos additos centum de Lerita. Ego, igitur, predictus comes Remundus, sicut supradicta omnia concluduntur et continentur intra suos terminos et affrontationes cum [predicto] mobili toto, sic dono atque concedo ea omnia tibi predictae Almodi, ad tuum plenissimum proprium et firmissimum alodium et de meo iurae in tuum trado dominium et potestatem, ut ab hodierno die et tempore secura et quieta possideas [predic]ta omnia omnibus diebus uitae tuae, si uirum non acceperis. Et post tuum obitum remaneant iam dicta omnia, tota cum integro, ipsi filio aut filiis masculis de me et te genitis, cui uel quibus tu predicta Almodis dimiseris iam dicta omnia litteris aut uerbis. Quod si predicti filii aut filius non

uenerint uel uenerit ad perfectam aetatem aut si uenerint uel uenerit et filios de legitimo coniugio non dimiserint uel dimiserit post illorum obitum et tuum haec omnia supradicta reuertantur ipsi meo filio qui tenuerit Barchinonam. Et, si filius meus defuerit, reuertantur predicta omnia ipsi comiti qui tenuerit Barchinonam. Et si post tuum obitum filios masculos uel filium masculum de me et te genitos non reliqueris et filiam tantummodo de me et te genitam reliqueris, filius meus aut ipse qui tenuerit Barchinonam donet predictae filiae pro supradictis rebus omnibus quinquaginta milia solidos, ualentes mille uncias auri optimi. Et haec omnia supradicta a me tibi data reuertantur cum integro ad predictum filium aut ad predictum qui tenuerit Barchinonam. Et si tu, predicta Almodis, post tuum obitum non reliqueris filium aut filiam de me et te genitos, predicta omnia cum integro reuertantur ipsi meo filio qui tenuerit Barchinonam. Et, si filius defuerit, reuertantur ipsi comiti qui tenuerit Barchinonam. Ego, igitur, predictus comes Remundus, in tercio anno postquam te mihi sociaui, dono tibi supradicta omnia a te firmiter abenda, sicut superius scriptum est. Si quis uero homo uel femina uenerit contra hanc donationem ad irrumpendum, non hoc ualeat uindicare quod repetiuerit, sed componat tibi predicta omnia in dupplo cum omni sua melioracione. Et postea firma sit haec donatio omni tempore.

Facta scriptura donationis .II. idus nouembris, anno .XX.º .VI.º regni Henrici regis.

REIMUNDUS, COMES, qui hanc donationem feci et manu propria firmaui et testes firmare rogau.

Sig+num Arnalli Mironis de Tost. Sig+num Amati Eldrici. Sig+num Bernardi Amati. Sig+num Geralli Guitardi. Sig+num Adalberti Guitardi. Sig+num Berengarii Remundi. Sig+num Dalmaz Isarni. Sig+num Bernardi Audegarii. Sig+num Remundi Sancii. Sig+num Remundi Bernardi de ipsa Guardia. Sig+num Ermemir de Castro Talad. Sig+num Remundi Ermemiri. Sig+num Guilelmi Berengarii. Sig+num Bernardi Remundi. Sig+num Remundi Bernardi. Sig+num Berengarii Olibe. Sig+num Seniofredi Tedrig. Sig+num Bernardi Guifredi. Sig+num Remundi Geruardi. Sig+num Fulconis Ermengaudi. Sig+num Remundi Mironis. Sig+num Remundi Guilelmi de Montecaden. Berengarius, Dei gratia Gerundensis episcopus (*cruz*). ENEAS. Barnards Ioannes. Sig+num Arnalli Remundi. Sig+num Bonifilius Suniarii. Sig+num Remundi Mironis de Sancto Menato. Umbert *sss*. (*Cruz*) Berengarius, abba (*cruz*). *Sss* Guilielmus, leuita. S+ Bernardi, leuita. Ugo. Sig+num Umberti Ottonis. Sig+num Gaufredi Bastoni. Sig+num Audegarii Gaufredi. Guilelmus Poncius, uicescomes (*cruz*). Reimundus, uicescomes (*cruz*). Sig+num Bernardi Gaufredi de Pals. Sig+num Guilelmi Seniofredi de Palaz.

1057, junio, 4

La condesa Ermesèn vendió a su nieto, el conde Ramon [Berenguer I], sus derechos sobre los condados de Barcelona, Girona, Osona y Manresa, así como los castillos de Bagur, Pierola, Pontils y Cardona, y los derechos que poseía en el condado y obispado de Urgell.

[A]. Original perdido. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 13, núm. 206.

[B]. Barcelona. ACA. Cancillería, *Liber Feudorum Maior*, fº. 228. Copia siglo XII perdida.

C. Barcelona. ACA. *Traslado e índice alfabético de las escrituras del tiempo del conde soberano Don Ramon Berenguer I*, t. 2, p. 186-191. Copia del siglo XVIII realizada por Manuel Marià Ribera.

D. Barcelona. ACA. *Transcripciones de Próspero de Bofarull*, vol. III, fº. 226-230. Copia del siglo XIX.

Ed. Marca, *Marca Hispanica*, ap. CCXLV, cols. 1106-1109.

Ed. Miquel Rosell, *Liber Feudorum Maior*, I, doc. 214.

Cit. Bofarull, *Los condes*, II, p. 50.

Miquel Rosell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 214.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 70.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p. 213.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep Mª (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 493

In Dei omnipotentis et aeterni regis nomine. Ego Ermessindis, filia quae fui Adaleizis comitissae, uenditrix et euacuatrix et deffinitrix sum uobis domno Raymundo, gratia Dei comiti et marchioni, et domne Almodi, nutu Dei comitissae. Notissimum atque manifestissimum est omnibus hominibus ueritatem rei infra scribendae scientibus quia comitatus Gerundensis et episcopatus Gerundensis, cum omnibus eorum terminis, finibus et pertinentiis et comitatus Barchinonensis et episcopatus Barchinonensis, cum eorum terminis, finibus et pertinentiis omnibus et comitatus Ausonensis et Minorisensis et episcopatus Ausonensis, cum eorum terminis, finibus et pertinentiis omnibus, fuerunt propria aui tui domni Raymundi, comitis, uiri mei, qui dimissit michi moriens praedictos comitatus et episcopatus per scripturam testamenti uiuolario tenore donec uiuerem. Igitur ego, predicta Ermessindis, quia scio et recognosco et confiteor quoniam praedicta res propriae fuerunt aui tui domini Raymundi praedicti et propinquitate paterna et auiali ac linea consanguineali, sicut inscribitur superiori, magis debentur tibi praedicto Raymundo comiti, eiusdem Raymundi nepoti, quam michi, propterea uendo et diffineo et euacuo uobis praedictis domno Raymundo comiti et domne Almodi comitissae praedictos comitatus et episcopatus, cum omnibus eorum terminis, finibus et pertinentiis, id est, uendo uobis praedictum comitatum Gerundensem et episcopatum Sancte Marie sedis Gerundae, cum omnibus eorum terminis, finibus et pertinentiis, scilicet, ipsam ciuitatem Gerundam uendo cum castro Gerundele et omnibus suis muris et turribus et hedifitiis, cum omnibus castris et castellis comitalibus et pertinentiis omnibus et terminis quae in predicto comitatu Gerundensi sunt, et cum omnibus dominicaturis comitalibus quae in praedicto comitatu sunt, cum omnibus earum terminis et pertinentiis et cum omnibus alodis quae in predicto comitatu et episcopatu sunt, et cum aliis rebus omnibus et cum omnibus earum pertinentiis et cum omnibus pugis et rocas, condirectis et hermis, quae in praedicto comitatu sunt, et cum aliis rebus omnibus quae pertinent ad ius comitale. Et similiter uendo uobis ego, praedicta Ermessendis, praedictum

comitatum Barchinonae et episcopatum Sanctae Crucis Sanctaeque Eulaliae sedis Barchinonensis, cum omnibus eorum terminis, finibus et pertinentiis, cum ciuitate Barchinone, cum suis hedificiis, muris et turribus, et cum omnibus castris et castellis comitalibus et eorum hedificiis, terminis et pertinentiis quae in praedicto comitatu Barchinonensis sunt, et cum omnibus puigs et rochas, condirectis et heremis, quae in praedicto comitatu sunt, et cum omnibus dominicaturis comitalibus, cum earum pertinentiis omnibus, terminis et seruitiis quae in praedicto comitatu Barchinonensi sunt, et cum aliis rebus omnibus que pertinent ad ius comitale in praedicto comitatu. Similiter uendo uobis praedictis comiti et comitissae ego, iam dicta Ermessendis, comitatum Ausonensem et Minorisensem sponsali federe michi datum. Minorisensem dico comitatum uendo uobis et Sancti Petri sedis Vici episcopatum, cum omnibus eorum pertinentiis, finibus et terminis, et cum ciuitate diruta quae dicitur Minorissa, cum omnibus suis hedificiis, terminis et pertinentiis, et cum omnibus castris et castellis comitalibus et eorum hedificiis, terminis et pertinentiis quae in praedictis comitatibus Ausonensi et Minorisensi et episcopatu praedicto Ausonensi sunt, et cum omnibus puigs et rochas, condirectis et heremis, quae in praedictis comitatibus et episcopatu sunt, et cum ipsis dominicaturis comitalibus et cum earum pertinentiis omnibus quae in praedictis comitatibus sunt, et cum aliis rebus omnibus quae pertinent ad ius comitale in iam dictis comitatibus. Et hec omnia adueniant michi, praedictae Ermessendi, per testationem uiri mei Raymundi praedicti, sicut supradictum est, siue per meum decimum et per sponsalium nuptialiter michi datum et per quasdam definitiones quas feci cum filio meo Berengario comite et per quascumque uoces. Preterea ego, praedicta Ermessendis, uendo uobis praedictis comiti et comitissae ipsum castrum de Begur, cum omnibus suis hedificiis, terminis et pertinentiis, quod michi aduenit per testationem et donationem Udalardi Gaufredi et per quascumque uoces. Et in comitatu Barchinonensi uendo uobis praedictis comiti et comitissae castrum de Apiarola, cum omnibus suis hedificiis, terminis et pertinentiis et seruitiis, quod michi aduenit per comparisonem et per quascumque uoces. Necnon etiam ego, praescripta Ermessendis, uendo uobis praedictis comiti et comitissae ipsum castrum de Pontils, cum omnibus suis hedificiis, terminis et pertinentiis. Preter hec omnia ego, iam dicta Ermessendis, uendo uobis praedictis comiti et comitissae castrum de Cardona, cum omnibus suis hedificiis, terminis et pertinentiis, cum omnibus uocibus et auctoritatibus quas habeo et habere debeo in comitatu et episcopatu Urgellensi quocumque modo et quacumque acquisitione. Ego igitur, prenomina Ermessendis, praedicta omnia, cum omnibus earum pertinentiis, terminis et afrontationibus et cum aliis omnibus ad potestatem comitalem pertinentibus in supradictis rebus omnibus, uendo et diffinio et euacuo uobis praedicto domno Raymundo et domnae Almodi, propter pretium mille untes auri, in auro et argento, quas uos praedicti comes et comitissa michi, praedictae Ermessendi, dedistis et ego a uobis accepi. Et est hoc manifestum atque omnibus cognitum. Et omnes meas uoces praedictarum rerum omnium uobis praedictis comiti et comitissae ego, praedicta Ermessendis, fide firma ac sincera, uendo et diffinio et euacuo et extinguo, propter praedictum pretium, ut ab hodierno die et tempore uos praedicti comes Raymundus et comitissa Almodis et posteritas uestra securi et quieti possideatis praedicta omnia in pace, sine mea repetitione et contradictione uel alicuius hominis uel feminae. Ad ultimum uero huius uenditionis et diffinitionis, ego, sepe dicta Ermessendis, diffinio et euacuo et extinguo omnes meas uoces praedictarum rerum omnium uestrae posteritati cui uos dimiseritis praedicta omnia aut aliquid de praedictis omnibus litteris aut uerbis. Quod si ego, praedicta Ermessendis, uenditrix et diffinitrix et euacuatrix uenero amplius contra praesentem uenditionem et

deffinitionem et euacuationem ad irrumpendum quocumque modo et ingenio, non ualeam uindicare quod requisiero, sed componam praedicta omnia in triplo uobis praedictis comiti et comitissae aut posteritati uestrae. Quod si alius homo uel femina uenerit contra presentem uenditionem et deffinitionem in euacuationem, similiter componat praedicta omnia aut uobis aut posteritati uestrae. Et postea firmam haec uenditio et diffinitio et euacuatio omni tempore. Et si aliquae res quae superius scripte nominatim non sint, quae michi, praescriptae Ermessindi, quocumque modo uel quacumque uoce debeantur uel ad me pertineant intra iam dictos omnes comitatus et intra iam dictos omnes episcopatus et intra eorum terminos ubicumque sint uel sciri uel inueniri possint, ego, praescripta Ermessindis, similiter uendo et deffineo et euacuo istas omnes res ad ultimum additas, propter supradictum pretium uobis praedictis comiti et comitissae et posteritati uestre cui dimisseritis haec suprascripta aut aliquid de supradictis rebus omnibus litteris aut uerbis. Quod si ego, praedicta Ermessindis, temptauero hoc irrumpere, triplici cogar compositione componere uobis praedictis aut posteritati uestrae. Et postea firmum hoc sit omni tempore. Quod si aliquis homo uel femina uenerit irrumpere hanc adiectionem, penam patiatur similem.

Acta est haec uenditio et definitio et euacuatio .II. nonas ionii, anno .XXVI. regni Henrici regis. Signum Ermessindis, uenditricis et euacuatricis, quae hanc uenditionem et euacuationem atque diffinitionem, per presentem scripturam mea propria manu firmatam, feci et testes firmare rogau.

Wilielmus, gratia Dei episcopus Ausonensis ecclesiae(*cruz*). Andrea, abba (*cruz*). Sig+num Amati Eldrici. Udaldardus, uicecomes (*cruz*). (*Cruz*) Berengarius, abba. Sig+num Geralli, leuite et sacristae. Raymundus Guifredi(*Cruz*). Sig+num Miro, presbyter. (*Cruz*) Guillelmus, leuita. Sig+num Petri Geralli. Sig+num Gaucelmi Arnalli. (*Cruz*) Ioannes, leuita. Sig+num Guanalgaudi de Albars. Sig+num Udalgarii. Petrus, abba (*cruz*). Berengarius, leuita (*cruz*). Sig+num Mironis, sacer. Sig+num Poncii, caput scole. Sig+num Mellemar, sacer. Sig+num Ermemirus, presbyter. Sig+num Adalberti Guitardi. Sig+num Guillelmi Borrelli. Sig+num Bonifilii Sanle. Sig+num Raymundi, leuite. Sig+num Guillermi Bernardi de Odena. Sig+num Miro Foget. Sig+num Guillermi Belaroti. Sig+num Guillermi Mironis de Narbona. Sig+num Rodgari Poncii Narbonensi. Sig+num Guillermi Lobatoni. Sig+num Raymundi Lobeti. Sig+num Guitardi Mironis. Sig+num Guillermi de Taradel. Sig+ num Arnalli Bernardi. Sig+num Raymundi Ermemiri. Sig+num Guillermi Bonifilii. Sig+num Bernardi Guanalgaudi. Sig+num Miro Amalrici. Sig+num Geriberti Guitardi. Folcrandus, leuita (*cruz*). Sig+num Bernardi Guifredi. Raymundus, abba (*cruz*). Arnallus, archileuita. Girbert Mir. (*Cruz*) Guitardus, leuita et iudex. (*Cruz*)Guilelmus, iudex.

(*Cruz*) Petrus, presbyter, capellanus domni Raymundi, comitis, qui hanc scripturam uenditionis et euacuationis et deffinitionis scripsi et subscripsi, cum litteris rasis in uersu .VI. et .VIII. et additis in uersu .XI., die et anno quo supra.

[1057, junio, 4- 1057, septiembre, 25]

Ermesèn, condesa de Barcelona, juró fidelidad a Almodis, tercera esposa de su nieto Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona.

A. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 22, nº 159

B. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 22, nº 159 dupl. Copia siglo XII.

Ed. Feliu, Gaspar - Salrach, Josep M^a (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 534.

Iuro ego Ermessindis, filia qui fui Adalaizis, comitisse, tibi Almodi ,comitisse, qui fuisti filia Amelie, comitisse, quod ab hac ora et deinceps, in futuro tempore, dum uixero, non dezebre te predictam comitissam Almodem de tua uita neque de tuis membris qui in corpore tuo se tenent, nec te neque posteritatem tuam quam nunc habes de Remundo, comite, filio Santie, comitisse, uel in uenturo tempore habebis ex eo. Et ego, predicta Ermessindis, non enganare, nec dezebre, te predictam Almodem, comitissam, nec predictam posteritatem tuam, nec ego, nec homo uel femina, per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum, de ipsa ciuitate quem dicunt Gerundam, neque de ipso castro quod dicunt Gerundellam, neque de ipsis muris et turribus et edificiis omnibus que in predicta ciuitate sunt et ad predictam ciuitatem pertinent, neque de ipso comitatu quem dicunt Gerundensem, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis castris aut castellis quae in predicto comitatu sunt, et ad predictum comitatum pertinent, neque de ipsis dominicaturis chomitalibus qui in predicto comitatu sunt, cum omnibus illarum terminis et pertinentiis, neque de ipso episcopatu Sancte Marie sedis predictae ciuitatis Ierunde, cum suis terminis et pertinenciis omnibus, neque de ipsis abbatiis que in predicto comitatu uel episcopatu sunt, cum illarum pertinentiis omnibus, neque de ipsas rocas et puos, condirectos uel discondirectos, cultos uel heremos, qui in predicto comitatu, uel episcopatu, sunt, et ad predictum comitatum et episcopatum pertinent. Et ego, predicta Ermessindis, non enganare nec dezebre te predictam Almodem comitissam, nec posteritatem tuam iam dictam, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum assentimentum uel stabilimentum, de ipsa ciuitate quam dicunt Barchinonam, neque de ipsis muris et turribus et edificiis omnibus qui in predicta ciuitate sunt, et ad predictam ciuitatem pertinent, neque de ipso comitatu quem dicunt Barchinonensem, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis castris aut castellis qui in predicto comitatu sunt, neque de ipso episcopatu Sancte Crucis et Sancte Eulalia sedis predictae ciuitatis Barchinone, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis abbatiis qui in predicto comitatu uel episcopatu sunt, cum illarum terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis dominicaturis comitalibus que in predicto comitatu uel episcopatu sunt, neque de ipsas rochas uel puos, condirectos uel discondirectos, cultos uel eremos, qui in predicto comitatu uel episcopatu sunt uel ad predictum comitatum uel episcopatum pertinent. Et ego, predicta Ermessindis, non enganare nec dezebre te predictam Almodem comitissam nec iam dictam tuam posteritatem, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum, de ipso comitatu quem dicunt Ausonensem, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipso episcopatu Ausonensi Sancti Petri, cum suis terminis et

pertinentiis omnibus, neque de ipsis castris aut castellis qui in predicto comitatu uel episcopatu sunt et ad predictum comitatum uel episcopatum pertinent, neque de ipsis abbatiis qui in predicto comitatu uel episcopatu sunt, cum illorum terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis dominicaturis comitalibus qui in predicto comitatu uel episcopatu sunt, neque de ipsam ciuitate quem dicunt Minorisam, neque de ipso comitatu quem dicunt Minorisensem, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis castris aut castellis, rocas uel puos, condirectos uel discondirectos, cultos uel eremos, qui in predictis comitatibus uel episcopatu sunt uel ad predictos comitatus uel episcopatum pertinent. Et ego, Ermessindis predicta, non engannare nec dezebre te Almodem comitissam predictam, neque tuam posteritatem iam dictam, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum, de ipso castro quod dicunt Cardonam, cum suis omnibus aedifitiis et cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis auctoritatibus et uocibus omnibus quas habeo et habere debeo, in comitatu uel episcopatu Urgellensi, neque de ipso castro quod dicunt Begur, cum suis edifitiis et cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipso castro de Pontils, cum suis edificiis, terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipso castro de Apierola, cum suis edificiis, terminis et pertinenciis omnibus, neque de ipso meo sponsalio et dote mea hac decimo meo et de mea uiuolaria dimissione domni Remundi, comitis, uiri mei. Quae omnia domno Remundo, comiti, filio Santie, comitisse, et tibi predictae Almodi uendidi, euacuauit et definiui sine uestro engan. Et ego, Ermessindis predicta, non tollam tibi predicta Almodi, comitisse, uel posteritati tuae iam dicte predicta omnia uel aliquid de predictis omnibus, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum. Et ego, predicta Ermessindis, amplius non repetam te predictam Almodem, comitissam, nec posteritatem tuam iam dictam de his predictis rebus omnibus, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum. Et ego, predicta Ermessindis, sicut superius scriptum est, sic tenebo et attendam fideliter et sinceriter tibi predictae Almodi et iam dicte posteritati tuae, sine engan, prescripta omnia me sciente. Per Deum et istos sanctos.

Iuro ego uobis domno Reimundo, comiti, et domne Almodi, comitisse, quia Ermessindis, comitissa, filia qui fuit Adalaizis, comitisse, non incombrauit uel inalienauit de illa omnia que uobis predictis uendidit, euacuauit et definiuit per scripturam sua manu roboratam, uel aliquid de illis omnibus rebus quas predicta scriptura continet, postquam tu predictae Remunde, comes, accepisti potestatem de castro Gerundella, de quo predicta Ermessindis postea non recuperauit potestatem, nisi solam dominicaturam Sancti Baudilii. Et predicta Ermessindis, ab illa die et deinceps non deleuit nec inalienauit ullam scripturam uel auctoritatem quas illa tunc habebat, aut homo uel femina per eam, ad tuum dampnum predictae Remunde, comes et predictae Almodis, comitisse et posteritatis uestre. Et predicta Ermessindis, non habet amplius nec habere potest de his scripturis que pertinent ad tuum opus predictae Reimunde, comes, nec ad opus predictae Almodis uel uestre posteritatis, nisi illas quas uobis predicta Ermessindis reddidit, se sciente. Per Deum et istos sanctos.

[1057, junio, 4 -1057, septiembre, 25]

Ermesèn juró fidelidad a su nieto Ramon [Berenguer I], conde de Barcelona.

[A]. Original perdido.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 22, nº 173. Copia siglo XII.

[C]. Barcelona. ACA, Cancillería, *Liber Feudorum Maior*, fº. 230. Copia final siglo XII.

Ed. Kehr, *Das Papsttum*, apt III, p. 101-105.

Ed. Miquel Rosell, *Liber Feudorum Maior*, Vol. I, doc. nº 215.

Ed. Feliu, Gaspar-Salrach, Josep Mª (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. II. Fundació Noguera. Documento nº 535.

Iuro ego Ermesindis, filia que fui Adalaizis, chomitisse, tibi Raimundo, chomiti, filius qui fuisti Santie, comitisse, quod ab hac ora et deinceps, in futuro tempore, dum uixero, no dezebte te Remundum comitem predictum de tua uita, neque de tuis membris que in corpore tuo se tenent, nec te neque posteritatem tuam. Et ego, predicta Ermesindis, non egannare nec dezebte, nec ego, nec homo uel femina, per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum de predictum Remundum, comitem, nec posteritatem tuam de ipsa ciuitate quam dicunt Gerundam, neque de ipso castro quod dicunt Ierundellam, neque de ipsis muris et turribus et edifitiis omnibus que in predicta ciuitate sunt, et ad predictam ciuitatem pertinent. Neque de ipso comitatu quem dicunt Gerundensem, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis chastris aut castellis, qui in predicto comitatu sunt, et ad predictum comitatum pertinent, neque de ipsis dominicaturis chomitalibus que in predicto chomitatu sunt, cum omnibus illarum terminis et pertinentiis, neque de ipso episcopatu Sancte Marie sedis predictae ciuitatis Ierunde, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis abatiis qui in predicto comitatu uel episcopatu sunt, cum illarum pertinentiis omnibus, neque de ipsas rochas aut puos, condirectos uel discondirectos, cultos aut heremos, qui in predicto chomitatu uel episcopatu sunt et ad predictum chomitatum et episcopatum pertinent. Et ego, predicta Ermessindis, non enganare nec dezebte te Remundum, comitem, predictum, nec posteritatem tuam, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assintimentum de ipsa ciuitate quam dicunt Barchinonam, neque de ipsis muris et turribus, et edifitiis omnibus que in predicta ciuitate sunt, et ad predictam ciuitatem pertinent, neque de ipso comitatu quem dicunt Barchinonensem, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis chastris uel chastellis quem in predicto comitatu sunt, neque de ipso episcopatu Sancte Crucis et Sancte Eulalie sedis predictae ciuitatis Barchinone, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis abatiis qui in predicto chomitatu uel episcopatu sunt, cum illarum terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis dominicaturis chomitatibus qui in predicto chomitatu uel episcopatu sunt, neque de ipsas rochas uel puos, condirectos uel discondirectos, cultos uel heremos, qui in predicto comitatu uel episcopatu sunt, uel ad predictum chomitatum et episcopatum pertinent. Et ego, predicta Ermesindis, non enganare nec dezebte te Ramundum, chomitem predictum, nec posteritatem tuam, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum, de ipso comitatu quem dicunt Ausonensem, cum suis omnibus et pertinentiis terminis, neque de

ipso Ausonensi episcopatu Sancti Petri, cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis chastris uel chastellis que in predicto comitatu uel episcopatu sunt, et ad predictum comitatum uel episcopatum pertinent, neque de ipsis abatiis que in predicto comitatu uel episcopatu sunt, cum illarum terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis dominicaturis comitalibus quem in predicto comitatu uel episcopatu sunt. Neque de ipsa ciuitate quem dicunt Minorisam, neque de ipso comitatu quem dicunt Minorensem cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis chastris uel castellis, rochas uel puos, condirectos uel discondirectos, cultos uel eremos, qui in predictis comitatibus uel episcopatu sunt, uel ad predictos comitatus uel episcopatum pertinent. Et ego, Ermesindis predicta, non enganare nec dezebte te Reimundum, comitem predictum, neque posteritatem tuam, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum, de ipso castro quod dicunt Cardona, cum suis omnibus edifitiis, et cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipsis auctoritatibus et uocibus omnibus quas habeo et habere debeo in comitatu uel episcopatu Urgellensi, neque de ipso castro quem dicunt Begur, cum suis edifitiis et cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipso castro de Apierola, cum suis edifitiis et cum suis terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipso castro de Pontils, cum suis edifitiis, terminis et pertinentiis omnibus, neque de ipso meo sponsalicio et dote mea ac decimo meo de mea uiolaria dimissione domni Remundi comitis, uiri mei, que omnia tibi iam dicti euacuauit et definiuit sine tuo engan. Et ego, Ermesindis predicta, non tollam tibi predicto Remundo comite uel posteritati tue predicta omnia uel aliquid de predictis omnibus, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum. Et ego, predicta Ermesindis, amplius non repetam te predictum Remundum comitem, nec posteritatem tuam de his predictis rebus omnibus, nec ego, nec homo uel femina per meum consilium, neque per meum ingenium, neque per meum stabilimentum uel assentimentum. Et ego predicta Ermessendis fatiam domnum Victorem, papam Romanum, soluere illam excommunicationem quam predictus papa Victor fecit contra predictum Remundum, comitem et contra Almodem, comitissam, pro me predicta Ermessendis usque ad festiuitatem Pasce prima ueniente sine engan, si ego predicta Ermesindis uiua fuero aut si predictus papa Victor uiuus fuerit. Ego, predicta Ermesindis, fatiam eundem domnum Victorem papam soluere illam excommunicationem quam fecit pro me contra domnum Guifredum, Narbonensem archiepiscopum, et contra cunctos homines et feminas, Ermesindis uiua fuero aut si predictus papa uiuus fuerit. Et ego, predicta Ermesindis, fatiam domnum Reeballum, archiepiscopum Arelatensem et domnum Guifredum, archiepiscopum Narbonensem, soluere illam excommunicationem quam fecerunt iussum predicti domni Victoris pape in Tolosanum sinodo contra te, predictum Remundum comitem et contra predictam comitissam Almodem, sine engan, usque ad festiuitatem Sancti Felicis Ierundensis prima ueniente, sine dono de meo auer, si ego predicta Ermessendis uiua fuero, aut supradicti archiepiscopi uiui fuerint. Et ego, predicta Ermesindis, fatiam predictum domnum Victorem papam soluere illam excommunicationem, sine engan, quam predictus papa fecit pro Blanca femina contra predictum Remundum, comitem et contra predictam comitissam Almodem usque ad festiuitatem Omnium Sanctorum prima ueniente si facere potuero unquam, sine dono de meo auer, si uiua fuero ego, predicta Ermesindis, aut si predictus papa uiuus fuerit. Et ego, predicta Ermesindis, sicut superius scriptum est, sic tenebo et atendam fideliter et sinceriter tibi, predicto Remundo comite et posteritati tue, sine engan, prescripta omnia, me sciente, excepto quantum tu, predictae Remundo, me absolueris tuo grato animo, sine fortia. Per Deum et istos sanctos.

1057, agosto, 19

Un mes antes de dictar su testamento Ermesèn prestó a Guillem, obispo de Osona, la cantidad equivalente a 1000 mancosos de Barcelona en oro y plata.

Barcelona. ACA, Cancillería, perg. Ramón Berenguer I, carp. 13, nº 209.

Ed. Miquel Rosell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 430.

In nomine Domini. Ego Guilelmus, episcopus Ausonensis, pignurator sum tibi, domnae Ermessinde, comitissae. Verum est satis et cognitum a multis quod prestasti mihi mille manchosos Barchinonenses inter argentum et aurum, et sunt ad tale pensum quod decem manchusi faciunt unam unciam. Propterea mitto tibi in pignore ipsum meum alodium quod habeo in uilla Radulphi, intra parrochiam Sancti Petri, quod fuit patris mei uel in Veltregano, intra parrochiam Sanctae Ceciliae. Mitto tibi in pignore ipsum meum alodium quod fuit Gaudalli, episcopi, quod ego emi ab uxore sua et a manumissoribus suis, et in Lorianana mitto tibi in pignore ipsum meum alodium quod fuit matris meae, et est intra parrochiam Sancti Felicis et Sancti Vincentii. Et extra hoc totum, mitto tibi in pignore septem sciphos argenteos. Situs autem tocius huius alodii est in Ausone comitatu, in supradictis locis et parrochiis. Et aduenerunt mihi haec omnia et per emptionem et per parentorum meorum successionem. Et mitto tibi in pignore ipsum alodium supradictum cum dominibus et hedificiis omnibus et cum uineis et arboribus et pratis et pascuariis et omnibus suis pertinenciis et cum terminis et affrontacionibus. Quantum habeo et habere debeo per supradictas uoces in omnibus supradictis locis cum prelibatis sciphis argenteis totum tibi mitto in pignore sub tali conuenientia, ut si reddidero tibi supradictos mille manchosos, qui decem faciant unciam, usque in Paschua quod erit prima, ista scriptura sin inualida et nullum postea habeat ualorem, sed mihi reddatur aut destruat. Si autem omne prefatum debitum tibi non reddidero ad terminum supradictum, quod erit in diebus Azimorum, omnes supradicte res incurrant in tua potestate ad quod uolueritis faciendum, et sic de meo iure trado in tuum dominium et potestatem. Et qui hoc tibi uoluerit disrumpere, nullo modo possit facere, sed pro sola presumptione in duplo tibi componat. Et postea haec pignorationis scriptura firma permaneat.

Quae est facta .XIII. kalendas septembris, anno .XXVII. regis Henrici. Wilielmus, gratia Dei episcopus Ausonensis ecclesie (*cruz*). Sig+num Ermemiri. Guilielmus Argemiri *sss*. Ermemirus, sacerdos et cannonicus sub *sss*. (*Cruz*) Reimundus, leuita qui et channonicus. (*Cruz*) Petrus Bernardi. Guilielmus, ypodiaconus *sss*. (*Cruz*) Petrus, sacer.

Benedictus, diaconus, qui hoc scripsit et sub *sss* in prefato die uel anno.

1057, septiembre, 25

Testamento de la condesa Ermesèn.

B. Barcelona. ACA, Cancillería, *Liber Feudorum Maior*. Libro I, fº 481
 Ed. Bofarull, Próspero de. *Los condes de Barcelona Vindicados*. Vol. II, pp. 51-54.
 Ed. Miquel Rossell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 490.
 Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 73.
 Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, p. 232.

Quoniam debite condicionis nullus in carne positus mortem euadere potest. Quapropter, in Dei nomine. Ego Ermessindis, gratia Dei comitissa, cupio pergere in seruicium Dei et Sancti Iacobi, eius Apostoli uel aliorum apostolorum Petri et Pauli et timeo ne repentine mortis subripiat me casus. Ideoque eligo manumissores amicos meos domnum Raimundum Berengarii, comitem, nepotem meum, et Guillermum, sancte sedis Ausonensis episcopum, et Udalgarium, fidelem meum, et Umbertum Otonem et Amatam Eldriei et Ioannem, Sancte Marie clericum, ut sint mei elimosinarii et habeant potestatem distribuendi omnes facultates meas, sicut subterius iniunxero in sancti Dei ecclesiis, in sacerdotibus et clericis ac pauperibus uel aliis hominibus, si mors michi aduenerit antequam alium testamentum faciam. In primis, dimitto domino Deo et canonicis Sancte Marie sedis Gerunde .XXX. uncias auri de mancosos adalis, ex quibus sit cooperta domus, que debet esse dormitorium, quam ego feci, et sit edificata auulsura. Et dimitto presbiteris Sancte Marie predicte sedis mancosos centum, et aliis canonicis predicte sedis dimitto similiter mancosos centum, et canonicis Sancti Felicis, martiris Gerunde, dimitto mancosos .LXXV. ad presbyteros per missas et .XXV. ad alios canonicos. Et cenobio Sancti Petri cenobii Gallican[t]ii dimitto .LXX. mancosos; ex istis .LXX., sint .XXX. ad uestimenta monachorum et .XXXX. ad uictum eorum; supplico et rogo ut orent Deum pro me. Et ad cenobio Sancte Marie Ameriensis, similiter. Et cenobio Sancti Feli[cis] Gissalis similiter, et faciant fieri tabulam argenteam cum ipso argento quod eis dedi. Et cenobio Sancti Michaelis de Crudilias dimitto mancosos .XXX. Et cenobio Sancte Maria de Ceruiano, similiter. Et cenobio Sancti Michelis de Fluuia, similiter. Et cenobio Sancti Stephani de Balneolis, similiter. Et cenobio Sancti Petri de Besulluno, similiter. Et cenobio Sancti Laurencii de Monte, similiter. Et cenobio Sancti Saluatoris de Breda, similiter. Et cenobio Sancti Pauli de Maritima, similiter. Et canonicis Sancte Eulalie et Sancte Crucis, Barchinonensis sedis, dimitto mancosos centum, et rogo et supplico ut rogent Deum pro me. Et cenobio Sancti Petri Puellarum dimitto mancosos quinquaginta. Et cenobio Sancti Cucuphatis, martiris, similiter. Et cenobio Sancti Laurencii, similiter. Et cenobio Sancta Cecilia de Monteserrato .XXV. mancosos. Et cenobio Sancti Michaelis de Faio, similiter. Et cenobio Sancti Benedicti de Baies, similiter. Et cenobio Sancti Sebastiani de Penedes, similiter. Et canonicis Sancti Petri de Vico centum mancosos de auro, et precor et supplico ut rogent Deum pro me. Et cenobio Sancti Petri de Catserras mancosos .XXX. Et cenobio Sancti Marie Riuipollensis dimitto mancosos quinquaginta. Et cenobio Sancti Michaelis de Cuxano, similiter. Et cenobio Sancti Petri de Rodas, similiter. Et Sancte Marie de Armenrodas .XX. mancosos. Et cenobio Sancti Cirici de Colera mancosos .XX. Et cenobio Sancte Marie de Arlas mancosos .XX. Et ad sedem Sancte Eulalie de Russilione dimitto mancosos centum quinquaginta ad ipsa

opera et quinquaginta ad ipsos canonicos. Et canonicis sedis Sancti Iusti et Pastoris dimitto mancosos quinquaginta. Et canonicis Sancti Pauli, similiter. Et cenobio Sancti Salvatoris de Aniana dimitto mancosos centum, et precor et supplico domnum abbatem et eiusdem monachos ut rogent Deum pro me. Et cenobio Sancte Marie Crasse, similiter. Et [ad] canonicos Sancti Petri de Magalona dimitto mancosos centum. Et ad canonicos Sancti Antonii de Fredelesc dimitto mancosos .XXX. Et [ad] canonicos Sancti Saturnini de Tholosa, similiter. Et ad canonicos Sancti Petri Rome dimitto mancosos centum, et ad ipsas fenestras uitreas mancosos .CC. Et [ad] domnum Apostolicum mancosos centum pro absolucione anime mee. Et ad Sancti Michaelis de Monte Gargano dimitti mancosos .XXX. Et ad cenobio Sancti Egidii, similiter. Et cenobio Sancti Guillermi, similiter. Domno Berengario, Gerundensi[s] episcopo, dimitto mancosos .LXX. pro absolucione anime mee. Domno Arnallo, Magalonensi episcopo, dimitto mancosos .LXX. Et domno Guillermo episcopo, meo elemosinari, dimitto quinquaginta mancosos. Et Udalgario, similiter. Et Amato, similiter. Et Umberto, similiter. Et Ioannis, similiter. Arnallo, Elenensis episcopo, dimitto mancosos quinquaginta pro absolucione anime mee. Berengario Gaucefredi, similiter dimitto quinquaginta mancosos. A Gerberga deuota, similiter. Azaleiz deuota, similiter. Alia Azaleiz, famula mea, .XXX. mancosos. Ad canonicos, Urgellensis sedis Sancte Marie, dimitto quinquaginta mancosos. Et domno Guillermo, Urgellensis episcopo, similiter quinquaginta mancosos. Et ipsas quinquaginta uncias, quas Amatus Eldrici mihi debet, et Udalgarius [ei] accomodauit et recepit cartam pro pignorem mea uice et suo nomine, dimitto eas Udalgario predicto, ut donet illas pro sua anima et mea, quemadmodum melius uiderit. Et cenobio Sancti Danielis dimitto .XX. uncias auri, quas Poncius, uicecomes, mihi debet et habeo pro pignore suum alodium de Petriniano; et si non eas dederit predicto cenobio Sancti Danielis et eius abbatisse infra .XXX. dies quibus mortua fuero, sit iustum alodium de Petriniano, quod habeo pro pignore, proprium et liberum predicto cenobio Sancti Danielis. Alia mea omnia qui remanent, rogo et precor ut donare faciatis propter Deum et remedium anime mee in pauperibus, in uiduis, in orphanis et presbiteris et clericis per missas. Iterum, rogo enim uos, et precor domnum Raimundum, comitem, nepotem meum, simul cum domna Almodis, comitissa, coniuge uestra, per Deum et Sancta Maria, matris eius, et per Sanctum Petrum Apostolum et per omnes Sanctos, et moneo ut magnam curam habeatis de mea anima, et ista causa uel elemosina adducatis ad perfeccionem et adducere faciatis, quia Deus scit quod plus uos dilexi et amaui quam alium de uestra gente, et in hoc potestis cognoscere quod per uos feci. Istud eciam testamentum tamdiu obtineat firmitatem donec alium faciam.

Facto isto testamento .VII. kalendas octobris, anno .XXVII. regni Henrici, regis. Sig+num Ermessindis, comitissa, qui istum testamentum fieri iussi, feci, firmaui et testes firmare rogauit. Sig+num Guillermus Poncius. Sig+num Guillermus Berengarius. Sig+num Raimundus Gaucefredus. Sig+num Gaucefredus Poncius. Sig+num Raimundus Arnust. (*Cruz*) Ioannes, leuita. Berengarius, leuita. (*Cruz*) Suniarius, monachus et presbyter, qui istum testamentum scripsit, cum litteras superpositas, die et anno quo supra.

1058, febrero, 26 // 1058, marzo, 6

Codicilo y sacramental al testamento de la condesa de Barcelona Ermesèn.

A.Barcelona. ACA, Cancillería, pergs, Ramón Berenguer I, carp. 13, nº 223.

[B]. Barcelona. ACA, Cancillería, *Liber Feudorum Maior*, fº 483. Copia final siglo XII perdida.

Ed. Bofarull, *Los condes*, 2, pp. 53-56.

Ed. Miquel Rosell, *Liber Feudorum Maior*, I, doc. nº 491.

Cf. Pladevall, Antoni. *Ermessenda de Carcassona...*, p. 76.

Cf. Aurell, Martí. *Les noces del comte...*, pp.232-233.

Ed. Feliu, Gaspar-Salrach, Josep Mª (dirs.) *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I. Fundació Noguera. Documento nº 518.

Nos Guilelmus Gifredi, leuita, et Guilelmus Amati uidimus et audiuius quando domna Ermessindis, comitissa, sedebat in lecto, in quo solita erat iacere in domo, que est iuxta ecclesiam consecratam in honore Sancti Quirici, martiris, et Sancte Iulite, matris eius, que ecclesia est in comitatu Ausone in termino de Besaura, et ibi sedendo, ab egritudine detenta, laudauit suum testamentum, quod secum ibi habebat, et exceptis manumissoribus sui testamenti, elegit nos ambos suprascriptos manumissores et elemonsenarios de suis rebus, quos destinauit suis uerbis in sua recta memoria. In primis, dimissit mihi Guilelmo, clerico prefato, mulam unam ex illis suis mulabus quas ibi habebat et Guillermo Amati prescripto, aliam, et Petro Geraldii, clerico, aliam, et Adalaez, femine, et alteri Adalaez, deuote, singulas mulas, et precepit nobis ut requireremus unam mulam quam ipsa prestiterat Guilelmo Berengarii, suo nepoti, et alteram quam prestiterat Raymundo Gaucefredi, et dedissemus unam episcopo Guilielmo Ausonensi et alteram Guilelmo Iuscafredi. Et dimissit domino pape suos sciphos ligneos ornatos auro, et Sancto Egidio Nemausensi suos eschacos christalinus ad tabulam. Et dimissit Sancto Quirico prefato tantum argenti et auri ex quo possit esse una optima crux. Et suum optimum briuarium dimissit Sancte Marie Ierunde, et dimissit suos sciphos argenteos, quos apud se habebat, et ipsos quos habebat in Vico unde eam portarem Ierundam. Et dimissit Sancio, suo nepoti, spatam illius, quam habebat in pignore, et quinquaginta mancosos. Et Guilielmo Berengarii quinquaginta mancosos, ita tamen ut redderet nobis mulam prefatam, sin autem, non. Et Bernardo Berengarii, suo nepoti, quinquaginta mancosos, et omnibus hominibus, qui ibi erant in suo seruicio, unicuique .IIII. uncias auri dimissit. Et Guilielmo Poncii dimissit .V. aut .VI. uncias auri. Et suis feminis suprascriptis suum sarpell, quod habebat in Vico. Et suum ministerium presbiterale dimissit Sancte Marie Crasse. Et Berengario, uicecomiti Narbonensi, dimissit pignus quod tenebat de Arnallo, episcopo Elnensi, et uxori eius duos copas de argento et unam pelliciam de alfanec et omnem frumentum et uinum quod habebat Gerunde; et cuncta que pertinebant ad conductum dimissit Kanonice Sancte Marie Gerunde, ita ut ipsi, qui eam illuc deferrent, inde uiuerent usquequo sepeliretur, cetera remanerent predictae kanonice. Et ipsis suis hominibus, quos de Sancto Quirico prefato miserat pro suo seruicio, dimissit unicuique .IIII. uncias auri. Cetera, que inuenirentur, iussit dari pro anima sua. Et Bonifilio Honofredi, sacriste, dimissit .IIII. uncias auri.

Predicta domna Ermessindis elegit nos suos manumissores Guilelmum Gifredi, clericum, et Guilelmum Amati, sicut superius scriptum est, in sua plena memoria .IIII. kalendas marcii anno XXVII Henrici, regis, regni. Et postea de hoc, quod suprascriptum est, suam uoluntatem de aliquo non mutabit, et obiit kalendis marcii, uespere facto. Hec omnia, sicut superius scripta sunt, uera sunt et nulla fraus in his a nobis impressa sunt, sed sicut ipsa domna Ermessindis nobis precepit iam dictis, ita et hic fideliter scriptum est. Postmodum hec ultima uoluntas domne Ermessindis, comitisse, de his, scilicet, rebus que supra notate sunt, patuit publice. II. nonas marcii in capitulo Sante Marie Ierunde coram posito domno Berengario, Ierundensium episcopo, et Petro Gaucberti, presbitero, et Stephano et Adalberto et Deusdedit et Bernardo Baronis et Gualterio et aliorum plurimorum presbiterorum, leuitarum, uero, Remundo, archidiacono, et Arnallo Guilielmi et altero Arnallo Bisulunensi et Borrello et multorum aliorum ibi simul residencium. Postea, egresso a capitulo prefato episcopo un cum clericis, nos Guilielmus Guifredi et Guilielmus Amati, prefati episcopo una cum clericis, nos Guilielmus Guifredi et Guilielmus Amati, prefati manumissores domne Ermessindis, comitisse, iuramus super altare, quod est consecratum in sancta matre ecclesia Ierundencium in honore Sancte Anastasie, uidente episcopo, quia que superius scripta sunt, uniuersa uera sunt, et uidentibus multis tam clericis quam eciam laicis. Scriptum manu Guilelmi, Gerundensis clerici, manumissiris atque elemossinari predictae domne Ermessindis, comitisse, cum litteris suprapositis in .VIII. uersu et rasis in .XII. et in .XV. et .VII., secundo nonas marcii, anno .XXVII. Henrici, regis. (*Cruz*)

Documentación posterior a la muerte de Ermesèn y que hace referencia directa a su persona.

189

[Fecha posterior al mes de marzo de 1058]

Compilación de donaciones otorgadas para llevar a cabo la construcción de la canongía de la Seo de Girona. Ésta fue redactada en buena parte siguiendo el texto original de la dotación realizada en 1018-1030 a la que fue se añadida, con posterioridad, otras numerosas donaciones.

A. Girona. ACG, pergs. ss. IX-XII, carp. 2, nº 36.

B. Girona. ADG, Cartoral de Carlemany, ffº 32-36, ex. A.

C. Girona. ACG, *Llibre Verd*, ffº. 103v-104r, ex. B.

Ed. Marca. *Marca Hispanica*, ap. 182, cols. 1016-1019, ex. A.

Ed. Mansi, J. *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, Florencia-Venecia, 1759-1798, vol. 19, cols. 381-386.

Ed. España Sagrada 43, ap. 28, pp. 425-430.

Ed. Villanueva, J. *Viage literario*, Vol. XII, ap. 30, pp 312-317, ex. A.

Ed. Martí, Ramon. *Col.lecció diplomàtica de la Seu de Girona...*, documento nº 332.

Cum in nomine sancte et indiuidue Trinitatis, in ecclesia Sancte Dei genitricis Marie sedis Gerundensis in unum residerent episcopi Petrus, eiusdem sedis presul Ermengaudus Urgellensis, Deusdedit Barchinonensis, Berengarius Elenensis, Adalbertus Carcassonensis, Ato Cosoranensis. Abbates et iam Bernardus Sanctae Marie Crasse, Petrus Rodensis, Landricus Gissalensis, Guifredus cenobii Gallicantus, Amblardus cenobii Sancti Cirici, Viues cenobii Sancti Pauli Maritimi, Poncius cenobii Sancti Saturnini. Necnon etiam quamplurimi alii sacerdotes, assistentibus, archidiaconis, atque canonichis eiusdem sedis Gerundensis ac Barchinonensis, diuinitus inspirati concordati ac pari animo definientes statuerunt ut ad seruitium Dei et eius Genitricis in eadem sede domus canonica construeretur et rebus ecclesiasticis et fidelium dono iuste collatis ditaretur, quo facillime Deo ibidem cotidie familiariter militaretur et quecumque eiusdem sunt ordine iusto perficerentur. Unde idem Petrus, presul egregius, de statu ecclesiastico diligenter tractans cum his omnibus, presente acconseciente comitissa Ermesendis, una cum filio suo donno Berengario, comite et marchione, collaudantibus cunctis predictis, donauit ad construendum et ditandum iam dictam canonicam domum hec que infra sunt scripta, dicens; Ego in Christi nomine Petrus, episcopus Gerundensis episcopus, permittente Ermesende, comitissa, eadem filioque suo condam Berengario, comite, dono ad hedificandum et munerandum atque ditandum iam dictam canonicam domum ad seruicium Dei et eiusdem genitricis ecclesiam Sancte Marie de Castellone, cum decimis atque primiciis, atque oblationibus eius et suis omnibus alodiis. Et ecclesiam Sancte Eulalie de Villa Noua, cum decimis et primitiis, et oblationibus fidelium et alodiis suis. Et ecclesiam Sanctae Marie de Aguillana, cum omnibus rebus ad eam pertinentibus. Et ecclesiam Sancti Saturnini de Arens, cum omnibus rebus quae ad eam pertinent. Et in comitatu Bisuldunensi, ecclesiam Sancti Petri de Montecauto, cum omnibus

suis pertinentiis. Et ecclesiam de Curcauello, cum omnibus suis pertinenciis. Et ecclesiam Sancti Andreae de Lorona, et alias parrochias, et alodia que Miro, uicecomes Bisuldunensis, tenebat quando obiit ab hoc seculo et iuris Sanctae Marie esse dignoscebantur, cum omnibus suis pertinentiis. Et ecclesiam de Ordeis, et fiscum de Lebrers, cum decimis et primiciis, et omnibus illorum pertinentiis. Supradicta autem omnia que in aliis comitatibus sunt, ego suprannominatus Gerundensis episcopus Petrus, taliter dono et trado predictae canonice domui qualiter iam dicta sedes Sancte Marie ea in prenomatis aliis comitatibus iuste habere debet uel habet.

Insuper ego Ermesendis et Berengarius comes et Petrus episcopus, damus prelibate canonice ecclesiam Sancti Martini de Cacano, cum decimis et primiciis atque omnibus pertinenciis eius. Necnon et ecclesiam Sancti Martini de Colonico, cum decimis et primitiis et eius oblationibus atque alodiis. Et ecclesiam Sancti Iuliani de Curtibus, cum omnibus suis pertinentiis, et alodium quod Bremundus, uicecomes, debitauit ad predictam canonicam domum, et est in comitatu Gerundensi, in uilla Pera. Necnon et mansum de Fontadeta, cum omnibus suis pertinentiis et medietatem ecclesie Sancte Leocadie de Parietibus, quantum scilicet ad eandem ecclesiam pertinet. Et alodium de Ferrerons, et de Ruuirans, cum omnibus appenditiis suis, et medietatem parrochie Sancti Felicis de Palatio Rabani, cum omnibus eius pertinentiis, et molendina .IIII.or que Gitardus, archidiaconus, tenebat.

Et ego, Arnustus, dono atque concedo ad eandem canonicam medietatem decimarum de parrochia Sancti Stephani que est sub appendicio Sancti Martini de Romaniano.

Et nos, predicti Petrus et Ermesendis et Berengarius, donamus eidem domui canonice parrochiam Sancti Amancii, cum decimis et primitiis atque oblationibus, et cum suis omnibus pertinentiis, et cum suo appendicio ecclesiae Sancti Martini de Presa, cum decimis et primitiis et oblationibus, et cum sacrariis et cimiteriis .XXX. passuum. Et ecclesiam Sancti Martini de Campo Maiore, cum omnibus suis pertinenciis. Et parrochiam Sancti Mameti de Rudmorts, cum omnibus suis pertinentiis. Et medietatem ecclesie Sancti Martini de Lemena, cum suis pertinentiis. Et parrochiam Sancti Andree de Mata, cum omnibus pertinentiis.

Dono quoque ego, Petrus episcopus, parroquiam Sancti Petri de Nauata, cum omnibus suis pertinentiis, et fiscum Crispiani, cum quartis Sancti Stephani de Bass, et medietatem tascarum de Bascara. Et ecclesiam de Fontaniles cum suis pertinentiis. Et ecclesiam Sancti Genesii de Monels, cum omnibus suis pertinentiis, et omne alodium quod condam fuit de Altrudis femine et est in Monels, et illa concessit domui cannonice, cum omnibus suis pertinentiis, et dono eidem cannonice de omnibus adap[er]turis que mihi adaperte fuerint ex rebus ecclesiaticis decimam partem. Preterea ego, Petrus statui et confirmaui et donauit una cum clericis predictae sedis de omnibus rebus mobilibus quas acquisiturus sum uel accepturus de episcopatu Sanctae Marie terciam partem predictae Sanctae Marie, in tali ratione ut de predicta tercia parte dentur due partes restorationi ecclesiasticae. Alia uero tercia pars detur predictae cannonice.

Ego uero Ugo, comes Impuritanus, dono censum de duobus carauis predictae domui canonice in Impuriis ciuitate, que ad me pertinet, uel pertinere debet, et quicquid homines ipsius terre predictae canonice conceserint, simul dono et habere consencio, propter salutem anime mee et filiorum meorum ac coniugis.

Postea moriens Bernardus Robores reliquit ecclesiam Sancti Menati de Villa Blareis cum decimis et primiciis et oblationibus et alodiis et pertinenciis suis, eidem canonice et ecclesiam Sancte Agathe, cum suis pertinenciis, consilio et uoluntate predicti Petri pontificis. Preterea, ego

sepedictus Petrus episcopus, dono eidem canonice ecclesiam Sancti Iuliani de Castelfreit, cum omnibus suis pertinentiis.

Et quidam uir miles bonus nomine Sonarius Ruffus moriens absque liberis reliquit totum suum alodium cum integro de Monte Caluo, eidem domui canonice, et totum suum alodium de Monte Malo cum integro sui, et totum suum alodium de Espidels, et totum suum alodium de Pantaleu, cum eorum omnibus pertinentiis, eligens Dominum ad uicem filii hereditandum. Similiter eius coniux Adaledis moriens reliquit suas uoces in supradictis alodiis omnibus predictae canonice.

Ego Pontius, caput scole et leuita, dono alodium de Puio Alto, cum finibus et terminis, et cum suis affrontationibus, eidem canonice Sancte Marie.

Preterea, alii boni uiri morientes timentes Deum, reliquentes sua alodia heredem fecerunt predictam canonicam, id est Remundus Gutiscli de Puials, Sendredus Guillelmi, et Miro, frater eius, et Domnucius, clericus de Cruce, et Berengarius Donutii, qui reliquit suam hereditatem de Uliuars predictae canonice.

Et suprascriptus Sunarius reliquit suum alodem de Castanied, et ipsum de Castelomen, cum molendinis et monars in fluuio Ticeri. Et Seniofredus Safard, reliquit alodium eidem domui canonice infra terminos parrochie de Canapost. Et reliquit eidem domui quod est ad Rocam.

Et ego, Petrus predictus episcopus, dono ipsum mansum de Abellars, cum suis pertinentiis omnibus. Necnon et medietatem parrochie Sante Marie Episcopalis decimarum, et fiscum de Parietibus, cum molendinis suis et cum omnibus rebus, ad eundem fiscum pertinentibus quod tenebat archidiachonus Guilelmus, et alodium quod est in Rodas, et in Armenteria, et in Palatio Rabani, et ecclesiam Sancti Cipriani Maritimi, atque ecclesiam Sancti Aciscli, cum omnibus illorum pertinentiis.

Predictus denique Bernardus Robores reliquit omne alodium quod habebat in parrochia Sancti Dalmacii de Tornauels, uel in Seliga eidem domui canonice, et Adalbertus Ennegonis dedit .IIIor. mansos cum illorum pertinentiis, qui sunt in parroquia Sancti Felicis de Borseleu, eidem domui.

Et Raimundus prepositus reliquit mansum unum in Fuixan, cum suis pertinentiis, et Guillelmus Seniulli alterum ibidem cum suis pertinentiis, et Arnaldus de Conzels, reliquit medietatem sui alodii quod habebat in Fuxan uel in Conzels predictae canonice, et Bernardus Tegmarius dimisit de suo alodio eidem domui quod habebat in Palacio Frogel et in Pera, et Guitardus Gaucefredi, clericus, reliquit omnem suum alodium prenominate ecclesie quod habebat in Fornels et in Camdoran, et in Villa de Asinis, et Baron Bonihominis dimisit alodium quod habebat in Camos, et uxor Raimundi Bonihominis mansum unum qui est in Villa de Man iam dicte domui, et Gifredus Guillelmi dedit .IIIor. mansos qui sunt in parrochia Sancte Cecilie de Carcar, et .IIIor. in uilar Sitaran eidem domui, et Stephanus presbiter de Cancan reliquit mansos duos qui sunt in eadem parrochia, in Rexac, et Salelas.

Et uicecomitissa Impuritanensis, uxor quondam Guillelmi, reliquit unum mansum quod habebat in Virginibus sepius dicte domui cum suis pertinentiis, et predictus uir eius, Guillelmus uicecomes, reliquit omnem alodium quod habebat in Castellone eidem ipsi domui. Et alodium quod est in Pedret, et in Mercadal, et in plano ante Gerundam, et ipsum de Bedoc, totum quod fuit de Uzalard dedit Gondeballus, predictae domui canonice cum omnibus suis pertinentiis.

Et Berengarius episcopus eiusdem sedis donauit terras cum molendinis et mulinars, cum omnibus eorum pertinentiis, et simul cum ipsa aqua Ticeri, usque in medium alueum eiusdem Ticeris que sunt a termino loci qui uocatur Sale Alte, usque ad Mercadal quod est ante Gerundam

ciuitatem eidem canonice eidem. Hec omnia a predicto episcopo Berengario donata sunt in parte meridiano cum palatio, et cum triliis, et cum his que tenet Bonifilius et Iohannis clerici.

Et comitissa predicta Ermesende donauit alodium quod fuit Bernardi Amati, clerici eidem canonice; hoc alodium cum suis pertinenciis est in ualle Angles.

Petrus, presbiter, Montis Eusebii reliquit alodium eidem cannonice in eodem monte.

Sunt alia plurima alodia et terre et mobilia que hodie predicta domus canonica habet et possidet, et habere debet et futuro, Domino donante a fidelibus iuste collata eadem canonica adquisierit cum suprascriptis omnibus. Hec omnia supradicta in iure predictae canonice nos prenominati episcopo ab integro confirmamus propriis nominibus. Et si aliquis abstulerit aliquid ex suprascriptis rebus omnibus, aut supradicta omnia denserit a iure canonico nisi satisfaciens resipuerit, restitutis ab integro ablatis, perpetuo anatematis uinculo eundem aud eosdem presumptores excommunicamus et a consorcio fidelium separamus, et cum Iuda Domini proditore in inferno inferiori participem fieri optamus.

(Cruz) Petrus, episcopus. (Cruz) Berengarius, comes. (Cruz) Ermessindis, comitissa, nos qui hanc donatione libenti animo fecimus et firmare eam rogauimus.

Acta sunt hec anno Incarnacionis Donimice .XVIII. post millesimum .XII. die kalendarum decembrium, anno. XX^oIII^o. regni Roberti regis.

(Cruz) Ego Benedictus, sancte catholice et apostolice Romane ecclesie, confirmo hoc prescriptum et precipio in Dei nomine ualere in eternum cum apostolica auctoritate. Ato, episcopus (cruz).

(Cruz) Villelmus, episcopus. Ermengaudus acsi indignus gratia Dei episcopus. Sss Berengarius, sancte sedis Helenensis episcopus, hec suprascripta libenter confirmo. Adalbertus, episcopus Carcassone sss. Deusdedit, gratia Dei hac indignus episcopus, omnia suprascripta confirmo.

Oliba, sanctae Ausonensis ecclesie episcopus licet indignus, quod iustum est confirmo sss.

(Cruz) Amelius, episcopus, hoc confirmo. Ugo, ecclesie Uzetensis. Stephanus, episcopus Atensis. (Cruz) Bernardus, gratia Dei episcopus.

1117, febrero, 25

Reconocimiento en escritura pública (capbreu) de los bienes que posee el monasterio de Sant Llorenç del Munt en las tierras del Maresme. En la misma se recuerda que un campo situado en Torredela de Pineda perteneció a Ermesèn, condesa de Barcelona.

B. Barcelona. ACA, Monacales, carp. 3, perg. n° 232.

Montserrat. AM, *Speculo* (Pineda) n° 2.

Ed. Puig i Ustrell, Pere. *El monestir de Sant Llorenç del Munt...*, Vol. III, documento n° 495.

Hic est breuis rememoracione de ipsum alodium quod Sanctus Laurentius habet in Maritima. In primis ad ipsa Torredela de Pineda unum campum, et a Buadela mansum unum cum sua pertinencia, quem tenet Urucz per precaria, et medietatem de ipsum clos de Buadela cum ipsum ortum quem tenent ipsos milites per feuum, et ipsam medietatem de ipsa planela usque de ipsum fangar eremum et cultum, et medietatem de ipsum campum de Arroter usque de ipsum aragal, et medietatem de ipsa plana qui est ad ipsa riera ad ipsum aragal quem dicunt Ropid simul cum ipsa costa usque de ipsa serra de ipsa Capra. Et afrontat de circi, in terra Sancti Pauli, et in terra de Pere, et ad ipsa Val de Freder. Et alia pecia qui est subtus ipsa uia qui pergit de Sancti Pauli ad ipsa rotunda super ipsa uia pecia una, et ad Sancti Cipriani de Val Alta in ipsa condemina duas modiatas de uineas ermas. Et ipso campo de Pineda fuit de Ermesendis comitissa, et ipsos alodios de Buadela et de Val Alta fuerunt de Guifre Odger. Et hoc fuit scriptum .XV. kalendas september anno .XXXVII. regni Filipi regis, in presencia Bernardi, monachi Sancti Pauli et Arnallus, prepositus Sancti Laurenci et Remundus Dalmacii et Guillelmus Bernardi et Urucio et Bernardi Ramon et Pere Archimbal et Pere Ramon et Bernardi Berengarii. Et Arnallus scriptoris scripsit.

Guillelmus, monachus, qui istum translatus scripsit sub die .V. kalendas marcii et anno .VIII. regnante Leudouico rege. Viuat in eternum. Guillelmus des Montour.

1127, agosto, 22

Definición en la que se hace memoria de la relación que existió entre el monasterio de Sant Daniel de Girona y la condesa Ermesèn, figura que inspiró su fundación.

Girona. ASDG, perg. nº 20.

Ed. Roig i Jalpi, J.G. *Resumen historial*, pp. 387-388.

Ed. Marqués, Josep M^º. *Col.leccio Diplomàtica de Sant Daniel de Girona...*, documento nº 36.

Sit notum cunctis hanc scripturam legentibus quoniam Ermessendis, abbatissa Sancti Danielis una cum sibi congregatione commissa uenit ante dominum Raimundum, comitem Barchinonensem ac marchionem. Prouincieque ducem, et conquesta est super Gaucefredo Bernardi ex malefactis et forciis ab eo illatis in honore Sancti Danielis quem Ermessendis, comitissa et filius eius Berengarius prephato monasterio libere et absolute pro remissione peccatorum suorum possidendum deuota et spontaneamente dederunt, scilicet in parrochia Sancti Petri de Montefoliano et de Villablarex et in loco de Villademuc, ad quod respondit Gaucefredus Bernardi quod hec omnia auus eius et pater habuerunt et tenuerunt usque ad diem obitus sui. Auditis a comite utruisque partis querimoniis et responsionibus et perlectis scripturis in quibus continebatur donum prephate Ermessendis et filii eius quas pretendere abbatissa et sui, ex precepto ipsius diiudicatum est a magnatibus sue curie, scilicet Petro, Barchinonensi archileuita et Umberto et Guilielmo Gaufredi de Ciruiano et Petro Raimundi de Villademan, quod si Gaucefredus Bernardi probare posset scripturis aut testibus hec auus eius aut pater habuisse et tenuisse sine querimonia predicte abbatisse Sancti Danielis uiuente Raimundo Berengarii, comite uetulo bone memorie inconcusse de cetero possideret. Auditoque iudicio quia uidit se Gaucefredus in probatione deficere, per presentem difinitionis scripturam diffinit et euacuat ac omnino dimittit domino Deo et abbatisse Sancti Danielis iam dicti cenobii necne sanctimonialibus inibi degentibus in presentia Petri Barchinonensis, archileuite et Umberti et Riembali ac Berengarii, Gerundensis capitis scole et Guilielmi de Cardona et Otonis de Fornels et Raimundi Renardi de Roca et Berengarii depiferi et Guilielmi Gaufredi de Ciruiano et Petri Raimundi de Vilademan et Guilielmi Raimundi de Gerundella, quod numquam amodo in iam dicto honore uel in omnibus ibi habentibus uel in futuro habituris, tam in hominibus quam in ceteris rebus ipse nec aliquis homo uel femina per eius uocem aut successionem quoquo modo aliquid requirat aut requirere possit. Si autem ipse aut aliquis per eum aliquo modo aut occasione hoc transgressus fuerit et infra .XXX. dies quibus amonitus fuerit ab habitatoribus iam dicti cenobii non redirexerit, posmodum prephato cenobio Sancti Danielis ac senctimonialibus eiusdem loci malefacta ab eo uel a suis peracta in triplo redirigat.

Acta est hec scriptura diffinitionis uel euacuationis .XI. kalendas septembris, anno .XX. regni Leudouici regis. Sig+num Gaucefredi Bernardi, qui hanc diffinitionis et euacuationis cartam fieri iussi, firmaui firmarique rogauit. Sig+num Raimundi, comes. Sig+num Petri, archileuita. Berengarius, Dei gratia Girundensis ecclesie episcopus. Berengarius, caput scole atque iudex. Sig+num Petri Raimundi de Villademan. Gaucefredus. Bisullunensis, archileuita. Sig+num Umberti. Sig+num Riembali. Sig+num Otonis de Fornels. Sig+num Raimundi Renardi de Roca. Sig+num Berengarii Bernardi, dapiferi. Sig+num Guilielmi Gaufredi de Ciruiano. Sig+num Guilielmi Raimundi, uicarii.

Sss Petrus Martini, diachonus, qui hoc rogatus scripsi die annoque prefixo.

1180, octubre, 25. Tarragona

Pleito entre Alfonso II de Aragón, conde de Barcelona y marqués de Provenza, y Pedro Luzán por la posesión de los castillos de Marlés y Lluçà. En el documento se cita a la condesa Ermesèn como antigua señora de éstos.

Barcelona. ACA, Cancillería, pergs. Alfonso I, carp. 48, nº 302.

Ed. Miquel Rosell, Francisco. *Liber Feudorum Maior*. Vol. I, documento nº 225.

Ed. Sánchez Casabón, Ana I. *Alfonso II rey de Aragón, Conde de Barcelona y Marqués de Provenza*. Documentos (1162-1196). Ed. Institución <<Fernando el Católico>>, Fuentes Históricas Aragonesas, nº 23, CSIC, Zaragoza, 1995, pp. 422-423.

Consentaneum rationi est, ut negocia, que inter homines uertuntur, scripture comendentur, ne rubigine obliuionis a memoria elabantur. Quare per presentem paginam notum omnibus facere uolumus quod questio uertebatur inter domnum Ildefonsum, regem Aragonensium, comitem Barchinonensem ac Prouincie marchionem et Petrum de Luzano super castris, scilicet, de Luzano et de Merles; et ideo, die statuta, Terracona uenerunt. Statutis, siquidem, iudicibus Bernardo de Anglerola, Geraldo de Iorba, Berengario de Boxadoss, magistro Opizone, Petro de Riuopolleto, Berengario de Colonico, qui, audientes utriusque partis allegaciones, calculo diffinitiuo sentenciam dederunt. Dicebat, enim, dominus rex et allegabat quod castra de Luzano et de Merles sua erant, et potestatem eorum a Petro predicto petebat. Ex aduerso, Petrus respondebat dicens no debere domino regi dare potestatem de ipsis castris, quoniam sua propria alodia erant, nec pater suus nec auus unquam potestatem antecessoribus domini regis dederunt, sed ut propria alodia habebant; et ad hoc probandum inducebat quod pater suus moriens in testamento ut propria alodia ei relinquerat, et sic ipse et sui predecessores longo tempore tenuerant. Dominus, autem, rex, ad probandum quod sua propria alodia erant, inducebat quoddam sacramentale in quo Guisaldus, dominus de Luzano, Raimundo, comiti Barchinonensi, de tota terra sua fidelitatem iurauerat et dare potestatem de ipsis castris de Luzano et de Merles. Aduersa, uero, pars fidem non habebat sacramentali, quia non habebat diem et annum et subscripcionem. Dominus, autem, rex dicebat talem tunc fuisse consuetudinem terre faciendi huiusmodi sacramentalia, et ad hoc probandum, inducebat alia similia sacramentaliade suo archiuo producta. Adhuc alio modo probabat dominus rex sua fore castra. Exhibuit enim quoddam instrumentum, in quo Ermesendis, uenerabilis comitissa Barchinonensis, obligauerat filio suo Berengario castra de Luzano et de Merles cum multis aliis castris, que omnia usque in hodiernum diem sunt domini regis. Preterea, exhibuit quoddam aliud sacramentale quod Guifredus, comes, fecit comitisse Ermesendi dicte super castro de Luzano et aliis multis. Insuper, ut euidentius dominus rex rei ueritatem iudicaret, induxit quoddam testamentum Bernardi, comitis Bissuldunensis, in quo castrum de Luzano reliquit filio suo Guilielmo. Alia eciam racione asserebat suum proprium esse castrum dictum de Luzano, quoniam comes dominicaturam, quam in termino eiusdem castri habebat, monasterio Riuipollensi reliquit. Dicebat enim, quod quidam canonici erant apud

Vicum qui asserebant quod comes Barchinonensis, felicitis memorie, pater scilicet domini regis, quamdam die, cum esset in ipsa uilla de Vicum cum Bernardo Guilielmi, domino de Luzano, patre scilicet Petri dicti de Luzano, quesivit potestatem super dictis castris de Luzano et de Merles, et ipse promisit se daturum quandocumque uellet. Adhuc eciam afirmabat dominus rex quod quidam monachus dicti monasterii Riupollensis, Petrus Bernardi de Sagars nomine, qui fuerat miles, testatus est in presencia fratrum suorum se diuisse et audiuisse quod comes Barchinone accepit potestatem de illis castris de Luzano et de Merles. Quesitum, siquidem, est a parte Petri de Luzano si haberet aliquid quod ultra monstrare uellet. Ille, uero, respondit, quod nihil habebat ad probandum quod dicta castra sua essent nisi testamentum patris sui. Auditis ergo rationibus utriusque partis et omnibus diligenter inquisitis ac uisis intrumentis et sacramentalibus dietis ac perlectis, communicato consilio et omnium dictorum iudicum assensu, magister Opizo talem setenciam protulit, quod adiudicauit castra de Luzano et de Merles domino regi, tamquam sua propria alodia, et quod Petrus de Luzano deberet ei dare potestatem superdictis castris quandocumque uellet.

Data est hec sententia in plena curia in Terracona, scilicet, quando ibi a uenerabili Berengario, Terraconensi archiepiscopo, Concilium celebrabatur .VIII. kalendas nouembris, anno Dominice incarnationis .MCLXXX.

Sig+num Bernardi de Anglerola. Sig+num Geraldi de Iorba. Sig+num Berengarii de Boxadoss. Sig+num Petri de Riuopulli. Sig+num magistri Opizonis. Sig+num Berengarii de Parietibus, notarii domini regis, qui hanc cartam scripsit.

ÍNDICE ONOMÁSTICO

Crterios

La toponimia aparece siempre en minúsculas. Ejemplo: Besora.

La toponimia aparece en cursiva cuando corresponde a la denominación actual. Ejem: *Besora*.

La antroponimia aparece siempre en mayúsculas. Ejem: ERMESINDIS.

La antroponimia y toponimia aparecen en cursiva cuando se indica las fórmulas *ver...* Ejem. ERMESINDIS, *ver ERMESEENDA*.

La antroponimia aparece en cursiva cuando indica la forma actual del nombre. Ejem: *GOMBAU de Besora*.

La toponimia que acompaña a un antropónimo en su forma actual es citada en minúscula. Ejem: *GOMBAU de Besora*.

La toponimia aparece en mayúsculas cuando acompaña a un nombre de persona en su forma latina. Ejem: ARNALDUC MAGUELONENSIS episcopus, *ARNAU obispo de Maguelona*.

Los cargos eclesiásticos, políticos, etc., aparecen siempre en minúscula. Ejem: ARNALLI OLIUAE pontificis notarii.

El nº que aparece después de cada nombre de persona o de lugar corresponde al documento en el que es citado el mismo. Ejem: ARNALLI BONIFILLI: 58

En el caso de indicar *ver...*, el número o números señala el documento o documentos en el que aparece la forma del citado topónimo o antropónimo. Ejem: BORRELLUS AUSONENSIS, *obispo de Osona*, *ver BORRELL pontifice AUSONENSE: 27, 29, 31, 34, 35, 41, 48, 49, 54, 57.*

Los números 27, 29, 31, 34, 35, etc... señalan los documentos donde aparece la forma BORRELLUS AUSONENSIS, que es el mismo personaje que indica el *ver* en cursiva: *ver BORRELL pontifice AUSONENSE.*

Cuando a continuación del nombre de persona o de lugar no aparece ningún número quiere decir que éste aparece en el mismo documento al que nos remite el *ver...*

Ejem: ADALBERTO, *hijo de GUITARDI uicecomitis, vizconde de Barcelona, ver ADALBERTI, uicecomitis.*

- A -

Abdela, uillare: 73
ABELARDUS: 78
Abelars, mansum de, *Abellars, Vulpellac, Baix Empordà*: 75, 189
Abellars, *ver Abelars*: 189
ABIRON: 8, 95, 100
ABO, monachus: 67
Abularex, Villa, *Vilablareix, Gironès*: 69
Accunnanel: 71
ACFREDUS: 19
Achilela, in ipsa speluncha de: 138
Acualta, ecclesiam de, *Gualta, Baix Empordà*: 167
Acunnano: 71
Acutensi: 73
ADALAEZ, femina: 188
ADALAICIS, : 41
ADALAIZ, *ver ADALAIZIS* *mujer de DAGOBERTO GERUNDENSIS*: 122
ADALAIZIS, chomitisse, *ADELAIDA de [Melgueil], madre de ERMESÈN condesa de Barcelona*: 62, 77, 155, 183, 184, 185
ADALAIZIS, *esposa de DAGOBERTO GERUNDENSIS, ver ADALAIZ*.
ADALAIZIS, *mujer de GUILLEM DE SANT MARTÍ, madre de DISPOSIA esposa de GUILLEM DE SANT MARTÍ*: 41, 57, 120
ADALAZIS, femina: 64
ADALBERT: 156
ADALBERTI GUITARDI: 182, 183
ADALBERTI, *hermano de GERIBERT, padre de MIR GERIBERT*: 33
ADALBERTI, *uicecomitis, hijo de GUITARDI, GUITARD, vizconde de Barcelona*: 27, 159
ADALBERTI, *leuite et iudicis*: 114
ADALBERTI, *prepositi*: 133
ADALBERTO, *egregio presuli*: 67
ADALBERTO, *hijo de GUITARDI uicecomitis, vizconde de Barcelona, ver ADALBERTI, uicecomitis*.
ADALBERTO, *presbitero*: 120
ADALBERTO: 104, 188
ADALBERTUM, *hijo de GUITARD, vizconde de Barcelona, ver ADALBERTI, uicecomitis*: 159
ADALBERTUM: 54
ADALBERTUS ENNEGONIS: 75, 189
ADALBERTUS GERUNDENSIS: 18
ADALBERTUS GUITARDI: 170
ADALBERTUS SENIULFI: 142
ADALBERTUS, *leuita*: 5, 38, 99, 115
ADALBERTUS, *de la casa de Sant Martí*: 40
ADALBERTUS, *episcopus CARCASSONENSIS, ADALBERT obispo de Carcasona*: 31, 75, 91, 116, 189
ADALBERTUS, *iudex*: 134

ADALBERTUS, leuita qui et prepositus: 133, 135
 ADALBERTUS, prepositus: 109
 ADALBERTUS, presbiter: 116, 173
 ADALBERTUS, uicemcomitem ROSSILIONENSIS, *ADALBERT vizconde de Rosselló*: 105
 ADALBERTUS, *ver ADALBERTI hijo de GUITARDI, vizconde de Barcelona*: 27
 ADALBERTUS, *ver ADALBERTI, hermano de GERIBERTI, padre de MIR GERIBERT*: 33
 ADALBERTUS, ypodiaconus: 49
 ADALBERTUS: 17, 70, 112
 ADALEDIS, *mujer de SUNIARIUS RUFUS*: 75, 189
 ADALEIS, *ver ADALEDIS, mujer de SUNIARIUS RUFFUS*: 189
 ADALETS, *ADELAIDA, esposa de SILUIUS LOBET, SILVI LLOBET*: 177
 ADALEZ, deuote: 188
 ADALEZIS, comitissae, *ADELAIDA, madre del conde GUILLEM I de Besalú*: 176
 ADALIAZO, *ver ADALAIZIS chomitisse, ADELAIDA de [Melgueil], condesa de Carcasona, madre de PERE, obispo de Girona y de ERMESÈN, condesa de Barcelona*: 62
 ADALMUS, comitissa, *ver ADALEZIS comitissae, ADELAIDA esposa de GUILLEM I conde de Besalú*: 176
 ADALTRUDIS, femine: 116
 ADAM, ubi abitat: 3
 Adarone, flumen, *rio Daró, Baix Empordà*: 71
 ADEBRANDUS, presbiter: 116, 152
 ADELEDIS, *mujer de GUILLEM de Montcada*: 138
 ADEMAR, in stagno de: 23
 ADEMAR: 117
 Adralle, *Adrall, Parròquia d'Hortò, Alt Urgell*: 102
 ADROARIO: 104
 ADROARIUS, presbyter: 154, 174, 175
 ADROUARIUS, leuita: 139
 ADROUARIUS, presbiter, *ver ADROARIUS presbyter*: 175
 AECIUS BARCHINONENSIS, *AECI, obispo de Barcelona*: 18
 Aegipti, *Egipto*: 169
 AEICIUS, gratia Dei epyscopus, *ver AEICIUS BARCHINONENSIS*: 9
 AEMA, femina: 37
 AENEAS MIR: 123, 133, 154
 AENEAS MIRONIS, *ver AENEAS MIR*: 123
 AENEAS: 170
 AENEE MIRONIS, *ver AENEAS MIR, ENEAS MIRÓ*: 133
 AENEE, *hijo de REMUNDI DE MATRONA*: 120
 AENETIE, *ver AENEE, hijo de REMUNDI DE MATRONA*.
 AENRICI, regis, *ver HEIENRICI regis*: 157
 AENRICO, rege, *ver HEIENRICI regis*: 127
 AERMETRUITIS, deuota: 25
 AERMILDIS, femina: 105
 AETHII, pontificis, *ver AECIUSobispo de Barcelona*: 24, 25
 AETHIUS, pontifex, *ver AETHII pontificis, obispo de Barcelona*: 24

AETIONI, episcopus gratia Dei BARCHINONENSIS, *ver AETHII pontificis*: 25
 AETIUS, gratia Dei episcopus, *ver AETHII pontificis, obispo de Barcelona*: 24
 AETIUS, *hijo de FREDALI*: 34
 AETIUS, *hijo de GALINDONI*: 34
 AGAPITI, papa, *AGAPITO II*: 102
 Agarenorum: 100
 AGARIO, abbat, *abad de Sant Llorenç del Munt*: 88
 Agatensi, *de Agde*: 91
 Agathensem, *de Agde*: 96
 Agathensis, *de Agde*: 31
 AGILANE: 35
 AGILANI: 120
 AGILERA: 9
 AGUILANUS, *ver AGILANI*.
 AIANRICI, regis, *ver HEIENRICI regis*: 173
 AIANRICO rege, *ver HEIENRICI regis*: 128
 AIARIGO regis, *ver HEIENRICI regis*: 140
 AIGFREDUS, leuita: 97
 AIMERICUS RUPECURCENSIS, *obispo de Ribagorça*: 31
 AIMERUDES, *mujer de COMPAGNO*: 108
 AITII de ipsis VALLIBUS: 120
 AITIO: 120
 ALAMAGNI UGONIS: 120
 ALAMANNUS: 117
 ALARICI, et de meridie in uinea: 1
 ALARICO, de occiduo, in terra qui fuit de: 1
 Alarone, *Santa Maria d'Alarona, Mataró, Maresme*: 103
 Alba, in terminio de uila, *en Cardedeu, Vallès Oriental*: 7
 Albanus, castrum, *Aiguamúrcia, Alt Camp*: 59
 Albarex, uilla, *Vilablareix, Gironès*: 76
 ALBARICUS: 80
 ALBARIGO: 3
 ALBERTUS: 78
 Albiensis, *de Albí*: 117
 Albignana, castrum cognominatum, *Albinyana, Baix Penedès*: 33
 Albiniana, alodem: 70
 Albiniana, de kastro, *ver Albignana castrum cognominatum*.
 Albiniana, in termino de, *ver Albignana*: 129
 Albinnana, alaude uocitatu: 40
 Alela, feuuo quod est in, *Alella, Maresme*: 103
 Alela, riuulo de, *riera de Alella, Maresme*: 105
 ALLEGARIO: 45
 ALMARICI AITII: 120
 ALMODEM, comitissam, *ver ALMODI comitissae, tercera esposa de RAMON [BERENGUEI]*: 184. 185
 ALMODI, comitissae, *tercera esposa de RAMON [BERENGUER I]*: 182, 184,

ALMODIS, comitissa, *ver ALMODI comitissae, tercera esposa de RAMON [BERENGUER I]*: 170, 171, 178, 180, 184, 187,
 ALMONDI, nutu Dei comitissae, *ver ALMODI comitissae, tercera esposa del conde RAMON [BERENGUER I]*: 183
 Alos, *Alòs de Balaguer, Noguera*: 60, 68, 142
 Altaione, podii de, *puig de Altaió*: 85
 ALTEMIRI: 79
 ALTEMIRO, uinea de: 9
 ALTIMIRI, *padre de REICARDI*: 102
 ALTRUDIS, femine, alodium de Mulnells, *Monells, Baix Empordà*: 75
 ALTRUDIS, femine: 189
 AMAD: 140, 156
 AMADO, uicecomes, *AMAT de Montsoriu, vizconde de Girona*: 72, 83
 AMADO: 10, 17, 23, 40
 AMADUS, uicescomes, *ver AMADO uicecomes, AMAT de Montsoriu, vizconde de Girona*: 71
 AMALRICHO, *abad de Santa Maria d'Amer*: 20
 AMALRICI AITII, *ver ALMARICI AITII*: 120
 AMALRICI: 142
 AMALRICUS, presbiter: 38, 73, 99
 AMALRICUS: 7
 AMALTRUDI, *mujer de BONEFILIO*: 107
 AMARI DE GRUA, notarii Barcinone: 84
 AMATI ELDRICI, *AMAT ELDIRIC d'Orís, primer senescal de la Casa de Barcelona*: 133, 138, 182, 183
 AMATI GAUFREDI: 176
 AMATI MONTI SORICENSIS, *ver AMADO uicecomes, AMAT de Montsoriu, vizconde de Girona*: 33
 AMATI OLDRICI, *ver AMATI ELDRICI, AMAT ELDIRIC d'Orís*: 126, 132, 138, 164
 AMATO DE CASTRO SURICE, *ver AMATI ELDRICI, AMAT ELDIRIC d'Orís*: 66
 AMATO ULDRICI, *ver AMATI ELDRICI, AMAT ELDIRIC d'Orís*: 127
 AMATO, *hijo de GUIDINILDA*: 107
 AMATO, *ver AMADO uicecomes, AMAT de Montsoriu, vizconde de Girona, padre de ERMESINDIS, vizcondesa de Girona*: 72, 73, 95, 124
 AMATO: 66, 100, 187
 AMATUM ELDRIEI, *ver AMATI ELDRICI, AMAT ELDIRIC d'Orís*: 187
 AMATUS ELDRICI, *ver AMATI ELDRICI, AMAT ELDIRIC d'Orís, primer senescal de Barcelona*: 123, 176, 183
 AMATUS GERUNDENSIS, *ver AMADO uicecomes, AMAT de Girona*: 34, 57, 95, 105
 AMATUS SORICENSIS: 18, 41
 AMATUS SUNIARII: 168
 AMATUS ULDRIGUS: 127
 AMATUS, monachus: 141, 163
 AMATUS, ypodiaconus: 168
 AMATUS: 9, 94
 AMBLARDUS de Sancto Quirico Petralensis, *abad de Sant Quirze de Peralada, Alt Empordà*: 75, 116, 189

AMELIA, femina, comitisse, *madre de ALMODIS condessa de Barcelona, tercera esposa de RAMON [BERENGUER I]*: 171
AMELIE, comitisse, *ver AMELIA, madre de ALMODIS tercera esposa de RAMON [BERENGUER I]*: 184
AMELIO: 141
AMELIUS, episcopus ALBIENSIS, *obispo de Albí*: 75, 99, 117, 189
Amerensis, in cenobio Sancte Marie cenobii, *monasterio de Santa María d'Amer, la Selva*: 20
Ameriensi, in ualle, *vall d'Amer, la Selva*: 67
Ameriensis nominis et meritis sacrae Marie Dei Genitricis, monasterii, *ver Amerensis cenobii, monasterio de Santa Maria d'Amer*: 20, 152
AMURIS: 37
Anabensem, parrochiam: 102
ANDREA, abba: 183
Andrea, alaude de Sancto: 10
ANDREAE BERNARDI: 176
ANDREAS, abba, *ver ANDREA abba*: 170
ANFRET, ubi abitabat: 3
Angles, in ualle, *Anglès, La Selva*: 75, 167, 189
Angulum, *L'Angle*: 85
ANSALON, cum terra de quadam: 45
ANSALON: 9
ANSEFREDO, iudice: 53
ANSEFREDUS: 80
ANSEMUNDO: 37
ANSOLFUS, monachus: 35
ANSULFI, *padre de GITARDUS*: 12
ANSULFI: 18
ANSULFO: 131
ANSULFUS DE AUSONA DE MONTAGNOLA: 18
ANSULFUS, monachus: 57
ANSULI, *padre de UGONEM*: 59
ANSULPHUS: 46
Antiqos, uel prope ipsos Archos: 2
Apiari, *Pierola, Anoia*: 59
Apiaria, *ver Apiari*: 59
Apiarola, castrum de, *Pierola, Anoia*: 183
Apiarola, castro de, *ver castrum de Apiarola*: 146, 184, 185
Aqualba, uilla que dicunt, *Gualba, Vallès Oriental*: 95
Aqualonga, in termino de, *Valldoreix, Vallès Occ.*: 65
Aquilare, in termino de, *Aguilar de Segarra, Bages*: 8
Aquilarem, in montem: 50
Aradi, riuum: 154
Aragonensium, *de Aragón*: 192
ARBALLI UZENENSIS, *obispo de Vence*: 31
ARBERTUM AMATUM: 68
ARBERTUS GUIRALLUS, sacerdos et iudex: 100

ARBERTUS: 72
 Arbocio, collem de, *Coll d 'Arboç, Baix Penedès*: 85
 Arbutie, *Arbúcies, la Selva*: 135
 Arce: 49
 Arcegalo, in uilla: 31
 Archas, *Navès, Solsonès*: 102
 Archers, in ipsa strata de, *en Montornès, Vallès Oriental*: 73
 ARCHIMBALLI: 174
 ARCHIMBALLO GUILIELMI: 175
 ARDENCO WILLELMUS: 127
 Ardida, uilla: 26
 Arennios, *Arenys de Munt, Maresme*: 12
 Aretalensis, *de Arles, Vallespir*: 135
 ARGEMIR, alaude de: 109
 ARGEMIR, sacerdote: 28
 ARGEMIR: 105
 ARGEMIRUS, marido de FILMERA: 163
 ARGEMIRUS, sacer: 25, 37, 49
 Argentona, infra terminos de, *Argentona, Maresme*: 10
 ARGESINDA, femina: 47
 ARGIMIRUS, monachus: 57
 ARGUDAMIA, deuota: 25
 Argudella, montis, *en Vilademàger, La Llacuna, Anoia*: 88
 ARGUIRICUS, presbiter: 100
 Ari, ipso alaudio qui est in serra de, *serra de Castelltallat, Sant Mateu de Bages, Bages*: 1
 ARIULFUS: 113
 ARIULPHO, *ver ARIULFUS*.
 ARIULPHUS, episcopus, *ver ARIULFUS*.
 ARLUCIO, *hermano de BERENGARIUS RENARDI*: 170
 Armenteria, alodium quod est in, *Armentera, Alt Empordà*: 75, 189
 Arnaela, in ipso furno de ipsa, *en Banyeres i Marçans, Terrassa, Vallès Occ.*: 47
 ARNAL DE TOTS, *ARNAU de Tost*: 102, 182
 ARNAL SANLA: 128
 ARNAL, *hijo de FRUYANO*: 104
 ARNALDI MIRONIS: 142
 ARNALDI OLIUAE, pontificis notarii: 135
 ARNALDO, monje: 86
 ARNALDUS DE CONZELS: 75, 189
 ARNALDUS MAGUELONENSIS episcopus, *ARNAU, obispo de Maguelona*: 117, 136, 187
 ARNALDUS MIRONIS, *ver ARNALDI MIRONIS*: 142
 ARNALDUS, monachus: 67
 ARNALDUS: 13, 14
 ARNALL RAIMUNDO: 173
 ARNALL, hijo de MIRONI: 74
 ARNALL: 140, 173
 ARNALLDI MIRONIS, *ver ARNALDI MITONIS*: 142

ARNALLI ADALBERTI: 169, 176
 ARNALLI ARNALLI: 176
 ARNALLI BERNARDI: 183
 ARNALLI BONIFILLI: 158
 ARNALLI BONUCII: 138
 ARNALLI DALMACHI: 169
 ARNALLI GUITARDI, in alodio: 168
 ARNALLI MIRONIS DE TOTS, *ver* ARNAL DE TOTS: 182
 ARNALLI MIRONIS: 68
 ARNALLI OLIUAE, *ver* ARNALDI OLIUAE pontificis notarii: 117
 ARNALLI PETRI: 103
 ARNALLI REMUNDI: 182
 ARNALLI, *hermano de ERMENGOL obispo d'Urgell*: 31
 ARNALLI, presbiter: 103
 ARNALLO BISULUNENSI, ARNAU de Besalú: 188
 ARNALLO ELENENSIS episcopus, ARNAU obispo de Elna: 187, 188
 ARNALLO GUILIELMI: 188
 ARNALLO MAGALONENSIS episcopo, *ver* ARNALDUS MAGUELONENSIS, ARNAU obispo de Maguelona: 187
 ARNALLO sobolis BONO HOMINI CERDANIENSIS: 18
 ARNALLO, testis: 18
 ARNALLUM GAUCEFREDI, *hermano de GUITARDUS clericus*: 175
 ARNALLUM, monachorum, *ver* ARNALDI OLIUAE pontificis notarii, ARNAU, monje de Sant Miquel de Cuixà, *secretario personal del obispo OLIBA*: 169
 ARNALLUS DE TOSTO: 68
 ARNALLUS IOHANNIS: 170
 ARNALLUS MIRONIS DE TOST: 117
 ARNALLUS, archileuita: 24, 117, 125, 130, 183
 ARNALLUS, archipresbiter: 139
 ARNALLUS, episcopus AUSONENSIS: 117
 ARNALLUS, episcopus MAGALONENSIS, *ver* ARNALDUS MAGUELONENSIS, ARNAU, obispo de Maguelona: 117
 ARNALLUS, episcopus TOLOSENSIS, obispo de Tolosa: 117
 ARNALLUS, episcopus: 135
 ARNALLUS, iudex: 117
 ARNALLUS, monachus ac sacerdos: 67
 ARNALLUS, monachus: 134
 ARNALLUS, prepositus Sancti Laurenti, *Sant Llorenç del Munt*: 190
 ARNALLUS: 153, 190
 ARNOST: 119
 ARNULDUS BONUE: 100
 ARNULFI sedis prelibate presulis: 29
 ARNULFUS acsi indignus gratia Dei humilis episcopus et abba: 5, 8, 10, 11
 ARNULFUS, clericus Vici: 88
 ARNULFUS, episcopus ROTENSIS, obispo de Roda: 117
 ARNULFUS, episcopus, Obispo de Vic: 133

ARNULFUS, episcopus: 18
 ARNULFUS, pontifex NARBONENSIS: 19
 ARNULFUS, pontifex AUSONENSIS, *obispo de Osona*: 18, 24
 ARNULFUS, presbiter: 92
 ARNULFUS: 46
 ARNULPHUS, presbiter: 93
 ARNUSTI : 116
 ARNUSTO: 95
 ARNUSTUS, *ver ARNUSTI*.
 ARNUSTUS: 75, 94, 95, 189
 Arraona, in termine de, *Arraona, Sabadel, Vallès Occ.*: 21, 138
 Arroter, campum ipsum: 190
 ARRUIDA: 9
 ARRUSCUM: 154
 ARSINUS, presbiter : 24
 ARTAL: 76
 ARTALLO GONMAR: 94
 ARTALLO, *ARTAU GUADALL*: 170
 ARTALLUS GUDALLI, *ver ARTALLO, ARTAU GUADALL*.
 Artes, in termino de, *Artés, Bages*: 92
 Artesam, Ardesa, Rubió, Anoia: 68
 ARUSTUS DE BIGURIO. 72
 Aspera, *en Matadepera, Vallès Occ.*: 47
 Asperii, in ualle: 31
 Aspirano, in monte que dicunt, *Sant Joan Sescloses, Peralada, Alt Empordà* : 69
 Assoua, *Vall de Assua, Pallars Sobirà*: 102
 ASTUALDUS, *padre de GERIBERTUS*: 34
 Astuero, in uilla, *Estoer, Conflent*: 31
 ATANASIA, femina: 9, 45
 ATANULFO: 104
 Atensis, *de Agde*: 75
 ATO COSORANENSIS, *obispo de Coserans*: 75, 116, 189
 ATO, presbiter, doctor infantium: 16
 ATO, presbitero qui est capud scole: 38
 ATO: 9, 168
 ATONE: 23
 ATSUNIARIO: 134
 Attensem, *Atensis*: 96
 Attensi, *Atensis*: 96
 Attensis, *Atensis*: 116
 ATTO, *ver ATTONI, hermano de VIUANO PONCII*: 120
 ATTONI, *ver ATTO, hermano de VIUANO PONCII*.
 ATUS TARALLENSIS: 18
 AUDEGARII GAUFREDI: 182
 AUDEGARII, abbatis, *abad de Sant Llorenç del Munt*: 126
 AUDEGARIO de Mulinellis, *AUDEGARI de Munells*: 72
 AUDEGARIO, abbati, *ver AUDEGARII abbatis, abad de Sant Llorenç del Munt*.

AUDEGARIUM DE MOLINELIS, *testigo*: 72
 AUDEGARIUS, sacer: 16
 AUDEGARIUS: 35
 AUDERICUS, presbiter: 71
 AUDESINDO, sacerdos: 99
 AUDGERI: 120
 Auelano, simul cum ipsa ualle de fonte, *serra de Castelltallat en Sant Mateu de Bages*,
Bages: 1
 Auellaneda, *en Girona*: 76
 Auenaledas, uel rio de ipsas, *Palautordera, Vallès Oriental*: 10
 AUENTINUS, presbiter: 37
 Auignone, *alaudem uestrum de, Avinyonet del Penedès, Alt Penedès*: 38, 92
 Auinione, *Avinyonet del Penedès*: 9, 88
 Auinionensi, *de Avinyonet del Penedès*: 159
 Auinnionium, castrum, *Avinyonet del Penedès*: 133
 Auinnono, *Avinyonet del Penedès*: 24,130
 Aurelianensis, concilio: 102
 AURELIOLUS, sacerdos: 152
 AUREOLO, clericus: 142
 AUREOLUS, *ver AUREOLO, clericus*.
 Auri, in rio: 66
 AURICIO, iudice: 18
 Auriola, in uallis, *Valldòria, Rajadell, Bages*: 9
 AURUCA: 17
 AURUCIA, femina: 25
 AURUCIA, femina, *mujer de ANSEMUNDO*: 37
 AURUCIA, *mujer de IGILANO*: 104
 AURUCIO, iudice et presbiter: 12, 15, 16, 18
 AURUTIUM, iudex: 16
 Ausona, in comitatum, *condado de Osona*: 3, 18, 19, 53, 66, 77, 94, 101, 103, 104,124,
 143, 155, 165, 168, 172, 176
 Ausona, uicecomitatum, *vizcondado de Osona*: 142
 Ausona: 18, 155
 Ausone Sedis Vico, *sede episcopal de Osona*: 113
 Ausone, 46, 113
 Ausone, in comitatu: 103, 142, 186, 188
 Ausonense, *de Osona*, 11, 18, 31, 36, 86, 100, 121, 133, 137
 Ausonensem, comitatu, *Osona*: 61, 85, 96, 133, 134, 135, 183, 184, 185
 Ausonensi comitatu: 176, 182, 183
 Ausonensi Sancti Petri, episcopatu, *obispado de Osona*: 124, 165, 183, 184, 185
 Ausonensi, *de Osona*: 54, 91, 96, 102, 188
 Ausonensi, ecclesia: 135
 Ausonensis ecclesiae, episcopatus Sanctae: 135
 Ausonensis, comitatus: 49, 107, 183
 Ausonensis, *de Osona*: 24, 27, 29, 31, 33, 34, 35, 41, 57, 66, 72, 75, 79, 85, 100, 113, 115,
 117, 121, 133, 135 136, 142, 170, 176, 186, 187, 189

Ausonensis, episcopatus: 183
 Ausoniae, presulem Saedis, *obispo de Osona*: 169
 Ausoniam, comitatu: 144
 Ausonnoa, in comitatu: 115
 Ausor[mortuo], *Sant Sadurní d'Osormort, Osona*: 94
 Ausore, in terminio uel in ualle, *vall d'Osor, la Selva*: 3
 Ausoris, in riuum, *rio Osor, la Selva*: 135
 Ausoris, terminos, *vall d'Osor, la Selva*: 135
 AYANRRICH, *hermano de RAMON*: 104
 AZALAUDIS: 57
 AZALAUDIS, femina, *ver ADALAIZIS, mujer de GUILLEM DE SANT MARTÍ, madre de DISPOSIA esposa de GUILLEM DE SANT MARTÍ*: 57
 AZALEIZ, ADELAIDA: 187
 Azari, uilla, *Vilassar de Mar, Maresme*: 10

- B -

Bacharicensis, *de Vacarisses, Vallès Occ.*: 18
 Bages, in campo, *Bages*: 140
 Bagium, in montem, *turó en el Baix Llobregat*: 32
 Bagnarias, *ver Bagneras*: 87
 Bagneras, hebet terminum riuulo qui discurrit, *riera de Sant Quirze del Vallès, Vallès Occ.*: 44
 Baias, alodium quod ille habebat in, *Bages*: 106, 114
 Baio, ad ipsum pugium de, *turó en el Baix Llobregat*: 47
 BAIIO, *eposo de ELLEGA*: 43, 44
 Balçaregno, castello quen dicunt, *Balsereny, Bages*: 77
 Balcaren, kastrum de, *Balsereny*: 97
 Balccaregno, in, *Balsereny*: 92
 Balciarensi, *de Balsereny*: 91
 Balcoll Rubeum, *Balç Roig*: 85
 BALDOFREDUS, presbiter: 18
 BALLOMAR: 112
 Bannarola, in alodio: 174
 Bar: 31
 Barbado, in cacumine de monte: 17
 Barberano, castrum uocitatum, *Barberà del Vallès*: 21
Barcelona, condado de: 28
Barcelona: 86
 Barchadano: 31
 Barchinona ciuitate: 18, 24, 27, 33, 35, 57, 60, 77, 105, 124, 143, 144, 145, 155, 165
 Barchinona, ab urbe: 32
 Barchinona, castrum, *Barcelona*: 97
 Barchinona, ciuitas: 73
 Barchinona, ciuitatem de: 133
 Barchinona, ciuitatis: 111
 Barchinona, comitatum: 155, 161

Barchinona, in comitatu: 55, 118, 119
 Barchinona, in termine: 26
 Barchinona, marcha: 143
 Barchinona: 16
 Barchinonae, comitatum: 183
 Barchinonae, in comitatu: 100
 Barchinonae, in comitatum: 132
 Barchinonae: 68
 Barchinonam, ciuitate: 184, 185
 Barchinonam, ciuitatem: 16, 68, 172, 176
 Barchinonam: 124, 165, 176, 182
 Barchinonan: 124
 Barchinonane, in comitatu: 142
 Barchinone ciuitatis: 15, 41, 120
 Barchinone, auri monete: 179
 Barchinone, comitatum: 160
 Barchinone, cum ciuitate: 183
 Barchinone, *de Barcelona*: 88, 99
 Barchinone, in comitatu: 103, 126, 129, 141, 161, 164
 Barchinone, in domun Sancte Cruci sedis: 18
 Barchinone, in territorio: 133
 Barchinone, infra muros ciuitatis habes: 73
 Barchinone: 21, 35, 38, 57, 65, 192
 Barchinonense, comitatu: 12, 26, 77, 84, 143, 155,
 Barchinonense, *de Barcelona*: 143, 146, 149
 Barchinonense, in comitatu: 7, 9, 11, 13, 14, 30, 32, 41, 44, 42, 43, 47, 48, 64, 95, 100, 105,
 120, 122, 159, 179,
 Barchinonense, in territorio uel accessu: 2, 15, 25, 37, 38
 Barchinonensem episcopatum: 68
 Barchinonensem, comitatu: 155, 184, 185
 Barchinonensem, comitatum: 144, 172, 176
 Barchinonensem, comitato: 145
 Barchinonensem, *de Barcelona*: 145, 147, 155, 176, 191
 Barchinonensem, ipsum comitatum cum ipso episcopatu: 133
 Barchinonensem, marchiam: 135
 Barchinonensi comitatu: 57, 59, 65, 68, 73, 120, 124, 133, 138, 165, 176, 182, 183
 Barchinonensi sede, *Seo de Barcelona*: 116
 Barchinonensi, *de Barcelona*: 120
 Barchinonensi, episcopatu: 124, 142, 165
 Barchinonensi, in ciuitate: 65, 100
 Barchinonensis monete, *moneda de Barcelona*: 170
 Barchinonensis sedis, *Seo de Barcelona*: 75
 Barchinonensis, comitatus: 183
 Barchinonensis, *de Barcelona*: 12, 24, 25, 27, 31, 33, 34, 35, 41, 43, 48, 54, 57, 72, 73, 75,
 85, 96, 99, 102, 109, 116, 117, 125, 127, 130, 133, 135, 136, 144, 167, 170, 182, 189, 192,
 Barchinonensis, episcopatus: 183
 Barchinonensis, mille manchosos: 186

Barchinonensium, *de Barcelona*: 192
 Barcinone: 84
 BARDINA: 120
 BARDINE, *ver BARDINA*.
 BARO, monachus: 129
 BARON BONIHOMINIS: 75, 189
 BARONE, *hermano de REIMUNDUS*: 94
 BARONE: 95
 BARONI, monachus: 57
 BARONIS: 59
 BARONUS, *ver BARONI monachus*: 152
 Barquinona, in chomitato: 163
 BARRELLI DE CASTRO FODEIXO: 88
 Barzelonensis, *de Barcelona*: 81
 Bascadone, in: 69
 Bascanon, ecclesiam de, *Bescanó*: 167
 Bascara, tascarum de: 189
 Bascara: 75, 116
 Baseia, campum de: 47
 Basora, castrum de, *Besora*: 97
 Basorensis, *de Besora*: 88
 Bassum, ipsum collem, *Coll Baix*: 85
 Bastones, in ualle de: 44
 Beatis Laurentis, cenobio, *Sant Llorenç del Munt*: 126
 Beceda, et ipso maso de: 3
 Bedoc, alodium de: 75
 Bedoc: 189
 BEELLEZEBUD, *ver BEHELZEBUD*: 89
 Begur, castrum, *Begur, Baix Empordà*: 170, 183, 184, 185
 BEHELZEBUD: 53, 76
 BELA, emptrice: 101
 Bellam Pollam, *Bella Polla*: 135
 BELLENE, et de circii in uinea qui fuit: 1
 BELLEZER, femina, *mujer de SESEMUNDIS, hermano de SENIOFREDI GERUNDENSIS uicecomitis*: 73
 BELLIHOMINIS, leuite: 111
 Bellouicinio, cum termine de: 21
 BELLUCIA, in terra de: 55
 BELLUCIUS, sacer: 47
 BELLUSHOMO, in terra de: 42
 Beluzi: 127
 Benam pilosam: 134
 BENEDICTE, regulam Sancti: 74
 BENEDICTI abbatis, sancti: 8
 BENEDICTI uiuimus in ordine beati sanctissimique patris, *SAN BENITO*: 169, 177
 BENEDICTI, domni papae, *BENEDICTO VIII, papa*: 117
 BENEDICTI, papa, *BENEDICTO II, papa*: 102

BENEDICTO PATRI, papa *BENEDICTO VIII, papa*: 96
 BENEDICTUS, 169
 BENEDICTUS, beatus: 67
 BENEDICTUS, diaconus: 186
 BENEDICTUS, monachus: 163, 169
 BENEDICTUS, Sancte Catholice et apostolice Romane ecclesie, *BENEDICTO VIII, papa*: 75, 116, 189
 BENEDICTUS, subdiaconus: 133
 BENEDICTUS, theosofus: 20, 74
 Benedormiens, castrum: 154
 BENEFILIO DE GILLIDA: 92
 BENENATE: 99
 Benodormientes, castro: 154
 Berano, et de castello: 40, 41, 129
 BEREMUNDO, *vizconde de Cardona*: 53
 BERENGARI, episcopo, *BERENGUER, obispo de Girona*: 68, 69, 93, 116, 117, 175 182, 187, 188, 189, 191
 BERENGARI, marchionis et commitis, *BERENGUER [RAMON I]*: 181
 BERENGARII de Garricis: 103
 BERENGARII ATONIS: 133
 BERENGARII BERNARDI, dapiferi: 176, 191
 BERENGARII DE BOXADOSS: 192
 BERENGARII DE PARTIEBUS, notarii domini regis: 192
 BERENGARII de Vilalta, notarii publici Barchinone: 88
 BERENGARII DONUTII: 189
 BERENGARII ERMENGAUDI: 176
 BERENGARII GALINDI: 159
 BERENGARII GERUNDENSIS, capitis scole: 191
 BERENGARII OLIBE: 182
 BERENGARII REIMUNDI: 138
 BERENGARII REMUNDI: 176
 BERENGARII REMUNDI: 182
 BERENGARII, BONUC: 164
 BERENGARII, leuita et caput schole: 152
 BERENGARII, pontificis GERUNDENSIS, *ver BERENGARI, BERENGUER, obispo de Girona*: 167, 169, 177,
 BERENGARII, *ver BERENGARI, marchioni et commitis, BERENGUER [RAMON I] hijo de los condes de Barcelona ERMESÈN y RAMON [BORRELL]*: 47, 57, 68, 72, 79, 83, 85, 116, 124, 127, 132, 133, 138, 163, 165
 BERENGARIO DE BOXADOSS: 192
 BERENGARIO DE COLONICO: 192
 BERENGARIO GAUCEFREDI, *BERENGUER GAUFRED*: 187
 BERENGARIO GERUNDENSIS episcopo, *ver BERENGARI, BERENGUER obispo de Girona*: 167, 187, 188
 BERENGARIO TARRACONENSI archiepiscopo: 192
 BERENGARIO, abbate: 123
 BERENGARIO, episcopi ELENENSI, *BERENGUER obispo de Elna*: 123

BERENGARIO, uicecomiti NARBONENSIS, *BERENGUER*, vizconde de Narbona: 188
BERENGARIO, ver BERENGARI marchioni et commitis, *BERENGUER [RAMON I]*
conde de Barcelona: 24, 47, 56, 57, 62, 67, 68, 69, 71, 74, 72, 73, 75, 78, 83, 84, 85, 86, 88,
93, 97, 102, 105, 107, 109, 113, 115, 116, 125, 130, 137, 183, 189, 192,
BERENGARIOS, comes, ver *BERENGARI marchioni et commitis*, *BERENGUER*
[RAMON I]
BERENGARIUM ORUCIUM: 159
BERENGARIUM, *hijo de ELDEMARI de Feneffs*: 72
BERENGARIUM, *hijo de ERMEMIRUM de CASTRUM MONTEDOM*: 134
BERENGARIUM, ver *BERENGARI marchioni et commitis*, *BERENGUER [RAMON I]*:
68, 72, 91, 97
BERENGARIUS BERNARDI: 170
BERENGARIUS BERNARDUS: 69
BERENGARIUS DONUCII: 75
BERENGARIUS ELDEMARI : 72
BERENGARIUS ELENENSIS, *obispo de Elna*: 75, 116, 123, 135, 136, 189
BERENGARIUS GIRUNDENSIS episcopus, ver *BERENGARI*, *BERENGUER obispo de*
Girona: 68, 69, 93, 116, 117, 169, 175, 182, 191
BERENGARIUS RENARDI: 170
BERENGARIUS, archiepiscopus TARRACONENSIS, *arzobispo de Tarragona*: 117
BERENGARIUS, abba: 170, 176, 182, 183
BERENGARIUS, caput scole atque iudex: 191
BERENGARIUS, frater, dez canos, presbiter et monacho: 14
BERENGARIUS, leuita: 119, 183, 187
BERENGARIUS, monachus: 129
BERENGARIUS, sacrista: 117
BERENGARIUS, ver *BERENGARI marchioni et commitis*, *BERENGUER [RAMON I]*: 40,
56, 57, 60, 65, 66, 67, 69, 68, 71, 75, 85, 86, 87, 88, 93, 97, 99, 100, 103, 109, 115, 116,
117, 119, 120, 133, 176, 189, 191
BERENGARIUS: 47, 51, 117, 179
BERENGUER GUADAMIR: 104
BERENGUER OLLOMAR: 112
BERENGUER, conde, ver *BERENGARI marchionis et commitis*, *BERENGUER [RAMON*
I]: 52, 108
Bergadensis: 41
BERGIDANO: 2
Bergitanam, parrochiam, *de Berga*: 102
Bergitanensem, marchiam, *Berga*: 135
Bergitanensi, episcopatu: 102
Bergitani, a finibus, *comarca del Berguedà*: 135
BERMUND, uicecomite, *BERMON vizconde de Cardona*: 109
BERMUNDO TARATELLENSI, *BERMON de Taradell*: 91
BERMUNDO, ver *BERMUND uicecomite*, *BERMON vizconde de Cardona*: 53, 79
BERMUNDUS, uicecomes, ver *BERMUND uicecomite*, *BERMON vizconde de Cardona*:
53, 106, 114, 116,
BERMUNDUS: 60
BERNALIBUS: 35

BERNARD RUUIR, *BERNAT de Rubí*: 55, 121
 BERNARD, *BERNAT OTGER*: 157
 BERNARD: 127
 BERNARDI DE SOLE TERRE: 88
 BERNARDI ADROARII: 120
 BERNARDI AMATI, clerici: 75, 182, 189
 BERNARDI ARNALII: 176
 BERNARDI AUDEGARII: 182
 BERNARDI BERENGARII: 190
 BERNARDI DE ANGLEROLA: 192
 BERNARDI DE CADERITAM: 84
 BERNARDI GAUFREDI DE PALS: 182
 BERNARDI GOLTREDI: 120
 BERNARDI GUANALGAUDI: 183
 BERNARDI GUIFREDI, *BERNAT GUIFRED*: 137, 176, 182, 183
 BERNARDI GUILIELMI, leuite: 175
 BERNARDI MIRONIS: 176
 BERNARDI MORATONI: 174
 BERNARDI RAMON: 190
 BERNARDI REMUNDI: 182
 BERNARDI RUIR, *BERNAT de Rubí*: 142
 BERNARDI RUUIR, *ver BERNARDI RUIR, BERNAT de Rubí*: 118
 BERNARDI RUUIRI, *ver BERNARDI RUIR, BERNAT ROVIRA*: 139
 BERNARDI, *ver BERNARD, BERNAT OTGER*: 157
 BERNARDI, comitis BISSULDUNENSIS, *BERNAT I conde de Besalú*: 72, 192
 BERNARDI, *hijo de ADELAIDA y de GUILLEM, vicario de Sant Martí*: 57
 BERNARDI, *hijo de BERNARDI ADALBERTI DE NAUATA*: 176
 BERNARDI, *hijo de HODEGARII*: 127
 BERNARDI, leuita: 182
 BERNARDI, monachi Sancti Pauli: 190
 BERNARDI, *ver BERNARDO, sacerdoti, hijo de LEOPARDUS, sacer*: 168
 BERNARDI: 117, 138
 BERNARDO ADALBERTI DE NAUATA: 123
 BERNARDO AMATA, *BERNAT AMAT*: 89
 BERNARDO AMATI, *ver BERNARDO AMATA, BERNAT AMAT*: 100
 BERNARDO AMATO, leuita: 72
 BERNARDO BARONIS: 188
 BERNARDO BENARDINE: 100
 BERNARDO BERENGARII, *BERNAT BERENGUER, nieto de ERMESÈN, hermanastro de RAMON [BERENGUER I]*: 188
 BERNARDO DE ANGLEROLA: 192
 BERNARDO GELMIRI: 129
 BERNARDO GUIFREDO, *marido de SANTIE*: 107
 BERNARDO GUILIELMI, domino de LUZANO, *padre de PETRI DE LUZANO*: 192
 BERNARDO GURBIENSI, *BERNAT de Gurb*: 86, 91
 BERNARDO PHARENSE: 18
 BERNARDO REUIR, *ver BERNAT de Rubí*: 89

BERNARDO REUIRENSI, *BERNAT de Rubí*: 91
 BERNARDO ROUIRA, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 158
 BERNARDO RUBIRO, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 72
 BERNARDO SANCTI VICENTII: 54
 BERNARDO SENDREDO, *BERNAT SENDRED, sobrino de HUG de Ceruelló*: 113
 BERNARDO SENIOFREDO, *BERNAT SENIOFRED*: 72, 73
 BERNARDO TOUENSI: 91
 BERNARDO, *archileuitis de la Seu d'Urgell*: 102
 BERNARDO, *BERNAT OTGER*: 157
 BERNARDO, *BERNAT SENDRED*: 93
 BERNARDO, comite: 17
 BERNARDO, *hijo de HODEGARII*: 127
 BERNARDO, *hijo de RICHELDE*: 65
 BERNARDO, sacerdoti, *hijo de LEOPARDUS, sacerdos*: 168
 BERNARDO: 56, 73, 101, 131
 BERNARDS IOANNES: 182
 BERNARDUM BARDINE: 68
 BERNARDUM ODGARII, *BERNAT OTGER*: 157
 BERNARDUM RUUIRUM, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 72
 BERNARDUM, *BERNAT OTGER*: 157
 BERNARDUM, *hijo de HODEGARII*: 127
 BERNARDUM, uicarium de Tuuos, *BERNAT SENDRED*: 113
 BERNARDUS ARNALLI: 170
 BERNARDUS BARCHINA: 100
 BERNARDUS BARDINAE: 68
 BERNARDUS CASTRI SANCTI VICENTII: 41, 54
 BERNARDUS COSERANENSIS, episcopus, *BERNAT obispo de Coserans*: 136
 BERNARDUS DE GURB, *BERNAT de Gurb*: 117
 BERNARDUS GAUCEFREDUS: 169
 BERNARDUS GELMIRUS: 127
 BERNARDUS GUIFRADUS, *BERNAT GUIFRED*: 89
 BERNARDUS GUIFREDI, *BERNAT GUIFRED*: 133, 137
 BERNARDUS IOHANNIS: 170
 BERNARDUS ISARNI: 117
 BERNARDUS OD: 161
 BERNARDUS OUASIUS: 105
 BERNARDUS presbiter de Chaciano: 4
 BERNARDUS quem dicunt RUNTRO: 105
 BERNARDUS ROBORES: 75, 189
 BERNARDUS RUIR, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 59
 BERNARDUS RUIRO, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 69
 BERNARDUS RUUIR, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 121
 BERNARDUS RUUIRO, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 47
 BERNARDUS RUUIRUS, *ver BERNARDO REUIRENSI, BERNAT de Rubí*: 42, 72, 76
 BERNARDUS Sanctae Mariae Crassae, *abad de Santa Maria de La Grase*: 75, 116
 BERNARDUS SENDREDI, *BERNAT SENDRED*: 127, 157
 BERNARDUS SENDREDUS, *BERNAT SENDRED*: 113, 127

BERNARDUS SENIOFREDUS: 51, 72
 BERNARDUS TEDMARIUS: 75
 BERNARDUS TEGMARIUS: 189
 BERNARDUS URGELLENSIS episcopus, *obispo de la Seu d'Urgell*: 79
 BERNARDUS, archileuita et praepositus: 100
 BERNARDUS, BERNAT OTGER: 157
 BERNARDUS, BERNAT ROVIRA: 139
 BERNARDUS, comes, BERNAT, *conde de Besalú*: 24, 72
 BERNARDUS, episcopus: 75, 116, 189
 BERNARDUS, *hermano de RAIMUNDUS*: 105
 BERNARDUS, *hijo de GUIFREDI*: 85
 BERNARDUS, *hijo de HODEGARII*: 127
 BERNARDUS, *hijo de SENDREDUS, BERNAT SENDRED*: 93
 BERNARDUS, leuita et monachus: 35, 48
 BERNARDUS, leuita: 50, 72, 152, 158
 BERNARDUS, monachus: 169
 BERNARDUS, prepositus et arcidiaconus: 89
 BERNARDUS, presbiter: 109, 179
 BERNARDUS, sacer: 83, 105
 BERNARDUS, subdiaconus et canonicus: 133
 BERNARDUS, *ver BERNARDO, sacerdoti, hijo de LEOPARDUS, sacer*: 168
 BERNARDUS: 97, 127, 135, 138, 169
 BERNAT: 104
 Bertillis, castellum, *Bertí*: 135
 BERTRANDI DE PERATALLADA: 174
 BERTRANDI MIRONE: 159
 Besaura, *Besora*: 93
 Besaure, in termine de, *Besora*: 188
Besora: 40, 70, 137
 Bigurcio, *Begur, Baix Empordà*: 106, 114
 Bigurio, *Begur*: 72
 Bisauci, in flumine: 118
 Bisaura, castello quem dicunt: 77, 117
 Bisaurense, *de Besora*: 86
 Bisaurensem, *de Besora*: 100
 Bisorensi, *de Besora*: 72
 Bisorensis, *de Besora*: 27, 33, 57, 73, 85, 105, 107, 120, 133,
 BISSOCIUM: 133
 Bissuldunensis, *de Besalú*: 192
 Bisuldonense, in comitatu, *condado de Besalú*: 17
 Bisuldonensem, *de Besalú*: 176
 Bisuldonensi, in comitatu, *condado de Besalú*: 75, 116, 136, 189
 Bisuldonensis, *de Besalú*: 75, 170, 189
 Bisulduno, *de Besalú*: 176
 Bisullunensis, *de Besalú*: 72
 Bisulunensi, *de Besalú*: 188
 Biterrensis, *de Besiers*: 91, 123

Bitherrensis, *de Besiers*: 31
 BITILONA: 105
 Bitulona, in uico: 105
 Biuiano, de occiduo in terminio de: 4
 BLANCHA, femina, *BLANCA [d'Empúries], segunda esposa de RAMON [BERENGUERI]*:
 185
 BLANCUTIA, femina: 9, 45
 Blandes, in ipso termine de, *Blanes*: 17
 Blanes, castellum de, *Blanes*: 167
 BLIDGARIUS, abba: 67
 BOMPARUS, presbiter: 99
 BONAFILIA, *hija de LEOPARDUS, sacerdos*: 168
 BONAFILLA abadessa de Sanct Daniel, *monasterio femenino de Sant Daniel de Girona*:
 110
 BONEFILII ODESINDI: 159
 BONEFILII SAMARELLI: 159
 BONEFILIO de castro de Falcos: 106
 BONEFILIO MARCHO, iudex, *PONÇ BONFILL MARC*: 65
 BONEFILIO SUNIARIO: 127
 BONEFILIO, leuita: 49
 BONEFILIO, *marido de AMALTRUDI*: 107
 BONEFILIO, sacer: 115
 BONEFILIO, sacristano Sede Sancti Petri Ausonensis: 115
 BONEFILIO, uicario, filium condam SINDEREDI: 13
 BONEFILIO: 109, 127
 BONEFILIUM, *ver BONEFILIO MARCHO, PONÇ BONFILL MARC*: 134
 BONEFILIUS filius Guifredo: 8
 BONEFILIUS leuita: 2
 BONEFILIUS MARCI, iudex, *ver BONEFILIO MARCHO iudex, PONÇ BONFILL MARC*: 134
 BONEFILIUS, monachus: 57
 BONEFILIUS, presbiter et monchus: 76
 BONEFILLI SANCII: 68
 BONETO qui uocaris BERNARDUS: 57
 BONFILL de Vantaiolo: 104
 BONFILL MARCH, *ver BONEFILIO MARCHO iudex, PONÇ BONFILL MARC*: 104
 BONFILL: 104
 BONIFILII BARCHINONENSIS, iudex, *ver BONEFILIO MARCHO*: 72
 BONIFILII DE FALCONS, *ver BONUSFILIUS DE FALCS, BONFILL de Falcs*: 114
 BONIFILII MARCHI, iudicis, *ver BONEFILIO MARCHO iudex, PONÇ BONFILL MARC*:
 102
 BONIFILII SAB[...]: 126
 BONIFILII SANCII: 102
 BONIFILII SANLE: 183
 BONIFILII uenerandis abbatis, *BONFILL abad de Sant Feliu de Guíxols*: 169
 BONIFILII UGONIS, *hijo de UGONIS*: 68

BONIFILII WILLELMI: 127
 BONIFILII: 138, 168, 169
 BONIFILIO DE FALCS, *ver BONUSFILIUS DE FALCS, BONFILL de Falcs*: 158
 BONIFILIO GUILLEMO: 157
 BONIFILIO, *abad de Sancta Cecília de Montserrat*: 108
 BONIFILIO, *feudatario del conde BORRELL*: 19
 BONIFILIO, *ver BONIFILIUS SUNIARII*: 179
 BONIFILIUM DE FALCUS, *ver BONUSFILIUS DE FALCS, BONFILL de Falcs*: 134
 BONIFILIUM, *feudatario del conde BORRELL*: 19
 BONIFILIUS BALLAFREDI, *padre de VITALIS*: 170
 BONIFILIUS DE FALCS, *ver BONUSFILIUS DE FALCS, BONFILL de Falcs*: 142, 153
 BONIFILIUS SINDEREDI: 9
 BONIFILIUS SUNIARII, *marido de RODLENDIS*: 179, 182
 BONIFILIUS SUNNER: 112
 BONIFILIUS, 75, 84
 BONIFILIUS, *clericus et iudex, ver BONEFILIO MARCHO iudex, PONÇ BONFILL MARC*:
 105
 BONIFILIUS, *presbiter et monachus*: 106
 BONIFILIUS, *sacer*: 117
 BONIFILLI DE FALCS, *ver BONUSFILIUS DE FALCS, BONFILL de Falcs*: 142
 BONIFILO HONOFREDI: 188
 BONIPARI: 181
 BONISFILIUS, *presbiter et monachus*: 53
 BONNOM *ebreo*: 111
 BONO MIRO: 64
 BONO FILIO DE FALCS, *ver BONUSFILIUS DE FALCS, BONFILL de Falcs*: 158
 BONO FILIO MARCHO, *iudice, ver BONEFILIO MARCHO iudex, PONÇ BONFILL MARC*: 59, 120
 BONO FILIO, *sacerdote*: 36
 BONO FILIUS FREDOLI: 100
 BONO HOMINE, *padre de DAGOBERTO GERUNDENSIS*: 122
 BONO HOMINI CERDANIENSIS: 18
 BONOPAR: 127
 BONUCII, *leuite*: 160
 BONUCIO CESER: 181
 BONUCIO CLARUMMONTENSE: 18
 BONUCIO IOHANIS, *in alodio*: 141
 BONUCIUS, *presbiter*: 25
 BONUMHOMINEM, *iudex*: 16
 BONUMIR, *in terra de*: 126, 160, 161
 BONUS FILIUS MARCHUS, *ver BONEFILIO MARCHO iudex, PONÇ BONFILL MARC*:
 54
 BONUS HOMO, *sacerdos et monachus*: 152
 BONUS HOMUS, *leuita*: 23
 BONUSFILIUS MARCHUS, *ver BONEFILIO MARCHO iudex, PONÇ BONFILL MARC*:
 57
 BONUSFILIUS PERNA: 85

BONUSFILIUS, iudex: 72
 BONUSFILIUS: 85, 113, 189
 BONUSFILUS DE FALCS: 114
 BONUSHOMO, filius GUISANDE: 15
 BONUSHOMO, iudex: 9, 13, 15, 16, 18, 32, 34, 35, 38, 40, 41, 49
 BONUSHOMO, monachus: 57
 BONUSHOMO, *padre de DAGOBERTO GERUNDENSIS*: 122
 BONUSHOMO, presbiter et sacrista: 50, 69, 76
 BONUSHOMO, *hermano de MATRONA*: 16
 BONUSHOMO: 26, 37, 112
 BONUTII, prebyteri canonici sede Sancte Crucis Sancteque Eulalie: 24
 BONUTIO, *presbitero de la catedral de Barcelona*: 24
 BONUTIO: 19
 BONUTIUS, presbiter, *presbítero de la catedral de Barcelona*: 24, 38, 99
 Bordils, *Bordils, Gironès*: 167.
 BORRELL CADEL: 55
 BORRELL, pontífice AUSONENSE, *BORRELL obispo de Vic*: 36
 BORRELL, comitis, *padre de RAMON [BORRELL]*: 57
 BORRELLI episcopi AUSONENSIS, *ver BORRELL pontífice AUSONENSE, obispo de Vic*: 33, 121
 BORRELLI, *ver BORRELL comitis, padre de RAMON [BORRELL]*: 12, 19, 26, 48, 64, 73, 107, 120
 BORRELLO TARAUALENSI, *BORRELL de Taravall*: 102
 BORRELLO, episcopo AUSONENSI, *ver BORRELL pontífice AUSONENSE, BORRELL obispo de Vic*: 29, 54, 62, 134
 BORRELLO, in comitatu domno, *ver BORRELL comitis, padre de RAMON [BORRELL]*: 41
 BORRELLO: 15, 40, 188
 BORRELLUM diaconum: 29
 BORRELLUS AUSONENSIS, *obispo de Osona, ver BORRELL pontífice AUSONENSE*: 27, 29, 31, 34, 35, 41, 48, 49, 54, 57,
 BORRELLUS comes, *ver BORRELL comitis, padre de RAMON [BORRELL]* : 1, 15, 19, 32, 43, 102, 109,
 BORRELLUS DE TARAUALLO, *BORRELL de Taravall*: 68
 BORRELLUS PINCERNA: 42
 BORRELLUS, hermano de UGONI: 16
 BORRELLUS, monachus: 163
 BORRELLUS, presbiter et iudice: 9, 34, 47
 BORRELLUS: 69, 84
 BORRELLUS, scolasticus: 142
 Boschaires: 69
 Bosenno, in ipso monte de: 69
 Bosorensis: 33, 41
 BOUETUS. 111
 Boxoadosso: 49
 BRADILANI, filium CUINTILANI: 45
 Bragadella, in ipso boscho de: 88

Breda, in ipsa aqua que dicunt: 95
BREMUNDI: 142
BREMUNDO, uicecomite AUSONENSI, *BERMON I, vizconde de Cardona*: 68, 102
BREMUNDUS, ver BREMUNDO uicecomite AUSONENSI, *BERMON I vizconde de Cardona, hermano de ERIBAU obispo d'Urgell*: 75, 79, 189
BRONCARDUS: 152
Buada, in termino de, *Sant Feliu de Boada, Baix Empordà*: 5
Buadas, Les Boades: 85
Buadela: 190
Buadella, in locum quem dicunt: 139
Buadellas, in terminio de: 23
Budigar, in termine de: 21
Budigas, in locum que dicunt: 44
Bufon, in ipsa rocha de ipso: 118
Bugo, castello nouo quem dicunt ad ipso: 77
Bugo, en lo terme de, en lugar de Pugo: 92, 104
Burdils, ecclesiam de, *Bordils, Baix Empordà*: 167
Buscheta, per ipsa uallem de ipsa: 47

- C -

Cabliauels, in terminos de, *Casavells, Baix Empordà*: 71
Cabrera, castello quem dicunt: 77, 97
Cabrilius, ipsas arenas de: 103
Caderitam: 84
CAESARII, ad tempus: 100
Calaf, in predicto castro: 134
Calaph, montis, *Calaf*: 157
Calçada, ipsa: 127
Calciata pergentis ad Terrachona, uia: 38, 54, 65, 157
Calciatam: 157
Calcina, alodium: 142
Caldario, *Sant Vicenç de Calders, Baix Penedès*: 40, 57, 70
Caldarium, *Sant Vicenç de Calders*: 57, 120
Caldense, in termino de, *Sant Vicenç de Calders*: 13
Calders, castrum, *Sant Vicenç de Calders*: 97
Caldes, in teminibus de, *Caldes de Montbui, Vallès Occidental*: 17, 161
Calidas, in rio de: 23, 151
Calidas, in terminio de, *Caldes de Malavella, La Selva*: 23
Calidis, *Caldes de Malavella*: 174
Callerols, in pugio de: 47
Calm, *la Calma*: 135
Calmegios, et ipsum alium alodem qu est ad ipsos: 1
Calmegs, in alio loco que dicunt: 8
Caluum, montem, *Montcau*: 135
Camarasa, castrum de, *Camarasa*: 172, 182
Camba, castrum: 19

Camdoran, *Campdorà, mun. de Girona, Gironès*: 189
 Camos: 75, 189
 Campets, *condado de Manresa*: 1
 Campi Rotundi, ad pratum, *Camprodon, Ripollès*: 135
 Campo de Mor, in locum que dicunt: 101
 Campo Taurani, uilla, *ver Camdoran, Campdorà*: 175
 Campolongo, parrochia de: 158
 Camps o Cancis: 36, 109
 Canalias, in terminio de : 30
 Canalibus, ipsa aquam de: 65
 Canalilias, in ualle: 84
 Canapost, parrochie de, *Canapost, Baix Empordà*: 75, 189
 Caned: 151
 Canellas, ipsas, *Cala Canyelles, La Selva*: 154
 Canepost, *Canapost, Baix Empordà*: 71
 Canis, in locum nominatum: 32
 Canispostel, *ver Canepost, Canapost*.
 Cannedo: 64
 Cannelles: 106
 Cannosello, in ipso: 107
 Canpdora, *ver Camdoran, Campdorà*: 75
 Capra, in terminio de: 59
 Capra, serra de ipsa: 190
 Capram: 26
 Caprarenensis: 34
 Caprariensis: 72
 Caputaizo, parrochia: 102
 CARBONEL: 131
 Carcasensis: 31
 Carcasone, *Carcasona, Aude*: 116
 Carcasone, comes de, *condes de Carcasona*: 176
 Carcasonenensis, *de Carcasona*: 73, 116
 Carcassone, *de Carcasona*: 75
 Carcassonenensis, *de Carcasona*: 75, 117, 189
 Carchar, in monte: 82
 Carchasonensis, *de Carcasona*: 135, 136
 Cardasnarium, in flumen quod uocant, *rio Cardener*: 85
 Cardena, collem de ipsa: 47
 Cardesnarii, fluminis, *rio Cardener*: 79
 Cardesnario, rio, *rio Cardener*: 56
 Cardesnarium fluuium, *rio Cardener*: 79
 Cardesner, *rio Cardener*: 85
 Cardetulo, infra terminos: 103
 Cardona, castro de: 97, 106, 114, 134, 142, 183, 184, 185,
 Cardonae, *de Cardona, Bages*: 142
 Cardonam, *Cardona, Bages*: 79
 Cardonam, castro, *castillo de Cardona, Bages*: 142, 184

Cardone, *Cardona, Bages*: 79
 Cardonense, *de Cardona, Bages*: 79
 Cardonensi, ecclesie, *Cardona, Bages*: 79
 Cardonensis ecclesie, *iglesia de Cardona, Bages*: 79
 Cardonensis, castrum, *castillo de Cardona, Bages*: 142
 Cardosetanam, parrochiam, *de Cardona, Bages*: 102
 Carrera, ad ipsa: 115
 CARUCIO: 37
 Castanea: 106
 Castanied, alodem de: 75, 189
 Castel Talad, *Castelltallat*: 172
 Castelar, ipsum castrum, *Castellar del Vallès, Vallès Occ.*: 47, 138
 Castelare, cum in termine de, *Castellar del Vallès*: 43
 Castelbel, castrum, *Castellbell i Vilar, Bages*: 97
 Castellar, en lo terme: 110
 Castellar, portu de: 154
 Castellare, aludem: 64
 Castellare, in termine de: 13
 Castellare: 48
 Castelletum: 57
 Castello: 69
 Castellone, alodium quod habebat in, *Castelló d'Empúries, Alt Empordà*: 75, 189
 Castellono: 102
 Castelltallad, castrum, *Castelltallat*: 97
 Castelltellat, *Castelltallat*: 6
 Castelomen, alodem de: 75, 189
 Castro Fodexio: 88
 Castro Galin, *Castellgalí*: 56
 Castro Marro, en un lugar que dicen: 131
 Castro Vetulo, in: 174
 Castrotallado, in ipso [castrum qui] dicunt, *Castelltallat*: 8
 Castrouetulensi: 54
 Castrum Montedom: 134
 Castrum Serras, in locum que dicunt, *Sant Pere de Casserres*: 22
 Castrum Taliato, in terminio, *Castelltallat*: 109
 Cedelegs, puio de: 103
 Cedema, in termine de castrum: 59
 Celata, in locum uocitatum ipsa: 2
 Celatam, apud locum quem uocant: 79
 Celers, uilla, in comitatu Pallariensi, *condado de Pallars*: 173
 Celma: 26
 Celrà: 66
 Celrano, in uilla, *Celrà, Gironès*: 69
 Celsonam: 142
 Cercitulo, in termino de: 65
 Cerdania, comes de, *condes de Cerdanya*: 31, 176
 Cerdania: 31

Cerdanie, comitatu, *condado de Cerdanya*: 31
 Cerdaniense, in comitatum: 46
 Cerdaniensem, parrochiam, *parroquia de Cerdanya*: 102
 Cerdaniensi, episcopatu, *obispado de Cerdanya*: 102
 Cerdaniensis, *de Cerdanya*: 18
 Cerdaninesem: 18
 Cerdaniola, in termini de, *Cerdanyola del Vallès*: 44, 65
 Cerdaniolam, *Cerdanyola del Vallès*: 103
 Cerdano: 24
 Cerdanya: 178
 Cereda, et ipso maso de: 3
 Cerrono, de occiduo in monte: 3
 Ceruaria, castrum de: 172
 Ceruaria, castrum quod dicitur, *Cervera*: 107, 182
 Ceruellone, in terminio de castrum: 14
 Ceruiano, in loco quen uocant, *Santa Maria de Cervià*: 177
 Ceruiliensis: 34, 41
 Ceruiliensis: 41
 Ceruilion, *de Cervelló*: 113
 Ceruilionensi: 54
 Ceruilionensis, *de Cervelló*: 33, 57, 70, 105
 Ceruuulensi, *de Cervelló*: 91
 Cervilionense, *de Cervelló*: 86
 Chastellar, en lo terme: 110
 Chenosam, Querosa: 85
 Cheralt, castrum, *Queralt*: 123, 135
 Cheralto, castro: 18, 99
 Cherol, castrum, Querol: 97
 CHERUCIO: 13
 CHERUCIUM CERDANINESEM: 18
 CHERUCIUS CERDANIENSIS: 18
 CHERUCIUS, presbiter et monachus: 48
 CHERUCIUS, procurator: 15
 Cheruso: 106
 CHIFULO, ver CHISULO.
 CHINTILO, deuota: 25
 CHINUERGA, femina: 85
 CHISADUS: 106
 CHISULO, *mujer de ADALBERTUS*: 105
 CHIXELO, *mujer de RIGUALDUS*: 7
 CHIXOL, *mujer de GAUFREDUS VITALIS*: 154
 Cholonico, in termine de: 49
 CHOMPANG: 140
 CHRISTIANUS: 25
 CHUNBALLO: 92
 Cigariem: 32
 CINTILANI, *padre de BRANDILANI*: 45

Ciresam, de supra: 103
 Ciresano, in alia uia qui pergīt ad: 2
 Ciuitatilia: 18
 CIXELA, monachus: 57
 CIXILANE, presbiter: 119
 Clariensis, de *Clerà, mun. del Conflent*: 18
 Clarinensis, de *Clerà*: 18
 Clera, *Clerà*: 146
 Cleranensi, de *Clerà*: 102
 Clerano, castro, *castillo de Clerà*: 68
 Cleranum, castrum, *castillo de Clerà*: 68
 Cleriana, *Clerà*: 106
 Cleriana, in termino de, *Clerà*: 114
 Clusa situm est in regno Italiae, sancti Michaelis, cuius manasterium qui cognominatur, Sant Miquel de Clusa supra uallem Seusa: 177
 CODMAR de Pomar: 105
 CODONIO, et ipso campo qui est ad ipso: 1
 Collem Bassum, *coll Baix*: 85
 Collet, ipsum: 127
 Collo, ipso: 103
 Colonico, alodium quod est in, *Calonge*: 142
 Colonico, castello quem dicunt, *Calonge de Segarra*: 77
 Colonico, castro, *Calonge*: 142
 Colonico, in terminis de, *Calonge, Baix Empordà*: 106, 114, 154
 Coltort, castro: 176
 COMPAGNO, hijo de SEGUINO: 108
 COMPAGNO, leuita: 120
 COMPANNO MAGER: 127
 COMPANNO MARCHUCIO: 127
 COMPANNUS, leuita qui est iudex: 38, 99, 127
 CONDEBALLI BOSORENSIS, *GOMBAU de Basora*: 33
 Confluentanum, de *Conflent*: 134
 Confluenti, in ualle: 31
 Congusti, riuum Congost: 135
 CONTERIUS, monachus: 48
 Cophanatam, petram: 118
 Corbeira, et ipsa medieta de ipsa olzeda qui est in ipsa: 3
 Corbeira, et ipso maso de: 3
 Corduba, in ciuitate: 16, 27, 35
 Cordubam: 35
 Cordubense, in solio regali: 35
 Corneti, riui, *ver Corneto, rio Cornet*: 85
 Corneto, ad aquam de, *rio Cornet*: 85
 Corragono, in collo de: 49
 Corron, *ver Corrone subteriore*.
 Corrone subteriore, in uilla, *Corró de Baix*: 84
 Corroni superiore, *Corró de Dalt*: 84

Corronis, *ver Corrone*.
 Coscololio, in ipso: 107
 Coseranensis, *de Coserans*: 75, 116, 117, 136, 189,
 Cot, ipsam, *la Cot*: 85
 Cote, ipsa condolina: 128
 CRINENARDO, presbitero: 16
 Crispiani, fiscum: 75, 116, 189
 Criuillacum, in locum uocitatum: 13
 Cruce, siue in fexa de Sancta: 2
 CSOFREDUS, monachus: 57
 Cubels, castrum de: 172, 182
 CUCUFATI, martiris: 27
 Cucullo Antico, in terminio de: 37
 Cucullo, prope ipso: 2, 25
 Cucumis, infra terminos: 103
 Cucunero, in termnio de: 8
 CUCUPHAS, martir: 118
 Cucuphati, prefati martiris, *Sant Cugat del Vallès*: 118, 122
 Cucuphatis cenobii, kastrum, *Sant Cugat del Vallès*: 129
 Cudun, in locum qui dicunt: 8
 Cumas de Auro: 46
 Cumellas: 46
 Cunillum, castellum: 79
 Cuzels: 75
 Curcauello, ecclesiam de: 189
 Curcauello, ecclesiam: 75
 Curchauello, ecclesiam de: 116
 Curnudellos: 103
 Currii, in: 93
 Curticita, ecclesiam de: 102
 Curtuda, per aqua de ipsa: 151
 Curuas apellant, in loco quem: 79
 Curul, castrum de, *La Vola*: 97
 CUSCA, deuota: 25
 Cuuilare: 102

- D -

DACCONIS: 102
 DACHO AUSONENSE, iudex: 18
 DACO: 25
 DADENGUS: 80
 DAGOBERTI, *ver DAGOBERTO GERUNDENSIS*.
 DAGOBERTO GERUNDENSIS. 122
 DAGOBERTO, eposo de ILIA: 112
 DAGOBERTUM, *ver DAGOBERTO GERUNDENSIS*.
 DAGOBERTUS, *ver DAGOBERTO GERUNDENSIS*.

DALMACHIUM GERIBERTUM: 159
 DALMACII BERNARDI DE PETRA TALADA: 176
 DALMACII, *hermano de GERALDUM, testigo*: 72
 DALMACII, uicecomitis: 117
 DALMACIUS, leuita: 103, 117
 DALMATIUS DE ROCABERTINO: 51
 DALMATIUS, leuita: 99
 DALMAZ ISARNI: 182
 DAMASO, inclito pape: 31
 Daniel, in uilare: 17
 DARNETO: 104
 DATAN: 8, 95, 100
 DATIANO: 99
 Decollatos, in serra de: 13
 Demenio, in Villa: 127
 Denia: 84
 DEODATO, in terra de: 2
 DEUSDEDIT BARCHINONENSIS episcopus, *obispo de Barcelona*: 25, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 41, 43, 44, 47, 48, 54, 57, 65, 68, 73, 75, 88, 96, 99, 109, 116, 188, 189,
 DIDAMUS: 17
 DIOCLETIANI, *DIOCLECIANO emperador*: 99
 DISPOSIA, *mujer de MIRONEM GERIBERTI*: 120
 Domabuis, in Villa: 70, 120, 127
 Domegno, uilla: 35
 DOMENICA, *mujer de ERMEMIRUS*: 101
 DOMENICO, et de circi, in terram: 1
 DOMENICUS, qui hanc uindicione feci et firmare rogauit: 1
 DOMENICUS, sacer: 25
 Domenio, in Villa: 120
 DOMINICUS: 1
 DOMNUCIO: 18
 DOMNUCIUS Ausonensis: 9
 DOMNUCIUS, clericus de Cruce: 75, 189
 Duacastella, castrum, *Sora*: 97
 DURANDI BELLOTI: 103
 DURANDUM, quedam abbatem Sancte Cecilie cenobii Elinsitensis, *abad de Santa Cecilia d'Elins*: 102
 DURANDUS CERDANIENSIS: 18
 DURANDUS IGELA DE SANCTA MARIA: 181
 DURANDUS presbiter: 4
 DURANDUS, leuita: 18
 DURANDUS, monachus: 67, 152
 DURANDUS, sacer: 134
 DURANDUS, ubi abitat: 3

- E -

EBRIN: 95
EBRINUS: 94, 95, 112
ECARDUS ODONIS, iudex: 123
Ecclesii Albis, ecclesiam de, Esglèsies albes: 167
ECIUS: 159
EDELGOD, marido de SABROSA: 174
Ederas, in locum quem dicunt, *Heures*: 121, 137
EDEUATA, femina: 38
Edras, in termino de, *Heures*: 115
Egara, in: 24, 125
Egare, infra terminos, *Egara*: 133
EINRICO, *ver HENRICI, regis, ENRIQUE rey*: 134
EIGA, *mujer de GERIBERTO*: 38
EIGIFREDI: 13
EIGO, femina: 1, 9
EINOFREDO: 13
EINRICI, regis, *ver HENRICI regis, ENRIQUE rey*: 169
EIZO: 19
ELDEFREDO: 9
ELDEFREDUS: 9, 15
ELDEMAR, hijo mayor de Guifredo, *hermano de BONEFILIUS*: 8
ELDEMAR: 35, 46
ELDEMARES: 18
ELDEMARI, *hermano de ADALBERTUM*: 54
ELDEMARIS, *padre de GUILLELMO DE RIPELLAS*: 18
ELDEMARO: 104
ELDEMARUS, monachus: 67
ELDESINDO, monje: 86
ELDRICO AURISENSI: 91
Elenensi, *de Elna*: 123
Elenensis, *de Elna*: 24, 75, 117, 135, 136
ELIAS, prevere: 104
ELIAS, sacer: 111
ELIAS: 174
ELISABEHT, comitissa, *ELISABET primera esposa de RAMON [BERENGUER I]*: 146,
ELISABET, comitissa, *ver ELISABETH, primera esposa de RAMON [BERENGUER I]*:
109, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 156
ELLEFREDUS: 89
ELLEGA, *esposa de BAIO*: 43, 44
ELLEGARIO: 9
ELLEMAR: 181
ELLEMARUS: 100
ELLESINDIS, ante casas de: 46
ELLIARDIS, femina: 111
ELLIARDIS, *madre de HUMBERT de Cervelló*: 146

ELLISINDUS prior: 100
 ELLRICI: 86
 Elnensi, *de Elna*: 188
 Elzeda, uilla que dicunt: 69
 Elzetam, *Sauleda*: 135
 Elzina de BONO MIRO: 64
 Elzina, in loco que uocant ad ipsa: 8
 EMBREMUNDO, *hijo de TRUDGARDS, femina*: 90
 EMENRIGO: 45
 EMETRUIT, *abuela de BERMON, vizconde de Cardona*: 106
 EMILIUS, episcopus: 116
 Empuritanensem, comitatus: 72
 Empuritanensi, in comitatu, *condado de Empúries*: 136
 ENDALEGO, ad ipsa fonte de: 9
 ENDICUS, *que llaman BONEFILIO*: 14
 ENEAM MIRONEM: 159
 ENEAS MIRO: 120
 ENEAS: 123, 152, 167, 169
 ENEGO, alode de: 66
 ENEGO, monachus: 129
 ENGONCIA, uicechomitissa, *ENGÚNCIA de Lluçà, vizcondesa de Cardona, madre de BERMON*: 79
 ENGUNCIA, *ENGÚNCIA de Lluçà, esposa de RAMON vizconde de Cardona y madre de BERMON I, FOLC I Y ERIBAU obispo d'Urgell*: 134
 ENGUNCIE, *mujer de ERMOFREDUM*: 54
 ENNEGO, monachus: 57
 ENNEGO, que uocant BONISFILIIUS, prolis SINDAREDI: 12, 15
 ENNEGO: 9, 85
 ENNEGONE, archileuita: 69
 ENNEGONI, eposo de MATRONA: 16
 ENNEGONI: 84
 ENRICI gloriosi regis: 136, 137, 151, 163, 179
 ENRICO filium condam ROBERTO rege: 118, 119, 121, 129, 131
 EOANNIS GUILLELMUS, monachus: 57
 Episcopale, Castro, *castillo episcopal de Barcelona*: 138
 Episcopalem, parada que dicunt, *castillo episcopal de Barcelona*: 127
 Episcopalis sedis Sanctae Crucis, ipsum termini Castri, *castillo episcopal de Barcelona*: 138
 Era Ventosa, *en Castellar del Vallès*: 64, 164
 ERALDUM: 134
 ERALLI: 142
 ERALLO GUADALLI: 142
 Eramala, in montem qui dicitur: 135
 Erampruniano, castrum, *Eramprunyà (Gavà)*: 97
 Eraprugnano, *Eramprunyà (Gavà)*: 68
 Eraprugnaum, castrum, *Eramprunyà*: 68
 Erapruniani, castri, *Eramprunyà*: 68

ERCARDO ODONIS: 123
 Erepugnanum, in terminum, *Eramprunyà*: 32
 ERIBALDI, ERIBAU, obispo d'Urgell, *hermano de FOLC I vizconde de Cardona*: 134
ERIBALDUS: 117, 140
 ERIBALLI, episcopi, ver ERIBALDI, *ERIBAU obispo d'Urgell*: 133
 ERIBALLO, archidiacono, ERIBALDI, *ERIBAU obispo d'Urgell, hermano de BERMON, vizconde de Cardona*: 106
 ERIBALLO, ver ERIBALLUS, *hijo de GUITARDO NIGRO*.
 ERIBALLUS URGELLENSIS, ver *ERIBALDI, ERIBAU obispo d'Urgell*: 106, 114, 117, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 142, 153
 ERIBALLUS, *hijo de GUITARDO NIGRO, hermano de GUIFRED*: 46
 ERIMAGNO: 38
 ERIMAN: 82
 ERIMANDUS, presbiter: 95
 ERIMANNUS MIRONIS: 142
 ERMEDOLFO, in ipsa Guardia que nominat: 173
 ERMEDOLFO: 173
 ERMEMIR DE CASTRO TALAD: 182
 ERMEMIR IOZFRED DE SANCTA MARIA: 181
 ERMEMIR VILLASICCA: 168
 ERMEMIR, leuita et scrini: 99
 ERMEMIR, notarius: 46
 ERMEMIR, sacer: 46, 168
 ERMEMIRI de Apiaria: 59
 ERMEMIRI, eiusdem sedis canonici et presbiteri, *de la catedral de Vic*: 135
 ERMEMIRI: 186
 ERMEMIRO, notario: 46
 ERMEMIRO, sacer: 85
 ERMEMIRO, sacrista, in alaude de: 118
 ERMEMIRO, vicario, ver *ERMOMIRO*: 53
 ERMEMIRUM de CASTRUM MONTEDOM: 134
 ERMEMIRUM GUILARANI: 134
 ERMEMIRUS BISOSENSIS, *padre de GOMBAU de Besora*: 73
 ERMEMIRUS COMPANUS: 51
 ERMEMIRUS de Apiaria: 59
 ERMEMIRUS, diaconus: 115
 ERMEMIRUS, *eposo de DOMENICA*: 101
 ERMEMIRUS, laycus, qui ista carta uindiciones scripsi et die et anno quod supra: 84
 ERMEMIRUS, leuita et sacri scrini: 24, 73, 103, 113 117, 125, 130
 ERMEMIRUS, monachus: 160
 ERMEMIRUS, presbiter: 99, 183
 ERMEMIRUS, sacer: 46, 133, 135, 186
 ERMEMIRUS, sacrista Sancte sedis Barchinonensis: 24
 ERMEMIRUS: 10, 86, 101
 ERMENARDO, presbitero: 15, 16
 ERMENARDUS, monachus: 56
 ERMENARDUS, presbiter: 25

ERMENGADUS episcopus, *ERMENGOL obispo d'Urgell*: 93
 ERMENGARDIS, femina: 161
 ERMENGARDIS, in terra de: 126
 ERMENGARDIS, *mujer de GERIBERT, futuro vizconde de Barcelona*: 38
 ERMENGARDIS, comitisse, *ERMENGARDA condessa de Cerdanya, madre de GUIFRED*: 77
 ERMENGARDS, ERMENGARDA, *madre de MIR GERIBERT, Princep d'Olèrdola*: 150
 ERMENGARDS, femina: 76
 ERMENGAUD DE OLON: 55
 ERMENGAUDI BERNARDI: 133, 154
 ERMENGAUDI GERIBERTI: 126, 133
 ERMENGAUDI NARBONENSIS katedrae et aecclesiae archipresulis: 19, 29, 31
 ERMENGAUDI ORUCII: 159
 ERMENGAUDI URGELLITANI, comitis, *ERMENGOL II conde d'Urgell*: 68, 79, 142
 ERMENGAUDI, clerici: 127
 ERMENGAUDI, ERMENGOL I, *conde d'Urgell, hermano de RAMON [BORRELL] conde de Barcelona*: 9, 18, 19, 24, 27, 31, 35, 102
 ERMENGAUDI, *ERMENGOL II, hijo de ERMENGOL I, conde d'Urgell*: 68
 ERMENGAUDI, ERMENGOL obispo d'Urgell: 102
 ERMENGAUDI, leuitte: 120
 ERMENGAUDO BERNARDO: 72
 ERMENGAUDO episcopo, *ver ERMENGAUDI, ERMENGOL obispo de Urgell*: 31
 ERMENGAUDO, comite Paleariensi, *hermanastro de SUNYER conde de Pallars*: 31
 ERMENGAUDO, comite prolis, *ver ERMENGAUDI, ERMENGOL II conde d'Urgell*: 68, 102
 ERMENGAUDO, episcopo ORGELLITANE, *ver ERMENGAUDI, obispo d'Urgell*: 65, 79
 ERMENGAUDO, *ERMENGOL I, conde d'Urgell y hermano de RAMON [BORRELL]*: 18, 27
 ERMENGAUDU, episcopus, *ver ERMENGAUDI, obispo d'Urgell*: 75
 ERMENGAUDUM, *ver ERMENGAUIDI, ERMENGOL II conde de Urgell*: 68
 ERMENGAUDUS BERNARDUS: 97
 ERMENGAUDUS BLANCUZA: 118
 ERMENGAUDUS comes, *ver ERMENGAUDI, ERMENGOL I conde de Urgell, hermano de RAMON BORRELL*: 19, 24
 ERMENGAUDUS GISADUS: 127
 ERMENGAUDUS prefatus URGELLITANUS pontifex, *ver ERMENGAUDI, obispo d'Urgell*: 31, 32, 48, 74, 75, 79, 102, 116, 189,
 ERMENGAUDUS STEPHANUS, presbiter: 69
 ERMENGAUDUS, archileuita: 18, 69, 95
 ERMENGAUDUS, gratia Dei comes, *ERMENGOL II conde d'Urgell*: 31, 68, 102, 117
 ERMENGAUDUS, leuita: 10, 109, 127, 133
 ERMENGAUDUS, *obispo de Narbona*: 31
 ERMENGAUDUS: 100, 111, 127, 159
 ERMENGAUS clericus: 9
 ERMENGAUS comes, *ver ERMENGAUDI, ERMENGOL I conde d'Urgell, hermano de RAMON [BORRELL]*: 9

ERMENGAUS, episcopus ORGELLITENSIS, *ver ERMENGAUDI, ERMENGOL obispo d'Urgell*: 35

ERMENGOL, compte, *ver ERMENGAUIDI, ERMENGOL II conde d'Urgell*: 104

ERMENGOL, levita: 104

ERMENIADIS, *ERMENGARDA madre de MIR GERIBERT, Princeps d'Olèrdola*: 143

ERMENIARDIS, *ERMENGARDA madre de GUILLELMI*: 148

ERMENIARDIS, femina, *ERMENGARDA, madre de ELISABET primera esposa de RAMON [BERENGUER I]*: 148

ERMENRIGO: 9

ERMENSINDES, comitissa, *ver ERMESENDA, comitissa*: 17

ERMESINDIS: 42, 92

ERMESÈN, *mujer de GUERAU de Cabrera, madre de PONÇ I, vizconde de Girona*: 165

ERMESENDA, comitissa, *condesa de Barcelona, mujer de RAMON [BORRELL], madre de BERENGUER [RAMON I] y abuela de RAMON [BERENGUER I]*: 189

ERMESENDE, comitissa, *ver ERMESENDA, comitissa*: 47, 81, 116, 166, 189

ERMESENDEM, comitissam, *ver ERMESENDA, condesa de Barcelona*: 72, 159

ERMESENDES, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 100

ERMESENDI, comitissae, *ver ERMESENDA comitissa*: 72, 192

ERMESENDIS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 19, 21, 27, 47, 64, 71, 72, 75, 80, 82, 83, 85, 88, 90, 85, 116, 151, 166, 167, 175, 189, 190, 192

ERMESENS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 5

ERMESENTIS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 12

ERMESINDA, cometisa, *ver ERMESENDA comitissa*: 46, 101

ERMESINDAIS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 20

ERMESINDAM, comitissam, *ver ERMESENDA comitissa*: 134

ERMESINDE, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 57, 61, 102, 150

ERMESINDEM, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 72, 146, 150

ERMESINDES, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 11, 31

ERMESINDI, comitisse, *ver ERMESENDA comitissa*: 50, 51, 59

ERMESINDIS, cometissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 1, 2, 3, 7, 8, 13, 20, 24, 31, 36, 45, 51, 54, 55, 56, 62, 64, 65, 67, 69, 74, 79, 83, 85, 89, 92, 95, 99, 125, 105, 106, 107, 108, 109, 112, 124, 127, 131, 133, 134, 148, 149, 152, 153, 155, 168, 170, 173, 177, 178, 179, 185,

ERMESINDIS, femina, *hija de AMATO y de SANCIA, vizcondesa de Girona*: 123, 124

ERMESSENDEM, comitissam, *ver ERMESENDA comitissa*: 172

ERMESSENDES, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 154

ERMESSENDI, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 183, 185

ERMESSENDIS, abbatissa SANCTI DANIELIS: 191

ERMESSENDIS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 4, 22, 28, 66, 71, 72, 84, 85, 86, 96, 73, 100, 110, 114, 118, 129, 136, 154, 185, 191,

ERMESSENS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 128

ERMESSINDA, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 158

ERMESSINDAM, comitissam, *ver ERMESENDA comitissa*: 122

ERMESSINDE, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 73, 75, 160, 186

ERMESSINDEM, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 33, 91, 123, 136, 169, 171

ERMESSINDES, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 11

ERMESSINDIS, chomitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 1, 4, 8, 10, 20, 24, 26, 43, 44, 53, 56, 57, 60, 66, 67, 68, 70, 74, 75, 76, 77, 78, 85, 87, 89, 93, 95, 97, 104, 106, 103, 111, 113, 114, 115, 119, 121, 123, 125, 126, 130, 132, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 147, 156, 157, 161, 163, 164, 165, 169, 174, 176, 181, 182, 183, 184, 187, 188, 189,
 ERMESSINDIS, uicecomitissa, *vizcondesa de Girona*: 123
 ERMETRUEDE femina: 5
 ERMETRUIITE, deuota: 25
 ERMETRUTAE, uicecomitissae, *ver ERMETRUTES, vizcondesa de Osona- Cardona*.
 ERMETRUTES, uicecomitissa, *vizcondesa de Osona-Cardona*: 22
 ERMEZENDIS, comptessa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 39, 98
 ERMILDIS, *ver AERMILDIS, femina*: 105
 ERMINSENDIS, gratia Dei comitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 29
 ERMINSIDIS, comitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 49
 ERMINSINDIS, comitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 9, 24, 25, 29, 35, 37, 48, 49, 71
 ERMISINDAM, comitissam, *ver ERMESEENDA comitissa*: 19
 ERMISINDIS, comitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 15, 38, 48, 127,
 ERMISINDIS, comitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 48, 127
 ERMISSENDIS, gracia Dei comitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 23, 154
 ERMISSENDIS, comitissa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 13, 44, 48, 94, 106
 ERMOFREDO: 9
 ERMOFREDUM: 54
 ERMOMIR, in uinea de: 140
 ERMOMIRO, uicario: 53
 ERMOUIGIA, *mujer de SENDREDO*: 53
 ERMSINDIS, condesa, *ver ERMESEENDA comitissa*: 78
 ERMUMIRUS, monachus: 141
 ERNRICI regis: 156
 EROIGI, *padre de Guifredus*: 9
 EROUIGIUS: 138
 ERUIGIUS, presbiter cognomento MARCHO, qui et iudex: 9, 15
 ERUM femina, et de meridie in terra qui fuit de: 1
 Eschena Rosa, in ipso monte quem dicunt: 57, 70
 Espidels, alodium de: 75, 189
 Esponia: 31
 Esterria, in ualle: 112
 ETCIO: 100
 ETHIUS, presul gratia Dei BARCHINONENSIS, *AECI obispo de Barcelona*: 24
 Eulalia, siue in fexa de Sancta: 2
 Europe: 102
 Eusebi, in monte: 69
 Evolesa: 86
 Exponia, in uilla: 31
 Extollo, in uilla: 31
 EZONI BUNUCII: 159

- F -

Fachil, in stagno uocitato: 174
Falchos, in terminio de: 8
FALCIUS, leuita doctor paruolorum: 72
Falcos, castro de: 106
Falcos, in terminio de: 8
FALCUCIUS, leuita, doctor paruularum: 50
FALCUCIUS, monachus: 57
Falio, in locum que dicunt: 11
FALQUIL, FAXILL: 85
Far, turre de: 179
Farners, castro, *Farners*: 172
Fauano, parrochia: 102
FEDANTI: 79
Felicis, in parrochia de Sancti: 5
FELIPI, regis: 190
Feneffs: 72
Fenestras, castro de: 77, 176
Fenestris, castris de: 176
FERRARI, presbiteri: 103
Ferraria, Ferrera: 49
FERREOLUS leuita: 5
Ferreronibus, alode de: 116
Ferrerons, alodium de: 75, 189
Feulines, in locum que dicunt: 55
Fictore, et ipso campo qui est ad ipso: 1
FIGEROLA, alode de: 66
Figuerarias, in latere montium: 84
Filinis, ecclesiam de, *Felines*: 167
FILMERA, *esposa de ARGEMIRUS*: 163
FILMERA, femina: 65
FILMERE, femine, *ver FILMERA*.
Fitor et ad ipso Castello: 69
Flegetontis ardentis fluuii: 79
Florència, sínode: 178
FOLCHO: 53
FOLCO, uicecomite, *FOLC I vizconde de Cardona*: 135
FOLCO: 109
FOLCRANDUS, clericus: 50
FOLCRANDUS, leuita: 183
Fontadeta, mansum de: 75, 116, 189
Fontaniles, ecclesiam de, *Fontanilles, BAix Empordà*: 75, 189
Fontanillas, *Fontanilles*: 71
Fonte de Luciane, in ipso: 107
Fontem Rubii, castrum: 35
Fonticulis, ecclesiam: 116

Forchadello, in ipso castello que uocant: 17
 FORMIGO, ubi abitat: 3
 Forneletos, alodem de, *Fornells*: 158
 Fornelets, alodium de: 142
 Fornellis: 142
 Fornellos nominatum, locum: 79
 Fornells, alodem de: 142, 158
 Fornels, in loco nominato: 153
 Fornels, ipsos curtilos de: 138
 Fornels: 75, 189
 Framkeda de Manrresa, in ipsa: 92
 França: 180
 FRANCHO: 60
 FRANCHO: 82
 Franchorum, Regum: 117
 Francia: 72, 120
 Franciam: 41
 Francie: 35, 57
 Francisca, in uia: 2
 FRANCO: 1, 15
 FRANCUS, sacer: 11
 Fraude, de circii in monte: 3
 Fraxinosum, in aragallum: 88
 FREDALI, *padre de AETIUS*: 34
 FRODOINO, pontifice: 24
 FROTARII NEMAUSENSIS, *obispo de Nimes*: 31
 FROTARIUS, episcopus NEMAUSENSIS, *obispo de Nimes*: 116
 FRUGILLIS, femina: 9, 45
 FRUIA, monachus et sacer: 19
 FRUYANO, *padre de HONIFREDO y ARNAL*: 104
 Fuixan, mansum: 189
 FULCHO, *FOLC I, hermano de BERMUNDUS, vizconde de Cardona*: 53
 FULCO GERIBERTI: 127
 FULCO GERIBERTUS: 127
 FULCO, *FOLC I, hermano de ERIBALLUS archileuita y de BERMON, vizconde de Cardona*: 106, 114, 117, 134, 142
 FULCO, leuita: 127
 FULCONE, clerico sedis Barchinonensis: 102
 FULCONIS ERMENGAUDI: 182
 FULCONIS, uicecomitis, *ver FULCO, FOLC I vizconde de Cardona*: 117, 142
 FULCRANDUS, leuita: 69
 FULCUCIUS, monachus: 35, 43, 152
 FULCUS, leuita: 57, 73, 99, 119
 FULCUS, *ver FULCO, FOLC I hermano de BERMON, vizconde de Cardona*: 106
 Fundibularius: 18
 Funilosa, et ipsa terra qui est ad ipsa: 1
 Fuxan, mansum unum in : 75

Fuxan, *ver Fuixan*: 189

- G -

GADALLO DOMITIO, leuita: 72

Gaiano: 26

Galanus, riuum qui dicitur: 59

GALERIO BARCHINONE, preconsule: 99

Galiano, silua de, *en Terrassa*: 164

GALIN ADROANI: 168

GALINDO, *abuelo de DISPOSIA, esposa de MIR GERIBERT*: 120

GALINDO: 16, 57

GALINDONI, *padre de AETIUS*: 34

GALINDONI, *padre de GUILLELMO, GUILLEM de Sant Martí*: 26, 41, 120

GALINDONIS, *ver GALINDONI padre de GUILLEM DE SANT MARTÍ*: 120

GALINDUS, leuita: 42, 109

GALINDUS, sacricustos: 134

Galipha, in kastrum, *Gallifa*: 164

Gallano, ipsa silua de: 64

Gallicanta, uallem de, *vall de Gallicanta*: 85

Gallicantus, *de Sant Pere de Galligans*: 75

Gallifa, in torrente de Castrum: 13

Galliffa, ad kastrum: 64

GANDALGAUDUS: 95

Garbensis: 41

GARCIA EZO: 128

GARCIA RADOLF: 128

GARDILA, in terra: 1

GARDINIA femina: 5

GARDUZE, *mujer de AMELIO*: 141

GAREFREDUM, testigo: 72

GARIBER: 76

GARIBERT: 76

GARIBERTUS, iudice: 127

Garrafo, in ipso: 32

GASCHA, femina: 175

Gato manducato, *Montgat*: 11

Gauar, in extremitate ualle: 49

GAUCBERTUS GUILLELMI: 170

GAUCBERTUS, *hermano de BERENGARIUS RENARDI*: 170

GAUCCEFREDUS: 179

GAUCEBERTI, *hijo de AUDGERI*: 120

GAUCEBERTUS BLANCHETUS: 105

GAUCEFRED BERNAT: 110

GAUCEFREDI AUDEGARI: 169

GAUCEFREDI BERNARDI: 191

GAUCEFREDI GERUNDENSIS: 33

GAUCEFREDO BERNARDI, *ver GAUCEFREDI BERNARDI*.
 GAUCEFREDO BERNARDO, *GAUFRED BERNAT*: 72
 GAUCEFREDO HURISTENSE: 18
 GAUCEFREDO LONGO: 69
 GAUCEFREDO VITALE: 72
 GAUCEFREDUS BERNARDI, *ver GAUCEFREDI BERNARDI*.
 GAUCEFREDUS BERNARDUS: 51, 72
 GAUCEFREDUS BISULLUNENSIS, *archileuita*: 191
 GAUCEFREDUS DE AURISSO: 3
 GAUCEFREDUS GERUNDENSIS: 18
 GAUCEFREDUS PONCIUS: 187
 GAUCEFREDUS VITALIS: 72
 GAUCEFREDUS, *esposo de WISLA*: 76
 GAUCEFREDUS, *ver GAUCEFREDI BERNARDI*.
 GAUCEFREDUS; 85
 GAUCELMI ARNALLI: 183
 GAUCERAN: 121
 GAUCIFREDO: 131
 GAUDALLI, *episcopi, GUADAL DOMNUÇ, obispo de Barcelona*: 186
 GAUDIOSI: 79
 GAUFREDI AIRHERGARI: 154
 GAUFREDI BASTONI: 182
 GAUFREDI VITALIS, *ver GAUFREDUS VITALIS*.
 GAUFREDO: 19
 GAUFREDUS VITALIS: 154
 GAUFREDUS, *gratia Dei abba*: 116
 GAUFREDUS, *monachus*: 35
 GAULIBERTUS CORIPANIA: 117
 GAUTHFREDUS GERUNDENSIS: 9
 GAUTHFREDUS VELTRAGENENSIS: 9
 GAUZFREDUS BERNARDUS, *GAUFRED BERNAT*: 97
 GAUZFREDUS, *sacer*: 112
 GAZFREDUS: 80
 GELALLO: 56
 GELDESINDUS, *monachus*: 35
 GELMIRI: 38
 GELMIRO, *in terra de*: 2
 GELMIRO: 16
 GELMIROS, *sacer*: 120
 GELMIRUS, *presbiter*: 44
 GELMIRUS, *ver GELMIRO*.
 GELSEN, *in uinea de*: 55
 GEORGIUM, *episcopum, JORDI, obispo de Osona*: 85
 GEORGIUS, *episcopus, ver GEORGIUM, JORDI obispo de Osona*.
 GERALDI DE IORBA: 192
 GERALDO CAPRARIENSIS: 72
 GERALDO DE CAPRARIA: 100

GERALDO DE IORBA: 192
 GERALDO: 133
 GERALDUM, *testigo, hermano de DALMACII*: 72
 GERALDUS DE CABRERA, *ver GERALDO DE CAPRARIA*.
 GERALDUS, monachus: 67
 GERALDUS, subdiachonus: 27
 GERALDUS, ypodiachonus atque iudex: 133
 GERALDUS: 112
 GERALLI GUITARDI: 182
 GERALLI, leuite et sacristae: 183
 GERALLI, uicecomitis, *GUERAU de Cabrera, padre de PONÇ I, vizconde de Girona*: 165
 GERALLI: 82
 GERALLO CAPRARIENSI: 91
 GERALLUS DE VELLEIGO: 51
 GERALLUS, monachus: 141
 GERALLUS: 153
 GERALLUS: 60
 GERARDO, sacerdote: 59
 GERBERGA: 187
 GERBERTO, *hijo de BONEFILIO sacristano Sede Sancti Petri Ausonensi*: 115
 GERBERTUS: 19, 138
 GERIBERT MIR: 183
 GERIBERTI de ipsa Petra, *GERIBERT DE SA PERA*: 130
 GERIBERTI GUITARDI: 183
 GERIBERTI, *GERIBERT hermano de MIRÓ vicario de Vilademàger*: 88
 GERIBERTI, *padre de RAIMUNDUS*: 57
 GERIBERTI: 24
 GERIBERTO, *hermano de UZALARDO uicecomite, UDALARD* : 18, 19, 38
 GERIBERTO, iudice: 127
 GERIBERTO, *padre de MIR GERIBERT*: 33
 GERIBERTO: 4, 15, 38
 GERIBERTUM: 27
 GERIBERTUS LACERENSIS: 47
 GERIBERTUS SUBIRATENSIS: 70
 GERIBERTUS SUPIRATENSIS: 57
 GERIBERTUS, grammaticus: 79
 GERIBERTUS, *hijo de ASTUALDUS*: 34
 GERIBERTUS, iudice: 88
 GERIBERTUS, *ver GERIBERTO, padre de MIR GERIBERT*.
 GERIBERTUS: 27, 66
 Gernudensis, episcopatus: 183
 Gerona: 110
 GERSINS, in alaude de: 140
 Geruasio, in uia qui pergit ad Sancto: 2
 Gerudense, *de Girona*: 68
 Gerunda ciuitate: 69, 76, 77, 83, 124, 133, 143, 147, 150, 165, 176, 182,
 Gerunda, 18, 71, 155

Gerunda, episcopatu de: 149
 Gerunda, in sede: 67
 Gerunda, Sancta Maria sede: 5
 Gerundae, sedis: 142
 Gerundam ciuitatem: 75, 149, 172, 183, 184, 185, 189,
 Gerundam: 142, 169
 Gerunde ciuitatis: 175, 188
 Gerunde, in comitatu: 116, 142
 Gerunde: 23, 80, 106, 142, 153, 166
 Gerundela, castrum, *torre Gironella, Girona*: 170, 172, 182
 Gerundela, de parte oriente in monte de: 3
 Gerundele, castro, *torre Gironella, Girona*: 183
 Gerundella, castro, *torre Gironella, Girona*: 184
 Gerundella, in saltum: 11
 Gerundellam, castro, *torre Gironella, Girona*: 184
 Gerundense, comitatu: 77, 110, 143, 147, 149, 150
 Gerundense, *de Girona*: 73, 86, 105, 133, 156
 Gerundense, *en el condado de Girona*: 131
 Gerundense, episcopio, *obispado de Girona*: 23
 Gerundense, in comitatu: 5, 17, 23, 76, 106, 114, 131, 153
 Gerundense: 18
 Gerundensem comitatum: 176
 Gerundensem, comitatu: 133, 135, 166, 169, 171, 172, 176, 182, 183, 184, 185
 Gerundensem, urbem, ciudad de Girona: 51, 136
 Gerundensi ecclesia Sancte Marie matris Domini, *Seo de Girona*: 116,
 Gerundensi intra parrochiam Sancti Genesii Ceruiano, ecclesiam quam aedificamus in
 honore sanctae Mariae quod habemus in comitatu, *Santa Maria de Cervià*: 177
 Gerundensi, comitatu: 68, 75, 116, 124, 136, 151, 165, 172, 174, 176, 183, 189
 Gerundensi, episcopatu: 124
 Gerundensi, episcopo: 142, 165
 Gerundensi: 51
 Gerundensis ecclesie, sedi, *Seo de Girona*: 75, 142
 Gerundensis, comitatus: 183
 Gerundensis, *de Girona*: 18, 20, 24, 31, 33, 34, 35, 50, 57, 67, 72, 73, 75, 96, 116, 117,
 122, 142, 153, 154, 166, 169, 176, 177, 187, 188, 189, 191
 Gerundensis, in comitatu: 122
 Gerundensium: 67
 GERUNDUS, subdiaconus: 22
 Gestabiensem, parrochiam: 102
 Geuanum, in locum uocatum: 32
 GEUDOLFUS, leuita: 22
 GIFREDI AUSONENSIS, iudex: 72
 GIFREDI: 13
 GIFREDO, *GUIFRED de Mediona*: 59
 GIFREDO: 9
 GIFREDUS MEDIONENSIS, *ver GIFREDO, GUIFRED de Mediona*: 57, 59
 GIFREDUS, monachus: 152

GIGONE: 17
 GILA, uicecomitissa, GUISLA, *esposa de FOLC I, vizcondesa de Cardona*: 158
 GILABERT: 104
 GILABERTI ODOLARDI: 68
 GILABERTI, leuite et canonicus, *levita y canónigo de la catedral de Barcelona, hijo de UDALARD, vizconde de Barcelona*: 99
 GILABERTUS ODOLARDI, *ver GUILABERTI ODOLARDI*.
 GILABERTUS, *ver GILABERTI, hijo del vizconde UDALARD de Barcelona*.
 GILARANI, presbiteri: 99
 GILELMI castri Sancti Martini, *vicario GUILLEM de Sant Martí*: 57, 41
 GILELMO, *GUILLEM [BERENGUER I], hijo de GUISLA de Lluçà y de BERENGUER [RAMON I], conde de Osona*: 133
 GILELMO, vicario, *ver GILELMI, GUILLEM de Sant Martí*: 41
 GILELMUS de Montagnola, *GUILLEM de Montanyola*: 97
 GILELMUS, castrum Veuli: 32
 GILELMUS: 9
 Gillida, *Gelida*: 92
 GILMUNDUS: 17, 51
 GIMARA, juez: 18
 GIMARA: 9
 GIPSO: 9
 GIRADO: 21
 GIRALLUS, uicecomes: 135
 GIRALLUS: 57
 GIRBERTI MIRONIS: 176
 GIRBERTUS, gramaticus, *ver GUIBERTUS gramaticus*: 166
 Gironda, ciuitate: 145
 Girondense, commitato: 145
 Gisalensis: 75
 GISCAFREDUS, *que llaman BONUTIUS GLAROMONTENSIS*: 16
 GISCAFREDUS, sacer: 45
 GISLA, comitissa, *condesa de Cerdanya, mujer de GUIFRED*: 31
 GISLABERTUS, *GUISLABERT, obispo de Barcelona*: 127
 GISLIBERTUS, *ver GISLABERTUS, GUISLABERT obispo de Barcelona*.
 Gissalensis, *de Sant Feliu de Guíxols*: 189
 Gissera, in monte de ipsa: 38
 GITARDI: 21
 GITARDO abba Sancti Cucuphati, *GUITARD, abad de Sant Cugat del Vallès*: 54
 GITARDO: 16
 GITARDUS ARNALLI: 68
 GITARDUS ARNALLUS: 68
 GITARDUS SPADO: 51
 GITARDUS TARAUALLO: 47
 GITARDUS, archidiaconus: 75
 GITARDUS, archidiaconus: 189
 GITARDUS, archipresbiter: 116
 GITARDUS, *GUITARD abad de Sant Cugat del Vallès*: 33

GITARDUS, *hijo de ANSULFI*: 12
 GOCEFREDUS, presbiter: 119
 GOCEFREDUS: 8, 10, 23
 GOCERANDUS: 109
 GODEBALLO DE BISAURA, *GOMBAU de Besora*: 135
 GODMAR, presbiter, in terra de: 119
 GODMARUM: 120
 GODMARUS, *ver GODMARUM*: 120
 GODOFREDUS, presbiter: 99
 GOLTREDO, in terra de quadam omo nomine: 45
 GOLTREDO, leuita: 69
 GOLTREDO: 9, 45
 GOLTREDUM DE PUGO: 134
 GOLTREDUS, leuita: 50, 69
 GOMA: 16
 GOMARIGO: 69
 GOMARIUS: 4
 GOMBALDO, uiro magnifico, *GOMBAU de Besora*: 61
 GOMBALDUS, *GOMBAU de Besora*: 61
 GOMBALLUS DE BISAURA, *GOMBAU de Besora*: 121
 GOMESENDIS: 79
 GONBALDI, clerici: 127
 GONBALLI BESORENSIS, *GOMBAU de Besora*: 164
 GONBALLI BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 120, 138
 GONBALLUS de Besora, *GOMBAU de Besora*: 137
 GONBALLUS: 109
 GONDBALLI BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 33
 GONDBALLUS BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 133
 GONDEBALDE: 11
 GONDEBALDI proceris, *GOMBAU de Besora*: 161
 GONDEBALDI, in terra: 160
 GONDEBALDO BISAURENSE, *GOMBAU de Besora*: 86
 GONDEBALDO DE BISAURA, *GOMBAU de Besora*: 117
 GONDEBALDO, *GOMBAU de Besora*: 73
 GONDEBALDO: 38
 GONDEBALDUS BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 85
 GONDEBALDUS, *GOMBAU de Besora*: 73, 97, 121
 GONDEBALDUS: 151
 GONDEBALDUS: 23
 GONDEBALLI BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 120
 GONDEBALLI BISORIENSIS, *GOMBAU de Besora*: 107
 GONDEBALLI, proceris, *GOMBAU de Besora*: 126
 GONDEBALLI: 132
 GONDEBALLO BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 65
 GONDEBALLO, filio qui fuisti ERMEMIRUS BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 73
 GONDEBALLUM BISAURENSEM, *GOMBAU de Besora*: 100
 GONDEBALLUS BISOSENSIS, *GOMBAU de Besora*: 88

GONDEBALLUS BERIBERTUS: 38
 GONDEBALLUS BISORENSIS, *GOMBAU de Besora*: 57
 GONDEBALLUS BOSORENSIS, *GOMBAU de Besora*: 41
 GONDEBALLUS DE BESORA, *GOMBAU de Besora*: 66
 GONDEBALLUS DE BISAURA, *GOMBAU de Besora*: 3
 GONDEBALLUS MONSBOI ET BESORA, *GOMBAU de Besora*: 40, 70
 GONDEBALLUS: 9, 75, 189
 GONDEBALUS de Pax: 87
 GONDEBAUDO BISORENSI, *GOMBAU de Besora*: 72
 GONDEBERTO: 9
 GONDEGALLDI BISORENSIS, *GOMBAU de Besora*: 27
 GONDEMAR: 9, 15
 GONDEMARO: 104
 GONTARDI: 120
 GONTARI: 120
 GONTARIUS, episcopus: 113
 GONTARIUS, monachus: 48, 87
 GONTERIUS, presbiter et monachus: 33
 Gorga, contra circio usque in ipso rio que dicunt: 22
 GOTMARUS: 10
 GOZFRED, uinea de: 161
 GOZFREDO, in terra de: 160
 Granada, in strata que pergit subter ipsam fontem que uocatur: 54
 Granaria, castrum, Granera: 97
 Granata, in castello: 127
 Granera, ipsos terminos de: 64, 164
 Grannana, castrum, *La Granada*: 182
 Granularios, *Granoller de la Plana, Osona*: 93
 Grauasola, ipsa uinea qui est ad ipsa: 1
 Gregoria, que dicunt ualle: 12
 Grosso, in monte: 17
 GUADALDO: 103
 GUADALDUS, episcopus BARCHINONENSIS, *GUADAL obispo de Barcelona*: 117
 GUADALDUS, prepositus mense: 42
 GUADALGAUDUS: 95
 GUADALLI: 18
 GUADALLO DOMNUCIO: 102
 GUADALLO, episcopo, *GUADAL obispo de Barcelona*: 24, 125, 130
 GUADALLO: 120
 GUADALLO: 84
 GUADALLUS GIZALLO: 78
 GUADALLUS, princepsbs quochorum: 60
 GUADALLUS, gratia Dei episcopus BARCHINONENSIS: 133
 GUADALLUS, hijo de TRASOARII: 18
 GUADALLUS, sacer: 73
 GUADALLUS: 18
 GUADAMIR LUULA, in alodio de: 132

GUADAMIR, ipsum campum qui fuit de quondam: 47
 GUADAMIR: 105
 GUADAMIRI GUILOUONSI: 138
 GUADAMIRO, presbitero: 132
 GUADAMIRO: 163, 168
 GUADAMIRUS, leuita: 163
 GUADAMIRUS, presbiter: 158, 163
 Guadello siue in strata: 51
 GUAGALLO, preposito comitalis mense: 73
 GUALTERIO: 188
 GUALTERIUS, episcopus ALBANENSIS, *obispo de Albi y cardenal de Roma*: 117
 GUANALGAUDI DE ALBARS: 183
 GUANDALGADUS DE ALBARES: 51
 Guanta, in castrum: 64
 Guardia de Bagnarias: 35, 70, 127
 Guardia de Bagnariis, ipsa: 120
 Guardia de Sonsa, castello qui est in ipsa: 77
 Guardia Manresana, *la Guàrdia manresana*: 85
 Guardia, castrum de ipsa: 176
 Guardia, et ipso campo qui est ad ipsa: 1
 Guardia, in strata qui pergit per ipsa: 55
 Guardia: 57
 Guardiam Grossam, in ipsam: 107
 Guardiam, ad ipsam, *la Guàrdia*: 85
 Guardie, castellanis predictae: 176
 Guardiolum, in ipsam stratam que pergit ad: 47
 GUARINUS, monachus: 160
 GUARNO: 69
 GUASCA, femina: 160, 161
 GUASCHA, in terra: 126
 GUAZA MIRO: 168
 Guerna, et ipso campo qui est ad: 1
 GUIBERTUS, gramaticus: 49, 61, 166
 GUIDINILDA, femina, *madre de MIRONO, GUILABERTO y AMATO*: 107
 GUIFRE ODGER: 190
 GUIFRED DE RUBIO: 127
 GUIFRED, arquebisbe de Narbona, *de la casa comtal de Cerdanya*: 178
 GUIFRED, hijo de GUITARDO NIGRO: 46
 GUIFREDI AUSONENSIS, iudex: 33
 GUIFREDI ELLEMARI: 142
 GUIFREDI ISARNI: 158
 GUIFREDI iudicis GERUNDE: 142
 GUIFREDI, comitis, *GUIFRED DE Cerdanya*: 31
 GUIFREDI, ipsa mansione qui fuit de: 64
 GUIFREDI, *padre de BERNARDUS*: 85
 GUIFREDIS NARBONENSIS archiepiscopus, *GUIFRED arzobispo de Narbona*: 136
 GUIFREDO AUSONENSE, iudex, *ver GUIFREDI AUSONENSIS*: 18, 86, 133

GUIFREDO GERUNDENSE: 133
 GUIFREDO, *juez*: 18
 GUIFREDO, *monje*: 86
 GUIFREDO, *padre de AURUCIA*: 104
 GUIFREDO, *ver GUIFRED, hijo de GUITARDO NIGRO*: 46
 GUIFREDO: 9, 19, 101, 164
 GUIFREDUM AUSONENSEM, *iudex*: 134
 GUIFREDUM AUSONENSIS: 134
 GUIFREDUM NARBONENSEM *archiepiscopum, GUIFRED, arzobispo de Narbona*: 185
 GUIFREDUM, *iudex*: 16
 GUIFREDUS *presbiter*: 7
 GUIFREDUS AUSONENSIS, *iudex*: 27
 GUIFREDUS BALZARIENSIS: 9
 GUIFREDUS CARCHASONENSIS *episcopus, GUIFRED obispo de Carcasona*: 135, 136
 GUIFREDUS *cenobii Gallicantus, abad de Sant Pere de Galligants*: 75
 GUIFREDUS *cenobii GALLICANTUS, GUIFRED abad de Sant Pere de Galligants*: 116, 189
 GUIFREDUS DE RIONER: 5
 GUIFREDUS GUILLELMI: 75, 189
 GUIFREDUS LANGUARD: 105
 GUIFREDUS LONGUARDUS, *ver GUIFREDUS LANGUARD*.
 GUIFREDUS MEDIONENSIS, *GUIFRED de Mediona*: 27, 70
 GUIFREDUS MIDIONA, *GUIFRED de Mediona*: 40
 GUIFREDUS NARBONENSIS *ecclesie episcopus; GUIFRED obispo de Narbona*: 91, 99, 117 136
 GUIFREDUS *padre de Bonefilius y de Eldemar*: 8
 GUIFREDUS RIONERENSIS: 18
 GUIFREDUS VITAL: 26
 GUIFREDUS, *archipresbiter*: 69
 GUIFREDUS, *gratia Dei comes, GUIFRED II conde de Cerdanya y hermano de OLIBA obispo de Vic*: 31, 77, 117, 192
 GUIFREDUS, *hijo de Eroigi*: 9
 GUIFREDUS, *iudex*: 18, 34, 46, 54, 72, 113, 160
 GUIFREDUS, *leuita et iudex AUSONENSIS*: 57
 GUIFREDUS, *leuita et iudex*: 27, 47, 54, 86, 72, 85, 109, 113, 115, 134
 GUIFREDUS, *leuita*: 33
 GUIFREDUS, *leuita*: 33, 70, 134
 GUIFREDUS, *leuita*: 70
 GUIFREDUS, *monachus*: 157
 GUIFREDUS, NARBONENSIS *archiepiscopus*; 135
 GUIFREDUS, *presbiter*: 23, 95
 GUIFREDUS, *presul, obispo de Narbona*: 99
 GUIFREDUS, *sacer et monachus*: 132, 138, 141, 181
 GUIFREDUS, *Sancte prime Narbonensis ecclesie episcopus, obispo de Narbona*: 116
 GUIFREDUS: 26, 46, 105, 113, 140
 GUIFRET ARGEMIR DE MATA DE PERA: 181
 GUIFRET: 55

GUILA, *mujer de GUIFREDUS*: 140
 GUILABERTI MARCUTII: 99
 GUILABERTI, episcopi: 99
 GUILABERTO, *hijo de GUIDINILDA*: 107
 GUILABERTUS BARCHINONENSIS episcopus, *GUISLABERT obispo de Barcelona*: 24, 117, 125, 130, 136, 170
 GUILÉ, GUISLA, uicecomitissa, *vizcondesa de Cardona, madre de RAMON, vizconde de Cardona*: 171
 GUILLELM DALMACII: 170
 GUILLELM DE SANCTA MARIA: 181
 GUILLELMI de Lupariola: 107
 GUILLELMI de Monte Catano, *GUILLEM de Montcada*: 103
 GUILLELMI BERENGARII: 176, 182
 GUILLELMI BERENGARII: 182
 GUILLELMI BORRELLI: 138
 GUILLELMI MARCHI, iudice: 159
 GUILLELMI MIRONIS: 176
 GUILLELMI REIMUNDI: 159
 GUILLELMI SENIOFREDI DE PALAZ: 182
 GUILLELMI SENIOFREDI: 176
 GUILLELMI, comitis, *GUILLEM I conde de Besalú*: 176
 GUILLELMI, GERUNDENSIS clerici: 188
 GUILLELMI, iudicis: 176
 GUILLELMI, sacerdoti: 138
 GUILLELMI, uicarii Sancti Martini: 41
 GUILLELMI: 138
 GUILLELMO BERENGARII, *GUILLEM BERENGUER, nieto de ERMESÈN y hermanastro de RAMON [BERENGUER I]*: 188
 GUILLELMO CASTROUETULENSI: 54
 GUILLELMO GAUFREDI DE CIRUIANO: 191
 GUILLELMO GUILLELMI, comite: 123
 GUILLELMO IUSCAFREDI: 188
 GUILLELMO MONTE CATENENSI, *GUILLEM de Montcada*: 138
 GUILLELMO PALARIENSIS, in alaude de: 118
 GUILLELMO SENIOFREDIS DE PALACIO: 123
 GUILLELMO, clerico, *ver GUILLELMUS GIFREDI*: 188
 GUILLELMO, episcopo AUSONENSI, *GUILLEM obispo de Osona*: 188
 GUILLELMO, *GUILLEM [BERENGUER I], conde de Osona*: 133
 GUILLELMO, *GUILLEM I conde de Besalú*: 176
 GUILLELMO, *hermano de ISARNO ERMEMIRI*: 120
 GUILLELMO, leuita, *hijo de SISEMUNDI*: 49
 GUILLELMO: 38
 GUILLELMUM AMATI, *ver GUILLELMUS AMATI*.
 GUILLELMUM, comitem BISULDUNENSEM, *GUILLEM I conde de Besalú*: 176
 GUILLELMUS AMATI: 9
 GUILLELMUS AMATI: 9, 188
 GUILLELMUS CASTRO VETULENSIS: 57

GUILIELMUS DE LAUANCIA: 41
 GUILIELMUS DE MEDIANO, *GUILLEM de Mediona*: 68
 GUILIELMUS DE TEDI: 170
 GUILIELMUS GIFREDI, leuita: 188
 GUILIELMUS MONTE CATANO, *GUILLEM de Montcada*: 119
 GUILIELMUS PONCIUS, uicescomes, *PONÇ I vizconde de Girona*: 182
 GUILIELMUS REMUNDI: 123
 GUILIELMUS SENIOFREDI, clerico: 123
 GUILIELMUS VISCAFREDI: 174
 GUILIELMUS, abbas Sancti Vicentii Cardonensis, *GUILLEM abad de Sant Vicenç de Cardona*: 142
 GUILIELMUS, archidiaconus: 75, 189
 GUILIELMUS, comes BISULDUNENSIS, *GUILLEM I conde de Besalú*: 170
 GUILIELMUS, episcopus AUSONENSIS, *GUILLEM obispo de Osona*: 170, 186
 GUILIELMUS, *GUILLEM [BERENGUER I], conde de Osona*: 133
 GUILIELMUS, *GUILLEM I conde de Besalú*: 176
 GUILIELMUS, iudex: 183
 GUILIELMUS, leuita, *hijo de SISEMUNDI, noble*: 49
 GUILIELMUS, leuita: 38, 99
 GUILIELMUS, monachus: 67, 160, 169
 GUILIELMUS, sacerdos et monachus: 152
 GUILIELMUS, subdiaconus et notarius: 133
 GUILIELMUS, *vicario de la casa de Sant Martí, hijo de GALINDO, padre de DISPOSIA esposa de MIR GERIBERT*: 120
 GUILIELMUS: 9, 60
 GUILGELMO, *ver GUILGELMUS*.
 GUILGELMUS: 147
 GUILGUELMUM, *ver GUILGELMUS*.
 GUILIAM, comitissam, *GUISLA de Lluçà, segunda esposa de BERENGUER [RAMON I], condessa de Barcelona*: 133
 GUILIE, comitisse, *GUISLA de Lluçà, segunda esposa de RAMON [BERENGUER I], condessa de Barcelona*: 24, 103, 120, 125, 133
 GUILIELMI DE CARDONA: 191
 GUILIELMI GAUCEFREDI DE CIRUIANO: 191
 GUILIELMI RAIMUNDI, uicarii: 191
 GUILIELMI SENDREDI: 159
 GUILIELMO PONCII: 188
 GUILIELMO, *GUILLEM I conde de Besalú, hijo de BERNAT I conde de Besalú*.
 GUILIELMO: 7
 GUILIELMUM channonicum Sedis prefate de castrum Monteboi: 113
 GUILIELMUM DALMACHIUM: 159
 GUILIELMUM ONOFREDUM: 134
 GUILIELMUM, iudex: 134
 GUILIELMUS AMATI, *ver GUILIELMUS AMATI*: 188
 GUILIELMUS ARGEMIRI: 186
 GUILIELMUS GUIFREDI, *ver GUILIELMUS GIFREDI*: 188
 GUILIELMUS IERUNDENSIS, iudex: 27

GUILIELMUS, abba de Cardona, *GUILLEM abad de Sant Vicenç de Cardona*: 134
 GUILIELMUS, diaconus: 46
 GUILIELMUS, iudex: 54, 159
 GUILIELMUS, leuita atque prelatus: 49
 GUILIELMUS, leuita: 182
 GUILIELMUS, praepositus: 117
 GUILIELMUS, ypodiaconus: 186
 GUILIELMUS: 46
 GUILLA, uicecomitissa, *GUISLA, esposa de FOLC I, vizcondesa de Cardona*: 144
 GUILLABERT DE CANED: 151
 GUILLARA, episcopus: 54
 GUILLARA, presbiter: 47
 GUILLARA, *ver GUILLARANUM*.
 GUILLARAMI, episcopi, *ver GUILLARA*: 54
 GUILLARANUM: 120
 GUILLELMI BORRELLI: 183
 GUILLELMI COSCOY, auctoritate regia notarii: 88
 GUILLELMI DE DENIA, notarii: 84
 GUILLELMI GERUNDENSIS, iudex: 72
 GUILLELMI, archidiaconi: 133
 GUILLELMI, *GUILLEM I vizconde de Empúries*: 75, 189
 GUILLELMI, *hijo de ERMENIARDIS, femina*: 148
 GUILLELMO DE SENIOFRE: 109
 GUILLELMO ARNALL, *GUILLEM ARNAU*: 173
 GUILLELMO BERNARDI DE CHERALT: 123
 GUILLELMO DE RIPELLAS, *hijo de ELDEMARIS*: 18
 GUILLELMO DE SANCTO STEPHANO: 72
 GUILLELMO GERUNDENSE, iudex: 18
 GUILLELMO LAUANCIENSI: 102
 GUILLELMO MEDIANENSI, *GUILLEM de Mediona*: 102
 GUILLELMO, *hijo de GALINDO, vicario de Sant Marti*: 26
 GUILLELMO, *leuita de castro Olone*: 72
 GUILLELMO, *ver GUILLELMI, hijo de ERMENGARDA*.
 GUILLELMO: 56
 GUILLELMUS ARNAL: 105
 GUILLELMUS BACHARICENSIS: 18
 GUILLELMUS BERNARDI: 190
 GUILLELMUS DE KASTRO VETULO: 127
 GUILLELMUS DE MONTANIOLA: 65
 GUILLELMUS DES MONTOUR: 190
 GUILLELMUS GISCHAFRET: 112
 GUILLELMUS SENIULII: 75, 189
 GUILLELMUS URGELLENSIS episcopus, *obispo d'Urgell*: 116
 GUILLELMUS VILLAMARINENSIS DE GERUNDA: 18
 GUILLELMUS, clericus: 157
 GUILLELMUS, hermano de RAIMUNDUS: 105
 GUILLELMUS, iudex: 72

GUILLELMUS, leuita: 18
 GUILLELMUS, monachi: 129, 190
 GUILLELMUS, monachus: 129
 GUILLELMUS, notario, sacer et monachus: 108
 GUILLELMUS, sacer: 26
 GUILLELMUS, uicescomes, *GUILLEM I vizconde de Empúries*: 75
 GUILLELMUS, *ver GUILLELMI, hijo de ERMENGARDA*.
 GUILLELMUS: 18
 GUILLEM IGILA: 173
 GUILLEM, levita: 104
 GUILLEM, prevere: 110
 GUILLEMI, uicecomitis: 102
 GUILLEMO AMATI, *ver GUILLELMUS AMATI*.
 GUILLEMUNDO, siue in terra de: 2
 GUILLEMUS, uicescomes, *GUILLEM I vizconde de Empúries*: 189
 GUILLERMI BELAROTI: 183
 GUILLERMI BERNARDI DE ODENA: 183
 GUILLERMI BINIFILII: 183
 GUILLERMI BLANCHI: 85
 GUILLERMI DE TARADEL: 183
 GUILLERMI LOBATONI: 183
 GUILLERMIS MIRONIS DE NARBONA: 183
 GUILLERMO BERENGARIUS: 187
 GUILLERMO BERTRANDO *de Vilalba*: 78
 GUILLERMO PONCIUS: 187
 GUILLERMO URGELLENSIS episcopo, *GUILLEM obispo d'Urgell*: 187
 GUILLERMO, episcopo, *ver GUILLELMUM obispo de Osona*.
 GUILLELMUM, sancte sedis AUSONENSIS episcopum, *GUILLEM obispo de Osona*:
 187
 GUILLERMUS, leuita: 183
 GUILLIELMUS DE SANCTO STEPHANO: 72
 GUILLIELMUS, iudex: 72
 GUILMUNDUS BAIARICUS: 84
 GUILMUNDUS: 15
 GUIMARANE, presbiter: 34
 GUIMARANE: 25
 GUIMARANI, iudex: 33
 GUIRTARDUM, abbatem Sancti Cucuphatis cenobii, *GUITARD abad del monasterio de Sant Cugat del Vallès*: 127
 GUISADO LUCENENSE, *ver GUISADUS LUCENSIS*.
 GUISADO: 19
 GUISADUS LUCENSIS: 18
 GUISADUS OLLOMAR: 114
 GUISADUS, *ver GUISSADO ALLEMAR*.
 GUISADUS: 5
 GUISALDUS, domino LUZANO: 192
 GUISCAFREDUS, monachus: 48

GUISFRED, iudice, 158
 GUISFREDUS, iudex, ver GUISFRED iudice.
 GUISLA, commitissa, segunda esposa de BERENGUER [RAMON I]: 132
 GUISLA, mujer de GUIFRED de Mediona: 59
 GUISLA, viuda de GAUCEFREDO LONGO: 69
 GUISLABERT: 102
 GUISLABERTI, comitis, *GUISLABERT conde de Empúries*: 71
 GUISLABERTI, uicecomitis, *GUISLABERT vizconde de Barcelona*: 120
 GUISLABERTUS BARCHINONENSIS: 135
 GUISLABERTUS, episcopus SEDIS BARCHINONENSIS, *GUISLABERT obispo de Barcelona*: 127, 157
 GUISLANDUS, leuita: 38
 GUISLE, GUISLA, uicecommitissa, *madre de RAMON FOLC I vizconde de Cardona*: 172
 GUISLE, *mujer de GUIFRED de Mediona*: 59
 GUISLIBERTO, leuita et BARCHINONENSI uicecomite, *GUISLABERT, obispo de Barcelona*: 120
 GUISLIBERTUS, gratia Dei episcopus, *GUISLABERT, obispo de Barcelona*: 170
 GUISLIBERTUS, leuita qui et uicecomes, *ver GUISLABERTI, vizconde de Barcelona*.
 GUISLIBERTUS: 11
 GUISSADO ALLEMAR: 53
 GUISSADO OLLEMAR: 106
 GUISSADO OLLEMARO, *ver GUISSADO ALEMAR*.
 GUISULO, *mujer de GUIFREDO, madre de AURUCIA*: 104
 GUITARDI BONUCII: 138
 GUITARDI MIRONIS: 117, 183
 GUITARDI REIMUNDI: 181
 GUITARDI, abbat, *GUITARD abad de Sant Cugat del Vallès*: 65, 120, 127
 GUITARDI, *padre de ADALBERTUS*: 159
 GUITARDIS, abbat, *GUITARD abad de Sant Cugat del Vallès*: 120, 127
 GUITARDO ARNALL: 109
 GUITARDO KANUTO: 15
 GUITARDO NIGRO: 46
 GUITARDO PINELLENSI: 102
 GUITARDO, clericus et iudice: 123
 GUITARDO, *GUITARD abad de Sant Cugat del Vallès*: 57, 86
 GUITARDO, *hermano de HERIBALDO AMALTRUDIS*: 142
 GUITARDO, in terra de: 115
 GUITARDO, iudice: 158
 GUITARDO, jutge: 104
 GUITARDO, ver GUITARDUS, clericus: 175
 GUITARDO: 13, 19, 38, 111
 GUITARDUM ARNALLI: 68
 GUITARDUM, GUITARD abbatem, *abad de Sant Cugat del Vallès*: 57, 87, 120, 129, 157
 GUITARDUS de Bagnarias: 87
 GUITARDUS GAUCEFREDI, clericus: 75, 189
 GUITARDUS GUILIELMUS: 46
 GUITARDUS TARAUAL: 40, 70

GUITARDUS, archipresbiter: 50
 GUITARDUS, clericus: 175
 GUITARDUS, *GUITARD abad de Sant Cugat del Vallès*: 27, 33, 34, 35, 41, 43, 57, 65, 87, 105, 127, 129, 157
 GUITARDUS, *GUITARD hermano de MIRÓ vicari de Vilademàger*: 88
 GUITARDUS, leuita et iudex: 183
 GUITARDUS, leuita et sacriscrinii: 49
 GUITARDUS, leuita: 38, 73, 99, 159
 GUITARDUS, monachus: 163
 GUITARDUS, *ver GUITARDO NIGRO*: 46
 GUITARDUS: 18
 GUITARIO: 120
 GUITARIUS, *ver GUITARIO*.
 GUITERO, in alodio de: 141
 GUITREDO iudici GERUNDENSI, *ver GUIFREDI iudicis GERUNDE*: 142
 Guixalensi, *de Guíxols*: 154
 Guixalensis sub regimine degentes martiris Christi Felicis, cenobii, *Sant Feliu de Guíxols*: 169
 GULLELMUS, testis: 18
 GUNBALLO de BESAURA, *GOMBAU de Besora*: 93
 GUNDEBALDUS BISORENSIS, *GOMBAU de Besora*: 105
 Gurb: 117
 Gurbiensi, de Gurb: 91
 Gurbitense, de Gurb: 86
 Gurbitensis: 33
 Gurbo, kastrum: 93
 Gurni, ad, Puigsacalm: 135
 GWILIELMUS, monachus et presbiter: 169

- H -

HECCARDI ODONIS: 176
 Hederes, alodium de, *Les Heures*: 133
 HEIENRICI, *regis, ver HENRICI*: 127, 128, 129, 140, 157, 173
 Helenensis: 116
 Helenensis: 31
 Helenensis: 41
 HELISABET, comitissa, *ELISABET primera esposa de RAMON [BERENGUER I]*: 143, 145, 148, 149
 HEMINSINDIS, gratia Dei comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 34
 HENCEE MIRONIS: 127
 HENRICI regis, *ENRIQUE rey, hijo de ROBERTO rey franco*: 24, 99, 120, 124, 127, 130, 133, 135, 138, 139, 141, 153, 154, 158, 159, 160, 161, 164, 166, 168, 174, 176, 177, 182, 183, 186, 187, 188,
 HENRICO rege, *ENRIQUE rey hijo de ROBERTO rey franco*: 142, 168
 HENRICUS, filius eius, *ENRIQUE hijo de ROBERTO rey franco*: 117
 HERIBALDO AMALTRUDIS: 142

HERIBALDO, *ERIBAU obispo d'Urgell*: 158
 HERIBALDUM, *ver HERIBALDO AMALTRUDIS*.
 HERIBALDUS URGELLITANUS episcopus, *ERIBAU, obispo d'Urgell*: 136, 142
 HERIBALLUS, gratia Dei episcopus, *ERIBAU obispo d'Urgell*: 137, 158
 HERIBERTUS: 21
 HERICI, regis, *ENRIQUE hijo de ROBERTO, rey franco*: 122
 HERMENARDO, presbitero: 15
 HERMENGAUS ORGELLITENSIS, *obispo de Urgell*: 41
 HERMENSINDIS, gartia Dei comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 16, 40
 HERMESENDE, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 116
 HERMESINDES, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 145
 HERMESINDIS, gratia Dei comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 24, 32, 41, 125, 130
 HERMESSENDIS, gratia Dei comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 13, 33
 HERMESSENDIS, greciae Dei comitissae: 33
 HERMESSINDE, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 120
 HERMESSINDIS, gratia Dei comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 70, 107, 120
 HERMINSINDIS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 16, 32, 35, 41, 60
 HERMISINDIS, comitissa, *ver ERMESENDA comitissa*: 18, 23
 HERMISSINDIS, gratia Dei comitissa: 84
 HERNICI regis, *ENRIQUE, hijo de ROBERTO rey franco*: 175
 HICHILANE, sacerdos: 11, 49, 66
 HISIMBERTO: 35
 HISNABERTUS, nobilis uir nomine: 35
 Hispania: 81
 Hispaniae: 81
 Hispaniam: 81
 HLUDOICI regis, *LUIS IV DE ULTRAMAR, rey franco*: 120
 HLUDOICI, imperatores, *LUDOVICO PIO, hijo de CARLOMAGNO*: 102
 HLUDOICUS augustus, *LUDOVICO PIO, hijo de CARLOMAGNO*: 102
 HLUDOICUS, *LUIS IV DE ULTRAMAR, rey franco padre de LOTARIO, rey franco*: 120
 Hoctauianensi: 33
 HODEGARII, padre de BERNARDUM: 127
 HODEGARIO BAPTIZA[TO]: 4
 HOLIBA HELENENSIS, *obispo de Elna*: 31
 Holone, in termine de: 93
 HONIFREDO, *hijo de FRUYANO*: 104
 HONOFREDI RICULFI: 120
 HONOFREDUS RICOLFUS: 127
 HONOFREDUS: 85
 HONRATUS acsi indignus sacer: 3
 Horgillitense, ecclesie Sancte Marie sedis: 18
 HOSTEN DE CIUITATILIA: 18
 Hostolensis, *de Hostoles*: 160
 HUDALARDI, uicecomitis, *UDALARD, vizconde de Barcelona*: 16
 HUDALARDO, vicecomite, *UDALARD, vizconde de Barcelona*: 18
 HUDALARDUM, uicecomitem, *UDALARD vizconde de Barcelona*: 16
 HUGO MONTEACCUTENSE: 18

HUGO, *HUG conde de Empúries*: 72
HUGONE CERUILIENSIS, *HUG de Cervelló*: 34, 41
HUGONEM, comitem Impuritanensem: 72
HUGONI rege, *rey franco padre de ROBERTO rey*: 32, 34, 35, 38, 41, 84
HUGONI, *HUG conde de Empúries*: 72
HUGONIS, *ver HUGONI, HUG conde de Empúries*.
HULIDOICO, *LUDOVICO PIO, hijo de CARLOMAGNO*: 41
HYSARNO, in alaude de: 9

- I -

IAARIS: 37
IACOBI DE PORTU: 84
Iacobi apostoli, ecclesiam beati: 134
IAUCEFREDUS, sacer et testis: 85
IEREUNUS, clericus: 50
IERIBERTUS: 40
Ierunda ciuitate: 62, 69, 150,
Ierundam, *Girona*: 188
Ierunde, aecclesiae beate Marie sedis: 50
Ierundellam, castro, *torre Gironella, Girona*: 135, 185
Ierundencium, *de Girona*: 188
Ierundense, comitatu: 4, 119, 150, 155
Ierundensis: 27
Ierundenssium, *de Girona*: 188
Ierunnes, *Girona*: 146
Iessonam: 142
IGIGA: 87
IGILA, levita: 104
IGILANO, *padre de MIRÓ*: 104
IHERONIMUS, beatus: 31
ILDEFONSUM, regem ARAGONENSIUM, comitem BARCHINONENSIUM ac
PROUINCIE marchione, *ALFONS II rey de Aragón, conde de Barcelona, marqués de
Provença*: 192
ILDERICE: 12
ILIA, *mujer de DAGOBERTO*: 112
Impuriis ciuitate: 75, 116
Impuritanense, comitatu: 71
Impuritanense: 20
Impuritanensem: 72
Impuritanensis, *de Empúries*: 189
Impuritanus, comes, *condes de Empúries*: 75, 176
Infermeles in eius terminos: 103
INGILRADA, femina, *madre de BORRELL, obispo de Osona*: 62
IOANNEM, Sancte Marie clericum, *de Santa Maria de Girona*: 187
IOANNES, leuita: 161, 183, 187
IOANNES, monachus: 57, 141

IOANNES: 84
IOANNIS: 187
IOCFREDUS: 21
IODFRET BERNARDUS: 112
IOHAN: 112
IOHANE: 112
IOHANES, abba, *abad de Sant Llorenç del Munt*: 48
IOHANES, leuita: 47, 88
IOHANES, monachus: 129
IOHANNES ORIOL: 117
IOHANNES, leuita: 12, 24, 38, 99, 125, 130
IOHANNES, monachus: 157, 169
IOHANNES, presbyter et monachus: 177
IOHANNES, sancte catholice et apostolice Romane ecclesie presul, *papa JOAN XIX*: 99
IOHANNES: 169
Iohannet, Joanet: 135
IOHANNI, clerico: 120
IOHANNIS abbati, *abad de Sant Llorenç del Munt*: 43
IOHANNIS BAPTISTE: 91
IOHANNIS SANCTI PAULI: 103
IOHANNIS, clerici: 75
IOHANNIS, clerici: 75, 189
IOTBERTUS de Chamons: 112
IOTFRANDUS MIRONE: 112
IOTBERTO, *hijo de WILELMI*: 20
IOTBERTO: 9
IOZFRED: 173
IOZFREDO, in uinea de: 126
IOZFRET DE FONT: 168
IOZFRET OLLOFREZ: 173
IRANDO: 16
ISARNI, scriptum per manum: 117
ISARNO de Capudaiz: 102
ISARNO ERMEMIRI: 120
ISARNO GUILLELMI: 120
ISARNO ORGELLITENSE, iudex: 18
ISARNUS DE SPADAMALA: 18
ISARNUS ERMEMIRI, *ver ISARNO ERMEMIRI*.
ISARNUS FUNDIBULARIUS: 18
ISARNUS, clericus uel iudice: 18
ISARNUS, presbiter: 8
ISARNUS, ypodiaconus: 137
ISIMBERTO, *ver ISIMBERTUS*.
ISIMBERTUM: 134
ISIMBERTUS: 57
ISNARDO, *hijo de SENEGUNDIS, femina*: 64
ISOARD: 151

Ispania: 46, 68, 124, 156, 165, 172
Israelitico, populo, *pueblo de Israel*: 169
ISUARDUS: 51
IUDA SCARIOT: 45, 76, 139
IUDA SCARIOTH: 94
IUDA SCARIOTHE: 116
IUDA SCARIOTHIS: 49
IUDA SCHARIOCIS: 89
IUDA traditore: 44, 53, 100, 105, 173, 189
IUDAS SCARIOTZ: 119
IUDE traditoris: 31
IULIANUS, presbiter: 37
Iuncheres, in termino de: 141
Iuncosam, locum nuncupatum: 79

- J -

JOAN, *monjo y sacerdot*: 90
JUAN, *abad de Santa Cecília de Montserrat*: 36
Judaica, uilla: 26
JULIANUS, presbiter: 73

- K -

Kacimi de Ispania, solidos de argento: 68
Kalafell, *Calafell*: 127
Kalafellum, *Calafell* : 49
Kalafum, *Calaf*: 49
Kaldarii, *Sant Vicenç de Calders*: 127
Kaldario, *Sant Vicenç de Calders, Penedès*: 127
Kaldarium, *kastrum*: 129
Kalidas, in terminibus: 126
Kallerio, stagno que dicunt, *Sant Vicenç de Calders, Penedès*: 41
Kanned, en Castellar, *Rubí y Terrassa*: 164
Kardesnario, flumen, *rio Cardener*: 89
Kardona, in terminis de: 106
Kardona, *kastro*: 53
KAROLI imperatoris, *CARLOMAGNO*: 35
KAROLI MAGNI imperatoris oblacio, *CARLOMAGNO*: 41
KAROLI, CARLOS EL CALVO, *hijo de LUDOVICO PIO*: 102
KARUCIO CERDANO: 24
KARULO imperatore, *CARLOMAGNO*: 24
Kasamunniz: 102
Kastelet, *Castellet*: 127
Kasteleto, *kastro*; *Castellet*: 129
Kastellare, *alodium*, *Castellar del Vallès*: 64, 164
Kastellari, *Castellar del Vallès*: 164

Kastelleto, in termino de: 41
Kastrum Felix, in locum uocitatum: 32
Keller: 127
KITARDUS DE MUREDEN: 92
Klerano: 155

- L -

Lac, in uilla que dicunt: 76
Lacco, ipsos alaude de ipso: 69
Lacera, infra terminos de, *Llacera*: 64, 138, 164
Lacerensis: 47
Lacuna, in loco cognominato: 88
Lacunullis: 31
Laguna Furt, in locutum quod dicitur: 82
Landeberth, in uillare: 46
LANDERICI patris, *LAUDERICO*, *abad de Sant Feliu de Guíxols*: 169
LANDRICI, abbatis, *abad de Sant Feliu de Guíxols*: 154
LANDRICUS, SANCTI FELICIS GUIXALENSIS abbas, *abad de Sant Feliu de Guíxols*: 75, 116, 154, 189
Lanera, castrum: 142
Laneras: 71
LANFRANCUS: 100
LANGOBARDI, sacer prefatum cenobium Sancti Laurentii: 47
LANGOBARDUS, sacer, canonicus sede Sancte Crucis Sancteque Eulalie uirginis: 48
LANGOUUARDUO: 1
Lationem, rupem de, *pedra de Latio*: 135
Lauancia: 41
Lauinaria, in termine de: 49
Lauinera, in locum quem dicunt: 134
Lauredo, alou de: 110
Lauredo, in locum que uocant Lauredo: 17
LAURENCIUS, monachus: 57
LAURENTIO, Beato, *Sant Llorenç del Munt*: 138
Laurona, in parroquia: 106
Laurone, infra terminos: 103
Lazouez: 102
Lebrers, fiscum de: 75, 116, 189
LEDGARDA, femina: 45
Ledone, ipsa sponda de: 128
LEDOUICUS, rex Franchorum, genitor LEUTARII, regis similiter Franchorum, *LUIS IV DE ULTRAMAR*: 127
LEOPARD: 46
LEOPARDO, *ver LEOPARDUS*, sacerdos.
LEOPARDUS, alaude de: 109
LEOPARDUS, sacerdos, *padre de BONAFILIA*: 168
LEOTARIO, rege Francorum, *hijo de LUIS DE ULTRAMAR*: 120

Lerita: 182
 LETGARDA, femina: 9
 LETGARDIS, comitissa, *madre de RAMON [BORRELL]*: 32
 LEUDOUICI, regis: 191
 LEUDOUICO rege: 73, 190
 Leuercuosa, in ualle: 84
 LEUTARI, principis, *LOTARIO rey franco*: 120
 LEUTARII, *LOTARIO hijo de LUIS DE ULTRAMAR*: 120, 127
 LEUTARIO, rege filio LEUDEUICO: 1
 LEUTARIUS, rex Francorum: 120
 LEUTHARII, regis, *LEOTARIO rey franco*: 41
 Lezeto, ipso reg: 173
 Libiano, ecclesiam de, *Llevià*: 71, 167
 Libra, et de circii sursum in collo: 1
 Liuigelli, artigam, *artiga de Levigeli*. 85
 LIUOLA, laicus: 105
 LIUULO: 16
 LLOBET: 110
 LOBATIONIS de Cheralto: 99
 LOBATON, presbiter: 80
 LOBATONEM, abbe, *abad de Sant Llorenç de Moruyns*: 74
 LOBET AGAL: 55
 LOBET: 72
 LOBETO DE CELRA: 66
 LOBETUS: 9
 LODGER: 1
 Lodmon, ipsa serra de: 138
 LODOUICUM imperatorem, *LODOVICO PIO, hijo de CARLOMAGNO*: 31
 LOEDGARIO: 8
 Logriz, fisco de: 155
 LOPARD: 55
 Lordellam, in loco quem dicunt: 79
 Lordensi, in ualle: 74
 Lorianana, intra parrochiam Sancti Felicis et Sancti Vicentii: 186
 Lorona, ecclesiam de: 116
 Losorii, uallem predicti: 107
 Losorio, in ipso castellare: 107
 LOTBERTO: 45
 Lubricati, alueum, *rio Llobregat*: 85
 Lubricato, flumine: 133
 Lubricatum, alueum, *rio Llobregat*: 24, 133
 Lucan, castrum de, *Lluçà*: 97
 Lucanensis, *de Lluçà*: 117
 Luçano, castello quem dicunt: 77
 Luccane, in termine de: 93
 Lucdone, item terra qui est ad ipso: 9
 Lucensis: 18

Lucianense, *de Lluçà*: 86
Lucianensi, *de Lluçà*: 91
Luciani, castrum, *Lluçà*: 133
LUDOICI, imperatores augusti romanum, *LUDOVICO PIO*: 102
LUDOUICO, LUDOVICO PIO *hijo de CARLOMAGNO*: 24
LUDOUICUS rex, *hijo de KAROLI imperatoris, LODOUICO PIO*: 35
Luparensis: 57
Lupariola: 107
Lupeti, in castro: 142
LUPONE, de oriente in silua uel in terra qui fuit de: 1
Lupone, qui sunt in Collo: 1, 8
LUPONIS, in alodio de filiis: 141
Lupricatum, flumen, *Llobregat*: 73
LUPSANCII PLANCHARII: 159
Luzanensis, *de Lluçà*: 168
Luzano, castro, *Lluçà*: 192

- M -

Macanedo, in termino de, *Maçanet de la Selva*: 17
MADEXO: 80
Madiana, uilla: 102
Madiroles, in torrente de: 1
Madremanya, Gironès: 110
Magalonensis, *de Maguelona*: 31, 117
MAGER ODESINDI: 159
MAGER SENTER: 128
MAGER, presbitero: 15
Maguelonensis, *de Maguelona*: 136
MAIOR, filius ELDEMAR: 8
MAIER: 15
MAIORE TOLONENSI: 102
Maiore, in rio: 118
Maiore, in uilla: 155
Maiorem, ipsum montem: 13
Malacastrium: 68
Malagastro, castro: 60
Malagastrum, castrum: 60
Malavela, castello: 123
Malsusa, in alio loco ad ipsa: 8
Malued: 179
Mamacastro: 68
Mamacastrum: 68
Manans, Islas de: 56
Manresa, condado de: 28, 56
Manresana, in termino de: 49
Manrresa, comptat de, *condado de Manresa*: 92, 104

Manualdo: 71
 MARCHES, iudex: 128
 Marchia, in ipsa, *Marca del Penedès*: 41, 113, 120
 Marchiae, in extremis finibus abitate, *Marca del Penedès*: 120
 MARCHIALLI, *hijo de MIRONI*: 82
 MARCHIALLLUS, *hijo de MIRONI*: 60
 Marchiarum, *Marca del Penedès*: 120
 MARCHO, *juez*: 18
 MARCHUCIUS: 84
 MARCO: 9
 MARCUCIUS: 2, 55
 MARCUTII GRECI: 99
 MARCUTIUS: 35
 Maria sedis Gerunde: 106
 Mariae sedis ecclesiae dedicationem, uenerabilem genitricis, *Seo de Girona*: 136
 Marina, en la: 131
 Maris, in flumine: 17
 Maritima, in terminio de, *Maresme*: 23, 105, 190
 Martini, aecclesia Sancti: 9, 12
 MARTINUS, subdiaconus: 37
 Martorelio, in foro: 120
 Martorelium, *Martorell*: 120
 MARULFUS, sacer qui hanc carta uindiione scripsit: 1
 MASCARON: 9
 MASCHARONO: 45
 Masurgs, riuo, *en Castellar del Vallès*: 64, 138, 164
 Mata de Pera, alodium quod dicunt: 47
 Mata de Pera, ipsa uilla de, *Matadepera*: 138
 Mata Iudaica, in termino de: 71
 Mata Longa, ipsa arena que descendit de: 47
 Mata Vernaria, in ispa: 84
 Mata, infra terminos de: 10
 Mata, uilla de, *Mata*: 175
 Matam Archus, *Matadares*: 85
 MATFREDI BITHERRENSIS, *obispo de Besiers*: 31
 MATFREDUS, episcopus: 29
 MATFREDUS, *hermano de BERENGARIUS RENARDI*: 170
 Mathei, in terminio Sancti: 8
 MATRONA, femina: 16
 MATRONAM, femina: 16
 Matronensis: 18
 MAXIMIANI: 99
 MAYOL: 104
 Mazanes, riuo de: 138
 Mediano, *Mediona*: 68
 Medionensis: 27, 57, 59, 70
 MELLEMAR, sacer: 183

Menerbensis: 87
Mercadal, alodium de: 75
Mercadale: 189
Mercadalem: 51
Mercellos, in locum que dicunt: 13
Merchadale ante Ierunda: 69
Meritanciano, in araglio que dicunt: 2
Merles, castro de, *Merlès, Berguedà*: 97, 192
Meserate, infra terminos: 103
MESET MARCIO: 69
MICHAELIS, sacrum archangeli altare: 79
Midillas, uillam: 26
Midiona: 40
Mikaelis Coxanensis cenobio, *monasterio de Sant Miquel de Cuixà*: 169
Milanos, locum uocitatum uilla: 44
Miliano, riuolo de: 105
Minorensa, in comitatu, *condado de Manresa*: 1
Minorisa ciuitate, *Manresa*: 85
Minorisa, ciuitate, *Manresa*: 124, 139, 143, 144, 145, 165, 172, 183
Minorisa, in chomitatum, *condado de Manresa*: 9, 45, 66, 89, 140
Minorisa: 68
Minorisae, *Manresa*: 135
Minorisam, ciuitati. *Manresa*: 184, 185
Minorise seu Cardonae, in comitatu: 53, 139, 142
Minorise, terminum: 49
Minorisem, comitatu: 185
Minorisensem, comiatum: 183, 184
Minorisensi, comitatibus: 183
Minorisensis, comitatus: 183
Minorissa, in, *Manresa*: 100
MIR AGELA: 105
MIR de Comellas: 46
MIR OLDEMAR: 157
MIR, hijo de ERMENIADIS, femina, *MIR GERIBERT, Princeps d'Olèrdola*: 143
MIR: 128
Miralias, in ipsa serra de: 50
Mirane, ipsam heram de: 103
MIRO, *hijo de IGILANO*: 104
MIRO AMALRICI: 183
MIRO Bardine: 9
MIRO CELSONENSI: 102
MIRO DE FABRICATA: 59, 97
MIRO DE OSTALES, *MIRÓ de Hostoles*: 121
MIRO FABRICATENSI: 102
MIRO FOGET: 183
MIRO GUIFREDI: 176
MIRO HOSTELENSE: 18

MIRO LUBSANCIO: 127
 MIRO LUBSANTIO: 127
 MIRO OSTALENSIS: 51
 MIRO OSTOLENSI: 54
 MIRO OSTOLENSIS, *MIRÓ de Hostoles*: 66, 117
 MIRO RIDAGELLENSI, *MIRÓ de Rajadell*: 104
 MIRO SORISENSIS: 85
 MIRO TOBAR: 12
 MIRO, clerico: 157
 MIRO, *hermano de SENDREDUS GUILLELMI*: 189
 MIRO, *hermano de SENDREDUS GUILLELMI*: 75
 MIRO, *hijo de ERMENGARDS, femina, MIR GERIBERT, Princep d'Olèrdola*: 150
 MIRO, leuita et monachus: 35
 MIRO, leuita: 88, 120
 MIRO, *MIR GERIBERT*: 120
 MIRO, monachus: 43, 48, 57, 141, 152
 MIRO, presbiter: 17, 183
 MIRO, sacerdos ecclesie Sancte Marie ciuitatis Minorise: 85
 MIRO, subdiachono: 38
 MIRO, ubi abitat: 3
 MIRO, uicecomes BISULDUNENSIS, *MIRÓ II vizconde de Besalú*: 75, 116, 189
 MIRO, *ver MIRONEM GERIBERTI, MIR GERIBERT*: 120
 MIRO, leuita: 105
 MIRO: 8, 9, 12, 19, 21, 47, 53, 102, 104, 120
 MIRON OSTOLENSE, *MIRÓ d'Hostoles*: 86
 MIRONE de Ridagel: 109
 MIRONE DURANDO: 59
 MIRONE OSTELENSI, *MIRÓ de Hostoles*: 65
 MIRONE OSTOLENSIS, *MIRÓ de Hostoles*: 34
 MIRONE OSTULENSIS, *MIRÓ d'Hostoles*: 105
 MIRONE, iudice: 119
 MIRONE, leuita: 105, 120
 MIRONE, presbiter: 159
 MIRONE: 19, 20, 45, 46, 127
 MIRONEM GERIBERTI, *MIR GERIBERT, Princep d'Olèrdola*: 68, 120
 MIRONEM GUILLELMUM: 159
 MIRONEM OSTOLENSEM, *MIRÓ d'Hostoles*: 134
 MIRONEM, *hijo de SUDILANI*: 34
 MIRONEM, *MIRÓ d'Hostoles*: 126
 MIRONI DACO: 157
 MIRONI GUIFREDI: 159
 MIRONI GUIFREDUS: 159
 MIRONI SALLIFORENSI: 91
 MIRONI, clerici: 127
 MIRONI, comitis: 19
 MIRONI, iudici: 105
 MIRONI, *padre de ARNALL*: 74

MIRONI, *padre de MARCHIALLI*: 60, 82
 MIRONI, sacer: 159
 MIRONI: 74
 MIRONIS de castro Pontibus: 107
 MIRONIS GUIFREDI: 133, 170
 MIRONIS HOSTOLENSIS, *padre de RAIMUNDUS*: 160
 MIRONIS OSTOLENSIS, *MIRÓ d' Hostoles*: 126
 MIRONIS VISCAFREDI: 175
 MIRONIS, comitis, *MIRÓ II conde de Cerdanya, padre de OLIBA CABRETA y abuelo de OLIBA obispo de Vic* : 117
 MIRONIS, *hermano de RAIMUNDUS hijo de GERIBERTI*: 57
 MIRONIS, *MIR GERIBERT*: 120
 MIRONIS, sacer: 183
 MIRONIS, uicarii castri supradicti Villa de Mager, *MIRÓ vicario de Vilademàger*: 88
 MIRONIS: 86, 153
 MIRONO de Pontibus: 102
 MIRONO OSTOLENSI, *MIRÓ d' Hostoles*: 72, 102
 MIRONO, *hijo de GUIDINILDA*: 107
 MIRONUS DE FABRICATA: 72
 MOCONO, cum terra de quadam: 45
 Modiliano, alodio: 155
 Mogia, alaude uocitatu: 40
 Mogia, turrim que dicitur: 33
 Mogiam, turrim: 33
 Mogoria, in locum: 15
 Mogoria, in termino de: 16
 Moia, alodem: 70
 Moia, turris que dicitur: 27
 Moiam: 27
 MOISEN, *MOISES*: 169
 Molleto, ipsum alodem de, *Sant Joan de Mollet, Gironès*: 5
 Molono, in ipso monte: 73
 MONDIR DE SARAGOSSA: 52
 Monell, *Monells*: 116
 Monels, *Monells*: 189
 Monsboi: 40, 70
 Montagnola, in termine de, *Montanyola*: 93
 Montagnola: 18
 Montagnono, castrum: 68
 Montaniola: 65
 Montaniolensi, *de Montanyola*: 91
 Montanione: 102
 Montari, en lo lloch de: 90
 Monte Acuto, in termino de, *Montagut*: 59
 Monte Agud, castrum, *Montagut*: 97
 Monte Alto: 151
 Monte Caluo, alodium cum integro de: 75, 189

Monte Catano, *Montcada*: 103
 Monte Catenensi, *Montcada*: 138
 Monte Cunillio, serrat de, *serra de Montconill*: 85
 Monte Foliano, ecclesiam de, *Montfullà*: 167
 Monte Fonellario, ad terminio de, *Fonolleres*: 71
 Monte Kadano, castrum, *Montcada*: 97
 Monte Macello, in termine de castrum: 59
 Monte Malo, alodium de: 75, 189
 Monte Nigro, per termine de fisco que dicunt: 12
 Monte Palatii, ipsum alodium de, *Montpalau*: 167
 Monte Petroso, in ipsa porta de: 43
 Monte Scatano, *Montcada*: 118
 Monte Serrato, *Montserrat*: 89
 Monte Soricensis, *Montsoriu*: 33
 Monte Tirone: 71
 Monteboi, castrum: 113
 Montecathano, *Montcada*: 65
 Montecato, *Montgat, Maresme*: 73
 Montedamno, parrochiam: 102
 Montedon, in loco que dicunt: 8
 Montedonno, in terminio de castrum: 1
 Montefoliano: 69
 Montem Acutis, *Montagut*: 35
 Montem Caluum, ipsam stratam que pergit ad: 47
 Montem Catanum, *Montcada*: 73
 Montem Gallinarum: 65
 Montem Seratum, *Montserrat*: 109
 Montem Serratum, *Montserrat*: 135
 Monteserrato, *Montserrat*: 46
 Montis Eusebii, alodium: 75, 189
 Montis Gato, *Montgat*: 105
 Montis Nigri, in collem, *Montnegre*: 135
 Montis Scatani, *Montcada*: 118
Montserrat: 131
 MORATONE, monachus: 57
 MORENE, femine: 65
 Morro de Subran, in ipsa roca que dicunt: 47
 MOSSE, ebreo: 15
 Moya, turris que dicitur: 27
 MOZON: 9, 15
 Mucelemiticum, regem: 35
 Mucii, in uilla: 69
 MUCONE, et de meridie in terram: 1
 Muga, ipsa: 157
 Mugalem, ad ipsum: 65
 Mugam: 157
 Muial: 55

Mulinellis, *Munells*: 72
Mulsose, castelli: 142
Munels, *Munells*: 112
Munistrol: 105
Mur, alodium quod dicunt: 47
Mur, de castro: 128
Muredem, castrum, *Mura*: 97
Murria, in fonte de: 107
MUSETO, rey sarraceno: 81

- N -

Napineiros: 102
Narbona, archiepiscopus de: 176
Narbona, uicecomes de, *vizcondes de Narbona*: 176
Narbona: 178
Narbonam, *Narbona*: 91
Narbonensem, de *Narbona*: 96, 185
Narbonensis, alodium prati: 142
Narbonensis, *de Narbona*: 19, 31, 91, 96, 99, 117, 135, 136, 142, 188
Narbonensis, Ermengaudus, archiepiscopus: 18
Nargone: 102
Natiuitatis Domini, festiuitatem: 68
Nauarculis, *Navarcles*: 85
Nauata, parrochiam: 116, 123, 176
Nemausensis, *de Nimes*: 31, 116
Nespla, in termino de, *Mura, Bages*: 164
Nespola, castillo de: 1
Nespola, in terminio de: 64
Nespola: 48
Nicensis, concilio, *concilio de Nicea*: 173
NICOLAUS, monachus et sacerdos: 22
Nocharia, in amne: 173
Nogere, in loco ubi dicunt: 3
Nomiber, parrochia de: 158

- O -

Octauianense, *d'Octavià*: 133
Octauianensi territorio: 120
Octauianensis cenobii: 9, 21, 35, 40, 57, 105, 120, 122
Octauiani: 65
Octauiano, in loco uocatum: 118
Octauianum, in locum: 32
ODALGANE: 84
Oddena, in terminio de kastrum: 45
ODDO, episcopus Gerundensis: 24

ODDO, monachus: 57
 ODEGARIO, gracia Dei abba domum Sancti Laurentii cenobii, ODGER, *abad de Sant Llorenç del Munt*: 163
 ODEGARIO: 17, 56, 83
 ODEGARIUS de Munels, *OTGER de Munells*: 112
 Odena, castrum, *Òdena*: 9, 97
 Oderam, riuum: 79
 ODGARIO, abbati coenobii Sancti Laurenti, *ODGER, abad del monasterio de Sant Llorenç del Munt*: 181
 ODGARIUS, gracia Dei abba, *ODGER, abad de Sant Llorenç del Munt*: 160
 ODGARIUS, gratia Dei abba, *abad de Sant Llorenç del Munt*: 141
 ODGARIUS, monachus: 35, 43, 57
 ODGARIUS, *ODGER abad de Sant Llorenç del Munt*: 163
 ODGARIUS: 10
 ODIGARIO: 4
 ODO ACCUTENSE: 18
 ODO ACUTENSI: 73
 ODO, hacci indignus gratia Dei episcopus Sancte sedis Gerundensis: 8, 10, 20, 24
 ODO, *hijo de HOSTEN DE CIUITATILIA*: 18
 ODO, laidus uicescomes: 38
 ODO, monachus: 48, 57, 105
 ODO: 46
 ODOLARDUS, uicescomes, *UDALARD vizconde de Barcelona*: 21, 40, 43, 44, 57, 65, 66, 70, 99,
 ODONE, episcopo: 112
 ODONE, presule, *obispo de Girona*: 20
 ODONE, testis: 18
 ODONE, uicario: 10
 ODONI, abba, *abad de Sant Cugat del Vallès y obispo de Girona*: 41, 65
 ODONI, episcopi, *obispo de Girona y abad de Sant Cugat del Vallès*: 34
 ODONI, *hermano de SUNIARIUM RANDULFI*: 134
 ODONI, presul Gerundensis et abba, *ODÓ obispo de Girona y abad de Sant Cugat*: 32
 OGARII, abbatis, *ver AGARIO abad de Sant Llorenç del Munt*: 88
 Olcinellas, in terminio de uilla que dicunt: 12
 OLDEGARIO: 26
 OLDEGOD, *ver EDELGOD*: 174
 OLDOLARDI, uicecomitis, *UDALARD vizconde de Barcelona*: 99
 OLDREGODE, femina: 101
 OLDRIGUS: 109
 Oleastrello, *Ullastrell*: 48, 138
 Olerdola, ciuitate, *Olèrdola*: 133, 143, 155
 Olerdula, in Penitense, infra terminos, *Olèrdola, Penedès*: 133
 Olerdulla, in ciuitate: 87
 Oleres, in terra de: 46
 Olertula, castrum: 35, 38, 41
 OLIBA archileuita: 5

OLIBA AUSONENSEM, uenerabilis et gloriosus antistes, *OLIBA abad de Ripoll y obispo de Vic*: 29, 38, 61, 75, 79, 86, 91, 96, 109, 115, 116, 117, 134, 135, 139, 189
 OLIBA BECARRONE: 25
 OLIBA DE RIPA TAIADA: 47
 OLIBA ROMEGERA: 111
 OLIBA SUDER: 37
 OLIBA, sacer qui et caputscole: 109
 OLIBA, sacer: 11
 OLIBA, sacerdos: 168
 OLIBA, sacerdot: 59
 OLIBA: 5, 9, 10, 20, 105
 OLIBANE HELENENSIS, *obispo de Elna*: 41
 OLIBANE, presule Sanctae Sedis Vicensis ecclesiae AUSONENSIS, *ver OLIBA AUSONENSEM, OLIBA obispo de Vic*: 113
 OLIBANE, sacerdos: 49
 OLIBANE: 45
 OLIBANI ICHILANI: 126
 OLIBANI MIRONIS: 133
 OLIBANI, episcopus AUSONENSIS, *ver OLIBA AUSONENSEM, OLIBA obispo de Osona*: 72, 85, 117
 OLIBANI, OLIBA CABRETA, *conde de Cerdanya, Conflent y Berguedà, padre de OLIBA obispo de Vic*: 117
 OLIBANO, episcopo, *ver OLIBA AUSONENSEM, OLIBA obispo de Vic*: 133
 OLIBANO: 5, 19
 OLIBANUM, pontificem AUSONENSEM, *OLIBA obispo de Osona*: 79, 85
 OLIBANUS, episcopus, *ver OLIBA AUSONENSEM, OLIBA obispo de Vic*: 85
 OLIBE DURANDI, militis: 175
 OLIBE, Sede Vico dompno pontifice, *ver OLIBA AUSONENSEM, OLIBA obispo de Vic*: 134
 OLIGARIO, abbate Sancti Felicis Gerunde: 65
 OLIUA, episcopus sedis Elenensis: 24
 OLIUA, pontifex AUSONENSIS et abbas coenobii Sanctae Mariae Riuipollentis: 100, 136, 169
 OLIUAE episcopo sedis AUSONENSIS, *OLIBA obispo de Vic*: 135, 142
 OLIUAM, uenerandum, *ver OLIBA AUSONENSEM, OLIBA obispo de Vic*: 169
 OLIVA bisbe, *ver OLIBA AUSONENSEM, OLIBA obispo de Vic*: 104
 Ollam Fractam: 102
 OLLARIIS: 85
 Olleastreli, *Ullastrell*: 138
 Olleastrello, *Ullastrell*: 141
 Ollero, stagnos que dicunt: 127
 OLLOBERTUS, ubi abitat: 3
 Olon: 34
 Olone, castro: 72
 Olonensis: 18
 Omnium Sanctorum, festiuitatem, *festividad de Todos los Santos*: 156, 185
 ONOFREDI DACHONIS: 142

ONOFREDI RICULFI: 118, 120
ONOFREDO RICOLFO: 127
ONOFREDUM DACHONI: 134
ONOFREDUS: 59, 85
OPIZO, magister: 192
OPIZONE, magistro: 192
OPIZONIS, magistri: 192
Ordeis, ecclesiam: 75, 116, 189
Organiano, parrochia, *Organyà*: 102
Orgellensi, episcopatu: 102
Orgellensis, ecclesiasticarum sedis: 102
Orgellensium, parrochiarum: 102
Orgellitanam, parrochiam, *de Urgell*: 102
Orgellitane ecclesie: 102
Orgellitane, Sancte Marie sedis: 18
Orgellitane: 65
Orgellitano, comitato: 68, 102
Orgellitanum episcopatum: 102
Orgellitanum, comitatum: 68
Orgellitense, in comitatu: 59
Orgellitense: 18
Orgellitensis: 35, 41
Orgello, comitatum de: 68
ORIOLO, leuita: 39
ORIOLO: 17
ORIOLUS: 1
Oris, castrum de: 97
Orosarias, in terminio de: 23
Orsal, castell de: 90
Orsali, vila, *Orsal*: 39, 98
ORUCIA, femina, *ver AURUCIA*: 25
ORUIGIUS, presbiter cognomento MARCHO qui et iudex: 18
Osona, comitato: 145
Osona, comptat de: 39, 98
Osor, alodio de: 155
Ostolensis, *de Hostoles*: 34, 66, 117, 126, 134
Ostolesnse, *de Hostoles*: 86
OTHO, monachus: 129
OTHONE, leuita: 83
OTO MACOTI: 167
OTONIS DE FORNELS: 191
OTTO, leuita: 109
OTTO, monachus: 105
OTTO, sacer: 127
OTTO, subdiaconus: 49
OTTO: 46

OTTONE, episcopo et abbate, *ODO obispo de Girona y abad de Sant Cugat del Vallès*:
122
OUDALGARIUS: 59
Oulesa, terminum de: 138
Oztor, in ipsa uilla quam nuncupant: 40, 57

- P -

Padernazo, ipso monte de: 47
Paderzano, in terras que nominant: 43
Palacio Frogel, *Palafrugell, Baix Empordà*: 75, 189
Palacio Frugello, *Palafrugell, Baix Empordà*: 69
Palacio Odito, ad locum que dicitur: 159
Palacio, que uocant: 10
Palacio, turrem de, *torre Gironella, Girona*: 167
Palacio: 69, 71, 106, 123
Palacium, alodio comitali quod dicitur: 153
Palaçolo, in locum que uocant: 17
Paladol, ipso: 127
Paladolos, termines que dicunt: 69
Palariensis: 21
Palatio Dalmanla: 73
Palatio Rabani, alodium quod est in, *Parlavà, Baix Empordà*: 75, 189
Palatio, alodium de: 142
Palatio: 114
Palatiofracto: 44
Palatiolo de Aries, in: 13
Palaz, in termino de: 76
Palaz, ipsa turre que est in locum qui dicitur: 5
Palazol: 17
Palcacio Frugelli, parrochia de: 155
Palaerensem, parrochiam, de Pallars: 102
Palaerensi, episcopatu: 102
Palaerensis, in comitatu: 31
Palierolibus, ecclesia: 102
Palierolos: 102
Pallarensi, Pallars: 65
Pallariensi, comitatu, *condado de Pallars*: 173
Palliarense, in comitatu, *Pallars*: 128
Pals, ecclesiam de, *Pals*: 167
Pantaleu, alodium de: 75, 189
Pariete Ruffini, ecclesiam de, *Parets d'Empordà, Pla de l'Estany*: 167
Parietibus, fiscum de: 75, 189
Parietos altos: 134
Pasce, festiuitatem, *Pascua*: 185
Paschua, *Pascua*: 186
Patra Alba: 142

Pax, in termine de: 38
 Pedret, alodium de, Pedret: 75, 189
 PEDRO, obispo Gerundense: 86
 PEDRONEM GUILIELMUM: 159
 Pedroso, in guado: 89
 Pelosa, in ipsa: 107
 Penedes, comitatu quem dicunt, *condado del Penedès*: 155
 Penitense, ipsa marcha de, *Penedès*: 129
 Penitense, Penedès: 24,130
 Penitensem, comitatum, *marca del Penedès*: 172
 Penneditio, item uinea quie est ad ipso: 9
 Pentecostem, tempore octauarum: 100
 Pentecosten, die sancto: 169
 Pera, alodium de: 142
 Pera, in ipsa: 106
 Pera, in uilla, *La Pera, Baix Empordà*: 75, 116, 189
 Pera, serra de ipsa: 151
 Pera: 75
Peratallada: 174
 PERE ARCHIMBAL: 190
 PERE RAMON: 190
 PERE: 190
 Perelionem, ad locum quem dicunt, *Perelló*: 85
 PERNA: 85
 Pertegacio, rio que dicunt: 95
 Petra mala: 11
 Petra que dicunt de ipsa Aquila, in ipsa: 47
 Petra Talada, *Peratallada*: 176
 Petra, castrum: 64
 Petra, in kastrum, en Llacera, *Sant Llorenç Saval, Vallès Occ*: 164
 Petra, in Penitense, in terminio de Auinnono: 130
 Petralensi, in comitatu, *Peralada, Alt Empordà*: 136
 Petram Lauand , pedra de Lavand: 135
 Petram Molam, *Pera Mola*: 68
 Petras Albas: 84
 PETRE, *PERE obispo de Girona*: 166
 Petrenano, de circi in terminio de: 4
 PETRI apostoli, in ecclesia beati, *iglesia del monasterio de Sant Cugat del Vallès consagrada a Sant Pere*: 120
 PETRI apostoli: 31, 102
 PETRI apostolorum principis aeccliesie Ausonensis, sedem beati, *Sant Pere de Vic*: 135
 PETRI apostolorum, in ecclesia B.: 19
 PETRI BARCHINONENSIS, archileuite, *ver PETRO BARCHINONENSIS*: 191
 PETRI DE LUZANO, *PERE de Lluçà*: 192
 PETRI DE RIUOPULLI: 192
 PETRI et PAULI, apostolorum, *San Pedro de Roma*: 133, 135, 177, 187
 PETRI GERALLI: 183

PETRI GERUNDENSIS episcopi, *PERE obispo de Girona*: 75, 96
 PETRI MAGALONENSIS, *PERE obispo de Maguelona*: 31
 PETRI MASCHARONIS: 103
 PETRI nomine regeret consecratam, ecclesiam apostoli: 61
 PETRI pontificis, *PERE obispo de Girona*: 189
 PETRI RAIMUNDI DE VILLADEMAN: 191
 PETRI REMUNDI, comitis BITERRENSIS, *PERE RAMON* conde de Besiers: 176
 PETRI RODENSI coenobio, *Sant Pere de Rodes*: 96
 PETRI, abbatis, *abad de Santa Maria d'Amer*: 152
 PETRI, apostolorum principis: 22, 91
 PETRI, archileuita: 191
 PETRI: 99
 Petricea, ad ipsa: 9
 Petricio: 9
 Petriniano, alodium, *Pedrinyà*: 187
 PETRO GAUCBERTI, presbitero: 188
 PETRO GERALDI, clerico: 188
 PETRO RAIMUNDI DE VILLADEMAN: 191
 PETRO REMUNDI, comite: 123
 PETRO RIUOPULLETO: 192
 PETRO, *abad de Santa Maria d'Amer*: 152
 PETRO, BARCHINONENSIS archileuita: 191
 PETRO, episcopo, *PERE obispo de Girona*: 136, 166
 PETRO, hermano de WILELMUS: 127
 PETRO, presbitero: 15
 PETRO, *ver PETRUM DE LUZANO*: 192
 PETRO: 76, 95
 PETRONEM, *PERE obispo de Girona*: 67
 PETRONO, *PERE obispo de Girona*: 67
 PETRUM DE LUZANO, *PERE de Lluçà*: 192
 PETRUM GERUNDENSEM, *PERE obispo de Girona*: 136, 169
 PETRUM, abbatem, *abad de Santa Maria d'Amer*: 152
 PETRUS BERNARDI DE SEGARS: 192
 PETRUS BERNARDI: 186
 PETRUS GERUNDENSIS episcopus, *PERE obispo de Girona*: 166
 PETRUS GERUNDENSIS: 31
 PETRUS GUINARDUS: 46
 PETRUS IERUNDENSIS: 27
 PETRUS MARTINI, diachonus: 191
 PETRUS RAIMUNDI, comes BITERRENSIS, *conde de Besiers*.
 PETRUS RODEGARII, episcopus GERUNDENSIS, *PERE ROGER*, *obispo de Girona*:
 154
 PETRUS RODENSIS, *abad de Sant Pere de Rodes*: 75, 86, 96, 116, 183
 PETRUS SIRUS, iudex: 72
 PETRUS, episcopus, *PERE obispo de Girona*, *hijo de ADALIAZO*, *comitissa*, *ADELAIDA*
de [Melgueil], *hermano de la condessa de Barcelona* *ERMESÈN*: 24, 35, 50, 51, 57, 62, 69,
 75, 93, 97, 99, 105, 116, 117, 130, 135, 136, 152, 189

PETRUS, leuita: 22, 50, 69, 116, 134, 138
 PETRUS, monachus et presbiter: 169
 PETRUS, monachus: 67, 141, 163, 169
 PETRUS, presbiter Montis Eusebii: 75
 PETRUS, presbiter: 176, 189
 PETRUS, presbyter, capellanus domni RAYMUNDI, *comitis, RAMON [BERENGUER I]*:
 183
 PETRUS, sacer: 153, 186
 PETRUS, sacerdos et monachus: 67, 152
 PETRUS, subdiaconus: 157
 PETRUS, uel dominicus sacrista: 152
 PETRUS, uicecomitis: 117
 PETRUS, *ver PETRUM DE LUZANO*: 192
 PETRUS, ypodiakonos: 31
 PETRUS: 53, 84, 94, 95, 169
 PHILIPPI regis franchorum: 85
 Pignana, hos prenotatos terminos: 35
 Pinata, ecclesia, *Pineda*: 151
 Pineda, campo de: 190
 Pineda, ecclesiam de, *La Pineda*: 167
 Pineda, in loco uocitatu: 119
 Pineda: 131
 Pinel, portu de: 154
 Pinnana, castrum, *Pinyana*: 97
 Pinnas, ipsas: 103
 Pino, et ipso maso de: 3
 Pino, in uilla: 31
 Pireneos, montes: 31
 Piscina, in termino de uilla: 38
 PLACIANO, et de occiduo in terra qui fuit de: 1
 PLACINUS, presbiter: 111
 Pladencia, in ciuitate, *Piacenza, Italia*: 159
 Planas, per ipsas: 88
 Planca: 12
 Planiles, in terminio de: 4
 Planitiem, in loco est quem dicunt: 79
 Plano cum Villanova: 102
 Plano de Fals, *pla de Fals*: 85
 Plantam, ad ipsam: 85
 Plantaticios: 135
 PLUTONIS regna possideat: 136
 PONCII BONIFILII MARCI, clerici et iudicis atque canonice Barchinonensis prepositi,
PONÇ BONFILL MARC: 102, 117, 120
 PONCII, caput scole: 169, 183
 PONCII, cognomento BONIFILII, clerici et iudicis, *PONÇ BONFILL MARC*: 33, 103, 109,
 133
 PONCIO cognometo BUNUS, iudex, *PONÇ BONFILL MARC*: 78

PONCIO UGONIS, comite: 123
 PONCIO, caput scole: 112
 PONCIO: 101
 PONCIUS abbas Sancti Saturnino cenobio Urgellensi, *abad de Sant Serni de Tavèrnoles*: 75, 116, 189
 PONCIUS AQUENSIS arquièpiscopus, arzobispo de Ais: 135
 PONCIUS cognomento BONIFILII, clerici et iudicis, *PONÇ BONFILL MARC*: 99
 PONCIUS cognomento BONUSFILII, clericus et iudex, *PONÇ BONFILL MARC*: 38, 40, 50, 54, 57, 69, 85, 116
 PONCIUS STEPHANUS, presbiter: 50
 PONCIUS UGONIS, iudex: 123
 PONCIUS, archileuita: 74
 PONCIUS, caput scole et leuita: 75, 116, 139, 152, 169,
 PONCIUS, gratia Dei comes, *PONÇ conde de Empúries y Perelada*: 169
 PONCIUS, monachus: 163, 169
 PONCIUS, presbiter: 1
 PONCIUS, uicecomes, *PONÇ I vizconde de Girona*: 170, 187
 PONCIUS: 169
 PONS D'AIX: 180
 PONS, dit de sobrenom BONFILL, *PONÇ BONFILL MARC*: 104
 Pontibus, in castro, comitatu Orgellitano, *castillo de Pons*: 102
 Pontibus: 107
 PONTII BONIFILII, , clerici et iudicis, *PONÇ BONFILL MARC*: 107
 Pontiliano, in uilla: 31
 Pontils, castro de: 183, 184, 185
 PONTIONE: 83
 PONTIUS, caput scole et leuita: 189
 PONTIUS, cognomento BONIFILII, clerici et iudicis, *PONÇ BONFILL MARC*: 47, 51, 59, 72
 PONTIUS, hijo de GERALLI, uicecomitis y ERMESSENDIS, femina, *PONÇ I, vizconde de Girona hijo de GUERAU de Cabrera y de ERMESÈN, vizcondesa de Girona*: 165
 PONTIUS, leuita: 99
 Portel, in ipso: 118
 Portellam, *la Portella*: 85
 Portu: 84
 Porzanos, in: 141
 POSSEDONII, episcopi, *obispo de Urgell*: 102
 Posterula, in ipsa: 47
 Prad: 161
 Pradas uocitant, in loco quem: 79
 Pratos, ad ipso: 126
 Presa, collo de ipsa: 69
 Preses, in summitate de serra: 50
 Primiliano, in terminos de: 10
 PRIUADO: 112
 Prouinciales, in locum que dicunt: 25
 Prouincialibus, in loco uocitato, *Provençals*: 133

Prouincie, *de Provença*: 192
Pubalo, turrem de, *Púbol*: 167
Pugalis: 75
Pugo: 104
Puio Alto, alodium de: 75, 116, 189
Puio de Auro: 139
Puio qui ante Venrel: 157
Pujol, alodio de: 98
Puntils: 155

- Q -

Quadros, alodium de ipsos: 114
Quadros: 106
Quarza, in rio de: 89
Quinedia, et de meridie in terra: 1
QUINTILANI, padre de Bradilani: 9
QUIXILO femina de Bergidano: 2
QUIXILO, femina, uxor qui fuit condam RIGOALDO, *esposa de RIGOALDO*: 42
QUIXILO, femina: 25

- R -

RADBERTO rege, *ROBERTO rey*: 33, 56
RADBERTUS rex, filio UGONI regi, *ROBERTO rey*: 11
RADOBERTO rege, *ROBERTO rey*: 20
RADULFUS, presbiter: 59
Radulphi intra parrochiam Sancti Petri, in uilla: 186
Raffeche, uillam cui nomem est, *Ràfeces*: 85
RAIAMBALDUS: 51
RAIAMBALLUS BONUS: 100
RAIMBALDUS ARELATENSIS archiepiscopus, *arzobispo de Arlès*: 135
RAIMON, *RAMON [BERENGUER I]*: 143
RAIMUNDE, *RAMON [BERENGUER I]*: 166
RAIMUNDI, *RAMON [BERENGUER I]*: 166, 177
RAIMUNDI AGELANI: 159
RAIMUNDI BONIHOMINIS: 189
RAIMUNDI comes, *RAMON [BERENGUER III]*: 191
RAIMUNDI DE GERUNDELLA: 191
RAIMUNDI MIRONIS: 161
RAIMUNDI RENARDI DE ROCA: 191
RAIMUNDI RICOLPHI, monachi: 127
RAIMUNDI YSIMBERTI: 127
RAIMUNDI, abba cenobii Sancti Cucufati.
RAIMUNDI, comitis et marchionis, *RAMON [BERENGUER I]*: 135
RAIMUNDI, comitis nostri, *RAMON [BORRELL]*: 9, 24, 31, 35, 41, 49, 54, 57, 71, 72, 83, 102, 107, 116, 167,

RAIMUNDI, *hijo de MIRÓ d'Hostoles*: 160
 RAIMUNDI: 95
 RAIMUNDO comite, *RAMON [BORRELL]*: 2, 3, 18, 32, 35, 38, 50, 51, 67, 69, 71, 72, 82, 83, 119, 121
 RAIMUNDO AGELANI: 159
 RAIMUNDO BERENGARII, comite, *RAMON [BERENGUER I]*: 136, 166
 RAIMUNDO BERENGARII, *RAMON [BERENGUER III]*: 191
 RAIMUNDO BORRELLI: 102
 RAIMUNDO comite ac marchione, *RAMON [BERENGUER I]*: 136, 143, 144, 146, 148, 150, 165, 170, 172, 185
 RAIMUNDO de AUNIONE, notarii Barchinone, *RAMON de Avinyó*: 88
 RAIMUNDO DE MATRONA: 27
 RAIMUNDO DE OLON: 34
 RAIMUNDO de Pubalo, *RAMON de Pubol*: 72
 RAIMUNDO GRIFRE: 109
 RAIMUNDO GUILIELMI: 175
 RAIMUNDO MONTECATHANO, *RAMON de Montcada*: 65
 RAIMUNDO SANCTIO: 72
 RAIMUNDO SUBIRATENSE, *RAMON de Subirats*: 86
 RAIMUNDO TOLOSANI, *obispo de Tolosa*: 31
 RAIMUNDO, abbate, *abad de Santa Maria d'Amer*: 67
 RAIMUNDO, archidiacono: 102, 158
 RAIMUNDO, comite PALLIARENSI: 65
 RAIMUNDO, comite, *RAMON V conde de Pallars*: 128
 RAIMUNDO, comiti BARCHINONENSI: 192
 RAIMUNDO, *hermano de GAUFRED BERNAT*: 72
 RAIMUNDO, *hermano de BERMUNDUS, vizconde de Cardona*: 53
 RAIMUNDO, *hijo de QUIXILO y RIGOALDO*: 42
 RAIMUNDO, preposito: 116
 RAIMUNDO, *RAMON hijo de FULCONIS, hermano de ERIBAU, obispo de Urgell*: 142
 RAIMUNDO, sacer: 112
 RAIMUNDO: 17, 112
 RAIMUNDU GERIBERTO: 102
 RAIMUNDUM BERENGARII, comitem, *RAMON [BERENGUER I]*: 136, 150, 155, 165, 187
 RAIMUNDUM MIRONEM, *RAMON MIRÓ d'Hostoles*: 156
 RAIMUNDUM OLON: 34
 RAIMUNDUM, comitem BARCHINONENSEM, *RAMON [BERENGUER III]*: 191
 RAIMUNDUM, comitem, *RAMON [BORRELL]*: 19, 33, 34, 72
 RAIMUNDUS ARNUST: 187
 RAIMUNDUS CAPRARENSIS: 34
 RAIMUNDUS comes, marchisus, *RAMON [BORRELL]*: 3, 29, 69
 RAIMUNDUS comes, *RAMON [BERENGUER I]*: 144
 RAIMUNDUS DE PUBALO: 72
 RAIMUNDUS GAUCEFREDUS: 187
 RAIMUNDUS GUILIELMI DE LOBEROLA: 68
 RAIMUNDUS MATRONA: 40, 70, 118

RAIMUNDUS MATRONE, *ver RAIMUNDUS DE MATRONA*: 42
 RAIMUNDUS MATRONENSIS, *ver RAIMUNDUS DE MATRONA*: 18
 RAIMUNDUS MIRO: 121
 RAIMUNDUS MIRONI, *RAMON hijo de MIRONIS OSTOLENSIS KASTRI, MIRÓ del castillo d'Hostoles*: 126
 RAIMUNDUS OLIBA: 72, 83
 RAIMUNDUS OTTONIS: 117
 RAIMUNDUS RAIMUNDI: 117
 RAIMUNDUS SANCIUS: 72
 RAIMUNDUS SENIOFREDI, *ver REMUNDUS SENIOFREDI*: 149
 RAIMUNDUS VITALIS, *scriptor domine comitisse*: 82
 RAIMUNDUS WILHELMI: 117
 RAIMUNDUS YSIMBERTI: 157
 RAIMUNDUS, abbas: 117
 RAIMUNDUS, archidiachonus BARCHINONENSIS: 167
 RAIMUNDUS, archidiachonus GERUNDENSIS: 142, 153
 RAIMUNDUS, archileuita BARCHINONENSIS: 116, 120
 RAIMUNDUS, archileuita: 38, 50, 99, 103, 105, 115, 117, 119
 RAIMUNDUS, chomite, *RAMON [BERENGUER I]*: 145, 163, 166, 171
 RAIMUNDUS, comes et marchio, *RAMON [BORRELL]*: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 31, 32, 33, 35, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 51, 54, 57, 60, 64, 70, 72, 73, 105
 RAIMUNDUS, comes, *BERENGUER [RAMON I]*: 117
 RAIMUNDUS, gratia Dei comes, *RAMON [BERENGUER I]*, conde de Barcelona: 123, 132
 RAIMUNDUS, *hermano de BERMON vizconde de Cardona*: 106
 RAIMUNDUS, *hijo de GERIBERTI*: 57
 RAIMUNDUS, *hijo de MIRONIS HOSTOLENSIS CASTRI, MIRÓ d'Hostoles*: 160
 RAIMUNDUS, leuita: 83, 152
 RAIMUNDUS, monachus: 67, 129, 157
 RAIMUNDUS, prepositus: 189
 RAIMUNDUS, presbiter et monachus: 121
 RAIMUNDUS, *RAMON FOLC I, vizconde de Cardona*: 172
 RAIMUNDUS, *RAMON SENIOFRED de Avinyó*: 159
 RAIMUNDUS, sacerdos: 152
 RAIMUNDUS, subdiaconus: 117
 RAIMUNDUS, uicescomes: 19
 RAIMUNDUS: 12, 17, 95, 117, 121, 152
 Rallo, uilla de, *villa de Raló*: 85
 RAMBALDUS, episcopus: 117
 RAMIÓ, *abad de Sant Benet de Bages*: 104
 RAMIO: 1
RAMON [BERENGUER I]: 178, 180
RAMON [BORRELL], conde de Barcelona: 52, 90, 178
 RAMON ENEGO: 104
 RAMON, *hermano de AYANRRICH*: 104
 RAMON: 74

RAMUNDUM, *RAMON [BERENGUER I]*: 149
 RANDIMIRI: 134
 RANDULFUS, archileuita: 49
 RANILDE, de meridie, in terra et in kansas qui fuerunt de: 1
 RATFREDUS CLARIENENSIS: 18
 RATROFREDO, presbitero: 131
 RAUDBERTO rege: 64
 RAUDEGARII, comiti, *ROGER I conde de Carcasona, padre de ERMESÈN condesa de Barcelona*: 64
 RAUELLO: 5
 RAUSTANI, clerici: 142
 RAYAMBALLO, *hermano de AMATO e hijo de BONISHOMINIS*: 100
 RAYMUNDI ERMEMIRI: 183
 RAYMUNDI LOBETI: 183
 RAYMUNDI, comitis, *RAMON [BORRELL]*: 85, 183
 RAYMUNDI, leuite: 183
 RAYMUNDI, pontificis: 22
 RAYMUNDI, *RAMON [BERENGUER I]*: 183
 RAYMUNDO, *RAMON [BORRELL] conde de Barcelona*: 1, 22, 28, 29, 56, 131 183
 RAYMUNDO GAUCEFREDI: 188
 RAYMUNDO, gratia Dei comiti et marchioni, *RAMON [BERENGUER I]*: 154, 183
 RAYMUNDO, *hijo de RICULFO*: 28
 RAYMUNDUS GUIFREDI: 183
 RAYMUNDUS, abba: 183
 RAYMUNDUS, episcopus AUSONENSIS: 117
 RAYMUNDUS, presbiter: 117
 RECHOSINDUS, subdiaconus: 46, 89
 RECOSINDUS, custos comitis: 15
 REEMBALUM, archiepiscopum ARELATENSEM, *arzobispo de Arle*: 185
 Reger: 157
 REGIATI: 99
 REIBALDUS, archiepiscopus Arelatensis: 116
 REIMON ESIMBERTUS: 127
 REIMUDO, commitem BARCHINONENSEM, *RAMON [BERENGUER I]*: 145
 REIMUM, *RAMON [BERENGUER I]*: 145
 REIMUN GUITARDUM, *hermano de ADALBERTUM, hijo de GUITARDI*: 159
 REIMUNDE, *RAMON [BERENGUER I]*: 184
 REIMUNDI ARNALLI: 170
 REIMUNDI BONIHOMINIS: 75
 REIMUNDI GUISADIS: 169
 REIMUNDI SENIOFREDI AUINIONENSI, *RAMON SENIOFRED deAvinyó*: 159
 REIMUNDI, comiti, *RAMON [BERENGUER I]*, *nieto de ERMESÈN condesa de Barcelona*: 123, 127, 138, 169, 184
 REIMUNDI, potentissimi marchionis, *RAMON [BORRELL]*: 8, 138
 REIMUNDI: 20
 REIMUNDO diue memorie comitis, *RAMON [BORRELL]*: 10, 20, 36, 69, 89
 REIMUNDO ESIMBERTUS: 127

REIMUNDO GISCHAFREDI: 127
 REIMUNDO GISKAFREDUS: 127
 REIMUNDO, archileuita: 127
 REIMUNDO, comite BARCHINONENSE, *hijo de SANCIA, comitissa, RAMON [BERENGUER I]:* 128, 143, 147, 169
 REIMUNDO, comite, seniore suo et ERMESINDIS, comitissa, mater sua, *BERENGUER [RAMON I]:* 173
 REIMUNDO, gratia Dei comite, *RAMON V, conde de Pallars:* 128
 REIMUNDO, uicecomiti, *RAMON vizconde de Cardona, padre de FOLC I:* 134
 REIMUNDUM MIRONEM OSTOLENSI, *RAMON MIRÓ de Hostoles:* 156
 REIMUNDUM, *abad de Sant Maria d'Amer:* 20
 REIMUNDUM, chomitem, *RAMON [BERENGUER I]:* 132, 146, 147, 155, 156, 169, 185
 REIMUNDUM, comitem et marchionem, *RAMON [BORRELL]:* 164
 REIMUNDUM, hijo de SENIOFREDUM TOUENSEM: 134
 REIMUNDUS GUILLEMI: 170
 REIMUNDUS KERIBERTUS: 92
 REIMUNDUS MIRINIS, *RAMON MIRÓ:* 123
 REIMUNDUS RATFREDUS: 127
 REIMUNDUS SENIOFREDI AUINONENSI, *RAMON SENIOFRED de Avinyó:* 159
 REIMUNDUS, archileuita: 127, 139
 REIMUNDUS, clericus: 134
 REIMUNDUS, comes et marchio, *RAMON [BERENGUER I]:* 129, 133, 135, 138, 145, 147, 165, 169, 182
 REIMUNDUS, comes et marchio, *RAMON [BORRELL]:* 4, 7, 8, 14, 20, 27, 45, 46, 55, 111, 134
 REIMUNDUS, comes: 109
 REIMUNDUS, gratia Dei uicescomes, *vizconde de Osona:* 20
 REIMUNDUS, leuita qui et channonicus: 186
 REIMUNDUS, leuita: 109, 127
 REIMUNDUS, monachus: 141, 169
 REIMUNDUS, prepositus: 75
 REIMUNDUS, *RAMON FOLC I hijo de GUIBLE, uicecomitissa, vizconde de Cardona:* 171, 172, 182
 REIMUNDUS, subdiachonus: 53
 REIMUNDUS, subdiaconus: 109
 REIMUNDUS, uicescomes, *RAMON vizconde de Cardona, padre de FOLC I:* 134
 REIMUNDUS: 71, 94, 109, 138, 169
 REINARDI: 181
 REINARDO, de oriente in terra qui fuit de: 1
 REMESARIO, et de meridie in terra qui fuit de: 1
 REMON: 179
 REMUM, *RAMON [BERENGUER I]:* 145
 REMUNDE, *RAMON [BERENGUER I]:* 184
 REMUNDE, *RAMON FOLC I, vizconde de Cardona:* 172
 REMUNDI MIRONIS DE SANCTO MENATO, *RAMON MIRÓ de Sentmenat:* 182
 REMUNDI ADEMARI: 176
 REMUNDI ARNALLI: 176

REMUNDI BERENGARII, uicecomitis, filii de Narbona, *RAMON BERENGUER, vizconde de Narbona*: 176
 REMUNDI BERNARDI DE IPSA GUARDIA: 176, 182
 REMUNDI DE MATRONA: 33, 120
 REMUNDI ERMEMIRI: 120, 182
 REMUNDI GERIBERTI: 120
 REMUNDI GERUADI: 182
 REMUNDI GILELMI: 120
 REMUNDI GUIFREDI: 133
 REMUNDI GUILLEMI DE MONTECADEN, *RAMON GUILLEM de Montcada*: 182
 REMUNDI GUILLEMI: 120
 REMUNDI HERMEMIRI: 120
 REMUNDI IOHANNES: 53
 REMUNDI MIRONIS: 182
 REMUNDI SANCII: 182
 REMUNDI SENIOFREDI: 120
 REMUNDI, comiti, filii SANCIE, comitisse, *RAMON [BERENGUER I]*: 24, 125, 133, 176
 REMUNDI, comiti, *RAMON [BORRELL]*: 184, 185
 REMUNDI, leuite et iudicis: 99
 REMUNDI, ver REMUNDO Sancte Sedis Barchinonensis archileuita.
 REMUNDO ADEMARI: 123
 REMUNDO ARNALLI: 123
 REMUNDO BERNARDI: 176
 REMUNDO Sancte Sedis Barchinonensis archileuita: 120
 REMUNDO SENIOFREDI: 120
 REMUNDO, archidiacono: 188
 REMUNDO, comes et marchio, *RAMON [BORRELL]*: 11, 24, 66, 115, 120, 125, 130
 REMUNDO, comite BARCHINONENSE, *RAMON [BERENGUER I]*: 135, 149, 170, 176, 184, 185
 REMUNDO, *hermano de BERMON de Cardona*: 106
 REMUNDO: 120
 REMUNDUM ADEMARI: 176
 REMUNDUM, comitem filium BERENGARII, comitis uel de SANCIA, *comitissa, RAMON [BERENGUER I]*: 123, 124, 133, 149 176, 185
 REMUNDUS ADEMARI, iudex: 123, 170, 176
 REMUNDUS BERNARDI: 176
 REMUNDUS DALMACII: 190
 REMUNDUS GUIFREDI: 133, 170
 REMUNDUS GUTISCLI DE PUGALIS: 75
 REMUNDUS GUTISCLI DE PUIALS: 189
 REMUNDUS OLIBA: 112
 REMUNDUS SENIOFRET, monachus: 141
 REMUNDUS SUNIFREDIS, *RAMON SUNIFRED*: 149
 REMUNDUS, comes et marchio, *RAMON [BORRELL]*: 109, 120, 168
 REMUNDUS, comes, *RAMON [BERENGUER I]*: 123, 166, 176, 182
 REMUNDUS, *hijo de REMUNDI ARNALLI*: 176
 REMUNDUS, leuita et monachus: 35

REMUNDUS, monachus: 48, 163
 REMUNDUS, presbiter et monachus: 57
 RENARDE BONIFILII: 117
 RENARDI BONUCII: 120
 RENARDI BONUCII: 120
 RESMUNDUS, presbiter: 25
 Resubio, castrum, *Rubí*: 97
 Reuaria: 161
 Reuuiria: 161
 Reuuiirensi, *de Rubí*: 91
 Rexac: 189
 Rexag, in parrochia: 75
 Riardo: 69
 Ribatallada: 146
 RICARDI, *hijo de ALTIMIRI*: 102
 RICARDO CLERANENSI: 102
 RICARDS, *mujer de GARCIA EZO*: 128
 RICARDUS, sacrista: 117
 RICHARD: 74
 RICHARII: 34, 99
 RICHARIUM: 34
 RICHARIUS, sacerdos: 99
 RICHARIUS: 25
 RICHELDE, *madre de BERNARDO*: 65
 RICHELLIS, *madre de UGONE*: 14
 RICHELMUS: 3
 RICHILLIS, comitissa, *RIQUILDA segunda esposa de SUNYER, condessa de Barcelona*:
 100
 RICHULFUS, archileuita: 109
 RICHULFUS, archileuita: 49, 115
 RICOLF, baron: 128
 RICOLFO ANTON: 173
 RICOLFUS de Puliano: 105
 RICOLFUS: 105
 RICULFI BALDOMARI: 120
 RICULFI BARDINA: 117
 RICULFI DE PARIETIBUS: 120
 RICULFO BALLOMARI: 120
 RICULFO, 76, 173
 RICULFO, *hermano de MIRÓ de Hostoles*: 86
 RICULFO, *padre de RAYMUNDO*: 28
 RICULFUS BERGADENSIS, *RICULF de Berguedà*: 41
 RICULFUS RIDAGILLENSIS: 9
 RICULFUS. 9, 25, 41, 76
 RICULPHUS PETRUS: 46
 Ridagellensi, *de Rajadell*: 104
 RIEMBALLI: 191

RIGALDUS: 84
 RIGOALDO: 42
 RIGOALDUS: 42
 RIGUALDUS: 7
 RIMBAULD D'ARLÉS: 180
 RIMLA, monacho: 174
 Rio Mulnello, in: 141
 Rio Rubensi: 54
 Rio Rubio, termine de, *Rubí*: 64, 66
 Riolato, descendit ad: 9
 Rionerensis: 18
 Riopullensis: 46
 Riopullo, in ipsa strada qui exiit de: 64, 164
 Riopullo, in: 118
 Riorubei, castro: 65
 Riorubei, flumen: 65
 Riorubeo, feuo de: 65
 Riorubio, in termino de: 65
 Riorubio, infra terminos de, *Rubí*: 138
 Riosicc: 44
 Ripa Taiada: 47
 Ripa Taliada: 155
 Ripacorcensem, parrochiam, *Ribagorça*: 102
 Ripacurcensi, episcopo, *obispo de Ribagorça*: 142
 Ripellas: 18
 Ripercurcensi, episcopatu, *Ribagorça*: 102
 Rirubensis: 34, 41
 Riu Sec: 110
 Riui Rubensis, ipso termino castris, *Rubí*: 138
 Riui pollensi, monasterio, *monasterio de Santa Maria de Ripoll*: 192
 Riui pollentium, cenobii: 19
 Riui pollentis, territorii, *territorio de Ripoll*: 117
 Riupullo, in alueo nominato: 47
 Riurani, in termino: 174
 ROBERTO, rege, *hijo de HUGO rey*: 116
 ROBERT, rey, *hijo de HUGO rey*: 39, 90, 98
 ROBERTI franchorum regi, *hijo de HUGO rey*: 72, 75, 85, 86, 88, 99, 102, 107, 111, 114, 116, 189,
 ROBERTO rege filium condam HUGONI: 13, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 37, 32, 34, 35, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 54, 55, 57, 59, 65, 66, 70, 78, 79, 84, 87, 104, 105, 119
 ROBERTUS in Francia, *hijo de HUGO rey*: 83
 Rocafort: 6
 Rocam: 189
 Rocam: 75
 Rocha, ipsa: 103
 Rocham, et ipso maso de: 3

Rocheta, castrum, *castillo de Roqueta*: 113
 Roda, in termine de: 40
 Rodanas prope forum Martorelium, castrum: 120
 Rodas, alodium quod est in: 75
 Rodas: 189
 RODBERT, regis, *hijo de HUGO rey*: 110
 RODBERTI regis, *hijo de HUGO rey*: 103
 RODBERTIS, regis, *hijo de HUGO rey*: 109
 RODBERTO rege, prolem UGONI: 14, 15, 43, 53, 69, 71, 76, 95, 97, 100, 101, 106, 132
 RODBERTUS rege, *hijo de HUGO rey*: 89
 RODDEBERTI, regis franchorum, *hijo de HUGO rey*: 117
 RODEBERTO rege: 92, 93
 RODEBERTUS rex: 17
 RODEGARII, comitis Carcasonensis, *ROGER I conde de Carcasona, padre de ERMESÈN*:
 73
 Rodensis, *de Sant Pere de Rodes*: 75
 RODGARI PONCII NARBONENSI: 183
 RODLANUS: 99
 RODLENDIS, *mujer de BONIFILIUS SUNIARII*: 179
 RODOBERTUS, rege, *hijo de HUGO rey*: 21
 ROGERIOUS, ver ROTGERIO, *ROGER DE TOSNY, señor normando*: 81
 Roma: 178
 Romam, *Roma*: 133
 Romane aecclesie: 31
 Rome: 46
 Romegosa, in ipsa: 9
 ROMENSES: 57
 Ropid, aragal quem dicunt: 190
 Rosdors, arenam per uiam que pergit ad uel in ipsa Aspera: 47
 Rosilionensi, in comitatu: 31
 ROSSELLO, homo nomine: 87
 ROSSELLUM, ver *ROSSELLO*: 87
 ROSSELLUS, ver *ROSSELLO*: 87
 Rossilionensis, *de Rosselló*: 105
 ROTBERO rege, filium condam HUGONI: 18
 ROTBERO rege, *hijo de HUGO rey*: 46
 ROTBERT, rege, *hijo de HUGO rey*: 112
 ROTBERTI regis, *hijo de HUGO rey*: 27, 61, 108, 113
 ROTBERTO rege in Francia, *hijo de HUGO rey*: 18, 19, 73, 74, 115
 Rotensis, *de Roda*: 117
 ROTGERIO, *ROGER DE TOSNY, señor Normando, supuestamente casado con ESTEFANIA, hija de la condesa ERMESÈN*: 81
 ROTGERIUS, ver ROTGERIO, *ROGER DE TOSNY, señor normando*: 81
 ROTHBERTO rege, filium condam UGONI magni, *hijo de HUGO el grande*: 60, 82
 ROTHBERTUS rex, *hijo de HUGO rey*: 12
 Rouerarias, in ualle: 84
 Rouiraniis, alode de: 116

Rubio, in rio: 44
 Rubio, locum uocitatum rio: 38
 Rubione, uel de castro: 60
 Rubionem: 68
 Rubiro: 72
 RUDTANDUS, leuita: 106
 RUDTANDUS, leuita: 114
 RUIGIUS, gratia Dei episcopus, cognomento MARCHO qui est iudex: 21
 Ruir, in ipsa: 126
 Rupecurcensis: 31
 Russilione, comes de, *condes del Rosselló*: 176
 Ruuirans, alodium de: 75
 Ruuirans, alodium de: 75, 189
 Ruuirubei, *de Rubí*: 86
 Ruuirus: 42

- S-

Sabbadello, ultra collum de, *coll de Sabadell, Llinars del Vallès, Vallès Oriental*: 12
 SABROSA, mujer de EDELGOD: 174
 SACHIBER, in terra qui fuit: 1
 SALAMON, sacer et iudex: 134
 SALAMON: 9
 Salauo, in terminio de: 8
 Sale Alte, a termino loci qui uocatur: 75, 189
 Salelas: 75, 189
 Salente, in temino de, *Sallent de Bages*: 66
 Sales, in locum: 32
 Salforas, kastrum: 93
 Salices, parroechiam que uocatur: 31
 Saliente: 102
 Salis Montis, in loco quem dicunt: 79
 SALLA, gratia Dei episcopus, *obispo de Urgell*: 21, 31
 SALLANI episcopi, *ver SANLA*.
 SALLANI, SAL·LA, *obispo de Urgell*: 102
 Sallanoria, ualle de ipsa specula: 88
 Sallent, , kastrum quem dicunt: 92
 Sallente, in suma serra de: 66
 Sallente: 46
 SALOMÓ, *juez de OLIBA, obispo de Vic*: 98
 SALOMON, iudex: 86, 117, 127
 Salt, in termino de: 76
 Salto uel in eius termines: 69
 Salto: 69
 SALUII, cognomento LOBET, *ver SILUIUS LOBET*: 177
 Samalucii, in uilla: 84
 Samalucio, in parroquia: 106

Samalucio, *ver Samalucii*.
 Samaluz, alodium: 142
 Sammalucium, regum de: 84
San Pedro de Cama, alodio del castillo e iglesia de: 86
 Sanauia: 142
 Sanauiam: 142
 SANC NEFRIDO: 173
SANÇ, conde de Castilla: 52
 SANCIA, comitissa, *SANCHA DE CASTILLA, madre de RAMON [BERENGUER I], primera esposa de BERENGUER [RAMON I]*: 78, 100, 104, 124, 143, 148, 149, 150, 155,
 SANCIA, in terra de: 126
 SANCIA, in uinea de: 161
 SANCIA, *SANCHA segunda esposa de AMAT de Montsoriu, madre de ERMESINDIS, vizcondesa de Girona*: 124
 SANCIAE, notu Dei comitissae, *SANCHA DE CASTILLA, primera esposa de BEENGUER [RAMON I]*: 107
 SANCIE, comitisse, *condesa de Barcelona, primera esposa de BERENGUER [RAMON I]*: 24, 109, 125, 176
 SANCII BERENGARII: 176
 SANCIO, in uinea: 126
 SANCIO, *SANÇ [BERENGUER],nieto de ERMESÈN, hermano de RAMON[BERENGUER I]*: 188
 SANCIO: 3
 SANCIMUM, *SANÇ [BERENGUER I] hijo de SANCHA de Castilla y de BERENGUER [RAMON I], condes de Barcelona, hermano de RAMON [BERENGUER I]. Fue el primer y último conde del Penedès*: 133
 SANCIVS LVPARENSIS: 57
 SANCIVS, *SANÇ [BERENGUER I], conde del Penedès*: 133
 SANCIVS: 3
 Sancta Cecilia de Monteserrato, cenobio, *cenobio de Santa Cecília de Montserrat, Bages*: 187
 Sancta Ceciliam de Monteserrato cenobii, *Santa Cecília de Montserrat*: 46
 Sancta Cecilie de Carcar, parrochia: 75
 Sancta Cecilie monasterii, *Santa Cecília d'Elins, Montferrer de Segre, Alt Urgell*: 102
 Sancta Cruce: 102
 Sancta Crucis et Sancta Eulalia, sedis Barchinone: 21
 Sancta Crucis Sedis, *Seo de Barcelona*: 73
 Sancta Maria cenobio, in terra de: 16
 Sancta Maria de Cardedol, in parrochia de, *Cardedeu, Vallès Oriental*: 179
 Sancta Maria de Cartitulo, *Cardedeu, Vallès Oriental*: 42
 Sancta Maria de Linars, in ecclesia de, *Llinars del Vallès, Vallès Oriental*: 179
 Sancta Maria de Minorisa, *Santa Maria de Manresa; Bages*: 46
 Sancta Maria de Riopullo: 46
 Sancta Maria de Riuopullo, *Santa Maria de Ripoll, Ripoll, Ripollès* : 106
 Sancta Maria de Seua, *Seva, Osona*: 106
 Sancta Maria de uilla Maiore, *Santa Maria de Vilamajor, mun. Manresa, Bages*: 85

Sancta Maria de Villa Leonis, *Sant Julià de Vilatorra, Osona*: 101
 Sancta Maria Episcopali, dominicaturam, *La Bisbal d'Empordà, Baix Empordà*: 166
 Sancta Maria et Sancto Mikaele et Sancto Laurentio cenobio, *Sant Llorenç del Munt, Vallès Occ.*: 161
 Sancta Maria sedis Gerunde, *Seo de Girona*: 83, 166
 Sancta Maria uirginis, ecclesie: 44
 Sancta Maria, ab occiduo usque in especulam, *Santa Maria de Manlleu, Manlleu, Osona*: 22
 Sancta Maria, aecclesia: 92
 Sancta Maria, baselica: 32
 Sancta Maria, in ipsa terra de: 7
 Sancta Maria, in terra de: 119
 Sancta Maria, Santa Maria de Camps, *mun. de Fonollosa, Bages*: 19
 Sancta Marie de Arlas, cenobio, *cenobio de Santa Maria de Arles, mun.del Vallespir*: 187
 Sancta Marie quem dicunt Alarone, *Mataró, Maresme*: 103
 Sancta Marie Riopullensis cenobio, *Santa Maria de Ripoll, Ripollès*: 46
 Sancta Marie sedis Gerundae, episcopatum, *obispado de Girona*: 183
 Sancta Oliua, alaude quod dicunt: 40
 Sancta Oliua, alodem que dicunt: 70
 Sancta Oliua, in termino de: 41
 Sancta Oliua: 35
 Sancta Oliuae: 120
 Sancta Sede Beati Petri Vico Ausone, *Seo de Vic, Osona*: 46
 Sanctae Caeciliae, *Santa Cecília de Montserrat*: 100
 Sanctae Ceciliae, *Sancta Cecília de Montserrat*: 100
 Sanctae Christianae Vallis Aradi, ad ecclesiam, *Santa Cristina d'Aro, Baix Empordà* : 154
 Sanctae Crucis Barchinonensi: 68
 sanctae Crucis et sanctae Eulalia et anti Mikahelis: 21
 Sanctae Crucis et Sanctae Eulalie, episcopatum, *obispado de Barcelona*: 176
 Sanctae Crucis Sanctaeque Eulaliae sedis Barchinonensis, episcopatum, *episcopado de Barcelona*: 183
 Sanctae Leocadie de Parietibus, ecclesiam: 75
 Sanctae Mariae de Fanals, parrochiam, *Santa Maria de Fenals d'Aro, Baix Empordà*: 154
 Sanctae Mariae Riupolcentis, cenobio, *Santa Maria de Ripoll*: 142
 Sanctae Mariae Riupollentis, *Santa Maria de Ripoll*: 100
 Sanctae Mariae Sedis Gerunda, in ecclesia: 123
 Sanctae Mariae sedis Gerundae, episcopatum, *episcopado de Girona*: 182
 Sanctae Mariae Sedis Vici, canonicae, *canonjía de Santa Maria de la Seo de Vic*: 142
 Sanctae Mariae Ville Nouae, *Vilanova de Sau, Osona*: 142
 Sanctae Mariae, alodem: 100
 Sanctae Mariae, Santa Maria de Ripoll: 19
 Sanctae Mariae, sedis Gerundam, *Seo de Girona*: 142
 Sanctae Marie de Aguiliana, ecclesiam, *Agullana, Alt Empordà*: 75
 Sanctae Marie in Vico, Seo de Vic: 113
 Sanctae Oliuae, in termino, *Santa Oliva, Baix Penedès*: 129
 Sanctae Riupollentis Mariae, *Santa Maria de Ripoll*: 100
 Sanctae Sedis Vicensis ecclesiae Ausonensis, *Seo de Vic*: 113

Sanctae uidelicet genitricis Mariae et Sancti Gabrielis archangeli atque Sancti Christofori, *monasterio de Sant Llorenç del Munt*: 132
 Sanctam Mariam sedis uico Orgellensis: 102
 Sanctae Marie Gerunde, Kanonice, *catedral de Girona*: 188
 Sancte Agate, ecclesiam, *Santa Àgata del Coll, término de Cruilles, Baix Empordà*: 75
 Sancte Agathe, ecclesiam, *ver Sancte Agate*: 189
 Sancte Agnetis parrochie, *Santa Agnès de Malanyanes, La Roca del Vallès, Vallès Oriental*: 103
 Sancte Anastasie, *altar consagrado en la Catedral de Girona a*: 123, 188
 Sancte Ceciliae cenobii, *monasterio de Santa Cecília de Montserrat*: 89, 109
 Sancte Cecilie Montis Calui, ecclesiam, *Santa Cecília de Montcal, mun. De Canet d'Adri, Gironès*: 167
 Sancte Cecilie, *Santa Cecília de Montserrat*: 109
 Sancte Christine de Araza, ecclesiam, *Santa Cristina d'Aro, Baix Empordà*: 167
 Sancte Crucis et Sancte Eulalie, episcopatum, *obispado de Barcelona*: 106, 172, 184, 185
 Sancte Crucis Sancteque Eulalie Barchinonensis, *Seo de Barcelona*: 24, 38, 43, 48, 125
 Sancte Crucis, Barchinonensis sedis, *catedral de Barcelona*: 26, 30, 99, 133, 187
 Sancte Cucuphati, ecclesiam, *Sant Cugat del Vallès, Vallès Occ.*: 103
 Sancte Dei genitricis Marie sedis Gerundensis, *catedral de Girona*: 75, 189
 Sancte Eugenie, parrochia, *Santa Eugènia d'Argolell, Civit, Segarra*: 82
 Sancte Eulalie de Russilione, *Santa Eulàlia del Rosselló*: 187
 Sancte Eulalie de Villa Noua, ecclesiam, *Vilanova de la Muga, Alt Empordà*: 75, 116, 189
 Sancte Eulalie, ecclesiam, *Santa Eulàlia, cercana a Terrassa*: 24, 125
 Sancte Gerundensis, episcopatu, *obispado de Girona*: 172
 Sancte Leocadie de Parietibus, ecclesie, *Parets d'Empordà, Pla de l'Estany*: 116, 189
 Sancte Leocadie de Pradis, ecclesiam: 167
 Sancte Maria iuxta alueum Valerie, *Santa Maria de la Seu d'Urgell, Alt Urgell*: 60
 Sancte Mariae perpetuae uirginis territorii Riuopollentis, coenobio, *Sancta Maria de Ripoll*: 117
 Sancte Marie Ameriensis, cenobio, *monasterio de Santa Maria d'Amer, La Selva*: 187
 Sancte Marie cenobii Riopulli, *monasterio de Santa Maria de Ripoll*: 141
 Sancte Marie Crasse, cenobio, *cenobio de Santa Maria de la Grassa, Carcassès, Francia*: 187, 188
 Sancte Marie de Agullana, ecclesiam, *Agullana, Alt Empordà*: 116, 189
 Sancte Marie de Armenrodas, *Santa Maria de Roses, Alt Empordà*: 187
 Sancte Marie de Castellone, ecclesiam, *Castellò d'Empúries, Alt Empordà*: 75, 116, 189
 Sancte Marie de Ceruiano, cenobio, *monasterio de Santa Maria de Cervià, Cervià de Ter, Gironès*: 187
 Sancte Marie de Tagamanent, *Tagamanent, Vallès Oriental*: 106
 Sancte Marie ecclesiam: 79
 Sancte Marie Egarensis, *Terrassa, Vallès Occ.*: 54
 Sancte Marie Episcopalis, parrochie, *La Bisbal d'Empordà, Baix Empordà*: 75, 189
 Sancte Marie iam dicte sedis, episcopatu, *episcopado de Girona*: 167
 Sancte Marie Ierunde, *catedral de Girona*: 188
 Sancte Marie Orgellitane sedis: 102
 Sancte Marie que sita est infra termines castris Villa de Mager, ecclesiam, *Santa Maria de Vilademàger, La Llacuna, Anoia*: 88, 181

Sancte Marie Sanctique Martini de Lacunullis: 31
 Sancte Marie sedis Gerunda: 71, 51, 80, 175, 187
 Sancte Marie sedis Gerundensis, episcopatum, *obispado de Girona*: 176
 Sancte Marie sedis Orgellensis: 102
 Sancte Marie sedis predictae ciuitatis Ierunde, *episcopado de Girona*: 184, 185
 Sancte Marie sedis uico, *Santa Maria de la Seu d'Urgell*: 173
 Sancte Marie sedis Urgellensis, *catedral d'Urgell*: 187
 Sancte Marie sitam iuxta mare, *Santa Maria del Mar, Barcelona*: 24
 Sancte Marie Virginis, *iglesia situada en la cima de Sant Llorenç del Munt*: 43, 47, 48
 Sancte Marie, fetiuitatem: 123
 Sancte Marie, monasterium, *Santa Maria d'Amer*: 67
 Sancte Oliue, de terminos: 127
 Sancte Oliue, ecclesiam: 120
 Sancte Sedis Barchinonensis: 120
 Sancte sedis Gerundensis: 67
 Sancti Sabastiani de Penedes, cenobio, *Sant Sebastià del Penedès o dels Gorcs, Alt Penedès*: 187
 Sancti Aciscli, ecclesiam, *Sant Iscle d'Empordà, Baix Empordà*: 75, 189
 Sancti Aciscli, in parrochia, *Sant Iscle de Vallalta, Maresme*: 151
 Sancti Amancii, parrochiam, *municipio de Brunyola, Selva*: 75, 189
 Sancti Amantii, parrochiam, *municipio de Brunyola, Selva*: 116
 Sancti Andreae de Lorona, ecclesiam, *Llorona, Alt Empordà*: 75, 189
 Sancti Andree de Mata, parrochiam, *Mata, municipio de Porqueres, Pla de l'Estany*: 75, 116, 189
 Sancti Andree de Orreos, infra terminos, *Òrrius, Maresme*: 103
 Sancti Andree, ecclesia: 31
 Sancti Andree, in terminio parrochia. 38
 Sancti Antonii de Fredelecs, *Sant Antoni de Fredelesc*: 187
 Sancti Aziscli, domum, Sant Iscle, *Sant Iscle de Bages, Bages*: 140
 Sancti Aziscli, Sant Iscle, *Sant Iscle de Bages, Bages*: 46
 Sancti Baudilii, ecclesiam: 133
 Sancti Baudilii, in parrochia, *Sant Boi de Lluçanès, Osona*: 168
 Sancti Baudilii, in termino: 34
 Sancti Baudilli, dominicatura: 182, 184
 Sancti Benedicti cenobio de Baies, *Sant Benet de Bages, Bages*: 66, 85, 106, 142, 187
 SANCTI BENEDICTI, et ordine: 67
 Sancti Christofori de Nambillas, in parrochia, *Sant Cristòfol de Llambilles, Gironès*: 80
 Sancti Christofori, *Sant Cristòfor de Terrassa, Terrassa, Vallès Occ.*: 163
 Sancti Christophori de Nambilliis, parrochia, *Sant Cristòfol de Llambilles, Gironès*: 153
 Sancti Chuchufati, *Sant Cugat del Vallès, Vallès Occ.*: 33
 Sancti Cipriani de Val Alta, *Sant Cebrià de Vallalta, Maresme*: 190
 Sancti Cipriani Maritimi, ecclesiam: 75
 Sancti Cipriani Maritimi, ecclesiam: 75, 189
 Sancti Cipriani: 103
 Sancti Cirici de Colera, *Sant Quirc de Colera, Alt Empordà*: 187
 Sancti Clementis, uallis: 32
 Sancti Crucis Sanctique Eulalie, *Seo de Barcelona*: 54

Sancti Cucufati cenobii, iuxta alodem: 9, 10, 12, 21
 Sancti Cucufati cenobii, *Sant Cugat del Vallès*: 43, 44, 64
 Sancti Cucufati de Seruobauoso: 31
 Sancti Cucufati, domum, *Sant Cugat del Vallès*: 87
 Sancti Cucufati, in parrochia, en Fornells, *Fornells de la Selva, Gironès*: 153, 175
 Sancti Cucufati, *Sant Cugat del Vallès*: 27, 34, 70
 Sancti Cucufatis cenobio Hoctauianensi, *monasterio de Sant Cugat del Vallès*: 33
 Sancti Cucufatis de uilla Saltus, parrochia, *Sant Cugat de Salt, Gironès*: 153
 Sancti Cucufatis Octauianensis, *Sant Cugat del Vallès*: 120
 Sancti Cucuphati cenobii, *Sant Cugat del Vallès*: 32, 35, 41, 48, 126, 160, 161
 Sancti Cucuphati Vallense: 95
 Sancti Cucuphati, ecclesie: 44
 Sancti Cucuphatis cenobii Octauianensis, *monasterio de Sant Cugat del Vallès*: 35, 54, 57, 65, 86, 95, 105, 112, 122, 127, 129, 133, 157, 187,
 Sancti Cucuphatis, ecclesie, *Sant Cugat del Rec, Barcelona*: 99
 Sancti Dalmacii de Tornauels, in parrochia, *Sant Dalmai de Tornavells*: 75, 189
 Sancti Danielis cenobio, *Sant Daniel de Girona, Gironès*: 50, 51, 69, 187, 191
 Sancti Egidii, cenobio, *monasterio de Sant Gil de Provença*: 187
 Sancti Felice de Gerunda, parrochia, *Sant Feliu de Girona, Girona*: 158
 Sancti Felici de Cabrera, *Sant Feliu de Cabrera, Mataró, Maresme*: 103
 Sancti Feliciis ecclesia Pineta, parrochia, *Pineda de Mar, Maresme*: 151
 Sancti Felicis de Beuda, ecclesiam, *Sant Feliu de Beuda, Garrotxa*: 167
 Sancti Felicis de Borseleu, in parrochia, *Sant Feliu de Buixalleu, Selva*: 75, 189
 Sancti Felicis de Locustaria, ecclesiam, *Llagostera, Gironès*: 167
 Sancti Felicis de Palatio Rabani, parrochie, *parroquia de Sant Feliu de Parlavà, Baix Empordà*: 75, 189
 Sancti Felicis de Palatio Rafano, *Parlavà, Baix Empordà*: 116
 sancti Felicis festiuitatem, *Sant Feliu de Girona*: 93, 185
 Sancti Felicis Gerunde, *Sant Feliu de Girona*: 62, 65, 153, 187
 Sancti Felicis Gerunde: 23
 Sancti Felicis Guixalensis, *San Feliu de Guíxols, Baix Empordà*: 154, 187
 Sancti Felicis, ecclesia de, *Sant Feliu de Gallifa, Vallès Occ.*: 64
 Sancti Felicis, in strata qui pergit de, per Palatiofracto: 44
 Sancti Felicis, parrochia, *Sant Feliu de Iel, término de la Seu d'Urgell, Alt Urgell*: 82
 Sancti Fructuosi, *Sant Fruitós de Bages, Bages*: 46
 Sancti Genesii de Monels, ecclesiam, *Monells, Baix Empordà*: 75, 116, 189
 Sancti Genesii de Orreolis: 72
 Sancti Guillermi, cenobio, *monasterio de Sant Guillem del Desert, Llenguadoc, cerca de Aniana, próximo al monasterio benedictino de Gel-lona*: 187
 Sancti Iacobi, ecclesia, en uilar Abdela: 73
 Sancti Iacobi, *Santiago de Compostela*: 187
 Sancti Ienesii, rupem, *Sant Genís de l'Ametlla del Vallès, Vallès Oriental*: 135
 Sancti Iohannis de Aquauiuua, parrochia, *Aiguaviva del Gironès, Gironès*: 153, 158
 Sancti Iohannes, altare sacratum, *altar de Sant Joan de la catedral de Girona*: 72
 Sancti Iohannis de Fuxano, ecclesiam, *Sant Joan de Foixà, Baix Empordà*: 167
 Sancti Iohannis in Sede Vico, super altare, *altar consagrado a Sant Joan en la catedral de Vic*: 46, 113

Sancti Iohannis, ecclesia, en uila Sancti Saturnini, *Sant Sadurní de l'Heura, Baix Empordà*: 69

Sancti Iohannis, *iglesia de Sant Feliu de Cabrera, Mataró, Maresme*: 103

Sancti Isidori, in ipsa Pera, in parrochia, *la Pera, Baix Empordà*: 106

Sancti Iulani de Castelfreit, ecclesiam, *Sant Julià de Castelfreit*: 75

Sancti Iuliani Arientone, parrochiam, *Sant Julià d'Argentona, Maresme*: 103

Sancti Iuliani de Alfod, in ecclesia de, *Sant Julià del Fou, Cànoves i Samalús, Vallès Orient*: 179

Sancti Iuliani de Castelfreit, ecclesiam, *Sant Julià de Castelfreit*: 189

Sancti Iuliani de Curtibus, ecclesiam, *Sant Julià de Corts, Les Corts d'Empúries, L'Escala, Alt Empordà*: 75, 116, 189

Sancti Iuliani, in locum que dicunt Malued et Torrent, *Sant Julià del Fou, Cànoves i Samalús, Vallès Oriental*: 179

Sancti Iusti e Pastoris, canonicis sedis, *Sant Just i Pastor de Narbona*: 187

Sancti Laurenti de Monte, cenobio, *monasterio de Sant Llorenç del Mont o de Sous, Bassegoda, Garrotxa*: 187

Sancti Laurentii qui est situs in sumitate moncium, *Sant Llorenç del Munt, Vallès Occ.*: 43, 64, 164, 187

Sancti Laurenti Sancteque Marie ac Sancti Michaelis, coenobii, *monasterio de Sant Llorenç del Munt*: 138, 181

Sancti Laurentii cenobii, *monasterio de Sant Llorenç del Munt*: 44, 47, 48, 74, 88, 119, 163,

Sancti Laurentis coenobii, *monasterio Sant Llorenç del Munt*: 141

Sancti Lurencii, in monte, *Sant Llorenç del Munt*: 43

Sancti Mameti de Rodemortuos, parrochiam, *Riumors, Alt Empordà*: 75, 116, 189

Sancti Marie Riupollensis, cenobio, *monasterio de Santa Maria de Ripoll*: 187

Sancti Marie uel Sancti Stephani de Calidis, *Caldes de Malavella, Selva*: 174

Sancti Martini Colonico, ecclesiam, *Calonge de Mar, Baix Empordà*: 167

Sancti Martini de Cacano, ecclesiam, *Calonge de Mar, Baix Empordà*: 75, 116, 189

Sancti Martini de Campo Maiore, ecclesiam, *Sant Martí de Campmajor, Gironès*: 75, 116, 189

Sancti Martini de Canano, ecclesiam, *Calonge de Mar, Baix Empordà*: 189

Sancti Martini de Catiano, *Calonge de Mar, Baix Empordà*: 116

Sancti Martini de Lemena, ecclesie, *Sant Martí de Llémna, Gironès*: 75, 116, 189

Sancti Martini de Mota, ecclesiam, *Sant Martí de la Mota, Pla de l'Estany*: 167

Sancti Martini de Palatio Furgelli, ecclesiam, *Palafrugell, Baix Empordà*: 167

Sancti Martini de Presa, ecclesiae, *Sant Martí Sapresa, Brunyola, Selva*: 75, 189

Sancti Martini de Riuoluti, ecclesiam, *Riudellots de la Creu, Palol de Revardit, Pla de l'Estany*: 167

Sancti Martini de Romaniano: 75, 189

Sancti Martini, ecclesia, parrochiam que uocatur Salices: 31

sancti Martini, festam: 68

Sancti Martinum de Romaniano, *Romanyà de la Selva, Baix Empordà*: 116

Sancti Mathei, in castro, *en Sant Joan de les Abadesses, Ripollès*: 139

Sancti Menati de Villa Blareis, ecclesiam, *Sant Menna de Vilablareix, Gironès*: 75, 189

Sancti Menati de Villa Blarex, *ver Sancti Minati de Villa Blareis*.

Sancti Michaelis Archangeli, *iglesia situada en la cima de Sant Llorenç del Munt*: 44, 47, 48

Sancti Michaelis cenobio de Coixano, *monasterio de Sant Miquel de Cuixà, Conflent*: 46, 187

Sancti Michaelis de Crudilias, cenobio, *cenobio de Sant Miquel Cruïlles, Baix Empordà*: 187

Sancti Michaelis de Faio, cenobio, *monasterio de Sant Miquel del Fai, Vallès Oriental*: 187

Sancti Michaelis de Fluuià, cenobio, *cenobio de Sant Miquel de Fluvià, Alt Empordà*: 187

Sancti Michaelis de Monte Gargano, *Sant Miquel de Monte Gargano, entre Tavoliere di Puglia y la costa adriàtica, Italia*: 187

sancti Michaelis, festiuitatem: 170, 179

Sancti Michaelis, in terra: 1

Sancti Michahelis archangeli, siue in uinea de, *en la ciudad de Barcelona*: 25

Sancti Michahelis, in terra de, *en la ciudad de Barcelona*: 37

sancti Mikahelis, festam: 68

Sancti Mikahelis, sita domus inframuros ciuitatis praedictae Barchinone: 21

Sancti Minati, in terminio de, *Sentmenat del Vallès, Vallès Occ.*: 13, 64, 126, 138, 160, 161, 164

Sancti Minatis de uilla Ablareix, parrochia, *ver Sancti Menati de Villa Blareis*: 153

Sancti Patri Vico, *Seo de Vic*: 49

SANCTI PAULI apostoli, altari consecratum, *altar situado en el interior de la iglesia de Sant Pere del monasterio de Sant Cugat del Vallès*: 120

Sancti Pauli apostoli, in uinea de, *en el interior de la ciudad de Barcelona*: 25

Sancti Pauli canonicis, *Sant Pau de Narbona*: 187

Sancti Pauli de Maritima, cenobio, *monasterio de Sant Pol de Mar, Maresme*: 23, 75, 187, 190

Sancti Pauli, collum: 154

Sancti Petri apostolorum principe Vico, *Seo de Vic*: 29

Sancti Petri apostolorum, *Sant Pere de Rodes, Alt Empordà*: 96

Sancti Petri Ausonensis, episcopatum, *obispado de Osona*: 66, 139, 176

Sancti Petri Barchinonensis Puellarum, *Sant Pere de les Puel·les, Barcelona*: 25, 187

Sancti Petri Castro Serris, monasterio, *Sant Pere de Casserres, Osona*: 142.

Sancti Petri cenobii Gallicantii, *monasterio de Sant Pere de Galligants, Girona*: 187

Sancti Petri cenobii, *en el interior de la ciudad de Barcelona*: 37

Sancti Petri de Besullumo, cenobio, *cenobio de Sant Pere de Besalú, Garrotxa*: 187

Sancti Petri de Catserras, cenobio, *monasterio de Sant Pere de Casserres, Osona*: 187

Sancti Petri de Laurano, ecclesiam, *Sant Pere de Llorà, Gironès*: 167

Sancti Petri de Magalona, *Sant Pere de Maguelona o Narbona*: 187

Sancti Petri de Monteacuto, ecclesiam, *Sant Pere de Montcada, Vallès Occ.*: 75, 116, 189

Sancti Petri de Montefoliano, parrochia: 191

Sancti Petri de Nauata, parrochiam, *Navata, Alt Empordà*: 75, 189

Sancti Petri de Rodas, cenobio, *monasterio de Sant Pere de Rodes, Alt Empordà*: 187

Sancti Petri de sede Vico, *catedral de Vic*: 46, 66, 94, 106, 113, 121, 133, 134, 137, 142, 172, 183, 187

Sancti Petri festiuitate: 18, 100

Sancti Petri Gallicantii, in cenobium, *Sant Pere de Galligants, Girona*: 50

Sancti Petri Rodensis, ecclesie, *iglesia del monasterio de Sant Pere de Rodes, Alt Empordà*: 96

Sancti Petri Rome, *San Pedro de Roma*: 46, 187

Sancti Petri Vicensis, *Seo de Vic*: 29

Sancti Petri, et ipsa uinea qui est ad ipsa plana de: 3

Sancti Petri, in accessu ecclesie, *Sant Boi de Lluçanès, Osona*: 34

Sancti Petri, in praedicta ecclesia, *Sant Pere de Casserres, Osona*: 22, 26

Sancti Petri, ipsa ecclesia, *Sant Pere de Pals, Baix Empordà*: 5

Sancti Petro Clerani, *Clerà, Argentona, Maresme*: 103

Sancti Quirici de Campolongo, parrochia, *Sant Quirze de Campllong, Gironès*: 153

Sancti Quirici de Quarto, parrochia, *Sant Quirze de Corçà, Baix Empordà*: 153

Sancti Quirici martiris et Sancte Iulie matris eius, ecclesiam consacratam in honore, *Sant Quirze de Besora, Osona*: 188

Sancti Quirici, et discurrit per, *Sant Quirze del Vallès, Vallès Occ.*: 44

Sancti Quiricum, *Sant Quirce del Vallès*: 65

Sancti Saluatoris de Aniana, cenobio, *monasterio de Sant Salvador d'Aniana, Lluçanès*: 187

Sancti Saluatoris de Breda, cenobio, *cenobio de Sant Salvador de Breda, la Selva*: 187

Sancti Saluatoris, ecclesiam, *castillo de Malagastre, Noguera*: 60

Sancti Saturnini de Arengis, ecclesiam, *Sant Sadurní d'Arenys, Alt Empordà*: 116

Sancti Saturnini de Arens, ecclesiam, *Sant Sadurní d'Arenys, Alt Empordà*: 75, 189

Sancti Saturnini de ipsa Rocha, *Sant Sadurní de la Roca del Vallès, Vallès Oriental*: 103

Sancti Saturnini de Palaciolo, in parrochia, *Vilafant, Alt Empordà*: 153

Sancti Saturnini de Sauzeto, ecclesiam, *Sant Sadurní de Saldet o Salzet, Alt Empordà*: 167

Sancti Saturnini de Tholosa, *Sant Serni de Tolosa*: 187

Sancti Saturnini de Villa Freder, ecclesiam, *Vilafreser, mun.Vilademuls, Pla de l'Estany*: 167

Sancti Saturnini Urgellitani, *Sant Serni de Tavèrnoles, Alt Urgell*: 74, 75, 82, 116

Sancti Saturnini, in uilla, *en Girona*: 69

Sancti Saturnini, Montem, Sant Sadurní, *Castellví de la Marca, Alt Penedès*: 135

Sancti Saturnini, parrochiam que uocatur Salices, *La Salsa, Bassella, Alt Urgell*: 31

Sancti Sebastiani, siue in rocha de, *en Sant Joan de Vilatorrada, Bages*: 89

Sancti Sepulcri Domini Nostri Ihesu Christi, *Santo Sepulcro de Jerusalén*: 159

Sancti Sepulcri, *altar alzado en la catedral de Girona consagrado al Santo Sepulcro*: 123

Sancti Stefani, aecclesia, *en el castillo de Sallent, Bages*: 92

Sancti Stephani de Balneolis, cenobio, *monasterio de Sant Esteve de Banyoles, Pla de l'Estany*: 187

Sancti Stephani de Bass, *Sant Esteve d'En Bas, Garrotxa*: 75, 116, 189

Sancti Stephani de Calidis, *Sant Esteve de Caldes, la Selva*: 167

Sancti Stephani de ipso Collo, Sant Esteve del Coll, *Llinars del Vallès, Vallès Oriental*: 103

Sancti Stephani de Rio de Lods, parrochia de, *Sant Esteve de Riudellots, la Selva*: 158

Sancti Stephani de Riudelutis, parrochia, *Sant Esteve de Riudellots, la Selva*: 153

Sancti Stephani protomartiris, ecclesiam, *Sant Esteve de la Vall, Matadepera, Vallès Occ.*: 47

Sancti Stephani que dicitur Castelletum, castrum, *Castellar del Vallès, Vallès Occ.*: 57

Sancti Stephani que est sub appendicio Sancti Martini de Romano, *Sant Martí de Romanyà, Romanyà de la Selva, Baix Empordà*: 75, 116, 189

Sancti Stephani que uocatur Bar: 31
 Sancti Stephani uocatur Matermania, in terminio parrochia, *Madremanya, Gironès*: 4
 Sancti Stephani, baselica fundata est in comitatu Barchinonense, *Sant Esteve de Palaudit, Sant Esteve de Ripollet, Vallès Occ.*: 159
 Sancti Stephani, in termine de castro: 40
 Sancti Stephani, *Sant Esteve de Granollers de la Plana, Osona*: 93
 Sancti Vicentii, parte orientis pertinet id usque ad ecclesiam, *Sant Vicenç de Susqueda, la Selva*: 22
 Sancti Vicentii, castri, *Sant Vicenç de Cardona, Bages* : 54, 103
 Sancti Vicentii Cardonensis opidi, *monasterio de Sant Vicenç de Cardona, Bages*: 53, 79, 142, 153, 158
 Sancti Vicentii de Camonos, ecclesiam, *Sant Vicenç de Camós, Pla de l'Estany*: 167
 Sancti Vicentii de castro Falcs, ecclesiae, *Sant Vicenç de Fals, Fonollosa, Bages*: 142
 Sancti Vicentii, castrum, *Sant Vicenç, castillo de Cardona; Bages*: 97
 Sancti Vicentio, *Sant Vicenç de Cardona, Bages*: 153
 Sancti Ysidori cum ipsa Pera, *ecclesiam, La Pera, Baix Empordà*: 167
 Sancto Baudilio, alodio, *Sant Baudili de Lluçanès, Osona*: 155
 Sancto Cipriani, *Sant Cebrià de Vallalta, Maresme*: 151
 Sancto Cucufate cenobio, *monasterio Sant Cugat del Vallès, Vallès Occ.*: 10
 Sancto Cucufati, martiri Christi, *Sant Cugat del Vallès, Vallès Occ.*: 40
 Sancto Cucuphate cenobio Octauiano, *Sant Cugat del Vallès, Vallès Occ*: 106
 Sancto Egido Nemausensi, *Sant Gil de Nimes*: 188
 Sancto Felici monasterio Guixalensi, *monasterio de Sant Feliu de Guíxols, Baix Empordà*: 154
 Sancto Iuliano, ver Sancti Iuliani Arientone, *Sant Julià d'Argentona, Maresme*: 103
 Sancto Laurentio martiri, *monasterio de Sant Llorenç del Munt*: 126
 Sancto Laurentio martiri Christi, *Sant Llorenç del Munt*: 47, 132, 164
 Sancto Martino, *iglesia de Sant Martí en Vallalta, Maresme*: 151
 Sancto Matheo, castello quem dicunt, *castillo de Sant Mateo de Bages, Bages*: 77
 Sancto Menato, parrochia de, *Sant Menat de Vilablareix, Gironès*: 158
 Sancto Paulo Maritimo, *de Sant Pol de Mar, Maresme*: 116, 151
 Sancto Petro de Castro Serras, *Sant Pere de Casserres, Osona*: 106
 Sancto Petro prelibata Sede, *Sant Pere, Seo de Vic*: 45, 113
 Sancto Petrum, et insula que est ad: 65
 Sancto Quirico Petralensis, *Sant Quirze de Peralada, Alt Empordà*: 116
 Sancto Quirico, *Sant Quirze de Besora, Osona*: 188
 Sancto Stephano de Garriga, *Sant Esteve de la Garriga, Vallès Oriental*: 106
 Sancto Vicentio de castro Cardone, *Sant Vicenç del castillo de Cardona, Bages*: 53, 106, 114
 Sancto Vicentio de Falcos, *Sant Vicenç de Fals, Fonollosa, Bages*: 106
 Sancto Vicentio, franchedas de, *Sant Vicenç de Burriac en el termino de Cabrera de Mataró, Maresme*: 103
 Sanctoque suo Saturnino cenobio, *Sant Serni de Tavèrnoles, Alt Urgell*: 60
 Sanctum Christoforum, locum quem dicunt, *Sant Cristòfor de Terrassa, Vallès Occ.*: 132
 Sanctum Cucufatem cenobium, *monasterio de Sant Cugat del Vallès*: 10
 Sanctum Cucuphatem, *Sant Cugat del Vallès*: 41, 157
 Sanctus Asciscus, *Sant Iscle de Bages, Bages, Bages*: 85

Sanctus Fructuosus, *Sant Fruitós de Bages, Bages*: 85
 Sanctus Ioannes, *Sant Joan de Bages, Bages*: 85
 Sanctus Laurentius, *Sant Llorenç del Munt*: 164
 Sanctus Laurentibus, *Sant Llorenç del Munt*: 190
 Sanctus Laurentius, *Sant Llorenç del Munt*: 126
 SANLA, episcopus, obispo de Urgell: 18, 31
 SANLA, presbiter: 105
 SANLAM, URGELLENSIS episcopo: 29
 SANLANE, presule: 19
 SANLANEM EPISCOPUM, *ver SANLA*: 18
 SANLANEM, presbiter: 105
 SANLANI: 9
 Sant Andreu, baix lo terme de la parròquia de, *Sant Andreu de Castellnou de Bages, Bages*: 104
Sant Benet de Bages, Bages: 104
 Sant Vicens, de la casa de, *Sant Vicenç d'Orsal o Malla*: 39, 98
 Santa Cecília, una hacienda del manaterio de, *monasterio de Santa Cecília de Montserrat*: 36, 56, 131
 Santa Cecília, monasterio de: 1, 8
 Santa Cecílie de Carcar, *Santa Cecília de les Serres*: 189
 Santa Maria de Camps, *municipio de Fonollosa de Bages*: 36
 Santa Maria de Prados, *iglesia de Santa Maria dels Prats de Rei*: 108
Santa Maria de Ripoll, monestir: 39, 86, 90, 98
Santa María, iglesia, Santa Maria de Pineda: 131
 Santa Susana, iglesia, *Santa Susana dels Comdals*: 56
 SANTIA, comitissa, *SANCHA DE CASTILLA, primera esposa de BERENGUER [RAMON I], madre de RAMON [BERENGUER I]*: 107, 165
 SANTIE, comitisse, *SANCHA DE CASTILLA, madre de RAMON [BERENGUER I], ver SANTIA, comitissa*: 172, 184, 185
 SANTIE, femina, *mujer de BERNARDO GUIFREDO*: 107
 SANTIO, ipsum collem de ipsa fossa de quondam: 47
 SANTIO: 47
 SANZA, femina, *SANCHA DE CASTILLA, madre de RAMON [BERENGUER I], ver SANTIA comitissa*: 147
Saragossa: 52, 182
Saragoza: 182
 SATURNINO: 23
 SAUIRIGO: 9
 SCARIOTH, Iuda: 8
 SCLOUA, presbiter: 181
 SCLUUA, sacer, *ver SCLOUA, presbiter*: 88
 SCUBILIARIUS, sacer: 25
 Sede Sancti Petri, *Seo de Vic*: 113
 Sede Vico, *Seo de Vic*: 134
 SEDER: 9, 45
 Sedes Gerunde, *Seo de Girona*: 72
 Sedes Gerundensis, *Seo de Girona*: 96

Sedis Sancti Crucis ecclesie, *Seo de Barcelona*: 108
 SEFREDI: 99
 Segarae, marchia: 142
 SEGARIUS: 2, 10, 94
 Segarra, tierra de: 49, 108
 Segarre, in locum: 134
 SEGOFREDO: 37
 SEGUINO, *hijo de COMPAGNO*: 108
 SEGUINUS: 9
 Seliga, in: 75, 189
 Sen, cacumen montis qui dicitur, *Montseny*: 135
 SENDEHEDUS: 21
 SENDEREDUS ADARONE: 4
 SENDEREDUS, iudex: 86
 SENDEREDUS, leuita et monachus: 57, 99, 118, 119, 122
 SENDEREDUS, *ver SENDREDUS, archipresbiter*.
 SENDEREDUS: 25, 38
 SENDERUS, sacer OSTOLENSIS, *sacerdote de Hostoles*: 117
 SENDRED: 46
 SENDREDII VILARE: 159
 SENDREDO STEPHANO: 112
 SENDREDO, iudice, *ver SENDEREDUS*: 69
 SENDREDO: 19, 30, 53, 127
 SENDREDUM CERDANIENSEM, *SENDRED de Cerdanya*: 134
 SENDREDUS de ipso Campo: 46
 SENDREDUS GUILLELMI: 75, 189
 SENDREDUS quem dicunt IUUENUS: 105
 SENDREDUS, archipresbiter: 76
 SENDREDUS, iudex, *ver SENDREDO*.
 SENDREDUS, monachus: 48, 57, 129, 157
 SENDREDUS, padre de BERNARDUS, *BERNAT SENDRED*: 92, 93
 SENDREDUS, presbiter et monachus: 35
 SENDREDUS, sacer: 168
 SENDREDUS, archileuita: 18
 SENDREDUS: 38
 SENDRET: 159
 SENEGUNDIS, femina: 64, 138
 SENEULLO, uicario Apiari: 59
 SENFREDI DE CARDONA: 142
 SENFREDUS, sacrista: 142
 SENIOFRE de Lucano, *SENIOFRED de Lluçà*: 109
 SENIOFREDDUM, presbiterum sacriscriuarium de la Seu d'Urgell: 102
 SENIOFREDI de CARDONA, *ver SENIOFREDUS de Cardona*: 14
 SENIOFREDI ASPEGA: 132
 SENIOFREDI BARALIS: 27, 33
 SENIOFREDI DE VILAR: 126
 SENIOFREDI GERUNDENSIS uicecomitis, *SENIOFRED vizconde de Girona*: 73

SENIOFREDI LEOPARDI: 117
 SENIOFREDI LUCIANENSIS, *SENIOFRED de Lluçà*: 86, 91
 SENIOFREDI LUZANENSI, *SENIOFRED de Lluçà*: 168
 SENIOFREDI TEDRIG: 182
 SENIOFREDI, baulio: 174
 SENIOFREDI, saione lepto: 174
 SENIOFREDI, uicecomitis: 117
 SENIOFREDO BARALE, *ver SENIOFREDI BARALIS*: 65
SENIOFREDO de Cardona: 106
SENIOFREDO DE VILAR: 160, 161
 SENIOFREDO LARDALE: 72
 SENIOFREDO MACOTO: 72
 SENIOFREDO RIO RUBENSI, *SENIOFRED de Rubí*: 54, 65
 SENIOFREDO RUVIRUBEI, *SENIOFRED de Rubí*: 86
 SENIOFREDO uicescomite, *SUNIFRED I vizconde de Girona, ver SENIOFREDI GERUNDENSIS*: 69, 110
 SENIOFREDO, *hermano de OLIBANO*: 5
 SENIOFREDO: 73, 104
 SENIOFREDUM GUITARDUM, SENIOFRED GUITARD, testigo: 72
 SENIOFREDUM LARDALEM, testigo: 72
 SENIOFREDUM TOUENSEM: 134
 SENIOFREDUS ARDALIS: 72
 SENIOFREDUS BARALES: 65
 SENIOFREDUS BARALLIS, *SENIOFRED Barral*: 42
 SENIOFREDUS BARRAL, *SENIOFRED Barral*: 40
 SENIOFREDUS BARRALE, *SENIOFRED Barral*: 12
 SENIOFREDUS BONUCIUS, presbiter: 43
 SENIOFREDUS de Cardona: 114
 SENIOFREDUS GITARDUS: 72
 SENIOFREDUS LUCANENSIS, *SENIOFRED de Lluçà*: 117
 SENIOFREDUS LUCANO, *SENIOFRED de Lluçà*: 119
 SENIOFREDUS RIORUBENSIS, *SENIOFRED de Rubí*: 57
 SENIOFREDUS sacer, 45
 SENIOFREDUS SAFARD: 75, 189
 SENIOFREDUS, *hermano de GUITARDO NIGRO*: 46
 SENIOFREDUS, monachus: 67
 SENIOFREDUS, uicarius, *SENIOFRED de Rubí*: 65
 SENIOFREDUS: 12, 32, 54, 64, 145
 SENIOFRET BARRAL, *SENIOFRED Barral*: 55
 SENIULDUS: 5
 SENOFREDI SABROSA: 126
 Senucem, Sanou: 32
 SERGII apostolice sedis et Romane aecclesie pape, *SERGIO IV, papa*: 31
 SERGIUS, *ver SERGIO IV, papa*: 31
 Serra Mala: 174
 Serra, *Serra de Daró, Baix Empordà*: 71
 Serras, castro, *Castroserres*: 26

Serraymma, castrum, aecclesia, iglesia de Serraiïma, *Sallent de Llobregat, Bages*: 9
 SESEMUNDIS, *marido de BELLEZER y hermano de SENIOFRED vizconde de Girona*: 73
 SESEMUNDO, siue de: 2
 SESENANDUS: 15
 SESERIGO, et de meridie in uinea: 1
 SESGUD, sacer: 112
 SESGUTO: 120
 SESGUTUS, monachus: 57
 SESGUTUS, presbiter, *ver SESGUTO*: 120
 SESMUNDUS, monachus: 48, 57
 SESMUNDUS: 117
 SESNANDA donatrix: 45
 SETEPHANUS, episcopus ATENSIS, *obispo de Agde*: 75
 Seuedano, in: 106
 Siarbi, in ualle: 31
 Sicho, in monte que uocant: 173
 SIDELA: 85
 SIFREDUS, iudex. 120
 SIGEFREDUS, leuita: 25, 38, 73, 99
 Sigere, in fluuio, *rio Segre*: 107
 Sigeris, in riuum, *rio Segre*: 107
 Sigorim, fluuium, *rio Segre*: 135
 Sigorim, in fluuium, *rio Segre*: 135
 SIGUINO: 104
 SILLA episcopus VIGELLENSIS: 24
 Silua Nigra, in loco que dicunt: 8
 Silua, et de occiduo in torrente de: 1
 Siluam Seminatam, predium quod est apud: 79
 SILUESTRI, papa, *SILVESTRE II*: 102
 SILUIO, cognomento LOBET, *ver SILUIUS LOBET*: 177
 SILUIUS LOBETI, *hijo*: 72
 SILUIUS, cognomento LOBET, *SILVI LLOBET marido de ADALETS, ADELAIDA*: 177
 SILUIUS, leuita: 16
 SIMEON, monachus: 169
 SINDAREDI, *padre de ENNEGO llamado BONISFILIUS*: 12
 SINDAREDI: 99
 SINDAREDO: 104
 SINDEREDI GURBITENSIS, *SENDRED de Gurb*: 33
 SINDEREDI, *padre de BONEFILIO*: 13
 SINDEREDO: 9, 18
 SINDEREDUS [GARBENSIS]: 41
 Sindouado, in serra de: 13
 SINDREDUM, *ver SINDEREDO*.
 SINDREDUS GARBENSIS: 41
 SINFREDO: 19
 SINFREDUS: 26
 SINGFREDUS, abba cenobii Riuipollentium: 19

Sinno, monte, *Montseny*: 95
 SINTULFUS: 4
 SINULO, deuota: 25
 Sion: 169
 SISEBUTI, SISEBUT, *obispo de Urgell*: 102
 SISEBUTUS, inde episcopus, *SISEBUT obispo de Urgell*: 102
 SISEMUNDI, padre de GUILLELMUS, leuita: 49
 SISEMUNDUS OLONENSIS: 18
 SISENANDA, femina: 9
 SISENANDE: 9
 SISFREDUS, iudex: 120
 SISGUIRALLUS, uicescomes: 120
 SISOUALDUS: 54
 SISUAL, leuita: 151
 Sitaran, uilar: 75
 Sitaran, uilar: 75, 189
 SITINEFREDUS, sacer: 84
 Sobarbar, in locum: 141
 Socarrados, alodem in loco que dicunt, *Socarrats, Santa Eugènia de Berga, Osona*: 66
 Solarium Longum: 24
 SOLCRADO, in alodi qui fuit de: 89
 Sole Terre: 88
 Solenellas: 49
 Solterra, de meridie in monte que dicunt, *Sant Miquel de Solterra, Osor*: 3, 155
 SONARIUS: 151
 SONIARII, comitis, *abuelo de RAMON BORRELL*: 13
 SONIARIUS, comes Paleariensis, *SUNYER, conde de Pallars*: 31
 SONIARIUS: 23, 175
 SONIFREDO: 17
 SONIFREDUS BARRAL: 14
 SONIOFREDO, uicescomes: 17
 SONIOFREDO GUITARDUS: 116
 SONIOFREDO, monachus: 67
 SONNIFREDUS, sacer: 85
 Soricensis, *de Súria, Bages*: 18, 41
 Sorisa, in castrum, *en Súria, Bages*: 139
 Sorisanas, et ipsa uinea qui est ad ipsas, *Súria, Bages*: 1
 Sorisensis, *de Súria, Bages*: 85
 Sosca: 106
 Spadamala: 18
 Spania: 46, 49
 Spassa, castrum de, *Súria, Bages*: 97
 SPERAINDEO, presbitero: 95
 SPERANDEO: 38, 120
 SPERNADEO: 17
 Speuto, alaudem que dicitur: 9, 45
 Stagnum Seruidini, in loco dicitur: 57

Statione: 102
 STEFANUS BITERRENSIS episcopus, *obispo de Besiers*: 91
 STEFANUS DE PALATIO: 47
 STEFANUS, episcopus AGATENSIS, *ESTEVE obispo de Agde*: 91
 STEPHANI AGATENSIS, *obispo de Agde*: 31
 STEPHANO AGATENSI, *ESTEVE obispo de Agde*: 96
 STEPHANO: 46, 188
 STEPHANUM AGATHENSEM, *ESTEVE obispo de Agde*: 96
 STEPHANUS ATTENSEM, *ESTEVE obispo Atensis*: 96, 116, 189
 STEPHANUS, presbiter de Cancan: 75, 189
 STEPHANUS: 5
 STEPHNO ATTENSI, *ESTEVE, obispo Atensis*: 96
 Suaue, turre quem dicunt: 77
 Subiratense, de Subirats: 86
 Subiratensis: 70
 Sudauro, ad ipsa guardia que dicunt de: 49
 SUDILANI, *padre de MIRONEM*: 34
 SULIMA: 174
 SUNIARII, abbatis, *abad de Santa Maria d'Amer*: 152
 SUNIARII, ver SUNIARIUS, *SUNYER I conde de Barcelona*: 100
 SUNIARII: 174
 SUNIARIO GUIFREDI: 120
 SUNIARIO, aarchileuite: 134
 SUNIARIO, alio: 3
 SUNIARIO, *hijo de GUIFREDI*: 64
 SUNIARIO: 108
 SUNIARIUM ARNALDI: 134
 SUNIARIUM ex Sancti Petri cenobio, *Sant Pere de Galligants, abad de Santa Maria d'Amer*: 67
 SUNIARIUM RANDULFI: 134
 SUNIARIUM, comitem, ver *SUNIARIUS, SUNYER I conde de Barcelona*: 85
 SUNIARIUS BECARONE: 3
 SUNIARIUS MINISTRALIS: 47
 SUNIARIUS RUFFUS: 75, 189
 SUNIARIUS, archileuita: 74, 115
 SUNIARIUS, comes Palariensis, *conde de Pallars*: 21
 SUNIARIUS, comes, *SUNYER I, conde de Barcelona*: 85
 SUNIARIUS, monacus et presbyter: 187
 SUNIARIUS, presbiter: 53, 69
 SUNIARIUS, *SUNYER I conde de Barcelona, hijo de GUIFRED I*: 100
 SUNIARIUS: 5, 7, 26, 35
 SUNIEFREDUS GARRICENSIS: 16
 SUNIEFREDUS, comes, *SUNIFRED I conde de Barcelona*: 102
 SUNIEFREDUS, leuita: 73
 SUNIEFREDUS, presbiter: 25
 SUNIEFRO RIORUBENSE, *SUNIFRED de Rubí, ver SUNIFREDO DE RIO RUBIO*: 18
 SUNIER, scriptor: 55

SUNIER, ueger: 55
SUNIERO, sacerdote: 98
SUNIFREDO DE RIO RUBIO, *SUNIFRED de Rubí*: 66
SUNIFREDUM BARRALEM, *SUNIFRED BARRAL*: 41
SUNIFREDUS BARRAL, *SINIFRED BARRAL*: 70
SUNIFREDUS BARRALIS, *SUNIFRED BARRAL*: 41
SUNIFREDUS RIRUBENSIS, *SUNIFRED de Rubí*: 34, 41
SUNIFREDUS VIUERENSIS: 34
SUNIFREDUS, sacer: 112
SUNIFREDUS: 9
SUNIOFREDUS, presbiter: 99
Surice, castro, *Súria, Bages*: 66
Surroca, in montem: 135
SYMEON: 169

- T -

Tagamanent, castro, *Tagamanent*: 97, 142, 172
Tagamanente, castro de: 144
Tagnano in eius terminos: 103
Taliano, infra terminos de: 10
Talliato, castello quem dicunt: 77
Tamarid, castrum de, *Tamarit*: 172
Taradel, castrum, *Taradell*: 97
Tarallensis, *de Taradell*: 18, 91
Taratellensi, *de Taradell*: 91
Taraualensi, *de Taravall*: 102
Taravallo, *Taravall*: 68
Tarracona, *Tarragona*: 192
Tarraconensem, *de Tarragona*: 100
Tarraconensis, *de Tarragona*: 117
Tarrega, castrum, *Tàrrega*: 182
TASSIONE, sacer: 76
TASSIUS, presbiter: 14, 95
TAUELLO, *ver RAUELLO*.
TEDBALDI SENIOFREDI: 159
TEDBERT: 127
TEDELINDIS, abbatissa cenobii Sancti Petri Barchinonensis Puellarum: 25
TEDGER, in terra de: 115
TEDILINDIS, abbatissa, *ver TEDELINDIS*.
TEDMAR MENERBENSIS: 87
TEDRICUS, monachus: 57
Tegores, in termine de, *Togores, Sabadell*: 64, 164
Tenensis, flumine: 11
Tenes, alodium de: 142
Tenesis, albeo: 11
Ter, alueo de: 22

Terbiensem, parrochiam: 102
 Terra de OLLARIIS, collem de: 85
 Terrachona, *Tarragona*: 38
 Terracia, in terminio de: 24, 43, 44, 47, 48, 55, 64, 65, 119, 125, 126, 132, 138, 161, 163, 164, 181
 Terraciae, infra terminos, *Terrassa*: 133
 Terraciam, *Terrassa*: 88, 132
 Terracie, in termino de, *Terrassa*: 138, 141
 TEUDELINDIS, abbatissa, *ver TEDELINDIS*: 25
 TEUDERICO: 9
 TEUDERICUS ANACALITA: 105
 TEUDERICUS, monachus: 105
 TEUDERICUS, presbiter: 152
 TEUDISCLO, iudice: 38
 Texonera, ipsam: 47
 Tezer, fluuium, *rio Ter*: 93, 135
 Thomabuis, uillam: 35
 Ticeri, in fluuio, *rio Ter*: 75, 189
 Ticeris, alueum, *rio Ter*: 75
 Ticeris, *ver Ticeri, rio Ter*: 189
 Tizana, uico: 105
 Tizonem, ipsam espadam cognominatam: 68
 TODREDUS: 80
 TOEPZI: 116
 Tolosa, sínodo de: 180
 Tolosani: 31
 Tolosanum sinodo, *Sínodo de Tolosa*: 185
 Tolosensis, *de Tolosa*: 117
 Tordaria, in flumen, *rio Tordera*: 10
 Tordera, alueo de, *rio Tordera*: 95
 Tordera, flumine, *rio Tordera*: 12
 Torilionensem ecclesiam, *iglesia de Torelló*: 61
 Torondello, ipso maso de: 3
Torredela de Pineda: 190
 Torrent, ipso: 127, 179
 Torrente Malo, in ipso fisco de: 12
 Torrente, et de meridie in terminio de: 4
 Torrezela, in molino de ipsa: 118
 Torrezella, ad ipsa: 119
 Torti, riui: 174
 Tost, parrochiam: 102
 Tost: 117
 TOTA, comitissa, *madre de GUILLEM I conde de Besalú, conocida también como TODA ADELAIDA, ver ADELAIDA, madre de GUILLEM I conde de Besalú*: 176
 Touensem: 134
 Toxen, uilla de: 102
 TRANSCOARIUS: 3

TRASERICUS: 1
TRASOARII, *padre de GUADALLUS*: 18
TRASOARIO, in molinis quod fuerunt: 118
TRASOARIUS, presbiter: 34
TRASOARIUS: 80
TRASUADI qui uocatur DOMNUCIUS, presbiter: 120
Trauersa, est ad ipsa: 9
Tres Miseros: 71
Tridiliano: 103
TRUDELENDE, *mujer de SENDREDUS*: 46
TRUDGARS, femina: 90
TUDISCLUS, episcopus: 113
Turre de Zuleima, in ipsa: 107
Turrezella, in locum que uocant: 89
Turrezella, in uilla: 31
Turrizella: 31
Tuuos, castrum, *castillo de Tous*: 113

- U -

UALENTINO, et de circii in terra: 1
UDAGARIUS: 47
UDALARD: 94
UDALARDI GAUFREDI: 183
UDALARDI, *ver UDALARD*.
UDALARDI, *ver UDALARD*: 95
UDALARDO GERUNDENSE, *UDALARD de Girona*: 86
UDALARDO, *vizconde de Barcelona*: 86
UDALARDUS, *hijo de WA[LAFONSI]*: 76
UDALARDUS, monachus: 169
UDALARDUS, uicecomes: 9, 183
UDALARDUS: 71, 83
UDALCHARIO *hijo de GERIBERTO de Petra*, UDALGUER *hijo de GERIBERT de Petra*: 86
UDALGARII, *ver UDALGARIUS BONUCIO*: 164
UDALGARII: 127, 132, 139, 164, 183
UDALGARIO, *ver UDALGARIUM*: 187
UDALGARIUM: 187
UDALGARIUS, uicecomites: 170
UDALGARIUS, *ver UDALGARIUM*: 187
UDALGARIUS: 34
UDALIER: 109
UDELARDI BERNARDI: 176
UDELGERI BONUCII: 138
UENRELLA, in terra: 1
UGO CERUILIONENSI, *HUG de Cervelló*: 54, 57, 65, 70, 86
UGO MIRONIS, in terra: 128

UGO UZETENSIS, *HUG obispo de Vence*: 75, 189
 UGO, comes IMPURITANUS, *HUG conde d'Empúries*: 72, 75, 116, 189
 UGO, episcopus ecclesie Uzetensis, *obispo de Vence*: 116
 UGO, rege, ver HUGONI rege, *rey franco padre de ROBERTO rey*: 1, 3, 7, 8
 UGO: 9, 182
 UGONE CERUILIONE, *HUG de Cervelló*: 73, 113
 UGONE de castro Ceruilione, *HUG de Cervelló*: 113
 UGONE rege, ver HUGONI rege: 2, 4, 5, 9
 UGONE, comite Impuritanense, ver *UGO comes IMPURITANUS, HUG, conde d'Empúries*: 20
 UGONE, *hijo de RICHELLIS*: 14
 UGONE: 21, 40
 UGONEM, comitem urbe Impurias, ver *UGO comes IMPURITANUS, HUG conde de Empúries*: 72, 96, 105
 UGONEM, *hijo de ANSULI*: 59
 UGONI CERUILIONENSIS, ver *UGO CERUILIONENSI, HUG de Cervelló*: 33, 91, 71, 105
 UGONI magni, ver *HUGONI rege, padre de ROBERTO rege*: 60, 82
 UGONIS VUIFREDI, *HUG GUIFRED*: 96
 UGONIS, *hijo de BERNARDUS BARDINAE*: 68
 UGONIS, ver *HUGONIS rege, padre de ROBERTO rege*: 40, 70
 UGONIS, ver *UGO comes IMPURITANUS, HUG conde de Empúries*: 72
 UGONIS: 68
 UILELMUS, sacerdos et monachus: 152
 Uillacomitale, ipsum alaudem que dicunt: 8
 Uillano, et de meridie in cloto de: 1
 UILLELMUS, episcopus: 116, 189
 UILLELMUS, leuita: 72
 UISCAFRED: 101
 UIUANO, gratia Dei episcopo, *VIVES obispo de Barcelona*: 2
 UIUENDO, de occiduo, in terra qui fuit de: 1
 Ulastreto, alodem, *Ullastret, Baix Empordà*: 72
 ULDAGARIUS BONUCIO: 164
 Uliastrello, *Ullastrell*: 164
 Uliastret, in locum quem dicunt, *Ullastret, Baix Empordà*: 71
 Uliuars, hereditatem de: 75, 189
 Ullastredo, uilla quam dicunt, *Ullastret, Baix Empordà*: 77
 Ullastrello, termine de, *Ullastrell, Vallès Occ*: 64
 Ulzinellas, *Olzinelles*: 85
 UMBERT OD. 161
 UMBERT: 182
 UMBERTI OT: 164
 UMBERTI OTTHONIS: 154
 UMBERTI OTTONIS: 182
 UMBERTI UGONIS, archidiaconorum: 169
 UMBERTI: 138, 191
 UMBERTO, homine nomine: 113

UMBERTO: 187, 191
 UMBERTUM OTONEM, *UMBERT ODÓ de les Agudes*: 187
 UMBERTUS OTO: 169
 UMBERTUS, archileuita: 169
 UMBERTUS, hijo de ELLIARDIS, femina, *HUMBERT de Cervelló*: 146
 UNDISCLUS, monachus: 141, 163
 UNIFREDI, presbiter: 134
 UNIFREDO, *marido de SESNANDA*: 45
 UNIFREDO: 9
 UNIFREDUS, sacristanus: 46
 UNIFREDUS: 9
 Urgellensi episcopatu: 183, 184, 185
 Urgellensi, comitatu: 74, 142, 184, 185
 Urgellensis ecclesie beatae et gloriosae uirginis Mariae, sedi, *Seu d'Urgell*: 142
 Urgellensis, *de Urgell*: 29, 74, 75, 117, 135, 189
 Urgelli, in comitatu: 142
 Urgellitane aecclesie, canonicis: 31
 Urgellitanus, *de Urgell*: 31, 116, 136
 Urgello, in comitatu: 82
 URUCIO: 190
 URUCZ: 190
 UUIFREDUS, iudex: 9
 Uuluigia, uilla herema que dicunt: 49
 UZALARD: 75, 189
 UZALARDO uicecomite, *UDALARD vizconde de Barcelona*: 38
 Uzenensis, *de Vence*: 31
 Uzetensis, *de Vence*: 75

- V -

Vacherices, castrum, *Vacarisses*: 97
 Val Alta: 190
 Val de Freder: 190
 Valdem Oldofredi, fisco que uocitatur: 12
 Valerie, alueum, *rio Valira*: 60, 82
 Valense, *Vallès*: 73
 Valle Alta: 151
 Valle Asinaria: 11
 Valle Gorguira, *Vallgurgina*: 12
 Valle Maiore, et pergit per: 103
 Vallem Formosam, *Vallformosa*: 85
 Vallemagna, in terminio de: 8
 Vallense, in flumine: 73
 Vallense, in: 13, 30, 42, 84, 95, 118, 126
 Vallense, *Vallès*: 32, 105, 160, 161
 Valles, in: 106
 Vallesica, in: 65

Valleentosa, *Vallventosa*: 31
 Vallis, in ipso regario de: 26
 Vellosos: 71
 Veltrechane, in termine de: 93
 Veltregan, castrum de, *Voltregà*: 97
 Veltregano intra parrochiam Sancte Cecilie, *Santa Celía de Voltregà*: 186
 Venceuala, in ipsa speluncha de: 138
 Venrel, *Vendrell*: 127, 157
 Ventos, villa: 70
 Ventosa, in ualle: 31, 32
 VEREMUNDO, *BERMON I vizconde AUSONENSE*: 86
 Verneta, de ipsa: 128
 Veuli, castrum: 32
 Viccho, *Vic*: 45
 Vicensis, *de Vic*: 29, 113
Vich, condado de: 28
 Vici, *Vic*: 88
 Vicirano, in flumine: 38
 Vico, in sede: 18, 19
 Vico, *Vic*: 29, 46, 49, 66, 79, 94, 113, 142, 188
 VICTOR, *VÍCTOR II, papa*: 178, 185
 VICTOREM, papam ROMANUM, *ver VICTOR, VÍCTOR II, papa*.
 VICTORIS, *ver VICTOR, VÍCTOR, papa*.
 Victrano, locum uocitatum: 38
 Vicum, uilla de *Vic*: 192
 VIDAL, sacer: 153
 VIDAL: 115
 VIDALIS, presbiter: 159
 VIDANO PREVERE, *jutge*: 104
 VIERAN: 119
 Vigellensis: 24
 Vila de Maier, castrum, *Vilademàger*: 97
 Vilalba: 78
 Vilalonga, terminos de: 49
 Vilar de Paulo, aladem de: 46
 Vilarasa: 106
 Vilario: 69
 Vilarzello, termine de: 12
 Villa Alba, in terminio de: 42
 Villa de Asinis, uilla de, *Viladesens*: 75, 175, 189
 Villa de Mager, castri, *Vilademàger*: 88, 92, 93, 181
 Villa de Man: 75, 189
 Villa Domenio: 70
 Villa Maiore in Gerundense, parrochia: 156
 Villa Rubea: 142
 Villa Rubia: 69
 Villablareix, parroechia: 191

Villadalmalla, ecclesiam de, *Vilamalla*: 167
 Villademuc, parrochia: 191
 Villam de Asinis, ecclesiam de, *Viladàsens*: 167
 Villamarinensis de Gerunda: 18
 Villanoua: 102
 Villare Glecio, ad terminos de: 71
 Villare Tedberto: 10
 Villare Teudbert, alaudem nostrum proprium que uocant: 10
 Villare Teudberto, aludem: 10
 Villare Viadario, in termine de: 10
 Villari, alodium de: 142
 Villarzello, in termine de: 12
 Ville Albe, infra terminos: 42, 103
 Ville Noue, infra terminos: 103
 Vinario Pallares, hacienda de, *Vinyer Pallarès*: 56
 VINCEMALUS, monachus: 57
 Vinea Mala, riuum de, *Vinyamala*: 85
 Virginibus, mansum: 189
 Virginis Marie in Minorisa ciuitate, ecclesie, *Santa Maria de Manresa*: 85
 Virginibus, mansum quod habebat in: 75
 VITALE, leuita: 152
 VITALIS, *hijo de BONIFILIUS BALLAFREDI*: 170
 VITALIS, monachus: 169
 VITALIS, presbiter: 38
 VITALIS, presbiter: 38, 99, 159
 VITALIS, presbiter: 99
 VITALIS, sacer: 101
 VITALIS: 169
 Vitaminia, in termine de uilla: 10
 Vite, terminum ad fontem quem nuncupant de ipsa: 57
 VIUA, sacer et iudex: 105
 VIUANE PONTII: 118
 VIUANE, episcopo: 15
 VIUANI PONCII, *ver VIUANI PONTII*: 120
 VIUANO PONCII, *ver VIUANI PONTII*: 120
 VIUANO, sacer: 76
 VIUANUS de Santo Paulo Maritimo, *abad de Sant Pol de Mar, ver VIUAS*: 116
 VIUANUS, sacer: 85
 VIUARES, sacerdos: 22
 VIUAS, abbas Sancti Pauli Maritima, *abad de Sant Pol de Mar*: 116
 VIUAS, leuita, sacer et iudex: 57, 38, 111, 117, 120
 VIUAS, monachus: 35, 54, 48, 57, 129
 VIUAS, presbiter: 18, 79
 VIUAS: 25, 34
 VIUAT: 190
 Viuerensis: 34
 VIUES cenobii Sancti Pauli Maritimi, *abad de Sant Pol de Mar, ver VIUAS*: 75, 189

VIUES, ebreo: 69
VIUES, monachus: 57
Voltrera, ad terminum de: 138
VUADALDO, arquilevita: 104
VUADALICUS: 80
VUADAMIRUS, monachus: 57
VUIFREDUM, NARBONENSEM episcopum, *GUIFRED obispo de Narbona*: 96
VUIFREDUS, gratia Deo abba: 71
VUIFREDUS, iudex: 16
VUIFREDUS, leuita qui et iudex: 16, 32, 57
VUIFREDUS, leuita: 22
VUIFREDUS, presbiter: 95
VUIFREDUS, sacer: 11
VUIFREDUS: 80
VUILARIA, presbiter: 16
VUILIELMUS de Montgnola, *GUILLEM de Montayola*: 92
VUILIELMUS, sacer uel abba Sancti Vicencii, *GUILLEM, abad de Sant Vicenç de Cardona*: 114, 153
VUILLELMUM, comitem, *GUILLEM conde de Besalú*: 96
VUILLELMUS, abba Kardona, *GUILLEM, abad de Cardona, ver VUILIELMUS*: 106
VUILLERMI: 96
VUILLIELMUS de Cardona, abbas, *abad de Sant Vicenç de Cardona, ver VUILLIELMUS*: 114
VUISADI, *GUISAD II, obispo de Urgell*: 102
VUISADUS, *GUISAD II obispo de Urgell*: 102
VUISADUS: 145
VUISSADIS: 114
VUITARDO: 38
VUITARDUS, iudex: 88
VUITARDUS, *ver WITARDI abad de Sant Cugat del Vallès*: 119, 122
VUITARDUS: 12
VULABERTUS: 94
Vulpiliariis, infra terminos: 103
Vultureram, in ipsa uallem que uocant: 32

- W -

WA[LAFONSI], *padre de UDALARDUS*: 76
WADALASARE, leuita: 72
WADALDUS, archileuita: 88
WADALDUS, episcopus BARCHINONENSIS, *GUADAL, ver GUADALDUS, obispo de Barcelona*: 99, 117, 120, 133
WADALLUS, monachus: 127
WADALLUS, princebus coquorum: 82
WADAMARUS, monachus: 48
WADAMIRUS, presbiter et monachus: 43
WANALGOD DE CAMMONES: 3

WANDALGAUDUS: 94
 WARI, monachus: 129
 WARINUS, monachus: 48
 WI[GLE]M: 74
 WIDISCLUS, monachus: 35
 WIDISCLUS, monachus: 48
 WIDISCLUS, monachus: 57
 WIDISCLUS: 129
 WIFADO ELIEMARIS: 100
 WIFRED: 127
 WIFREDI, comitis, *GUIFRED el PELÓS, conde de Cerdanya*: 117
 WIFREDI: 100
 WIFREDIS, uicecomitis: 117
 WIFREDO BALCIARENSI, *GUIFRED de Balsereny*: 91
 WIFREDO, fratre, *GUIFRED II conde de Cerdanya y hermano de OLIBA obispo de Vic*:
 117
 WIFREDUM CONFLUENTANUM, *GUIFRED de Conflent*: 134
 WIFREDUM, comitem, *GUIFRED I, conde de Barcelona*: 100
 WIFREDUS DE PORTELLA: 117
 WIFREDUS, comes, *GUIFRED I, conde de Barcelona*: 100
 WIFREDUS, episcopus CARCASSONENSIS, *obispo de Carcasona*: 117, 135
 WIFREDUS, leuita et iudice: 18, 25 49, 117
 WIFREDUS, leuita et kapud scole: 49
 WIFREDUS, leuita et monachus: 74
 WIFREDUS, monachus uel presbiter: 127
 WIFREDUS, monachus uel presbiter: 160, 161
 WIFREDUS, monachus: 48, 57, 129
 WIFREDUS, presbiter: 94
 WIFREDUS, Sedis Narbonensis archiepiscopus, *GUIFRED arzobispo de Narbona*: 91
 WIFREDUS: 76
 WILELMI, padre de IOTHBERTO: 20
 WILELMO MONTANIOLENSI, *GUILLEM de Montanyola*: 91
 WILELMUS, abbas, *GUILLEM, abad de Sant Vicenç de Cardona*: 153, 142
 WILELMUS, gratia Dei episcopus AUSONENSIS, *GUILLEM obispo de Osona*: 75, 170,
 183
 WILELMUS, leuita: 59, 85, 115
 WILELMUS: 127
 WILIELMO, archidiachono: 134
 WILIELMUS archidiachonus: 135
 WILIELMUS, gratia Dei episcopus AUSONENSIS, *ver WILELMUS*: 186
 WILLELMI, uicescomes, *GUILLEM I vizconde de Urgell*: 74
 WILLELMUM de Montaniola, *GUILLEM de Montanyola*: 100
 WILLELMUM, *nieto de GUIFRED I*: 100
 WILLELMUS BORRELLUS: 127
 WILLELMUS DE LAUANCIA: 117
 WILLELMUS LOBATO: 127
 WILLELMUS, archidiaconus: 69

WILLELMUS, episcopus AUSONENSIS, *GUILLEM obispo de Osona, ver WILELMUS*: 86, 117
 WILLELMUS, episcopus URGELLENSIS: 117
 WILLELMUS, *GUILLEM I conde de Besalú, sobrino de OLIBA obispo de Vic*: 117
 WILLELMUS, monachus: 57
 WILLELMUS: 127
 WILLEMUS, archidiaconus: 117
 WILLERMO, nepote, *GUILLEM I el Gras, hijo de BERNAT I Tallaferro conde de Besalú y hermano de GUIFRED II conde de Cerdanya, por lo tanto sobrino de OLIBA obispo de Vic*: 117
 WIMAR, iudex: 19
 WIMARA, iudice, *ver WIMAR*: 18
 WINADUS: 3
 WISADI, presulis, *GUISAD I, bispo de Urgell*: 102
 WISADO ELLEMARI: 91
 WISALDUS: 100
 WISILDUS, monachus: 43
 WISLA, femina, *viuda de GAUCEFREDUS*: 76
 WITARDI DE VERNED: 117
 WITARDI, *abad de Sant Cugat del Vallès*: 122
 WITARDI, sacerdotis, notarii: 102
 WITARDI: 82
 WITARDIS, *ver WITARDIS, abad de Sant Cugat del Vallès*: 122
 WITARDO MURICENSI: 91
 WITARDO, abba, *ver WITARDUS, abad de Sant Cugat del Vallès, ver WITARDI*: 112
 WITARDO, uenerabilis archipresbiter, *abad de Santa Mari d'Amer*: 67
 WITARDUS DE PINEL: 117
 WITARDUS MIRO: 60
 WITARDUS, abba, *WITARD abad de Sant Cugat de Vallès, ver WITARDI*: 43, 44, 48, 57, 112, 122, 129
 WITARDUS, iudex: 85
 WITARDUS, leuita: 49
 WITARDUS, presbiter. 85
 WITARDUS, sacer: 60, 82
 WITIZA, in termino de: 1
 WIUAS, monachus: 57
 WUIELMUS, archidiachonus: 133

- Y -

YSARNI GUIFREDI: 158
 Yspania: 155